Borsos....

/Nem a szobrász!/

~ Rudnay nőrendelék.

Lánló Szymka: Utolsó beszélgetés...
Korunk, 1972. 8. n. 1172.

MOK

Borsos László

és Karoly közös pályamunkáját megvásárolták a Pesti Vigadó koncertteremének megtervezésére kiírt pályázatom. (repr.)

g. j.: Vita a Vigadóról.

Érdekes Ujság, Bp. 1952. október 5. 12-13.l.

MDK

Borsos L.építész

Budai várnegyed házainak helyreállitása

Major Máté:Építészetünk helyzetéről Csillag,X.évf. 1956.október 793.l.

MNK

Borsos László

építész pályaművét 300 pengőért vásárolta meg a főváros.

A Munkaadó, 1932. szept. 14. 5 l.

Borsos László

(1903) - építész, építéstörténész. A Bp-i Műszaki Egyetem építészmérnöki karán tanul. 1930-49 a fővárosnál mérnök. Az 1949-50 a Fővárosi Épülettervező Váll., 1951-1967 a közepületet Terv. Váll. műteremvez.

Kikicsoda? Életrajzi lexikon. Budapest, 1969. 1-617 l 74 l

Borsos László

Utóbb a váll. főépítésze (nyug.) Építésztörténettel és műemlékek restaurálásának tervezésével foglalkozik.

Ki hicsoda? Életrajzi lexikon. Budapest, 1969. 1-617 l 74 l

Borsos László

A 30-as évek óta részt vesz számos budapesti műemléképület (Mátyás templom és több épület a Várban, ill. a Belvárosban, Nagytétényi kastélymuzeum) restaurációs munkálataiban. Ibl díjas 1960)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-6171 741.

Borsos László
építész MDK

Budavári főtemplom helyreállitója.

Gerő: Ép Müe 52.o.

Borsos László

építész MDK

Buda Tárnok u. 14. sz. ház müemléki helyreállitásának tervezője.

Gerő:ÉpMüv. 367.o.

Borsos László MDK

építész

A Krisztinavárosi -templom
bővitése / a szentély eltolásával/.

Gerő: ÉpMüe 163.o. és 75.jegyzet.

Borsos László MDK

épitész

1955-ben helyreállitotta a Batthyány téri templom homlokzatát .

Zakariás G. Sándor: A budai Batthyány tér Bp.1958. 8.o.

Repr: Az Erzsébet a ferik temploma és a menház 1957-ben.

U .o. 10.o. 4. kép.

Borsos László
építész MDK

Batthyány tér 4 helyreállit-ója 1954-1957.

Zakariás G. Sándor: A budai Batthyány tér
Bp. 1958. 16 és 19.o.

R epr: Batthyán tér 4. 1957-ben
U.o. 19.o. 11. kép.

Borsos László építész MDK

Budapest. Szentháromság-u.2. rest. repr.

Deresényi Dezső:Tiz év müemlékvédelme Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.3-4.sz.137.l.

MDK

Borsos László épitész

Battyányi-tér 4. helyreállitása repr./280.l./

Fő-u.7,9.helyreállitása repr.

Borsos László:Müemlékhelyreállitások a fővárosi közületi tatarozások keretében Magyar Epitőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.281.l.

Borsos László
épitész

M.D.K.

A Nagytétényi Museum ujjáépitési terve-
zésének vezetője

Magyar Nemzet, 1959. okt. 11.

Dutka Mária: Barokk palfestmenyek ....., 8 l

N.C.K

MDK

Borsos László

[illegible]pül, szépül fővárosunk. Nagy.Nesz. 1949. nov .12.

[illegible]

K. D. K.

BORSOS László építész

Ybl Miklós-díj I. fokozata több mű-
emlék helyreállításáért (1960)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 80. (okt. 3.) 4. o.

M.D.K.

BORSOS László építész

Ybl Miklós által épített Múzeum krt. 7. – Magyar-u 8. sz. átjáró ház helyreállítása 1951-ben

Ybl Ervin: Ybl Miklós 26.,

Borsos László, építész

MDk

Több műemlék helyreállítási terveiért az Ybl Miklós-díj I. fokozatát kapta meg.

—: Kiosztották az idei művészeti díjakat

Népszabadság BP. 1960. ápr. 3. 7. l

M.D.K.

BORSOS László építész

(E.M. Középülettervező Vám.)

Ybl-díjas 1960. I. tor.)

Mátyás templom, Halászbástya,

Dégi rastély, Belvárosi templom tely-

reállítása

Magyar Építőművészet 1962. 3. 4. 61. l.

Borsos László

A Magyar Tud. Akadémia budavári kongresszusterme, Bp. I. Országház u. - Épitész: Borsos László, munkatárs Kacziba Ferenc, statikusok Göczey András, Mondok Tamás. Kerttervezés Borzaváry László. - Müemlékhely-reállitás ismertetése, fotók: Heltay László. -

Magy. Ép. müv. 1972. 6. sz. 54-55.l.

Borsos Lajos

KÖZTI

a sárospataki Rákóczi vár

építéseiről emlékezve

Magyar építészet 1945-70

252. old.

Bársos László építészmérnök,

a „Magyar műemlékvédelemért" plakettet kapta.

Veszprémvarsány, 1972. ápr. 12.

Borsos László

1955-57 között állította helyre az I. Batthyány tér 4. sz. házat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973 1335 l

961

Borsos László

állította helyre 1956-ban az V. Ferenczy István u. 12. p. lakóházat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

3281

Borsos László

állította helyre az I. Fő u. 41-43. sz. a.
Erzsébet apácák templomát /1955/.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973 1335 l

301

Borsos László

építész mérnök, Ybl díjas, tevékenyen közre-
működöll a Várnegyed helyreállításában. Thur-
szky Bélával restaurálta a nagytétényi Muzeumot.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc
stb.: Budapest Lexikona, Budapest 1973.

13351

1231

Borsos László

és Friedrich Lajos tervei szerint, 1936-ban

1.5 m.-rel felemelték a II. Tö n. 90. p. a.

Flórián kápolnát

Berza László, Bernát György, Erdei

Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Buda-

pest 1973. 13351

3351

Borsos László

készítette a Vigadó helyreállításának ált. építészeti terveit. – 1952-57-ig és 1960-64 között a tervezésben irányító szerepet töltött be.

Czagány István: A pesti Vigadó épülettömbje.
Éptud. 1970. /II.kötV/ 1-2.sz. 173-268.l.

173.l, 204-205.l.

BORSOS László építéza

Frank János: Régi idők tárlata.
Régi és új Riallitási termek.
= És 2002. szept 6. 15

– Műcsarnok
– MW6

Borsos László

Borsos László

A Vigadó újjáépitésének tervezését 1960-64-ben a Középülettervező Vállalat tartotta kezében, Borsos László, Pintér Béla és Kacziba Ferenc vezetésével.

Czagány István: A pesti Vigadó épülettömbje.
Éptud. 1970. /II.köt./ 1-2.sz. 173-268.l.

204.l.

Gerster László

állította helyre az I. Országház u. 28. sz. a.
régi Országház épületét.

Gerza László, Gerster György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 13357

897/

Borsos László

és Meczner Lajos tervei szerint épitették
ujjá 1952-ben az I. Szenthóromság u. 2.
sz. a. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 13351

7431

Gorsz László

és Klimsa Artur 1958-ban állította helyre az óbudai pk. plébániatemplomot.

Benza László, Bernolák György, Erdei Ferenc plb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 133 5 l

880

Borsos László

és Csemegi József 1950-ben állítottak

helyre az I. Országház u. 20. sz. a. épületet

Berza László, Erdei Ferenc, Bernát

György stb.: Budapest Sexikon, Budapest 1973 13351

8961

Borsos László

állitotta helyre 1959-ben az I. Országház
n. 16. sz. a. épületet, valamint a 17. sz.
alattit (1958).

Berza László, Bernát György, Erdei
Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Buda-
pest 1973. 13351 896 l

Borsos László

1960-61-ben állította helyre az I. Országház u. 9. sz. a. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc phb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 1335 l

8941

Borsos László

és Gerő László, valamint Zádor Mihály

a Mitottak helyre az I. Szentháromság téri

Nagybildogasszony le nyelemet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest

1973. 1335

8191

Borsos László

irányításával állították helyre 1949-50-ben a VIV. Hőrök téri „Műcsarnok" épületét.

Borza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335

8061

Borsos László

állította helyre /1957-59/ az I. Kriptina téri rom. kat. plébániatemplomot.

Borza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

6238

Borsos László

Servei szerint 1939-ben hátratolták az I. Krisztina téri római katolikus plébánia-templomot.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

622 p

Borsos László

állította helyre a Nagytétényi Kastély-
muzeumot.

Berza László, Bernát György, Erdei Fe-
renc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973. 13351

5261

Borsos László

állította helyre 1954-ben az I. Jégverem u. 1. sz. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 1

4981

Borsos László

állitotta helyre (1959) az I. Fortuna u.
10. sz. a. lakóépületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973 1335 l

3411

Borsos László

állítottas helyre 1957-58 között az I. Fortuna u. 6. sz. épületet.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13350

3391

Borsos László

az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottsága
műemlékvédelmi Albizottságának tagja.

Kubinszky Mihály: Az MTA Építészetelméleti és Történeti Bizottságának tevékenysége 1967-1969. években.
Építud. 1970 /II/, 3-4.sz. 445-448.l.

Borsos László

tervei alapján állitottak helyre a gyömrői Teleki kastélyt 1963.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2391

Borsos László

Disz tér 15. sz. épület

helyreállitásának tervező épitésze

(1963)

Magyar Müemlékvédelem 1971_72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Borsos Lajos

Fortuna u. 4. sz. épület

helyreállitásának tervező építésze

(1961)

Magyar Müemlékvédelem 1971_72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Borsos Gyula

az Országház u. 9.sz. épület
helyreállitásának tervező építésze
(1961)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72
Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Borsos László

Orvyágház u. 18.y. épület

helyreállitásának tervező épitésze

(1950)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Borsos László (Külső, 1964)

és Zádor Mihály (belső, 1970)

a Gentháromság Férs Mátyás tpl.

helyreállításával tervező építészei

Magyar Műemlékvédelem 1971-72

Bp. Akadémiai Kiadó 1974

72. old.

Borsos László
és Csemegi József

Táncsics u. 14-16. épület

helyreállitásának tervező épitésze
(1953)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Ep.Akadémiai Kiadó 1974. 72.old.

Borsos Lányló

Uri u. 43.sz. épület

helyreállitásának épitész-tervezője

(1966)

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Borsos Lajos

Lisi u. 40.sz. épület

helyreállitásának épitész-tervezője

1964

Magyar Müemlékvédelem 1971-72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974 72.old.

Borsos Lajos

Orgona u. 78-80 épület

~~helyreállításának~~ tervező építésze

Magyar Műemlékvédelem 1971-72

Bp.Akadémiai Kiadó 1974. 73.old.

Borsos László

a Nagytétényi, volt Száraz-Rudnyánszky

Tastely helyreállításának építése

– foto –

Magyar Műemlékvédelem 1969-70

Bp. Akad. Kiadó 1972

198. old.

Borsos Lajló és Thurzky Béla

Régiteltek a Nagytétényi Kastélyhoz

a restaurálási terocket.

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Akadémiai Kiadó Bp. 1972
73. old

Borsos Lajos

a Budai Régi Országház épületének
helyreállítási és átalakítási terveiről

Vendégváró régi házak, Műszaki kiadó Bp. 185.o.
1979.

Borsos László és Csemegi József

a budai Tárnok eszpresszó épülete

helyreállításának és átalakításának tervezője

Vendégváró régi házak, Bp. Műszaki kiadó 1979. 185. o.

BORSOS LÁSZLÓ

Adalékok a Pest megyei tanács székházának építéstörténetéhez c. cikke

Müemlékvédelem, 1975. 3. sz. 153-156. l.

Borsos L.

A budai várnegyed barokk házai közül néhányunk visszaállítását végezte többekkel / Csemegi J., Metzner L., Riedlmayer Gy. és mások/.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 112. l.

Borsos L.

és Dragonits Tamás készítette u. kp-i
Országház u. 18-20-22. sz. házak helyreállítási
tervét 191. sz. reprodukció.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem
1969-70. Budapest, 1972

2170

Borsos László

és Thurszky Béla készítettét a nagytétényi kastélymúzeum restaurálási tervét.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Horvassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem, 1969-70. Budapest, 1972

738

Borsos László, építész

Plaketteket készített.

—: A műemlék védelem centenáriumi ünnepsége az Akadémián

Z.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 12.

Borsos László

teroei alapján állitották helyre a bp-i

I. Batthyány u. 4. sz. alatti rokokkó épületet.

Merényi F.: L'ultimo quatro di Secolo

della Tutela dei Monumenti in Ungheria.

Acta Historiae Artium, Budapest,

1972. 1-2 sz. 591

Borsos László

és Vince Zoltán tervei alapján állítottak helyre a Bp-i Országház utca 18, 20 és 22. sz. alatti gót stílusú lakóházakat

Merényi F.: L'ultimo quatro di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Hist. Artium, Bp. 1972. 1-2 sz.

57 l

Borsos László

állította helyre 1952-ben a Bp-i Országház utca 18, 20, 22 s. a. gót stílusu lakóházat.

Merényi F.: L'ultimo quatro di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972 1-2 s.

571

Borsos László

tervei alapján épült fel, illetve állítottak helyre a Bp-i Országház n. 9-i sz. alatti középkori lakóházat 1960-61 között.

Merényi F.: L'ultimo quarto di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Hist. Artium, Budapest, 1972. 1-2 sz.

571

Borsos László
épített

17 „Magyar műemlékvédelemért"
plakettet kapta.

— : —

Művészet, 1972. május – 30 oldal

Borsos László

Feszl Frigyes munkásságát részletesen ismerteti és méltatja születésének 150. évfordulója alkalmából

Borsos László: Feszl Frigyes /1821-1884/.

52-53.l.

Magyar építőművészet. 1971. 6.sz.

Borsos László

készitette a ~~[illegible]~~ régi budai országháza (Országhai u. 28) helyreállitásának tervét. Az épület (belső) képét közli:

Horler Miklós: Müemlékvédelem és mai épitészet. Magyar Épitőmüvészet, 1972.2.sz. 26-33.1.

Borsos László

Borsos László és Thurszky B éla tervezték a nagyté-
tényi kastélymúzeuj helyreállitását, ill. kialakitását

/rövid képes ismertetés/

Magyar épitőmüvészet, 1972.3.sz.
/épitőmüvészet és szabadidő/

28.1.

28.I.

Borsos László

Gerő László és Détshy Mihály tervei alapján állitották helyre a sárospataki Rákóci kastélyt.

Merényi F: L'ultimo quarto di Secolo della Tutella dei Monumenti in Ungheria. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972. 1-2 p. 401

Borsos László épitész M.D.K.

A Disz tér 14. sz . épület ~~xxxxxxxx~~ homlokzatának helyreállitása feltárás és kutatás alapján. /1958/ repr.

Gerő László: Történelmi városok épüle tegyütteseinek és megujitásuknak problémái

Müemlékvédelem 1961. / V/ 1. sz. 21.1.

B orsos László épitész M.D.K.

Uri utca 12 sz. lakóépület helyreállitása le-
egyszerüsitett semleges formákkal / repr.

Gerő László: Történelmi városok épülo tegyüttesei-
nek és megujitásuknak problémái

Müemlékvédelem 1961. / V/ 1. sz. 22.1.

Borsos hánló, építén

MDK

Nyilatkozata a Vigadó-újjáépítéséről, az épületen elhelyezett nobsokról.

t. j.: Nagy hajostól Vabula Jakalig

4

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. jún. 3.

Építészet

Borsos László Műépi-
tész

Élet és Tud. IX. évf. 6. sz. 1954.
II. 10. p. 169.

~~Borsos László nro~~

MDK

Borsos László

Borsos László és Károly tervét 7000 forintért megvették a Vigadó újjáépitési tervpalyazatán.

Cikk: Milyen lesz a Vigadó?

Népszabadság, 1957. szept. 18. (Képpel.)

Borsos László

MDK

Pesti Vigadó /Vigadó tér 2/
Épitette Feszl Frigyes 1859-64 közt, Pollack Mihály 1849-ben elpusztult Vigadója helyén.
Borsos , rézben kiégve.
Szobrászati dísz Alexy Károly és mások műve.
A főlépcsőházban Than Mór és Lotz Károly freskói Tündér Ilona mondából.

Helyreállitása folyik, tervezte Borsos László

Repr: Vigadó tér 2. 1944 előtt.
235.kép.
Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 131-132.l

Borsos [illegible]

Építész, fénykép az Országház u. 18 n-ú épületről

Dragonits Tamás cikkéhez

Műemlékvédelem 1962 1. n. 32. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuton

. . . . . .

Borsos László

Terverte a Múzeum kst. 7. homlokzatának helyreállítását

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1964. 2n. 1.12.1.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányute

. . . . . .

Borsos László

Tervezte az Úri u. 58. helyreállítását

Zádor Mihály: Benámoló a fővárosi műemlékvédelmi felügyelőség 1961. évben végzett munkáiról

Műemlékvédelem 1962. 4. sz. 202. l.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Borsos László

Terverte az Úri u. 49 sz.
helyreállítását

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1964/sz. 49. l.

rdőiv

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Borsos Lánló, építész MDK

Vezetésével, tervező-irányító munkájával folyt a Mátyás-templom külső restaurálása.

–: Meghezdték a Mátyás-templom belső faldíszeinek restaurálását 6

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. aug. 13

Borsos László, építész

M.D.K.

terve 1000 p-ös megvételben részesült az OTI Hungária körúti berhéz pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

jul. 17. sz. 4. old.

M.D.K.

Borsos László, építész

és Flach János 1954-ben új program alapján készítettek tanulmánytervet a Vigadó felépítésére, melynek során a lépcsőházat megtartották.

Bonta János: Vigadó-Koncertház építése

Az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Tudományos Közleményei, Bp.1958. IV.köt.2.sz. 47. old.

le.D.V.

BORSOS László épületei

Részvétel a pályázaton (1955.)

Társtervező: Flach János

Borossnyai Pál: A pesti Vigadó tervpályázata,
Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1-3. sz.
85-l.

le. D. A.

BORSOS László épitész

Részvétel a pályázatokon 1954.

Borosnyai Pál: A pesti Vigadó helyreállítása
Magyar Épitőművészet 1958. (VII.) 1-3. 77.
65. l.

cle. D. C

BORSOS László építész

Részvétel a pályázaton (1952.)

Borossyai Pál: A pesti Vigadó terv-pályázata

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1-3.

$5-

M. D. K.

BORSOS Lőrelő építész

FŐTI

Bp. Tárnok u. 14. sz. ház újjáépítése

nek terve (1950) (Repr.)

Társtervező: Hell Géza

helyreállítása

Gerő Lőrelő: A budai vár újjáépítése

Bp. 1951. 82. l.

Borsos László

1956-ban épitette a Tóth Árpád sétány 4. sz. házat, melynek pincéjében középkori maradványok, ajt- várfalrészlet bemutatva.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

55.1.

Borsos László

Uri utca 22. sz.

1857-ben Borsos László helyreállitotta.
Tóth Árpád sétányi szárnyát Dragonits Tamás
épitette ujjá.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

58.1.

MDK

Borsos László

1956-ban helyreállitotta a Jégverem u. 2. sz. házat.

Repr: 47. kép.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.

32.1.

Borsos László

Uri utca 12. sz. házat 1958-ban leegyszerüsitv
ve helyreállitotta.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Gp. 1961.
56.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos László

ESTI HÍRLAP

1967 JUN 3

1021

Nagy Lajostól Vabula Jakabig

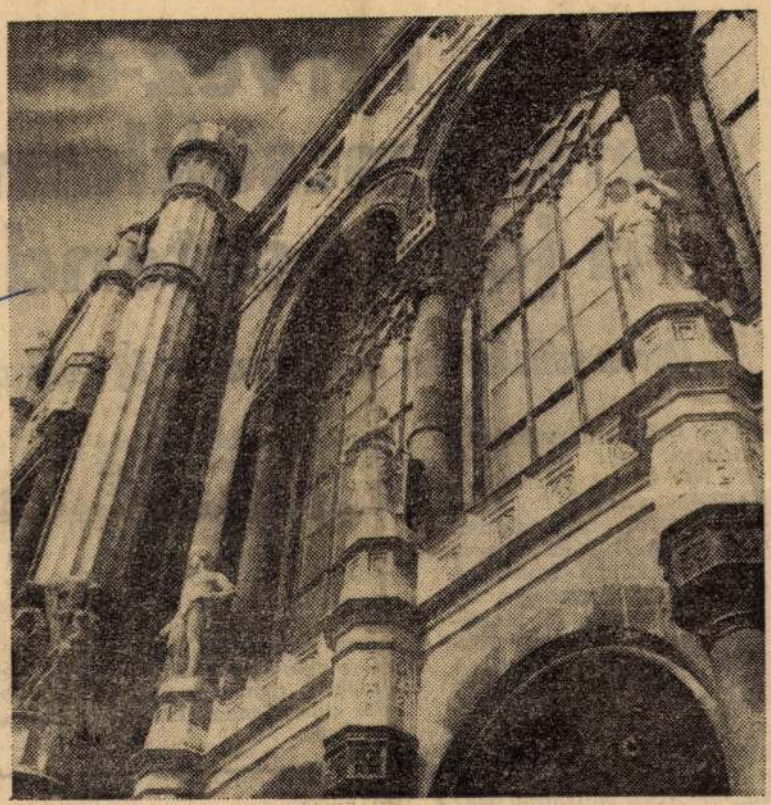

A Vigadó Duna felé néző homlokzata ismét a régi. Épek a szobrok, visszakerültek a helyükre a történelmi alakok. Kiket ábrázolnak ezek az alkotások, s *miért éppen ők díszítik a Vigadót?* — ezt kérdeztük most *Borsos László* építésztől.

— *A mai Vigadót Pest városa 1859-ben építtette a szétlövetett Pollack-féle Vigadó helyett,* amelyben az 1848-as alsóház ülésezett. Feszl Árpád művét a „passzív rezisztencia" jellemzi — *„kikristályosodott csárdás"* — mondták rá akkoriban, s ez a sajátos nemzeti ellenállás az épületet díszítő képzőművészeti alkotásokban is megmutatkozott: *a lépcsőházat Árgirus királyfi, a büfét Mátyás és Holubán története, valamint Attila lakomája ékesítette.*

— A szobrok?

— A homlokzaton legfelül, a középen elhelyezkedő címertől jobbra és balra fejek vannak, először *Nagy Lajos* és *Mátyás*, aztán *Hunyadi János* és *Zrínyi Miklós*, majd *József nádor* és *Széchenyi István* arcmása következik. *Szilágyi Erzsébet* és *Szent Erzsébet* szoborfeje után két nagy újjáépítő: *IV. Béla* és — *Vabula Jakab*, az első magyar polgármester kőmása kapott helyet. Ugyancsak fenn áll hat szimbolikus nőalak, közülük egy-egy Pest város, illetve Pest megye címerpajzsát tartja.

— A lenti alkotások?

— Feszl eredetileg hat zeneszerző szobrát akarta odatétetni, de csak később, a 30-as években kerültek oda allegorikus alakok. Ma itt *Stróbl Alajos, Donáth Gyula, Szász Gyula, Vasadi Ferenc* és *D. Mátrai Lajos* a zenét, a táncot, az éneket jelképező szobra áll.

t. j.

Száz vállalattól megkérdezték:

tervez-e létszámcsökkentést a jövő esztendőre

Ötven vállalat már felelt: nem • Új munkahelyek ezrei

Száz budapesti vállalattól kérdezték meg: *mit terveznek 1968-ra.* A kérdés időszerűségét az adta, hogy néhány helyről jelzés érkezett: a gazdaságirányítási reform legfőbb célját, az ésszerűbb, gazdaságosabb termelést *kizárólag* bérköltségek megtakarításával, a létszám csökkentésével akarják elérni. A kérdésre — amelynek célja a valóságos kép megismerése, a munkaerőhelyzet várható alakulásának vizsgálata, s a megfelelő felkészülés volt — *ötven vállalattól már megérkezett a felelet.*

Bár a konkrét központi intézkedések ismeretének hiányában még nincsenek végleges elhatározások,

a vállalatok vezetői szinte egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy nem készülnek létszámcsökkentésre.

Ehelyett *a meglevő munkaerő racionálisabb felhasználására törekszenek,* s ez különösen a vállalatnál megöregedett, megrokkant, csökkent munkaképességű emberekre vonatkozik, akiknek **növekedik, s ezért mintegy 3000 új dolgozót kívánnak felvenni, ebből már 1968-ban 600—800 embert.**

A Magyar Országos Söripari Vállalat 1968-ban hasonló okokból 200 fővel növeli dolgozóinak létszámát. A Pest megyei Mezőgazdasági Gépgyárban megkezdik a pótalkatrész gyártást, s ezért *már az idén, a munka indulásához is száz új munkásra lenne szükség.*

A megkérdezett vállalatok többsége

a gazdaságosabb munkát gyártmányfejlesztéssel, technológiai változtatásokkal kívánja elérni.

S bár az új munkajogi szabályozások még nem jelentek meg, nem terveznek olyan intézkedéseket, amelyek 1968-ban lényegesen befolyásolnák a főváros munkaerőhelyzetét.

H. Gy.

Rózsák az igazg

Egy szó majd hiányzik: a vi

Az utolsó és az első esztendő

Hányszor néztünk megbűvölten a katedrán ülő tanár- velem. Ha arra gondolok,

Borsos László

Tárnok utca 14. sz. ház.

1950-53-ban Borsos László és Csemegi József eredeti formájában helyreállitotta, a falfestést Kákai Szabó György restaurálta és egészitette ki.

Repr. 94. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

55.1.

Borsos László

MDK

Krisztinavárosi r.k. plébániatemplom.
Régebbi kápolna helyén épitette Hikisch Kristóf 1795-97 között.
1883-84 között Czigler Győző restaurálta, homlokzatot átalakitotta, uj kapuzat.
1949-ben szentélyét Borsos László tervei alapján hátratolták.
1957-59-ben Borsos László helyreállitotta, a kapu kivételével.

Repr. 50. kép.

Zakatiás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

33.1.

MDK

Borsos László

Az Országház u. 9. sz. ház hlyreállitása Bartók-Archivum c ljára az ő tervei szerint folyik.

Zakariás G. Sándor: [illegible] Budapest. Bp. 1961.

36.1.

Borsos László

MDK

Országház u. 18. sz házat

1950.-ben Borsos László és Csemegi József
a feltárt gótikus részletek alapján állitotta
helyre.

R. pr. 64. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

38.1.

Borsos László

1958-ban helyreállitotta az Országház u. 17. sz. házat.

Repr. 58. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
37-38.1.

Borsos László MDK

1959-ben helyreállitotta a Fortuna u. 10. sz. házat.

R. pr. : 30. kép.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.
22.1.

Borsos László

MDK

1957-58-ban helyreállitotta a Fortuna u. 6. sz. házat.

Repr. : 29. 29.kép.

ZAKARIÁS G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

22.1.

Borsos László

1959-ban /X/ helyreállitotta az Országház u. 16. sz. sarokházat.

Zakariás O. Sándor : Budapest. Kp. 1961.

37.1.

Borsos László

(KÖZTI) tervei nevint hézült el 1963-ban a gjörnkői Teleki-kastély nerkeseti helyreállítása.

Horler Miklós: Az Országos Müemléki Felügyelőség épitészeti helyreállitásai /é963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 229-247. l.

239. l.

Borsos László

Született 1903-ban. Építész és építész-történész. Ybl díj nyertese. Középületek Tervező Hivatal tagja.

Fehér Márton: Prominent Hungarians
Home and Abroad, München, 1966. 334 l
491.

Borsos László

tervei alapján
/18 1955-ben állitották helyre a volt
Szt. Erzsébet apácák templomát /Fő utca 41-43/

Repr. 41. kép.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

26.1.

Borsos László

MDK

Jégverem utca 1.
Itt állott Ferenczy István müterme 1834-ig.
Helyreállitotta 1954-ben Borsos László.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
32.1.

Borsos László

1955-57-ben restaurálta a volt Fehér Kereszt szálló épületét /Batthyány tér 4/.

Repr. 3. kép.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.

11.lap.

Borsos László

MDK

Halászbástya épült 1895-1902 között
Schulek Frigyes tervei alapján. 1954-ben
Borsos Lászoó helyreállitotta.

Repr. 42. kép.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: Budapest. Bp. 1961.

28.1.

Borsos László

MDK

Disztér 14. sz. ház régi homlokzatát fénykép után IX 1959 -ben ujjáépitette.

ZAKARIÁS G.SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.
19.1.

Borsos László

tervei alapján állitottáb helyre a so-
ponya - nagyléngi Zichy és a dégi volt
Festetich kastélyt.

Deresényi Dezső, Gálya József, Entz Géza:
Magyar Műemléhvédelem II (1959-60)
Budapest, 1964. 262 l.

Borsos László

és Csemegi József tervei alapján –
1950–53 bon-állitották helyre az I. ker.
Tárnok u. 14. sz. alatti épületet.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

3151

Borsos László

Lefvegte az I. Országház u. 28. sz. a.
volt Országház épület helyszéllítási
munkáit.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2331

Ybl Miklós

és Thurzky Béla restaurálták
1953-67 között a nagytétényi kas-
télyt.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

2021

Borsos László

vezette a Vigadó épületének helyre-
állítási munkálatait.

Tóth Endréné: Budapest Enciklo-
pédia, Budapest, 1970.

392 p

Borsos László

B.L.: Kastélymúzeum helyreállitása, Nagytétény. Építészek: Borsos László, Thurszky Béla, belsőépitész: Chabafy Ágoston, kertterv: Schrenk Ágnes. - Képes ismertetés, fotók: Heltay László és MTI.

Magyar Építőművészet, 1969. 2.sz. 46-49. l.

B.L.: Kastelymaeum holyrodiitaea, Tasyteteny.

Borsos Lánló

Tóth Árpád-sétány 3-4. tervezője.

Csák Máté = A budai Várnegyed rekonstrukciójával néhány Sérdésépül.
Magyar Építőművész et 1968. 5. a. 63. l.

Borsos László

tervei szerint állították helyre a Sáros-patak-i vár Perényi sárnyát.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb: Magyar Műemlékvédelem I. (1949-59) Budapest, 1960. 81 l.

Borsos László

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
~~a~~ "Magyar Müemlékvédelem 1963-1966." c. ~~kötetben~~ kötetet
recenzeálja Borsos László.

Müemlékvédelem, 197o. 1.sz. 56-57.1.

Borsos László

recenziója a Heves megyei topográfia 1. kötetéről

Műemlékvéd elem, 1970. 1.sz. 57-58. l.

~~Bpő~~ László
Borsos

recenziója:

Borsos
~~Gerő~~ László recenziója Levárdy Ferenc: Pannonhalma c. könyvéről. - Müemlékvédelem, 197o.2.sz.124. l.

Borsos László
építész

~ Tárnok u. 14, Országház u. 18 –
helyreállítási terve.

Rados: Magyar építészettört. 406.
Műszaki K. 1971.

Borsos László

állította helyre a Sárospatak-i várkastély Perényi sárnyát. 1957. 310. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1171

Borsos László

és Dragonits Tamás állította helyre a bp-i Országház utcai műemlék lakóházat. 296. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1151

Borsos László

budai várnegyedbeli építészi működését említi-értékeli:

Csák Máté: A budai Várnegyed rekonstrukciójának néhány kérdéséről. Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 63-64. l.

Borsos László

150 cm-el emeltette fel, 1938-ban a budai Fő utcai görög katholikus, Flórián templomot.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l

26 l.

Borsos László

tervei alapján állitották helyre az I. Országház utca 9. sz. házat 1961-ben.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l

26 l.

Borsos László

Képei először restaurálták 1954-től a budai Batthyány téren álló „Fehér Kereszt" rokokó épületet.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l

27 l

Borsos László építész

Terverősoperxjának terve költsép-
teritést kapott az alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A tabáni Rác gyógy-
fürdő terv pályázata 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

Borsodi László

Emlétve

B. L. Sirlási Revánna symposion
Riállítása
Dunántúli Napló, Pécs 1970. feb. 1.

Borsos László

Gerő László: Felfedező úton épületeink között c. könyvét is, erteti Borsos László. - Magyar Építőművészet, 1967.16.évf.5.sz.61.l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz.68-107.l./

103. l.

Borsos László

ismerteti a Magyar Müemlékvédelem 1961-1962. c. könyvet. Müemlékvédelem, 1967.11.évf.3.sz.189-191. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért.197o.1.sz.68-1o7. l./

1o3. l.

Borsos László

ismerteti Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában c. könyvét. - Műemlékvédelem, 1967.11.évf.3.sz. 192.l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

1o2. l.

Borsos László

és Thurszky Béla építést az építésügyi, minister nivódíjban részesítette a nagytétényi kastélymúzeum helyreállításáért. (1967-ben befejezett munka)

Nivódíjak műemlék helyreállításáért (A nap hírei)

Magyar Hírlap, 1968 július 16. 8. l.

D.K

Borsos László
építész

Az Országház utca 18 számú
épület helyreállítását végezte.
A Dísz tér 14 felújítása is az ő
nevéhez fűződik

Tolnay László: Ujjáépül a budai várnegyed.
Művészet, 1961. október. 18 l.

Borsos László
építész

M.D.K.

A Tárnok u. 14 számú házat
többed magával alakította át.

Zoltay László: Ujjáépül a budai várnegyed.
Művészet, 1961. október 18.

BORSOS László épitész

BUZA Péter: Sirkertet mérünk. [Kerepesi temető] = Budapest, 1989/8. 32.p.

Tagja volt annak a bizottságnak, mely a temető megtartásra méltó sirjait kijelülte.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1967. SZEP 13

1021

Helyreállították a főváros egyik legszebb templomtornyát

Lassan haladnak az építkezések az Operánál

A belvárosi Ferences-templom magasba ívelő karcsú tornyáról a közelmúltban bontották le az állványokat. A már elkészült új toronyról, valamint a templom homlokzatán most folyó felújítási munkálatokról *Szalkai* Sándor, a Fővárosi Műemlék Felügyelőség mérnöke, az építkezések vezetője adott felvilágosítást.

Elmondotta, hogy a mintegy száz esztendővel ezelőtt épült torony puha mészkőből faragott kövei a háborús viszontagságok és az időjárás állandó pusztítása következtében málladozni kezdtek, s mármár a Kossuth Lajos utca forgalmát veszélyeztették. Ezért vált időszerűvé a torony felújítása, amelyhez 1964-ben kezdtek hozzá. A munka első fázisában három liftet építettek, a kövek sérüléseit kijavították, s csak ezután emelték le az 50—60 méter magasból. A Képzőművészeti Kivitelező Vállalat dolgozói — *Borsos* László és *Turszki* Béla építészek vezetésével — *a kiemelt kövekről vett gipszminta alapján faragták ki haraszti kemény kőből az új, az eredetihez ily módon teljesen hű köveket.* Így cserélték ki a húsz méter magas toronysisak mintegy 650 darabját. A munka nagy körültekintést igényelt a szédítő magasban dolgozó munkásoktól, hiszen egy-egy kő súlya több tonnára rúgott.

Most már csak a torony színezése van hátra, s ezzel egyidejűleg kijavítják a sok helyen megsérült vakolatot, a párkányrészt, s újra átfestik az egész homlokzatot. *A munka, amely csaknem négymillió forintba kerül, előreláthatólag október végére fejeződik be.* Egyik legértékesebb barokk műemlékünk felújításával még szebb látványt nyújt majd a Felszabadulás tér, fővárosunk csodálatos városképi együttese.

Sajnos, nem mondhatunk el ennyi jót egy másik építkezésről, amely szintén kiemelt helyen folyik, egyik legfontosabb kulturális intézményünkön, az Operaházon. Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium Középületépítő Vállalata 1966-ban kezdte meg a munkákat, s jelenleg a hátsó front kivételével a teljes homlokzatot állványerdő borítja. *Az építkezések még körülbelül egy évig elhúzódnak,* amelynek során kicserélik a megrongálódott köveket, felújítják a vakolatot és szakipari munkákat végeznek — amint azt *Nógrádi* Sándor építésvezető elmondotta.

A figyelmes járókelőnek is feltűnhet azonban, s ez beszélgetésünkből is kiderült, hogy a tengernyi állványon csak ittott dolgoznak. Megtudtuk, hogy *nem kielégítő az együttműködés az építkezésen folyó különböző vállalatok között.* A felsőbb szintű irányító szervek hatékonyabb működése az évekig elhúzódó munkát lényegesen megrövidíthette volna. Ezt nemcsak esztétikai és reprezentatív szempontok — hiszen az Operaház a főváros egyik legforgalmasabb útjának centrumában áll — indokolják, *hanem józan gazdasági érvek is.* A lassan haladó munka nyilván sok többletköltséget okoz.

Szerencsére más a helyzet az Opera falain belül. *Borsa* Miklós főmérnök tájékoztatásából kiderül, hogy a nyár folyamán kicserélték a rivaldát, új hidraulikus emelőberendezést állítottak fel, s a végéhez

dokben. Ugyanakk
ságirányítás új m
hatásával is szám
A gazdasági érdel
térbe helyezésével
termelési struktú
egyik vállalatnál
felesleget, a másik
erőhiányt idéz
gyártmányok készítéséhez egy
egy vállalaton belül is a je-
lenlegitől eltérő összetételű és
képzettségű munkásgárdára
lesz szükség. *Sok helyütt bevezetik majd a bedolgozói rendszert, a négyórás részmunkaidőt*, mindez átszervezéssel járhat. A munkaerőmozgást lehetővé teszi az is, hogy a dolgozó indokolás nélkül, a vállalat indokolással, de gyakorlatilag szintén megkötöttség nélkül megszüntetheti a munkaviszonyt, bár a Munka Törvénykönyve védelmet nyújt a balesetet szenvedetteknek, a terhes nőknek, a családfenntartóknak, a törzsgárda tagjainak.

A harmadik ötéves terv már szükségszerűen figyelembe vette mind a demografiai hullám, mind a racionális létszámgazdálkodás hatásait. *A terv célul tűzte ki a mezőgazdasági dolgozók elvándorlásának csökkentését, a képzési struktúra és a munkaerőszükséglet jobb összehangolását.* Az ifjúsági munkaerőforrás gyors bővülése miatt az eddiginél kisebbre tervezték a háztartásbeli nők munkába vonását. Ezek alapján viszonylagos egyensúlyi helyzet alakult ki, de *a szakképzetlen munkaerő, s ezen belül különösen a 14—16 éves lányok foglalkoztatásánál nehézségekre kell számitanunk.* A demográfiai hullám okozta foglalkoztatási nehézségek tehát gyakorlatilag a szakképzetlen fiatal lányok elhelyezkedési problémáira szűkülnek le.

Az 1966—70-es időszakban a nem mezőgazdasági ágakban 260 ezerrel növekszik a foglalkoztatottak száma, mivel azonban a mezőgazdaságban a létszám csökken, *a népgazdaságban a dolgozók száma az ötéves tervidőszakban 180 ezerrel gyarapszik.* Minthogy időközben sokan nyugdíjba mennek és egyéb ok miatt kiesnek a munkából, őket is pó-

zkij
rost
etb
má-
lden
kol-

légiumának dísztermében ünnepi ülést tartott. Az egyetem ez alkalommal első ízben avatott tiszteletbeli doktort. B. V. *Petrovszkij* professzort, a Szovjetunió egészségügyi miniszterét — aki 1949-től kezdve két éven át az egyetem tanszékvezető professzora és a Budapesti III. számú Sebészeti Klinika vezetője volt — avatták tiszteletbeli doktorrá. Az ünnepségen megjelent dr. *Szabó* Zoltán egészségügyi miniszter, *Óvári* Miklós, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője, dr. *Polinszky* Károly művelődésügyi miniszterhelyettes, a hazai egyetemek rektorai, a magyar orvostársadalom kiemelkedő személyiségei. Jelen volt az

Egy aranyérem é
a lipcsei

A Lipcsei Őszi Vásár vasárnap este zárta kapuit, s a sajtóközpont kiadta a zárójelentést, amely az őszi vásár sikeréről számol be. A vásáron *6484 kiállító* vett részt *55 országból, 142 531 négyzetméter területen.* A vásárt *225 800 látogató* kereste fel, közülük *50 800 érkezett külföldről.* A számadatokat még kiegészíti, hogy 14 ország kiállítói közül ötvenet tüntettek ki aranyéremmel.

A vásár kereskedelmi és kereskedelempolitikai jelentőségét és sikerét tanúsítja, hogy *az NDK gazdasági szervei 78 állam képviselőivel, kereskedővel folytattak beható tárgyalásokat.* A világ minden részéből érkeztek delegációk az őszi vásár megtekintésére *és a tárgyalások túlnyomó*

Borsos László

MDK

Szt. Flórián képolna /Fő utca 90/.

Épittette Christ Antal pékmester 1756-60 köst N e p a u e r Mátéval. A templomot mai szintre 1936-ban emelték B o r s o s László és F r i e d r i c h Lajos. Helyreállitotta 1958-ban D r a g o n i t s Tamás.

Repr. 130. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 69.1.

Borsos László

Uri utca 43. sz. Zichy -ház.

1868-ban Wagner János br Augusz Antal számára megtoldotta, valószinüleg ekkor épült a mai homlokzata.

Helyreállitotta leegyszerüsitve 1958-ban Borsos László.

Repr. 103. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

61.1.

Borsos Lásuló

MDK

és Klimsa Artur

Óbudai r.k. plébániatemplom
restaurálása. 1958.

repr: 164. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
88.l.

Borsos László MDK

Budavári Nagyboldogasszony-templom.
1687-1773 között a jezsuitáké. Ebben az időben a bécsi Christian Alexander Oedtl és Hölbling János átépitették.
1873-1896 között Schulek Frigyes épitette ujjá.
1950-1960-ig helyreállitotta Borsos László.

Fényk.: 75. kép.
75.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 45-46.l.

Borsos László

Régi budai városháza/ Szentháromság u. 2/ helyreállitása Borsos-Meczner tervei alapján. 1952.

Repr. 77. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
47.1.

Borsos László

Uri utca 40. sz. házat helyreállitotta 1959-ben.

Repr. 114. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Gy. 1961.
61.l.

M. O. K

BORSOS László építész

T. téri u. 12. Legyszerűsített tor-
mákkal való helyreállítása

Gerő László: Történelmi városok
épület együtteseinek és megújí-
tásának problémái

Műemlékvédelem 1966. 1. sz. 22. l.

M. D. K

BORSOS László építész

Disz tér 14. feltárás és kutatás alapján helyreállított homlokzata

Repr.

Gerő László: Történelmi városok épületegyütteseinek és megújításának problémái

Műemlékvédelem 1961. 1. 28 21. l.

Borsos László

Vigadó terv

Érdekes ugrány 1957 okt 5

Borsos László és Károly megvásárolt pályamunkája legyezőalakú nézőteret tervezett a nagy koncertterem helyére. A betonvázas épületet a Vörösmarty téren üveggel és mázas pirogránittal díszítenék

M. D. U

BORSOS László épilész

Részvétel a pályázáton Repr.

Társtervező: Borsos Károly

Boroszuyai Pál: A pesti bigadó terv-pályázata

Magyar Épilőmüvészet 1958. (VII) 1-3. n.

101. l.

R. D. U.

BORSOS László építész

A nagytétényi kastély helyreállítása

Obudai plébániatemplom és plébániaépulet, az eredeti barokk toronysisak rekonstrukciójával

Tervező: Klimsa A.

Horler Miklós: Budapesti műemlékvédelem

~~Horler Miklós~~: Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 195. l

M.D.K.

BORSOS László építész

Vármegyed műemlék-épületeinek
restaurálása

Horler Miklós: Budapesti műemlék-
védelem,
Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 194. l.

K. O. U.

BORSOS László építész

Belvárosi templom helyreálli-
tása (Repr.)

Horler Miklós: Budapesti műemlik-
védelem,
Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 196. l.

Borsos László

MDK

Belvárosi plébániatemplom/Március 15. tér./

Steindl Imre 1890-ben, Lux Kálmán 1933-ban, Gerő László 1948-ban renoválta. Utóbbi tervezte a szentély ujrafestését, valamint a gótikus szentségfülke eredeti helyén való felállitását, amely Lux Kálmán rekonstrukciója.

1958-ban Borsos László helyreállitotta.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
112.l.

Repr: 119. kép. A Belvárosi templom.
200. kép. " " délről.

MEK

Borsos László

Nagytétény. Rudnyánszky kastély
/Csókási Pál utca 278-279,282,286hrsz/

Repr: Rudnyánszky -Száraz kastély. 1944 előtt.

Helyreállitása Borsos László vezetésével folyik.
A freskókat Sárdy Lóránt állitotta helyre.

Zakariás G. Sándor : Budapest. Bp. 1961.

192-193.l.

Borsos László

Műcsarnok.
Bp. Hősök tere.

Tervezte Schickedant Albert és Herzog Fülöp
1895-ben.

Repr. 293. kép.

Belül részben helyreállitotta
Borsos László.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
185.1.

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285
Borsos László
MŰVELT NÉP
1956 FEB 19.

610

Milyen lesz a megújhodó pesti Vigadó?

Sok szép műemlékünkkel együtt a Vigadó is a háború áldozata lett. Kiégett falai az égnek merednek, a Dunapart egykori gyöngyszeme több mint tíz esztendeje nem fogad látogatót, szépséges báltermében a téli szél muzsikál.

Pollack Mihály 1830-ban építette fel a Vigadó ősét, a klasszicista-stílusú Redoute-ot, amelyet a szabadságharc idején, 1849 májusában Hentzi osztrák tábornok összelövetett. A Redoute helyén *Feszl Frigyes* majd hat esztendő alatt építette meg gyönyörű alkotását, s éppen 45. születése napján, 1865. február 20-án adta át a Vigadó díszkulcsát a város főpolgármesterének. »Leállványozása első napjaiban fehér tündöklő köntösében, ott a Dunapart oldalában, úgy festett, mint az elbűvölt, mesebeli Csipkerózsika királyleány kastélya« — írja róla egy korabeli hírlapíró.

Országépítő ötéves tervünk építési programjában szerepel

a Vigadó újjáépítése.

A népművelési minisztérium vezetői még 1952-ben megbízást adtak a Középülettervező Vállalatnak a rekontsrukciós tervek kimunkálására.

Flach János és *Borsos László* építőművészek ismertetnek meg bennünket a Vigadó jövőjével és kicsit a múltjával is.

— A Vigadónak úgyszólván minden kövét felmértük már — mondja Borsos László. — Három mérnök hathónapi munkájával készült el az értékes dokumentáció, amely az újjáépítés alapja.

— Mi maradt épségben a Vigadóból? — kérdezzük.

Fényképeket vesz elő. Egyrészük a kiégés utáni romos Vigadót ábrázolja: leszakadt csillárok, beomlott tetőszerkezet — teljes káosz. A romoktól megtisztított épület olyan, mint a csontváz. A csemegetár, a nagy bálterem és a kisterem falai állanak. A festmények jórésze elpusztult, csak nyomokban ismerhető fel Than Mór »Attila lakomája« és Wagner Sándor Mátyás Holubár felett aratott győzelmét ábrázoló nagy freskója is.

— *A dísz-lépcsőház kevésbé rongálódott meg. Lotz Károly freskóinak legnagyobb része restaurálható, a többi újrafestése is könnyebb, mert az eredeti kartonok a Szépművészeti Múzeum birtokában vannak.*

A romanticizmusnak külföldön számos ismert alkotása van, de egy sem éri el Feszl Vigadójának színvonalát. Ezen az épületen szerepeltek először a magyar népi díszítőelemek, ilyen például a földszintet és az emeletet összefogó vitézkötés motívum is.

Rendeltetését nehéz lenne meghatározni. Voltaképpen bálokra, nagyobb társadalmi megmozdulásokra szánták, de tárlatokat is gyakran rendeztek benne. Liszt és Erkel feledhetetlen hangversenyei itt nyitottak dicsőséges fejezetet a magyar zene történetében. De

mi lesz az újjáépülő Vigadóból?

A főtervező, Flach János tervező-mérnök, a mai Magyar Néphadsereg Színházának építésze válaszol erre a kérdésre, két cigaretta-szippantás közben szétteregetve terveit.

— Itt kap új otthont, mondhatnám úgy is: valóságos »kombinátot« a rohamosan fejlődő zenei élet. Mintegy kétszázezer légköbméternyi térben épül fel az új Vigadópalota.

— A beépítést az ország legnagyobb, legkorszerűbb hangversenyterme határozza meg. *2300 néző számára épül.* A közönség a földszinten és a díszlépcsőház feletti karzaton kap kényelmes helyet. A nagyzenekari hangversenyek 120 tagú zenekara és 150—170 tagú kórusa pompás pódiumon léphet fel. Az orchester fölé egy százjátékú orgona felszerelését tervezik, amelyhez hasonló csak a Bazilikában van. Később még egy 700—750 személyes kamaratermet is létesítenek. Kifogástalan akusztika, modern klimaberendezés, tökéletes világítás és minden egyéb »színházi kellék« is lesz az új Vigadóban.

A tervező szuggesztív erejével vázolja föl

a Vigadó jövőjét,

s szinte látjuk, amint a 48 méter hosszú, 30 méter széles terem megtelik emberekkel, a pódium fényárban úszik, a rádió mikrofonja magnetofonszalagra rögzíti a muzsikát, a televíziós felvevőgépek halkan zümmögnek. A zenekari dobogón, a kellő pillanatban emelkedik ki a szólista zongorája.

A tervező ceruzája a bejáratok felé mutat:

— Ezeken keresztül percek alatt érkeznek-távoznak a hangversenylátogatók nagy tömegei. A dísz-lépcsőházon kívül két nagy előcsarnokot emelünk, két-két hatalmas lépcsősorral az épület Deák Ferenc utcai és Vigadó utcai oldalán. Tágas ruhatárakat terveztünk. A társalgókban és a büfékben megoszlik majd a nagyszámú közönség. A földszintiek, miként a karzatiak is, két-két nagyméretű oldalfolyosón sétálhatnak át a műemlék híres teremsorába, hogy felkeressék a büfét és a társalgót.

Újabb tervrajzok kerülnek elő. A Vörösmarty térre néző régi Haas-féle üzletpalota kiégett épületének földszintjén két nagy üzlethelyiségben kotta és könyvüzlet, zeneműbolt lesz. *A félemeletet a zeneművészek, a szólisták és a karmesterek veszik birtokukba.* A szólistáknak és a karmestereknek külön kis fürdőszobájuk és fogadószobájuk is lesz. Középütt a nagy művésztársalgóban gyülekezhetnek, beszélgethetnek majd az együttesek tagjai. Az énekkar az I. emeletet kapja meg, itt hasonló szobák, termek lesznek, mint a félemeleten. Mindenütt külön bejáratokat építünk a hangversenydobogóhoz.

A II. és III. emeleten a »hivatali helyiségek« lesznek, az Országos Filharmónia és a Zeneművészek Szövetsége számára. A padlástér két gyakorlótermébe *külön felvonókon vihetik fel a zongorát, a hárfát és egyéb hangszereket;* a személyszállításra pedig két nagy befogadó képességű felvonót helyeznek üzembe a két oldalbejáratnál.

A két tervező névsort tesz elénk. A népművelési minisztérium a zeneművészek és a műépítészek legjobbjai közül válogatta ki az újjáépítés szakértő gárdáját. A névsor élén olvassuk *Somogyi László* Kossuth-díjas karnagy, *Kadosa Pál* Kossuth-díjas zeneszerző nevét, majd *Pécsi Sebestyén* orgonaművész, *Rados Jenő* műépítész, egyetemi professzor neve után a rendkívül gazdag tapasztalatokkal rendelkező, 84 éves *Kaufmann Oszkár* színháztervező neve áll, aki mintegy 30 színházat, hangversenytermet épített külföldön, s az új Fővárosi Vígszínház is az ő tervei szerint épül.

A pestiek kedves Vigadója harmadszor is életrekel, a terv szerint ez év augusztusában már koszorúként fogják körül az építőállványok.

Klinkó Márk

A Vigadó nagyterme a háború előtt

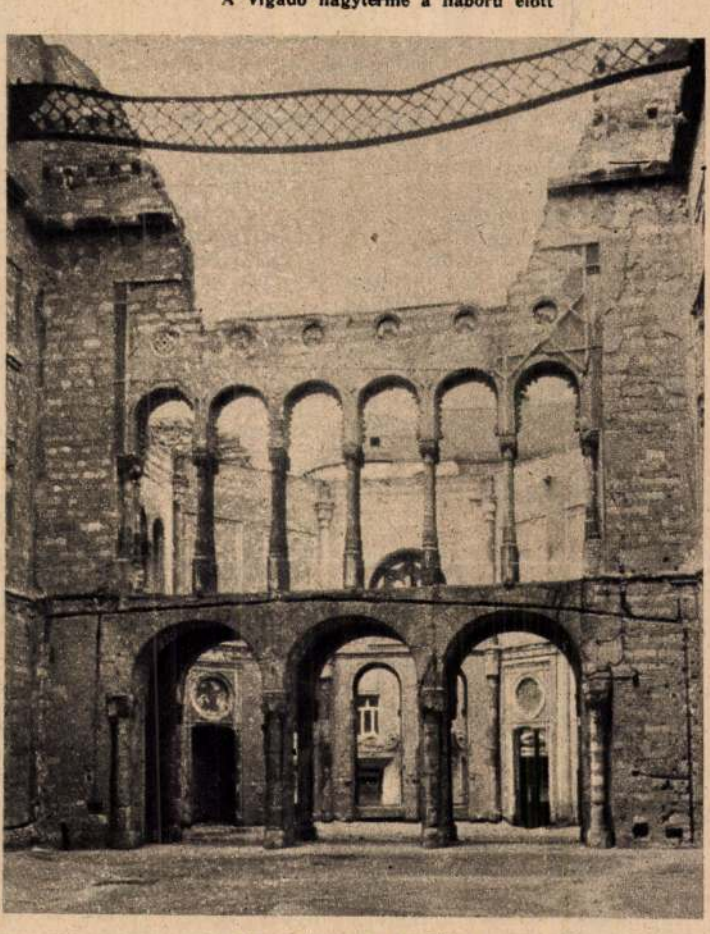

A nagyterem — romokban

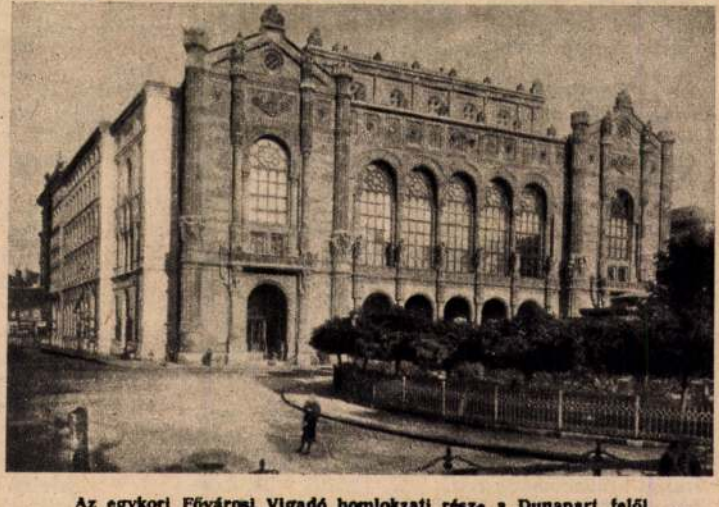

Az egykori Fővárosi Vigadó homlokzati része a Dunapart felől

Hullámvölgyből az ANTIGONÉIG

MISKOLCI SZÍNHÁZI ESTÉK

A miskolci színház hosszú évekig legérdekesebb, legvonzóbb együtteseink egyike volt. A múlt évben a színház munkája — művészeti vezetőjének, *Bozóky Istvánnak* távozása miatt — visszaesett. Hiányzott a jó műsorpolitika, s úgy látszott, hogy egyes színészek távozását sem tudja kiheverni a színház.

Nagy izgalommal utaztam hát Miskolcra az »Antigoné« bemutatójára. Vajon sikerült-e *Mészöly Tibor* igazgatónak és *Kazimir Károly* főrendezőnek egyenesbe fordítani a színház szekere rúdját? Vajon az Antigoné bemutatása, a tehetséges színészgárda hatalmas vállalkozása (tíz év óta színházainkban az első!) nemcsak derék kísérlet marad-e?

Szombaton délután érkeztem meg. Már az Antigoné esti előadása előtt úgy látszott, hogy a kérdésekre megadható az igenlő válasz. Az igazgatói iroda falain öröm volt látni az idei bemutatók plakátjait. Móricz Zsigmonddal nyitották az évadot: a »Légy jó mindhalálig«-gal. Mint hallom, nagyon szép előadást produkáltak, *Hacser Józsa* kitűnő Nyilas Misi volt. Ez után a szép kezdet után eredeti bemutató: a »Vándormadarak« és Farkas Ferenc »Zeng az erdő« című daljátéka következett. (Az előbbit ifjúsági előadáson néztem meg. A kedves, fanyarhumorú vígjátékot, amely a munkásvándorlás fontos problémáját veti fel, sok nevetéssel, tapssal fogadta az ifjúsági közönség. Az utóbbit vasárnap délután láttam; a negyvenedik előadáson túl van, zsúfolt házakkal.)

A Kamara Színház Shaw »Warrenné mesterségé«-vel nyitott (*Titkos Ilonával* a főszerepben) és most Stejn »Személyes ügy«-ét játssza. Az izgalmas, érdekes szovjet darab telt házakat vonz.

A nívó emelése — így lehetne megfogalmazni a gyorsan szerzett impresszió alapján a színház működését. — Ez tükröződik a tájelőadások műsorán is. Milyen jó dolog az, hogy Goethe »Bűnrészesek« című, nálunk alig ismert bájos vígjátékát játssza a színház és hogy ez olyan hatalmas sikerrel ment a környéken, hogy most behozzák a Kamara Színház állandó műsordarabjául. Wilde »Florenc tragédiá«-jával (ezzel a szín tén elhanyagolt kis egyfelvo násos remekművel) a kamara játékban is újat, eredeti kísér letezést kezdenek!

Sikerrel folytatják operael adásaikat is. Nemrég volt »Tosca« bemutatója. Vasárna délelőttönként a gyermekk zönség számára is nyújt színház szórakozást, jelenle a »Hamupipőke« van műso ron.

És az évad további tervei Csupa szép, helyes elgondolá egyszerre úttörő és meggon dolt vállalkozás. Még egy (szezonban immár harmadik új magyar bemutató: Soó György darabja a felszabadu lás pillanatait rögzíti egy ma gyar faluban. Azután elsőnel játsszák (a Színművészeti Fő iskola után) Lovinescu romá író »Ledöntött fellegvár« cím drámáját. Még ebben az évad ban színrekerül az idők ho mályában eltűnt magyar sza tira, Guthi Soma »Kormány biztos«-a és Osztrovszkij drá mája, a »Farkasok és bárá nyok«. Kitűnő tervek — vár juk a megvalósítást! — ezze keltem fel Mészöly Tibor igaz gató szobájának karosszéké ből és azzal a meghatódott kí váncsisággal ültem be a pá holyba, hogy bárcsak olya lenne az »Antigoné« előadása mint amilyennek lelkes é odaadó gárdája ezt megál modta.

A nézőtér elsötétül, kilé a rivalda ele *Nagy Attila*, a színház fiatal tagja és elsza valja Devecseri Gábor »Antigonéhez« című versét. Ün nepi hangulat árad a nézőtéren; ezt még fokozza a vers ben írt prológ — amely na gyon finoman, ízlésesen beve zet bennünket az »Antigoné«

Zolnai Zsuzsa (Antigoné)

Készülő szovjet filmek

A szovjet filmgyártás műfajilag rendkívül változatos 1956. évi tervében főképp az irodalmi alkotások filmváltozatainak aránya növekedett meg. A szovjet filmművészek a hazai irodalom klasszikusainak megfilmesítése mellett egyre határozottabban fordulnak külországok nagy íróinak műveihez. — Shakespeare *»Othello«*-ját *Szergej Jutkevics*, a legutóbbi cannesi filmverseny díjnyertes szovjet rendezője viszi filmre, *Szergej Bondarcsukkal* a címszerepben. *Jack London »A mexikói«* című elbeszéléséből is színes film készül. *»A halhatatlanság fáklyája«* című film a zseniális olasz tudós, a mágyán elégetett *Giordano Bruno* életsorsáról és küzdelmeiről szól.

Rövidesen befejezik Gorkij *»Anya«* című regénye új, színes filmváltozatát *Donszkoj* rendezésében, s készül *Fegyin* nagysikerű trilógiájából *»Az első örömök«* és *»A szokatlan nyár«* című film, *Gladkov »Az önkényeskedő«* című regényének filmváltozatát is elkezdték forgatni.

A mai szovjet irodalmat *Nyikolajeva* nagysikerű *»Elbeszélés az agronómusról«* c. novellájának filmváltozata képviseli. Természetesen az eredeti szüzsék alapján készülő filmek száma is megnövekedett. Ezek közül legjelentősebb a *»Szűzföld«* című film, amely a távolkeletre indult komszomolisták életét mutatja be. *Kocsubejről*, a polgárháború hős partizánjáról is színesfilm készül, s megkezdték *Avicennának*, a nagy tadzsik humanistának életéről szóló film forgatását. »A Sipka-szoros hősei« című, bolgár-szovjet közös filmalkotás után a *lipcsei perről* szóló színesfilm ugyancsak közös produkcióban készül. A szovjet tudósok mélytengeri kutatásait mutatja be *»Az örök éjszaka titka«*, s ugyancsak az óceánok mélyére vezeti el a nézőt *»A két óceán titka«* című film is.

A könnyebb műfajt többek között a *»Régi cirkuszban«* c. film képviseli, amely Ivan Poddubnij híres orosz birkózó életét eleveníti meg, valamint az *»Amikor kigyulnak a fények«* című esztrádfilm, amelyben a legjobb szovjet művészek vonulnak fel.

Orosz népi eposz nyomán készült az *»Ilja Muromec«*, amelyet egyidejűleg cinemaszkop-eljárással is leforgatnak. Színes meserajz-film lesz a *»Tizenkét hónap«*.

érett az elhatározása, hogy elhagyja Németországot és Párizsba megy.

Heine új világba került Párizsban. A »bankárkirályság« mozgalmas szellemi és politikai életében hamar otthonos lett, boldogan vegyült el Párizs forgatagában, de a júliusi forradalom által megérlelt politikai hivatástudata elsősorban hazája helyzetére irányította a figyelmét Párizsból is. Feladatának a német és francia nép barátságának előmozdítását tekintette, s meg akarta ismertetni a két népet egymás kultúrájával. Így születtek máig is érvényes megállapításokat tartalmazó tanulmányai a német irodalomról és filozófiáról, így publicisztikai remekei, például cikksorozatai a »Francia viszonyok«-ról. Politikai tudatosodásával együtt erősödött újabb költői műveinek szatirikus hangja, amellyel a reakcióba merevedett német állapotokat ostorozta. Párizsban lelt élettársára egy francia munkásleány személyében, akit költészetében *Mathildének* nevez.

1848 után Heine elérte fejlődésének tetőpontját, létrehozta hatalmas, a maga korában páratlan politikai költészetét és forradalmi publicisztikáját. A költő 1843-ban barátságot kötött Marx-szal. A proletariátus nagy tanítómesterében segítőre és útmutatóra talált, s kétségtelen, hogy a Kommunisták Szövetségének egészen kisszámú tudatos tagját kivéve, Heine közelítette meg Marx és Engels forradalmi álláspontját a kortársak közül a legjobban. »Németország. Téli mese« című hatalmas lírai-epikai-szatirikus költeményében, amelynek sajtó alá kerülő íveit Marx is átnézte, Heine, egy hamburgi utazását használva keretül, véglegesen elveti a porosz király, a junkerek, a hadsereg, a reakciós klérus és a soviniszta kispolgárok uralmát s a középkori német császárság visszaállítására irányuló romantikus álmaikat. Ez a mű a forradalmi szocializmus levegőjét árasztja, sőt kertelés nélkül kimondja:

Én újabb dalt, barátaim,
újat és jobbat zengek:
mi már a földön, idelenn
építjük föl a mennyet.

Le a nyomorral! Itt akarunk
boldogabb, jobb jövendőt —
ami munkás kéz nyomán terem,
ne falják rusnya bendők!

(*Kardos László* ford.)

S ugyanez hangzik föl Heine lantján számtalan változatban, hol könnyed formában, hol komor fenséggel. A legismertebb közülök a sziléziai takácsok dala, a »háromszoros átok-

Borsos László

Unger-ház /Muzeum krt 7./

Tervezte Ybl Miklós/1852/.
Épitette Wagner János.
a Muzeum krti homlokzatát a földszint kivé
telével helyreállitotta Borsos László 1951-ben.

Repr. 204. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. B. 1961.

114.1.

Borsos László

1956-ban helyreállitotta a

Ferenczy István u. 12. sz. házat.

Repr. 188.kép.

Zakariás G. Mór: Budapest. Kp. 1961.

104.1.

M.D.K

BORSOS László építész

Fő u. 90. Szt. Flórián-kápolna

restaurálása (1938.)

Lajos u. 168. R.K. szibániaépület

restaurálása (1957-1958) (1957; 58)

óbudai szibániatemplom restaurálása

Nagytétény, Kastély múzeum, volt szórás

Rudnyánszky kast. helyreállítási tesze

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 9, 202, 429,

433, 635. l

K. D. K.

BORSOS László építész

Az 1938-ban felemelt kt. Flórián kápolna (Fő u. 90.) külső restaurálása (1938)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 202. e.

Ma D-4

BORSOS László

volt Szarvas-Rudnyanszky-kastély
(jelenleg a Magyar Vemzeti Múzeum
Iparmúvészeti Múzeum Vagytétényi
Kastélymúzeuma) helyreállítási
tervei

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 635.e.

Borsos László, [építész] MDh

Az Úri u. 12. sz. ház helyreállítását tervezte. (fényhép)

Gerő László: Történelmi városok épületegyütteseinek és megújításuknak problémái 16-19.

MŰEMLÉKvédelem, Bp. 1961. 1. sz.

Borsos László, [építész] MDK

A fortuna u. 15. n. ház helyreállítását az eredeti copf homlokzattal akarta megoldani. Tervét elvetették.

Gerő László: Történelmi városok épületegyütteseinek és megújításuknak problémái 16-19

MŰEMLÉKvédelem, Bp. 1961. 1. n

Borsos László, [építész] MDk

A Dísz tér 14 sz. ház homlokzatainak helyreállítási tervét készítette. (1958)

(felvételek)

Gerő László: Történelmi városok épületegyütteseinek és megújításuknak problémái 16-19.

MŰEMLÉKvédelem, Bp. 1961. 1. sz.

Borsos László

A Tárnok u. 14 . sz. ház helyreállitásának tervei

a helyreállitási munkák első tervezője

Magyar Müemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966 64.l.

M.d.K.

Borsos László

Az Országház utca 9. sz. épület / Budavár / műemléki kutatása és tervdokumentációja

tervezés

Czagány István: Műemlékhelyreállításunk....
Műemlékvédelem, 1961-1962, Bp. 1966. 64.l.

Borsos László

KÖZTI

M.D.K.

Sárospatak, belső vár helyreállitásai terve

Magyar müemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966. 68.1.

Borsos László.

A sárospataki vár helyreállitási munkáin dolgozott.

Belsövár külsö helyreállitása 1955.

Dótsh Mihály: A sárospataki vár helyreállitása

Magyar mü emlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966. 85.l.

Borsos Lántó

1953-ban, építőművén vezetésével állítokás hefve a 2-ik világháborúban súlyos rézű léseket szenvedett Halán kastyát,

VÉGE.

Halai Imre, A Halán vágya, Bp. 1962, 37 l.

Borsos László építőmérnöki 1954-ben új tervet rémlett a pesti Vigadó ugyanépítéséhez és a lépcsőház megtartásával számolt

Bonta János, Vigadó-koncerthős építése 1958/1959. [Kl ny: Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem tud. Közleméjei)

47

M.D.K.

Borsos László épitész

KÖZTI

Bp. Uri u. 49. sz. épület, volt klarissza kolostor helyreállitása

Budapesti hirek

Tájékoztató, rövid hirek 49. l.

Müemlékvédelem, 1964. 1. sz.

Borsos László épitész M.D.K.

KÖZTI

a Muzeum krt. 7. sz. Ybl épitette un. Unger-h
ház / 1852/ homlokzati helyreállitása, 1951

Magyar utcai rész 1962-63, tervező: Lászlóczky Gyuláné

Pámer Nóra: Budapes o Hirek

Müemlékvédelem, 1964/2. 112. l.

Borsos Károly, építész

Meghalt 1975. jan. 3-án
72 éves korában.
Temetése jan. 17-én lesz
a Farkasréti temetőben.

— : Halálozás 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Borsos László

1021

1965. augusztus 13. péntek

Megkezdték a Mátyás-templom belső faldíszeinek restaurálását

Az Országos Műemléki Felügyelőség irányításával több éves munka után *Borsos László* tervezőépítész irányításával tavaly fejezték be a Mátyás-templom tornyainak, kapuinak, tetőzetének, egyszóval valamennyi külső homlokzati részének helyreállítását a kőfaragó- és szobrászipari, valamint az Országos Szakipari Vállalat dolgozói. Belül azonban még rendkívül sok a tennivaló. Jó néhány év szükséges a templom belső díszeinek, falképeinek, díszfestésének restaurálásához, és meggyengült épületszerkezeteinek felújításához.

A legavatottabb szakemberekkel

Az Országos Műemléki Felügyelőség a homlokzati helyreállítások befejeztével átadta a templomot a Fővárosi Tanács műemlék-felügyelőségének, amely a legavatottabb szakembereket, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem építészettörténeti tanszékének munkatársait bízta meg a kutatási, a feltárási és a tervezési munkákkal. Ennek a tanszéknek egykori vezetője, *Schulek Frigyes* építész tervezte és irányította ugyanis az 1874—1896. évi általános helyreállítást. Most pedig az építészettörténeti tanszék docense, *dr. Zádor Mihály*, a belső restaurálási munkák tervezője. Az előzetes eszmei tanulmányterv *Cs. Tompa Erzsébet* adjunktusnak, *dr. Pattantyus A. Adámnak*, az épületszerkezeti és statikai tanszék adjunktusának, továbbá az épületgépészeti tanszéken *Hornyák Endre* docens, *Fekete Iván* adjunktus alkotói közreműködésével már elkészült, és megkezdték a részletes kiviteli tervek kidolgozását is.

Próbafestések

A templom legkevésbé sérült részeinek helyreállítására nem kell tervet készíteni, viszont a díszítő festés módszereit, a legmaradandóbb festési technológiát ki kell próbálni, ezért a Mátyás-torony alatt, a Lorettói-kápolnában most *Takáts Ferenc* iparművésznek, az Országos Szakipari Vállalat díszítő főépítésvezetőjének irányításával megkezdték a restaurálási próbafestéseket. A Képzőművészeti Alap restaurátorai megkezdik Székely Bertalan és Lotz Károly értékes falképeinek helyreállítását.

Keresik a régi képeket, grafikákat

A tervezők, az építészettörténészek és a restaurátorok között nagy vita alakult ki a hiányos, „üres" falrészek helyreállításáról. Az eddigi állásfoglalás alapján a hiányzó részeken a schuleki munka szellemében kell megtervezni és elvégezni a kiegészítő díszítő festést, hogy újra egységesen mindenütt díszes, színes legyen a templom. A tervezők véleménye szerint viszont a műemlék őszintébb tisztelete nyilvánulna meg abban, ha a háromhajós belső csarnokrésznek egyébként is többször átfestett és hitelesen helyre sem állítható, hiányos falfestésmaradványait eltávolítanák, és a középkori templomok restaurálási gyakorlatának megfelelően semleges — kő- és vakolat- — felületet képeznének ki.

A kutatás azonban még nem fejeződött be, *s a tervezők most felhívással fordulnak az ország lakosságához, hogy keressék elő és küldjék el — kölcsönözzék — azokat a régi fényképeket, filmeket, grafikákat, akvarelleket és egyéb dokumentumokat, amelyek segítségével hitelesen rekonstruálni lehet a Mátyás-templom értékes belső díszeit.*

Korszerű fűtés és világítás

A templom belső épületszerkezeteit, a légszigetelés rabicfalait és a vakolatot is javítani kell. A fűtés, a világítás és a szellőzés korszerűsítése sem maradhat el. A tervezők most gondoskodnak új díszvilágításról: a templomban tartott hangversenyeknél kisebb szcenikai hatások elérésére különleges fényellátást terveznek, és külön — fényképezésre alkalmas — fénnyel emelik ki a legszebb díszeket, oltárokat, oszlopfőket és egyéb művészi alkotásokat. Ezenkívül a templom új fűtőberendezést kap, amelyhez a budai Vár új távfűtése, esetleg olajtüzelésű kazán szolgáltatja majd a hőenergiát. A templom restaurálási és korszerűsítési terveinek kidolgozását a jövő évben fejezik be.

DIÁKLÁNYOK A KERTÉSZETBEN

A Pest megyei önkéntes ifjúsági táborok közül legnagyobb létszámú az Absolon Sarolta tábor. Lakói a Nagykőrösi Állami Gazdaságban segítik a zöldségbetakarítást. A diáklányok 4x2 hetes váltással dolgoznak: paradicsomot, uborkát szednek és osztályoznak. A fiatalok naponként hat órát töltenek a kertészetben. Megérett az uborka, a szorgalmas lányok segítségével naponta több mázsa kerül az üzletekbe.

(Bereth Ferenc felvétele — MTI Foto.)

Sajtótájékoztató a koreai nagykövetségen

A *Koreai Népi Demokratikus Köztársaság* augusztus 15-én ünnepli a szovjet hadsereg és a koreai partizánok hősi harcával kivívott felszabadulásának 20. évfordulóját. Ebből az alkalomból *Szon Csan Rjom*, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete csütörtökön sajtótájékoztatón számolt be hazája két évtizedes fejlődéséről, a szocializmus építésének eredményeiről. A többi között hangsúlyozta: *az ipari termelés a felszabadulás óta 13-szorosára növekedett, és hasonlóképpen erőteljesen fejlődött a mezőgazdaság is.* Az elmaradott agrárországból az elmúlt húsz év alatt fejlett technikával rendelkező ipari-mezőgazdasági ország lett.

Az állam nagy összegeket fordít a *közoktatásra*, a dolgozók *kulturális és egészségügyi színvonalának* emelésére.

— Ezeket az eredményeket a magyar nép és a szocialista tábor más országainak erkölcsi és anyagi támogatásával értük el — hangsúlyozta.

Szon Csan Rjom tájékoztató további részében foglalkozott *Dél-Korea válságos politikai és gazdasági helyzetével;* az amerikai imperialisták 20 éves gyarmatpolitikájának következményeként hogy az ország déli részén elsorvadt az ipar és a mezőgazdaság, a lakosság nagy része a szükséges létminimumot sem tudja előteremteni.

A nagykövet ezután a következőket mondotta:

— Az elnyomott népek harca Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában mind nagyobb méreteket ölt. Hősies küzdelmet vív a vietnami nép is az amerikai imperialisták agressziós hadjárata ellen. *A koreai nép szilárdan áll a hősiesen harcoló vietnami nép oldalán, és támogatja a vietnami nép igazságos követeléseit.*

Szon Csan Rjom befejezésül köszönetet mondott a magyar kormánynak és a magyar népnek a koreai népnek nyújtott segítsé-

BORSOS LÁSZLÓ

A budapesti Vigadó helyreállítása

Tervezők: Borsos László, Tiry György (KÖZTI)

Műemléki szaktervező:	Dr. Czagány István
Belsőépítész:	Fehérvári Sándorné
Statikus:	Petró Bálintné
Gépésztervezők:	Réfy Imre Dr. Sziráki Zoltán Hajdu József
Fűtéstervező:	Klinda László
Akusztikus tervező:	Dr. Karsai Elekné
Falképek:	Harb József
Színes üvegablak:	Hock József
Stil világítótestek:	Albert András Madarassy István Tóthfalusi László
Üvegburák:	Horányi Ágnes Buczkó György
Falképrestauráció:	Illés János Szentesi Róza Vente István Pintér Attila
Kivitelező:	Középületépítő V.
Gipszmunkák:	Kőfaragó és Épületszobrászipari V.
Díszítőfestés:	Országos Szakipari V.
Asztalos munka:	Faszobrászipari V.
Parketta:	Esztergomi Erdőgazd.
Üvegajtók:	Saint Gobain Vitrage Installation
Térfogat:	120 640 légm³
Beépített alapterület:	4160 m²
Építési költségek összesen:	408 000 000 Ft (ebből a műemléki helyiségek 54 000 000 Ft-ot tettek ki)
Fényképek:	Szabó József (KÖZTI)

1. A Vigadó Feszl-féle főhomlokzata az építkezés befejezése után, a XIX. század utolsó negyedében
2. Földszinti alaprajz
3. Emeleti alaprajz

1. Façade principale de la Redoute, d'après Feszl, au dernier quart du XIXe siècle, après l'achèvement de la construction
2. Schéma de rez-de-chaussée
3. Schéma d'étage

1. Главный фасад дворца Вигадо времён Фесла после завершения строительства, в последнем двадцатипятилетии XIX века
2. План первого этажа
3. План второго этажа

1. Main frontal elevation, deseign Fessl, after the finishing of erection, in the last quarter of 19th century
2. Ground plan, ground level
3. Ground plan, first floor

A pesti Vigadó Magyarország egyik — európai mértékkel mérve is — legjellegzetesebb, helyi stílusú műemléke. Reformkori eredetétől kezdve igen rangos szerepet töltött be Európa stíluskortárs épületei között, főként Karl Friedrich Schinkel, Friedrich Gärtner, Eduard Nüll és August Siccardsburg élenjáró alkotásai világában. Az európai romantikának azokat a kiemelkedő sajátságait viseli magán, amelyeket a mértékadó külföldi szakemberek — például Theofil Hansen — és hazai méltatók — mondjuk Lyka Károly — egyaránt nemzeti stílusunk ismérveinek tartottak kortól, hovatartozástól és szemléletmódtól függetlenül. Ezért a napjainkban befejeződött helyreállítása és átépítése — technikai megoldásán kívül — korunk és társadalmunk kulturális, világnézeti, valamint művészetszemléleti helyességének is próbaköve lett.

A pesti Vigadó épületősének alapjait — Franz Anton Hillebrandt 1792. évi, majd Hild János 1802—1805 közötti tervezéseit követően — Johann Aman rakta le 1806—1821-ben. Erre emelte klasszicizmusunk legnagyobb mestere Pollack Mihály 1828—1833 között a pompás portikuszú Redouteot, amelyet Hentzi tábornok 1849-ben szétlövetett a Várból, mert a dísztermének falai között játszódott le a magyar szabadságharc forradalmi országgyűlése. Fennmaradt falainak felhasználásával alkotta meg Feszl Frigyes a Vigadót 1858—1865 között, amely 1944-ig kizárólag az ő izzó építőművészeti fantáziájának zseniálisan összekomponált formavilágát hordozta. Ybl Miklós ugyanis 1888-ban csak jelentéktelen belső átalakításokat hajtott végre benne, Linzbauer István pedig 1871—1872-ben csupán stílushű szárnnyal toldotta meg, keleti irányban.

Egyedülálló architektúráját — amely Ybl Miklós Fóti-templomától, vagy Ludwig Förster Dohány utcai Zsinagógájától eltérően magyar motívumokkal ékesített megformálására törekedett — korának legjobb társművészei látták el magas színvonalú képzőművészeti díszítésekkel. Monumentális főhomlokzatára, a rizalitok sarkainak óriásoszlopaira a négy hengerpalást alapú domborművet Alexy Károly készítette 1863-ban. A középső homlokzatszakasz álló figurájú körplasztikáit Donát Gyula, Vasadi Ferenc, Szász Gyula, Mátrai Lajos és Strobl Alajos mintázták 1866 után. A díszterem négy mozgalmas táncosnő szobra Bezerédi Gyulától, Füredi Rikárdtól és Strobl Alajostól származott, szintén 1866 utánról. Vénusz és Ámor szobrát Huszár Adolf faragta. Végül Beck Ö. Fülöp Liszt Ferenc emlékoszlopa 1935-ben került az épületben elhelyezésre.

A festőművészek közül az Árgirus királyfi és Tündér Ilona mondai históriájából készült tizenkét mennyezet alatti frizképet — a díszlépcsőházban — Lotz Károly készítette, 1866-ban. Ugyanitt a keleti fal hatalmas Árgirus tündérországba való megérkezése című falképe és a festett falfülkékbe komponált allegórikus nőalakok, valamint felettük a tondók puttófigurái Than Mórtól származtak 1863—1866 közöttről. Ugyancsak ő festette a díszterem eredeti mennyezetének magyar folyó-allegóriáit és a büfé, Attila lakomája című képét 1867-ben. Wagner Sándor jeles alkotása volt az ugyanitt állott, de 1945-ben teljesen elpusztult Mátyás és Holubár secco, valamint Lotznak a még 1969-ben is látható volt éremképei az alaprajzi lesarkító falakon. Ez a képzőművészeti szempontból is nagyszerű épület 1944—45-ben nagymértékben rombadőlt és kiégett. Eredetileg táncterem céljára épült emeleti, hármas, egybekapcsolt teremsorának akusztikája ellen Kodály Zoltán már 1946-ban jogos kifogásokat emelt. Ennek alapján a díszterem akusztikájának megjavítása az újjáépítés — illetve átalakítás — fontos feladatává vált. A Középülettervező Vállalat 1952-ben kapott először megbízást a Népművelési Minisztériumtól a pesti Vigadó felhasználási tervének elkészítésére. Ennek keretében született meg az első — program nélküli — tervdokumentációja 1953-ban, majd folytatólag 1955 februárjáig, amely minden további tervezésnek az alapjává vált.

A KÖZTI 1954-ben új programterv készítésére kapott megbízást, 1500 fős nagyteremmel és — a műemléki lépcsőház elbontása árán — még egy 500 fős kamaraterem kialakításának betervezésével. Akkoriban ugyanis Budapest nagy hangversenyterem igényének kielégítésére a Vigadó épülettömbjét vélték alkalmasnak. Ezért ezt a lépést 1955 májusában egy tervfeladati megbízás követte, immár 2000 fős nagyterem és 700 fős kamaraterem kialakításának kötelezettségével. A tervfeladat után a Magyar Építőművészek Szövetségének 1956 április 6-i vitája következett, majd a pályázati hirdetmény — 1957 július 15-i módosított beadási határidővel — és a szeptember 16-i bírálat. Ekkor már 2300 fős, korszerű, nagy hangversenyterem és 700 fős kamaraterem szerepelt a kiírásban, 400 fős étterem kíséretében.

A pályadíjnyertes tervek továbbfejlesztésével 1960-ban már 2500 fős hangversenyterem létrehozására kerestek módot, de immár a Vörösmarty téri új szárnyban, mivel a főváros nagy hangversenyterem igényének kielégítése áttevődött a csatlakozó, szintén kiégett, volt Hild Károly-féle Haas-palota területére. Ennek érdekében ez évben megindult a Vörösmarty téri és a Linzbauer-szárny bontása. Közben az 1955—1966 közötti kivitelezés során elkészült, a Dunára néző, műemléki főhomlokzat és részben az oldalhomlokzatok is. A soron következő helyreállítások biztosítása érdekében a KÖZTI 1960—1964-ben is tovább folytatta a műemléki tervezést.

Majd 1966-ban megindult a Vörösmarty téri Kulturális Központ új irodaházának építése a volt Haas-palota helyén, amely 1971-ben fejeződött be. Ebben azonban már nem kapott helyet az 1960-ban még 2500 főre tervezett nagy hangversenyterem, csupán az Állami Hangversenyzenekar és Kórus nemzetközi igényeket is kielégítő, korszerű próbaterme. Időközben ugyanis ez az épület egy 1000 fős irodaházzá alakult át. Az új program kialakítására 1965—1968 között került sor, amelynek keretében már a műemléki szárny is új, négyszeres funkciót kapott. Ennek érdekében például a dísztermet hanglemezfelvételek készítésére, rádió- és televízió-közvetítések céljára, valamint élő hangversenyek és táncmulatságok meg divatbemutatók tartására is alkalmassá kellett tenni, műemléki értékeinek megtartása mellett.

Férőhelyeinek száma ekkor már csak 636 fős volt — az 1944 előtti, eredeti, egybenyitható hármas, emeleti teremsorának 1500 fős befogadóképességével szemben — kamaraterménék felső férőhely határa pedig 200 lett. Mindezekből következően szükségképpen megjelentek azok a műszaki helyiségsor-igények is, amelyek sem az eredeti épületbeosztásban sem a korábbi programokban még nem szerepeltek. A kivitelezési végösszegek is ennek megfelelően módosultak. A befejezéshez a KÖZTI tudományos- és műemléki-, valamint új általános kiviteli tervdokumentációkat készített, amelyek kiegészítésekkel 1969-től 1978-ig tartottak és már 1972-ben kiterjedtek a külföldi beszerzésű klímaautomatikai berendezés betervezésére is.

Ezenkívül, a rendkívül összetett program értelmében, a földszinten söröző — a volt Hangli helyén — és kiállítási csarnokot — az eredeti kávéház területén — kellett kialakítani, ami csak e műemléki boltozatú helyiségek belmagasságába közbehúzott, új megosztó födémek segítségével volt elérhető, kétszintes megoldásban. Ez az utóbbi a mai Engels téren egykor fennállott Hauszmann Alajos—Vágó Pál-féle, volt Erzsébet téri Kioszk szerepét volt hivatva pótolni. Már az eddigiek is kellőképpen mutatják ennek a műemlékátépítésnek

Reconstruction de la Redoute Vigadó de Budapest

Auteurs des plans:
László Borsos, György Tiry

La Redoute de Pest est un des monuments classés, d'un style le plus caractéristique et local, même si l'on prend pour mesure l'échelle européenne. Il possède les particularités éclatantes du romantisme européen qui comptent être les critères de notre style national selon les compétants spécialistes étrangers et selon les spécialistes de notre pays qui l'apprécient.

Восстановление будапештского Вигадо

Проектирозщики:
Боршош Ласло, Тири Дьёрдь

Пештский дворец Вигадо — один из наиболее характерных для Венгрии — и на европейском уровне — архитектурно-исторических памятников местного стиля. Он несет на себе такие выдающиеся особенности европейской романтики, которые квалифицированные зарубежные специалисты и отечественные ценители одинаково счи-

Reconsctruction of the Festivity Hall — Vigadó, Budapest

Architects: L. Borsos, Gy. Tiry

The Vigadó, a festivity-hall, of Budapest, is one of the most characteristic buildings in local style of Hungary. It bears those signs of the European Romanticism which have been declared by renown foreign experts and by the Hungarian appreciators as being the characteristics of our national style.
The foundations of the original and first

Magyar Építőművészet 1981/2

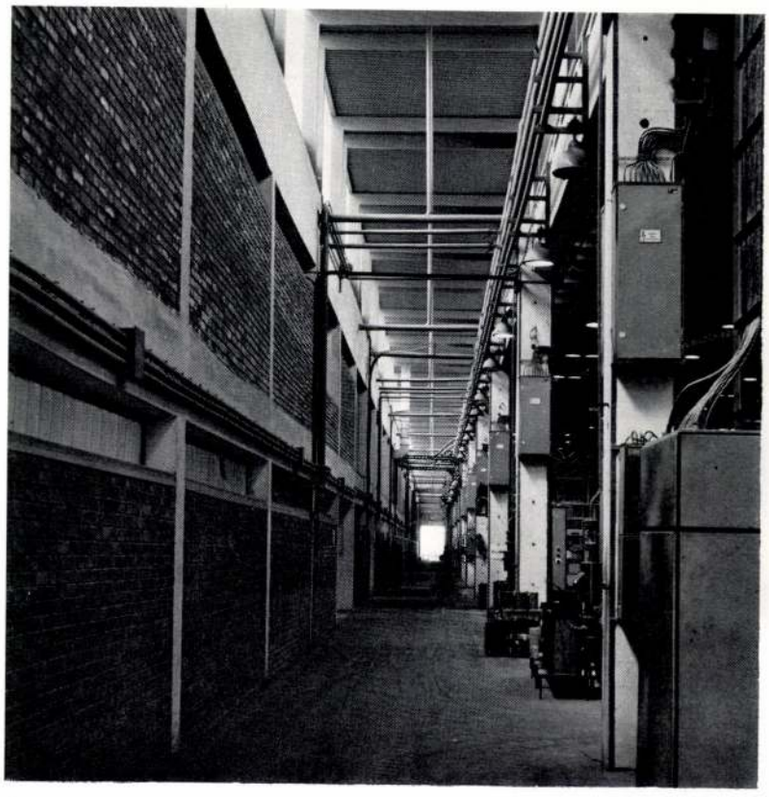

4

2

3

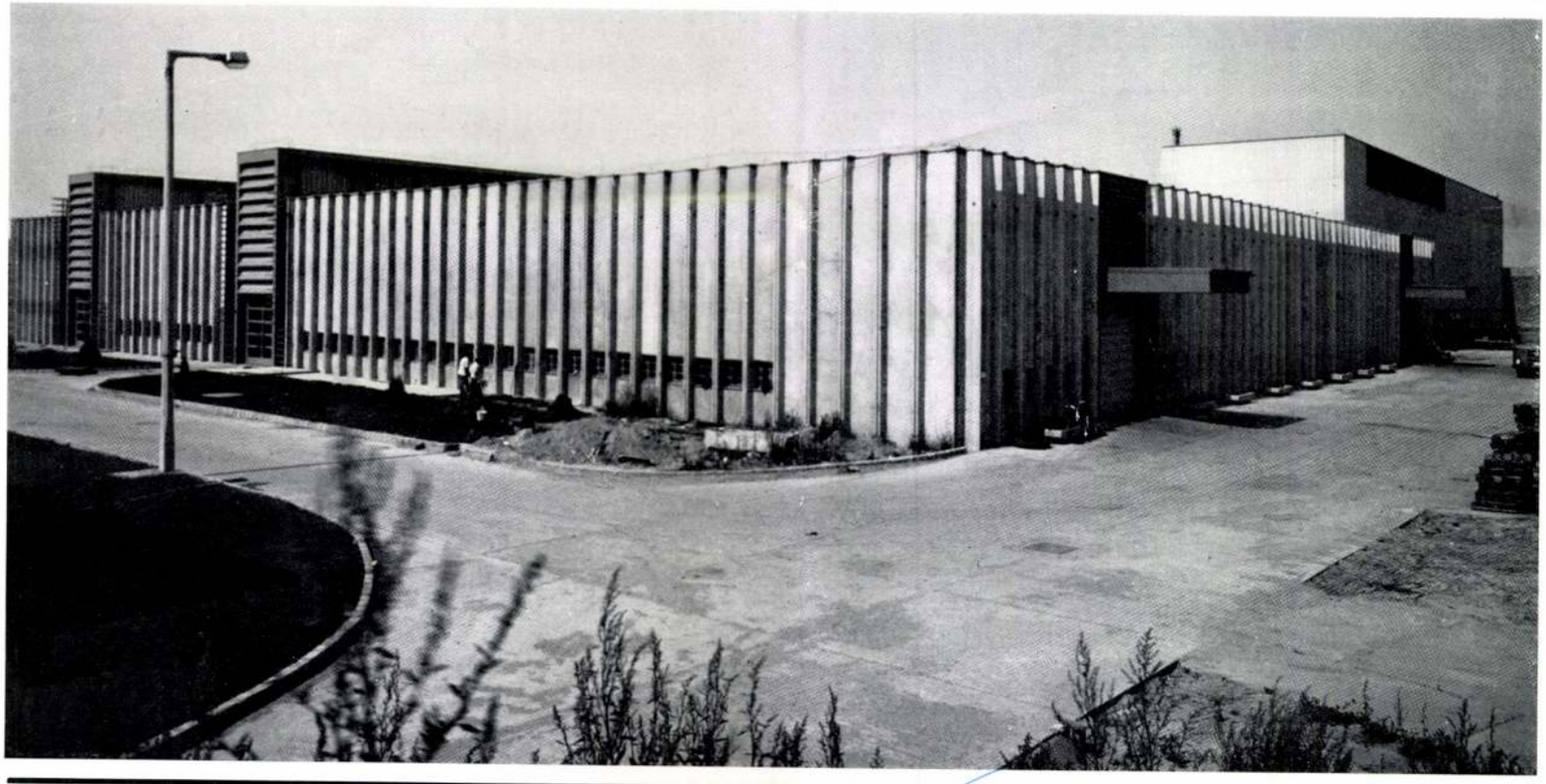

la technologie avaient apprécié et reconnu les simplifications des procédés technologiques.

La construction en bloc — près du passage raccourci du temps de planification et de l'exécution —, avait pour résultat une importante économie quant aux frais de la construction et à l'utilisation du terrain, de même qu'à celle des matériaux. Les types de structure de base (31. ÁÉV, UNIVÁZ) de l'établissement sont, entre autres, les donnés déterminatifs des tâches de construction en masse de nos jours.

ные при многоэтапном осуществлении в отдельном здании, но органически связанные с производственной программой, были сведены — как органически, так и по смыслу —, в один закрытый блок здания. Упрощения в связи с планом основания и технологическим процессом со стороны шведских технологов-проектировщиков в ходе согласований были признаны и приняты.

our conforming with the Swedish partner these simplifications of the ground-plans and the technological processes, have been acknowledged and duly accepted.

Apart of the abbreviated time for the planing work and for the construction work, the block-like formation has resulted in a considerable saving in costs, in the utilization of areas and consumption of building materials. The standard basic structures employed for the works, (owned by 31. ÁÉV, UNIVAZ) are one of the determinant facts of the building in masses of our time.

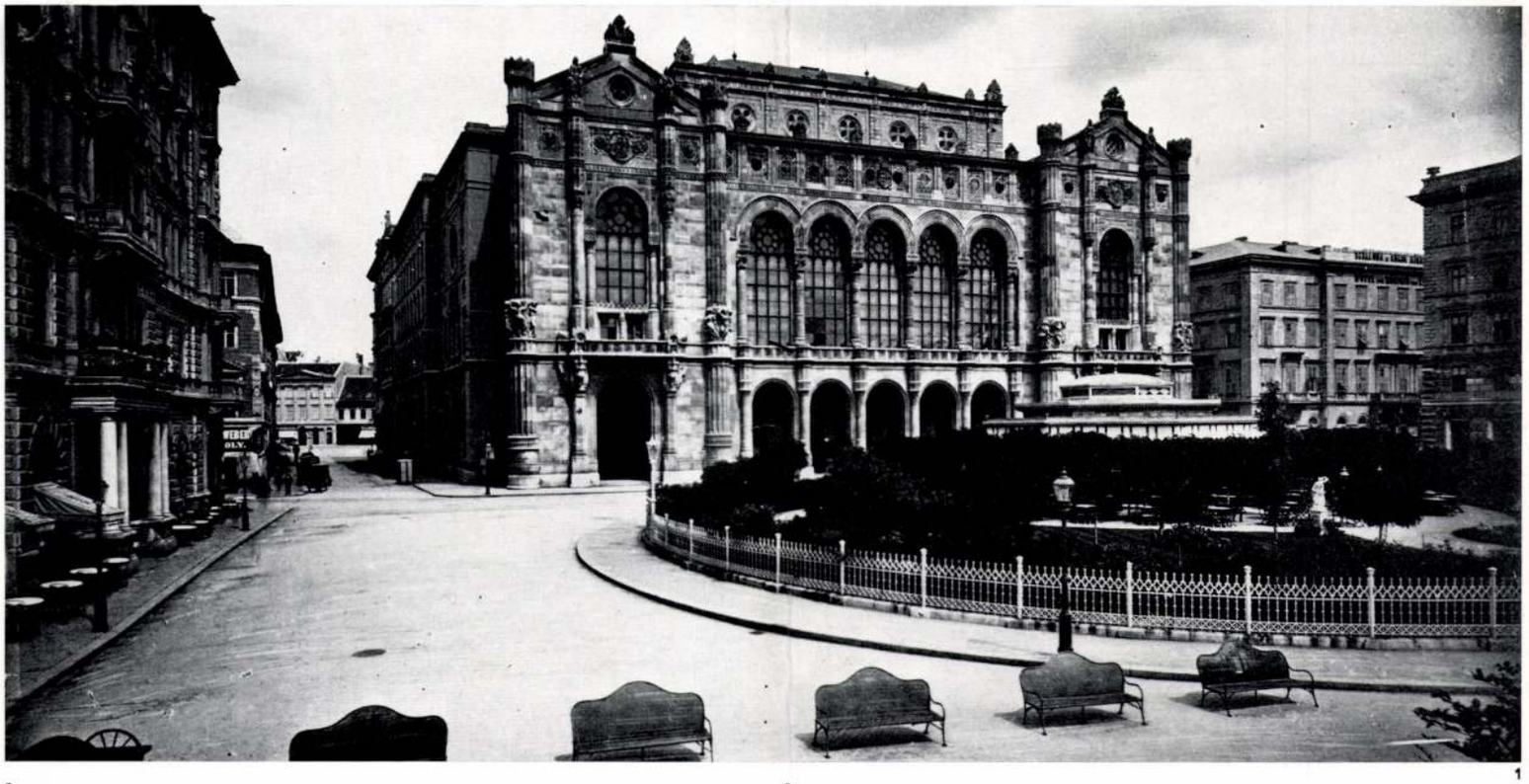

1

2

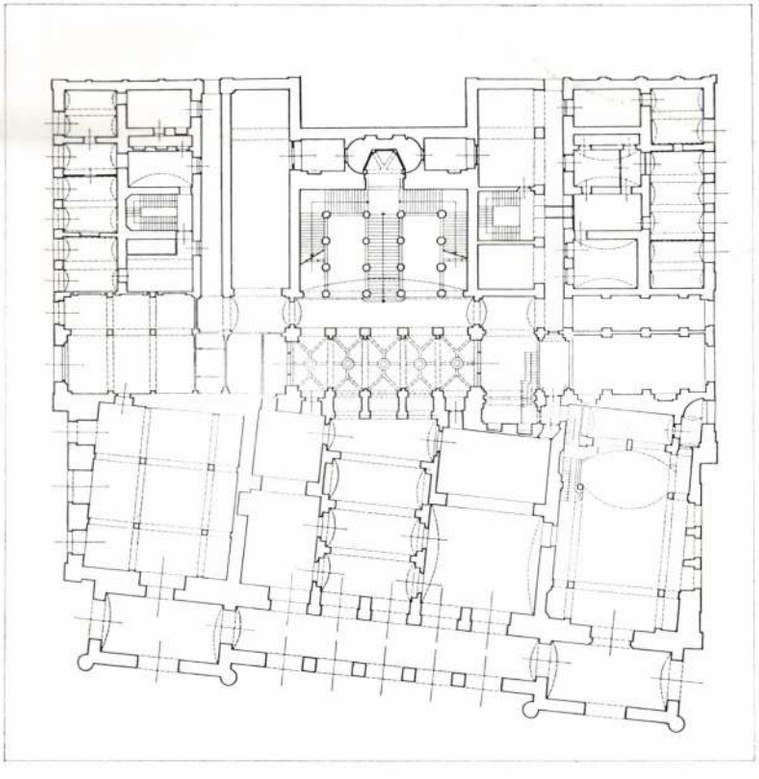

3

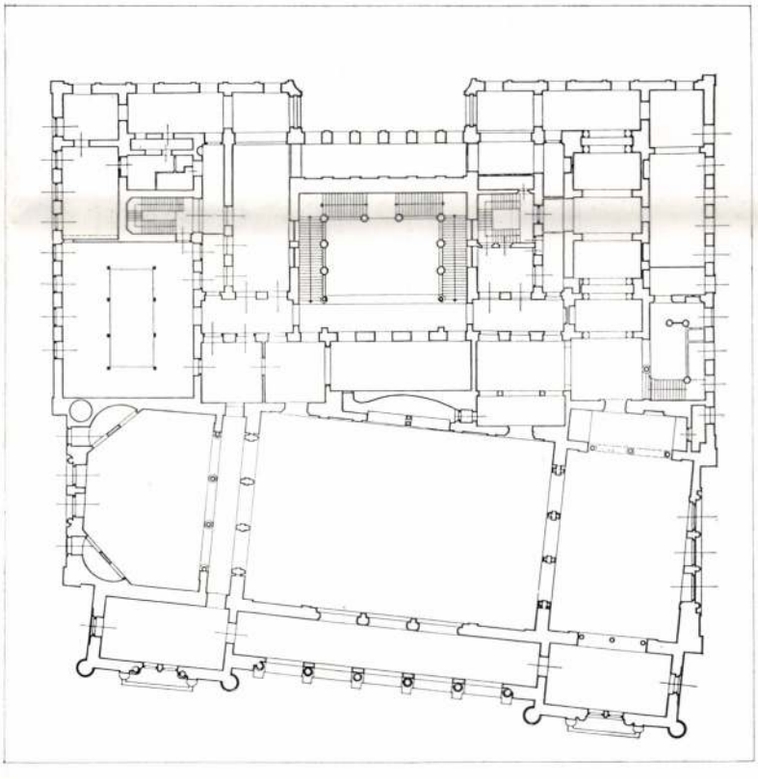

Les bases des fondations de la Redoute de Pest, après les plans de Franz Anton Hillebrandt en 1792, et ceux de János Hild en 1802 à 1805 étaient posées par Johann Aman entre 1806 et 1821. C'est sur ces bases que le plus grand maître de notre classicisme, Mihály Pollack avait élevé la Redoute à des portiques somptueux entre les années 1828 à 1833. En 1849 elle était détruite par le général Hentzi à coups de canon de la Forteresse, car c'est entre les murs de sa salle d'honneur que la diète révolutionnaire de la lutte pour l'indépendance hongroise avait lieu.

Entre 1858 et 1865, avec l'utilisation du reste des murs, Frigyes Feszl avait recréé la Redoute, laquelle représentait jusqu'en

тали критериями нашего национального стиля.

Основы прародителя здания пештского Вигадо — вслед за планировкой Франца Антона Хиллебрандта в 1972 году, затем Хилда Яноша в период 1802—1805 гг. — были заложены Йоганном Аман в 1806—1821 гг. На эту основу величайший мастер эпохи классицизма Поллак Михай в период 1828—1833 гг. возвёл роскошный бальный зал с великолепным вестибюлем, который в 1849 году генерал Хентци обстрелял из находящейся на противоположном берегу Дуная Крепости, поскольку в его стенах состоялось революционное государственное собрание венгерских борцов за сво-

building were laid by Johann Aman in 1806—1821, following the planning activities of Franz Anton Hillebrandt from 1792, and later János Hild in 1802 to 1805. Over this foundations erected the greatest master of the Hungarian classicism, Mihály Polláck in 1828—1833 the "Redoute" with its gorgeous porticos. In 1849 General Hentzi bombed from the Caste Hill the building into shambles as within the walls of its Main Hall the parliament of the Hungarian Revolutionary Government has held its meetings. While utilizing the walls left, has Frigyes Feszl between 1858—1865 the new building composed which was then showing the ingeniously designed world of forms, and of his burning fantasy until

3

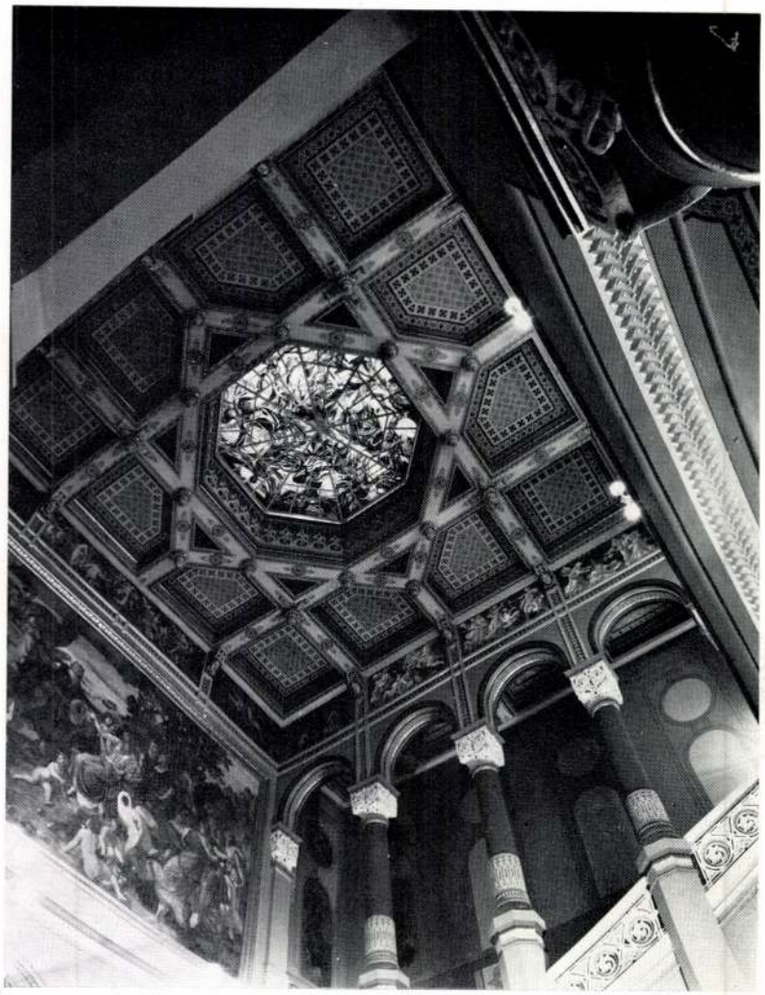

4

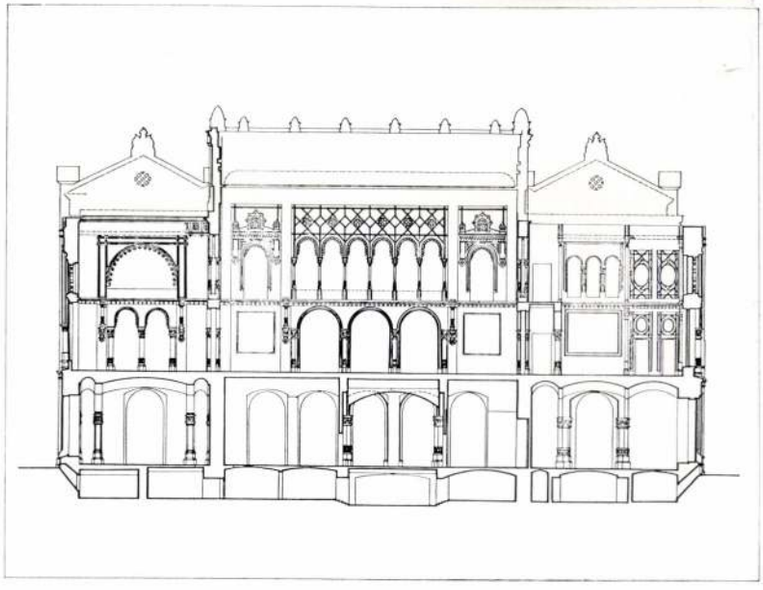

1

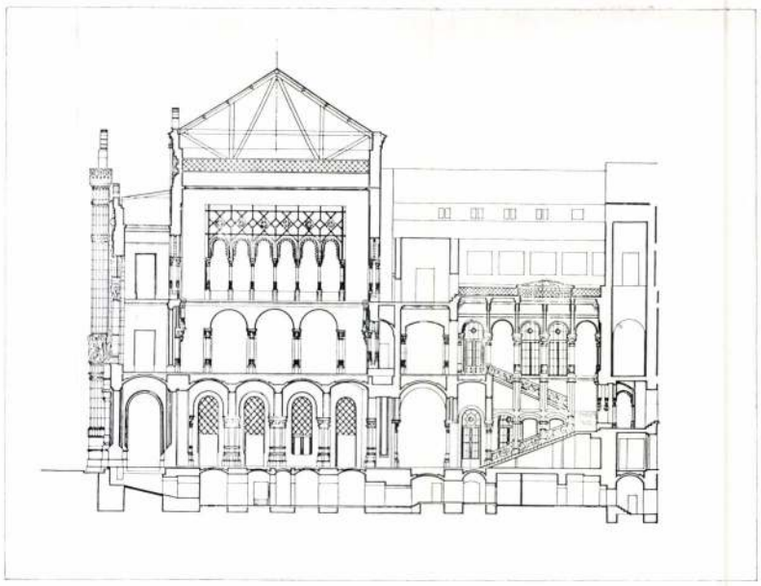

2

1944 le monde de formes, génialement réunis, de son ardente imagination.

Son architecture unique tendait à former un bâtiment orné de motifs hongrois — les meilleurs artistes de son temps y avaient fait des décorations de beaux-arts d'un niveau très élevé. Ce bâtiment, magnifique aussi de point de vue des beaux-arts, était en grande partie ruiné et brûlé en 1944 à 1945.

Le développement du programme de la reconstruction avait lieu entre 1965 et 1968, dans les cadres duquel même l'aile des beaux-arts obtenait une nouvelle fonction quadruple. En cet égard, par exemple, il fallait rendre apte la salle d'honneur à y faire des enregistrements — pour

боду. В период 1858—1865 гг. Фесл Фридьеш, использовав оставшиеся стены, создал вновь Вигадо, которое до 1944 года носило на себе мир его форм, гениально скомпонированный из его искрящей фантазии.

Не знающая равных индивидуальная архитектура дворца показывала стремление к украшению венгерскими мотивами — наилучшие мастера смежных областей искусства этого периода времени оснастили дворец выдающимися произведениями изобразительного искусства. Это очень значительное и с точки зрения изобразительного искусства здание в период 1944—1945 гг. сильно разрушилось и сгорело.

1944. This wonderful building from the point of view of the related arts too, has been devasted and burned to its ground in 1944.

On its unic architecture the formation, while using Hungarian motifs, was endeavoured and the best artists of its period have cooperated to decorate same.

The programm of the reconstruction was elaborated in 1965—1968 within the frame of which the art monument wing of the building has been vested with four functions already. In the interest of these the main hall while maintaining its character of an art monument had to be made suitable to perform therein gramophone recordings, wireless and TV transmissions,

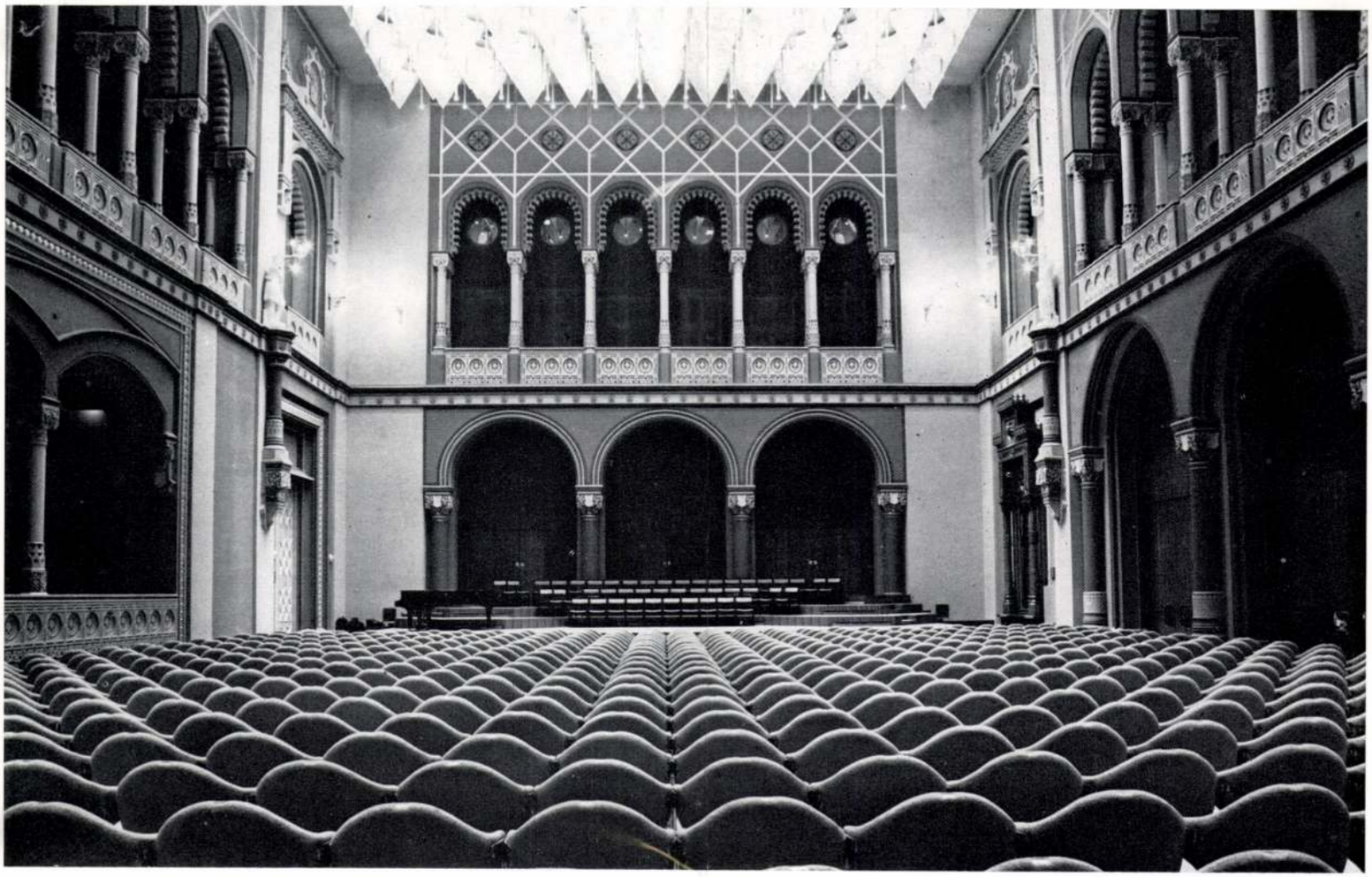

5

1. Ötszakaszos, keresztboltozatos földszinti folyosó dél felől nézve a helyreállítás után
2. A díszlépcsőház helyreállított mennyezete az opelon új színes üvegablakával
3. Metszet
4. Metszet
5. A díszterem déli fele az új színpaddal az átalakító helyreállítás után

1. Couloir à voûtes d'arêtes, à 5 sections du rez-de-chaussée de la Redoute, après la reconstruction, vu de sud
2. Plafond restauré de l'escalier d'honneur de la Redoute avec le nouveau vitrail en couleur de l'« opeion »
3. Section
4. Section
5. Partie sud de la salle d'honneur de la Redoute avec la nouvelle scène après la restauration transformatrice

1. Вид с юга пятитрактного коридора первого этажа дворца Вигадо с поперечными сводами, после восстановления
2. Плафон парадной лестничной клетки дворца Вигадо с новыми окнами из цветного стекла, после восстановления
3. Срез
4. Срез
5. Южная половина парадного зала Вигадо с новой сценой, после переделки

1. Five sectioned, quadripartite vault, ground levelpass-sage, after the restauration, seen from south
2. Reconstructed ceiling of ornate staircase with painted glasswork of the opeion
3. Section
4. Section
5. Southern part of main hall, with the new stage after the reconstruction

a szokatlan bonyolultságát, a tervezői feladat technikai komplikáltságát.

Kétségtelen, hogy a mai, átalakított Vigadó nyugati szárnyában elkészült szép műemlékhelyiségek érvényesülnek a legerősebben — ha a felsorolt okok miatt nem is az eredeti terjedelmükben, de éppen ezért fokozott eredetiséget sugárzó intenzitásukban. Ha mai színgazdagságuk egyes helyeken fokozottabb is, mint amilyen eredetileg volt, ez csak azért történt, hogy kárpótlást nyújtsanak az elvesztett, romantikus stílusú mellékterek együttes színhatásáért. A díszterembe ugyanis 1944 előtt például Ybl Miklós 1888-ból származott teleüveg ajtóin keresztül észak felől, a szomszédos Csemege-tárból olyan műalkotások ragyogtak be, mint az elpusztult Than Mór: Attila lakomája és Wagner Sándor: Mátyás és Holubár falképei. Napjainkban ezek helyett is csak a mai — akusztikai okokból csökkentett belmagasságú — díszteremben lehetett kárpótlást nyújtani, az itteni élmény elevenségének segítségével.

A műemlék-helyreállításnak tehát — a pontos belsőépítészeti formahűség határán belül — olyan feladatot is meg kellett oldania, amelyhez csupán a napjainkban általánosan használatos, architektúrát kiemelő díszítőfestés szolgálhatott egyedüli eszközként. Ez érvényesült például a földszinti, bejárati előcsarnok — eredetileg virágkiállítási helyiség — oldalfalain az arabeszk díszítések aranyozásában is, a második világháború előtt itt alkalmazott unalmas, monoton, szürke olajfestés helyett. Ugyanígy a díszterem hitelesen rekonstruált oldalfalain a falpillérek elpusztult, egyhangú műmárványozása helyén. Ez a színezési módszer Feszl Frigyes romantikus, mór architekrúrájának kompozícióját értelmesebbé, plasztikusabbá tette az eredeti lokál színskála szigorú betartása mellett.

A töredékesen fennmaradt, eredeti síkdíszítmények pontos visszafestéséből készült a rekonstrukció a földszinti, ötszakaszos, keresztboltozatos folyosószakaszban és a volt kocsiáthajtóban, valamint a díszlépcsőházban — amelyek

les buts des diffusions de radio et de télévision — pour des concerts et des bals — ainsi que pour les revues de mode tout en conservant ses valeurs de monument classé.

Le nombre de ses places assise, dans la triple rangée des salles d'étage originales, n'était plus que pour 636 personnes — en face des 1500 personnes qui y avaient place avant 1944 — et la limite supérieure des places de la petite salle était de 200 places. En conséquence de tout cela, il se présentait nécessairement des exigences de rangée de locaux techniques, qui ne figuraient ni dans la répartition de bâtiment originale, ni dans les programmes précédents.

Программа возобновления этого сооружения берет начало в период между 1965—1968 гг., в рамках которой уже и историческое крыло получило новую, четырехкратную функцию. В интересах этого, например, актовый зал приспособили для звуковых записей на грампластинки, для радио- и телевизионных передач, а также для проведения непосредственных танцевальных мероприятий и концертов, а также для показа мод, наряду с сохранением его архитектурно-исторических ценностей.

В это время его вместимость равнялась 636 — по сравнению с вместимостью перед 1944 годом на 1500 человек, когда

live concerts and dance entertainments fashion shows and similars.

The number of seats decreased therefore to 636 only in contrary to the original 1500 made possible by the threefold sequence of halls opened into one on the upper floor. The maximum number of seats in the small chamber room became two hundred only. In consequence of the above facts there arose certain demands on a number of technical rooms which neither in the previous arrangement of the building neither in previous programms had been contained.

Following the extremely complex programm, on the street level an ale-room and an exhibition hall had to be formed. To

1

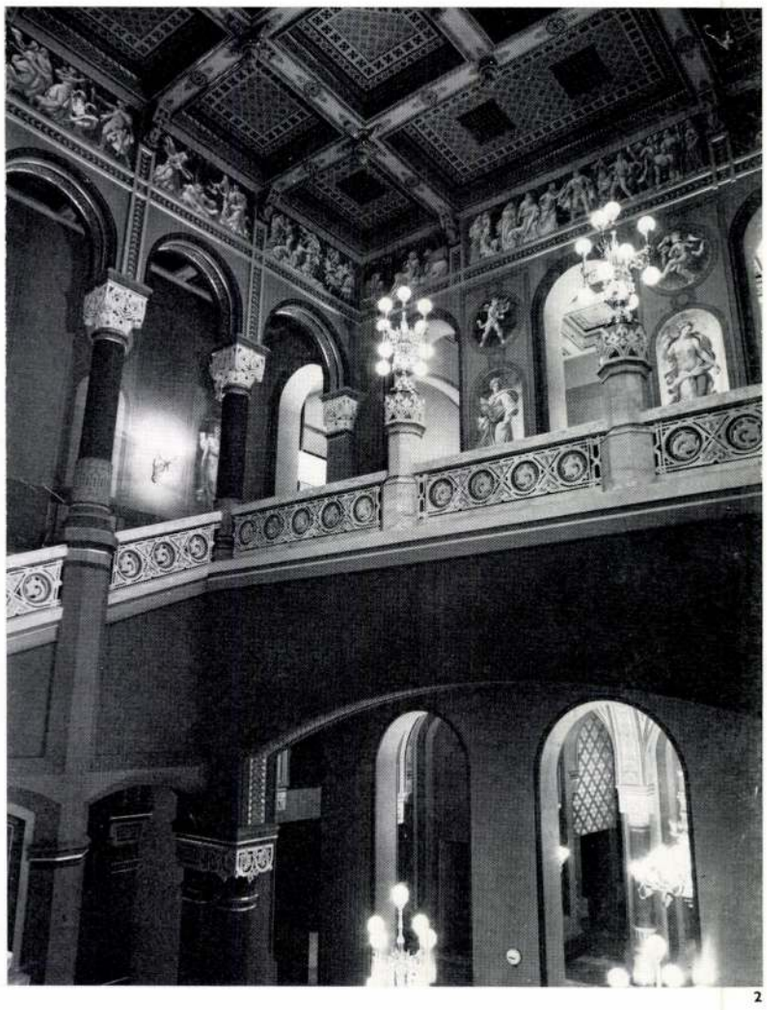

2

közül az első eredetileg a gyalogközlekedés folyosósávja volt. A kazettás mennyezetű II. emeleti folyosószakaszban — a díszteremtől keletre — a díszlépcsőház szélső lépcsőkarjai feletti, eredeti, színes kazettadíszítés már csak grisailleben került felfestésre éppen az eredetitől való megkülönböztetés céljából. Ez a grisaille-elv jutott érvényre a díszlépcsőház középterének tetején is Lotz Károly friz-képsorának kiegészítésénél. Itt csupán a restaurált négy eredeti falkép maradt színes, a Morelli Gusztáv rézmetszetei, Henszlmann Imre és Ybl Ervin leírásai alapján rekonstruált többi új kép grisailleben maradt.

A műemlék-helyreállításnak a kiegészítést az eredetitől megkülönböztető módszere a szoborművek terén is jelentkezett. A díszterem hosszanti falain álló négy eredeti, szobortartó oszlop-posztamens táncosnő figurái — köztük Strobl Alajos Hegyi Aranka szobra — a háború alatt teljesen elpusztultak. Helyükbe a honfoglaló hét vezér szobra közül négynek a figurája került az Arany János utca 16. számú, 1845—46-ban épült Zitterbarth—Gerster-féle romantikus stílusú műemlék lépcsőházából másolati, hiteles formaátültetésként. Ezeknek nagysága és stílusa ugyanis megegyezett a hajdani Vigadó szobrokéval, ideológiai mondanivalójuk pedig beleillett Feszl Frigyes magyar építőművészeti stílust alkotni akaró törekvésébe, a nemzeti ellenállás Bach-korszak alatti művészeti programjába.

A romantikus stílusegység igénye kívánta meg, hogy a díszteremtől keletre fekvő grisailles festésű, kazettás mennyezetű műemléki folyosószakasz nyugati fala elé két táncosnő eredeti szobra kerüljön — a dísztermi, hajdani négy táncosnő szobor gondolatának átmentéseként — a Tolbuchin körút 12. számú ház udvaráról. Ezek a Vigadóban is megőrizték eredeti fehér színűket, aminek alapján az Arany János utca 16. számú házból származó szobormásolatok is fehérek maradtak a díszteremben, importáltságuk bizonyítékaképpen. Festetlenségük az eredeti színezett architektúrától való elkülönülésüket hangsúlyozza, a kompozíció egészében szükséges tömegük egyidejű biztosítása mellett.

A díszlépcsőház oldalfalain a festett, üres nyíláskeretezések a statikai okokból befalazott eredeti ablakok helyére kerültek. A helyreállított allegórikus, színes Than Mór fülkefigurák és a keleti fal hatalmas Tündér Ilona kompozíciója csak restaurálás során estek át. Az új secco grisaille-fülkeképek közül a nyugati két pilléren levőket 1969-ben készült fényképfelvételek alapján rekonstruálták az építkezés közben levert eredetiek helyére. Az opeion kissé szecessziós karakterű színes üvegablaka viszont teljesen új kompozíció.

Feszl Frigyes eredeti tervrajzai és fényképfelvételek alapján készültek a dísztermi, romantikus stílusú tükrös konzolasztalok, valamint a sárgaréz csillárok, falikarok és a díszlépcsőházi lanus quadrifons-kandelláberek, amelyeket annak idején a bécsi Hollenbach-cég készített. A díszterem új akusztikus álmennyezete mai igény volt, de nem egészen mai — bár a Feszl-féle mór architektúrától elkülönülő — formai jelleggel, hanem enyhén szecessziós karakterrel valósult meg. Ilyetén megoldásában némileg a terem hajdani stalaktitsorra emlékeztető főpárkányának motívumvilága cseng vissza — természetesen nem az eredeti magasságban. Ez biztosította a terem akusztikájának megjavítását, amelyben az utócsengés üres állapotban 2 sec.-ra, telt állapotban 1,7 sec-ra csökkent az 1944 előtti 5—6 sec. utócsengéssel szemben.

A műemléki tereken kívül az összes többi helyiségek mind mai megoldást nyertek. A földszinti, bejárati előtér déli oldalán az A-ruhatár, északi oldalán a B-ruhatár került elhelyezésre. Ezek felett a jelenlegi I. emeleten irodák és raktárak kaptak helyet. E bejárati sávtól északra került az új söröző, kétszintes külön ruhatárral, közepén üveglánc óriás csillárral. Fő helyiségének műemléki részletei azért nem nyertek kiegészítést — a rekonstruált helyiségektől eltérően — mert itt a régi szerkezetek

---

Vu le programme extraordinairement complexe au rez-de-chaussée, une brasserie et une halle d'exposition devait être aménagées, ce qui nécessitait de nouveaux planchers de séparation à une solution de deux niveaux qui pouvaient être intercalés dans la hauteur intérieure des locaux à voûte classés.

Dans l'aile de l'ouest de la Redoute d'aujourd'hui, restaurée, les beaux locaux classés se font le mieux valoir.

La restauration du bâtiment classé — entre les limites de la fidélité des formes de la précise architecture d'aménagement — devait aussi résoudre des tâches à quoi le seul moyen, la peinture décorative qui fait ressortir l'architecture et que l'on utilise,

открывались воедино первоначальные три ряда зал второго этажа — предел же вместимости камерного зала стал 200 человек. Вследствие всего этого возникла необходимость в ряде технических помещений, которые не фигурировали ни в первоначальном расположении помещений здания, ни в прежних программах.

Согласно чрезмерно комплексной программе на первом этаже необходимо было создать пивную и выставочный зал, что было возможно только за счет двухъярусного решения с помощью новых распределительных перекрытий, протянутых в высоте архитектурно-исторических сводчатых помещений.

solve this problem an intermediate floor had to be placed in the very high vaulted spaces of this art monument building resulting in a two level solution. Most efficaciously are presenting themselves in the present and reconstructed building the beautiful art monument spaces situated in the west wing of the building. Within the boundaries of the exact internal fidelity to forms, such tasks had also to be solved for which the needed means could be offered only by the decorative painting work employed to day in extensive manner. This was employed in the Arabesque gilded painting work of the lateral walls of the ground floor vestibule too, which served originally as a flower show, and which was

3

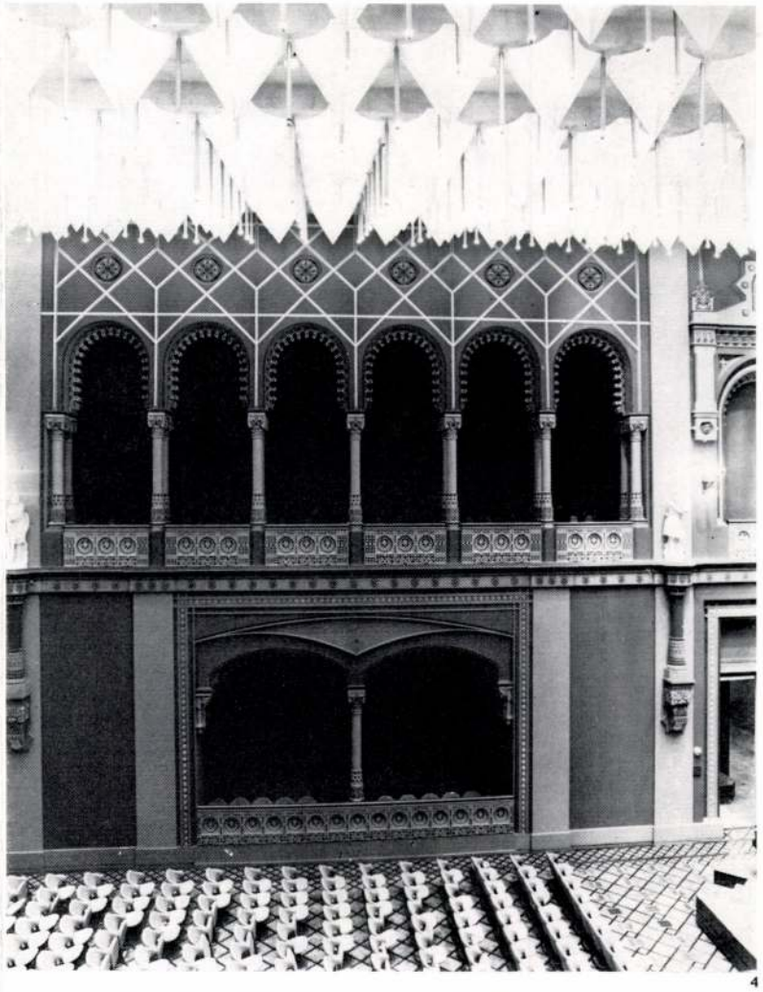

4

is a mai új berendezéssel kívántak esztétikailag harmonizálni. A bejárati sáv déli oldalára szerveződött az új kiállítási terem — a Vigadó Galéria — szintén külön ruhatárral. Ez is kétszintes mai megoldással készült a rekonstruálatlan műemléki boltozatok alatt.

A jelenleg II. emeleti díszterem északi szomszédságába — a volt Csemege-tár, eredetileg kredenz helyére — egy korszerű közlekedőfolyosó és büfé került modern kialakítású architektúrával. Fölé telepítették — a hajdani Csemege-tár légterének felső felébe, egy szintek közé behúzott megosztó födémre — a barátságos atmoszférájú kamaratermet. A díszterem déli szomszédságában nyert elhelyezést — a volt kisterem területén — a pódiumra vezető új folyosó és a zenész váróhelyiség. Emellett nyugatra — a főhomlokzati folyosónál — új dohányzó kapott helyet. Valamennyi üveglánc csillárokkal, illetve új fali világítótestekkel lett feldíszítve.

Keletre — a modern délkeleti lépcsőház irányában készített új folyosóról nyitották — az ügyelő, az üzemorvosi rendelő és az ORI próbaterem-helyiségeit. Az északnyugati új lépcsőház biztosította a feljáratot a kamarateremhez és az emeleti páholyokhoz, míg az északkeleti modern lépcső a konyhát, a tálalót, a Budapesti Kórus próbatermeit és a szerkesztői szobákat kapcsolta be az épület közlekedési funkcióiba. Ugyanezért került a lépcsők közelébe két személy- és egy teherfelvonó is. Az utóbbit egyben a Vörösmarty téri Kulturális Központ-szárnnyal való állandó hangszerszállítás lebonyolítására is létesítették. A következő szinten, a díszterem északi oldalán helyezték el a technikai helyiségeket, a déli oldalon az öltöző-raktárt és a zengető-szobát. A legfelső szinten középen a közlekedőt és a tanácstermet, a keleti oldalon pedig a gépház hűtőtornyot alakították ki. Az épülettömb fűtésére önálló, alagsori kazánokat rendeztek be. A mai megoldású belső terek részben magyarországi, részben külföldi eredetű felszerelést kaptak.

A falakra barna színű, győri Graboflex-tapéta került. A páholyokban mustársárga soproni velúr függöny és szőnyeg a burkolat. A díszteremben világos sárga és barna intarziás faparketta borítja a padlót. A közlekedőterek tardosi vörösmárvány, nikóziai és ruskicai fehér márvány padlóburkolatokat kaptak. Az asztalosszerkezeteket amerikai dió borítással látták el. A belső ruhatárfolyosók és közlekedők enyhén füst színű securit üvegajtóit a Saint Gobain Vitrage Installation-cég szállította. A főhomlokzati ablakok belsejére világos krém színű Verosol függönyök kerültek.

Dr. Cz. I.

1. A díszlépcsőház középső karja a földszintről nézve a helyreállítás után
2. A díszlépcsőháznak nyugati II. emeleti érkező folyosója a helyreállítás befejezése után
3. Az új Söröző helyiségének délkeleti sarka a volt Hangli helyén
4. A díszterem keleti fala az új akusztikus álmennyezettel az átalakító helyreállítás után

1. Volée du milieu de l'escalier d'honneur de la Redoute, après la restauration, vue du rez-de-chaussée
2. Couloir d'arrivée au IIe étage vers l'ouest de l'escalier d'honneur de la Redoute, après l'achèvement de la reconstruction
3. Angle sud-est de la nouvelle brasserie de la Redoute à l'endroit de l'ancien Hangli
4. Mur vers l'est de la salle d'honneur de la Redoute avec le nouveau faux-plafond acousticien, après la restauration transformatrice

1. Вид с первого этажа средних перил парадной лестницы Вигадо, после восстановления
2. Западный коридор-вестибюль третьего этажа парадной лестничной клетки Вигадо после завершения восстановления
3. Юго-восточный угол новой пивной в здании Вигадо
4. Восточная стена парадного зала Вигадо с новым акустическим наборным потолком, после восстановления

1. Medium flight of ornate stairs, view from the ground level, after the reconstruction
2. Landing passage, second floor, west, or ornate staircase, after the reconstruction
3. Newly built ale-house, south east corner, replacing the former Hangli-restaurant
4. East wall of main hall, new acoustic ceiling, after the reconstruction

en général, de nos jours, pouvait servir comme aide. Cela entrait en jeu, par exemple, sur les murs latéraux du vestibule d'entrée au rez-de-chaussée — qui était originalement un local pour exposition de fleurs — par la dorure des décorations d'arabesques, au lieu de la peinture grise, ennuyeuse et monotone que l'on avait employée avant la deuxième Guerre mondiale.

Во время восстановления архитектурно-исторического памятника — в рамках верности форме точного интерьера — необходимо было решить и такую задачу, для выполнения которой единственным средством была всеобще принятая в наши дни, подчёркивающая архитектуру, декоративная (орнаментальная) покраска. Это проявлялось, например, в позолоте арабесковых украшений боковых стен входного вестибюля первого этажа, бывшего в первоначале залом для выставки цветов, вместо скучной, монотонной, серой масляной окраски, которая имела место и перед второй мировой войной.

used instead of the tedious gray and monotonous oil paint cover before the second world war.

Megyei — 680 ágyas — vezető kórház, Kecskemét

Építész: Marosi Miklós (KÖZTI)

Generál tervező:	Középülettervező Vállalat
Építész munkatársak:	Kiss Rózsa Szendrő Péter Sebő István
Belsőépítész:	Köhler Margit
Statikus:	Fazekas István
Klíma, szellőzés:	Turczer Tibor
Fűtés:	Nyéky Tamás Eperjessy András
Elektromos:	Szakács Gyuláné Mécs Etelka
Mosodatechnológia:	Eperjessy András
Konyhatechnológia:	Kovács István
Közmű:	Wagner István
Út-kert tereprendezés:	Pócsy Györgyné
Altervezők:	
Talajmechanika, résalap	FTV
Trafo, primer kábelhálózat	DÉMÁSZ
Távbeszélő-ellátás	Szegedi Postaigazgatóság
C szintű izotóplabor	MTA Izotóp Intézet
Felvonók	Ganz-Mávag Fót-Csomádi MGTSZ Gép- és Felvonószerelő Vállalat
Medikai technológia	ORKI
Zsaluzattechnológia	BÁCSÉP MÉLYÉPTERV
Gépészeti rendszerek automatikus szabályozása:	RKV
Központi tv-antenna:	GELKA
Generál kivitelezők:	Bács megyei Állami Építőipari Vállalat Medicor Művek
Beruházó:	BÁCSBER
Beruházás költsége:	932 000 eFt
Tervezés éve:	1974
Kivitelezés éve:	1975—1980
Beépített hasznos alapterület:	25 987 m²
Beépített légköbméter:	137 787 m³

A telepítésre kijelölt terület Kecskeméten a Nyíri út és az Akadémia körút által határolt Széchenyi városrészben helyezkedik el. A telek a Nyíri útra merőlegesen nézve Ék—DNy-i fekvésű. Az egészségügyi létesítmények céljaira kisajátított terület 18,51 ha, ebből az I. építési ütemben igénybe vett terület 11,36 ha.

A terület DK-i irányban minimálisan lejt. A tervezett beépítés lineáris telepítésű, merőlegesen a Nyíri útra, hossztengelyével ÉK-DNy-i tájolású.
A telepítés ipari telepszerű, az épületek mellé helyezett vízszintes és függőleges közlekedési és szállítási útvonalak biztosítják a későbbi bővítések szerves lehetőségét.

A látogatói személybejáratot a Nyíri útról, a gazdasági és mentőbejáratot az Akadémia körút felől terveztük.

A beépítés DNy-i oldalán igényesen parkosított pihenőkert létesül, a csatlakozó utak felől a városrendezési tervek megfelelő elválasztó zöldterületet, s a kórház telkéből kikerített parkolóhelyeket biztosítottuk.

A következő helyszínrajzon ábrázolt létesítményeket terveztük:

„H" jelű hotelépület és összekötő csomópont,
„D" jelű diagnosztikai épület,
„F" jelű összekötő folyosó,
„G" jelű gazdasági ellátó épület,
„T" jelű trafóépület,
„K" jelű kazánház,
„P_1" jelű látogatói porta,
„P_2" jelű üzemi porta,
„R" jelű oxigénközpont.

A tervezés során a funkcionális és gazdaságossági szempontból feltétlenül összetartozó funkcionális egységek képezték a telepítés mozaikelemeit, s ezek egymáshoz rendelését az üzemeltetés, a tájolás, az ésszerű területfelhasználás, a végkiépítésig várható bővítési ütemek, s nem utolsósorban a kivitelezési szempontok határozták meg.

Nyílt rendszerű építést terveztünk, mely lehetővé kell hogy tegye a kórház belső mobilitását, az egyre korszerűbb és fokozott gépészeti igényű műszerpark befogadását, a kórházi belső szállítási rendszerek alkalmazhatóságát.

A tervezésnél alkalmazott méretkoordinációs rend hierarchikusan épül a detailból az épületek külső kontúrjáig, az alaprajz csereszabatos elemei, a különböző rendeltetésű épületeknél azonosan kialakított alaprajzi elemek, az egységes anyaghasználat mind a kivitelezést, mind az üzemeltetést nagyban segítheti.

A rendszerelvű tervezést igyekeztünk következetesen végigvezetni az építészeti tevékenységen túl az összes szakági tervezés vonatkozásában is.

A korábbi kórház tervezési gyakorlattól eltérően minden tárolófelületet beépítettünk, a bútorok ugyancsak 3—4 elem igény és rendeltetés szerinti csoportosításával valósultak meg, a mobiliák anyaghasználata megegyezik a beépített bútorokéval.

Gépészeti szerelések, a felszálló vezetékek a közlekedő folyosókról elérhető aknákban húzódnak, az esetleges hibák a betegek és a gyógyító tevékenység zavarása nélkül elháríthatóak.

Az alkalmazott szerkezeti rendszer igazodik az építésiparosítás által diktált feltételekhez. A monolit vasbeton függőleges és vízszintes teherhordó szerkezetek HÜNNEBECK rendszerű nagytáblás fal- és asztalzsaluzattal készültek. Az épületek homlokzati elemei szendvics rendszerű, házgyárban előállított emeletmagas panelek.

A hagyományokkal szakítva részletes színdinamikai terv alapján összeállított színforgatókönyvet készítettünk, amely koordinálta, épületenkénti alapszínhangra bontotta, s ugyanakkor rendszerezte a beépítésre kerülő anyagféleségek színválasztékát.

Meggyőződésünk, hogy a színes kórház pszichikai hatása a gyógyítást segíti, a félelemérzet leküzdését szolgálja, a színek konzekvens használata mind a belső tájékozódásnál, mind az üzemszervezésnél nagy segítséget nyújthat.

E cél érdekében igyekeztünk felhasználni a közreműködő képző- és iparművészek tevékenységét is. A piktogramokra épülő belső információs rendszer, a színek, az előcsarnok és váróhelyiségek egyedi alkotásai, a kert térplasztikái, a pihenősarkokra állított szobrok az iparszerű létesítmény meghitt pontjai, biztos tájékozódási pontok mind a betegek, mind a látogatók és a személyzet számára.

Kecskemét városának az új központi tömbbel növekvő kórháza, egyik legnagyobb létszámú személyzettel üzemelő intézménye, óriási vonzáskörzete, az egészségügyi integráció folytán megnövekedő szerepe jelentős helyet biztosít a megye életében. Határozott, a tervezőkkel azonos elképzeléseket valló vezetése reményeink szerint biztosítani fogja a sikeres üzemeltetést.

M. M.

1. Széchenyi városi látkép
2. Hotel diagnosztikai épületek az Akadémiai körút felől
3. Előregyártott homlokzati elemek részlete
4. Hotel épület DK-i képe előtérben a földplasztikával

1. Széchenyi, Panorama de la ville
2. Bâtiments du diagnostic de l'hôtel, vue du boulevard de l'Académie
3. Détail des éléments de façade préfabriqués
4. Bâtiment de l'hôtel vu de sud-est avec une plastique de terre au premier plan

1. Вид города Сечени
2. Вид на диагностические здания отеля со стороны Академического кольца
3. Фрагмент фасадных элементов сборного производства
4. Юго-восточная сторона здания отеля, на переднем плане пластика земли

1. Town view of Széchenyi district
2. Hotel, diagnostic building as seen from the Academy Boulevard
3. Prefabricated frontage elements, details
4. Hotel building, view from south-east with earth-plastics in the foreground

1

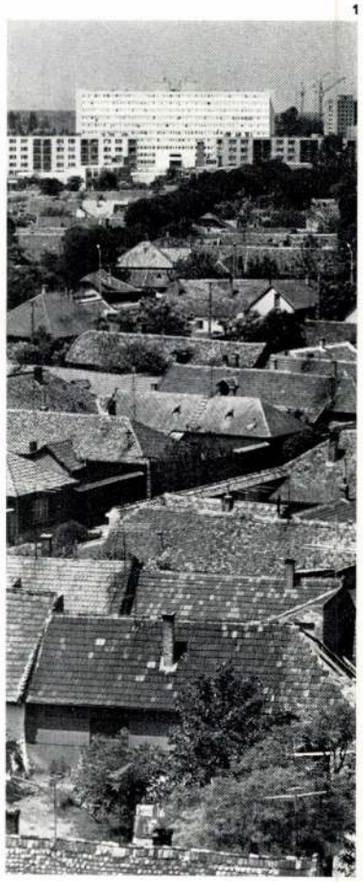

Hôpital départemental à 680 lits, Kecskemét

Architecte: Miklós Marosi

Le terrain est en pente minima vers la direction de sud-est. L'implantation projetée a une intégration linéaire, son axe longitudinal a une exposition de nord-est à sud-ouest.
Elle est d'une sorte de chantier industriel, les chemins placés près des bâtiments assurent non seulement la circulation et le transport horizontaux et perpendiculaires,

Областная ведущая больница на 680 коек, г. Кечкемет

Инженер-строитель: Мароши Миклош

Территория имеет минимальный уклон в юго-восточном направлении. Предусмотренная застройка линеарного типа имеет продольную ось и ориентацию северо-восток — юго-запад.
Поселение носит промышленный характер, находящиеся возле зданий линии горизонтального и вертикального движения и транспортировки обеспечи-

County hospital with 680 beds, Kecskemét

Architect: M. Marosi

The area has a minimum decline to south-east. The planed build- in possesses a linear arrangement its longitudinal axis running from north-east towards south-west. The settlement is like that of an industrial establishment, and the horizontal and vertical communication and delivery roads are assuring the possibility of later extensions. On the south-western side of the

M.D.K.

Borsos László épitész

V. Ferenczy István u. 12. sz. lakóház restaurálása, 1956.

Pereházy Károly: Klasszicista épületek restaurálása a pesti Belvárosban

Műemlékvédelem, 1965/3. 154. l.

Borsos László

M. M. K.

Pesti Belvárosi templom felujitása.

Tájékoztató

Műemlékvédelem, 1958/3. 174. l. 250. l.

M.D.K.

Borsos László épitész

V. Ferenczy Istvánju- 12. sz. utcai homlokzatának helyreállitása, 1956.

Blsö felujitás: H. Vladár Ágnes

Budapesti hirek

Müemlékvédelem, 1965/2. 128. l.

MDK

Borsos László

"Uj épitészet" c. épitőművészeti folyóiratban /Kozma Lajos szerkesztésében jelent meg/ szól a Martinovics-emlékpályázat eredményéről.

Kultúrkrónika.

Népszava. 1947.ápr.1o. 4.1.

BORSOS László épitész

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

36.p.

1951-ben az Unger ház utcai homlokzatának helyreállitását irányitotta

BORSOS László grafikus

2. 18. p.

Új Művészet 1992

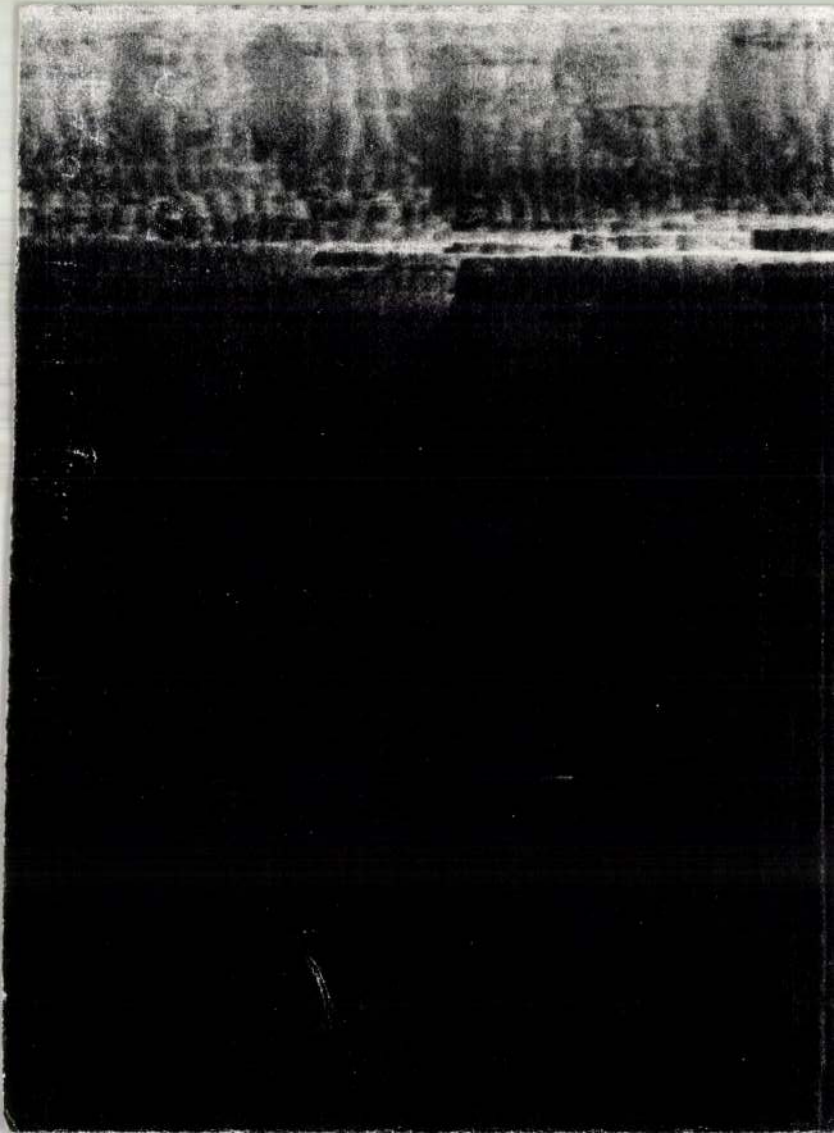

Fő-u.90. Szent Flórián-kápolna. Domboruan hajlitott homlokzat, rajta egy toronnyal, lizénás disszel, sarkokon két vázával. Jobbra-balra a kaputól Szt.Balázs és Miklós püspök szobra, felette Szt.Flórián,az előbbiek Eberhardt Antal, az utóbbi Weber József müve. Két részes hajó, harmadik a szentély. Barok faszószék dombormüvel, Eberhardt Antaltól. Fő és jobb mellékoltár barok. Főoltár képe: Szt.Flórián apoteózisa, Francz Wagenschön bécsi festőtől, 1769. Orgonakarzat ives, jón oszlopos. A hajón 2-2 ablak, a szentélyen egy. Freskók Medveczky Jenő 1937. Épittette: Christ Antal pékmester 1756-1760 között Nepauer Mátéval. A templomot a mai szintre 1936-ban emelték fel Borsos László épitész tervei szerint.

Ganz-u.24. Lásd Medve-u.46.

Görgey Artur-u.13. Ház, késői klasszicizáló, egyemeletes, 5 ablakos, fogas párkánnyal, földszinti kapu és ablakzárókövek férfi és női fejek.

Görgey Artur-u.37-39. Lásd Széna-tér 3.

Gülbaba-u.16. Ház, 1800 körüli, egyemeletes, 3 ablakos, jellegtelen. Romos.

Gülbaba-u.30. Ház, egyemeletes, 5 nyilásos, részben átalakitva. Rossz állapotban.

Gyorskocsi-u.3. Lásd Batthyány-tér 4.

Gyorskocsi-u.16. Ház, romantikus, egyemeletes, sarokerkéllyel, 8 ablak, Batthyány-u.5.sz. a. 3 ablak.

Gyorskocsi-u.22. Lásd Csalogány-u.9.

Gyorskocsi-u.44. Ház uj, rajta árviztábla 1838-ból.

Horvát-u.6. Ház, földszintes, ives kapu, eredeti fakapu és két-két ablak. Hevederes kapualj.

Horvát-u.10. Ház, ives kapu és oromfal két ablakkal, földszintes.

Horvát-u.12. Ház, kapu és oromfal 2 ablakkal, átalakitott.

Horvát-u.14. Ház, XIX.század eleje, földszintes, 7 nyilásos, átalakitott.

Horvát-u.17. Ház, földszintes, 4 ablakos, jobbra ives kapu, eredeti fakapu, jelentéktelen. Romos.

Horvát-u.23. Ház, földszintes, 4 nyilásos, félpilléres disz, eredeti fakapu.

Horvát-u.36. Ház, copfstilü, átalakitva, földszintes, 5 nyilásos, füzéres ablakdisz. Fele elpusztult.

Hunfalvy-u.4. Ház, egyemeletes, ujabb, a várrendszerhez tartozó falra épült.

Iskola-u.8. Ház, egyemeletes, átalakitott, középkori alapok ?

Iskola-u.14. Ház, egyemeletes, 5 ablakos, ives kapu, egykoru fakapu, elsőemeleti ablakok közt két vakkeret, dongaboltozatos kapualj vak ivekkel, klasszicizáló rács a kapualjban.

Iskola-u.15. Lásd Vám-u.7.

Iskola-u.18. Ház, XVIII.századi, jelentéktelen, régi alapokra épült. Romos.

megírva

Borsos László
építész

tovább

Gen Tak Bpest

Az értelmiség is csatlakozik a munkaversenyhez

Az alkotó munka terén elért kiváló eredmények jutalmazására alakított Kossuth-díj kiosztására jelölőbizottság alakult, amelynek elnöke Ortutay Gyula kultuszminiszter, titkára Tolnai Gábor miniszteri osztályfőnök, a Nemzeti Múzeum főigazgatója. A jelölőbizottság tagjai a magyar tudományos, irodalmi, művészeti, társadalmi, pedagógiai és haditudományi élet vezetői közül kerültek ki.

*

Naponta ezer és ezer dolgozó csatlakozik lelkesen a szocialista munkaversenyre való felhíváshoz. Az értelmiség is csatlakozik a munkaversenyhez. Többhelyen elvállalták, hogy feladataikat túlóra nélkül végzik el, ami azt jelenti, hogy a munkákat túlóradíj nélkül, tehát az önköltség csökkentésével végzik el.

*

Marosán György nyitotta meg a pártoktatók házában a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság által rendezett »Sztachanov-mozgalom« kiállítást. A Sztachanov mozgalom jelentősége lényegében abban van, — mondotta, — hogy amelyik ország szocializmust épít, ott a dolgozó népnek meg kell teremtenie a szocialista termelés feltételeit, a szocialista munkamódszereket, amelyek eddig nem ismert mértékben növelik a termelés valamennyi ágában a termelékenységet és gyarapítják a dolgozó nép vagyonát.

Az orgazdaság büntettét ismét a BTK szerint büntetik

A kormány rendelete értelmében az orgazdaság büntettének szigorúbb megtorlása tárgyában kibocsátott azt a rendeletét, amely az orgazdaság büntettének egyes meghatározott eseteire halálbüntetést állapított meg, hatályon kívül helyezték. Ezután az orgazdaság büntettét minden esetben a BTK rendelkezései szerint büntetik.

Holnap helyezik üzembe az újjáépült Dreher-Haggenmacher textilműveket

Nagy eseménye lesz holnap a magyar textiliparnak. Az iparügyi minisztérium, a textilipari szakszervezet és a tervhivatal kiküldötteinek jelenlétében indul meg a munka az újjáépült Dreher-Haggenmacher textilművek új fonódájában, amely a legmodernebb szakmai üzeme lesz az országnak. 8832 legújabb típusú gyűrűsfonóorsó dolgozik majd ebben az üzemágban, úgy hogy a régi gépekkel együtt a gyár orsóállománya 19.708-ra emelkedik.

A gyár 700 dolgozója, akik egytől-egyig nagyszerű munkát végeztek, hogy a romokból újjáépüljön a Dreher-fonóda, nagy előkészületeket tesznek a holnapi ünnepségekre, amikor a hároméves terv ipari létesítményeinek sorában az egyik legfontosabb üzemet indítják el az ország felemelkedését szolgáló útjára.

Felszámolnak több vendéglátó üzemet

A kereskedelmi- és szövetkezetügyi miniszter — a hivatalos lapban ma közölt rendeletével — elrendelte a Jókai Étterem, a Pátria kávéház, a Polgári Étel- és Italforgalmi Rt., az American Adams büffé, a Corvin büffé, a Füzék Dalszínház-utcai és Vilma királynő-úti étterem, a Debrecen étterem, a Mienk kávéház, a Rouge és a Póló espressok, a Szatyor kávéház és étterem, az Opera kávéház, a Központi kávéház, a New-York kávéház, a Zöldfa étterem, a Bagdad mulató, az Elysée kávéház, a Nylon espresso, a Majestic gyógyüdülő és étterem, a Molnár-féle sörözőház, az Erdélyi étterem, a Róna Gyula-féle Teleki-téri üzem, a Kioszk és a Sportcsarnok étterem és kávéház vendéglátó üzemek felszámolását.

Ezért ezekhez az üzemekhez kirendelt vállalatvezetőket megbízásuk alól felmentette és a felszámolás elvégzésével a PK-t megbízta.

Pillekönnyű, színes női cipő 86-120 forintért

Száz pár cipőt mutatott be a Cipőipari Központ, az államosított cipőgyárak legújabb készítményeit. A százféle típuscipőből háromezret küldenek Moszkvába kiállításra. Méltán remélik, hogy nagyobbarányú megrendelés követi majd a gyönyörű lábbeliek bemutatását.

Ezek a típuscipők részben már forgalomban vannak, részben március 10-ig kerülnek forgalomba. A nők legnagyobb örömére tökéletes kivitelben készülnek már a színes — drapp, piros, sötétkék — borjúbox cipők is. A kiállítás sztárja kétségtelenül a Sleeplasted típus, amelyben egyetlen szög nincs és kívül a varrás sem látszik. Ez a legdrágább: 120 forintba kerül. Olyan könnyű, mint a pille. Angliába 32.000 párat szállítottunk, ott luxuscipőként 250—300 forintnak megfelelő összegért kerül forgalomba. De a többi cipő is — már 86 forinttól kaphatók — barjúboxból, nubukból és velurból, alacsony és magas sarokkal, telitalppal — olyan szépek, hogy nehéz lesz a választás közöttük. A gyerek- és férficipők is elsőrangú kivitelben készültek, ezek is szépek, tartósak és olcsók. A már eddig is világhírű magyar cipőipar hatalmas fellendülést mutat az államosítás óta.

Bolgár-magyar írócsere

A magyar népjóléti minisztérium és a bolgár közegészségügyi minisztérium megállapodása szerint 50 tébécés magyar gyermeket helyeznek el bolgár magaslati üdülőkben, többhónapos időtartamra. Ugyanakkor 30 bolgár gyermeket magyar üdülőkben látnak vendégül. Mindegyik csoporttal egy-egy kiváló orvos is utazik.

A magyar-bolgár baráti kapcsolatok érdekes kölcsönös tanulmányi lehetőséget biztosítottak a két ország írói részére. A bolgár kormány március elején két magyar írót hív meg hat hétre, egy magyar írót pedig egy esztendei tanulmányidőre. A magyar kormány viszonzásul két bolgár írót hat hétig és egy írót ugyancsak egy évig lát vendégül Magyarországon.

VÉN DUNA
(v. DUBARRY). T.: 180-239.
Szombattól minden este:
kacagó esték
Keszthelyi Mária, Vay Ilus, Kabos László, Verebes Károly és remek artista műsor!
Kitűnő konyha olcsó árak.
Reggelig nyitva ★ Tánc
Anitában: Aca Ági, Ilosvay

Soronkívül előléptették a főváros több mint 500 alkalmazottját

A belügyminiszter hozzájárult ahhoz, hogy a fővárosi alkalmazottak közül számosan soronkívül előlépjenek. Több, mint 500 tisztviselőt léptettek most elő, de egy-két héten belül további kinevezések is lesznek. Érdekes, hogy az előléptetett tisztviselők közül több az elöljárósági alkalmazott, mint a városházi. Az altisztek is arányszámukat meghaladó arányban szerepelnek a kinevezettek között.

Főjegyző lett: dr. Fülöp György, dr. Hegedüs István, Horváth Zoltán, Németh Rezső.

Tanácsjegyző: dr. Garancsi Péter, dr. Szomolányi István, dr. Kőhalmi Pál, dr. Hegedüs Dénes, dr. Marton László, dr. Szathmári József, dr. Gyalmos Elemér, dr. Hornyák János, dr. Vajna Károly, dr. Faller József, dr. Márkus Aladár, dr. Jankura János, dr. Cseffalvai László.

Árvaszéki tanácsjegyző: dr. Szilágyi László.

Műszaki tanácsos: Gergely László, Kézdi Pál, Karatnai István, Vécsey György, Borsos László, Jancsó Gyula, dr. Kiss Zoltán, Juhász Elemér, dr. Danczkai Béla, Kovács Gyula, Szántó Imre.

Főmérnökök: Petőházi József, dr. Szmodics Kázmér, Kelemen László, Czika Béla, Perneczki Sándor, Petrovits Gábor, Schöhmer Ervin, Csóti László, Fülep Sándor, Paulheim Lénárd, Küsztel Árpád, László Endre, Kontra Jenő, Vörös Tihamér, Martosi Zoltán, Gorenczy László, Poigár Lajos.

Mérnök: Gémes Oszkár, Gyenes Gyula, Nagy László.

Műszaki főfelügyelő: Király György.

Kerületi orvos: dr. Királyhegyi Róbert.

Főállatorvos: dr. Szundi László Károly, Lukács Károly.

Közélelmezési tanácsos: Szirmai Károly.

Számvevőségi főtanácsos: Györke János, Havasi László, Fülöp Gyula.

Gazdasági főfelügyelő: Molnár Jenő János.

Segédhivatali főigazgató: Szabó Géza, Ipolyi György, Jankovszky János, Bánhegyi Kálmán.

Igazgatóőorvos: Surányi Gyula.

Kórházi központi igazgató: dr. Szinetár Ernő.

20.000 önkéntes véradó

A Magyar Vöröskereszt székházában pénteken dr. *Falus* Andor kormánymegbízott ismertette az Egyesület feladatait.

— A Vöröskeresztnek a jövőben elsősorban *egészségvédelmi tevékenységet* kell kifejtenie — mondotta. — Az elsősegélynyujtás jelentősége igen nagy, nemcsak az üzemekben, hanem a falun is, hiszen a mezőgazdaság fokozott gépesítése nyomán sűrűbben fordulhatnak elő a vidéken is balesetek. Végeredményben az a célunk, hogy Magyarországon minden ember tudjon elsősegélyt nyujtani. A népegészségőr-hálózat kiépítését szerte az országban hathetes esti népegészségőr-képző tanfolyamokon folytatjuk.

Bejelentette ezután, hogy a népbetegségek elleni küzdelem hathatós támogatására egy-egy kérdésben, országos viszonylatban kampányt rendeznek és az előre kidolgozott előadásokat leviszik a vidékre is. Az Országos Vérellátó Központ felállítása már az idén megtörténik és ez év végére legalább 20.000 kivizsgált önkéntes véradó áll majd rendelkezésre.

— Néphadseregünk kiépítése és fejlesztése programban van — folytatta dr. Falus Andor. Mi a békét akarjuk, természetesen békepolitikát folytatunk.

Állandó éjjeli patika-szolgálat

A népjóléti miniszter az Állami Kezelésbe Vett Gyógyszertárak Nemzeti Vállalat vezérigazgatójának előterjesztésére elrendelheti, hogy a Nemzeti Vállalat kezelésében lévő, Nagy-Budapest területén működő *egyes gyógyszertárak naponta, a hivatalos munkaszüneti napokon is reggel 8 órától este 22 óráig nyitva tartsanak.* Ezenkívül elrendelheti a népjóléti miniszter a Nemzeti Vállalat kezelésében Nagy-Budapest területén működő *egyes gyógyszertárak állandó éjjeli ügyeleti szolgálatát.*

Royal Revű Varieté
új látványos nagy revűje
Royal Képes Magazin
(A Sirály nevében!...)
Énekes, táncos, zenés, vidám
hetilap 15 rovatban
Irta: Nádassy László
Kiss Manyi — Lugossy György
Vadas Zsuzsa — Alfonso
Marietta — Kazal László
Gyenes Magda — Erdődy Kálmán
Serényi Éva — Romhányi Rudolf
Borsodi Ursula — Sárossi Andor
Darvas Marika — Rónai Gyula
Darvas Klári
ÉS A 16 ROYAL SZÓLÓTÁNCOSNŐ
ARTISTA VILÁGATRAKCIÓK
Premier: ma
minden este fél 8-kor, vasárnap d. u 4-kor

Személyi sérülésből eredő kártérítést ezután is lehet bírói úton érvényesíteni

A kormány az 1946 augusztus 1. előtti egyes követelések érvényesítésének korlátozásáról szóló rendeletét azzal egészítette ki, hogy balesetből kifolyólag *csak személyt érő sérülésből eredő kártérítési követelést lehet bírói úton érvényesíteni.* Ez a rendelkezés mult év december 24-ei hatállyal lépett életbe.

Gerő Ernő nagyszabású beszéddel nyitotta meg a Tudományos Tanács ünnepélyes alakuló ülését

A Magyar Tudományos Tanács ünnepélyes alakuló ülésén a köztársasági elnök képviseletében Kállai Gyula miniszter jelent meg, a kormány részéről Dobi István miniszterelnök, Gerő Ernő és Ortutay Gyula miniszterek. A megnyitó beszédet

Gerő Ernő, a Tudományos Tanács elnöke

mondotta.

— A Magyar Tudományos Tanácsra 1949-ben az a feladat vár, hogy ötéves nemzetgazdasági tervünknek megfelelően kidolgozza a magyar tudományos kutatás ötéves tervét, mint az ötéves nemzetgazdasági tervünk sikeres megvalósításának feltételét — mondotta.

A tudománynak nemcsak olyan kérdésekkel kell foglalkoznia, amelyeknek közvetlen gyakorlati jelentőségük van, de az ország tervgazdálkodásának eredményes megvalósítását kell szolgálnia.

Ezért elsősorban nyersanyag- és energiagazdálkodásunk, iparunk és mezőgazdaságunk problémáival kell foglalkoznia.

Gerő miniszter ezután kijelentette, hogy a kormány

a legnagyobb anyagi áldozatokat

fogja hozni a tudományos intézetek felállítására, a kutató munka fellendítésére és a tudosok anyagi helyzetének megjavítására. A tudományos és a felsőiskolai tanszemélyzet fizetését lényegesen emelni fogják az MDP javaslatára. A fizetésrendezés nemcsak a professzorokra, hanem munkatársaikra, az adjunktusokra, tanársegédekre, demonstrátorokra és a különlegesen kvalifikált, valóban tudományos munkában résztvevő technikai segéderőkre is. Az általános rendezés mellett az MDP azt is javasolja, hogy 50—60 egészen évvonalbeli tudósunknak és mintegy 150—200 fontos tudományos munkát végző munkaerőnek a tudományos tanács

biztosítson majd olyan magas fizetést,

hogy az valóban mentesítse őket az anyagi problémáktól. Ezek a fizetésrendezések mintegy évi 30 millió forintba fognak kerülni, de a népi demokrácia szívesen hozza meg ezt az áldozatot. Az MTT-nek kell gondoskodnia a tudósok fizetéséről, lakásáról, közlekedéséről.

A népi demokrácia vezetői és elsősorban Rákosi Mátyás tudatában vannak annak, hogy a szocializmus építése és a tudomány fejlesztése

elválaszthatatlan fogalmak.

A Tudományos Tanács segítségével olyan perspektíva nyílik meg a magyar tudósok előtt, amely a multban elképzelhetetlen volt.

Alexics György professzor, az MTT főtitkára beszédében rámutatott arra, hogy Magyarországon sohasem volt szervezett tudományos kutatás, az

elmélet és a gyakorlat

nem állnak egymással összefüggésben. A tanács felállítása ezt az anarchiát, amely minden tőkés állam gazdálkodására jellemző, megszünteti. Ezután részletesen ismertette az egyes tudományágak legközelebbi feladatait.

A főtitkári beszámoló után hozzászólások következtek, majd Gerő miniszter szavaival véget ért a Magyar Tudományos Tanács alakuló ülése.

A XI. Újjáépítési Állami Sorsjáték húzása március 9-én
Egy egész sorsjegy ára 6 Frt
Egy fél sorsjegy ára ... 3 Frt
29.880 drb különböző nyeremény 720.000 Frt összértékben
A főnyeremény 60.000 forint
Vásárolja meg mielőbb sorsjegyét!

SZÍNHÁZ ÉS FILM

Március elsején Záhonynál ünnepélyesen fogadják a gruz ének- és táncegyüttest

A gruz állami ének- és táncegyüttes a ma délelőtt érkezett legújabb hír szerint vonaton indul útnak és március 1-én érkezik a határra. Záhony állomáson bizottság üdvözli a *Szuchisvili* karnagy vezetése alatt álló kiváló együttest. A gruz csoport bemutatkozása március 2-án lesz a Városi Színházban.

Díszbemutató Szegeden

Szeged, február 28. (A Világ tudósítójának telefonjelentése.) *Csulaki* professzor, a szovjet Zenész Szövetség titkára és *Kiszlova* asszony, a VOKSz vezetője, pénteken *Szmirnov* követségi tanácsos kíséretében Szegedre érkezett. A vendégeket dr. *Erdődi* József, az MSzMT elnöke fogadta, majd *Dénes* Leó polgármester üdvözölte. Este a szegedi Nemzeti Színházban, a Jovanscsina ünnepi bemutatója előtt, *Bojti* Béla igazgató üdvözölte a szovjet kiküldötteket, akiknek nevében *Csulaki* professzor válaszolt.

Az előadás után szükebbkörű társasvacsora volt, amelyen a szovjet vendégek nagy elismeréssel nyilatkoztak a Musszorgszkij-opera szegedi előadásáról. Szombaton reggel a deszki traktorállomást tekintették meg a vendégek, majd Tápé községbe kocsiztak. Este Mihail Csulaki a Zenekonzervatóriumban a szovjet zene időszerű kérdéseiről tart előadást, ezt vita követi.

A mai program

Sabanov, helyettes egészségügyi miniszter, a szovjet kulturális küldöttség vezetője Tihanyból Pécsre utazott és ma előadást tart az egyetemen.

Csulaki zeneszerző ma Szegeden tart előadást.

Kruglikova asszony operaénekes Oborin zongoraművész és kísérőjük Begunova ma délben a Gyármat-utcai filmgyárba látogat el. Filmfelvétel készül róluk.

A Vasas Szakszervezet Koltói Anna-utcai székházában ma este félhét órakor szovjet művészek hangversenyt adnak.

A Fővárosi Könyvtár nagytermében este 8 órakor Vlaszov gordonkaművész szerepel nagy műsorral.

Elmer Rice
darabot írt a kapitalizmus ellen

A bécsi *Scala* színház a napokban mutatta be Elmer *Rice* amerikai színpadi író *»Új élete«* című darabját. Hőse, *Cleghorne* kapitány a második világháború alatt katonai szolgálatot teljesít és két hétig New Yorkban tartózkodik szabadságon. Megismerkedik egy rádióénekesnővel, Edithtel. Beleszeret, elveszi feleségül, majd visszamegy a frontra. A távol-keleti harcokban — hír szerint — agyonlőtték, neve szerepel a veszteséglistán. A kapitány azonban nem halt meg, egy szigetre kerül, ott később megtalálják és visszaviszik az Egyesült Államokba. Akkor érkezik Newyorkba, amikor felesége egészséges fiúgyermeknek ad életet. Cleghorne apja Amerika híres acélkirálya, aki hercegi nevelést akar biztosítani unokájának. A rádióénekesnő azonban ellenkezik. Még a gyermek nevét is meg akarja változtatni és arra törekszik, hogy — így lehet a legegyszerűbben kifejezni — az újszülöttet a jövőben ne kapitalista, hanem szocialista elképzelés alapján neveljék. A férj is felismerte a fronton, hogy az az élet, amelyet szüleinél látott és ahogyan ő is élt: helytelen. Új életet kezd Edithtel és a gyermekkel abban a reményben, hogy a következő nemzedék sokkal tisztább emberfajta lesz.

Amerika nem kíváncsi európai opera-társulatra

Római jelentés szerint a *Teatro Reale* világhírű társulata vendégszereplési szerződést kötött egy impresszárióval, hogy az Egyesült Államokba megy vendégszerepelni. Az amerikai színész-szakszervezet tiltakozását jelentette be a vendégszereplés ellen. Nem enged be idegen operaegyüttest. Csak egyéni énekes vendégszereplésről lehet szó.

Színházi hírek

Gencsy Sári énekelte Violetta szerepét a Traviata tegnapi előadásán. Ami a koloratúr-részt illeti Gencsy az első felvonás nagyáriájában hatásosan vette a nagy akadályokat, a trillák, futamok és ékítmények jeles technikájú művészének mutatkozott. Az általában drámai jellegű szerep közel áll egyéni adottságaihoz. A negyedik felvonásban (Ég áldjon . . .) szívhezszóló hangokat talált és általában jól fogta fel Violetta jellemrajzát. A szépanyagú Járay lökésszerű indításai néha hirtelen kizökkentenek a hangulatból. Friesay lassúbb tempókat vesz, mint elődei. **(S.)**

A »Le Monde« című párisi lap most ideérkezett száma hosszú cikket közöl Henry Magnan tollából a »Valahol Európában« című magyar filmről, melynek nemrégiben volt a bemutatója a francia fővárosban. Megállapítja a cikkíró, hogy Radványi Géza káprázatosan szép filmet készített. »Nem vártuk volna, — írja, — hogy Magyarországról ekkora siker érkezhet hozzánk. »Utal a cikkíró a magyar filmhírességekre, akiknek a nevét az egész világ mozilátogatói ismerik: Fejős Pálra, Kertész Mihályra, Korda Sándorra, Peter Lorrera. Külön ír Radványi Géza rendezői tehetségéről, akit a Pudovkin-iskolába sorol és kiemeli Gábor Miklós, Bánki Zsuzsa és Somlay Artur tökéletes alakításait. Somlay arcát Beethovenéhez hasonlítja. »Ezt a filmet az egész világon vetíteni kellene« — fejezi be cikkét Henri Magnan.

A Magyar Ujságírók Országos Szövetsége, a Szakszervezeti Tanács és a Mozgóképüzemi Nemzeti Vállalat tegnapi sajtóértekezletén ismertették, hogy filmkritikai verseny indul, amelybe belevonják az ország valamennyi dolgozóját. A cél: tehetségkutatás útján filmkritikusi kádereket nevelni, a munkás- és paraszttrétegből gondoskodni filmkritikusi utánpótlásról. Valamennyi műsoron levő filmről írhatnak kritikát a versenyzők s azt a következő hónap 5-ig küldhetik be a Szaktanács kulturosztályára, ahol sajtó útján minden hónapban kihirdetik az eredményt.

Új darabot írt Tabi László, a »Végállomás kiszállni« szerzője, »A helyzet kulcsa« címmel.

Ma este huszonötödször adják a »Kispolgárok«-at a Madách Színházban.

A Néptudományi Intézetben rövid filmeket készítenek népi táncokról, hanglemezekkel.

Kálmán Oszkár

az Operaház legrégibb aktív tagja harminczöt évvel ezelőtt szerződött az ország első dalszínházához. Néhány hónap telten beugrott a Sarastro szerepébe és azóta csaknem kivétel nélkül végigénekelte a zeneirodalom összes basszusszerepeit. A Bánditban született. Már az iskolában felfigyeltek hangjára, Pacsirta volt a becéző neve. A Lugosi Dal- és Zenegyülettel egy vendégszereplésre Egerbe utazott. Kálmán útközben Pesten leszállt, elment az Operába és akkor határozta el, hogy énekes lesz. Hamarosan állást keresett és talált is, hogy énektanulmányokat végezhessen. Sik Józsefben jó mesterre akadt. Miközben a pesti Operaház tagja volt, Klemperer meghívására két évig énekelt a berlini Operában, sokszor vendégszerepelt különböző német városokban, sőt Barcelonában is. Játékstílusával, gondosan mintázott alakításaival iskolát teremtett. Az operaénekléssel párhuzamosan állandóan énekelt oratóriumokban és ezt is egyik hivatásának tartja. Első megszólaltatója Koddlynak és ő énekelte először a Kékszakállú herceget. Azt tartja, hogy a művészetben nincs megállás, a szerepet, bármennyiszer is énekli az énekes, sohasem lehet teljesen kész, mindig formálja, alakítja. Szabad idejében kertészkedik, virágokat és gyümölcsfákat nevel s ma is fájó szívvel említi hatalmas farkaskutyáját, mely az ostrom alatt tűnt el. Szebbet el sem tud képzelni, mint az ének és a zene, ennek élt mindig és szeretne élni élete utolsó percéig. (D)

„Szőke angyal"
A Pódium új műsora

Talán úgy jellemezhetjük a Pódium esti bemutatóját, hogy »irodalommal is lehet főzni«. Mármint a — közönséget. Maupassant, Csehov, Avercsenko, Karinthy témái jelennek meg a kis színpadon s a nézőtér önfeledt, jóízű kacagással, hálásan köszöni meg. Sennyei Vera, a kabaré vendége sokoldalú művészetét csillogtatja a »Csalhatatlane című jelenetben és a »Szőke angyale-ban.

Burleszkek, magánszámok tarkítják a műsort, amelyet Ascher Oszkár (bevezető konferanszia igen szellemes) fog össze rendezői kézzel. Kishont, sportjelenete, Liptai Imre bürokrácia csúfolása, Nóti Károly csattanókkal teli humoreszkje, Boross Géza lakáskupléja: jól sikerült számok. Komjáthy Károly átírásában halljuk a korszerűen szövegesített Kék rapszódiát, Gershwin művét, amelyet Kondor Ibolya tolmácsol. Herczeg Jenő és Komlós Vilmos egészséges humora is hozzájárul a vidám sikerhez.

Gádor Béla, Békeffy István, Lőrincz Miklós szerepelnek még a szerzők között s Boross Idának, Kamilly Juditnak, Haraszti Micinek, Andainak, Kollárnak, Tassynak, Várynak és — Peti Sándornak jut még alkalom tehetségük csillogtatására.

Jövőre marad a Karenina Anna bemutatása a Magyar Színházban. Helyette a Noszty fiú-t tűzik műsorra **»Az ifjú gárda«** című Fagyejev darab után.

Régi levelek...
Irta Fodor József

Régi levelek, régi levelek,
Rút, törös, hervadt, zörgő sereg,
Hogy emeli fel a szél,
Mint riongó roppant kürtjelek —
S reszket, kél, s elhull a sok öreg.

Régi levelek, régi levelek,
Nem nektek zeng, int a jel, perseg, —
Vagy: hogy tünjetek, beszél,
Hült hadak, hideg lomb, holt erek —
Zeng a szél, zeng: új lomb közeleg.

Micsurin mozivásznon
Dovcsenko filmre vitte a nagy tudós életét

A szovjet tudósok a mindennapi élet megkönnyítésén fáradoznak. Ilyen tudós volt Micsurin, a világhírű szovjet biológus is, akinek sikerült bebizonyítania, hogy az emberi, állati és növényi szervezet létfeltételeinek megváltoztatásával — megváltoztatja természetét és ezek a szerzett új tulajdonságok öröklődnek.

Dovcsenko szovjet rendező az egész tudományos világ kívánságának tett eleget, amikor filmre vitte a nagy tudós életét és munkásságát. A nagyközönséget, a gondolkodó emberi mindig érdekli a tudósok laboratóriuma, különösen, ha ez a műhely olyan ragyogó színekben pompázó kert, mint Micsurinéi, ahol az egész emberiségre áldást hozó kísérletek születtek. A film március 3-án jelenik meg a magyar mozivásznon.

*

A Micsurin-filmet február 28-án vetítik tudományos életünk kiválósága előtt az Uránia-ban. Az ünnepi beszédet Gaszcsenko professzor mondja.

A fregatthadnagy menyasszonyai

Lianna Maria *Kremezi*, egy görög nagyiparos 23 esztendős leánya kártérítési pert indított Thomas *Ridgeway* 30 éves angol fregatthadnagy ellen. Az angol flotta tisztje 1946-ban ismerkedett meg Athénben a gazdag leánnyal. Udvarolni kezdett neki, majd szülei beleegyezésével eljegyezte. Az athéni leányzó több ízben meglátogatta Angliában a tengerésztiszt szülei is.

Néhány hónappal ezelőtt a szép Lianna Maria Athénben egy angol ujságból megtudta, hogy

vőlegénye Londonban megnősült

és admirálisának leányát vette feleségül. A szokásos idegrohamok után azonnal repülőgépre ült és Londonban először botrányos jelenetek között vonta felelősségre exvőlegényét, majd beperelte. 7466 font kártérítést követelt.

A tárgyaláson óriási érdeklődés mutatkozott. Elsősorban is a leány adta elő, hogy 7000 font értékű kelengyét csináltatott magának és amikor megtudta, hogy a vőlegénye elhagyta, ezt a nagyértékű holmit darabokra vagdalta. A »jó családból« származó tengerésztiszt kiderült, hogy

egyidőben három-négy menyasszonya

is volt. Általában gazdag leányokra vadászott. Izgalmas szembesítés következett és ennek során a cserbenhagyott menyasszony a szemébe vágta a csapodár exvőlegénynek:

— Hiába tagadja, az admirális lányát is csak azért vette el, hogy gyorsabban csináljon karriert a flottánál.

Kihallgatták a fiú szülei is. A fregatt-hadnagy édesanyja, egy vidéki tiszteletes felesége elmondotta, hogy a görög lány állandóan fenyegetően viselkedett. Többször hangoztatta, hogy azonnal lelövi a fiút, ha nem tartja be házassági ígéretét.

A bíróság újabb tanúk kihallgatását rendelte el és a tárgyalást elnapolta.

Uj professzorok

Turán Pál egyetemi magántanárt az Algebra és Számelmélet, Hajós György egyetemi magántanárt a Geometria tanszékére a Pázmány Péter Tudományegyetem matematikai és természettudományi karán, Budó Ágoston pedig az elméleti fizika tanszékére a debreceni tudományegyetem bölcsészettudományi karán egyetemi nyilvános rendes tanárokká kinevezték.

Az operai tanszak növendékei tegnap estélyi vizsgaelőadást tartottak. Ének során a Zeneakadémia nagytermének képe másodszor megváltozott. A színpadot Varga Mátyás tervei alapján bedíszítették, a zenekar lekerült a nézőtérre. Elsőnek Gluck »A részeg kádi« című vígoperája került sorra. A növendékek sok érzéket mutattak a buffó humor iránt és hangteljesítményben is akadtak itt-ott jó megoldások. Kodály »Székelyfonó« daljátéka a »Háry János« legutóbbi előadása után világosan mutatja a tanárok jó irányban futó törekvését. Nagy súlyt helyeznek a jóízű beszédre, a helyes szövéghajlásra. Az előadást Unger Ernő vezényelte, rendezte Ábonyi Géza és Madzsky Oszkár, a táncokat Tarnay Géza tanította be. (B.)

Színházak mai és jövőheti műsora

OPERAHÁZ (Andrássy-út 22). Szombat: Figaro házassága (M. I. bérlet, 7). Vasárnap d. e.: Háry János (FSzK előadása, 11); este: Boris Godunov (6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Szöktetés a szerályból (A, II. 9. és OK VII. 8. bérlet, 7 ó.). Szerda: Walkür (BI 9 és OK XIII. 3. bérlet, 6 ó.).

NEMZETI (Rákóczi-út 35—37). Szombat: Az Államrendőrség Kultúrestje. Vasárnap délután: Uri muri (3); este: Erdő (½8). Hétfő: Othello (P. 4. bérlet, ½7). Kedd: Uri muri (B. 4. bérlet, ½7).

MADÁCH (Madách-tér 6): Egész héten minden este és vas. d. u.: Kispolgárok (3, 7).

KIS KAMARA (Andrássy-út 69): Egész héten minden este és vas. d. u.: Oszkavas nagyban (½4, ½8).

MŰVÉSZ (Paulay Ede-u. 36): Egész héten minden este és vas. d. u.: Erényes otthon (½4, ½8).

MAGYAR (Isabella-tér): Szombat és vasárnap: Tartuffe. Kedd, szerda: A gyöngéd éjszakája. Csütörtök Tartuffe (½8).

VIG (Nagymező-u. 32—34): Egész héten minden este és vas. d. u.: A király nevében (½4, ½8).

PESTI (Révay-utca 18): Egész héten minden este és vasárnap d. u.: A szabin nők elrablása (½4 és ½8).

VÁROSI (Köztársaság-tér 20): Szombat: Vidám gyermekelőadás (3). Vas. d. e.: Szabadságharcos Szövetség matinéja (11); d. u.: Ulanova és Gabovics balettestje (5); este: Mesék a bécsi erdőből (Strauss-est) (8). Hétfő d. u.: Bolsevik Párt útja (8); este: Filharmóniai Társaság előadása (½8). Kedd: Rigoletto (7). Szerda, csütörtök és péntek: Állami grúz ének- és táncegyüttes (8 órakor).

BELVÁROSI (Petőfi Sándor-utca 6). Egész héten minden este és vas. d. u.: Végállomás, kiszállni (4, ½8).

MODERN (Jókai-tér 10): Szombat, vas. d. u. és este, hétfő, kedd: Nászéjszaka (½4, ½8). Szerda, csütörtök: Nincs előadás. Péntek (főpróba), szombat (bemutató): Az elvált asszony (½8).

FŐV. OPERETT (Nagymező-u. 17). Egész héten minden este és vas. d. u.: VIII. osztály (½4 ½8).

PÓDIUM (Nagymező-u. 11): Egész héten minden este: Szőke angyal (8).

ROYAL REVÜ VARIETÉ (Erzsébet-körút 31): Szombat (bemutató), vas. d. u. és este, egész héten: Royal képes magazin (4, ½8).

KAMARA VARIETÉ (Teréz-körút 49): Szombat, vasárnap d. u. és este, hétfő: Jóccka vice nagyban. Keddtől: Függetlenül (½5, ½8).

KIS SZÍNHÁZ (Rottenbiller-u. 30—32). Egész héten minden este: Tavasz a nyár után (7).

MESEBARLANG (Paulay Ede u. 39): Aranyhalacska (5, 8).

OPTIMISTÁK (Andrássy-út 40): Egész héten minden este: Minden este népszámlálás (½8).

EMKE: Ódry színészestben esténként. Szombat: Radnay Erzsi stb. Vasárnap: Fodor János stb. Hétfő: Timár Józsi stb. Kedd: Turay Ida stb. felléptével.

JÓZSEFVÁROSI (Kálvária-tér 9): Szombat, vasárnap, hétfő, kedd: Kék Duna. Szerda, csütörtök: Kétoverpengős férfi (Bulla). Péntek: Mágnás Miska (4, ½8).

vosban folyó ujjáépítő
munkálatokban. 1950.
B. tervei alapján állítottak
helyre a Schickedanz Albert-
tól és Herzog Fülöptől ter-
vezett, ~~és~~ 1944-45. romossá
lett ~~[illegible]~~ Műcsarnokot,
és Meczner Sajossal közösen 1950-51.
készített tervek szerint (res-
taurálták a régi budai
városházat, melyben jelenleg
a Főváros Középkori Mu-
zeuma székel.

везёшь? – „Дрова" – „какие дрова? Ведь у тебя сено?" – „А хочи видишь, что сено, так зачем и спрашиваешь!"

Век живи, век учись
Дело мастера боится.
Терпи, казак, атаманом будешь.

keresztbajószerű új részt
építettek a régi templomhoz.

1940-44. Balogh Györgyjel
közösen készített tervek a-
lapján restaurálták a bpesti
erzsébetvárosi rk. plébánia-
templomot.

B. Több pályázaton sikerrel
vett részt. 1932. a városszéli
telepítés építkezéseire ~~kiírt~~
~~fővárosi pályázaton~~, 1941.
~~Münnich Aladárral közösen~~
~~készített tervet~~ a bpesti pró-
testáns helyőrségi templom-
nak és az OTI Hungári-kör-
uti bérhuzaírnak, 1943.
a bekasmegyeri község köz-
pontnak terveire kiírt
pályázatokon pála terveit
megvettek. 1949. mű-
zaki tanácsossá nevezték
ki. A felszabadulás
után részt vett a fővá-

T 11 K. 3

1939-óta részt vett a pesti- (2
belvárosi plébánia templom-
nak több évre beosztott és Lux
Kálmán irányítása mellett
végrehajtott konzerváló és res-
tauráló munkájában. Itt a
B.-töl feltételezett szentélybeli
ülőfülkék sorának a belala-
zásból való kibontása kor Zsigmond
korabeli falképtöredékek,
tovabbá a festett és a-
ranyozott gótikus szentség-
ház maradványai és a
a török mihrab kerülter
felszínre. 1939. helyreálli-
totta a kőbányai Segítő Sz.
Mária-kápolnát (*) 1943.
B. tervei szerint bővítették
a Krisztina városi rk.
pléb. templomot, melyet oly mo-
don hajtottak végre, hogy a
szentélyt hátrább tolták és

и срáмливаешь!"

Век живи, век учúсь.

Дéло мáстера бóится.

Терпи, казáк, атаманóм будешь.

Borsos László építési 71 (1

1903 Székesfehérvárt.

A bpésti műegyetemen 1927 nyert építésmérnöki oklevelet. Már főiskolai hallgató korában 1926-meg nyerte a MMEE. Wellisch-pályadíját. Ezután a főváros szolgálatába lépett s évek során át a mérnöki hivatal magasépítési ügyosztalya kegyuri építkezések alosztályában működött. 1936. Fridrich Lajos és B. tervei szerint emelték fel a Fő-utcai Szt. Florián-kápolnát a mai szintjére, s ugyanez évben terverte a Rózsák-terén lévő görög kat. templom új oltárait.

A fővárosi műemlékvertan-rálásának egyik tervezvő s a munkálatokat vezető mérnöke volt

priusquam se moverent.

T. 1. K. 3

Borsos László
épitesz

l.

Gerő László
A 150 éves kriszting-
városi templom.
Budapest 1947
329. l.

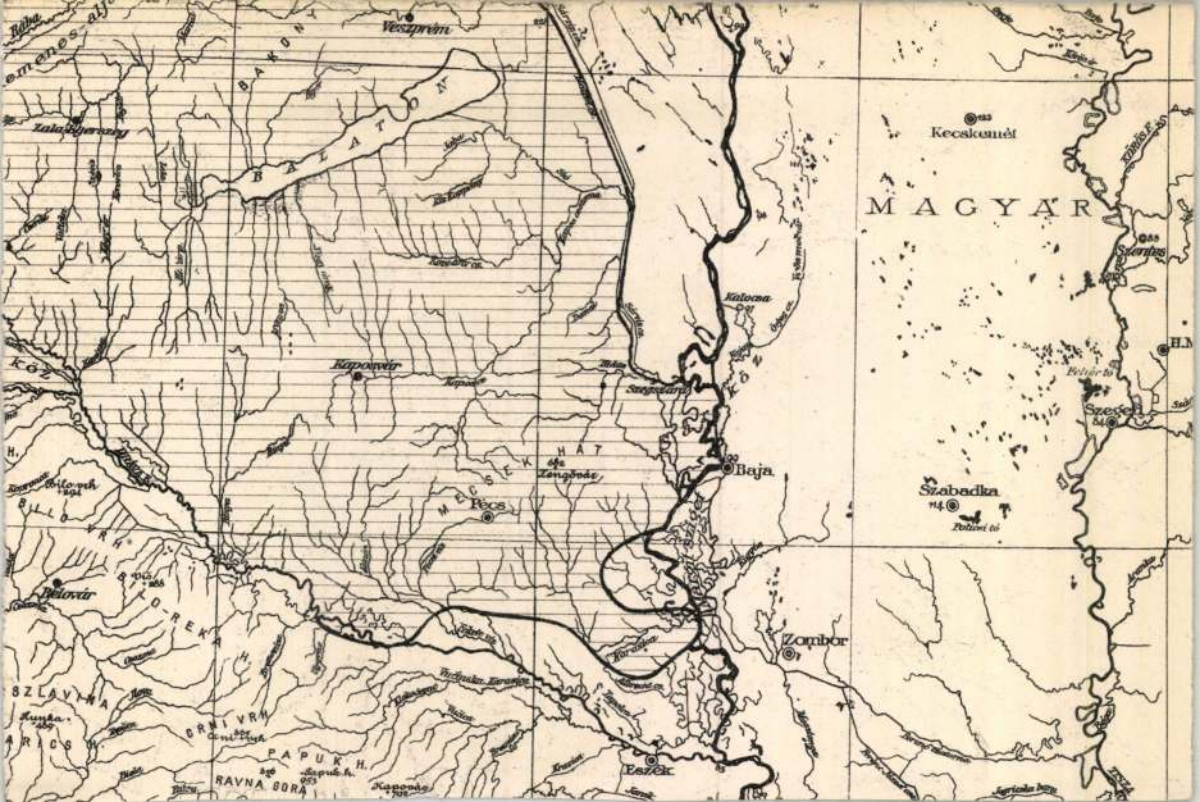

Veszprém
BAKONY
BALATON
Zalaegerszeg
Kecskemét
MAGYAR
Szentes
Kalocsa
Kaposvár
Szegszárd
Baja
Pécs
MECSEK HAT
Zengővár
Szabadka
Szeged
Belovár
BILO-REKA H.
SZLAVINA
CRNI VRH
PAPUK H.
RAVNA GORA
Zombor
Eszék

~~Balogh György~~ és

mica céd

Borsos László

városi mérnökök

1940–44-ben helyre-
állitották a Bpesti er-
zsébetvárosi rk. plé-
bániatemplomot.

Horvtemplép

41. e.

Borsos László

a magasépítési
ugyosztály kegyuri épít
kezések alosztályában
mérnök

Halászkőrép 1941

158. l –

100.793/912.

A selmec
ügyében kelt f. évi 5
vonatában rá kell
a selmeczi évár mus
kitárá hoz szükség es
alatt álló minisztéri
20000 K. az 1906-1910
letekben, vala mint
mecz és Béla bánya

Borsos Károly és

Borsos László

építészek

mûcs cé

Magyar Építőművészet

1943. 69. l.

(Békásmegyer község – központ tervpályázata, képekkel.)

Fentiek megvett terve repr.

látni lehet a strucc hermelines nyakát
felé, csőre aranyból való, melyben gyű
készült patkóalakú tárgyat. Feje arann

A címerköltőhöz hasonló szere
Nevüket ugyanúgy, mint társaikét, vagy
esetleg gazdáik neve után kapták. Így
álló Claes Heynen versben és képbe
címerét, köztük Nagy Lajosét is, m
A címerpajzs négy részre van osztva,
ezüstpólyái kék alapon elszórt liliomok
ezüstsas. Lengyelország címere, a harma
végül a negyedik mezőben Dalmácia c
levágott oroszlánfej. A pajzson leere
amelyet aranykorona díszit, a koronáb
ezüst struccfej emelkedik, veres csőréb

Hasonló címerfestő Meggyesi M
„cimerarius noster"-nek is nevez. Ha
ez a körülmény a Krónika heraldikail
A Képes Krónikában nem címerpajzso
címereket. Így pl. az ország királyait, kü
kereszttel jelölte.

A vezéreket, különösen Árpádot,
címer a bevándorolt nemzetségek cím
szarvú veres ökörfő homlokcsontja, a H
gal, melyet egy holdsarló kísér — ez az
Pázmány-család címere. Érdekes, hog

Vendauer F. és Melzer H

Budapest, VIII. kerület, Bérkocsis-utca 2

latban szerezhető meg. Az építkezés
sztus 15-én megkezdendő s szeptember
befejezendő. Csak szabályszerüen és 1 k
ggel ellátott Kismaitény község
noz
atok
at a
pénz
ló ny
Szig
—ki
szán
k 14
itása
akor
zeti l
szak
, va
pités
latol
zend
zalék
ét ig
kubir
th. k
tése
kánal
1 ó
an t
ánlatl
m.
nyu
es fe
m. k
etők.

bánatpénzül történ
vagy állami pénz
ajánlatok nevezet

si kivonatok az ösz-
ár mellett kiszol-

akások, istálló
.) Nagyszombat sz.
„Ujgyörgyi Maria"-
elhatározott cseléd-
rem, magtár uj épit-
eglevő cselédlakások
senytárgyalást hirdet.
unkálatokat elnyerni
julius 29-én déli
evőnél terjesszék be.
a vállalati összeg
egnek a városi pénz-
ről szóló nyugta. A
tségvetések a városi
kinthetők.
elyreállitás.)
n és paplak helyre-
ítközség által termé-
gy 47 k 60 fillérrel
pszám erejéig enge-
biztositása céljából
rakor a lőcsei m. kir.
tartandó verseny-
ajánlathoz az ajánlati
elő bánatpénznek az
tételét igazoló nyugta
müvelet és részletes
épitészeti hivatalnál

szolnok m.] (Ajtók
se.) Jászkisér község
t képező „Kossuth-
blakok készi-
senytárgyalást
el van elő-
a főjegyzői

részletes és különleges feltételek nevezett
épitészeti hivatalnál megtekinthetők.

Beregszász. (Műtárgyak épité
földmivelésügyi ministerium által rendel
bocsájtott aratótartalék munkások által k
utvonalakon és pedig:

1.) A beregkisfalud—medencei közsé
dülő utvonalon a medencei agyagárugyár
1·50 m. nyilásu;

2.) a malmos-hátszegi vicinális közuton
falu melletti 6·00 m. nyilásu;

3.) a boród—nagyábránkai vicinális
Nagyábránka melletti 12·00 nyilásu v
rendszerü műtárgyak ujból épitési mu
biztositására versenytárgyalás hirdettetik.
kálatok az átadástól számitott 4 hó alatt be
dők. Az ajánlatok julius 26-án d. e. 10
beregszászi m. kir. államépitészeti hi
adandók be. Bánatpénzül az ajánlati össze
julius 26-án d. e. 10 óráig bárme
hivatalnál teendő le. Az ajánlatokhoz
rendszerü vasbeton vázlatterv és költ
csatolandó. A vázlatterven feltüntetendő
betonszerkezet általános elrendezése, h
szet, keresztmetszet, és alaprajzban feltü
vázlatrajzokkal együtt. A különleges v
épitési feltételek, szerződés és ajánlat
a beregszászi m. kir. államépitészeti hi
megtekinthető.

Nagyenyed. (Hidépités.) A gyu
vár—topánfalvi áll. közut 70.6—70.7 k
kaszán fekvő 243. sz. 4.0 m. nyilásu hi
tása kőellenfalakon vasgerenda tartókka
ként fafelszerkezettel való kiváltása, ez
csolatban a hidon alul a malomcsato
m. nyilásu betonvizáteresztő szerkezet,
a hidépitéssel kapcsolatos kisebbmérvü
rendezés és uttest feltöltési földmunka
tása iránt augusztus 2-án d. e. 1
államépitészeti hi

Borsos László

Békásmegyer község-
központ terep.
megvétel

MMÉFKözl

1943. 46-l.

Váth István bucsoki
Felső galla

Borsos László

építész.

Szül. Székesfehérvár 1903.

Oklevelet nyert 1927

Névjegyzműegyetem 5. l.

Szentiványi Zsuzsanna

latot szakszerüen biráljás és boldog
xpről tetszését is negnyerte. Nem vo
amely tiltakozást keltett volna
világ körutat járt kormányosával .
yert maga előtt az o világ helyén .
engert lecsilaoitani. " Ne háborogj!
er élpihen. égy szót at elég a harcp
éa zászlóit! Me vágjetik egymáso
a te vübös szemfeseled betakar minde
. Ha 1 1/2%-al leszálitja a kamato

ak Kossuth Lajos soha el nem felejt
n:
ajgo kebel mely orvoslásrs a van kic
fjen még egy kissé e sajgo kebel és
tegyük függővé ezektöz. hogy ahazát

A rózsák-terén lévő görög-katolikus templom uj oltárai. A főoltárt Král Gyula, a két előkészületi oltárt pedig kőfaragómesterek készitették Borsos László mérnök tervei alapján

Borsos László

Nemzeti Ujság *(11) vasárnapi kiadás mell.
1936. dec. 6.

CSAK HIVATALOSAN

— Mi a foglalkozása?
— Költő vagyok.
— Tud írni, olvasni?

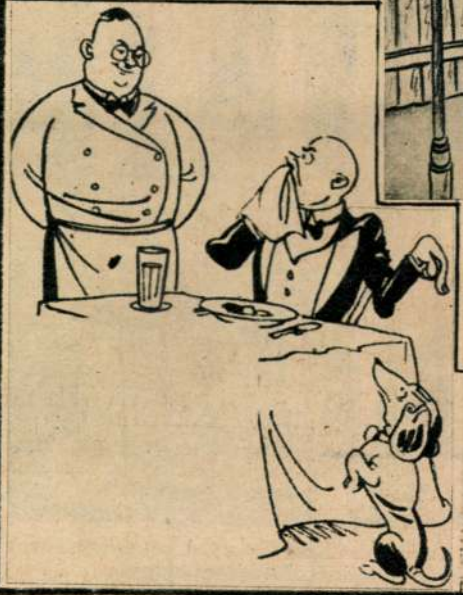

Egy ember, aki a feleségét az egekig dicséri.

VENDÉGLŐBEN

— Zavarja már el ezt a kutyát. Folyton kér.
— Nem kér az kérem, csak rá ismert a saját tányérjára.

A HITEL

— Nagyon s
hivatalos kiszá

Borsos László

néhes fővárosi mérnök
a fővárosi műemlék-
restaurálások (kervező
és vezető mérnöke) egyr

írod

Schoen Arnold dr

A Kőbányai Segítő
Szűz Mária kápolna.
Magyar Főváros.
1939. 20 n 6 l.

Borsos László

fővárosi mérnök

l.

Schoenbelvárosi

23. l.

Schoen t.: Jegyzetek a pesti belvárosi plébánia-templomról

Budai Krónika 1943.

26-27. sz.

Szokol.

Az előtért a kőfallal beke
lyen innen sirok fejfái látszan
beli házak képeznek csoportot.

2. Szokolai te

Fm., mér. 9.3 :

140-95.

Borsos László

építész, szfőv. s. mérnök

l.

MMÉEÉvk

1937.197.l.

ha cementtel keverve szab. Rajna-féle kézi-üzemü sajtókkal

tégla-

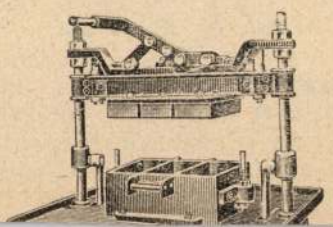

lász

és W

Pe

Bud

köv

sitásá

ber

1.)

rendez

mindennemü elektrotechnikai és mechanikai munkákat.
ctro- és benzin-motorok szerelését és javitását. Villamos beren-
on és villámháritó-felszereléseket.
házicsengők jókarbantartása olcsón és pontosan eszközöltetik.

végett felterjesztettek a kereskedelemügyi ministeriumhoz.

Hódmezővásárhely. (Vizvezeték, csatornázás és gőzfütés berendezés) Hódmezővásárhely th. város tanácsa által épitett közkórháznál szükséges vizvezeték, csatornázás és alacsony nyomásu gőzfütési munkálatokra szeptember 18-án tartott árlejtésen a következő cégek pályáztak és pedig: Heim H. (Budapest) a gőzfütés és szellőztetés berendezésére 30.670 kor. 60 fill., Cross Charles E. Lewis utódai (Budapest) ugyanarra 36.512 kor. 34 fill. Sebestyén József és társai (Szeged) ugyanarra 32,552 kor. 87 fillér, a vizvezeték és csatornázásra 30.032 kor. 88 fill., Neumann József (Budapest) a gőzfütésre és szellőztetésre 29,360 kor. 91 fill., a vizvezeték és csatornázásra 35,966 kor. 28 fill., Törs és Ormai (Budapest) 24·033 kor. 82 fill. és 35,998 kor. 03 fill., Szepessy Sándor (Budapest) 33.480 kor. 43 fill. és 36,778 kor. 58 fill., Körting B. és E. (Budapest) 35,059 kor. 94 fill. és 32,137 kor. 78 fill., Bogdány és társa (Budapest) az összes munkára 69,062 kor. 51 fill., Biró M. (Budapest) ugyanarra 66,275 kor. 87 fill., Pálffy testvérek (Szeged) 57,293 kor.-val.

Az ajánlatok felett a legközelebbi közgyülés fog dönteni.

Borsos László

a bpesti protestáns
helyőrségi templom
tervp.
megvétel

MMÉE Köt

1940. 221. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Borsos László

OTI Hungária-körúton
építendő bérházaira kiírt
tervpályázaton megvétel

MMÉE Közl
1941. 127. l.

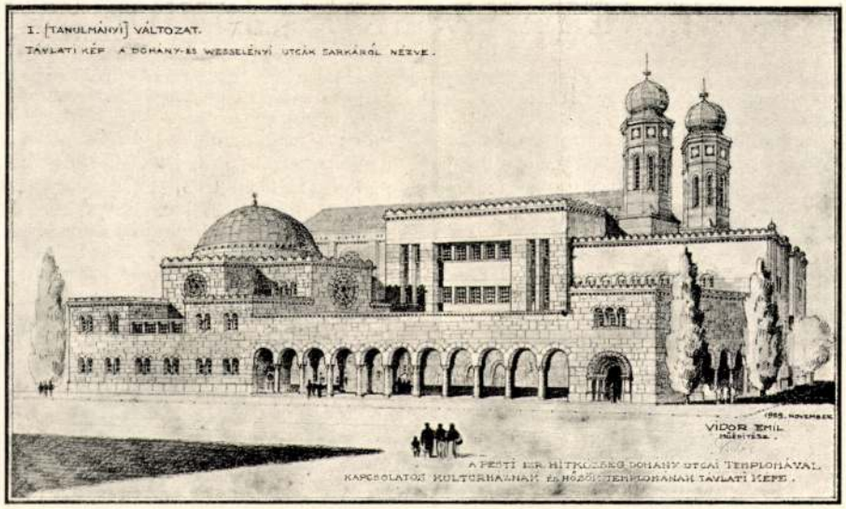

VIDOR EMIL: A PESTI IZR. HITKÖZSÉG KULTÚRHÁZA ÉS HŐSÖK TEMPLOMA TERVE

HOFSTÄTTER BÉLA: BUDAPESTI BÉRHÁZ

PREISICH GÁBOR ÉS MÜNNICH ALADÁR: BUDAPESTI BÉRHÁZ

A BUDAI SZÉPMŰVÉSZETI TÁRSULAT KIÁLLÍTÁSÁRÓL

LEVÉL A SZERKESZTŐHÖZ

Néhány év előtt (1926 elején) megjelent Győző A. A. kiadásában Éber László szerkesztésében egy „Művészeti Lexikon", melynek kvalitásairól, sulyos hiányosságairól az akkori sajtó már megemlékezett. Tekintettel arra, hogy a szerkesztők nagyrésze hivatásos műtörténész, sőt muzeumi hivatalnok — a nagyközönség joggal hihette, hogyha nem is hivatalos, de legalábbis félhivatalos lexikonról van szó, melynek komolyságához és pontosságához szó sem férhet. Sajnos ennek éppen ellenkezője áll: a szerkesztők nem álltak ezuttal hivatásuk magaslatán. Sok kiváló, részben úttörő művészeti íróink még összefoglaló cikket sem kaptak. Hiányoznak a lexikonból: Hevesi Lajos, Leipnik Nándor, Diener Dénes József, Bálint Aladár, Iván Ede, Gyöngyösi Nándor, Elek Artur, Boros Mihály, Márkus László, Eisler M. József, Rózsa Miklós, Gerő Ödön, Léderer Sándor, Fónagy Béla és sokan mások. Ez annál bántóbb, mert számos hasonló, sőt kisebb munkásságú írók bő megemlítést nyertek. A képzőművészek közül sok kitünő és nagymunkásságú művészünk hiányzik, kiknek munkássága a lexikon megjelenésekor már áttekinthető volt: Major Henrik, Medgyesy Ferenc, Erdey Viktor, Mattyasovszky-Zsolnai, Vértes Marcell, de hiányoznak Gáspár Antal, Tihanyi Lajos, Ferenczy Benjamin, Dezső Alajos, Benedek Péter, Schönbauer Henrik, Ungváry Sándor, Medgyes László, Fáy Dezső, Remsey Jenő s velük együtt még sok más érdemes művész is. Az elhaltak közül Both Menyhért, Korb Erzsébet, Nemes-Lampérth, Karvaly József neveit emeljük ki a sok közül. De pl. a ma is élő Kmetty János festő 1926-ban a lexikon szerint nincs az élők sorában. Ellenben minden különös jelentőség nélküli kül- és belföldi művészek, kialakulatlan növendék-művészek hosszú sorát találjuk a lexikonban, úgyszintén a japán és kinai művésznevek nagy tömegét, melyekről egy összefoglaló cikk bizonyára teljesen kielégítette volna a magyar olvasót. Míg a japán-kinai rész különben a tökéletesebb részei közé tartozik a könyvnek, addig a modern részben Utrillo, Valadon, Grigorescu, Pascin, Kisling, Modigliani és sok más nagynevű művész méltatása hiányzik — de hiányoznak a szakszavak közül a műkereskedelem, műkritika, szépművészet, grafika, és betetőzésül a „művészet" cimszavak is.

A nagyközönség a sok kitűnő külföldi művészeti lexikonban informálódhatik a külföldi művészetről, és joggal várhatta egy ilyen munkától a magyar rész lehető tökéletességét, — mert csak ebben volt és van hiány A szükséges, de el nem végzett kultúrmunkában senki és semmi nem gátolta a szerkesztőket. Úgy a kiadó, mint a főszerkesztő kötelessége egy pótkötet kiadása, mely a hiányokat pótolja, a hibákat korrigálja s hogy azokat az anyagi és erkölcsi károkat, melyeket a hanyag és nem összevágó szerkesztés sok értékes kultúrfaktornak okozott, — ha későn is — de némileg enyhítse. Ezt a pótlást az időközben felmerült jelenségek méltatásával együtt a sok tekintetben érdemes és úttörő munka megérdemli és az elértéktelenedéstől megmentené. Sok lexikon tulajdonos nevében

Magyar Műbarátok Társasága.

Budapest-Szeged, 1933. március 22.

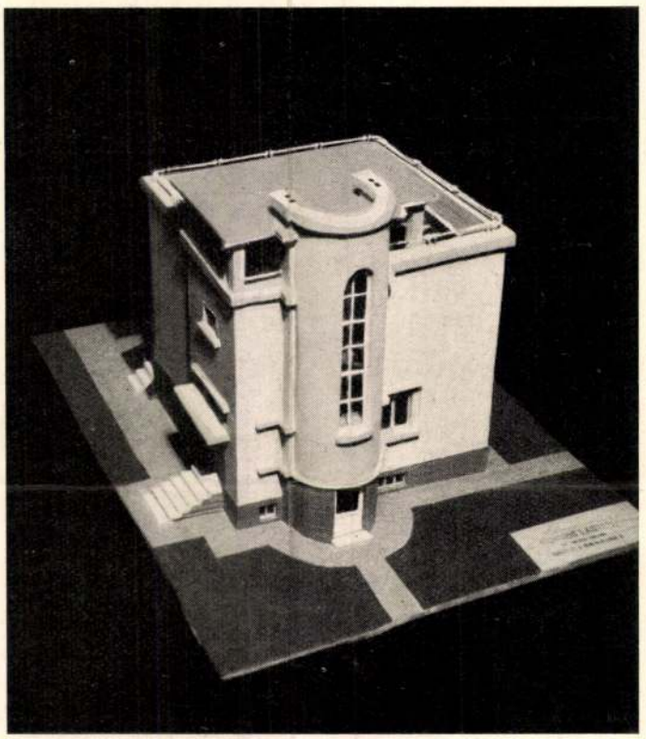

BORSOS LÁSZLÓ: VILLATERV

A Budai Szépművészeti Társulat Kiállításáról

Szerkesztésért és kiadásért felel: Dr. GYÖNGYÖSI NÁNDOR
Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba.

Képzőművészet
1933. VII. 59. sz.

Borsos László

épitesz

Gentmüeml

17, 22, 32,

88.l. ~~87~~

602
1904

Sz. érk. oktober 31-én.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 17

Dolgozók Lapja Komárom

Borsódy László, kerámikus-művész

iesz.

Műsorkalauz

„Szóljatok, játszók, regölők"; Fejér, Vas, Győr-Sopron, Komárom megye színpadi együtteseinek területi döntője Tata, művelődési központ, március 17-én, 16 órakor, nyilvános rádiófelvétel.

Komárom megyei munkáskórusok XVI. találkozója: Tatabánya, Népház, március 17-én, vasárnap 16 órától.

Zalatnay-show; közreműködik: az M' 7 és a V '73 együttes, Esztergom, művelődési központ, március 18-án, 19 órakor.

Bergendy-hangverseny, Tatabánya, Népház, március 21-én, csütörtökön, 17 és 20 órakor.

Bästi Lajos és Zolnay Zsuzsa előadóestje; Esztergom, művelődési központ, március 22-én, 19 órakor.

Sarkadi Imre: Kőműves Kelemen című színműve; a szegedi József Attila Tudományegyetem színpadának vendégjátéka: Tatabánya, Népház, Tavaszi Színházi bérlet, március 23-án, 17 és 20 órakor.

KIÁLLÍTÁSOK:

Borsódy László kerámikusművész kiállítása; Tata, művelődési központ, nyitva: március 23-ig, naponta 15—21 óráig.

Szendőfi Pál grafikusművész kiállítása; Tatabánya, Népház, nyitva: egész héten, naponta 14—20 óráig.

Lélektanilag is szükség van most a két pontra, mivel utána ismét két nehéz mérkőzés következik. Előbb a Fáy utcában a Vasas, majd itthon a Bp. Honvéd lesz az ellenfél. Dr. Lakat edző a csatársortól vár jobb teljesítményt, mert az utóbbi két mérkőzésen nem volt elragadtatva e csapatrész

A tatai Fé

szau

építkezé

március 18

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos László

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1965 JUN 8.

1021

3

Pedagógus képzőművészek kiállítása Szegeden

Június 6-án, vasárnap déli 12 órakor nyílt meg Szegeden Csongrád megye pedagógus képzőművészeinek kiállítása a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában. A tárlatot Borsos László, a Pedagógusok Szakszervezete szegedi szervezetének titkára nyitotta meg. A megnyitó ünnepségen megjelent Papp Gyula, a szegedi városi tanács vb elnökhelyettese és Kovács József, a szegedi városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője. A tárlaton Csongrád megye és Szeged pedagógus képzőművészei mintegy 50 alkotásukat állították ki.

APRÓHI

HIRDESSEN A CSONGRÁD ME
HIRDETÉSEK FELADHATÓK:
SZEGEDEN: a Sajtóházban: Mag
Telefon: 35-00, és a Magyar Hir
Telefon: 41-80.
MAKÓN: a Magyar Hirdetőnél:
HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN: a M
Telefon: 533, és a Majolikabolt
SZENTESEN: a Magyar Hirdetőn
CSONGRÁDON: a Magyar Hirde

ÚJSÁGHIRDETÉSEK DÍJAI:
apróhirdetés 9 szóig
további szavak
keretes hirdetés hasáb mm-
soros közlemények: soronkén
gyászközlemények: soronkén
Közületek, vállalatok és szövet
küldhetik hirdetéseiket a fenti
„HIRDETÉS".

VÁSÁRHELY

AZ ÉM 44. sz. Építőipari Vállalat azonnal felvesz budapesti munkahelyekre férfi és női segédmunkásokat, valamint kubikoso-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TISZAVIDÉK

1957 JUN 17.

Bokros László grafikus

610

Fiatal szolnoki művészek sikere a budapesti grafikai kiállításon

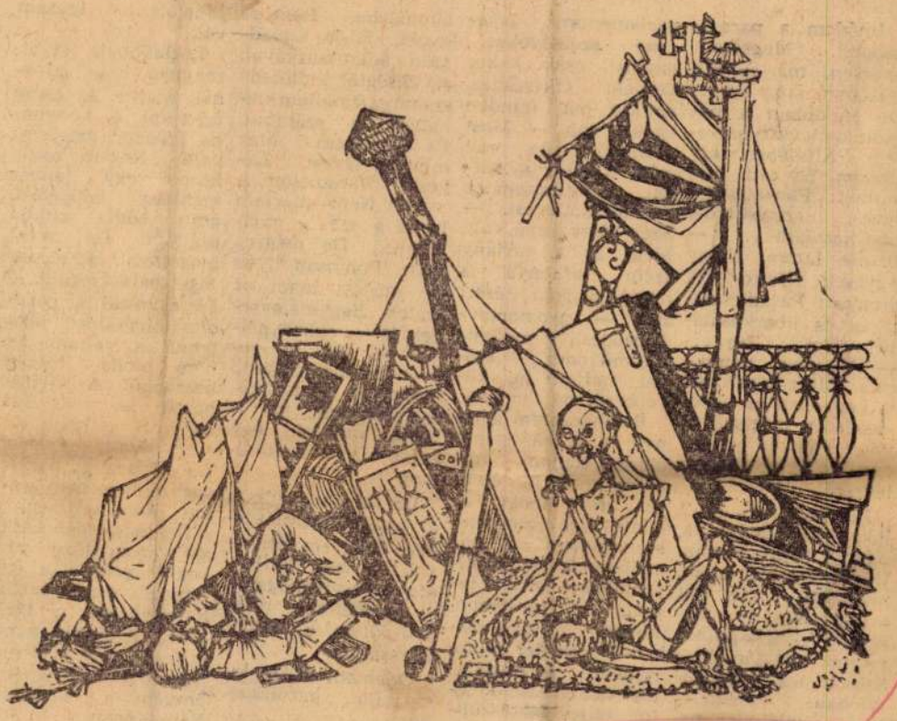

Alig két hete, hogy bezárult a Szolnoki Damjanich János Múzeum földszinti kiállítóhelyiségében rendezett képzőművészeti kiállítás, melyen a Szolnokon letelepedett hat fiatal festőművész, illetve szobrász mutatkozott be.

A kiállítás képanyagával ismerkedve, bárki megállapithatta, hogy fiatal művészeink különös erőssége a grafika. Eredeti ceruza- és tusrajzok, rézkarcok és linóleum-metszetek szám szerint is, művészi értékben is kiemelkedtek a bemutatott alkotások közül.

Most örömmel vehetjük tudomásul, hogy művészeink nemcsak szűkebb hazájukban, hanem Budapesten is sikert, sikerrel tetéznek. A „Fiatalok" képzőművészeti alkotóközössége Budapesten, a VIII. kerületi Dolgozók Klubjában (Szentkirályt-u. 22.) grafikai kiállítást rendezett, amelynek méltatásában két fiatal művészünk kiemelkedő helyre került.

Artner Tivadar szavait idézzük: „Bokros László whistleri ízlésű „Híd"-ja, a víz tükrének pompásan érzékeltetett fényjátékával, egyike a tárlat legszebb grafikáinak".

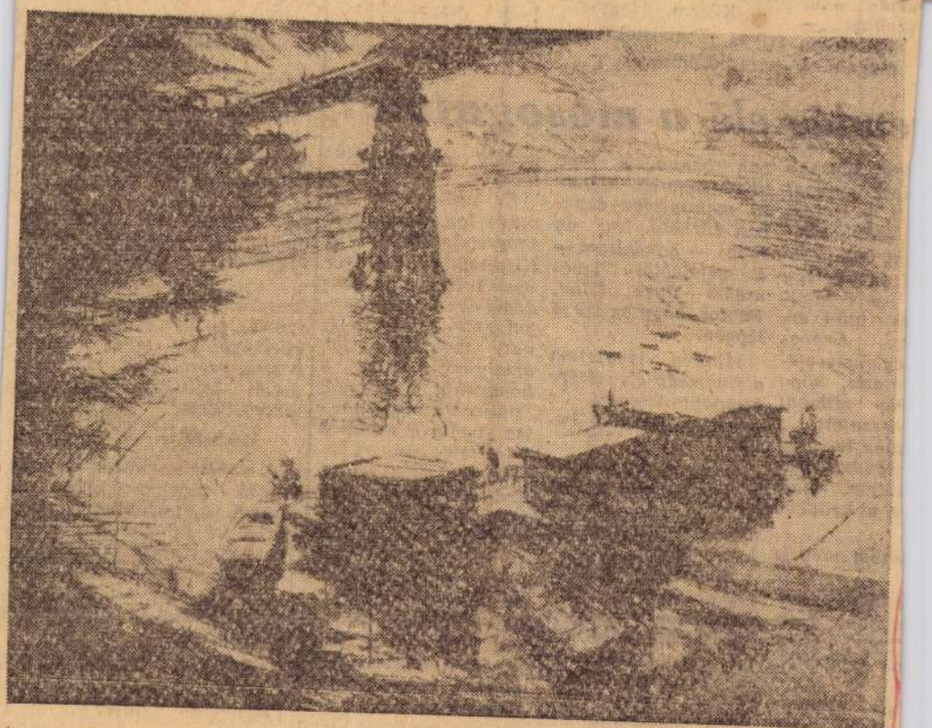

A későbbiekben így ír Artner Tivadar: „Két művészt kell kiemelnünk a tárlat szereplői közül. Gácsi Mihály középkori tárgyú, a korabeli grafikák szellemében alkotott fametszetei meglepő erővel érzékeltetik a parasztforradalmak századának izgatott légkörét. — Másik művében megrázó szükszavúsággal veti elénk a hidrogénbomba pusztításait, s vádolja az esztelen és embertelen atomháború hirdetőit, az imperializmus megszállott szörnyeit," stb.

Azoknak számára, akiknek nincs módjában megtekinteni a budapesti kiállítást, közöljük Bokros László „Híd" és Gácsi Mihály „H. bomba után" című rézkarcát, illetve linóleum-metszetét.

Reméljük, hogy fiatal művészeink még sok hasonló sikerrel fogják öregbíteni a szolnoki Művésztelep hírnevét.

Cz. J.

„VENDÉGLÁTÁS" nálunk

Bab - vagy paradicsom

Imádom a paradicsomot. Megeszem nyersen, mártásként, lecsóban, stb., stb... De legjobban a paradicsomlevest szeretem. Általában így csztom be esti menümet: Paradicsomleves, sertésborda, uborkasaláta... — Szinte látom, ahogy egyesek elfintorítják arcukat: Paradicsomleves és uborkasaláta? Hm... brrr... — Mégsem tehetek róla. Mert akárhogy is kedvelem az uborkasalátát, mégis képtelen vagyok lemondani a paradicsomlevesről.

Igy volt ez a múlt héten, kedden este is, úgy 9 óra tájban. Ugy-e, emlékeznek, mekkora hőség volt aznap? Nos, én mégsem a söntés-pulhoz vettem utamat a Ságvári-úti talponállóban, hanem... igen, eltalálták, parlamentáris étkezési szabályokat, vagyis csak akkor kezdek étkezéshez, amikor már minden együtt van. — Most azonban nem volt erőm kivárni a bordát. Kiváltottam a paradicsomlevest. — Szép piros színe volt. Még az a néhány szem tarhonya is olyan gusztán nézett rám — gyomorsavképződés, nyálmirigyműködés — szóval, tudják, mi következik be ilyenkor.

Beleharaptam a kenyérbe és már szinte előre tudtam, micsoda mennyei élvezet lesz, ahogy az ízletes kenyérrel összebarátkozik a paradicsomleves és pillanatokon belül lemegy a torkomon, hiszen, a gyomornedvem sejtjei szinte remegve a csodálatos találkozás kéjétől, teljes felkészültségben várják, akár vérüket. — tökéletesen magam a látomásba. Remegő kézzel, fel-le szaladgáló ádámcsutkával, az éhségtől kidülledő szemmel emeltem kanalam a számhoz. És lenyeltem. Már mint a levest. Levest?! Paradicsomlevest?! Nem akartam hinni a sze... nyelvemnek. De mégis... Igen: Pontosan ilyen íze szokott lenni az ecetes hagymalevesnek is — cukor nélkül. — Ezt jól tudom, hiszen szűkebb hazámban sokan készítenek még ma is ilyet, amit én egy egész életre megútáltam.

De térjünk vissza a paradicsomleveshez. Nyelvem hegyével — bár illetlenség a nyelvöltögetés, — ismételten meggyőződtem a hasonlatosságról.

Odamentem a kiszolgáló kartársnőhöz:

— Kérem, legyen szíves megkóstolni a paradicsomlevest — Megtette. Igazam volt.

Legalább is ezt bizonyítja, hogy azonnal bevitte az egész fazékkal a konyhába. Tehát selejtáru volt. Nekem pedig hozott egy tányér jéghideg bablevest, amit eddig szintén utáltam. De most megettem és eléggé összebarátkoztunk.

És egyúttal a paradicsomleveshez hűtlenné is váltam. Ez nem csoda, hiszen becsapott. A sertésborda is megkísérelte ezt, teljesen elsőzott volt ugyanis. De itt a régi barátságunk még nem omlott össze teljesen.

De most már csak azt várom hogy mikor érkezik el a jelenlegi egyedüli mentsváram, a jéghideg bableves (ami melegen nem is olyan rossz...) hadüzenete hozzám a Nemzeti Nébüfében.

Lehet, hogy nemsokára???!

— *bubor* —

...endég elé a mosogatólé?

...gy idősebb ...icsi azonnal ...tt, s szolgá- érdeklődött ...m iránt.

... én is egy ... s valami- ...s után ér- ...n. Legna- ...eglepetésem- ...ntette, hogy Pár pillanat ...isszajött, s ...ogy borsóle- ...olgálhat. Na- ...ültem, mert ...z a kedvenc

...snőm meg is

... látszik, ma- ...agyobb a te- mert nekem ...ak semmiféle

... pár pillanat, ...zölgött előt- „borsóleves". ...itettem a ka- ...vargattam, s ...ítottam, hogy ...ugyan kevés van benne, a leve kissé zavaros, a borsó mennyisége azonban türhető. Na, de sebaj — gondoltam — a vendéglői leves csakis ilyen lehet. Fontos, hogy az íze jó legyen.

Minden idegzetem a finomság élvezésére összpontosítottam, s bevettem az első kanállal.

Nagyon nehéz most a továbbiakat leírni, de még nehezebb volt akkor lenyelni az egy kanál levest.

A tányért azonnal félretoltam, s kissé finnyásan kezdtem fogyasztani a pörköltet is. Kartársnőm megkóstolta a „borsólevest", s míg én hirtelen nem tudtam az ízét mihez hasonlítani, ő háziasszonyi szakértelemmel azonnal megállapította, hogy íze is, szaga is azonos a mosogatólével.

Én pedig most röviden így összegezem tapasztalataimat: A Kisujszállási Földművesszövetkezet vendéglőjében pár nappal ezelőtt olyan levest szolgáltak fel, amelynek szaga a hónapokig használt mosogatórongyéhoz, íze pedig a mindenféle ételes tányért belemosott mosogatólébez hasonlított. Teljesen ehetetlen volt.

Lehet, hogy először fordult elő, lehet, hogy nem. Mindenesetre a megfelelő szervek néha ellenőrizzék a vendéglő személyzetének munkáját, s tegyenek valamit annak érdekében, hogy az oda bejáró dolgozókat ne a semmiért fizessék az amúgyis drága vendéglői árat.

— *rapi* —

...illér — más semmi...

...nellathatólag mással van el- ...oglalva. Izzad. Valóban, sok ... munka, rekkenő a hőség.

A fiatalember nem birja hiszen többen is látták, hallották és figyelték az esetet körülötte.

De senki nem szólt semmit.

HA NEM I

RÁDIÓAKTIV ESŐ BARCELONÁBAN

A barcelonai egyetem közleménye szerint júniusban Barcelona városra rádióaktív eső esett. Az egyetem műszerekkel megállapították, hogy az esővízben sokkal több rádióaktív részecske volt, mint bármikor.

HARMADSZOR AZ ÉSZAKI SARKRA

Június 26-án lengyel expedíció kelt útra a Spitzbergák felé. Az expedíciót dr. Stanislaw Siedlecki vezeti, aki 1932-ben és 1933-ban már két sarkvidéki expedícióban vett részt. Az expedíciónak 70 tagja van.

LESZÁMOLÁS GENGSZTER-MÓDRA

New-York közelében egy kiránduló helyen mintegy ezer kiránduló szemeláttára körülbelül 20 ifjú gengszter, akiket a rendőrség jól ismer, fegyveresen megtámadott két fiút. Az egyiket revolverlövésekkel és késszúrásokkal megsebesítették, a másikat pedig alaposan összeverték. A rendőrség körülbelül 20 őrizetbevételt foganatosított, de a támadás okaira nem sikerült fényt derítenie.

INFLUENZA MINT CSEMPÉSZÁRU

Az iráni közegészségügyi minisztérium szóvivője szerint az „ázsiai influenzát" csempészek vitték be az országba. A járvány először Khoramshar és Abodan kikötőben ütötte fel fejét. Az egészségügyi hatóságok megtettek minden elővigyázatossági intézkedést, de a szép számban tevékenykedő csempészek kijátszották a hatóságok minden éberségét. Igy tehát a csempészek számlájára írható az ázsiai influenza virusának „importálása".

HAL-ESŐ

A szokatlan nyári időjárás furcsa meglepetésekkel is szolgál. A napokban a tengertől 90 kilométerre fekvő Plaisante francia falucska lakói egy zivatar során arra lettek figyelmesek, hogy jég helyett — halak potyognak a fellegekből.

Táncsics Ottó:

HONVÁ

Kint sétáltunk a tavaszi- zött Tiszaparton. A n kott a Vidám-park jái mögöt mindenütt, szinte érezni lehet készülő város hatk lehelletét, ismert slágerek dallamait hoz lyektől a vízparti békák reked

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 8.

DÉL-MAGYARORSZÁG

Borsos László

Megnyílt a Csongrád megyei rajztanárok kiállítása

Vasárnap délben nyitotta meg a Csongrád megyei rajztanárok kiállítását a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában Borsos László iskolaigazgató, a Pedagógusok Szakszervezete szegedi bizottságának titkára. A felszabadulás 20. évfordulója és a 14. pedagógusnap tiszteletére rendezett kiállításon a megye művésztanárainak 53 műve szerepel, köztük 12 grafika és 41 olajkép. A megnyitó ünnepségen megjelent *Papp* Gyula, a városi tanács vb elnökhelyettese.

bemutatott színművet.

(Az előadás méltatására szerdai számunkban visszatérünk.)

---

járó önképzőkörünk, zenekarunk és sportegyesületünk volt.

— Hogyan tetszik a jubilánsoknak a mai Szeged?

— Bizony annak, aki 50 év után került ismét Szegedre, sok meglepetést tartogatott a viszontlátás. A felszabadulás óta többet fejlődött a város, mint a nagy víztől — odáig.

megírva

Borsos Károly

építész

a Fővárosi Közmunkák Tanácsától a Várhegy oldal lejtőjének városrendezési tervére) kiírt pályázatán) tervét megvettek -

Becz Jenő: Terv-pályázatok - Műveszet 1941. 42. n 92. l.

Torontálmegye VII. 246.

Borsos Károly

Wód
z
Farczádi Lázár Jenő:
Belső-Ferencváros
tervpályázata.
Magyar Épitőművészet
1943. aug. szám.

csak Avignon mérkőzhet. Állandó követ
küldöttségek ostromolják a pápát Nápoly
nek pápai követek hosszabb-rövidebb t
később világpolitikai, különösen keleti é
trónralépése után állandó követe is van
Bertrand bíboros, aki nagyváradi prépos
vonul. Demeter nagyváradi püspök azon
hogy a püspökség és a váradi egyház üg

A magyar főpapok többnyire diplo
pápai udvarban. Vásári Miklós későbbi e
1351—56 között. Vid nyitrai püspökkel
mennek Avignonba Endre koronázását k
pokat tölt a pápai rezidenciában, egyes
másfélévig ott tartja a pápa, hazaérte után
ki. Ugyanez a sorsa Garai János pécsi p
nonba. A pápa dícséretekkel halmozza e
és elegáns előadását, hamarosan veszpr
Tamás váci kanonok is, majd Hankács
A magyar udvar két állandó Avignoni k
Jánosról már szólottunk, mindkettő töb

Borsos Károly
(a várban)

a Horthy Miklós-bástya-sétány és környezeinek rendezésére) hirdetek terv-pályázatot megvétel.

MMÉEKözl
1942. 8. 8.

krében kék médaillon,
900.—

kék-vörös médaillon,
0×410 cm. 1800.—

erek médaillon, hullám-
750.—

rajz, fekete, rozettás
1400.—

l, fehér keretsávval.
1500.—

ati rajzzal, arabeszkes
850.—

ampósdiszü médaillon,
100.—

médaillon, kék, indás
180.—

ZŐNYEG, piros ima-
z. 134×187 cm. 300.—

ével, rozettás kerettel.

1401. ANATOL-IMASZŐNYEG, piros imafülkével, barnaalapu kerettel XIX. sz. e. 105×145 cm. 65.—

1402. KAZAK-SZŐNYEG, piros tükörrel, fehér médaillonos kerettel. XIX. sz. 115×230 cm. 110.—

1403. SZULTÁN-SZŐNYEG, három médaillon-meanderes kerettel. XIX. sz. 85×155 cm. 50.—

1404. AUBUSSON-SZŐNYEG, piros tükrében nagy fehér, virágos médaillon, indásrajzu és rozettás kerettel. Francia, Louis Philippe. 470×540 cm. 2000.—

1405. SZAMARKAND-SZŐNYEG, vörös tükrében öt sor rozetta, kék indák közt, sötétkék alapu keretében rozetták. XVII. sz. 180×305 cm. 4000.—

1406. KÉTOSZLOPOS JORDESZ-IMASZŐNYEG, vörös imafülkével, patkóives kék boltmezővel, sötétkék alapu palmettás kerettel. XVII. sz. 130×170 cm. 2000.—
Illusztr. XXXII. tábl.

1407. BAROKRAJZU JORDESZ-IMASZŐNYEG, pasztelles szinezéssel, boltivében virágos kosár, szőlőindás kerettel. XVIII. sz. v. 115×190 cm. 2000.—

1408. NÉGYOSZLOPOS LADIK-IMASZŐNYEG, vörös imafülkékkel, fehér boltmezőjében sarlós levelek, szekfüs diszü médaillonos kerettel. XVII. [illegible] 120×180 cm. 5000.—

Borsos Károly

Békásmegyer község – központ terep. 1 megvétel

1 Borsos Lajos való közösen készített

MMÉEKözl
1943. 46. e

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Borsos Karály

(a belső Ferencváros
rendezésére) kiírt terv.
megvétel

MMÉPKözl...
1943. III l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Borsos Károly

okl. mérnök

az esztergomi Széchenyi és Rákóczi tér rendezésére kiírt terv.

I. díj

MMÉEKözl

1943. 192. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Borsos Károly

épitész

(A belső Ferencváros rendezésének ezzel tervpályázatán) tervét a Közmunkatanács 500 P-ért megvette.

Magyar Épitőművészet

1943. 170. l.

1947 péti Nitrogénművek-tőrakláranak 3000 vagonos megvették.

I

UDVARI ÉLET É

A XIV. század folyamán a burgu
Avignonon, Felső-Olaszországon, Nápol
hazánkban is. A nyugati udvarok mintájára
tartása a felfokozott légkörében élő lovagi
kielégítését szolgáló városi polgárság. E ko
dék a lovagság és polgárság között. Az u
tagjaiból kerülnek ki, az udvartartást a l
ekkor a lovagi életeszmény legtökéletesebbk
rendjével, ünnepélyeivel, lovagi tornáival.
lyai csak úgy kialakultak már, mint a lova
lovagvilág szinte teljesen összefonódik.

Korunkban kialakulnak az udvarta
Visegrád játssza a vezető szerepet és a h
védelmi céljai is voltak, de Nagy Lajos m
tartózkodási helyül, maga is gyakran hossz
lek keltezéséből kiderül, nemcsak Óbudán,
nem veszíti el teljesen jelentőségét. Az ud
hanem természeti okok is meghatározzák
vadban dús rengetegei jól megfeleltek a k
szetének. Míg Budán és Visegrádon szép s
ami arra mutat, hogy az udvartartás állanc

MDK

Pályázat, Megvételre kerültek

Borsos Károly épitész

Magyar Nemzet 1947. ápr. 15.

Borsos Károly

Tatai fazekasmester. A fazekas utcában lakott.

Körmendi Géza: A tatai fazekasság története. Komárom, 1964. 13. o.

Borsos Károly . MDK

Férfifej

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

Károly M.D.K

BORSOS László építész

Részvétel a pályázaton Repr.

Társtervező: Borsos László

Borosnyai Pál: A pesti Nigadó terv-pályázata

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1-3. sz

101. e

MDK

Borsos Károly épitész

Tóth K.Gy: A Budavári Horthy M.bástya sétány tervpályázata. Épitészet, 1941. 4.sz. 117-120.l. képekkel

Borsos Károly MDK

A Postavezérigazgatóság pályázatán
"Jelzőlámpa"

c. képe

300 Ft-os III. dijban részesült.

Richtárszky Imre: A balesetvédelmi plakátpályázat eredménye.
Szocialista Posta. /19/ 63. 1. szám. 7-8. lap.

Borsos Károly
épitész

A Szombathelyi Városháza tervpályázat
30.000 Ft-os kiemelt díjában részesült
Borsos Károly és munkatársai.

Vidos Zoltán: A Szombathelyen létesítendő ...
Műrészet, 1972. felmár — 26 oldal

Borsos Károly, és Radnay Lóránt építész-ek

közös tervét megvételre ajánlotta a birálóbizottság.

Kiosztották a Halászbástyához vezető ut tervpályázati díjait.

Pesti Hírlap. 1941. szept. 21.

MDK

Borsos Károly

pályamunkáját az alábbi pályázaton looo pengőért megvásárolták

Kiadták a Váraldal rendezésére kiirt tervpályázat dijait. Magyar Nemzet 1941. szept. 21. 11.1.

MDK

Borsos Károly

Borsos Károly és László tervét 7000 forintért megvették a Vigadó újjaépitési tervpályazatán.

Cikk: Milyen lesz a Vigadó?

Népszabadság, 1957. szept. 18. (Képpel.)

M.D.K.

Borsos Károly, építész

a nyolc egyenlő díj egyikét nyerte el a Bástya-sétány rendezésére kiírt tervpályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXV[illegible]

dec. 18. sz.

6. old.
.jag ..

M.D.K.

Borsos Károly, építész

terve megvételben
részesült a Várhegy keleti
lejtőjének rendezésére
kiírt tervpályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

nov. 6. sz. 4. old.

M.D.K.

Borsos Károly, építés

Első díjat nyert az esztergomi Széchényi-, és Rákóczi-tér rendezésére kiírt tervpályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1943. LXIV. évf.

dec. 2. sz. 5. old.

M.D.K.

Borsos Károly, építés

terve 500 p-ös meg-
vételben részesült a belső
Ferencváros rendezésére
kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1943. LXIV. évf.

jul. 1. sz. 6. old.

Borsos Károly

Magyar Művészek és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban "Férfifej" c. képével szerepelt.

PH.929.X.6.

M.D.K.

Borsos Károly és László

építészek

körös terve megvé-
telben részesült a Kőrmunka
tanács Békásmegyer központi
terveire kiírt pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1943. LXIV. évf.

márc. 25. sz. 6. old.

Borsos Mariella

felvételei illusztrálják .

a Müemlékvédelem 1970. 2.számát

108.l.

Borsos Máiton ügyvéd

Borsos József festő apja

1826-ban Pesten műkedvelőként meg-
festette Kisfaludy Sándor arcképét.

Magyar Nemzet 1971 junius 13
11. old.

MDK

Boross Márton, ügyvéd

Boross József festöm. édesatyja, ö 1826-ban pesten megfestette Kisfaludy Sándor arcképét.

Lstab I.

Borsos Márton
ügyvéd, műkedvelő festő

Borsos József festő édesapja, Borsos Márton Pesten, 1896-ban megfestette Kisfaludy Sándor arcképét.

Molnár Zsuzsa: Borsos József fiatalkori művei.
Művészet, 1971.április - 7.lap

Borsos Márton, műkedvelő festő, ügyvéd és lapszerkesztő; szül. 1796-ban, megh. 1876-ban Monoron. B. József, a később hírnévre vergődött festő atyja. Fiatalabb korában ő is foglalkozott a művészettel s 1826-ban Pesten megfestette Kisfaludy Sándor arczképét, mely jelenleg Ernst Lajos gyűjteményében Budapesten van.

Szinnyei József: Magyar írók. I. 1267. h. — *Ernst Lajos* gyűjt. katalogusa. (Kézirat). — Könyomatú arczképe Marastoni Józseftől.

Főv. Lapok. 1876. 1237.

Borsos Márton

— *Borsos* Márton (Borsos jó hirü fényképész és festő édes atyja) a negyvenes években gr. Dessewffy Emil „Budapesti Hiradó"-jának szerkesztője, 80 éves korában Monoron. —

Vas. Ujs. 1876, 365. l.

Borbás, Márton

l. Novák V

12. l.

A Művelődésügyi Országos Bizottságnak

R Ajánlott | Budapest 1
Bp. 1 | 3

Budapest IX.
Rákos utca

Borsos Márton

l.

Kopp J. Borsos J.

Bp. 1931. 12, 13. l.

50073/1907. szám.

Az eperjesi r. ka
reállitási munkálatainak ká
sz. rendelettel utalványozo
80.592. sz. rendelettel uta
az 1907. évi 10.920. sz. re
rona 37 fillérről a Bizotts
tésével bemutatott számadás

művészeti kultúra minden előnyét élvezhette. Ez fölébe helyezte itthon maradt, maradi művésztársainak. Magyar lelki adottsága az idegenben is érvényesül és kifejezésre jut művészi kibontakozásában. Magyarsága elkülöníti az internacionális bécsi irányoktól, tudása, művészi képzettsége pedig különleges helyet biztosít számára a kiforratlan magyar festészetben. Elszigetelt tehetsége mutatót ad belőle, hogy kedvezőbb körülmények között mivé fejlődhetett volna a sajátos magyar biedermeier-festészet.

Borsos József 1821 dec. 21-én született Veszprémben. Atyja Borsos Márton ügyvéd, anyja Cateae Leeb (az anyakönyvi bejegyzés rosszul olvasható). Abban a korban született, mely lázas igyekezettel látott hozzá a magyar kultúra évszázados hiányainak pótlásához.

Festőnk apja maga is egyike azoknak a tevékeny, bár szerényebb tehetségű fiataloknak, kik a magyar irodalom fellendítésén fáradoznak. 1796-ban született.[2] Fiatal korában maga is festegetett, később azonban elfordult a művészetektől és ügyvédi hivatásának élt, alkalomadtán pedig, ha a körülmények lehetővé tették lapszerkesztő, a gyorsírás propagálója, költő, az országgyűlési beszédek megörökítője. Hallatlanul mozgékony, ügyes ember, aki összeismerkedett kora valamennyi neves emberével. 1835—1838-ig a „Rajzolatok" számára ír beszélyt, költeményt, bécsi levelet és könyvismertetést. 1833-ban kiadja Pesten: „Tachigraphia vagyis a gyorsírás theorétikai és praktikai oktatása. Magyar nyelvre alkalmaztatva Pest. 1833", — című művét.[3] Semmi sem jellemezheti jobban Borsos Márton gyakorlati érzékét mint az, hogy ebben a korban, a magyar művelődés új elindulásának legkezdetén már felismerte a gyorsírás népszerűsítésének nagy fontosságát és annak legelső magyar propagálója lett. 1836—40-ig szerkesztette az „Ismertető" című „gazdasági s kereskedési" és az „Ismertető" című „összművészeti" folyóiratokat. 1841 január 2.-tól, augusztus 14.-ig a „Világ" című politikai lap szerkesztője. Ezután, 1844 jún. 28.-ig, a lapnak kiadó tulajdonosa, midőn ez megszünt és ennek folytatása a „Budapesti Hiradó" 1844 júl. 2.-tól, 1848 jún. 15.-ig szintén az ő kiadásában jelent meg. Ő volt egyben a lap tulajdonosa. Közben megírja „A borjavításnak és vegyítésnek felfedezett titkai. Pest 1846" című füzetét, melyben hasznos tanácsaival a magyar bortermelők segítségére siet.[4] Végül, úgylátszik öreg napjai vigasztalója a történelem. A sok vihart átélt ember a nemzeti elnyomatás

Kopp J. Borsos J. Bp
1931.
14-15. l.

szomorú látványa elől vidékre, magányba vonul. Monoron telepszik le és megírja utolsó művét, a „Törvénycikkek az Árpádok és vegyes királyok korából I. füzet. Pest. 1863." Több füzete nem jelent meg ennek a sorozatosnak szánt munkának. Valami, talán éppen fia sorsának ekkortájt bekövetkezett rosszra fordulása, vette ki, nemcsak a fiú kezéből az ecsetet, de az apa kezéből a tollat is. Biztos adatunk nincs erre vonatkozólag. Egy bizonyos, hogy 1876-ban Monoron bekövetkezett haláláig nem dolgozott többé.

Borsos József egyáltalában nem örökölte apja szellemét. Öröksége csupán a festészet szeretete, mely az apa dilettantizmusát a művészet színvonalára emelte. A szülői házban szerzi meg azokat az elemi ismereteket, melyek már kora ifjúságában egy-két igaz tehetségre valló művet eredményeznek.

Veszprémben született. Nincs rá adatunk, hogy iskoláit hol végezte. Apja hol Pozsonyban a diétán, hol Bécsben, hol meg Pesten tartózkodott hosszabb-rövidebb ideig, s nem valószínű, hogy őt is állandóan magával vitte volna. Valószínűleg Veszprémben tanult, bár nem sok haszonnal. Érdeklődése a tudományok iránt vajmi kevés volt. Csak a festés érdekelte és műveltsége, tanultsága még a közepes átlagot sem érte el. Apja hiába akarta iskoláztatni. Nem örökölte annak sokoldalúságát, minden iránt hevülni tudó természetét. Vérbeli festő, aki érzi hivatását és apja ellenére kierőszakolja akaratát. Őstehetség, ki az apa széthulló, nyugtalanul csapongó alkotóerejéből összeötvözve, egy cél szolgálatában tudta állítani a reáeső örökséget.

1857-ből, tizenhat éves korából két képét ismerjük. Az egyik nagyméretű, vászonra festett olajkép és a mohácsi ütközetet ábrázolja. A csata már elveszett, a király menekülés közben a Csele patakba ugrat lovával s a ló megcsúszva magával rántja lovasát. A patak partján a király menekülését fedező magyar vitézek összekavarodva küzdenek az üldöző török lovasokkal. Az előtér drámai mozgalmasságával szemben egy-két vágtató lovas, gazdátlan ló és az elhagyott csatatér adja a hátteret. A kiemelt előtér egy pillantásra érthetővé teszi a cselekményt. De ezáltal a kép egyensúlya szenved. A háttér nagy üres foltja szinte elbillen az elől nyüzsgő alakok sokaságától. Valószínűleg egyik legelső műve a fiatal

festőnek. Témáját tekintve a magyar történeti romantika egyik legkorábbi alkotása.

A nemzeti öntudat felébredése magával hozta a történelem iránti érdeklődést. Az irodalom kedvelt műfaja, a történeti regény, elbeszélés, dráma. Az esztétikusok írásaiban ennek nyomán mind gyakoribb lesz a követelés, hogy ezt a hazafias szellemet a képzőművészet, a festészet és a szobrászat is kifejezze. Ez a szellem Európaszerte új kifejezési formákat eredményez. A pogány istenek, a mitológiai alakok helyét a történelem nagyjai foglalják el. A klasszicizmus divatja letűnik. A sémákba merevedett, a képzeletet megölő klasszicista Akadémiát lassú, kérlelhetetlen haldoklásra ítéli az ezer lehetőséget nyujtó, szabadabb szellemű új művészi irány, a romantika.

A romantika első korszakában nem művészi de tárgyi szempontból értékelte témakörét. Hosszabb időnek kellett elmúlnia, míg a romantika Delacroix művészetében megtalálja igazi, fejlődésreképes kifejezési formáit. Kezdetben az élethű ábrázolás és a patetikus beállítás sekélyesítették el, szorították háttérbe a művészi szempontokat. Túlzásba vitték a kortörténeti részletek, viseletek, épületek stb. pontos, részletes ábrázolását. S a belső kifejezést színpadias szólamokra bízták.

Hazánkban lassabban ment végbe az átmenet. A magyar intelligencia klasszikus műveltsége sokkal mélyebb gyökerekből táplálkozott semhogy egyik napról a másikra elfordult volna tőle. Nálunk is megindul az a hazafias, főleg az irodalomból táplálkozó folyamat, mely a klasszicizmus idegen forma- és gondolatvilága helyett hazai földből, a mult emlékeiből táplálkozó művészetet akar teremteni. De a magyar művészet különleges helyzete szinte lehetetlen feladat elé állította azokat, kik az úttörésre vállalkoztak. Az irodalom helyzete előnyösebb volt. Egy regény, mint pl. Dugonics András „Etelkája" elterjedhetett, népszerű lehetett már a XVIII. század végén, mert a politikai helyzet előkészítette a talajt. Így könyv kiadása és terjesztése nagy feladat volt, de nem tartozott a lehetetlenségek közé, s némelyik gyorsan népszerű lett. II. József erőszakos törekvései, alkotmányellenes uralkodása felszították a nemzeti ellenállás tüzét. Ám mit kezdhetett művével egy festő? Nem volt kiállítási csarnok,

M.D.K.

Borsos Máté, felnémeti kőfaragó

1550-ben dolgozik az egri vár-
ban. Neve 1554-60 között is szerepel,
- valószínű mester számadásai kö-
zött, de rövidebb ideig 1558-ban és
1559-ben is.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk. Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 314. old.

B. orsos Máté kőműves M.D.K.

felnémeti
Andreas Fontana vezetésével dolgozik 1552-től

a nyár folyamán dolgozik

Pétshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között 176.l.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

M.D.Y.

B orsos Máté kőműves M.D.K.

/Felnémet/

1553-ban az ostrom alatt megrongálódott vár helyreállitásán dolgoznak

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 ó s1596 között 177.l.

Az Egri Múzeum Evkönyve I. 1963.

Borsos Máté kőfaragó M.D.K.

1551-ben az egri vár épitkezésén dolgozik

Détshy Mihály: MUnkások és mesterek az egri vár épitkezésén 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 188.1.

M. D. K.

Borsos Máté kőfaragó M.D.K.

Eger környéki kőbányákban dolgozik.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésin 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Evkönyve 1964. I. Eger- 1964. 187.1.

187.1.

B orsos Máté kőmüves

M.D.K.

Egerben dolgozó magyar kőmüves / Felnémet / 1550-62

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 181.1.

M.D.V.

Borsos Máté kőfargaó M.D.K.

1554 és 1560 között a kőmüvesek között szerepel a számadásokban

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 188.1.

Borsos Máté kőfargad M.D.K.

1554 és 1560 között a kőmüvesek között szerepel

a számadásokban

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár

építkezéscin 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 188.1.

B orsos Máté kőmüves M.D.K.

1557-ben dolgozik az egri vár épitkezésén

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri várépitkezésein 1493 é 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964 I. Eger -1964 178.1.

. N.-Y.

M.D.K.

Borsos Máté

1555 jan.8-tól márc.10-ig a felnémeti bányában lépcsőzetet vág napi 6-8-dénár napszámért.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.189.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Borsos Máté

1551 aug.31 és okt.18 között a kőbányában ciglédi kőfejtő."sectores lapidum".37 napszáma van. 10 dénárjával.Nov.28-ig 27 napja 5 dénárjával.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.188.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Borsos Máté

Kőfaragó az ostrom előtt pár napig a várban dolgozik,mint kőmüves és 1554 és 1560 között a kőmüvesek közt szerepel.1555-ben,mint kőfejtő is szerepel.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár ~~xxxxxx~~ épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl. 188.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Borsos Máté, felnémeti

Kőfaragó. Cigléden, Szöllőskén, Makláron, Kistáván, Felnémeten dolgozik. Napszámja 10 dénár, fele az olaszokénak.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 187. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Eger, 1963

M.D.K.

Borsos Máté, felnémeti

Kőművss, 1552 nyarán pár napig a várban dolgozik. 155i-ben még kőfaragó, kőfejtő.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 176. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 196?

M.D.K.

Borsos Máté

Felnémetimkőműves 1550-62-ben dolgozik.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 181.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Borsos Máté

1558 nyaran dolgozik,mint kömüves Joannes mellett
1559-ben is dolgozik.1560-ban egy hónapig dolgzik.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.178.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

.a.b.c.

Borsos Máté kőmüves M.D.K.

1559-ben dolgozik az egri vár épitkezésén

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964 I. , Eger-1964 178.l.

B orsos Máté kőmüves M.D.K.

1560-ban dolgozik az egri vár épitkezésén

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964 . I. Eger- 1964 179.l.

B orsos Máté M.D.K.

155-b en mint kőfejtő szerepel a számadásokban

Détshy Mihály: MUnkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964 I. Eger- .1964. 189.1.

M.D.K.

megírva Borsos Máté

XVI. 27

d

Pasakivarép

103. l.

Borsos Máté

Könnüves

lásd Eger XVI. sz

Szabad Művészet

1952. 494. l.

zvén, azok alapján felhívan-
minisztérium figyelme az
0924
M. 1897 sz. a. kelt átiratára
y a magánlakásokért járó
va van, mely kijelentés folyo-
lt az igazságügyminisztéri-
nes Gyula lakbértartozásá-
igazságügyminisztérium

azonban az előiratokból több
nimt: ki adta Dr. Boncs köz-
-, ki szedte be a házbért és ki-
a annak, hogy a hátráléki
övekedett? amiért is felkéri
ügyigazgatóság, szivesked-
e is tájékozást szerezni,
en az igazságügyminisz-
gy mulasztás terhelnés

Borsos Mihály

„Legendárium" századvégi arcképcsarnok

1999. március 11.
16.00

Magyar Nemzeti Galéria
1014 Budapest, Budavári palota C épület

a kiállítást megnyitja
Dr. Bereczky Loránd főigazgató

Nyitva: hétfő kivételével 10-18 óra
A kiállítás bezár 1999. június 30.

„Szubjektív válogatással, sziszifuszi szervezőmunkával sikerült most több mint száz portrét, életképet – egyszerűen fotográfiát – elkészíteni. A képfeldolgozás szakít a hagyományos és a kizárólagos fekete-fehér technikával és méretválasztással. A színes, a barna, a fekete-fehér hármas egysége impozáns méretekben elevenedik meg. A fotós segítségére voltak az 'élő legendák', a munkatársak, a szponzorok, a fény és a technika. Így sikerülhetett ez a *fény-kép-írási* művelet."

Haydu Tamás

Negyed kiló párizsi

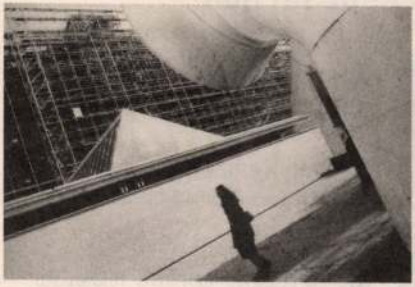

1999. április 9. 12.00

Lehel Vezér Gimnázium, Iskolagaléria
5100 Jászberény, Szentháromság tér 1.

a kiállítást megnyitja Szappanos István
Nyitva: hétköznap 8-16 óráig
A kiállítás bezár 1999. április 22.

Haydu Tamás 1997-ben Angliában, 1998-ban Párizsban töltött 3-3 hetet tanulmányúton, s a Párizsban készült szokatlan fekete-fehér fotóit szeretnénk bemutatni a diákoknak és a tárlatlátogatóknak.

Bagyinszki Zoltán

Budapesti paloták, magyar kastélyok

1999. április 8. 15.00

Óbudai Művelődési Központ
1032 Budapest,
San Marco u. 81.

a kiállítást megnyitja
Ráday Mihály

Nyitva: 10-19 óráig
A kiállítás bezár 1999. április 25.

A kiállítás színes fotók segítségével mutatja be a történelmi Magyarország kastélyépítészetét – benne Budapest legszebb palotáit is. A válogatás nem véletlenszerű, a Kastélyok a történelmi Magyarországon című album képanyagából készült.

BORSOS Mátyás felnémeti kőfaragó, aki az egri vár bástyáin 1500-ban a magyar kőfaragókkal együtt dolgozik. /O.L./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Borsos Miklós

1638-ban a olesi fejedelmi palotában ásatásmunkálatokat végzett.

H. Takács Marianna: Magyarországi várak és kastélyok, Budapest, 1970
182 l

Borsos Mihály

"Régi és uj szépségek" cimmel /yk./ az Ernst Muzeum kiállitását ismerteti az "Irodalom és Müvészet" c. rovatban.
Némi képet ad az angol és a francia festészet utjáról, majd megemliti a XVIII. XIX. XX. század pikturáját külföldön és itthon, de nevek emlitése nélkül. Kivételt képez az a négy "tehetséges magyar müvész," akiket megnevez: Barabás Miklós, Brocky Károly, Györgyi Alajos és Borsos Mihály. Ezek a müvészek, még szerény keretek közé szoritva is, mindig igaz müvészi értéket tudtak adni.

ÉLET, Bp. 1913. május 11. V. évf. 19. sz. 617-618. lap.

Borsos Mihály

A Biedermeier Kiállitásról a lap bemutatja a következő müvészek alkotásait:
Brocky Károly: "Walter Scott kép" c.
Györgyi Alajos: "Arckép", "Ovális gyermekarc"
" Gróf Andrássy Gyuláné és fia Tivadar."
Borsos Mihály: "Lengyel-féle arckép" c.
Barabás Miklós: "Hármas arckép" három kisleánykát ábrázol.

Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1913. május 18. V. évf. 2o. sz. 642-643, 644, 645, és május 25. V. évf. 21. sz. 676. lap.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1973 MÁJ

VIGILIA
Budapest

Borsowszky Jolán

1021

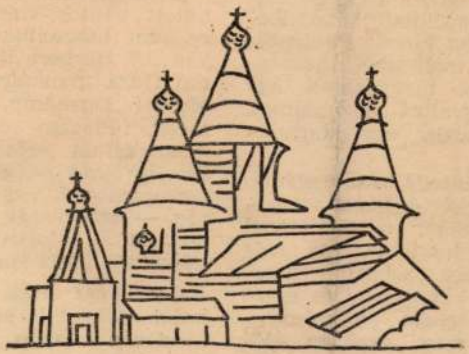

Borsowszky Jolán rajza

Ferenc és a [illegible]
Gyula írása a legjelentősebbek. Csány
Miklós rendező és Bornyi Gyula opera
tőr színes tv-filmet készítettek róla,
film forgatása nemrégiben meg is kez
dődött. Samu Géza szülőfalujában, Kc
csolán él; mostanában készül áttelepül
ni egy kis — Pécs melletti — község
be, Bükkösdre, ahol megvásárolt eg
kétszáz éves, elhagyatott vízimalmo
amelyhez hozzátartozik egy darabk
föld is.

Eddigi termése: mintegy húsz nagyobb méretű szobor, ezenkívül harminc-harmincöt darab — néhány centiméternyi nagyságú — „miniplasztika", sok rajz és tizenkét-tizenöt vers. Szobrait — amelyeknek nem szeret címet adni és amelyeknek egy része színes, polikróm — mindig rajz előzi meg, gyakran elő-

ős- és ókori — etruszk, prekolumbian, mezopotámiai, egyiptomi, archaikus görög — szobrászat, a magyar népművészet és a kelet-európai népek mondái, népmeséi, hiedelemvilága.

A művész maga is úgy látja, hogy alkotói szemlélete sokat köszönhet a prehisztorikus és az ún. „primitív" művé-

Borsos Lajos
MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
grafikus művész
PETŐFI NÉPE
1979 DEC 28
1021

Kaposváriak Kiskőrösön

Három kaposvári művész kiállításmegnyitója alkalmából ifjú zenészek, szobrászok, grafikusok, népművészek — a Kaposvári Fiatal Alkotók Műhelyének, valamint az Ifjú Zenebarátok Klubjának tagjai — látogattak el a közelmúltban Kiskőrösre. A Petőfi Sándor Művelődési Központban a Somogy megyei Tanács művelődésügyi osztályának főelőadója, Nagy Gábor mutatta be a három kiállító művészt: Borsos Lajos és Ungvári Károly grafikust, valamint Csikós Nagy Márton fafaragót. Elmondta, hogy a két város baráti kapcsolatait — mind kulturális, mind pedig egyéb területen — elmélyíteni szándékoznak. A fiatal művészek látogatásával egyidőben Kiskőrösre érkezett a kaposvári mezőgazdasági főiskolások és középiskolások egy csoportja. Találkoztak a kiskőrösi gimnázium és kertészeti szakközépiskola diákjaival, akik megismertették a vendégekkel a város nevezetességeit. A nagysikerű bemutatkozás és találkozó a jövő év januárjában Kaposváron folytatódik: kiskőrösi és környékbeli amatőr képzőművészek, valamint a művelődési központ öntevékeny művészeti csoportjainak látogatásával.

● **A három alkotó: Borsos Lajos grafikus (jobbra), Csikós Nagy Márton fafaragó (középen) és Ungvári Károly grafikus.**

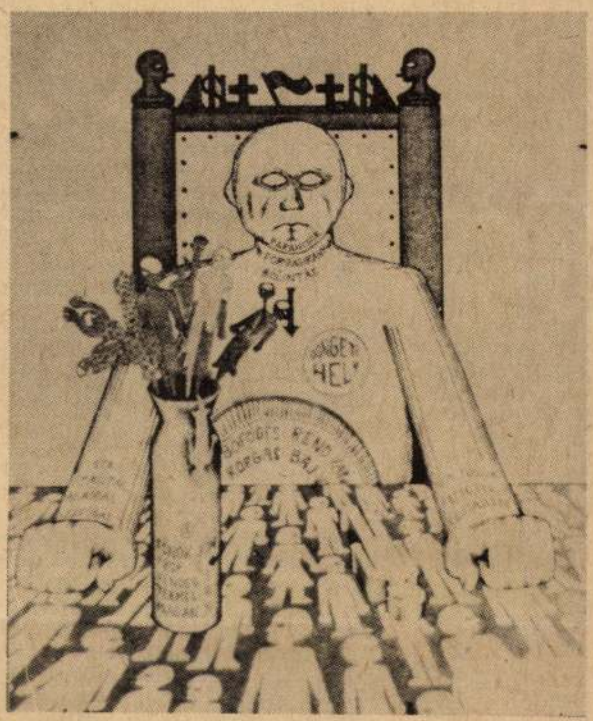

● **Ungvári Károly: „A Nagy Ember" című grafikája.**

Könyvek a gazdasági rangsorváltásról

Közlemény az MSZMP Központi Bizottsága 1978. december 6-i üléséről: „a további munka kulcskérdése, hogy a minőségi és hatékonysági tényezők fokozottabb előtérbe állításával biztosítsuk a népgazdaság egyensúlyi helyzetének javítását. Ennek kell alárendelni a gazdasági növekedés ütemét és a belföldi felhasználást."

Két, egymással látszólag össze nem függő kiadvány fekszik egymás mellett a Kossuth Könyvkiadó megyei kirendeltségén. A vékonyabb füzet címe: *Gazdasági növekedésünk üteme, gazdasági egyensúly, hatékonyság.* A szerző: *Erdős Tibor.* A másik kötet írója *Árvay János*, a címe pedig: *Nemzeti jövedelem — nemzeti vagyon.*

Ritka az a korszak, amikor akkora figyelmet vívtak ki maguknak a közgazdasági és gazdaságpolitikai tudnivalók, mint jelenleg. Nem csoda, hiszen az átfogó árrendezések, az eddigi szabályozórendszer módosítása esztendeit éljük. S bár változatlanul előtérben áll a „hogyan éljünk" kérdése, életünk minőségbeli átrendeződése aligha képzelhető el azok nélkül az anyagi feltételek nélkül, amelyek abba az ismert körbe tartoznak, hogy „miből éljünk."

Természetesen a gazdasági növekedés alapvető feltétele, hogy minél több új érték jöjjön létre, gyarapodjon a nemzeti jövedelem felhalmozásra és fogyasztásra hasznosítható része. De a növekedésnek olyan természeti gazdasági és technikai, ember- és környezetvédelmi korlátai támadtak, hogy a korábbi magas ütem nem tartható tovább. Rangsorváltozás következett be. Olyan helyzet állt elő, amelyben a sokáig kiemelt helyen emlegetett gazdasági növekedés más tényezőknek rendelődik alá.

Továbbra is alapkövetelmény-e a nagy dinamikájú gazdasági növekedés? Pontosabban szólva: elsősorban vagy csupán a hagyományos növekedési mutatók korábban megszokott mennyiségi emelkedése minősíti-e munkánkat? Ebben a szocialista országok nem minden hivatott szakembere ért egyet. De nem kell ilyen messzire menni ahhoz, hogy megtaláljuk a két Kossuth-kiadvány közös nevezőjét. Aki történetesen részt vesz a politikai oktatás, vagy továbbképzés valamelyik formájában, és a gazdasági növekedési ütem, annak megváltozott feltételei, az egyensúly és hatékonyság igen időszerű témakörével foglalkozik, annak mindenképpen ajánlatos elolvasni Erdős Tibor és Árvay János művét. Előzményként fontos annak a megértése, hogy a gazdasági növekedés nem csupán az anyagi javak, illetve anyagi és nem anyagi szolgáltatások mennyiségi gyarapodását jelenti, hanem magában foglalja azok minőségi javulását is.

Frdős Tibor abból indul ki, hogy a növekedés üteme „nem kizárólagos kritériuma valamely gazdaság teljesítőképességének. A magas ütem nem öncél, nem feltétlenül jelenti a jobb teljesítményt, nem azonosítható a gyorsabb társadalmi haladással." A bizonyítási folyamatba, a nap mint nap érezhető feszültségek kimutatásába bevonja a hatékonysági, minőségi, arányossági és egyensúlyi tényezőket.

Ezek közül az egyik: mint ismeretes, hazánk az export- és importérzékeny országok közé tartozik; tehát a külgazdasági egyensúly nagyon lényeges szerepet játszik a nélkülözhetetlen gazdasági egyensúly létrehozásában: a hiányok és feleslegek elkerülésében. „A külső egyensúly megteremtésének megvannak a belső gazdasági egyensúly javításával kapcsolatos összefüggései is. Ha fokozatosan fel kell számolni a külkereskedelmi mérleg deficitjét, fontos a nemzeti jövedelem belső felhasználásának csökkentése, a felhalmozás és fogyasztás arányának megváltoztatása, sőt a termelés szerkezeti átalakítása, a minőségileg kifogástalan, korszerű gyártmányok részarányának növelése is. Ezért jelentős külgazdasági egyensúlyhiány esetén általában is az egyensúlyi kérdések kerülnek az előtérbe a növekedés ütemével szemben."

Ezek a feladatok nem csupán gazdasági természetűek. Hanem összefüggnek például a jövedelmek társadalmi hasznosság és teljesítményközpontú differenciálásával, aminek a mértéke már politikai kérdés. A tájékoztatásban a sajtó mellett más szerveknek és szinteknek is megvan a szerepük: „Nagyon fontos a lakosság pontos tájékoztatása arról, hogy a jobb, hatékonyabb munka ellenére miért számíthatnak csak az életszínvonal lassúbb növekedésére, miért az elért eredmények megőrzésén van a hangsúly, és miért nem az életszínvonal gyors növelésén."

A megértést, az okok feltárását és értelmezését segíti könyvével Árvay János is. Mint a bevezetőben írja: „Ez a tanulmány egyfelől arra törekszik, hogy a népgazdaság szerkezetére és fejlődésére vonatkozó legfontosabb fogalmak tartalmát és egymás közti összefüggéseit megvilágítsa, másfelől hogy áttekintést adjon hazánk gazdaságának színvonaláról, struktúrájáról és fejlődéséről az 1960. és 1977. közötti években."

A vizsgálódásnak két évvel ezelőtti lezárása nem akadályozza meg a szerzőt abban, hogy több irányú útmutatást adjon napjainkra és a jövőre. Ezek közül az egyik leglényegesebb a hatékonyság elemzéséből levont következtetése: „A nemzeti jövedelemnek fogyasztásra és felhalmozásra váró felosztásában egyidejűleg kell mérlegelni az eleven és a holt munka együttes termelékenységét." Csupán a felhalmozással, beruházásokkal nem lehet sokáig eljutni. Az épületekben, gépekben tárgyiasult korábbi — holt — emberi munkát ugyanis megfelelően képzett és jól szervezett élő emberi munkával lehet — kell — a legjobban hasznosítani. Itt pedig már belép a népgazdasági folyamatokba az oktatás, az iskolarendszerünk színvonala, a mai és jövendő pedagógusok munkája, a szervezés- és vezetéstudomány és alkalmazóinak a sokasága.

Van tehát kinek-kinek tennivalója azért, hogy a népgazdasági egyensúly (növekedés — nemzeti jövedelem — életszínvonal) kérdésére a „hogyan tovább?"-ra adott tudományos válaszok és politikai döntések minél előbb hathatós eredményeket hozzanak. (Kossuth Könyvkiadó, 1979.)

Halász Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 SZEP - 5.

1021

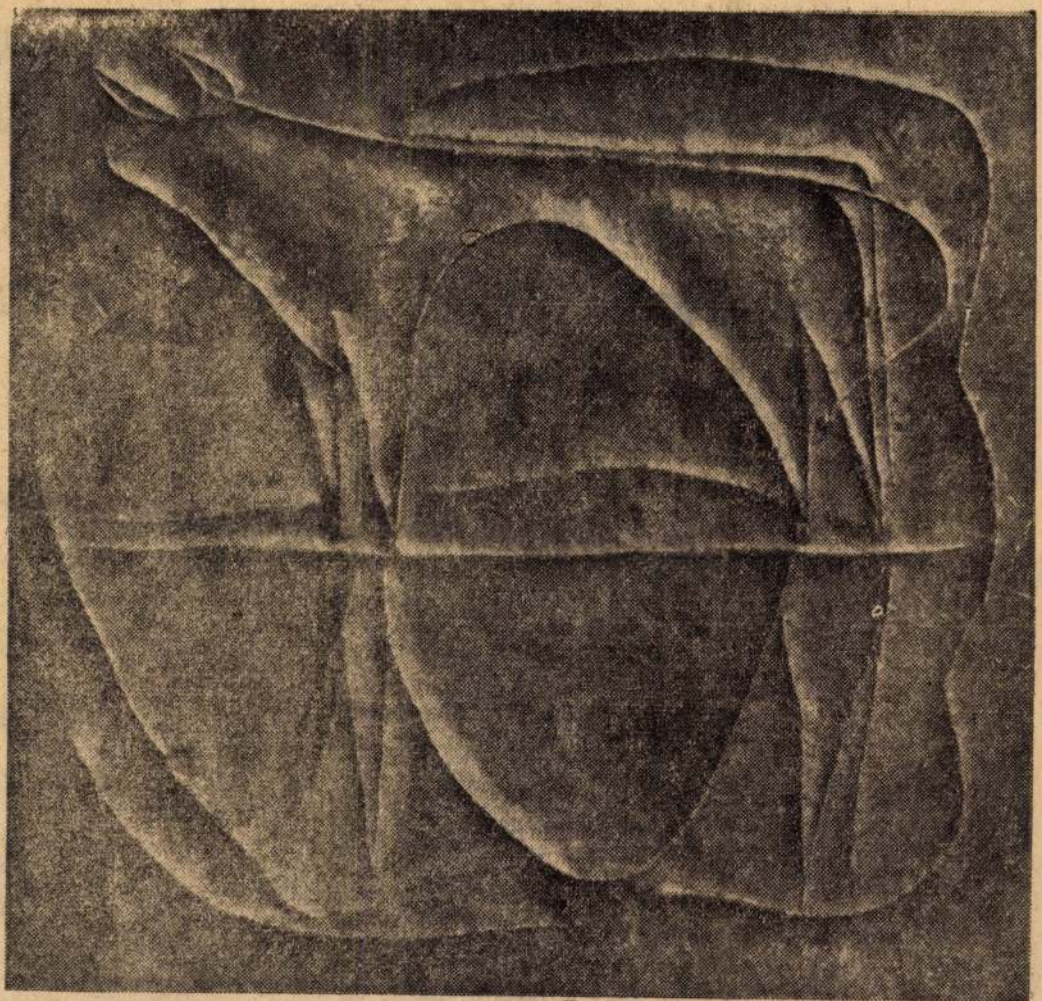

Borsos Miklós: VÖRÖSRÉZDOMBORÍTÁS

EMBERES

A magány szociográfiája

A kontinentális ember szemében Anglia egyebek közt a bogaras különcök hazája is. Londoni levelekben és útirajzokban mindig szó esik különös alapszabályú klubokról, furcsa célú egyletekről. Külön téma az angol állatvédelem, mely nemcsak az ütlegelt lovakat, hanem a kísérleti állatokat is védelmébe veszi. Hogy a sok furcsaság végső oka az elidegenedettség, mely a társadalmi ember egészséges érzelmeit és törekvéseit különös, és sokszor embertelen irányba transzponálja, azt általánosságban tudtuk-sejtettük; mégis igen figyelemre méltó a *20th Century* nyári száma, mely tanulmányait éppen e témának szenteli.

A szám címe is: „Alone" — egyedül. Hogy azonban Angliában (népsűrűsége a mienkének kb. kétszerese) nem fizikai okai vannak e problémának, azt szellemesen világítják meg az egyik öngyilkosságot terveznek, azt bizonyította, hogy a komoly szándékúak ritkán vesznek ilyen segítséget igénybe...

Másik szomorú „kiút" az elidegenedettség állapotából

az alkoholizmus.

Azelőtt szokás volt — a folyóirat szerint — egyszerűen betegségnek tekinteni. Az utolsó másfél évtizedben azonban beigazolódott, hogy olyan alkoholistáknál, akiknek társadalmi körülményeit sikerült rendezni, az elvonókúra nagyobb százalékban sikeres. Az alkoholizmus, a rendszeres és mértéktelen alkoholfogyasztás egyik fő kiindulása a „Stammtisch" ivászat (az angol folyóirat is németül mondja!), mikor a valahová tartozni akarás a söröző- vagy a bár törzsasztalánál realizálódik.

Mert a barátok hiánya is kínzó lehet, különösen azok számára, akik valamely okból elvesztették barátaikat

BÁB
meg

AUGUSZTUS ELSŐ HETÉBEN zajlott le Hágában, Hollandia fővárosában az eszperantó mozgalom 49. kongresszusa, melyen a világ 40 országából 2420-an vettek részt saját költségükön. Többször jártam külföldön, s vettem részt nemzetközi találkozón, például Varsóban, 1955-ben, a világifjúsági fesztiválon, 30 000 ember bábeli sereglésén. Hány kényelmetlen élményben volt részem, amikor a soknyelvűség átka süketnémákká tett bennünket, akik barátságot szerettünk volna kötni, megismerni egymás életét, gondolatait, de csak komikus jelbeszédre futotta erőnkből.

A hágai kongresszuson két és fél ezer ember jött össze a világ minden tájáról, fehérek és színesbőrűek, különféle politikai meggyőződésűek és hitűek, de őket valami feltűnően megkülönböztette minden más hasonló találkozó résztvevőitől: az, hogy tol-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

NÉPSZAVA

1965 JUL 1.

1021

Vendégkönyv a kiállításon

Örvendetesen szaporodnak országszerte azok a helyi — megyei, városi — kezdeményezések, amelyek utat-módot keresnek, hogy jeles képzőművészeti alkotások és a közönség minél többször és minél természetesebben találkozhassék. Az ünnepi alkalmakon túl, a hétköznapok rendjébe is beleillesztve. Miskolc, Szeged, Fehérvár példái után most itt egy újabb: Tihany.

A Veszprém megyei Múzeumi Igazgatóság a tihanyi apátságban levő állandó múzeumban külön termeket nyitott *Borsos Miklós* szobrászművész számára. Az alkotó, aki nyaranta maga is itt él és itt formálja csodálatos tisztaságú köveit, az elmúlt öt év műveit tette közszemlére.

A kiállítás a fehérre meszelt falak közt tartalmában mindenképp, de rendezésében is nagyszerű. Mindegyik szoba éppen — nálunk még szokatlan — egyszerűségével hat lenyűgözően.

A művész és a rendezés

szerencsésen teremtett meg minden feltételt, hogy az egész nyáron nyitva levő kiállításon megfordulóknak zavartalan élményben legyen részük.

A kora délelőtti órákban még meglehetősen kevesen járják a termeket. Az emeleten elhelyezett helyiségekben ünnepélyes csend fogad. A napfény szabadon ömlik be az ablakokon, játékosan csillanva a simára csiszolt köveken, behozva a természetet az alkotások közé, amelyek anyagban, művészi elképzelésben szorosan odatartoznak.

A szobrok után egy folyosó mindkét falát végig a művész rajzaival. Akárcsak szobrai, ezek sem a részletekben merülnek el, hanem néhány vonással jelenítik meg izgalmasan a lényeget.

Szép ajándék ez a kiállítás — gondolja önkéntelenül az ember —, amikor a végéhez érkezik. Valahogyan tisztábbnak, mindenképpen többnek érzi magát a látottak közvetlen hatása nyomán.

Általában így van mások esetében is. A látogatók bejegyzéseit őrző vendégkönyv tanúsíthatja. Sajnos azonban *nemcsak erről vall minden megjegyzés.*

Egy házaspár áll mellette, forgatván a lapokat. Időnként bosszúsan csóválják a fejüket. Mögéjük lépve, látom: nincs olyan oldal, amelyen *az elismerés vagy az elragadtatás szavai mellett ne találnék súlyosan elmarasztalókat.*

Egyik-másik szavainak közönségességével, sőt durvaságával mellbe üt. Ezekről nincs mit beszélni. Annál inkább azokról, amelyek értelmesen fogalmazva ugyan, de arról árulkodnak, hogy mennyire elképesztően alacsony ma még nálunk

a képzőművészeti közízlés.

S nem is elsősorban a legegyszerűbb emberek körében.

Szép, szálkás betűk vetik például szemére a kiállító művésznek, hogy azért mégsem annyira sivár a mi világunk, mint amit ezek a kövek tükröznek. Egy másik durva lélektelenséggel vádolja meg az alkotót. Egy — aláírása szerint mérnök-ember — krix-kraxoknak minősíti a rajzokat. (Van, aki azt írta be: ilyeneket az elemista kislánya is tudna csinálni.)

Az effajta megjegyzéseket bőven szaporíthatnánk. De ez csak egy eset. Más kiállítások naplóit is megidézhetnők tanúnknak arra, hogy *meglehetősen nagy tömegek állnak értetlenül és idegenül a képzőművészet magas színvonalú alkotásai előtt.*

Az *Élet és Irodalom* nemrég tett egy hasonló esetet szóvá, a fiatal művészek kiállításával kapcsolatban. Ebben, akár a Borsos-kiállítás esetében közös, hogy az alkalom és a hely nemcsak műértőket vonzott és vonz, hanem — még hozzá többségükben — alkalmi látogatókat.

A vendégkönyv tapasztalatait könnyű volna legyintéssel elintézni: jó, hiszen tudjuk, hogy *mennyi a gond a képzőművészeti kultúra terjedésében.* Nem lehet egyhamar a pallérozatlan tömegeket megbízható, helyes ízlésre nevelni.

De a bejegyzések nemcsak arról vallanak, hogy vannak sokan, akik nem értik, mi a szép, és ezért tanácstalanul állnak előtte, s ebből következően várják az eligazító szót, készen az élmény befogadására. A legbántóbb az, hogy a legtöbbnek igenis van véleménye és igénye; nem tanácsot kér, hanem elutasít: mindent, a művészettel szemben a giccsért perel.

S ezek — mint eleiben említettem — jobbára nem a legegyszerűbb emberek közül valók. A Borsos-kiállítás vendégkönyvében például nem áll társtalanul ez a betűhöz nem szokott kézzel írt pár sor: *»Nem nagyon értem, mit is láttam, azt hiszem, azért szép ez, jó nézni mindent.«*

A giccs közönsége tehát azokból verbuválódik elsősorban, akiknek ízlését a múltból a jelenbe átélő giccsipar rontott meg.

Akik hallottak a szépről,

vágynak is rá a maguk módján. Ezt pedig kora ifjúságuktól csupán a művészeteknek álcázott kontármunka sietett elsősorban kielégíteni.

Mit lehet tenni? *Semmiképpen sem beletörődni az adott állapotokba, és a jótékony időre bízni, hogy majd csak csoda történik.* Elodázni már eddig is sok mindent elodáztunk. Képtelenség, hogy *világviszonylatban is jelentős művészi alkotásaink élvezete hosszú idő után is csupán kevesek magánügye legyen.*

A változás természetesen sok mindennek az összhatását igényli. Néhány közülük önként kínálkozik a papírra. Így például az említett kiállításon nem volt senki emberfia odaállítva, hogy az értetlenkedők kezét megfogja és visszavezesse őket, s megmagyarázza: *mi miért szép.* De gondolom *másutt is elkelne a kiállító tárgyakat vigyázó teremőr mellé a jelenlevő művészi értékek szellemi vigyázója, nehogy éppen azok sikkadjanak el.*

Az ízlésnevelés érdekében

vajmi kevés a művészetek népszerű propagandája. Nincs egyetlen egy széles körben terjesztett művészeti folyóiratunk, amely megfelelő eszközökkel szolgálná a tömegízlés csinosodását.

Ennek érdekében — többek közt — meg lehetne szervezni az üzemi és hivatali tárlatok rendszerét. Akár a Képzőművészeti Alap segítségével, nemcsak eladásra kínálva a portékát, hanem beavatva csoportonként a dolgozókat a művészet titkaiba is.

És még sok mindent sorolhatnánk, amivel az igazi művészettel szembeni értetlenség falán újabb meg újabb réseket vághatnánk. Nem is beszélve az alapvetőről, hogy *az iskoláinkban jelenleg oly mostohagyerekként kezelt esztétikát, a művészet értésének tanítását, végre legalábbis örökbe kellene fogadni.*

Azért, hogy *a giccs dudváival jelenleg benőtt igények talaját mielőbb felszántva, az elszórt nemes magvak erős gyökeret eresszthessenek.*

Szombathelyi Ervin

ZAVA

ZETEK KÖZPONTI LAPJA

FILLÉR 1965. JÚLIUS 1, CSÜTÖRTÖK

rehajtó bizottságának akáról

dőgazdasági gépek és néhány nagy fontosságú fakitermelő gépfajta gyártásának szakosítására és kölcsönös szállítására vonatkozó javaslatokat. A végrehajtó bizottság több mint 200 fajta textilipari gép és felszerelés, valamint több mint 30 fajta erdőgazdasági és fakitermelő gép gyártásának szakosítására vonatkozólag fogadott el ajánlásokat.

Az ülésszakon tájékoztató hangzott el arról, hogyan hajtsák végre a KGST 15. ülésszakának határozatait, amelyek a

KGST-tagországokban 1970-ig építendő *tengeri szállítóflotta* hajótípusaira vonatkoztak. A tájékoztatót megvitatva, a végrehajtó bizottság megállapította, hogy a KGST gépgyártási és közlekedési állandó bizottsága az 1962—1964 közötti időszakban jelentős munkát végzett a KGST-tagországok tengeri szállítóflottájának hajótípusai kérdésében. Ez a munka lehetővé tette, hogy meghatározzák a javasolt tengeri szállítóhajó-típusok alapvető műszaki és üzemeltetési sajátságait, kidolgozzák a tengeri szállítóhajó-típusok terveinek elkészítéséhez és megépítéséhez szükséges dokumentációt. *Az ülésszakon jóváhagyták a KGST-tagországokban 1970-ig elkészítendő fő tengeri szállítóhajó-típusok listáját.*

A végrehajtó bizottság ülésszakán megvizsgálták *a gazdasági együttműködés folyó kérdéseit* is, s ezekkel kapcsolatban megfelelő javaslatokat és határozatokat fogadtak el.

Az ülésszak a testvéri barátság és a teljes kölcsönös megértés légkörében folyt le. *(MTI)*

Kádár János, I

Az Elnö

Az Elnöki Tanács szerdán délelőtt ülést tartott. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága és a Hazafiás Népfront Országos Tanácsának elnöksége együttes javaslata alapján *Kádár Jánost*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságá-

Kállai Gyul let

Szerdán délben *Dobi István*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnöke előtt *Kállai Gyula*, a Minisztertanács elnöke, letette a hivatali esküt. A eskütételen jelen vol

os megbeszélései ondonban

Wilson miniszterelnökkel ülügyminiszterrel találkozott

A magyar külügyminiszter szerdán 11.30 órakor érkezett Londonba, háromnapos hivatalos látogatásra, *Stewart* brit külügyminiszter meghívására. Kíséretében van *Házi Vencel*, a Külügyminisztérium főosztályvezetője és *Dóczi Kálmán* megbízott főosztályvezető-helyettes.

London központi repülőterén *Walter Padley* külügyi államminiszter, *Sir Ivor Pink* budapesti angol nagykövet és a brit külügyminisztérium vezető munkatársai üdvözölték Péter Jánost. A vendégek fogadására *Incze Jenő* londoni magyar [illegible] vezetésével ügyminiszter vacsorát adott a magyar külügyminiszter tiszteletére.

Változatlan erőve Mohács és Ba

101 centimétert apadt a D 26 000 embe

A veszély még nem múlt el, de szerdán végig a magyar Duna-szakaszon kedvezőbbre fordult a helyzet.

A Duna vízgyűjtő terü[illegible]

Az Árvízvédelmi Korm tatója: A Duna osztrák és teorológiai helyzet kedvező. gig apad. Budapesten szer 924 centiméter, Mohácson 9 dás kedd reggeltől Dunare 5 centiméter, Baján 5 cent A következő napokban a apadás várható, bár ennek

Harminckét éve költöznének

Nyomornegyed, a szakszlengben slum; ennek kellős közepén ülünk egy egyszobás udvari lakásban. A hatvanas, szavakész asszonynak jól karbantartott, tiszta és még vécével, zuhanyozótálcával is felszerelt bérleménye van. Jelentős vívmány, valódi komfort a Wekerle-telepnél is régebben épült munkásházban.

„Sokféle népség élt itt. Önkényes beköltözők is vannak, illetve csak voltak, hiszen az önkormányzat valamiféle őrző-védőket alkalmaz ellenük. Kommandósokat."

Rátartian, polgári öntudattal eltelve beszél. Büszke. Társadalmilag egy lépcsőfokkal fölötte áll annak a fölös számú lecsúszottnak, aki ott húzza meg magát, ahol fedelet talál. „A két szomszédos házban még mindig laknak ilyen aljanépek. Például narkósok, és ezek aztán belekötnek mindenkibe. Meg az utcán fényes nappal is grasszálnak a széplányok. Unokám tizennégy éves, a télen úgy megverték a cigányok, hogy nem igaz" – ő szőke, ez a ház a pátriája, csoda-e hát, hogy a másik kettő bérépítményben rossz emberek laknak? Bizonygatja, hogy senkit nem néz le, toleráns: „Vagy inkább nevezzük őket romáknak. Igen, ez a helyes kifejezés." Visszatér a nyomorultakhoz: „A telefonfülke tetején van a tű, az jár kézről kézre. Egy-egy adag narkó háromezer forint körül van. Nem tudom, honnan veszik rá a pénzt."

Továbbra is polgár mivoltát ecseteli: „Ha kihívjuk, márpedig én kihívom a legényeket, tudja, a kommandósokat, azonnal jönnek. Nem úgy, mint a rendőrök. Azok négy-öt óra múlva érkeznek, illetve csak egy szerencsétlen járőr. De a vagyonkezelőnek érdeke, hogy az efféle senkiháziak szép lassan kikopjanak innen. Már másfél éve annak, hogy beracsozták az üres lakásokat."

Az elmaradhatatlan panaszáradat: „Két éve lakom a házban, cserével kerültem ide. Akkor még jó állapotban volt a lakás. Most mozog az épület, süllyedünk. A víz jön föl. Minden dohos. Az önkormányzat embere a tavalyi fórumon azt mondta, hogy rövidesen más lakást kapunk, elköltözhetünk. Az idei fórumon pedig azt, hogy nem belátható a jövő, de a terv, hogy ide mélygarázst építenek, a helyünkbe, nem változott. Ha végül mégis adnak lakást ehelyett, mint mondják, több lesz a lakbér. Hogy miből fogom fizetni, nem tudom. Elvégre nyugdíjas vagyok, ennek a lyuknak a költségeit se nagyon bírom. Több mint háromezer forintot fizetek havonta" – kávéfőzés közben mondja ezt, s nem látni, hogy bánkódna. Rágyújt egy cigarettára, s folytatja: „Asztmás vagyok, a nedves lakás nem épp nekem való. Két éve annak, hogy a tüdőmmel műtöttek." (A kávé remek.)

Egy másik lakásban magas, barna férfi és alacsony, bronzvörös asszonyka neveli a másfél éves, most épp a bölcsődében levő gyereket. Mutatják, versengve mutatják a fal salétromfoltjait. Fizetnének, erejüktől telően sokat is, csak mehessenek már egészséges otthonba: „A gyerek… biztosan megsínyli ezt a szörnyű helyet."

„Hitegetnek csak… – legyint a férfi. – Már nem is tudom, mióta. Az itt lakók közül csak a legöregebbek tudhatják az idejét. Pedig hát a házban van életveszélyes lakás is. Aládúcolt. Itt már csak húsz lakásban laknak a nyolcvanból. Az önkormányzatiak arra várnak, hogy kihaljunk vagy a magunk erejéből költözzünk ki, s akkor bedeszkázhatnak még egy lakást. Hogy ez mire jó?! Kérvényeztem, hogy felköltözhessünk az emeletre, mert ott kevésbé nedvesek a falak. Ezt sem engedik. Kötik az ebet a karóhoz. Ami lakást megkaparintottak, azt féltékenyen őrzik, hagyják elrothadni, a lényeg, hogy ne kelljen szavukat állni, s egészséges lakást adni azoknak, akik nem tudnak innen kivackolódni."

Nyolcvan év fölötti az az anyóka, aki időpontot tud mondani: „1969-ben rendelte el a kerületi tanács, hogy márpedig ezt a házat szanálni kell. Valakinek-valakiknek szüksége van a telekre. Régebben azt mondták, hogy kapunk majd máshol lakást. Többen közülünk még mindig arra várnak. Mások már kihaltak, elköltöztek."

S azóta: „Gyakran van ülés. Félévenként. Mindhiába. Senki nem tud semmit. Már nem is járok el ezekre a tájékoztatókra."

A néni lakása lestrapált; a néni harminckét éve vár, harminckét éve nem festet.

Ehelyett csodálkozik. Döbbenetes, de igaz, hogy sok az új lakó. Ők csakis cserével jöhetnek – mondja. Majd: „Kik azok az agyalágyultak, akik ide költöznek? Vagy ők talán nem tudják, hogy úgyse kapnak igazi lakást, az egész humbug?!"

Nos, például azok a földszintiek az agyalágyultak, akik máshol – de a kerületben – föltörtek egy lakást, sikerült két évig is elhúzniuk ott, aztán ide paterolták őket egy gyakorlatilag összedőlt, romos lakásba. A kerületi cigányönkormányzat segített nekik. Most egyikük maltert kever az udvaron, ketten bent a lakásban sürgölődnek. Negyedikük, a legidősebb, a munkahelyén van. Magyarázkodás: „Mi is dolgozunk, csak szabadnap."

Ki tudja, meddig várnak még?… Fotó: Sárközy György

„Hat hónapos szerződéssel vagyunk itt" – mondja az előkerülő fiatalasszony. Sógora: „Utána hosszabbítik, s utána megadik véglegesen." Majd a harmadik fiatal: „Ezt a polgármester ígérte. Csak jó véleményt kell mondaniuk a szomszédoknak rólunk. Mi nem zajongunk, nem kiabálunk senkivel. Ránk panasz nem lehet!" Az értetlenségre, hiszen senki nem él mellettük, a malterkeverő: „Nem csak ide. Ott is, fent." Reménykednek létük végső legalizálásában, a példa serkent: „Ez ide van rács, máris kapta lakás." Érzi, hogy magyarázata némi kívánnivalót hagy maga után: „Megkapta más lakás, és költöztek. Jön ide a kommandó, lezárják, kész."

Az emeleten egy asszonyka a körgangot söprögeti. Nem nevezhető éppen barátságosnak. Agresszíván közli, hogy férje kapta ezt a szolgálati lakást. „Az uram a BRFK-n dolgozik, többet nem mondhatok." Az ellenvetésre a válasz: „Na, el lehet menni!" – mozdulata, mellyel kifejezi gyűlöletét, igencsak begyakorolt és leírhatatlanul obszcén.

A kerületi vagyonkezelő részvénytársaságnál egyetlen tisztviselő sem nyilatkozhat. Tilos.

Az igazgató viszont szabadságon van. Mit ád isten, helyettese is. A titkárnővel az időpont-egyeztetés miatt bajlódunk; nem sikerül. Megbeszéljük, hogy két nap múlva telefonon teszek fel néhány kérdést. A felkészülést elősegítendő közlöm – a hölgy pedig jegyzi –, hogy milyen témáról.

Eltelik a két nap, telefonálok. A titkárnő ezúttal azt közli, hogy főnöke sürgős tárgyaláson vesz részt. Később talán ismét telefonálnék – mondom. A válasz: akkor is tárgyalni fog. Ellenben faxoljam el kérdéseimet, s aztán ha úgy dönt a részvénytársaság vezére, kiosztja a feladatot valamelyik helyettesére, s ő válaszol – természetesen telefonon; csak nehogy eltérjek a faxkérdésektől. (Hogy ezt miért nem két napja mondta?!) Már csak az a javaslatom marad, hogy ebben az esetben faxolják már vissza a megírt interjút. Ha nem is egyértelműen, de ebbe csak beleegyezik a főnök cerberusa.

Faxolok. Napnyi várakozás után telefonon érdeklődöm. Semmi eredmény. Nem érnek rá.

Újabb nap elteltével ismét sürgetem a rég várt választ. Hitegetés: meg kell beszélnie a dolgot a vezérkarnak. De majd…

Több időm nincs, vállat vonok. Nem én tehetek arról, hogy a rájuk vetülő gyanút nem eloszlatják, hanem inkább sűrítik. Sajnálom, hogy legalább azt nem sikerült megtudnom, a bérlakás-ügyintézés és a részvénytársaság, azaz az üzleti nyereségre törekvés hogyan fér össze.

SZELE GYÖRGY

VILLANÓFÉNYBEN

Pap Vera, Szarvas József és Alföldi Róbert is aláírt

(MH) Információink szerint a Nemzeti Színház nyitóelőadásának, Madách Az ember tragédiájának mindhárom főszereplője – Papp Vera, Szarvas József és Alföldi Róbert – megkötötte a szerződést a Nemzeti Színház Rt.-vel. A megállapodás részletei a Nemzeti Színház Rt. tájékoztatása szerint nem publikusak. A jövő év március 15-ei teátrumavató előadás további szereplőinek és a produkció alkotóinak szerződtetése folyamatban van.

Évadzáró az Operaházban

(MTI) Az Operaháznak a nemzeti hagyományok folytatásával kell átalakulnia, annak érdekében, hogy az együttes elnyerje méltó helyét a világ legjobb dalszínházainak sorában – erről beszélt Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter az intézmény évadzáró társulati ülésén. Szólt arról, hogy az Operaház jelenlegi állapotát illetően gazdasági és szervezeti felmérést végez a minisztérium. A költségvetési támogatás bővülése esetén az intézménynek is növelnie kell saját bevételeit. Szinetár Miklós, az Operaház május végén elköszönő főigazgatója utalt arra, hogy öt évvel ezelőtt jelentős tb-tartozással

Rejtőzködő műemlékek és történelmi helyszínek fotói a Nemzeti Galériában

Az ismeretlen Magyarország

Borsos Mihály járatlan utakon fényképezett

Fotó: Czagány Balázs

A Magyar Nemzeti Galériában az elmúlt hétvégén nyílt meg a Historicum című, rendhagyó kiállítás, mely Borsos Mihály fotóművész mintegy kétszáz képén keresztül mutatja be az ezeréves Magyarország „járatlan utait", sokszor ismeretlen műemlékeit és történelmi helyszíneit. Az augusztus 20-áig látogatható tárlat megrendezését – a múzeum történetében egyedülálló módon – a főtámogató Pannon GSM kezdeményezte.

A Magyar Nemzeti Galéria és a Pannon GSM hét éve tartó együttműködésének célja a magyar kultúra értékeinek megmutatása, megőrzése és dokumentálása. A múzeum gyűjteménye, a [illegible]avközlési cég jóvoltából néhány Magyarország rejtett és sokszor méltatlanul mellőzött kincseit.

A fényíró Horváth György művészettörténész segítségével tudatosan megtervezte útvonalát, melyet, mint lapunk érdeklődésére elmondta, aztán a sors élményeitől befolyásolni. Többek között így jutott el kedvenc helyszíneire, az utolsó boszorkányégetés sárréti emlékéhez, a karcagi Zádor hídhoz, a tákosi templomhoz.

Borsos Mihály elmondta: felszínre akarta hozni azokat az értékeket, amiket a múltban az emberi kéz és elme alkotott. Nem műemléki szakfotókat, hanem egyéni látásmódú és színvilágú, művészi fényképeket készített. Kétezernél is többet, melyekből [illegible] után

Muzsika

Havannai veteránok parádéja

A Buena Vista Social Club budapesti koncertje

Margitszigeti Szabadtéri Színpad, május 27.

2001 májusának végén, Budapesten igazi társadalmi esemény volt elmenni a Buena Vista Social Club koncertjére. A borsos jegyárak ellenére zsúfolásig megtelt a Margitszigeti Szabadtéri Színpad nézőtere – több százan a kapun kívülről hallgatták végig a kubai örömzenét –, s a közönség soraiban feltűnt a hazai politika, közélet és sztárvilág jó néhány ismert alakja. Hogy a publikumnak pontosan hány százalékát alkották a vájt fülű zenerajongók, az igazi Buena Vista-hívek, a latin-amerikai kultúra szerelmesei, s mennyit a szó jó vagy rossz értelmében vett sznobok, nehéz volt megállapítani, de élhetünk a gyanúperrel, hogy sokan csak azért akarták látni Rubén Gonzalezt, Ibrahim Ferrert, Omara Portuondót és társaikat, mert az most éppen „divatos". Ez persze nem baj: itt az ideje, hogy végre olyan divatok hódítsanak Magyarországon, amelyek javítják az elmúlt években-évtizedekben végletesen leromlott hazai zenei közízlést.

Márpedig a Buena Vista muzsikája vitathatatlanul értékes zene; ha úgy tetszik, tiszta forrás. Egy olyan zenekultúra – kicsit kommerszializált, show-elemekkel tarkított, de azért még autentikus – lenyomata, amelyről a közelmúltig alig-alig tudtunk valamit; annak ellenére, hogy Kuba évtizedeken át a „baráti" szocialista táborhoz tartozott. A Castro-diktatúra ugyanis hermetikusan elzárta ezeket a zenészeket a külvilágtól, akik közül néhányan annyira elkedvetlenedtek, s oly[illegible] nyolcvanhá[illegible]

lóalbumok, amelyeken Ferrer, Portuondo, Gonzalez, valamint Eliades Ochoa, Compay Segundo és legújabban Cachaito Lopez csillogtatja tudását.

A csaknem húsztagú havannai zenészcsapat frontemberei közül a budapesti koncerten megítélésem szerint Omara Portuondo nyújtotta a legjobb teljesítményt. Az 1946 óta folyamatosan színpadon lévő, a nyugati kritikusok által olykor Edith Piafhoz vagy Billie Holidayhez hasonlított, hetvenesztendős díva tökéletes diszpozícióban, kristálytiszta tónussal, elsöprő szenvedéllyel énekelte végig bő félórás műsorát. Akik most lemaradtak produkciójáról, augusztusban, a Sziget világzenei színpadánál kárpótolhatják magukat. Az Omaránál öt évvel idősebb Ibrahim Ferrer hangja már korántsem volt ennyire meggyőző – magas regiszterben kissé fátyolos, mély fekvésben pedig az intonáció olykor kifejezetten bizonytalan. Előadásmódja azonban fergeteges: korát meghazudtolóan higanymozgású, remek táncos, s ráadásul kitűnően kommunikál a közönséggel, pontosan tudja, hogyan hódítsa meg hallgatóságát. Rubén Gonzalez sincs már csúcsformában,

AMIKOR SOK MŰLIK AZ INTERNETEN, AKKOR SZÁMÍT IGAZÁN, HOGY MIN MŰLIK AZ INTERNET

Az SZDSZ a biztosok ujraválasztásáért

Hack Péter az ombudsmani intézmény devalválásának veszélyéről

Nem zárult le az ombudsmani intézmény jövőjéről zajló politikai vita. Néhány nappal a mandátum lejárta előtt a biztosok szemléje kötelező bizonytalanság csak fokozódik. Hack Péter szabaddemokrata képviselőt ennek lehetséges okairól kérdeztük.

valóban elsősorban az adatvédelmi biztos van. Ha ugyanis ellátja törvényi feladatait, akkor szükségképpen konfliktusba kerül a mindenkori hatalommal. Hiszen a hatalom az, amely elsődlegesen az információkkal visszaélhet. Két tekintetben is. Egyfelől el akarja titkolni az információkat a polgá-

A világ emlékei Magyarországon

BORSOS Miklós

Fertőd

Az Esterházy főnemesi családnak a Fertő tó déli partja közelében álló kastélya a XVIII. század második felében az európai zenei kultúra egyik központjává vált. Több mint két évtizeden át ugyanis itt komponálta műveit – köztük a Búcsúszimfóniát – és dirigálta a hercegi zenekart a kor egyik legjelesebb muzsikusa, Joseph Haydn (1732–1809), aki az ide nem messze eső alsó-ausztriai Rohrauban született. Zenei tehetségével ifjúkorában kitűnt, tagja volt a bécsi Stephansdom híres fiúkórusának, s huszonévesként már jelentős zeneműveket alkotott. 1761-ben lépett az Esterházy hercegek szolgálatába, előbb másod-, majd első karmestere lett a család zenekarának. Az együttes 1769-ben Kismartonból (Eisenstadt) átköltözött Esterházára, a mai Fertődre, s Haydn irányításával itt muzsikáltak 1790-ig. A zenekar feloszlatását követően a mester – akinek az Esterházyak tisztes nyugdíjat biztosítottak – teljes energiáját a komponálásra tudta fordítani. Élete során több mint száz szimfóniát alkotott, köztük – 1790 és 1792 közötti angliai tartózkodása idején – a híres londoni szimfóniákat. Oratóriumai közül kiemelkedik A teremtés és Az évszakok, de ő szerezte a császári himnusz, a „Gotterhalte" zenéjét is.

Fertődön őrzik és ápolják a mester emlékét, amelyet egykori lakóházában mellszobor, falán pedig a „Haydn József" születésének 200. évfordulóján Esterházy Pál herceg által elhelyezett bronztábla is tanúsít. Magában az épületben – az úgynevezett Muzsikaházban – Haydn-emlékszoba várja a vendégeket, zeneiskola is működik itt. A nagy muzsikus életútját bemutató kiállítás mellett a kastély udvarán és dísztermében májustól októberig közepéig hangversenyekkel tiszteleg az utókor az egykori zeneköltő és dirigens előtt. A koncertek sorából kiemelkedik az egy hétig tartó Nemzetközi Haydn Fesztivál, amelyet az idén szeptember elején immár negyedízben rendeznek meg.

F. J. Gy.

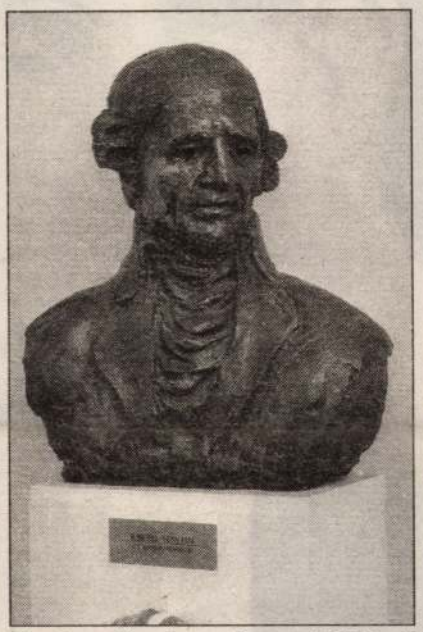

Haydn mellszobra – Borsos Miklós alkotása – és emléktáblája egykori lakóházát ékesíti

FOTÓK: BÁNHALMI JÁNOS

Vasárnap, 2001 június 24

t a borba. De olyan
hu-váhváhu-nyáhu!
klott, düledezett a
an kibucskázott az
a szerencsétlen, te-
fujtsd meg isten, ne
ilult, vörösödött, én
vágni, mert féltem,
azt majd még koto-

empillantás alatt ott
ől az üveget, nehogy
lenül a nagy fuldok-
rgulázta lefelé a bort
eg a helyiség másik

y soha nem szabad
a jön a főnök, akkor
folyik itten, kérem,
Ne ülj! Guggolj! Ha
akármit csinálni köz-
agy bármit, és ha jön
ácsot, és gyorsan el-
n ütögetni a téglát.
ihentél.
rokban, odaszól ag-
fiam, hozd már ne-
Bandi még nyakalt
tkezéből az üveget,
én is leguggoltam
elibéka ültünk vón
giben.
gni a keze, mert az
e, mielőtt inna egy
tt a keze, azon spe-
hogyan tegyem bele
Nyújtom neki a bo-
ndoltam, már meg-
emegett a keze, nem
kezeink közül sutty!
veg alja egycentis pe-
zuborgott ki belőle a

g villámgyorsan utá-
rdította egy szempil-
radjon az, amit még

TETTAMANTI BÉLA RAJZA

meg lehet menteni, még ha üvegszilánkos, akkor is. Orvendezve fülig szaladt a szája – igen ám, csakhogy már nem volt benne a dugó!, ami benne maradt bor, az meg alul kifolyt az üveg száján.

Gőzfater az ablakban pihegett, túlélve a fuldoklást, de ezt látva a kárörvendő nevetéstől újólag gurgulázva fuldokolni kezdett, én meg úgy röhögtem, hogy hanyatt estem a guggolásból, kalimpáltam a lábammal a levegőben, alig bírtam lábra kelni.

Az öreg Francica az halálosan megsértődött, a három sóher öreg megint összekapart pár forintot, én meg mehettem a meszesvödörrel egy újabb üveg borért.

FILM

Messziről minden szép

Az a több mint félórás csatajelenet, ahogy a japán Zerók levegőben, vízen, víz alatt (torpedók) támadják a csendes-óceáni amerikai flottát, a támaszpontot – majdnem tökéletes. Százharmincötmillió dollárért megkapod, amit vársz, bár nem olyan véres, mint a Ryan közlegény megmentése, amivel mintha versenyezni szeretne. (*Pearl Harbor, Égi háború,* rendezte *Michel Bay).* Bárhogy van is, a háborús nagy moziknak még mindig van varázsuk: a tét is, a dráma is nagy, a látvány meg – sajnos – itt soha nem erőltetett. Igaz, a mozisok kicsit „poszt"-ra vették a történelmet: a kvázidokumentumot egy óriás szerelmi történet tartja a másik oldalról. *Ben Affleck* szerelmes *Kate Beckinsale-be*, a lány is szereti, minden szép, de a srác elmegy Angliába harcolni. Haverja – a másik főszereplő *(Josh Hartnett)* addig vigasztalja a lányt, amíg összejönnek. Aztán visszatér a hős... Közben őrjöng a történelem, a szerelem megpróbál vele versenyezni, mert az mindent legyőz. Ma már, az idők távlatából.

Igaz, a film szerint akkor is. Nekem máig rejtély, hogyan sikerülhetett egy akkora vizet (a Csendes-óceánt) észrevétlenül átúsznia az egész japán flottának. Sok találgatás is él ezzel kapcsolatban, tény, hogy ez a borzalmas sokk kellett ahhoz, hogy Amerika belépjen a második világháborúba. A moziban ebből csak annyi látszik, hogy egy hírelemző tiszt célozgat a japán támadásra, de az okosok leintik: nincs bizonyíték. Pedig ezek (voltak) az igazi történelmi kérdések, no meg, hogy ugyanez a flotta pár hónap alatt hogyan tudott felállni a padlóról, és Midwaynél visszavágni. Ezt a mozit viszont úgy csinálták meg, hogy már itt, a véres vereség képsorai között is érezhetjük a győzelmet: Hollywoodban nincs vesztett csata, csak győzelem lehet a poén. De azért ne csak mosolyogjunk ezen, van ebben valami más is: ettől fiatal ez az ország.

A film nemcsak a dráma háborús részével tartja életben a néző figyelmét: legalább ilyen fontos benne a szerelmi bonyodalom, mert ez a háromszögprobléma bizony nehéz ügy. Ben Affleck már eddig is nagy sztár volt, nők bálványa, most félrecsapott repülőtiszti sapkájával még inkább az lett. De a Beckinsale lány is felnő a szerepéhez: jól hozza a negyvenes évek hangulatát. Josh Hartnett kapaszkodik is kettejük között, nehogy csak a kisebbik fiú sorsa maradjon neki. Mert itt olyan fontos kérdésekben kell színészileg helytállni, hogy mennyi ideig illik gyászolni az udvarlót, milyen arcot kell vágni az új pasinak, mikor a sírból visszatér a másik, s hogyan lehet ebből mégis hepiendet csinálni.

Az apróságokban találhatunk jó szekvenciákat: a kórházba ömlenek a sebesültek, egyszer csak nincs több érszorító, műszer, vérpalack. A fejetlenségben elsőként egy színes bőrű *(Cuba Gooding)* találja meg a nehézgéppuskát (történelmi tény); a központból egyórás késéssel érkezik a távmondat a „várható" támadásról, a tisztek már a halottakat szemlézik. És persze villanásokra látjuk a hajóóriásokat pusztulni, a japán és amerikai gépeket légi csatázni, a korabeli hírközpontot működésben (az internet felől kicsit fura, de jelzi: ezekkel a nehézkes kütyükkel kellett nyerni). Talán az a baj, hogy már láttunk egypár filmet erről a tragédiáról, és a rendezés nem tudta eldönteni, hogy újrahasznosítson, emléket állítson, vagy a mai néző igényeihez igazítsa a sztorit. Végül az utóbbi kettőt keverte. Ez a koktél a háromórás eposz. *(Forgalmazza az InterCom)*

Almási Miklós

Magyarország felfedezése

Boros Mihály fényképkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában

A művészet – mondta valaha Zola a naturalista esztétika kivonataként – a valóság egy darabja, a művész temperamentumán keresztül szemlélve.

A fotóművésznél a kamera képviseli a szemet, a kamerát tartó és a technikával bíbelődő kéz a temperamentumot. A természet e kiállításon egyben történelem is, az ezeréves keresztény állam története, amely azért, tegyük hozzá, másfél századon át részben mozlim, legalább négy évtizeden át pedig leginkább világi volt. Csak mostanában kezd ellenállhatatlanul hódítani – a gúnyos „térdre, imára!" közbekiáltás után egy évtizeddel – a kimondatlan „térdre, imázsra!" szlogen szelleme.

A Magyarország műemlékeit bemutató fényképkiállítás, úgy tűnhet, e szlogen szellemében született. De téved, aki azt hiszi, hogy a konzervatív korszellem tünetével találkozik. Annak ellenére, hogy a Pannon GSM támogatásával utazó és fényképező Boros Mihály a szó szoros értelmében letérdel a templomok és más műemlékek előtt. (Egy megjegyzés a szponzort illetően: már volt alkalmam megfigyelni, hogy a Pannon GSM támogatása – a Magyar Nemzeti Galéria vásárlásainak esetében – a kiemelkedő minőséget vette célba. Most is ez történt. Akárkin múlik a cégnél a dolog, az illető ízlése tényleg az „élvonal".)

Ha az ember, mondjuk, a svájci Bázelben sétálgat, akkor egy szép régi épület falán például azt olvassa a műemlékvédelmi emléktáblán, hogy a ház a XV. században épült, majdnem félezer éven át itt volt az egyetem, aztán kinőtte, elköltözött, és most csak a fizika tanszék laboratóriuma működik itt. Talán azért is, mert a falak betonnál erősebbek. Nálunk meg az a jellemző, hogy „vár állott – most kőhalom". A templomok maradtak meg leginkább, de nem úgy, mint a japán szentélyek, ahol minden szerkezeti elemet kicserélnek, ha romlani kezd, és ezer év után is olyan, mint új korában, hanem bemeszelik vagy leverik a freskót, új oltárt állítanak, barokk homlokzatot emelnek a román szentély és a gótikus hajó elé... És a végeredmény gyakran vásári.

Példa arra, miként alakíthatja ki és tovább mindenki a maga vizuális emlékmúzeumát Magyarországról.

Boros, amikor letérdel, a gépet olyan

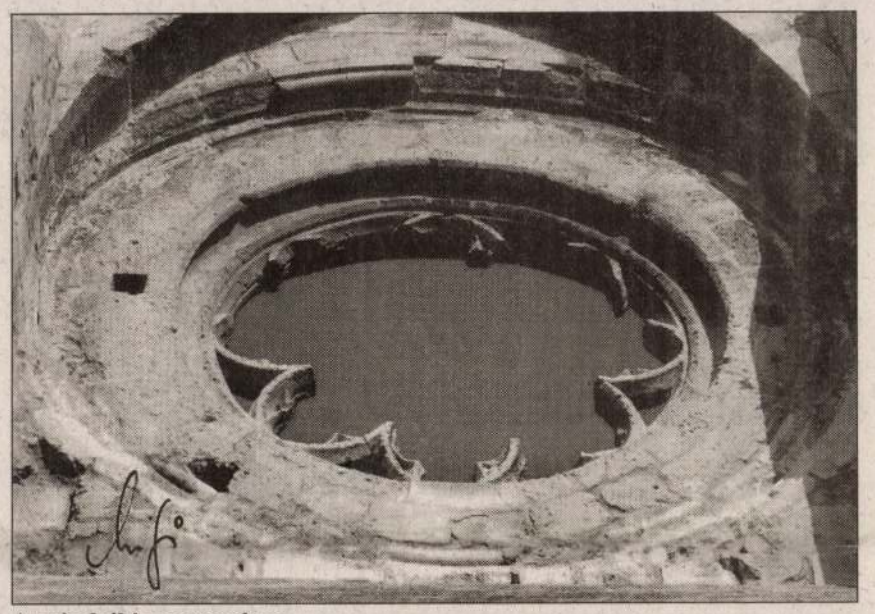

A zsámbéki romtemplom

kabb, a monumentális monumentálisabb, a rom romosabb, olykor még a felhők is barokk módon veszik körbe az épület sziluettjét. Egy másik művészi eszköz a „téma" kiválasztása. Boros nem törődik a képeslapközhellyel, az ellentettjét keresi, az eredeti, kifejező részletet a restaurált homlokzatok helyett. Egy erőtéljes vaskilincset, egy freskótöredéket, egy égő rozsdavörös őszi bokrot, amely feledteti, hogy a várból lett kőhalomnak is csak szürke maradékát láthatjuk. Nagybajszú, vidéki piktor festette szenteket. Alföldi jász szobrot, amely egyesíti magában a sztyeppe ótörök kőbálványait a kora középkori keresztény hagyománnyal és a népművészet suta bájával. Az almaképű, sután felöltöztetett, megkoronázott Madonnát, amely a latinamerikai indián kereszténység naivitását idézi. A katolikus kereszttel büszkélkedő épületek között feltűnnek elhagyott zsinagógák, hatalmas rác ikonosztázok, égbe fúródó minaret, kálvini toronycsillagok. Régi templom okosan kitervelt faszerkezete felel a gótika kőcsipkéjéért, a művészettörténész szakemberekkel konzultálva engedte szabadjára látomásteremtő fantáziáját Csempeszkopácson, Mádon, Grábócon, Pankaszon, Tákoson, Csarodán, Somogyvámoson, Niklán, Ácsteszéren, Majkon, Sirokon, Ravazdon, Gyöngyöspatán, Csesztregen, Kehidán, Türjén, Sopronhorpácson, Gyomaendrődön vagy Palkonyán – csupán érzékeltetni szeretném, mennyire nem a közismert turistacélpontokat vette figyelembe a fényképész mint felfedező. Hogy néhányat említsek az ismertebb helyek közül is: Érd, Feldebrő, Gönc, Hortobágy, Jászszentandrás, Ráckeve, Velemér, Vizsoly... Összesen mintegy száz helység, minden megyéből néhány, és ami a legfontosabb: példa arra, miként alakíthatja ki és tovább mindenki a maga vizuális emlékmúzeumát Magyarországról, emlékezetébe és – ahogy e József Attila-i szókapcsolatot most, egy felesleges névelővel költőietlenné téve, épp elcsépelik – szívébe rejtve.

Negyven éve már, hogy azt hallottam magyar irodalomtörténet-professzoromtól: tisztességes ember a hazája iránti érzelmeiről éppúgy nem beszél nyilvánosság előtt, mint a szerelme előnyös testi tulajdonságairól. (Költők e tekintetben nem számítanak.) Boros Mihály kiállításában hihetetlenül rokonszenves a vallo-

Jogodban áll gyűlölni

Az Országimázs Központ egy meglehetősen költséges és még annál is értelmetlenebb kampányba kezdett. Magyaroknak reklámozza Magyarországot. Nagy a baj, ha erre szükség van. Ennek a furcsa kampánynak az egyik jelmondata ez: Magyarország. Jogodban áll szeretni. A szomorú valóság azonban egyre inkább az, hogy a hatalom azt üzeni polgárainak: jogodban áll gyűlölni.

Kedvedre gyűlölheted a cigányokat, zsidókat, melegeket, idegeneket, kisegyházak követőit, liberálisokat, baloldaliakat, úgyszólván mindenkit – ha azok közé tartozol, akik okosabbak és szebbek, és az igazság is mellettük áll (remélem, hogy jól ragadtam meg az új szegedi gondolat lényegét).

Közéletünkben elszabadultak az indulatok. Negatív energiák, ellenséges érzelmek, romboló ösztönök játsszák a főszerepet. Ez bizony valóban nagy baj. A közéletnek ez az eldurvulása már a felzárkózáshoz szükséges nyugodt légkört, az ország külső és belső konszolidációját fenyegeti. Ha nem teszünk ellene, akkor korántsem csak a gyűlölködés célcsoportjai, de vesztes lesz itt minden férfi és nő, aki hazánk határai között szeretné leélni életét és keresni boldogulását.

De ha ez a veszély ilyen könnyen belátható, miért nem ellene tesz a magyar kormány? Erre a kérdésre a pontos választ nem ismerjük, de talán jobb is nekünk. Egyre nyilvánvalóbb, hogy a kormány nem csak eltűri, hanem esetenként ösztönzi, bátorítja is közéletünk eldurvulását. A példákat hosszan lehetne sorolni, itt csak néhányat lesz alkalmam kiragadni ezek közül (ezért talán igazságtalanul keveset fogok megemlíteni a gyűlölet szítására irányuló kormányzati erőfeszítések közül).

Orbán Viktor szokásos szerdai rádióinterjújában egy mondattal sem utasítja vissza a MIÉP alelnökének nyílt rasszista kijelentéseit a Ferencváros eladása kapcsán. Ezt nem találja elégséges oknak a felháborodásra, ellenben az ún. osztrák virtcsaft annyira felbőszíti, hogy az osztrák gazdáknak azt üzeni: örüljenek, hogy ép bőrrel megússzák. Van benne valami: e hangulatkeltő megnyilatkozás után kész csoda, hogy egyetlen lincselésre sem került sor eddig.

Dávid Ibolya a Pepsi-szigeten felállítandó melegsátor ügyében az óbudai polgármester mellé áll, annak ellenére, hogy a bíróság alkotmányellenesnek minősítette a melegek jogainak korlátozását. Államtitkára, Hende Csaba, aki a kormány nevében válaszolt a parlamentben ifj. Hegedűs Lóránt MIÉP-képviselő cigányellenes és antiszemita felszólalására, egyetlen szóval sem ítélte el a képviselő rasszizmusát.

Sokan taktikainak vélik a kormány indítékait. De nekünk szinte mindegy, hogy belső meggyőződés vagy elvtelen alkalmazkodás vezérli őket. A lényeg az, hogy árad a szenny, árad a mocsok, kezdi átitatni az egész ország közhangulatát. Nem kell MTK-, illetve mostantól FTC-mérkőzésekre járni ahhoz, hogy értsük, mi fenyegeti társadalmunkat. Találkozhatunk ezzel a gyűlöletáradattal a médiában, az utcán, a munkahelyen, szinte mindenütt. A kór lopakodva fertőz – ami tegnapelőtt még felháborodást váltott ki, tegnap már csak rosszallást, ma már sajnos a közbeszéd része.

A Fidesz ki-kit-győz-le stratégiájában az indulatok kezdettől kulcsszerepet játszottak. Mára pedig a gyűlölet az egyik legfontosabb társadalomszervező elvvé vált. Ha azokat gyűlölöd, akiket mi sem szeretünk, akkor jogodban áll ezt tenni. A rendszerváltás óta ez az első kormány, amely nyíltan a negatív érzelmekre épít, ezen keresztül mozgósít, az alantas indulatok felhajtóerejére számít. Reméljük, hogy ez a számítás nem válik be, de amíg ez kiderül, mérhetetlen károkat okoz a társadalomnak és az országnak. Ez a működési elv emlékeztet az indiai kasztrendszerre. Bármelyik lépcsőfokán is állsz a társadalmi piramisnak, mindig lesznek olyanok, akik alattad állnak és akiket megvethetsz. Az élet sorscsapásai ellen vigasz lehet számodra, hogy indulataidat, keserűségeidet velük szemben szabadon és korlátozás nélkül kiélheted.

– Muszáj lesz politológushoz fordulnom... Mélymagyar érzelmű homoszexuális ellenzéki vagyok, és fogalmam sincs, hogy most utálnom kéne a szemüveges roma fradidrukker katolikusokat, vagy éppen ellenkezőleg

MARABU RAJZA

Amikor a rendszerváltás felemelő vállalkozásába velük együtt belekezdtünk, nem ilyen világra vágytunk.

A minap az egyik világlap budapesti tudósítója azt kérdezte tőlem: mivel magyarázom, hogy miközben Magyarország karnyújtásnyi közelségbe került az uniós tagsághoz, addig az ország közélete egyre távolodik Európától, egyre kevésbé európai. Valamit mondtam rá, de válaszolni igazából nem tudtam. A kérdés azóta sem hagy nyugodni. Ma úgy tűnik, hogy a szemünk láttára foszlik szerte a rendszerváltás nagy ígérete és reménye, az ország gyors felzárkózása és európai beilleszkedése. A kompország még mindig imbolyog Kelet és Nyugat között. A korrupció, az idegengyűlölet, a rasszizmus keleti hínárja nehezen enged el minket.

Egyetértek azokkal, akik szerint a közélet hangneméért, a közhangulat alakulásáért az elsődleges felelősséget a mindenkori kormány viseli. Erről a felelősségről már beszéltem. Emellett kétségtelen felelőssége van a politikai pártoknak, a civil társadalom intézményeinek, a médiának és az egyes állampolgároknak is. Becsapjuk magunkat, ha azt állítjuk, hogy a kormányon kívül mindenki tette és jól tette a dolgát ebben az ügyben.

A gyűlölködés elhatalmasodásában a közélet jobbik és nagyobbik részének fásultsága, bénultsága és tehetetlensége is szerepet játszott. A [illegible] giája ugyancsak eredménytelennek bizonyult. A racionalista, aufklerista, a józan észre apelláló érvelés és meggyőzés nem alkalmas a közélet eldurvulásának megakadályozására. Ezen a módon leginkább azokra lehet hatni, akik amúgy sem fogékonyak a gyűlöletáradatra. De ez az érvelés őket sem mozgósítja semmire. A magyar társadalom immunrendszere szemmel láthatólag gyenge – a gyűlölködőknek, kirekesztőknek ez ad leginkább esélyt. A liberális demokrácia híveinek eszköztárából hiányoznak ez egyszerű, közérthető gesztusok, a mobilizáló elemek. Gyakran persze a fellépés maga is hiányzik. Az egyébként helyes és fontos érveket le kell fordítani a hétköznapi élethelyzetekre, fel kell mutatni minden ember közvetlen érintettségét. Ma nem mindenki számára világos, hogy a tét nagy, és nem csupán elvont értékekről, hanem nagyon is elemi érdekekről van szó. Ha a nyitott, toleráns társadalom célkitűzésével nem tudnak az emberek érzelmileg azonosulni, akkor félő, hogy a közélet balkanizálódását nem lehet feltartóztatni.

Sokan vannak, akik ezt nem akarják. Sokan szeretnének szabadon élni egy nyitott, félelem nélküli, diszkriminációmentes országban. Ezt azonban nem adják ingyen. Ha nem vállaljuk céljainkat, nem is érdemeljük meg azok megvalósulását. Nem szabad hagyni, hogy a gyűlöletbeszéd válasz nélkül maradjon, vagy a domináns vélemény látszatát keltse. Meg kell mutatnunk, hogy sokan vagyunk, és nem félünk. A modern Magyarország víziójából csak akkor lesz valóság, ha tettre kész hívei vannak. Tudnunk kell mozgósítani a társadalomban meglévő pozitív érzelmi energiákat, a jóra való készséget, az építő vágyakat. Biztos vagyok benne, hogy a társadalom józan többsége erre fogékony.

A jövő azon múlik, hogy a mai kiábrándultak, bizonytalanok és fásultak tömegei hova állnak. Ők aligha fognak a tehetetlenek, meghunyászkodók, szkeptikusok oldalára állni.

Szent-Iványi István

XIII. KERÜLETI
HÍRNÖK 2004. szept. 8 9.

Borsos Mihály portréfotó-kiállítása

Fényrajznok az AJAMK-ban

Az első fotográfiát 1839-ben mutatták be Párizsban. Magyarországon nyilvánosan csak 1840. augusztus 29-én ismerkedhettek meg a fényképezéssel. A Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége kezdeményezésére ezen a napon ünnepeljük a Magyar Fotográfia Napját. Az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban ez alkalommal fotókiállítást szerveztek *Borsos Mihály* portréfényképeiből, a Legendárium századvégi arcképcsarnokából.

– Az emberi arccal dolgozni nem egyszerű, vissza kell adni a jellem tisztaságát. A testi szépséget könnyű megragadni, viszont a lélek tükrét nehéz fényképpé varázsolni. Portréfotóim pályafutásom legkedvesebb alkotásai, öröm volt azokkal a művészekkel együtt dolgozni, akik hétköznapjainkat színesítik – mondta a Fényrajznok.

A kiállításon Antal Imre, Benkó Sándor, Boros Lajos, Botka Valéria, Bródy János, Csányi László, Cseh Tamás, Faragó Laura, Farkas Ferenc, Gregor

Bródy János portréja

Borsos úr egyszerűen csak mindenki Misije, nem szereti, ha fotóművésznek titulálják. „Fényrajznok" ezt a megszólítást szereti. Alkotásairól lelkesen beszél, minden mozzanata sugallja karaktere különös lényét. Angyalföldre a Legendárium egy szeletét hozta el, a zene szerelmeseit mutatja meg nekünk.

József, Ilosfalvy Róbert, Komjáthy György, Komlóssy Erzsébet, Koós János, Lehotka Gábor, Melis György, Pege Aladár, Presser Gábor, Sebő Ferenc, Szakcsi Lakatos Béla, Szinetár Miklós, Szokolay Sándor, Szörényi Levente portréi láthatók.

A kiállítás megtekinthető: szeptember 13-ig 9–18 óra között.

roztuk, hogy Ïsa-könyvek néven sorozatot jelentetünk meg. A Föld utcai lányok – ez lett a sorozat címe.

– Ha azonosítanálak Annamáriával, A tizenegyedik parancsolat című, legutóbb kiadott könyved főhősnőjével, akkor azt gondolom, hogy neked sem lehetett könnyű a férfiakkal. Van hasonlóság az életed és könyved főhősének élete között? Nehéz volt férjet találnod?

– Olyan szempontból a saját életem is benne van a könyvben, hogy orvos a főszereplő. A következő regényben, *a Lángba borult a tengerben* egy valamikori orosztanárnő éjszakás nővérként dolgozik. Abban is benne van a kórházi légkör, a gyógyítás, vagyis veszek a saját történeteimből is, hiszen azt ismerem. A harmadik könyvem egy képzőművésznőről szól majd. De a kérdésre visszatérve, nem volt nehéz férjet találnom, mert mindig volt a környezetemben két-három fiú, akiknek tetszettem, de soha nem kapaszkodtam erőszakosan egyetlen férfiba sem. Sok nő fél a magánytól és az egyedülléttől, én nem. Ha egy élettárs képes megérteni, hogy én nem az asszonyka vagyok a sarokban, aki egész nap főz-mos, hanem élettárs vagyok, társa az életének, akkor nagyszerű. Ez a jövő, ez az, amit majd meg kell tanulnia a nőknek.

– Ha azt kérdeznéd, hogy én mindig meg voltam-e magammal elégedve, akkor azt mondanám, hogy a lelkemmel mindig meg voltam elégedve, mert mindig mindent maximálisan megtettem azért, hogy tanuljak, képezzem magam. De volt egy periódus az életemben, amikor nem voltam megelégedve a testemmel. Igen kemény munkába tellett, amíg megmagyaráztam magamnak, hogy ki vagyok és miért vagyok.

Legutóbb kiadott könyve

nincs, csak lusta, aki nem figyel eléggé magára. Másrészt mindenki olyan arcot visel, amilyet megérdemel.

– Mi az, ami neked erőt ad?

– Volt egy tündér nagymamám. Volt benne valami ragyogás, bölcsesség és ősi tudás. Mint majdnem minden asszonyban, aki az erdélyi hegyek között nőtt fel. Nyolc gyermeket szült, hatot fel is nevelt, vagyis ideje nemigen volt táncolni, de nekem úgy él a gondolataimban, hogy nagymama táncolt, mert tündér volt. Értett mindenhez, füvekhez, virágokhoz, gyógyításhoz, mesemondáshoz, mitológiához, legendához. Mindent tudott, még rajzolni is. Azt hiszem, én folytatom azt, amit ő elkezdett. Gyermekem nem született, hát embereket gyógyítottam, festek és könyveket írok.

– Amikor Németországban dolgoztam orvosként, úgy érez-

Rejtőzködő műemlékek és történelmi helyszínek fotói a Nemzeti Galériában

Az ismeretlen Magyarország

Borsos Mihály járatlan utakon fényképezett

Fotó: Czagány Balázs

A Magyar Nemzeti Galériában az elmúlt hétvégén nyílt meg a Historicum című, rendhagyó kiállítás, mely Borsos Mihály fotóművész mintegy kétszáz képén keresztül mutatja be az ezeréves Magyarország „járatlan utait", sokszor ismeretlen műemlékeit és történelmi helyszíneit. Az augusztus 20-áig látogatható tárlat megrendezését – a múzeum történetében egyedülálló módon – a főtámogató Pannon GSM kezdeményezte.

A Magyar Nemzeti Galéria és a Pannon GSM hét éve tartó együttműködésének célja a magyar kultúra értékeinek megmutatása, megőrzése és dokumentálása. A múzeum gyűjteménye, a távközlési cég jóvoltából néhány hónapja Rudnay Gyula IV. Károly megkoronázására készült képével, a magyar történeti festészet egyik utolsó művével gyarapodott. Közös vállalkozásuk legújabb eredménye az elmúlt hétvégén megnyílt, Historicum című fotókiállítás, mely egy közel két évig tartó utazás válogatott fényképanyagát tárja a közönség elé.

A Pannon GSM Borsos Mihály „fényrajznokot", az 1999-ben szintén a Magyar Nemzeti Galériában megrendezett Legendárium – Századvégi arcképcsarnok című kiállítás fotóinak alkotóját kérte fel arra, hogy kamerája társaságában induljon el egy sajátos országjárásra, s szubjektív szemszögből örökítse meg az ezeréves Magyarország rejtett és sokszor méltatlanul mellőzött kincseit.

A fényíró Horváth György művészettörténész segítségével tudatosan megtervezte útvonalát, melyet, mint lapunk érdeklődésére elmondta, aztán a sors módosított saját forgatókönyve szerint. Felkeresett falusi templomokat és várakat, nemesi kúriákat és polgári otthonokat, múzeumokat és remetebarlangokat. Lencsevégre kapta a műemlékeket és történelmi emlékhelyeket, öreg malmokat és évszázados fákat, régi temetőket és elfeledett hidakat. Módszeresen elkerülte a városokat és a turisták által ellepett helyszíneket, viszont a mindenütt fellelhető „becsületsüllyesztőben" megfogadta a helyi lakosok tanácsait. A papok, a községi elöljárók, a különböző rendű-rangú alkalmi kísérők ajánlásai révén további különlegességeket ismert meg. Hagyta magát a látványtól és személyes élményeitől befolyásolni. Többek között így jutott el kedvenc helyszíneire, az utolsó boszorkányégetés sárréti emlékéhez, a karcagi Zádor hídhoz, a tákosi templomhoz.

Borsos Mihály elmondta: felszínre akarta hozni azokat az értékeket, amiket a múltban az emberi kéz és elme alkotott. Nem műemléki szakfotókat, hanem egyéni látásmódú és színvilágú, művészi fényképeket készített. Kétezernél is többet, melyekből szigorú zsűrizés és válogatás után 249-et adott át a Magyar Nemzeti Galéria kiállításszervezőjének. A közel kétszáz fotográfiát bemutató tárlat a kényszerű szűkítés miatt terjedelmében igen, de szellemiségében nem nélkülözi a teljességet. Mind a tizenkilenc megye legalább két történelmi emlékhellyel képviselteti magát, s az idő spektruma felöleli az ezer évet. A tarnaszentmiklósi Sarlós Boldogasszony templom az államalapítás előtt is állt már, míg Aba-Novák Vilmos jászszentandrási falképe a XX. században keletkezett. „Kicsi, de nagyon gazdag ország vagyunk, s jót tesz nekünk, ha tudjuk, mi van a birtokunkban" – vallja a fotóművész.

RJ

t éve
ek

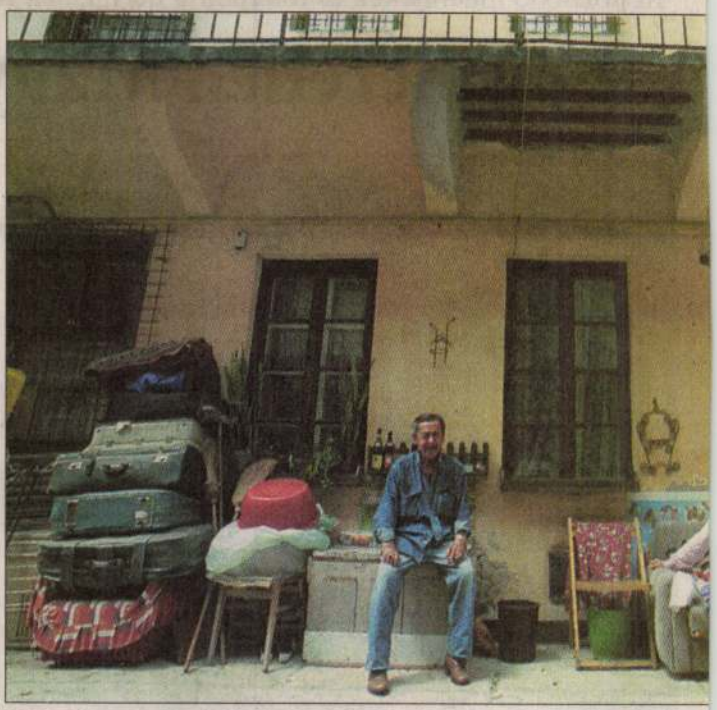

Ki tudja, meddig várnak még?...

s nem látni, hogy bánkódna. Rágyújt
s folytatja: „Asztmás vagyok, a ned-
pp nekem való. Két éve annak, hogy
töttek." (A kávé remek.)
akásban magas, barna férfi és ala-
rös asszonyka neveli a másfél éves,
lcsődében levő gyereket. Mutatják,
atják a fal salétromfoltjait. Fizetné-
elően sokat is, csak mehessenek már
nonba: „A gyerek... biztosan meg-
nyű helyet."
csak... – legyint a férfi. – Már nem is
Az itt lakók közül csak a legöregeb-
z idejét. Pedig hát a házban van élet-
is. Aládúcolt. Itt már csak húsz lakás-
yolcvanból. Az önkormányzatiak ar-
y kihaljunk vagy a magunk erejéből
s akkor bedeszkázhatnak még egy la-
nire jó?! Kérvényeztem, hogy felköl-
meletre, mert ott kevésbé nedvesek
n engedik. Kötik az ebet a karóhoz.
gkaparintottak, azt féltékenyen őr-
rothadni, a lényeg, hogy ne kelljen
s egészséges lakást adni azoknak,
k innen kivackolódni."
fölötti az az anyóka, aki időpontot
,1969-ben rendelte el a kerületi ta-
pedig ezt a házat szanálni kell. Vala-
ek szüksége van a telekre. Régebben
gy kapunk majd máshol lakást. Töb-
ség mindig arra várnak. Mások már
öztek."
akran van ülés. Félévenként. Mind-
m tud semmit. Már nem is járok el
tatókra."
a lestrapált; a néni harminckét éve
éve nem festet.
lálkozik. Döbbenetes, de igaz, hogy
Ok csakis cserével jöhetnek – mond-
azok az agyalágyultak, akik ide
y ők talán nem tudják, hogy úgyse
ást, az egész humbug?!"
azok a földszintiek az agyalágyultak,
le a kerületben – föltörtek egy la-
t évig is elhúzniuk ott, aztán ide pa-
y gyakorlatilag összedőlt, romos la-
ti cigányönkormányzat segített ne-
kik. Most egyikük maltert kever az udvaron, ketten bent a lakásban sürgölődnek. Negyedikük, a legidősebb, a munkahelyén van. Magyarázkodás: „Mi is dolgozunk, csak szabadnap."

„Hat hónapos szerződéssel vagyunk itt" – mondja az előkerülő fiatalasszony. Sógora: „Utána hosszabbítik, s utána megadik véglegesen." Majd a harmadik fiatal: „Ezt a polgármester ígérte. Csak jó véleményt kell mondaniuk a szomszédoknak rólunk. Mi nem zajongunk, nem kiabálunk senkivel. Ránk panasz nem lehet!" Az értetlenségre, hiszen senki nem él mellettük, a malterkeverő: „Nem csak ide. Ott is, fent." Reménykednek létük végső legalizálásában, a példa serkent: „Ez ide van rács, máris kapta lakás." Érzi, hogy magyarázata némi kívánnivalót hagy maga után: „Megkapta más lakás, és költöztek. Jön ide a kommandó, lezárják, kész."

Az emeleten egy asszonyka a körgangot söpröget. Nem nevezhető éppen barátságosnak. Agresszíván közli, hogy férje kapta ezt a szolgálati lakást. „Az uram a BRFK-n dolgozik, többet nem mondhatok." Az ellenvetésre a válasz: „Na, el lehet menni!" – mozdulata, mellyel kifejezi gyűlöletét, igencsak begyakorolt és leírhatatlanul obszcén.

A kerületi vagyonkezelő részvénytársaságnál egyetlen tisztviselő sem nyilatkozhat. Tilos.

Az igazgató viszont szabadságon van. Mit ád isten, helyettese is. A
tés miatt bajlódu
hogy két nap múlv
dést. A felkészülés
pedig jegyzi –, hog

Eltelik a két na
azt közli, hogy főn
Később talán ismé
lasz: akkor is tárgy
déseimet, s aztán h
zére, kiosztja a fel
ő válaszol – termé
eltérjek a faxkérdé
napja mondta?!) M
hogy ebben az ese
interjút. Ha nem is
leegyezik a főnök

Faxolok. Napny
deklődöm. Semmi

Újabb nap eltelt
laszt. Hitegetés: m
karnak. De majd...

Több időm ninc
arról, hogy a rájuk
hanem inkább sűrí
nem sikerült megtu
részvénytársaság, a
hogyan fér össze.

, AKKOR SZÁMÍT
N MULIK

Az SZDSZ a biztosok újrav

Hack Péter az ombudsmani intézmény devalvál

Nem zárult le az ombudsmani intézmény jövőjéről zajló politikai vita. Néhány nappal a mandátum lejárta előtt a biztosok személye körüli bizonytalanság csak fokozódik. Hack Péter szabaddemokrata képviselőt ennek lehetséges okairól kérdeztük

Borsos Mihály

XIII. KERÜLETI HÍRNÖK Lock szept. 8.

Borsos Mihály portréfotó-kiállítása

Fényrajznok az AJAMK-ban

Az első fotográfiát 1839-ben mutatták be Párizsban. Magyarországon nyilvánosan csak 1840. augusztus 29-én ismerkedhettek meg a fényképezéssel. A Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége kezdeményezésére ezen a napon ünnepeljük a Magyar Fotográfia Napját. Az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban ez alkalommal fotókiállítást szerveztek *Borsos Mihály* portréfényképeiből, a Legendárium századvégi arcképcsarnokából.

Bródy János portréja

Borsos úr egyszerűen csak mindenki Misije, nem szereti, ha fotóművésznek titulálják. „Fényrajznok" ezt a megszólítást szereti. Alkotásairól lelkesen beszél, minden mozzanata sugallja karaktere különös lényét. Angyalföldre a Legendárium egy szeletét hozta el, a zene szerelmeseit mutatja meg nekünk.

– Az emberi arccal dolgozni nem egyszerű, vissza kell adni a jellem tisztaságát. A testi szépséget könnyű megragadni, viszont a lélek tükrét nehéz fényképpé varázsolni. Portréfotóim pályafutásom legkedvesebb alkotásai, öröm volt azokkal a művészekkel együtt dolgozni, akik hétköznapjainkat színesítik – mondta a Fényrajznok.

A kiállításon Antal Imre, Benkó Sándor, Boros Lajos, Botka Valéria, Bródy János, Csányi László, Cseh Tamás, Faragó Laura, Farkas Ferenc, Gregor József, Ilosfalvy Róbert, Komjáthy György, Komlóssy Erzsébet, Koós János, Lehotka Gábor, Melis György, Pege Aladár, Presser Gábor, Sebő Ferenc, Szakcsi Lakatos Béla, Szinetár Miklós, Szokolay Sándor, Szörényi Levente portréi láthatók.

A kiállítás megtekinthető: szeptember 13-ig 9–18 óra között.

roztuk, hogy Isa-könyvek néven sorozatot jelentetünk meg. A Föld utcai lányok – ez lett a sorozat címe.

– Ha azonosítanálak Annamáriával, A tizenegyedik parancsolat című, legutóbb kiadott könyved főhősnőjével, akkor azt gondolom, hogy neked sem lehetett könnyű a férfiakkal. Van hasonlóság az életed és könyved főhősének élete között? Nehéz volt férjet találnod?

– Olyan szempontból a saját életem is benne van a könyvben, hogy orvos a főszereplő. A következő regényben, *a Lángba borult a tengerben* egy valamikori orosztanárnő éjszakás nővérként dolgozik. Abban is benne van a kórházi légkör, a gyógyítás, vagyis veszek a saját történeteimből is, hiszen azt ismerem. A harmadik könyvem egy képzőművésznőről szól majd. De a kérdésre visszatérve, nem volt nehéz férjet találnom, mert mindig volt a környezetemben két-három fiú, akiknek tetszettem, de soha nem kapaszkodtam erőszakosan egyetlen férfiba sem. Sok nő fél a magánytól és az egyedülléttől, én nem. Ha egy élettárs képes megérteni, hogy én nem az asszonyka vagyok a sarokban, aki egész nap főz-mos, hanem élettárs vagyok, társa az életének, akkor nagyszerű. Ez a jövő, ez az, amit majd meg kell tanulnia a nőknek.

– Ha azt kérdeznéd, hogy én mindig meg voltam-e magammal elégedve, akkor azt mondanám, hogy a lelkemmel mindig meg voltam elégedve, mert mindig mindent maximálisan megtettem azért, hogy tanuljak, képezzem magam. De volt egy periódus az életemben, amikor nem voltam megelégedve a testemmel. Igen kemény munkába tellett, amíg megmagyaráztam magamnak, hogy ki vagyok és miért vagyok.

Legutóbb kiadott könyve

nincs, csak lusta, aki nem figyel eléggé magára. Másrészt mindenki olyan arcot visel, amilyet megérdemel.

– Mi az, ami neked erőt ad?

– Volt egy tündér nagymamám. Volt benne valami ragyogás, bölcsesség és ősi tudás. Mint majdnem minden asszonyban, aki az erdélyi hegyek között nőtt fel. Nyolc gyermeket szült, hatot fel is nevelt, vagyis ideje nemigen volt táncolni, de nekem úgy él a gondolataimban, hogy nagymama táncolt, mert tündér volt. Értett mindenhez, füvekhez, virágokhoz, gyógyításhoz, mesemondáshoz, mitológiához, legendához. Mindent tudott, még rajzolni is. Azt hiszem, én folytatom azt, amit ő elkezdett. Gyermekem nem született, hát embereket gyógyítottam, festek és könyveket írok.

– Amikor Németországban dolgoztam orvosként, úgy érez-

Borsos Miklós

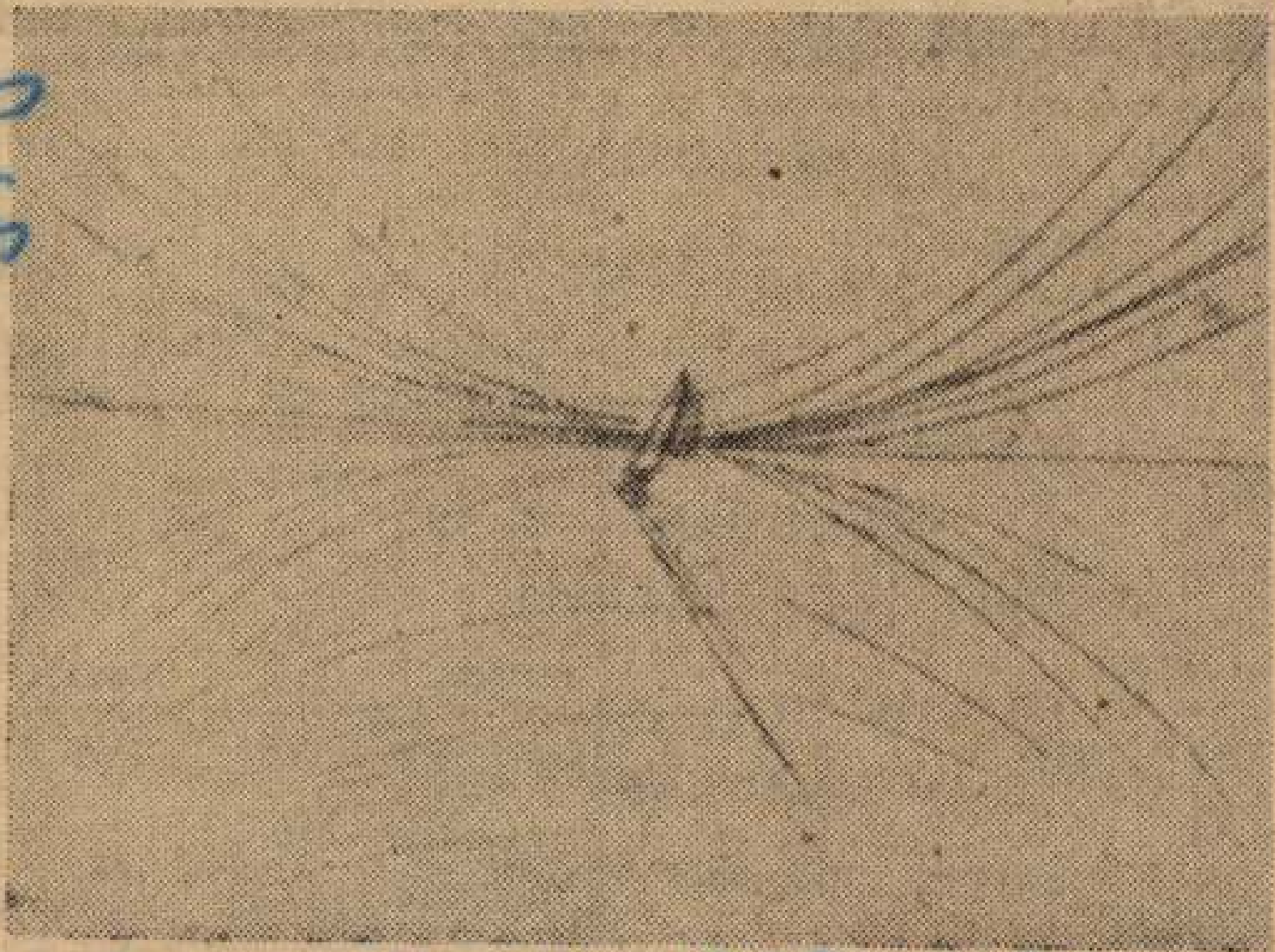

BORSOS MIKLÓS: BALATONI TÉR

egy pióca fekudt ...

Aztán összehajtogatja a bőrt, ledobja a sír mellé, és visszakaparja a földet, hogy senki se vegye észre, mi történt. Mialatt kapar, a legidősebb fattyú a náddal bekotorja az apja bőrét a várba. Keresi az ördög a bőrt, de nem leli sehol.

— Ide dobtam, itt kell lenni, ki vitte el innen? — kérdezi.

— Mit keresel? — szól a középső fattyú.

Az ördög mindjárt tudja, hányadán áll a dolog.

— Az apátok bőrét keresem — mondja.

— Azt ne keresd, mert itt van nálunk.

— Adjátok ki! Megfizettem érte.

— Mondd meg, mit akarsz véle!

— Magamra veszem, és nem kell kutya képében szaladgálnom. Így jobban sanyargathatom a népet, jobban szolgál-

közben kisse elenkebb ... gati szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 13—16 fok között.

———oOo———

A Magyar Rádió és Televízió miskolci studiójának műsora

(A 138 méteres hullámhosszon 18—19 óráig)

Vasárnap:

Matyóföldön ... Zenés riport.

A nap megyei sporteredményeiből.

Hétfő:

Hírek, riportok, tudósítások.

Az újítómozgalom fejlődése és a műszaki értelmiség — a Lenin Kohászati Művekben.

Gratulálunk!

Ajándékmuzsika.

Megyei sporteredmények.

Nevelési kérdések: az iskolai reformok és a szülők felelőssége.

Az ózdi cigányegyüttes műsorából.

Tanácstagok fogadóórái

MDK.

Borsos Miklós

Müvei a pécsi Modern Magyar Képtárban

Dunéntuli Napló 1965 juni.24.lap 5.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 AUG—9.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

Borsos Miklós

Vasárnap, 1964. augusztus 9. 1021

VÁROSSZÉL

A virág itt is csak virág.
Kiverekszi magát a fényre
sötét bimbójából a rózsa
– hajnal lapul a kerítésre.

Szemben csattog a stampfoló,
megállás nélkül, szakadatlan.
Az álom azért itt is álom
a tártablakú otthonokban.

Zihálló tehervonatok
mozdonyaiból száll a szikra.
Hívja ki sorsát az erősebb,
ha tud szárnyaljon magasabbra.

Pásztáznak rőt reflektorok,
csikorognak a fékek sírva.
A száguldás szép, pazar ívét
a vén sorompó megszakítja.

Gyönyörű példázatokat
mutat föl ez a városszéle.
– Hogyan? én tudom igazán!
Te se hullj soha csüggedésbe.

DEMENY OTTO

BORSOS MIKLÓS: LEÁNYFEJ
(Vörös márvány)

Beszélgetés Nyina Hruscsovával

Niels Werenskiold, a Norvég Munkáspárt „Aktuell" című hetilapjának munkatársa Nyikita Hruscsov szovjet miniszterelnök nemrégiben Norvégiában tett hivatalos látogatása alkalmával interjút készített a miniszterelnök feleségével, Nyina Petrovnával.

Írta: Niels Werenskiold

A norvégiai látogatás idején Nyina Petrovna volt Hruscsov legjobb segítőtársa. Minden helyzetben megőrizte nyugalmát és mosolyát. Kitűnően és rendkívül természetesen viselkedett. Kedves nagymamamosolya mögött azonban rendkívül fejlett politikai öntudat rejlik. Ő maga nem tekinti magát eszményi nagymamának. Nincs rá ideje. Igen ritkán látja unokáit.

— *Oly sok történetet mesélnek Önről, például azt is, hogy édesapja a cári hadsereg magas rangú tisztje volt?*

— Az én apám? Szegényparaszt volt, alig [illegible] és

— Nem. Igaz, én nem ismerem olyan jól az önök ifjúságát, de szerintem ugyanolyan friss, boldog, okos és érdeklődő, mint a miénk. Meg vagyok győződve róla, hogy az önök fiataljainak többsége nem akar háborút, hanem minden erejét hazája, életkörülményeinek javítására fordítja.

— *Nekünk itt, Norvégiában, sok gondot okoz a fiatalok erkölcse és a házasság előtti intim kapcsolataik.*

— Ilyesmi mindig volt és mindig lesz — akár aggódunk miatta, akár nem. Azt hiszem, a Szovjetunióban szigorúbb a fiatalok erkölcse,

Budapest, V.,
Telefon: 188-290,
Borsos Miklós
JELENKOR

1965
1021

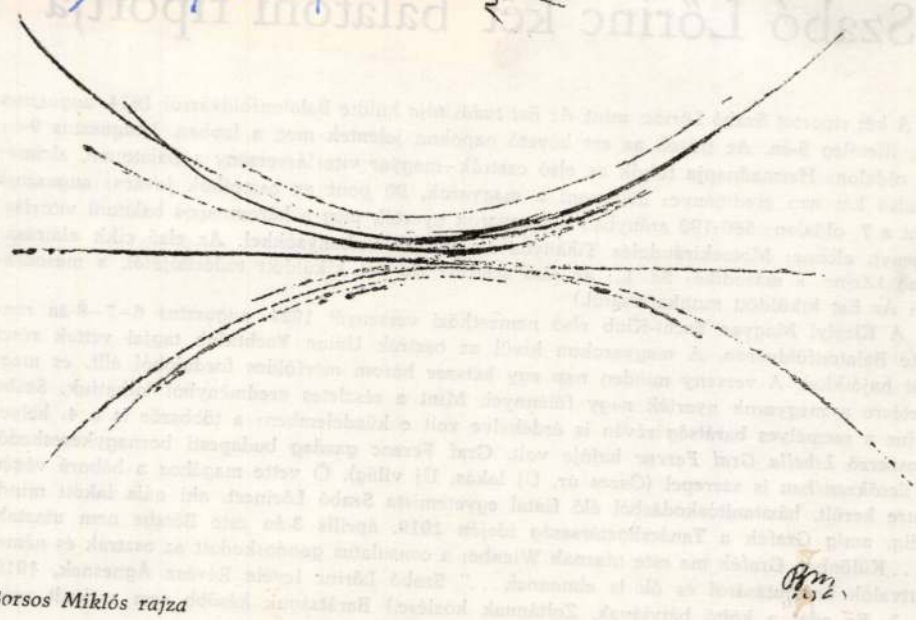

Borsos Miklós rajza

BALATONI KÉPEK

Szabó Lőrinc két balatoni riportja

Borsos Miklós tihanyi kiállításáról

Szíj Rezső: Képzőművészet Veszprémben

Bodosi György: Régi sírversek balaton-felvidéki kisfalvak temetőiben

Szabó Lőrinc k

A két riportot Szabó Lőrinc, mint *Az Est tudósítója* küldte Balatonföldvárról 1924. augusztus 8-án, illetőleg 9-én. Az írások az ezt követő napokon jelentek meg a lapban. (Augusztus 9-én a 4. oldalon: Harmadnapja folyik az első osztrák–magyar vitorlásverseny a Balatonon, alcíme: Az első két nap eredménye: 370 pont a magyarok, 90 pont az osztrákok javára; augusztus 10-én a 7. oldalon: 500:190 arányban a magyarok nyerték meg a háromnapos balatoni vitorlásversenyt, alcíme: Motorkirándulás Tihanyba az osztrák versenyzőkkel. Az első cikk aláírása: Szabó Lőrinc, a másodiké: Sz. L.; az első szerint: Az Est kiküldött tudósítójától, a másodikban: Az Est kiküldött munkatársától.)

A Királyi Magyar Yacht-Klub első nemzetközi versenyét 1924. augusztus 6–7–8-án rendezte Balatonföldváron. A magyarokon kívül az osztrák Union Yachtklub tagjai vettek részt saját hajóikkal. A verseny minden nap egy kétszer három mérföldes fordulóból állt, és meglepetésre a magyarok nyerték nagy fölénnyel. Mint a részletes eredményből láthatjuk, Szabó Lőrinc a személyes barátság révén is érdekelve volt e küzdelemben: a többször is a 4. helyet megszerző *Libella Graf Ferenc* hajója volt. Graf Ferenc gazdag budapesti bornagykereskedő, a *Tücsökzenében* is szerepel (Összes úr, Új lakás, Új világ). Ő vette magához a háború végén Pestre került, házitanítóskodásból élő fiatal egyetemista Szabó Lőrincet, aki nála lakott mindaddig, amíg Grafék a Tanácsköztársaság idején 1919. április 3-án este Bécsbe nem utaztak. („... Különben Grafék ma este utaznak Wienbe; a consulatus gondoskodott az osztrák és német alattvalók hazajutásáról és ők is elmennek ..." Szabó Lőrinc levele Révész Ágnesnek, 1919. IV. 3. Ez adat a költő bátyjának, Zoltánnak közlése.) Barátságuk később sem szakadt meg, balatonföldvári villájuknak Szabó Lőrinc gyakori vendége volt.

A két cikk valójában *lírai jegyzet* a mellettük közölt *részletes eredményhez, rokona a Fény, Fény, Fény kötet ekkoriban keletkező verseinek*, melyek a valóság, a pénztelenség szoritásából a fantázia szárnyán száguldanak a végtelenbe. De ezek a versek sem szakadnak *testetlen káprázatokba*, képeikben gyakran materializálódnak (szemben barátja, az Angyalok harca költőjének, tematikában ekkor hozzá hasonló, de teljesen testetlen, éteri álmaival). Kapcsolódnak a technika adta lehetőségekhez (robbanómotor, gyorsvonat, léghajó, repülő), és ha ez kevés, akkor a fényt választja útitársul.

Másrészt a természet szépségeiben való elgyönyörködés korai verseitől kezdve visszatérő motívuma költészetének. Különösen a Balaton. Már a *Föld, Erdő, Isten* vízparti szerelmi ciklusa idézi, visszatér ide a *Kalibán* idején, de nem lesz hűtlen hozzá 1924-ben sem, közvetlenül első nagy Észak-Itáliai utazása után, mint ahogy később is visszatér, igen gyakran élete folyamán.

Így a riportba foglalt eseményekben ez év számára legfontosabb költői témáival találkozik. Ennek köszönhető, hogy a beszámoló egy-egy mondata után a verseny eseményei mindúntalan kicsúsznak a kezéből, prózában megírt lírába szakadnak. E módszer nem egyedülállóan e két írásában jelentkezik. Ő maga jellemzi ezt, szintén úti élményei prózában történő megszólaltatásáról írva: *„Itt egy cikk, amiből, ha nem sietek, talán vers is lehetett volna"* (Mikes Lajoshoz. 1925. VIII. 10. Petőfi Irodalmi Múzeum kézirattára V. 369.) Az, ekkoriban verseit is elég gyors egymásutánban író költő számára az újságírói kényszer és határidő, néha még gyorsabb iramot diktált.

Ugyanakkor ez írásokban a költői témán kívül *ekkori költői módszere sajátosságaival is találkozunk.* A Fény, fény, fény versei is *reális helyleírásokból*, kiválóan megéreztetett atmoszféráról indulnak. Itt ezt felerősíti a riporteri kényszer. A verseny színhelye, légköre, izgalma, technikai lebonyolítása, a hajótípusok, a hajó útjának leírása, a társaság bemutatása a Szabó Lőrinci mikro-realizmus, rövid, tömör jellemzés-felvillantás legjobb teljesítményei közé tartoznak. És mégegy, ami már az 1925-ös évet, de méginkább *A Sátán Műremekei* módszerét vetíti előre: az egyhelyen felcsillanó, társadalomkritikát hordozó *irónia* (a főherceg épülő villájának említésekor). Ezekből, a pontos leírásokkal meghatározott *valóságmozaikokból* összeszőtt környezetből szökik ki minduntalan az ódai dikcióba, megalkotva *szemlélődése* sokszínű képeit az alkonyodó Balatonról, vagy másnap – ennek ellentéteként – a *száguldás* rajongó apoteózisát.

KABDEBÓ LÓRÁNT

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

NÉPSZAVA

1965 JUL 11

Látogatás

Borsos Miklós

Tusculanumi környezet fogadja a látogatót. A tihanyi félsziget egyik lágy hajlatában, közel a vízhez, s mégsem mellette, csodálatos olasz kert végében a műhely, ahol Borsos Miklós varázslatos álmai költöznek köveibe.

A bejárat előtti térségen mandulafa ágai vonnak zöld sátort az alakuló formák fölé. Bent, a hófehérre meszelt, rücskös terméskőfalak közt, puritán egyszerűség, a fal mellett lóca, a párkányon cserépkancsó, az egyik szegletben érdekes megoldású tűzhely. Vörösrézből kalapált süveg, elöl tűrnyílással, az egész alacsony téglazsámolyon gubbaszt.

— Nem, nem én találtam ki ezt — nevet tiltakozva a művész —, legalábbis nem egészen én. Egy Goethe-életrajz került a kezembe, s abban láttam hasonlót, az egyik képen, a költő weimári otthonában. Azonnal megtetszett, annak nyomán készült el.

Egyszerűségében utánozhatatlan eredetiség jellemzi szobrászművészetünk e kiemelkedő egyéniségének környezetét. Akárcsak művei, amelyek mindegyikét a harmónia és a tisztaság költőisége von varázspírba.

Alkotásai közül jelenleg csak néhány, kevésbé jelentős van közvetlen közelében. Az elmúlt évek legszebb termése fent, a tihanyi apátságban van kiállítva, naponta sok száz látogatót fogad művészete.

— Nagyon örülök ennek a kiállításnak, amellyel tulajdonképpen a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság lepett meg. Annál is inkább, mivel a hely jellegénél fogva, nemcsak műértő közönség lépi át a termek küszöbét, hanem — és elsősorban — olyan kiránduló is, kik talán először találják szembe magukat szobraimmal és grafikáimmal. Igaz, a vendégkönyv egyik-másik, mélységes értetlenségről tanúskodó bejegyzése elszomorít, de vigasztalom magam, talán mégiscsak valami jó hatás lopózott ezekbe is észrevétlenül.

(Masznyik Iván rajza)

Jó lenne hinni ebben. Hiszen Borsos Miklós kőbe, márványba csiszolt látomásai a magasrendű emberség megkapóan lírai vallomásai. A pannón táj lágy lejtésű dallamai zengnek, a klasszikus álmok üzennek a mai világ embe-rének. Nagy, csiszolt formái a nőt idézik, a szépség himnuszát, a zúzott tömbök pedig a lélek mélyeire hajolnak, s a pusztító és építő indulatok szimfóniái.

— Annak idején, a gimnáziumban görögös voltam. Ezeken az órákon mással sem foglalkoztunk, mint Iliásszal, görög nyelven. A homéroszi világ olyan gazdag, hogy abban megtalálható minden. Nemcsak részletekben, hanem általánosságban is. Mondanivalója az emberről örökérvényű megfogalmazás. Hatása alól, mint ember és művész, mindmáig nem tudom kivonni magam.

S valóban, a klasszikus tisztaság jellemzi szobrait. Az anyag, a forma, a kifejezés összhangja izgatja, a végsőkig letisztult művészet jellemzi. Egyik méltatója találóan jegyezte meg: »A természettel társművész. Abban keresi és bontja ki a szépet.«

Festőnek indult. Olaszországban, Franciaországban keresett magának mestereket. Győrben, majd Budapesten élt. Több mint két évtizede pedig nyaranta Tihanyban, ezen a csodálatos vidéken, amely művészetének sajátos stílusát is segített kialakítani. A szobrok mellett plaketteket, rézdomborításokat is készít. Grafikái szintén a lényeget fejezik ki, néhány nagyszerű vonallal teremt hangulatot, mellőzve minden felesleges részletet.

Legszebb művei itt születtek, a tündérkert műhelyében. A délelőttöket szereti legjobban, a hajnalt, amikor a nap első sugarai csókolják készülő köveit. Több mint egy órányit raboltam el ma alkotó idejéből. Búcsúzom. A kerti gyepen formálódik az új kompozíció. Sellőfej, Lampedusa egyik novellájának élménye nyomán.

Sz. I.

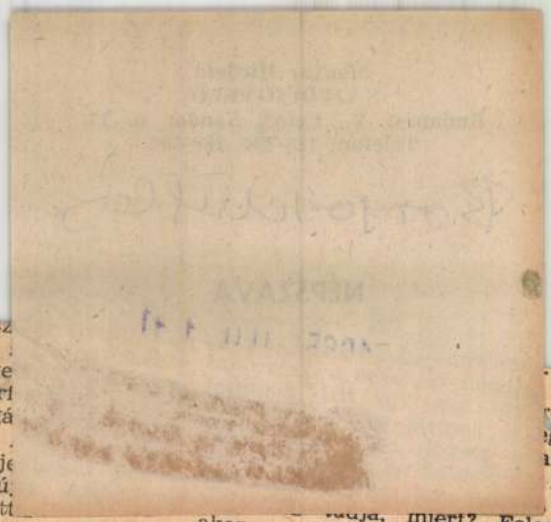

szoba-konyhás főbérleti lakás
— az aprócseprő háztartási cikkek, hiszen egy gondos asszonynak mindennel törődnie kell. Nagyon várta az esküvőt. Utána bizonyára sokkal izgalmasabban telnek majd a napok. Ezzel vigasztalta magát. És bizakodó irigységgel hallgatta az asszony-nővérek házi panaszait. Főzés, bevásárlás, az uram, a gyerekek. Béla engedékeny, puha természetű fiú volt, Emese mégis elhatározta, hogy ő is így beszél majd róla: az uram.

A betegek — különösen a régebbiek — mindent tudtak Emese menyasszonyságáról. Hogy ötórai teán ismerkedtek meg, és Béla roszszul táncol, de azért nagyon aranyos, ktsz-ben dolgozik, mellette, persze, fusizik is, így aztán átlagban összejön a 2500, néha még több. Ennél sokkal többet nem tudhattak Béláról, mivel Emese se tudott többet. Esetleg ott volt még a főbérleti lakása, néhány olcsó szellemesség, amiért Emese jópofának tartotta, és persze, a tervek. »Varia bútort veszünk, olyat, amihez kihúzható asztal van, hogy megvendégelhessük a családot.

»Motorral utazunk majd, Bélának van egy isteni Pannóniája. Bejárta vele a fél országot. Csak az a baj, hogy motorra nem lehet felöltözni. Persze, a csomagot előre küldhetjük postán. Azt mondják, nem is kerül sokba.«

»Ha ezután is így keres, jövőre meglesz a tévé. Én egy Carmennal is kiegyeznék, de Béla jobbat akar, nagyképernyőset. Esküszik az Alba Regiára. Én viszont sokallom az árát. Tulajdonképp a kicsi is megteszi, ugyanazt látni rajta. De hát ezek a szerelő emberek szeretnek nagyzolni. Nézzétek, micsoda Alba Regiám van nekem, meg micsoda Pannóniám van nekem. Mondom is Bélának, azért nem lesz soha autója, mert mindjárt a leghíresebb

eppen elegge teles
ház szagokkal. Két
tett, amikor észreve
tik. Egyenletes fér
lott. Pillanatra megá
kájában keresgélne.
gyorsultak. Édes ij
Szaporán elindult ú
laki a nevét kiáltott

— Emese, halló, Emese, ne szaladj már előlem!

Csalódottan hátrafordult. Csak egy ismerős? Pedig már azt hitte...

Kivörösödött arcú fiatalember állt meg mellette.

— Jól megszalajtottál.

— Ja, te vagy — vonta fel a vállát Emese.

— Miért, mást vártál?

A lány bosszúsan fintorgott. — Nem. Senkit.

— Pedig én egyenesen hozzád jöttem Pestről.

— Hozzám? — Emese szeme kitágult, egyik szemöldöke felhúzódott. Ezzel az arckifejezéssel szokta hódítani a fiúkat. Így nézett tánc közben és az első randevún. Szóval, amíg érdemes volt.

— Igen, majdnem.

A kacér pillantás elhalványult.

— Játssz a nagymamáddal.

— Nem játszom. Se vele, se mással. Szeretnék veled összebékülni.

— Mi az, Pesten nem találsz magadhoz való lányt?

— Találnék, ha keresnék. De nem keresek. Veled akarom rendbehozni a dolgomat.

Emese próbálta eszébe idézni, milyen bolondul szerelmes volt ebbe a fiúba két egész hónapig. Persze, ez régen volt, nagyon régen. Majd három évvel ezelőtt. Aztán Jancsi Pestre hurcolkodott, elmaradtak egymástól. Különösebb megrázkódtatás nélkül váltak el, mindketten a hátuk mögé tekingettek, mintha ott várná már őket a másik. Remekül táncolt ez a Jancsi, és minden udvarlója közül vele csókolózott

akar venni. Hát ilyenek a férfi
látja. Persze, mutatom neki a g
rűt. Átnéz rajta, mint a leveg
Az eljegyzést fel is lehet bont
azt mondja. De én nem bont
Majd meglátjuk. Le akartam rá
nem tágított. Hogy csak vel
együtt megy vissza Pestre. Ez
elhatározta. Úgy készüljek. M
dom neki, én nem készülök seh
a más menyasszonyához sem
köze. Azt mondja, ezt jól meg k
beszélni. Semmire se gondolta
egyszer csak berángat egy cukrá
dába. Nem akartam botrányt, le
tem vele. Egész vagyont költött rá
én meg semmihez se nyúltam. Egy
azt mondja, nekem hízol. Meg il
neket. De pimaszul ám, hogy m
felképeltem. Na, képzelje! És
nem volt elég. Utána se ment
a nyakamról, jött mellettem, és
szélt, beszélt, beszélt. Még Bélát
sértegette. Ki az a Béla, az
senkiházi, nem hozzámvaló. Pe
nem is ismeri.

Amikor idáig ért az elbeszé
ben, Emese már igazán remeg
A hőmérőt is alig tudta hely
tenni.

— Még ez se volt neki elég
folytatta szinte lélegzet nélkül.
Mikor a kapuhoz értünk, elkapt
csuklómat, így ni, képzelje, és m
csókolt. Aztán otthagyott, de n
azt kiabálta, hogy úgyse menekü
előle.

Szívesen beszélt volna még, an
is inkább, mert a fiatalasszony é
szoba többi betege izgatottan vár
a folytatást, de aztán az óráj
nézett, és megrémült. — Jesszus
a vizit — kapott a fejéhez. Szala

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

MAGYAR NEMZET

1964 MÁR 8.

1021

A Magyar Nemzet galériája

Borsos Miklós metszete a nők napjára

Karinthy Ferenc

NYELVEL

A halhatatlan Háth-Bizony János

Szóleim baráti körének egyik állandó játéka, kedvelt teremtménye volt az a bizonyos »Kovács úr«, más néven »Háth-Bizony János«, aki minden helyzetben, minden alkalomra megtalálja a megfelelő bölcs szentenciát, legalaposabb közhelyet. Kosztolányival, Turcsányi Elekkel, Devecseriékkel gyakorta elmókáztak így, fel-felujjongva egy-egy sikeres találaton. Háth-Bizony Jánostól származik az a mélyértelmű megállapítás, hogy *úgy még sosem volt, hogy valahogy ne lett volna*, továbbá, hogy *manapság igyekezni kell, ha az ember valamire vinni akarja.* Ő közli nyáron azon észrevételét, hogy *egészséges dolog ez a jó kis meleg*, télen viszont *nem árt az a kis hideg;* ha a vonat késik, ő nyugtat meg, hogy *Szolnokig behozhatjuk.* Szerinte a vaj olyan, *mintha mandula volna*, a mandula meg *akár a vaj*, a festmény *mintha élne*, egy szép nő ellenben *olyan, mintha festve volna.* A munkanélküliségről az a véleménye, hogy *kérem, aki akar, az tud* olyan, mint mások: ő az egyet len tucatember a világon.

Akik e játékkal szórako tak, többnyire már nincsene közöttünk, Háth-Bizony J nos azonban túlélte őket, ú látszik halhatatlan. Felbukk ma is mindenütt, a közéle ben és a kávéházban, utc és villamoson, színházba társaságban, futballmeccse naponta többször is találk zom vele... Ha valami ren elleneset vesz észre rajta például árpa nőtt a szem men, nem győzök kacagni v nélkül ismételt tréfálkozás hogy *látom, aratás lesz*, va *rossz helyre néztél.* Ha sán tok, feltétlen elsüti: *félrelé tél?*, a fájós ujjamra: *ho dugtad?*, a pattanásra: *ki gyeztél* vagy *ott jön ki a ro szaságod*, ha borbélytól jövö *mi az, birkanyírás volt?* A k vér ember neki *súlyos egyé ség*, a terhes nőtől ő ké meg: *egyben van még?*, s történetesen az orvosának v valami baja, azt javasol *hívni kellene egy jó orvost*

Ami politikai nézeteit ill ő, úgymond, *haspárti.* De az meg kell hagyni, így Háth-B zony János, *az a régi vi sem volt fenékig tejfel*

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

JELENKOR

1965 7.

1021

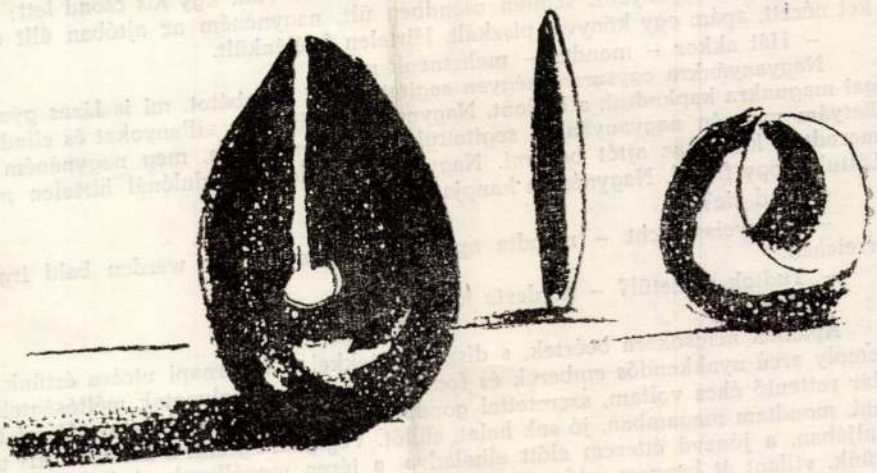

Borsos 1965

BORSOS MIKLÓS rajza

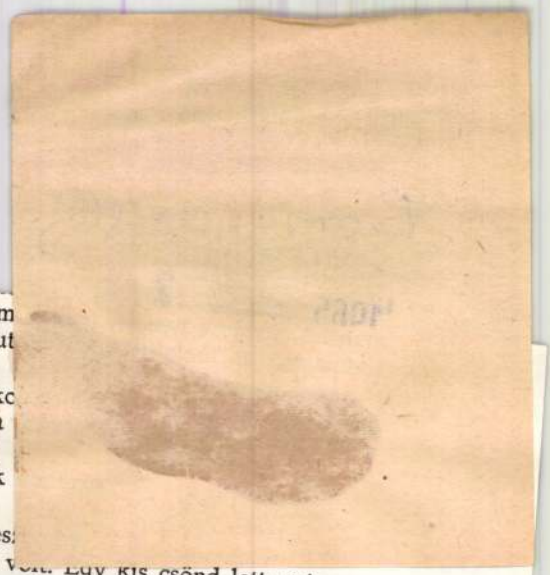

tam, amiből puhán bugyog a szalmaszínű sör, láttam
a fanyar, hűs, hosszú kortyokat. Aztán eszembejut
tértem.

A rokonok búcsúzkodtak: mindenki összecsókc
szolgálatkészen félrebillentett fejjel álltam a szoba
s nemsokára visszajött.

– Végre – mondta – azt hittem, sose fognak
És rámnézett.

– Igen – mondtam, mert más nem jutott az es
Bátyám órájára néztem: háromnegyedtizenkettő v
mozdultunk, nagyanyánk szintén csöndben ült, nagynénám az ajtóban állt és min-
ket nézett, apám egy könyvet piszkált. Hirtelen felélénkült.

– Hát akkor – mondta – mehetnénk mi is.

Nagyanyánkra egyszerre négyen segítettük fel a kabátot, mi is lázas gyorsaság-
gal magunkra kapkodtuk a ballont. Nagynénám eloltotta a villanyokat és elindultunk.
Bátyám meg én nagyanyánkat segítettük a lépcsőn, apám, meg nagynénám hátra-
maradtak kicsit, az ajtót bezárni. Nagyanyánk a lépcsőfordulónál hirtelen megállt.
Láttuk, hogy figyel. Nagynénám hangja hallatszott.

– Und sie?

– Ich weiss nicht – mondta apám. – Ich meine, sie werden bald irgendwo
erreichen.

– Tudtok németül? – kérdezte nagyanyám.

– Nem.

Apámék nemsokára beértek, s díszes léptekkel a vasárnapi utcára értünk, ahol
komoly arcú nyakkendős emberek és fodros kisbabák gomolyogtak méltóságteljesen.
Már rettentő éhes voltam, szeretettel gondoltam az eljövendő percekre. Halat fogok
enni, mondtam magamban, jó sok halat, süllőt. Végigballagtunk a meredek kis utcán,
s aljában, a jónevű étterem előtt elhaladva, a téren megálltunk. A belvárosba me-
gyünk, villant át bennem, akkor tatárbeafsteket eszem, két tojással. A harang meg-
szólalt a tér sarkán emelkedő sárga templom tornyában. A kongás elborított ben-
nünket.

– Ti merre mentek? – kérdezte apám.

Bátyám mutogatott valamit; én a földet néztem és a cipőm orrával karikákat raj-
zoltam. Aztán megvontam a vállam. Aztán kaptam valahonnan három csókot, egy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET

1964 — 1

1021

Borsos Miklós: Ybl Miklós emlékérem. 1963

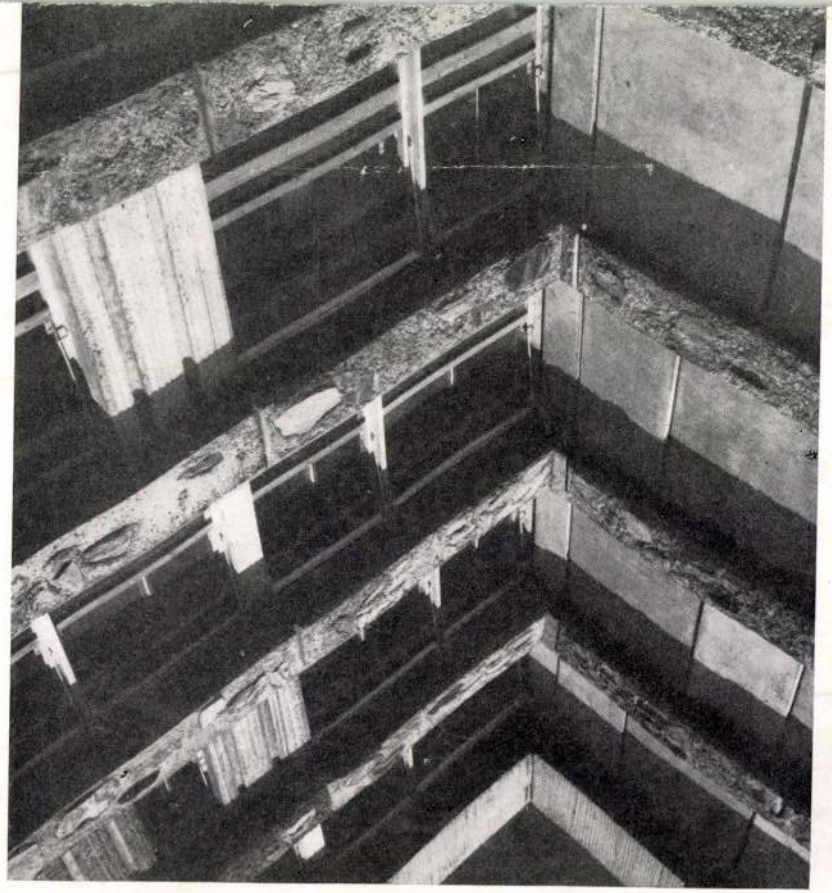

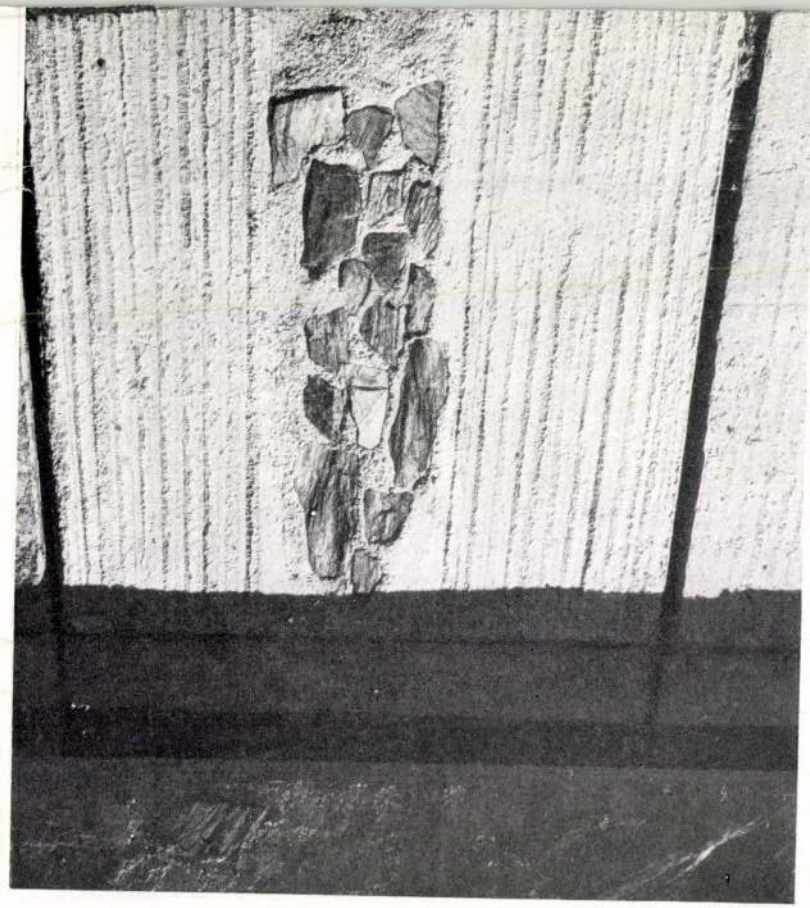

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
MAGYAR NEMZET

1964 MÁJ 1

Borsos Miklós rajza

H. Barta Lajos

KÖKÉNY MISKA ÉS A DÁDÉ

(Munkásanekdota az Április 4 Gépgyárból)

A história, amit most elbeszélek, azért következett be, mert a mi szeretett egykománk és brigadérosunk, nevezetesen Kökény Miska, jobban szerette a pénzt, mint a feleségét. (Pedig a feleségét is szerette.) Öt forintért felugrott a satupadra, megtáncoltatta a seprűt, tíz forintért egykapásra megivott három liter vizet, húsz forintért pedig mezítelen kiállt a gyári fürdő ablakába. Volt, aki esküvel állította: a mi szeretett kománk, egyszer száz forintért kiszaladt a világból, s mert ott kint az angyalok is ígértek pénzt, ha visszajön, hát visszajött, és így lehetséges, hogy most ismét közöttünk van. Nekünk nagyon tetszett, hogy ilyen pénzszerető brigadérosunk van. De egyszer megharagudtunk rá. Már túlzásba vitte. Reszelővel nekiment a normásnak, és majdnem leütötte a fülét. A kövér Szepi mondta is: »Meglásd, Miska, egyszer még megjárod«!

1

Amikor a történet kezdődött, tavasz volt és reggel. Sütött a nap, még nem dudáltak, a műhelyben voltunk, és arról beszélgettünk, kellene egy a

isten!« »Na, jó — mondta Miska és megfordult —, akkor fújjátok fel a brigádot!« Négyen maradtunk Dádé mellett, és szavaztunk, itt marad-e Dádé? Hárman, Szepi, Tóni és én felemeltük a kezünket.

3

Miska különvált, Dádét magam mellé vettem, és rászántam egy délelőttöt, hogy elmagyarázzam, mi lesz a dolga. Amikor mindent meg-

alig tudtam a nyomába mer ni. Végigtekeregtük a búcsú volt ott minden, jojó-labd fakanál, mézeskalács, de Dá dé nem volt a földön: eg lámpaoszlopon ült.

6

A verekedésből nem le semmi. De másnap regge amikor bementem a műhely be, hát csudát láttam. Dád egy nagy vaslemez mellett vi gyázzban állt, a táblán krétá val írt grafikon volt, a legte tején Miska neve, és ez: »Kö kény 114 százalék.« Alatt meg, még nagyobb betűkkel »A brigád-átlag lent van a gra fikon alatt.« Dádé még mindi vigyázzban állt, és remegett Ráordítottam: »Hát maga?!.. maga mit csinál itt?!« Még jobban remegett és szalutált »Jelentem, a Miska úr ide ál lított.« Miska felbukott gépe mögül és nevetett. Dá dé még mindig tisztelgett, é még mindig remegett: »Kéren szépen, munkába állhatok?« Megint ráordítottam: »Miért mi a fenét akar itt csinálni?« Elindult, visszarántottam, é azt mondtam: »Ide figyel

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
ÉLET ÉS IRODALOM
1964 APR 25
1021

Borsos Miklós plakettje

DALOS GYÖRGY:

Két dátum között

1922. augusztus 15.

Lenin kinéz az ablakon. Nehéz
kezét a hordszék karfájára hajtja,
betegség, gond redőin átsüt arca,
az elmúláson át, amíg kinéz.

Majakovszkij beszél. A termet és
a hang a hallgatókat fogvatartja.
Aztán verset mond. Szókat mozdít ajka,
földrészeket, világokat igéz.

A Gorkij-utcán — szinte mozdulatlan,
rongyos gyerekek fürösztik a napban,
éhségben érő fonnyadt arcukat.

Plakát kiált: Segíts az éhezőknek!
Új rend! Jövünk! Csak ennyi volt belőled
s már volt ki látta, mélyed mit mutat.

1962. augusztus 15.

Emlékszem még, az első napra. Álltam
a Gorkij-utcán. Forró délelőtt.
Gyerekarcok fürödtek a sugárban,
kirakatok és szállodák előtt.

A város akkor várta — véle vártam —
két utasát, az űrből érkezőt.
És csupa lüktetés volt, csupa áram
a házak és az emberek között.

Később fagylaltot vettem és riadt
Szemmel számláltam kopejkáimat,
idegen voltam itt, magányba tévedt.

Új városom taszított és kötött
és mint Lenin a hűs üveg mögött,
nagy és távoli volt, mi várt: az élet.

VIHAR BÉLA:

Jelenés a Néva partján

Részlet egy versciklusból.

Néhány hónappal ezelőtt
Önöknél jártam,
a hajdani Petrográdban,
s mi találkoztunk Majakovszkij elvtárs.

A Néva partján
egy padon ültem éppen,
nem messze az Aurora közelében,
amidőn mellém telepedett Ön,
s némi csönd után,
már nem csupán
a csipkeingét felöltő asszonyi táj
gyöngyremegéseit figyeltem,
hanem Önt is,
amint gondolataim közegén keresztül
megjelent, szólt, pörölt, egyre hevesebben,
s míg Ön lobogott, én közben jegyeztem
szavai villámlásait.

— Mi,
a lázadás, a harc gyermekei
a boldogtalanság ellen fogtunk fegyvert;
filozófiánk
a puskacsőből kicsapódó láng
jeleivel hirdettük meg ott,
és felfigyelt rá minden elnyomott.
Világot szültünk a lövészárokban:
éheztünk, mégis szép volt,
fáztunk és mégis szép volt,
mert bensőnk, e kék égbolt,
a planétáktól fénylett,
kitárult s átövezte az emberiséget.

— Erről beszélt Ön, vagy gyarlón idézek?
Ha megbotlottam,
bocsánatot kérek,
ó, folytassa Vlagyimir Vlagyimirovics.

— A Szmolnijban egy lámpás látható
a polgárháború kezdetén
e petroleum táplálta szerény
ólcsó, vásári porcelán
Leniné volt, — az íróasztalán.
Ahol e lámpa tompa
sugárudvara koszorúját fonta
lángész homloka kupolája köré:
itt álmodozott (mert azt is tudott)
népünk éjszakája idején,
arról, hogy majd országaink felett,
táplálva milliónyi üzemet
az elektromosság tűzmadara száll át,
s csőrében hozza,
a városokba,
falvakba, kolhozokba,
a kommunizmus
fényből szőtt olajágát.
Titkunk, hogy kanóc mellett is
a csillagözön prizmáját csiszoljuk,
s a búzaszemben már látjuk a kalászt,
amelyet nékünk érlel az idő.
Mi,
a lázadás, a harc
és Iljics gyermekei,
így voltunk rendre katonáid,
követve téged mindhalálig
tábornokunk
Reménység elvtárs és Igazság elvtárs.
De ki mérgezte meg étkünket, italunkat?
Csempészett kígyót rózsabokrainkba?
A forradalom inkvizitorát,
filiszterét, a mohó ostobát
a gyomrom sohsem bírta.
Ők löktek sírba, jól tudom,
s ha százszor újra elbukom,
és versem megtapossák,
akkor sem megyek egy úton
a szürkeség, a dogmák
papíragyú papjaival,
velük, akik az embert
megtagadva, önjavukra
váltják fel Marxot, Engelst.
Sebünk láttán némelyikük
a boldogságról szájal;
ezek ellen hadakozom
haragom tankhadával,
vértanúk csontjaival,
örökségük szavával.
— Így szólt Ön, majd elhallgatott,
s néztük a Néván mint ragyog
a kecses, partmenti, barokk
paloták szalagárnya,
s a hősi Leningrád felett
felcsillog, csattog, meglebeg
az éj bársony palástja.
Aztán — váratlan pillanat —
már Önt láttam, amint haladt,
az Orosz Garabonciás,
átlépve az Admiralitás
tűtornyát, gyorsan tovatűnt
a gomolygó homályba:
töprengéseim kivetült
lobogó óriása,
vonult gigászi léptekkel a századokba,
s ott van
a csatázó, mindig győztes
Örök Forradalomban.

KRITIKUSOK KÖNYVSOROZATA

Pándi Pál: Elsüllyedt irodalom?
Gyertyán Ervin: Költőnk és kora
Nagy Péter: Szabó Dezső az ellenforradalomban
Tóth Dezső: Életünk — regényeink
Bata Imre: Ívelő pályák
Illés Jenő: Mai dráma — mai dramaturgia
(Szépirodalmi Könyvkiadó)

Kölcsey megállapítása százharminc esztendő után sem vesztette el érvényességét: „nincs nálunk sem inkább gyűlölt, sem kevésbé értett szó, mint ez: kritika!" Talán ezért is érdekes és figyelemre méltó vállalkozás a *Szépirodalmi Könyvkiadó* tetszetős kiállítású sorozata, mely a kortárs kritika érdekes teljesítményeit bizonyos tematikai, gondolati egységekké rendezve juttatja el az olvasóhoz. Más, hasonló kezdeményezésekkel szemben (Mint a *Világirodalmi Kiskönyvtár*, vagy az *Irodalomtörténeti Füzetek*), ezeknek a köteteknek az az előnyük, hogy közvetve, avagy közvetlenül élő irodalmunk problémáihoz kísérelnek meg kulcsot adni.

A sorozat immár másfél esztendeje megjelent nyitó kötetét *Fenyő István*, tanulmányát fiatal novellistáinkról — már ismertette, vitatta a kritika. *Pándi Pál Elsüllyedt irodalom?* című tanulmánykötetét, a korábbról már ismert jelentős dolgozatok mellett egy kitűnő Salamon Ernő portré emeli a XX. századi magyar irodalomtörténetírás nagyobb teljesítményei közé. *Gyertyán Ervin* könyve József Attiláról bizonyára még nagyobb távlatú eszmecseréknek lesz kiindulópontja. *Nagy Péter* úgy dolgozta fel Szabó Dezső pályafutásának egy izgalmas szakaszát, hogy ezzel máig ható veszélyes elméletek mélyreható, kritikáját nyújtotta. *Tóth Dezső* azokat a cikkeit, összefoglaló jellegű tanulmányait gyűjtötte össze, amelyekben irodalomtörténészként s kritikusi készséggel egyszerre adott számot irodalmunk jelenéről. A közeli napokban látott napvilágot két ifjabb kritikus, *Bata Imre* és *Illés Jenő* kötete.

Megváltozott a kiadó elképzelése?

Előljáróban meg kell állapítanunk: a kiadó — úgy látszik —, menet közben megváltoztatta a sorozat indításkor kialakult koncepcióját. Gondoljunk Fenyő, Pándi, Tóth Dezső, Nagy Péter, Gyertyán köteteire: ezekben a tematika egysége, egy problémakör komplex látásának s megoldásának szándéka uralkodott. Az sem utolsó szempont, hogy az említett kötetek valamilyen módon hézagpótlóak. A fiatal magyar próza alkotásairól teljes áttekintést nyújtani, a két világháború közötti szocialista irodalom elfelejtett nagyságaira irányítani a figyelmet, a legnagyobb magyar szocialista költő esztétikáját legalább felvázolni, a közelmúlt és a jelen irodalmának problémáit exponálni — mindez halasztathatatlan munkának tetszik. Az utoljára megjelent köteteket vizsgálva azonban semmiképp sem tudunk ilyen, vagy ezekhez hasonló erényeket felfedezni. Bata Imre tanulmányai (a Válasz indulását bemutató irodalomtörténeti vázlatot kivéve) esetlegesek; részigazságokként hatnak, dokumentumnak számíthatnak egy majdani filosz számára és nem tágasabb szellemi horizontok felé mutató ítéletekként. Illés Jenő színházi kritikáinak volt és van is helyük — tájékoztatásként — a hetilapok, folyóiratok hasábjain. A magyar dráma mai fejlődésének rajzát —, amit a szerző ígér, s amire szükség is lenne — ezek az alkalmi cikkek nem adhatják meg.

Őszintén: számunkra *a kezdeti koncepció rokonszenvesebb s hasznosabb*, mint az a — kétségtelenül megmagyarázható — álláspont, mely a nagyobb vállalkozásoktól még tartózkodó kritikusok már jelentősebbnek tetsző, ám mindenképpen alkalmi írásait tartja összegyűjtésre méltónak. Kritikánk egyik gyengéje, hogy nagyobb felkészültséget igénylő, merészebb feladatokra alig akad jelentkező. Élő irodalmunk legkiemelkedőbb egyéniségeinek monografikus bemutatása mellett szükség lenne a fiatalabbak átfogóbb, az egyes alkalmaktól elvonatkoztatott értékelésére.

Mi a kritikus

Egy ilyen sorozat, mellyel most foglalkozni kötelességünk, szinte törvényszerűen veti fel a kérdést. És úgy gondolom, hogy ezúttal valamivel többre lehetünk kíváncsiak, mint a lexikon szabatos meghatározása: „irodalmi szempontból az a közíró, aki az irodalmi művek értékét megállapítja..."

Bata Imre, kötetének első írásában rögtön a „kritikus hivatását" elemzi. Azt írja: *„Korábbi korok megreformálták a maguk irodalmi organizátorait, szuverén kritikusegyéniségeit, ez az évtized emlékezetes szervező*

és bíráló egyéniséget alig á az utókornak. Pedig a fel szabadulás utáni esztendők ben bontogatta szárnyait né hány ígéretes kritikai egyé niség. És máig abban a helyzetben vagyunk, hogy tulajdonképpen hivatásos kritikusunk nincs is." A továbbiakban kiderül, hogy Bata nem tekinti kritikusnak azt, akinek „főfoglalkozása", hogy irodalomtörténész, szerkesztő vagy lektor; a hírlapírókat pedig meg sem említi. Majd kijelenti: *„A kritikus sajátos minőség. Ő az, akinek nemcsak történeti érzéke és tájékozottsága, esztétikai műveltsége van, de biztos művészi érzéke, a kor jelen valóságában pontos tájékozódó képessége s mindennek megfelelően bátor kritikai meggyőződése is."* Egyetértünk. Csak azt szeretnénk megkérdezni: mi ebben a sajátos? Miért nem vonatkozhat mindez az irodalomtörténészre? a lektorra? a szerkesztőre? sőt — horribile dictu! — a hírlapíróra? És miért kell éles határokat vonnunk?

Kissé hosszabban idéztük Batát, azért is, mert a kritikus privilégizált helyzetéről alkotott kényszerképzeteket elég pregnánsan fejti ki. Sőt, bizonyítékként az irodalomtörténet tanúságát idézi. Nevek nélkül. Szeretnénk a hiányt pótolni: *Bajza* szerkesztő is volt, *Gyulai* szerkesztő és egyetemi tanár, Schöpflin szerkesztő, író, irodalomtörténész, fordító, könyvkiadóvállalati lektor egyszerre, *Gaál* szerkesztő, újságíró, *Bálint György* újságíró, *Révai* politikus és szerkesztő. Hol van a sajátosan kritikus jellem? (Ha már a neveknél és a halhatatlanságnál tartunk, mi úgy gondoljuk, hogy az utóbbi évtizedből Révai munkássága — minden tévedése ellenére —, igenis az utókor számára is nyújt valami tanulságot, mégpedig nem is keveset. És korántsem vagyunk annyira bizonyosak abban — mint Bata —, hogy Németh Lászlónak sikerült elvégeznie „tanulmányírói munkássága jó értelmű újjáértékelését.")

A speciálisan kritikusi tulajdonság a politikum mélyebb értése, a publicisztikus hevület —, s ebben különbözik a kritika igazából más irodalomtudományoktól. *Schöpflinnek* igaza volt: „Éppen abban van a kritika publicista fajtájának a hatása a kultúrára, hogy az elméket megtermékenyíti az irodalomra vonatkozó gondolatok tömegével, emeli és megszaporítja szempontjaikat, a teljesebb megértés révén szorosabbra kapcsolja a viszonyt író és olvasó között, megkönnyíti, sokszor lehetővé teszi íróknak és irodalmi irányoknak az ér-

Új Könyvek

Bakó József: **Följebb a kaptafánál**	Kötve	23,50
Bata Imre: **Ívelő pályák**	Fűzve	9,10
Déry Tibor: **G. A. úr X-ben**	Kötve	28,50
Gyárfás Endre: **Partközelben**	Fűzve	4,50
Hubay Miklós: **Hősökkel és hősök nélkül**	Kötve	33,—
Maróti Lajos: **Pantomim**	Kötve	15,50
Mesterházi Lajos: **Egyes szám első személyben**	Kötve	17,—
Noma Hirosi: **Légüres övezet**	Kötve	28.50
Sík Endre: **Ellenméreg**	Kötve	19,50
Takács Imre: **A férfi tánca**	Kötve	12,—
Tolsztoj, L.: **Gyermekkor, serdülőkor, ifjúság**	Kötve	27,—
Vészi Endre: **Darazsak támadása**	Kötve	19,50

Kaphatók az Állami Könyvterjesztő Vállalat
KÖNYVESBOLTJAIBAN
és az
ÜZEMI KÖNYVTERJESZTŐKNÉL!

M.D.K.

Borsos Miklós
szobrász

Bernáth Aurél ezem.
(repro)

A belső címlapon
Művészet, 1965. január.

Boros Miklós
molnár

M.D.K.

Rézdomborításait és érmeit
mutatta be a Balatoni Tár-
laton.

Lovács Gyula: Balatoni Tájlat
lélvészet, 1965. január. – 43 lap.

Borsos Miklós, szobrász MDH

A Magyar Ispita restaurálási munkáit befejezték s a belső udvaron felállítják fehér márványból készült, mesemadarat ábrázoló szobrát. (Győr.)

— Ma hallottuk 2.1

ESTI HIRLAP, 1962. jún. 13.

mdk

Borsos Miklos Bartla László
az éltalt Vass Elemér

Titanyban élnek s éltek, mely az ly
Helikon sziktelyévé vált.

Kanyar József. Ly Helikonok Ró A Régi
Jelenkor 1903. 10. sz

976. l

Borsos Miklós, szobrász

MDG

Jún. 17-én matják fel művét (Badacsony-tomajon): Egry József sírem lékét.

— : Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. jún. 11.

Orvostörténeti múzeum Semmelweis emlékére

1021

Orvostörténeti múzeummal gazdagodik Budapest: augusztus 13-án, Semmelweis Ignác halálának 100. évfordulóján nyitják meg a nagy magyar szülészorvos Apród utcai újjáépített szülőházában.

Dr. *Farkas* Károly, az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete orvostörténeti szakcsoportjának főtitkára a tervezett Semmelweis-ünnepség részleteiről a következőket mondta:

— Ezt az esztendőt Semmelweis emlékének szenteljük. Az ünnepségek, a Magyar Tudományos Akadémián augusztus 13-án ünnepi nagygyűléssel kezdődnek, amelyen dr. *Sós* József rektor Semmelweis-emlékbeszédet tart. Ezt követi az orvostörténeti múzeummá átalakított Semmelweis-szülőház megnyitása és a *Borsos* Miklós szobrászművész által készített szobor leleplezése.

A kétnapos ünnepségnek számos külföldi vendége lesz, aki részt vesz az orvostörténeti szakcsoport által rendezett tudományos üléseken is.

Az orvostörténeti múzeum Semmelweis-szobájában a nagy magyar orvos eredeti bútordarabjait, korabeli családi képeit állítják ki, könyvének kéziratai, valamint levelezése is ide kerül. Érdekessége a múzeumnak az 1800-as évekből származó rekonstruált Gömöri-patika. A világon egyedülálló az a csaknem négyezer darabból álló orvosi vonatkozású éremgyűjtemény, amely az új orvostörténeti múzeum különösen értékes szerzeménye.

MAGYAR NEMZET
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ

alapos gyan...
waldot nem is hallgatták
Kennedy-gyilkosság üg
ben, hanem csupán Ti
rendőr lelövésére vonatk
lag. Az 1963. november 2
23-ra virradó éjszakán t
sajtókonferencián ugyan
wald az újságírók t
egyöntetű jegyzetei szer
a kérdésre, hogy meg
elnököt, határozott ta
laszt adott és hozzát
nem is vádolták ez
cselekménnyel, csup
őr megölésével. A
tek utólagos jelen
ez nem igaz, mert
gyanúsították az elnök
gyilkolásával, de ezt a bűncselekményt éppen úgy tagadta, mint Tippit rendőr megölését. Minthogy Oswald védekezését nem ismerjük, mindenképpen fennáll az a lehetőség, hogy ha tovább élt volna, az elnökgyilkosság ügyében alibit bizonyíthatott volna.

De talán éppen ezért nem élhetett tovább.

A gyanút tovább fokozza az a körülmény, hogy Oswald

...ített té-

...
talan
egy fátyol, a
az Egyesült Állam
sőbb viszonyait, egy ál
társadalom hálószobatitkait takarta. A Warren-jelentés — akarva vagy akaratlanul — tovább lebbenti ezt a fátylat. Ebben áll valódi jelentősége. S talán ez a jelentősége történelmi is...«

Dr. Timár István

B orsos Miklós szobrász M.D.K.

Semmelweis -emlékmü a Semmelweis szülőházhoz.

Uj szobrok Budapesten és vidéken

Magya r Nemzét junius 12. 4.l.

Borsos Miklós
szobrász

M.D.K

Lenin (plakat)

A belső címlapon
Művészet, 1963. november.

Borsos Miklós
szobrász

M.D.K.

Csontváry plakettje
(repro)

Élet és Irodalom, 1963. november 23 – 1 kep

Borsos Miklós
szobrász

M.D.V.

„Női fej" című műve szerepel a
„kiállításon és tusrajzai.

Marosi Ernő: Magángyűjtők kiállítása a Magyar Nemzeti Galo-
riában

Művészet, 1963. november - 39 lap.

MDk

Borsos Miklós szobrai

A zalaegerszegi Zeneiskola részére
Bartók domborművet készít,
vörös, pirkei márványból.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. febr. 7.

Borsos Miklós, grafikus

MDK

Az elmúlt évben is sok könyvet illusztrált.

Dr. P. Brestyánszky Ilona: Legszebb Könyveink 16-17

A Könyv, Bp. 1962. május II/5

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ
1964 FEB 1.

1021

Emlékezés dr. Doktor Sándorra

Pécs város művelődési háza bensőséges ünnepség keretében emlékezett meg születése 100. évfordulóján dr. Doktor Sándorról, a munkásmozgalom és művelődés kiemelkedő alakjáról, akit egy törésnélküli élet alkotásai és tevékenysége alapján Pécs város kulturális és politikai történetének legjelesebbjei között tisztelnek.

Az ünnepségen résztvett dr. Szabó Zoltán, az egészségügyi miniszter első helyettese, az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete központi vezetőségének képviseletében, dr. Steinmetz Endre főorvos, a szakszervezet megyebizottságának elnöke, Doktor Sándor leánya és veje, dr. Hajdú Gyula egyetemi tanár, valamint Doktor Sándor harcostársai és tisztelői.

Dr. Doktor Sándor emlékérem

Dr. Doktor Sándor 1864. január 4-én született Beregrákoson. Apja, Doktor Péter, miként minden elődje kisparaszt volt, néhány hold szántón élte a föld rabszolgáinak keserves életét. Tíz gyermeke közül a negyedik volt Sándor, aki a beregrákosi elemi iskolában tanulta meg az írás-olvasást. Doktor Sándor így emlékezett vissza később gyermekkorára: „Négyünknek volt egy pár csizmája, s ha valamelyikünknek ki kellett menni a zimankós beregi télbe — a többi addig a talpát melengette a szabad tűzhely mellett. Mert akkoriban még nem ismerték a ‚sparhelt"-ot, a takaréktűzhelyt. A kis Sándort azonban kiemelte a véletlen ebből a sorsból. A városban, Szatmáron foglalatoskodó nagybátyja felismerte a falusi iskolában is kitűnt gyermek kivételes tehetségét, magához vette és így kezdhette meg a gimnáziumi diákéletet. Később mint szolgadiák, instruktor, majd mint legátus végezte az osztályokat.

Kitűnő bizonyítványai alapján ösztöndíjjal nyerhette el az orvosi kiképzést és 25 éves korában a nagynevű Kézmárszky budapesti professzor maga mellé vette a szülészeti klinika tanársegédjeként. Itt dolgozott 12 éven át.

Midőn 1901-ben a nőgyógyászat modernebb igényeinek kielégítését célzó reform során felállítandó pécsi bábaképző intézet igazgató-tanárává nevezték ki, azzal az eltökélt szándékkal foglalta el ezt a vezető állást, hogy orvosi téren a leghaladóbb módszerekkel igyekszik a betegeket és a szülőnőket a szükséges támogatással, tanácsokkal és kezeléssel ellátni, de egyben a társadalom orvosának is tekinti magát.

De a megszokás, a maradiság, a minden újtól való tartózkodás, súlyos akadályokat gördített útjába. A nehézségek leküzdése szilárd eltökéltséget, céltudatos harcosságot követelt. Megfelelt ennek a követelménynek. Doktor Sándor egész élete a meggondolt, de soha meg nem alkuvó kiállás jegyében lefolytatott harcok és céltudatosan vállalt küzdelmek sorozata lett.

Amikor 1918-ban kirobbant az őszirózsás forradalom, Pécs város népe nagy lelkesedéssel őt választotta a megalakított Nemzeti Tanács elnökévé, mert bízott abban, hogy a reakciós erők öleléséből kiszabadulva, az ő vezetése mellett bekövetkeznek a várva-várt jobb idők. Belépett a szocialista pártba. A tudós Doktor Sándorból szocialista politikus lett. A fehérterror uralma idején keserves emigrációba kényszerült, s aggastyán korában a Horthy-bíróság a munkásosztály iránt érzett szeretetéért, harcában való részvételéért 10 évi fegyházra ítélte és a szegedi, majd a váci börtön cellájával büntették. Három évi raboskodás után a felszabadító szovjet hadsereg nyitotta meg börtönének ajtaját. A rabélet erősen megviselte egészségét. Csaknem teljesen elveszítette látását és midőn leánya házából Keszthelyen esti sétájára ment, egy teherautó kerekei alá került, s a baleset következtében 1945. november 7-én életét vesztette.

Orvosi tudásával segített minden hozzáforduló beteget. A legszegénvebbek és a legnyomorultabbak éppen olyan gondos ellátásra találtak nála, mint azok, akiknek helyzete minden orvosi rendelőbe való belépést lehetővé tett. Széles szakirodalmi tevékenysége, kollégái előtt tartott mélyreható tudományos előadásai, bravúrosan végrehajtott nehéz műtétei egybehangzóan igazolják az elsőrendű, a korral mindig lépést tartó tudóst, a sebészt és a gyógykezelés igazi mesterét. Váltig hangoztatta, az orvos kötelessége nem csupán az, hogy betegeket gyógyítson, hanem, hogy rávezesse az embereket, miként tudják egészségüket megóvni. A megfelelő életmód és életrend megszabásában és alkalmazásában kereste a megoldást és az egyéni körülmények mérlegelésével erre vonatkozólag adott jól megindokolt tanácsokat.

A társadalmi felemelkedés célját a szocializmus megvalósításában látta. Diákkorában még vallásos légkörben élt. Mikor kikerült az életbe, már a haladás, a progresszió embere volt. De a szociális küzdelmek megismerése, a marxista irodalom tanulmányozása, a proletár tömegek törekvései jogosságának megállapítása, amit megtoldottak mindig a saját paraszti múltjának emlékei és tanulságai, eldöntötték útkereső tépelődéseit. A kommunista párt tagja lett. Következetes jellemének egyenessége azonban nem engedte meg, hogy az elméleti állásfoglalásnál maradjon, hanem harcos kiállással igyekezett a kommunizmus igazát hirdetni, és azoknak mindenkit megnyerni. Aktív kommunista volt a szó legigazibb értelmében. Helyesen jellemezte Horthy ügyészének vádirata őt „meggyőződéses kommunista", de amiért megbélyegezni és elítéltetni kívánta, az volt benne a legbecsesebb érték.

Pécs város művelődési házában van elhelyezve a nagy forradalmi harcos arcképe, Bánovszky Miklós művészi olajfestménye, amely az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének megrendelésére készült. Emlékét hirdeti egy alapítvány is, amelynek kamataiból a művelődési ház vezetősége két évenként pályadíjakkal jutalmazza azokat a középiskolás diákokat, akik legsikerültebben dolgozzák fel Pécs munkásmozgalmának, illetőleg általános történetének keretéből a kijelölt témát. A művelődési ház Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművésszel, dr. Doktor Sándor képmását feltüntető emlékérmet veretett, és ennek példányaival jutalmazza azokat, akik a művelődési ház keretében teljesített társadalmi kulturális tevékenységükkel leginkább kitűnnek.

Az emlékünnepség programja: Pákolitz István, József Attila-díjas költő Doktor Sándor emlékére írott Meszszenéző c. verse, az emlékbeszéd, a társadalmi aktívák kitüntetése a Doktor Sándor emlékéremmel, a Doktor Sándor-pályázat eredményeinek kihirdetése, s a pályadíjak kiosztása méltó megbecsülése és elismerése volt a nagy forradalmi harcos úttörő munkásmozgalmi és kulturális munkájának.

A díjazott pályaművek:

Dr. Doktor Sándor a Horthy-bíróságok előtt (I.—III. díj).

Dr. Doktor Sándor világnézete és tevékenysége naplója alapján. (II. díj).

Mind a három díjazott pályaművet a Janus Pannonius Múzeum helytörténeti osztályán Doktor Sándor dokumentációs kiállításán helyezik el.

A művelődési ház Doktor Sándor szellemi hagyatéka gondozásával a haladó, harcos, helyi hagyományok tiszteletére, elmélyültebb hazaszeretetre nevel.

Baló István

volna a műszaki részleg munkájára. A javulás fokozatosan következett be: bár növekedett az igénylések száma, rohamosan csökkent a javításokra történő várakozási idő, megszűntek a brigádtagok emberi magatartásával kapcsolatos panaszok is. Közvetlenné vált az osztályok és a műszakiak kapcsolata. Valamennyi osztály megismerte saját műszaki szakemberét, aki viszont igyekezett munkáját úgy elvégezni, hogy azon huzamosabb ideig ne akadjon javítanivalója.

A szocialista cím elnyeréséhez szervezett oktatásban, szakmai továbbképzésben, egyéb, a szabad időbe „vágó" rendezvényeken is részt kell venniük a brigád tagjainak. És ez már nagyobb gondot okoz, mert az „öreg szakik" szívesebben lapátolnak, mint tankönyvet forgatnak a kezükben. Ennek ellenére a Lesznik-brigád például következetesen végrehajtja magakészítette továbbképzési tervét, a Kékesi brigád az asztalosorigáddal együtt szívesen vesz részt politikai oktatásban, sportmunkában. Nehézkesebb az építők és a fűtők bekapcsolódása a szakmai, politikai oktatásba. Akadályozza ezt több műszakos beosztásuk és az, hogy sok közöttük a vidéki dolgozó. Őket nyaranként szakmai továbbképzéssel összekötött oktatásban részesítik.

A „termelési" eredmény

Nem könnyű feladat egy kórházban a műszakiak „termelési" eredményeit értékelni. Hiszen nincs két egyforma munkanap, két azonos munka. Alapfeltételként a mindennapos javítások maradéktalan, reklamációmentes elvégzését jelölték meg. Ezzel egyidejűleg egyszerűsítették a munkaigénylés rendszerét is. Az osztály telefonon jelenti a hibát, a főgépész a munkautalványt (és az anyagutalványt) akár perceken belül eljuttathatja a brigádnak végrehajtásra. Ez megszünteti a kézbesítgetéssel járó félnapos, egynapos késedelmeket. Az ilyen formában megszaporodott napi munka mellett mindig akadnak más feladatok is, amelyeket — létszámgondjai ellenére — a karbantartóüzemnek el kell végeznie: sürgős állagjavítások, munkavédelmi intézkedések, fejlesztési feladatok teljesítése. Ezeket a munkákat célfeladatként, tervszerűen írja elő a kórház igazgatósága az egyes brigádok számára. Megvalósításuk lesz az a „termelési többlet", amely már lemérhető és értékelhető akár forintösszegben is.

A társadalmi munkának 1945 óta hagyományai vannak a kórházban. Nemcsak kórházi feladatokat végeznek el

tási javaslat, naplótétel belőlük.

A kórház igazgatósága szakszervezeti bizottsága gyelemmel kíséri, segíti rendszeresen értékeli a gádok munkáját. Megn kozik ez az előléptetése jutalmazásoknál; különösen az elmúlt esztendőben voltak szép eredmények. Nincs hiány erkölcsi elismerésben sem.

lista cím elnyeréséért.

Molnár Sándor
főmérnök

A kaposvári sportkör eredményes tevékenysége

(Tudósítónktól.)

Két évvel ezelőtt kezdte meg a kaposvári sportkör szervezési munkáját és ezzel egyidejűleg megkezdődött az aktív sportolás is. Sportkörünk az utóbbi években komoly sikereket ért el, elsősorban a női röplabdában. Megyénkben az első női NB II-es röplabda-csapat a mi együttesünk. *A megyei bajnokságban való, háromfordulós, eredményes szereplésének köszönheti, hogy bejutott az osztályozóba, amelyen a Zala—Tolna megyei bajnokság győzteseivel és a budapesti OSC-vel küzdött az NB II-be jutásért.* A dunaújvárosi osztályozóról hazatérő együttest — kitartó edzései és jó felkészültsége eredményeként — már mint NB II-es csapatot üdvözölhettük.

Az egészségügyi dolgozók nemcsak erkölcsi, de anyagi támogatásukkal, a sportkörben pártoló tagként való részvételükkel segítik a sportkör eredményeit. És nem mulaszthatjuk el, hogy ezúton is köszönetet mondjunk a dunaújvárosi mentőszolgálat 1963. december 7-én ügyeletet ellátó orvosának, aki kötelezettségét meghaladóan látta el és gyógyszerhez juttatta egyik sérült játékosunkat.

Lelkes I.
Lendület Sportkör, Kaposvár

Sajtótájékoztató a SZOT-ban

A Szaktanács elnöksége sajtótájékoztatót tartott a dolgozók testi épsége és egészsége védelmének új szabályozásáról. *Gál László*, a Szaktanács titkára hangsúlyozta, hogy az 1963. évi 34. számú törvényerejű rendelet jelentős előrelépés ebben a fontos kérdésben és lényegesen növeli a szakszervezetek jogkörét és feladatait is. Különösen fontos ebből a szempontból az a bekezdés, amely szerint: *„Az egészséges és biztonságos munkakörülmények megvalósításával kapcsolatos feladatok végrehajtásának irányítása és összehangolása a SZOT jogkörébe tartozik."*

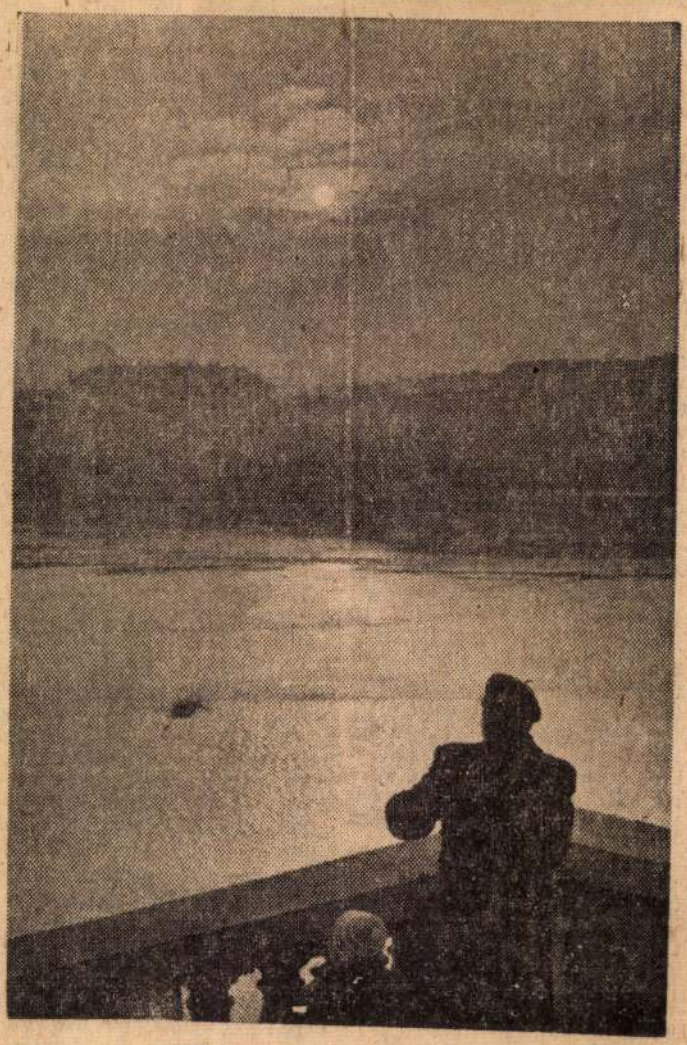

TÉLI TÁJ (Bizaglich Jenő fotója)

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ
Az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete lapja
Szerkeszti: A szerkesztő bizottság
Főszerkesztő: dr. Darabos Pál
Felelős szerkesztő: Székely Sándorné
Szerkesztőség: Budapest, V., Nádor u. 32.
Terjeszti a Népszava Lapkiadó Vállalat
Szikra Lapnyomda

Borsos Miklós, szobrász MDG

Szerepel a tárlaton.

Artner Tivadar: Műgyűjtők kincsei a Galériában 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. júl. 31

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

/1906-

Festőnek indult, de már a 30-as évek elejétől kiforrott szobrász.

Kisérletezik az anyagban rejlő tartalmi-formai lehetőségekkel.

Legkedvesebb anyaga a kő.

A bronznak és a réznek a festőiségét használja ki

Körner Éva:Magyar művészet a két világháboru között Bp 1963 57.1.

../

B orsos Miklós szobrász M.D.K.

B.J. portréja. repr.

Fej negativ formákkal, női alakok,

Második otthona : Tihany

Pásztor. 1942.

Tihany. 1942.

Rézdomboritások, plakettek.

Körner Éva:Magyar művészet a két világháboru között Bp 1963 T

BORSOS MIKLÓS

Tihanyi pásztor. Márvány 5o cm.
Érmék. Bronz 8ox5o cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Balaton-part. rajz. repr.

A Magyar Nemzet galériája

Magyar Nemzet 1963. július 28. 7.1.

Boreses Miklós szobrász M.D.K.

A művész szemével szólt a Balatonról

Görgey Gábor: Egy délelőtt a Balatonnál

Magyar Nemzet 1963 augusztus 15. 4.1.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Kisfilmet készitett róla a Magyar Televivizió tihanyi otthonában

Napló
Magyar Nemzet 1963. augusztus 29. 4.1.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Müvei a szegedi nyári tárlaton

Plakettek.

Gábor István: Szegedi tárlatok

Magyar Nemzet 1963. augusztus 2. 4.1.

M.D.K.

Borsos Miklós
Grafikus

Ellyés Gyula: Nem volt elég című
művét illusztrálta.

P. Bresztyánszky Ilona: Néhány szó a könyvművészetünk leg-
újabb eredményeiről.
Művészet, 1963. augusztus — 23 lap

Borsos Miklós

- nolrán

M.D.K.

Méltatás.

Vayer Lajos: Mikus Sándor hatvanéves
Művészet, 1963. augusztus - 10 lap

B orsos Miklós szobrász M.D.K.

Müve a kiállitáson

Orfeusz, máráv ny

Leányfej , márvány

Gábor István: Országos képzőművészeti kiállitás Szegeden

Magyar Nemzet 19 4. augusztus 12. 4.l.

.N.Y

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Müve a parkba ke ül

A gellérthegyi jubileumi park uj szobrai

magyar Nemzet 1964. augusztus 11. 5.1.

N.D.S.

Borsos Miklós, azafilmes
hobrán

MDh

Rajza.

Repr.

Borsos Miklós: Vitorlás és lovasok

7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. aug. 20.

Borsos Miklós, szobrász MDK.

A napokban négyhetes tanulmányútra indul Olaszországba.

– : Kis hiradó

2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. ápr. 30.

M.D.K.

Borsos Miklós
zebrán - grafikus

Méltatás.

Lukácsy András: Illyés Gyulával a Balaton körül
Élet és Irodalom, 1963. aug 10 - 10 lap.

M.D.K.

Borsos Miklós
grafikus-művész

Nyugalom (tusrajz)
(repró)

Élet és Irodalom, 1963. szeptember 3 – 1 kép

Borsos Miklós

Ady Endre összes versei
c. könyvét illusztrálta
I. díjat kapott

A régi magyar könyv, 1961, 310. o.

Borsos Miklós

Ady Endre összes versei illusztrálása.

Illusztráció, reprodukció.

A szép magyar kórus, 1961

Borsos Miklós.

Érmeket készít Tersánszky, Szabó Lőrinc, Ulyés Gyula, Németh László, Kassák Lajos, Weöres Sándor, Benda Józsefről.

említve.

Csengenyné Nagy Zsuzsa. Éremművészet és irodalom.

Jelenkor, 1964 8. szám, 770. lap

Barsos Miklós

Érmelect Vegyi Tanszéklay, Szabó Lőrinc, Ulyés Gyula, Németh László, Kovács Lajos, Weöres Sándor Bencke Tóth Ilona.

Emlékre.

Szengyeme Nagy Zsuzsa. Érmelect és Inoklaban.

Jelentkezt, 1964 8. nyomi, 7 fo lep

MDK

Borsos Miklós

Szabó Lőrinc portréja

Pogány Ö.G.: A IX. Magyar Képzőm. Kiáll. szobrászati anyaga. Népszabadság 1962. máj. 29.

Borsos Miklós

szobrász

M.D.K.

Vörösvérdomborítás

(regmo)

Élet és Irodalom, 1964. szept. 5 - 3 lap

MDK

Borsos Miklós

Artner T.: Műgyűjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 31.

Borsos Miklós

Kisplasztikák

Séta a II. magyar képzőművészeti kiállításon.

Nők Lapja Budapest 1951 nov. 7

Borsos Miklós

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Balatoni Orfeusz"
"Alvo nő"
"Eherpár"

"Egry-plakett"

Cserhát József: A legszinvonalasabb kiállitás Veszprom megyében. - Balatoni Nyári Tárlat. Napló 1964 jun. 18.

M.D.K

Borsos Miklós
szobrász

Méltatás

Soós Gyula: Ferenczy Béni rejett emlékezmei
Művészet, 1964. szeptember – 30 lap

Borsos Miklós, szobrász

MDk

Kossuth Lajos síremlékének
terveit készíti el a Fővárosi
Tanács megbízásából.

—: Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. márc. 10.

ᴛ-ᴏ

Borsos Miklós, szobrász

MDk

A Televízió munkatársai filmet készítettek Borsos Miklós szobrászművészetéről. Legnevesebb szobrait és tervrajzait mutatják be.

–: Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG 1963. márc. 17.

Borsos Miklós: Este a Balatonon – Soir sur le lac Balaton – Вечер на Балатоне

ben keresi a történelem jegyeit, imájukban a századokon átívelő vonásokat az emberben a földöntúlról véltet, akihez fohászkodnak. Ez a kép volt az előiskolája egy másiknak, amely a kiállítás legnagyobb teljesítménye. A cím itt nem sokat mond, lehetne az öregek szegényházi ebédje, de lehetne egy jelenet bármely közösség életéből, ahol az együvé verődött sok ember külön-külön magányos maradt. A középtérben átlósan elhelyezett asztal fehérsége hasztalan igyekszik feloldani a fekete ruhák s a múltba figyelő arcok drámáját. Visszafelé néznek, saját életükbe. Ebben a fontos közös elfoglaltságban válnak eggyé. Ebből világossá válik az is, amire készülnek, amihez közel állnak. Pedig nincs itt semmiféle halál-hangulat, csak az asztal szélén vagy az ölben elhelyezett kezek, kendőből alig látszó földszürke arcok beszélnek félreérthetetlenül arról, amiben feloldódik mindaz ami történt, s amely miatt az élet beidegzett mozdulatai elveszítik jelentőségüket. Sok mindent lehetne még a képpel kapcsolatban találgatni, lehet ez hívő szektások sokasága, halotti tor vagy hétköznapi esemény —, de nem ez a fontos. Különleges rejtett erő gyúrja eggyé az alakokat, s még az sem emlékszik az arcokra, aki egyenként figyelmesen végignézte.

Az életnek valamely eseményét már-már fogalommá emelni s az emberben továbbgyűrűző módon megszólaltatni szép és nehéz festői feladat. Még nehezebb a jelenséget letisztítani minden felesleges narratív elemtől, igazságát egyértelmű általánosítással meggyőzően tolmácsolni. Ezt oldotta meg sikerrel Garabuczy Ágnes és az idáig vezető út nála képről képre végigjárható.

D. Fehér Zsuzsa

kompozícióhoz, legfeljebb annak alapgondolatához. Az ilyen rajzok, metszetek, akvarellek, stb. önálló esztétikai értékkel bírnak, s világuk csak áttételesen utal a szobrok világára. Borsos Miklós grafikai munkássága úgyszólvan teljes terjedelmében ebbe a második kategóriába tartozik.

Ennek okát elsősorban a művész alkotó módszerében kell keresnünk. Borsos Miklós, a szobrász, nem készít előtanulmányokat plasztikai munkáihoz. „A szobornak egy lendületre kell készülnie — vallja — mert a végleges forma csak az alkotás megismételhetetlen, magasizzású pillanataiban alakulhat ki; előre látni, megtervezni nem lehet. Még ha akarnám se tudnám kétszer ugyanazt a formát megtalálni . . . " Nos, éppen ebben a hangsúlyozott egyszeriségben, megismételhetetlenségben ismerhetjük fel az egyik közös mozzanatot, amely Borsos Miklós szobrainak és grafikáinak egyaránt sajátja.

Ehhez azonban szorosan kapcsolódik egy másik mozzanat Borsos munkamódszerében: a gyorsaság. A Borsos-művek nemcsak egy lendületre, de a lehetőség szerint gyorsan is készülnek. És mivel a szobrász maga-választotta kemény anyaga, a kő, nem igen nyújt lehetőséget a gyors munkára, Borsos időről időre szinte „ráveti magát" a grafikára.

Ezek a lapok azután valóban gyorsan készülnek. Egy alkalommal tanúja lehettem annak a küzdelemnek, amely a tiszta fehér papírlap és a művész között az alkotás pillanataiban kifejlődik. A harc — ha szabad itt ezt a kifejezést használni — vérre megy, mert minden meghúzott vonal, minden letett folt visszavonhatatlan, megmásíthatatlan. Az első ecsetvonás determinálja a következőt és ezzel voltaképpen az egész

papírosra a fekete színt, hanem hol vastagabb, hol vékonyabb rétegekben. Így a szürke különböző árnyalataiban ott vibrál a színskála egész gazdasága, s ezzel a fekete-fehér eredendő drámaisága is lírai effektusokkal színeződik. Ez a kettősség — lényegkeresés és spontaneitás, drámai expozíció és lírai feloldódás — mint rejtett belső feszültség, jelen van valamennyi Borsos-műben, s bizonyára szuggesztív hatásuk titkát is jórészt ebben kereshetjük. A rajzok nem pillanatnyi hangulatot rögzítenek, hanem végleges megfogalmazásban állítják elénk a valóságot, — s mégis: szinte hallani véljük még az elrántott ecset surranó neszét a papíron. A műélvezet mélyén ott lappang a titkos elégtétel: sikerült!

Pap Gábor

Korga György kiállítása a Mednyánszky teremben

Korga György kiállításának rendkívüli sikere volt. A látogatottság foka, képeinek kelendősége, sőt az a szenzáció, amely visszhangként kísérte városszerte a tárlatot, félreérthetetlenül jelezte, hogy Korga művészete találkozott a nagyközönség igényeivel. Ha a műélvezők elragadtatása nagyrészt a főképp csak importból ismer szürrealizmusnak is szólt, amellyel fémjelezni kívánták a fiatal festő alkotásait, az mégis kétségtelen, hogy az újjongó elismerés helyesen regisztrálta a kiállítás jelentőségét. Annál is inkább, mivel a magyar képzőművészet történetében meghatározó fontosságú az az új távlatokat jelző állomás, amelyet jelenleg mindenki számára megismerhetően éppen Korga festészete képvisel.

1021 Borsos Miklós

BORSOS MIKLÓS RAJZAI

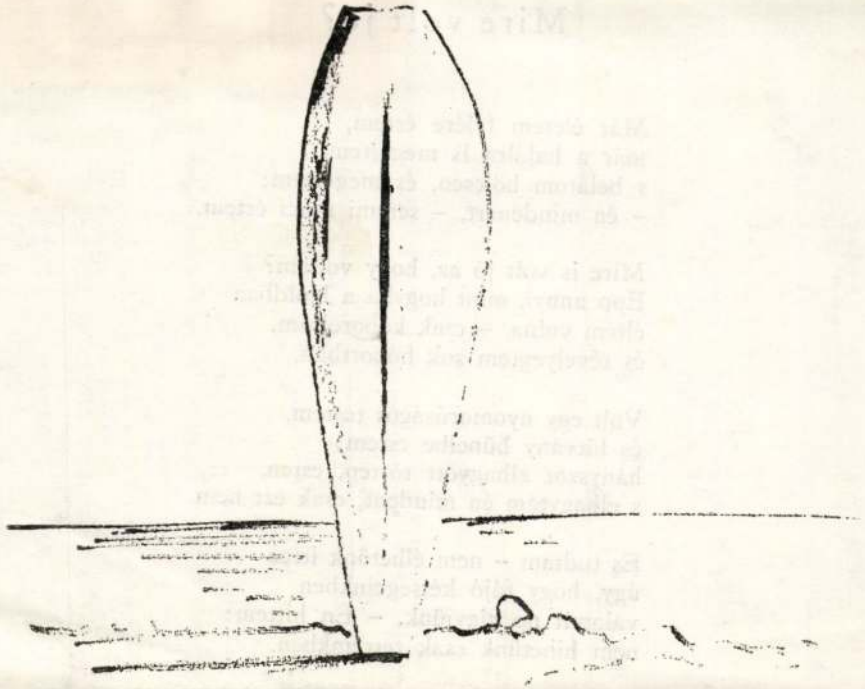

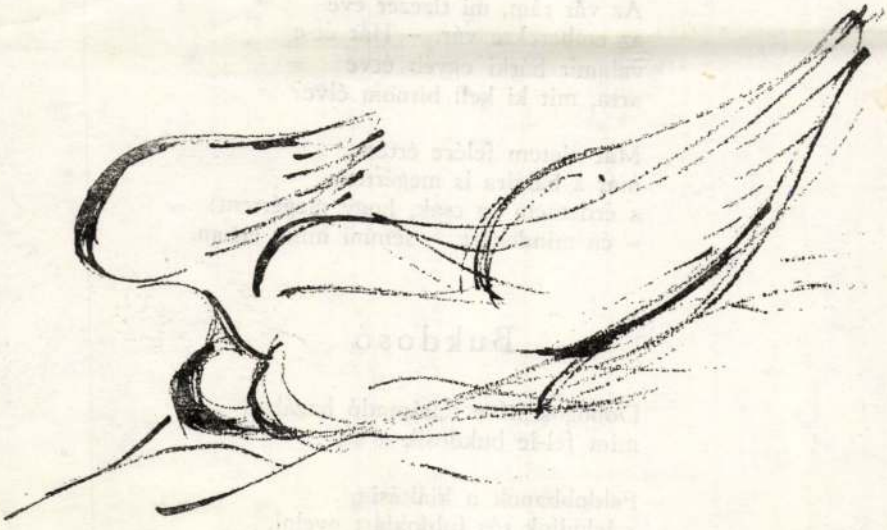

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VACI MIHÁLY

Mire vol

Már életem felére értem,
már a halálra is megértem,
s belátom bölcsen, és megértem:
– én mindenért, – semmi nincs értem.

Mire is volt jó az, hogy voltam?
Épp annyi, mint hogyha a Holdban
éltem volna, – csak kóboroltam,
és tévelyegtem sok hóbortban.

Volt egy nyomorúságos testem,
és hitvány bűneibe estem;
hányszor elhagyott törten, esten,
s elhagytam én mindent, csak ezt nem.

És tudtam – nem élhetünk itten
úgy, hogy fájó kétségeinkben
valamit ne higyjünk. – Én hittem:
nem hihetünk csak tetteinkben.

Mert nem gyógyít más semmilyen hit.
Próféta, társ, isten sem enyhít
hősi félelmeimen semmit;
élek – s nem vált meg semmi szent itt.

Az vár rám, mi tízezer éve
az emberekre vár. – Hát ér-e
valamit bárki egyéb érve
arra, mit ki kell bírnom élve?

Már életem felére értem,
már a halálra is megértem,
s érdemem ez csak, hogy megértem:
– én mindenért, – semmi nincs értem.

Bukdosó

Dobogok itt e feltámadó hazában
mint fel-le bukdosik a szív.

Feldobbanok a kiáltásig,
s lehullok sós fuldoklást nyelni.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

NAPLÓ

1964 SZEP 13

Felavatták Szabó Lőrinc költő emléktábláját Balatonfüreden

A nemzet nagyjainak a magyar tengerhez fűződő emlékeit megörökítő balatonfüredi pantheon a hazai irodalom kiválósága, Szabó Lőrinc költő emléktáblájával gazdagodott. A Veszprém megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala szombaton a helybeliek és az üdülővendégek jelenlétében tartotta meg az emléktábla avató ünnepséget, ahol megemlékeztek a költőnek a Balatonhoz fűződő munkásságáról. A díszes emléktáblán Borsos Miklós szobrászművész formázta meg Szabó Lőrinc arcmását.

em nem hoz semmit a
yám?

n felkereste az asszonyt.
egrémült, amikor a láto-

ütt élek, nem tud a gye-
megtudná. Kérem... En
neki ott. És ne írjon ne-
.

a látogatásról. Csak pos-
hogatta a kisfiú haját.

an beszélt az anyjáról.
öle. Most elmegy a töb-
állása. Majd épít ő ma-
etetet, családot is hozzá.

lépett be. Őszülő hajú,

ezet nyújtott, s a székre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

NÉPSZABADSÁG

1964 AUG 20.

1021

BORSOS MIKLÓS: VITORLÁS ÉS LOVASOK

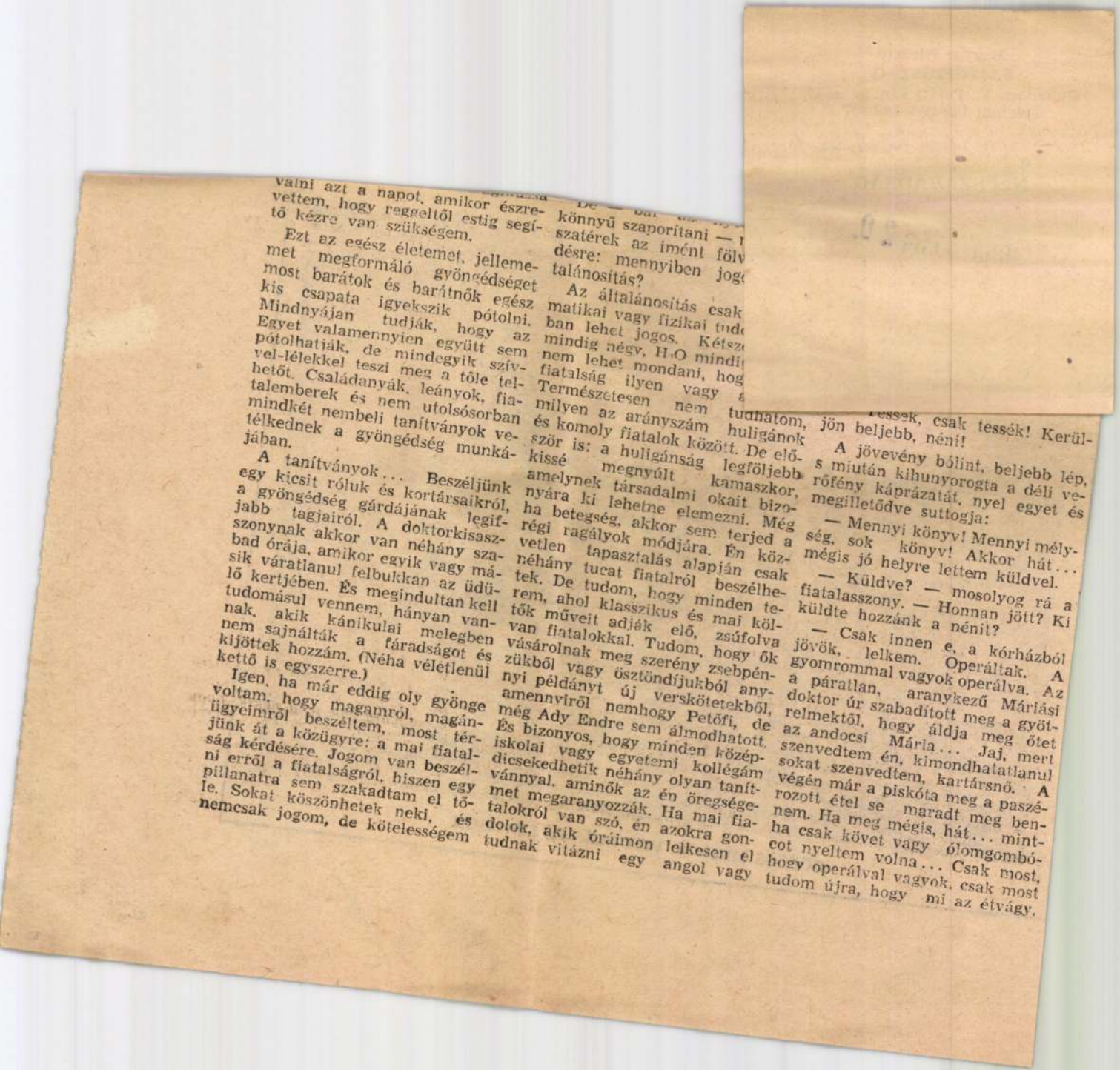

valni azt a napot, amikor észrevettem, hogy reggeltől estig segítő kézre van szükségem.

Ezt az egész életemet, jellememet megformáló gyöngédséget most barátok és barátnők egész kis csapata igyekszik pótolni. Mindnyájan tudják, hogy az Egyet valamennyien együtt sem pótolhatják, de mindegyik szívvel-lélekkel teszi meg a tőle telhetőt. Családanyák, leányok, fiatalemberek és nem utolsósorban mindkét nembeli tanítványok versélkednek a gyöngédség munkájában.

A tanítványok... Beszéljünk egy kicsit róluk és kortársaikról, a gyöngédség gárdájának legifjabb tagjairól. A doktorkisasszonynak akkor van néhány szabad órája, amikor egyik vagy másik váratlanul felbukkan az üdülő kertjében. És megindultan kell tudomásul vennem, hányan vannak, akik kánikulai melegben nem sajnálták a fáradságot és kijöttek hozzám. (Néha véletlenül kettő is egyszerre.)

Igen, ha már eddig oly gyönge voltam, hogy magamról, magánügyeimről beszéltem, most térjünk át a közügyre: a mai fiatalság kérdésére. Jogom van beszélni erről a fiatalságról, hiszen egy pillanatra sem szakadtam el tőle. Sokat köszönhetek neki, és nemcsak jogom, de kötelességem könnyű szaporítani — szatérek az imént fölvdésre: mennyiben jogtalánosítás?

Az általánosítás csak matikai vagy fizikai tudban lehet jogos. Kétszmindig négy, H₂O mindinem lehet mondani, hogy fiatalság ilyen vagy Természetesen nem milyen az arányszám és komoly fiatalok között. De először is: a huligánság kissé megnyúlt amelynek társadalmi okait bizonyára ki lehetne elemezni. Még ha betegség, akkor sem terjed a régi ragályok módjára. Én közvetlen tapasztalás alapján csak néhány tucat fiatalról beszélhetek. De tudom, hogy minden terem, ahol klasszikus és mai költők műveit adják elő, zsúfolva van fiatalokkal. Tudom, hogy ők vásárolnak meg szerény zsebpénzükből vagy ösztöndíjukból anynyi példányt új verskötetekből, amennyiről nemhogy Petőfi, de még Ady Endre sem álmodhatott. És bizonyos, hogy minden középiskolai vagy egyetemi kollégám dicsekedhetik néhány olyan tanítvánnyal, aminők az én öregségemet megaranyozzák. Ha mai fiatalokról van szó, én azokra gondolok, akik óráimon lelkesen el tudnak vitázni egy angol vagy

tessék, csak tessék! Kerüljön beljebb, néni!

A jövevény bólint, beljebb lép, s miután kihunyorogta a déli verőfény káprázatát, nyel egyet és megilletődve suttogja:

— Mennyi könyv! Mennyi mélység, sok könyv! Akkor hát... mégis jó helyre lettem küldvel.

— Küldve? — mosolyog rá a fiatalasszony. — Honnan jött? Ki küldte hozzánk a nénit?

— Csak innen e, a kórházból jövök, lelkem. Operáltak. A gyomrommal vagyok operálva. Az a páratlan, aranykezű Máriási doktor úr szabadított meg a gyötrelmektől, hogy áldja meg őtet az andocsi Mária... Jaj, mert szenvedtem én, kimondhatatlanul sokat szenvedtem, kartársnő. A végén már a piskóta meg a paszírozott étel se maradt meg bennem. Ha meg mégis, hát... mintha csak követ vagy ólomgombócot nyeltem volna... Csak most, hogy operálval vagyok, csak most tudom újra, hogy mi az étvágy.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

MAGYAR NEMZET

1963 JUL 28.

r Nemzet 1021 7

A Magyar Nemzet galériája

Borsos Miklós rajza: Balaton-part

1957
1 JAN

Aranyhal

Egy aranyhalról és egy színésznőről szól ez a történet. Jobban mondva, két történet. De szorosan összefüggenek egymással.

A színésznő fiatal. Néhány éve végezte a főiskolát és — meg kell mondanom — nem különösebben figyelemre méltó művész-egyéniség. Legalábbis eddig még nem adta jelét. Nagyon szép, nagyon dekoratív megjelenésű, az igaz. Bizonyos, hogy az utcán abban a vidéki városban, ahol kisebb-nagyobb szerepeket játszik, megfordulnak utána a férfiak. A színpadon azonban elvész a varázsa. Ragyogásának kevés a fényereje. Színházi nyelven szólva: »nem jön át a rivaldán«.

Ha nem tudja is ezt magáról, de érzi. Ezért öltözködik a magánéletben nagyon feltűnően, ezért viselkedik néha szembeszökően. Híres volt az az esete, mikor egy tudj'isten honnan kerített kölyök-rókát vezetgetett végig pórázon a kisváros déli kor-

Idestova egy esztendeje folyt le ez a beszélgetés köztünk. Teljesen meg is feledkeztem volna róla, ha az egyéniségre és az egyéniség hatására egészen váratlanul magam is nem kaptam volna egy téli napon különös magyarázatot. Méghozzá, furcsa módon, egy aranyhaltól. Egy aranyhal válaszolt némán a színésznőnek. Úgy látszik, az ezópusi meséket még ma is folyvást termeli az élet.

Az uszodában, ahová hetenkint egyszer-kétszer télen is eljárok, valaki víznek eresztett egy aranyhalat. Viccből-e, véletlenül-e, nem tudom. Az is lehet, hogy az aranyhal valamelyik csövön tévedt a medencébe.

Tény az, hogy a medence az aranyhalhoz képest óriási, mert az aranyhal alig volt akkora, mint a kisujjam. Valaki az úszkálók közül mégis észrevette. Pillanatok alatt elterjedt az egész uszodában, hogy ritka és egzotikus vendég

Karinthy Ferenc:

NY

Egy kis kiigazítás

A Magyar Nyelv Értelmező Szótárában, nyelvtudományunk emez új, reprezentatív alkotásában, melyet e hasábokon is több ízben idéztünk, *kuka* címszó alatt egyebek közt a következő értelmezés olvasható: »Olyan szemétgyűjtő teherautó, amely a szemetet erre alkalmas tartályokból önműködően szívja magába.« S még egy példamondat is: »Kora reggel megjelennek a kukák Budapest utcáin.«

A meghatározással eddig nem is volna baj: mindenki látta, vagy legalábbis hallotta már a pesti hajnal e feldübörgő heroldjait, amint kaputól kapuig araszolva, a kikészített tartályokat magasra emelve, begyűjtik-emésztik a város hulladékát. Ezeket a pormentes, higiénikus, önműködő s tartalmukat a szeméttelepen ugyancsak automatikusan kiürítő teherautókat — a Fővárosi Köztisztasági Hivatal

Fénykép

Magyar Foto: M 440/23 Hegedűsné

Borsos Miklós: Sztálin

Pályamű a Sztálin-mohorpályázatra

1951.

Neg. van

Fényképész

Magyar Foto: Ft 746/211-12 Kegedüsné

Borsos Miklós: Bronzplakettek

1957.

Meg. van

M.D.K

Borsos Miklós
szobrán

Érvényt a londoni magyar
Szetek alkalmával rendezett
kiállitásra bemutatták.

N. Pereszes Éva: A londoni kiállitásról
Művészet, 1964. dec. – 46 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 SZEP 14

TERSÁNSZKY KÖSZ

Ünnepség az Írószövetségben

1021

Az Írószövetség elnöksége és prózai szakosztálya ünnepi esten emlékezett meg Tersánszky Józsi Jenő születésének 75. évfordulójáról. Az esten, amelyet a szövetség klubjában szeptember 10-én rendeztek, *Cseres Tibor* olvasta fel a betegsége miatt távol levő író levelét. Ünnepi beszédet *Barabás Tibor mondott.* — Csak pályatársai vannak Tersánszkynak, vetélytársai nincsenek — hangsúlyozta —; mindig a maga hangján szólt, maradéktalanul megőrizve írói egyéniségét. Nem egy elhatározott világnézet nevében alkot, az életet ragadja meg, és tárja elénk. S hogy életanyaga mégis határozott világnézetet sugall, ez azért van, mert Tersánszky ismeri a legnagyobb írói csodát: hogyan lehet a legmeghökkentőbb egyediséggel a legáltalánosabb érvényűt kifejezni. A beszédet követő műsorban *Palotai Erzsi* a Nyugatban megjelent első Tersánszky-művet, „A tavasz napja sütötte" című novellát mondta el, s a „Legenda a nyúlpaprikásról" befejező részét. *Török Erzsi* az író maga gyűjtötte és szerzette dalaiból adott elő *Kistétényi Melinda* improvizált zongorakíséretével.

Borsos Miklós plakettje

BODNÁR GYÖRGY

SZKY KÖSZÖNT

TIBOR:

port-tudósítás

feledte szemét egy-egy pecázó, az nak miatt történt. A csónak — an a szakértő — semmilyen megjármű fajtához nem tartozik: t, testre szabott. Egyedi darab, ni szokás. Sőt, esküdni lehet rá, íny, saját tervek alapján.
laki odakiáltaná gondolatát, beszélni erről. Hajjaj, de milyen k nem most!
egész rajban a pecázók: a Márkolatában, s lentebb a Kövesll a sodrást, az izmosfényű vinos bal-jobb, bal-jobb mártogasem szaporázni nem szabad, sem

az evező? Hűs vízen, izzó napon, dolat? S ha van is, ha volt is, elhetjük meg.
enlökést Dömösnél kapta a kis mert itt a legszorosabb a Duna, k fattyúsodrások. Az evező yedén egyenlít. Csak a harmacsuklásnál derül ki: szél. Ellenkeleti szellő, mert az egész nek néz, s előtte suhan a víz, knak fordul a Duna, a szél is semmiképpen nem szellő.
aknál (jobbkézt) a horgászok ikat bontják, szemük a potán ılat a puha „sportembereken" zzátartozik kellemes, fizikai jóis káröröm. Dörgést hall. Eddig e most igen. Fekete felhők a a nap felől, a hegyeken át

héz beráncigálni ilyenkor a hólyagos udvarról. A Duna széles hosszú udvara most tiszta üres és csupa pukkanó hólyag! És sehol egy gyermek. Ablakból nézik!

Bizonyos, hogy a marosi házak ablakaiból sokan figyelték és bámulták. A záporban tobzódó szikár, barna férfit, mert a folyóparti ablakocskák mindig megtelnek női fejekkel, meg alul gyermekfejekkel, mintha várnának valami meglepetést a sorstól, amikor a zivatar vesszei végigverik a szikrázó vizet.

Ni, a mámoros barna férfi most hirtelen jobbra csapja a csónak orrát, éppen a hajóállomás előtt. Nem akar kikötni. Nagy csaiódást is okozna, ha éppen most keresne menedéket!

Csakúgy serceg körülötte a víz. Aha! Visegrádon van valakije!

S lám mégsem! Ott sem keresi a partot, csak a rövidebb utat kereste. Most vág át, hogy tágul a Duna. S a kiságba készül!

Nagymaros elmarad.

Mátyás palotája után mintha finom apró tűk vegyültek volna a zápor cseppjei közé — jólesett edzett bőrének.

Ráhúzott. Percekig minden borsónyi szemcse elolvadt a hátán s a nagyszemű zápor is. Csak amikor pattogni kezdett a csónakban a borsónyi jég, akkor vette észre. A dörgés is megújult. Vagy talán csak nem figyelt rá az élvezettől.

Eszébe jutott, hogy vizen veszélyes a villám. Mármost mit csináljon? A villám mindenütt veszélyes. Csak nem vánszorog valami rossz kalyibába vagy kócos bokorba egy buta gondolat

dült a csónak — míg feszes, kemény turbánt kötött a fejére.

A szigetcsúcsánál a szentendrei ágba fordult. Akkor már jércetojás nagyságú jég kopogott. Mert kopogott a vizen is. Felpattogott mielőtt buborékot vert volna.

Kicsit megdöntve kellett tartania a fejét, nehogy arcába vágjon a jég, de ezzel a tartással egyáltalán nem érezte a fergeteget.

Szent-György-pusztától Bogdányig tyúktojás nagyságú jég zuhogott.

A kisoroszi révnél még támadt egy villanás agyában, itt is barátok várják.

S eszébe jutott, amit igért, amikor barátai marasztalták:

— Vár valaki a Rómain!

Ez nagyon mulatságosan hangzott, így gondolatban is. Mert vajon igaz-e?

De most már tartania kellett magát ehhez. Hogy, hogyan nem, Bogdánnál a parton emberek álltak, talán valamire várva, fejük fölé kabátot, sátorlapot tartva őt nézték, rajta csodálkoztak.

Lejjebb azután hosszú, magános evezés következett, ám a jég ritkult szerencsére és visszafejlődött előbb jérce-, majd galambtojás nagyságúra a zuhé.

Tahi alatt már csak mogyoró nagyságúak pattogtak megint, s mire az első leányfalusi villák előbújtak a parti fák alól, már csak sűrű, szálas eső szakadt, de ismét rákezdte a villámlás.

Baráti hajlékok csiklandozták megint képzeletét a partról, de most már csak azért sem engedett a csábításnak.

Szentendre vizein már le is bontotta volna fejéről a vízzel teliszívódott bolyhos turbánt, melynek redőiben kisebb-nagyobb tojásokjegei bújtak meg, de hagyta, hadd lássák a messziről jött embert. Az eső kissé meghűvösödött, de a Lupa-sziget táján ismerte a vendéglőket, ott befűtenek ilyenkor és forralt bort is mérnek.

Tudta, melyiknél kell partra térnie.

A borulat még tartott, a vendéglőben már égtek a lámpák. Táskával hóna alatt néhány pillanatra meglepetés volt a jegetlátott meztelen ember. De senki se vette

Borsos Miklós

Nobrán

M.D.K.

Samu Katalin Borsos Miklós

tanítónője volt.

Nagy Lajos: Samu Katalinról

Művészet, 1964. dec. – 40 lap

Borsos Miklós MDK

Szerepelt a tárlaton

-D.é : Jegyzetek a IV. Szegedi Nyári Tárlatról. Tiszatáj, 1963. 9. sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
JELENKOR

1021

Borsos Miklós rajza

Ez most nagyon fontosnak látszott. Ko
egyik kis ebet a kosárból és letette a
szinte kábultan állt a szoba közepén, ma
tán megindult a jávoli cserépkályha felé
Amilyen kicsi volt, olyan nagy tócsa ke
kivéve a takarítónőt – mert akkor már ő
gyért a W. C.-be.

A lódenkabátos meg odament a kutyushoz, elhelyezte a kosarában, s utána visszasomfordált megint az ajtó elé.

– Kiskutya, tetszik tudni, s meg volt illetődve – mentegetőzött, s most már valamivel otthonosabban érezte magát az építészeti irodában, mintha hetenkint járt volna ide kutyákat eladogatni.

– Fajtisztáknak látszanak? – kérdezte Gizi Kovács építészt.

– Nehéz azt így eldönteni. Ha az ember nem ismeri se az apjukat, se az anyjukat.

– Hát akkor persze nem lehet nehéz – vetette közbe vihogva egy fiatal mérnök. – Ha az ember ismeri . . .

– Akkor se olyan könnyű . . . Akkor is lehet hibájuk – magyarázta Kovács rosszkedvűen. Mit értenek ezek a kutyákhoz! Így nem lehet kutyát venni. Ki tudja, honnan valók? Lophatták is őket. Hallott már ilyet.

– Mennyibe kerülnek? – kérdezte Gizi a lényegre térve.

– 300 a kan, a szuka 200.

– Az nem sok – jegyezte meg Kovács halkan, szinte csak úgy magának. – Egy rendes kölyökért a dupláját is elkérik . . . – morogta, ahogy elment Simányi mellett. „Gyanús ez az egész."

Most csend lett a szobában. A takarítónő már feltörölte a tócsát, a többiek, akik pár perce zajosan-vidáman összecsődültek, valamiképpen csalódottan, majdnem szomorúan kezdtek szétszállingózni, mentek vissza szótlanul szobáikba, íróasztalaikhoz. A

Borsos Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307,

1953 NOV 7

ESTI HIRLAP

Kihantolták Semmelweis Ignác földi maradványait

1021

A Kerepesi temetőben felbontották *Semmelweis Ignácnak*, az orvostörténelem nagy alakjának sírját. Az exhumálást azért hajtották végre, hogy előkészítsék *Semmelweis földi maradványainak végleges elhelyezését.* Az Apród utca 1—3. szám alatt áll az a ház, amelyben a nagy tudós született. *Ezt a házat restaurálják, és itt helyezik el a Semmelweisről elnevezett orvos- és gyógyszerésztörténeti múzeumot.* A ház udvarát lezáró várfalban kialakított sírkamrában mészkő-szarkofágban helyezik el a Semmelweis csontjait tartalmazó érckoporsót, és előtte helyezik el *Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrász csaknem kétméteres szobrát.*

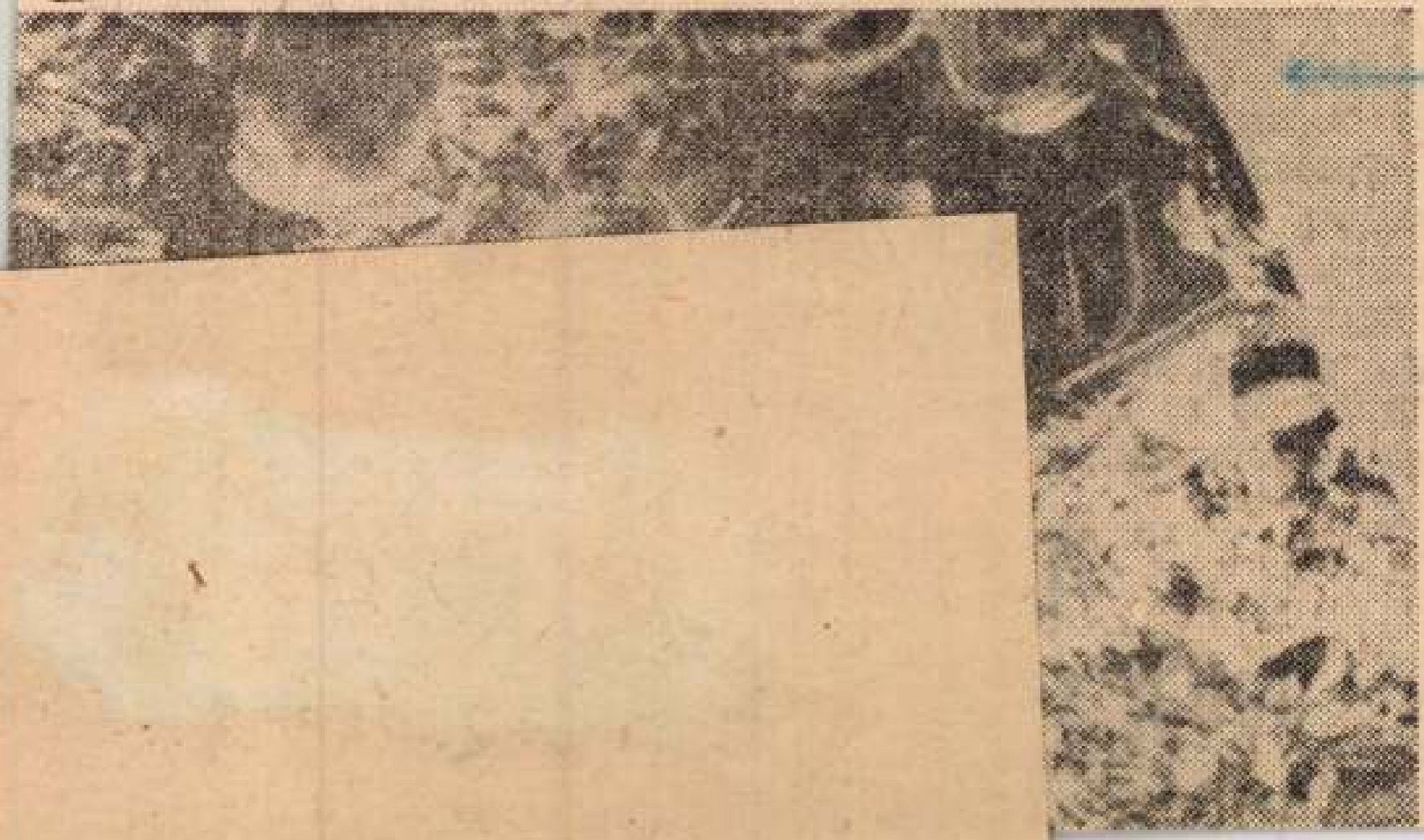

Borsos Miklós.

A Nemzeti Színházban bemutatott „Oresteia" dízlet kérzítője.

Vigilia, 1965. 6. sz. 370. old.

Borsos Miklós.

szobrász és grafikus.

A tihanyi múzeumban rendezték meg kiállítását. Kossuth- és Carrara-díjas művész. A kiállítás anyagából: „Napozó" női akt; „Kalapos leány"; „Lófej"; „Csillagnéző" „Napbanéző" „Hajnal". „Vénusz születése" c. márványtorzó; „Sellő" c. szobor; „Nagy véres mártírium"; „Orpheus" fej; „Canticus Canticorum"; „Fiatal párka" sötét kő szobor; „Szent" fehérmarvány szobor. (Említve)

Vigilia, 1965. 9. s. 562. old.

Borsos Miklós.

szobrászművész.

Megnyitották a szobrászművész kiállítását.

Emlétne.

2 szobor (repro.)

Népművelés, 1965. f. sz. 2. old.

M.D.K.

Borsos Miklós
szobrász

Semmelweiss-emlékmű vét mutatja
be a tárlaton.

Lancs Sándor: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás elé
Művészet, 1965. október - 20 kep.

M.D.K

Borsos Miklós
rajzai

A nyáron tartott tárlatot.

Lauer Sándor: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás elé.
Művészet, 1965. október - 20 lap

Borsos Miklós

Fekete bazalt halfigurája a badacsonyi Hableány étterem előtt lesz felállítva.

Nógrád 1965. aug. 15.

Borsos Miklós

Szobrairól

Bartha Lajos: Borsos M. szobrairól

Jelenkor 1965 7. sz. 634 l.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Borsos Miklós

Szobrász rajzai

Jelenkor 1965 ~~8~~ 7 n. 579, 622, 627, 634, 636 l.

Ké

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Borsos Miklós

Szobrász

Heitler L: Művének, művek és műgyűjtők

Jelenkor 965 9 n

857. C.

Milyen kitüntetéseket kapott:

Mikor és hol volt külföldi tanulmányutc

Borsos Miklós szobrász

Szöveryten emlitve: a pécsi Irodalmi és Művészeti Folyóisaltan közölt rajza

1966. jan 18. vas népe

Bessos Miklós szabász

Szöveryben említve: Sellő c. szobos
Kalapos nő

Maradandóság, ó! c. cikkből
/Hubay Miklós/

1965. dec. 25. Népszabadság

Borsos Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HIRLAP
1963 NOV 15

Kihantolták Semmelweis Ignác földi maradványait

A napokban a Kerepesi temetőben felbontották Semmelweis Ignácnak, az orvostörténelem nagy alakjának sírját. Hamvait ezúttal már harmadszor exhumálták, mert Bécsből először a Semmelweis család sírboltjába vitték és onnan került 1906-ban mostani helyére.

A koporsót az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Embertani Intézetébe szállították és ott nyitották fel. Az Embertani Intézet vezetője, Bartucz Lajos professzor a napokban kezdi meg Semmelweis földi maradványainak vizsgálatát.

Az exhumálás célja, hogy előkészítse Semmelweis földi maradványainak végleges elhelyezését. A Várnak a Gellérthegyre néző oldalában az Apród utca 1—3 szám alatt áll ma is az az 1800-as évek elején épült ház, amelyben a nagy tudós született és életének első éveit töltötte. Ezt a házat restaurálják és itt helyezik el a Semmelweisről elnevezett Orvos- és Gyógyszerész-Történeti Múzeumot. A restaurálás jövő tavaszra befejeződik. Ekkor az udvart lezáró várfalban kialakított sírkamrában mészkő szarkofágban helyezik el a Semmelweis csontjait tartalmazó érckoporsót. Az üreget azután befalazzák. Előtte helyezik el Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrász csaknem kétméteres szobrát, amely egy síró gyermekét csitító anya megmintázott alakjával állít emléket Semmelweis Ignácnak. (MTI)

hogy a kávé
gátolja az ál
egy hedzsasz
csolta: minc
előtt egy pol
ni.

Ha kicsit u
vé körül ki
hamarosan r
háttérben ga
tok álltak: a

fenyegetve látták üzletüket

az elharapódzott kávéfogyasztás által és ezért igyekeztek minél több hátrányt felfedezni benne.

És mégis, a kávé hamar elterjedt, bár kárhoztatói és ellenzői számosan voltak: így korának egyik legnagyobb levelezője, Liselotte plafzi nagyhercegnő (1652—1722) óva intette leányát levelében, hogy ne igyon kávét: „Én magam szerencsére nem fogyasztottam kávét, nekem nem kell sem kávé, sem tea, sem csokoládé és nem is értem, hogyan lehet ezt kedvelni; egy jó savanyúkáposzta sonkával, egy kolbász: ez igen, ez nekem való!"

heltek volna."

Végül lássunk néhány érdekes adatot a kávé történetéből:

1625-ben itták először cukorral Kairóban.

1707-ben jelent meg az első kávészaklap Leipzigben.

1732-ben írta Johann Sebastian Bach a „Kávé kantátát".

1707-ben készítették az első kávépótlót cikórlából.

És az angolok?

A társadalmi érintkező központtá fejlődő kávéházakat „filléres egyetem" névvel illették, ahol olcsón művelődhet mindenki — aki akar. Az azonban tagadhatatlan, hogy az emberi szellem és a kávé

Borsos Miklós
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

EÜ DOLG

1965. JUL 21.

Semmelweis emlékgyülés

Semmelweis Ignác halála 100. évfordulójának emlékére augusztus 13—14-én reggel 9 órai kezdettel ünnepi nagygyülést rendez a szakszervezet orvos-gyógyszerész-történeti szakcsoportja, a Magyar Tudományos Akadémia Orvostörténeti Bizottsága és a Hazafias Népfront. Díszelnökök: dr. Szabó Zoltán egészségügyi miniszter, dr. Rusznyák István, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és dr. Sós József, a Budapesti Orvostudományi Egyetem rektora. A nagygyülés az Akadémián tartandó ünnepi üléssel kezdődik, ezt követi az Orvos-Gyógyszerésztörténeti Múzeummá alakított Semmelweis-szülőház udvarán felállított emlékszobor leleplezése és megkoszorúzása, majd a tudományos ülés következik, melynek napirendjén az iatrogén fertőzések elleni küzdelem története és az ahhoz csatlakozó előadások szerepelnek.

oly komoly közönségnek éreztem, mint az előadótermek igényes publikumát. Vagy még komolyabbnak, hiszen a gyermekek nem hűvös kívülállóként hallgatják a verset, hanem aktív részvevőként: az ismert verseket együtt mondják a szavalóval, együtt izgulnak a mesék szereplőivel, brummognak a mackóval és iszkolnak a nyuszkóval — számukra valósággá elevenedik a költészet és igazzá a varázslat.

Legutóbb a könyvnap alkalmával szerepeltem egy kórház gyerekosztályán. Halványkék pizsamában ült az áhítatos hallgatóság közöttük má-

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

JELENKOR
1965 — 3

1021

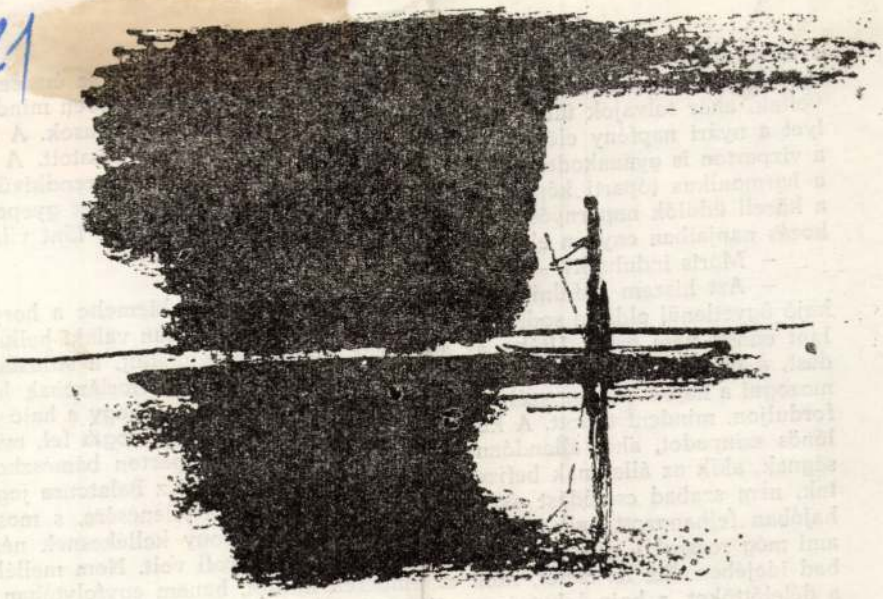

Borsos 1965

Borsos Miklós rajza

s mivel ahhoz sem volt elég ereje, hogy a
dulatlan maradt. Várakozott, nézte mások h
voltak, akár tolvajok ültek a kormány mel
lyet a nyári napfény előnyösen kiszínezett,
a vízparton is gyanakodtak egymásra, de eb
a harmonikus tóparti képbe. Gyerekek vág
a közeli üdülők napernyős teraszára sodorta könnyű kiáltásukat. Lint világa a vára-
kozás napjaiban enyhén elszürkült és összezavarodott.

– Máris indulunk? – kérdezte a lány.

– Azt hiszem indulni kellene – mondta Lint, aztán kiemelte a horgonyt, és a hajó ügyetlenül oldalra sodródott. Az egyik közeli vitorlásban valaki halkan nevetett. Lint ennek nem örült. Utálta az amatőrök esetlen mozdulatait, a stílustalan kapkodást, a félmegoldásokat... Pontosan tudta, hogy egy átlagvitorlázónak hogyan kell mozogni a hajón, milyen szél alatt kell a kormányhoz nyúlni, hogy a hajó előírásosan forduljon, mindent tudott. A kikötők életét egyébként is úgy fogta fel, mint egy küllönös színpadot, ahol állandóan folyik az előadás, és a parton bámészkodó közönségnek, akik az államnak befizetett nyaralási díjjal az egész Balatonra jegyet váltottak, nem szabad csalódást okozni. Lint napokig várt a jelenésére, s most a közeli hajóban felhangzott halk nevetés miatt úgy érezte, hogy kellékesnek nézték, vagy ami még rosszabb, dilettánsnak. Lint egész életével profi volt. Nem mellékesen, szabad idejében élte az életet, mint az emberek milliói, hanem egyfolytában, beleértve a délelőttöket, a hajnalokat és az éjszakákat is. Valamikor persze ő is amatőr volt, de aztán sokat olvasott, utazott, szenvedett és megértette, hogy az életet nem lehet két részre osztani, mert az érzékeny ember beledöglik. Amikor ezt felismerte, kilépett a megszokott keretekből, s azokkal a lányokkal, akiket megszeretett, nem titokban találkozott, ahogy ezt a társadalom többnyire elvárja, hanem nyíltan. Nem félig szeretett, hanem egészen. Nem kapkodva, délutáni strandokra kacsintgatva dolgozott, hanem nyugodtan, elmélyedve, teljes emberségével belefelejtkezve az anyagba. Soha többet nem ment el munka után bokszolni, mert a munkáját és a sportot egyaránt tisztelte, és tudta, hogy rossz bokszolónak vagy rossz munkásnak lenni egyaránt

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
JELENKOR
1965

6.— Ft

1021

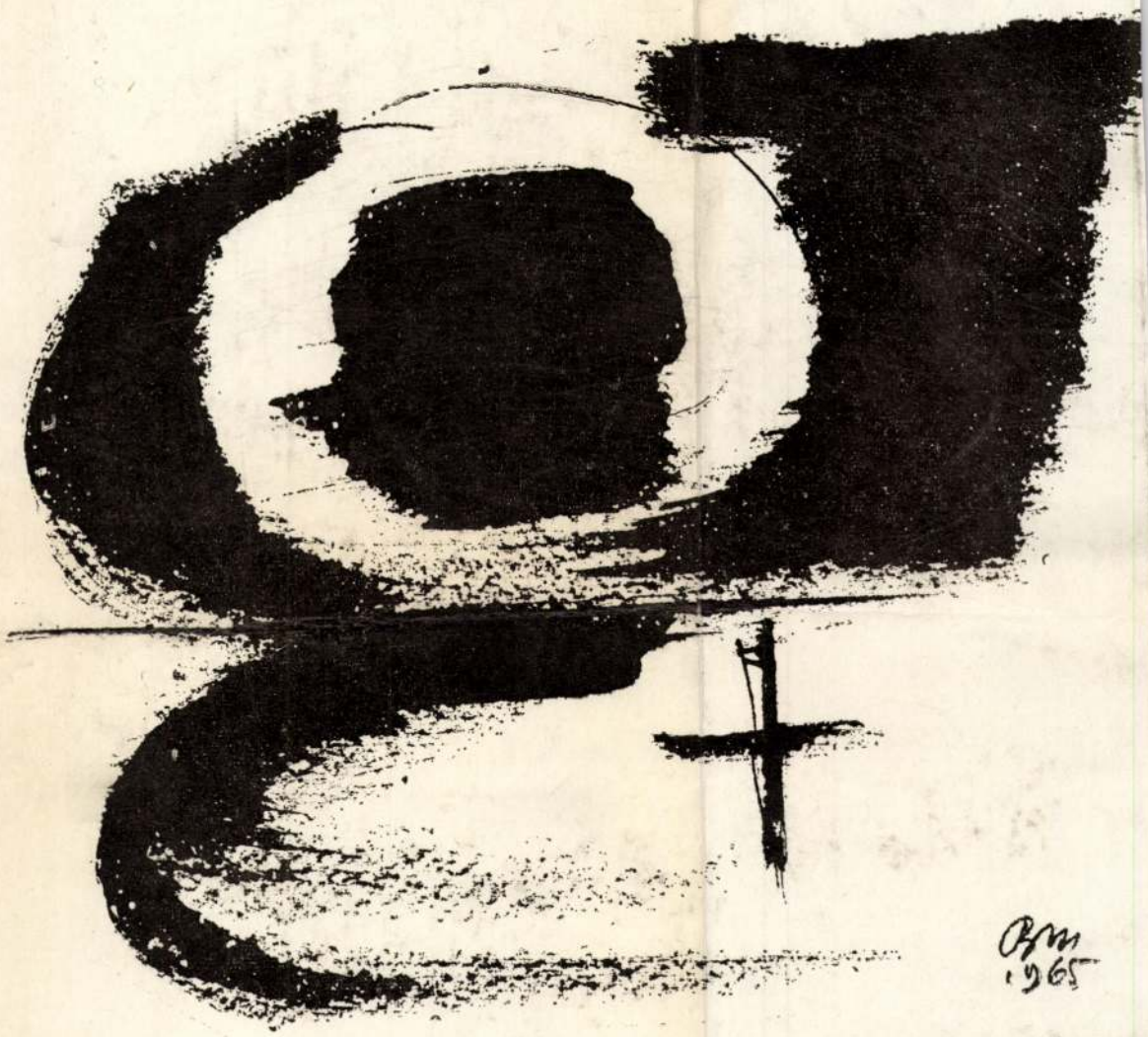

BORSOS MIKLÓS rajza

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási kritika és Napozó-jának reprója

Élet és Irodalom 1965 juli.lo.lap 9 .

Borsos Miklós

Kálit

NV. 1942. II. 5.

. . . . . .

. . . . . .

sok: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

y müveivel: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Borsos Miklós

Kiállít

MO. 1942. I. 13.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mel

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

Borsos Miklós

Kiállít

PH. MP42. I. 13.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a t

M

Borsos Miklós

Kilátás

NV. 1942.I.23.

ont meginditotta rotaprintes for-

öteteként a

őművészeti Élete"

ely a Közoktatásügyi Népbiztosság

Budapesti Kir. Ügyészség 1919-es

ozó részét tartalmazza. Ára: 15. - Ft.

dványai közül kapható

1954-55."

ont évkönyve. Ára: 75. - Ft.

1956-58."

a Müvészettörténeti Dokumentációs

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 AUG 18
1021

Nem szórakoztatóipar!

Meditáció a tó fölött

A televízió képzőművészeti előadássorozata jut eszembe. Nem is olyan régen vezetett el a kamera *Segesdy György* szobrászművész műtermébe, *Csohány Kálmán* grafikus műtermébe, az Óbudai Hajógyárban megrendezett kiállításra, ahol *Luzsicza Lajos* alkotásait láthatták a gyár dolgozói, és a televízió nyilvánossága előtt mondhattak véleményt az alkotásokról, vitázhattak a művésszel. Az érdekelt művészek alkotásairól nyilatkoztak levélben különböző nézők, és a művészek ezekkel a levelekkel vitázva *vallottak művészi elképzeléseikről*, igyekeztek a televízió nézőit közelebb hozni a látható alkotásokhoz, s ezzel mintegy két és fél — három millió ember képzőművészeti ízlését irányítani, csiszolni, az új kifejezési formák iránti érdeklődést felkelteni. Természetesen a megválaszolandó levelek éles kifogásokat is tartalmaztak, és így az adott válaszoknak is alaposaknak, mélyeknek, elemzőknek kellett lenniök. Egy ilyen válaszadás alkalmával mondta Csohány Kálmán többek között azt, hogy *„a művészet nem szórakoztatóipar!"*

Ez járt eszemben akkor is, amikor Tihanyban beléptem az apátsági templom melletti múzeumba, hogy megtekintsem *Borsos Miklós* szobrászművész kiállítását, és ezen töprengek most is, a kiállítás megtekintése után a Balaton tükrét szemlélve.

Borsos Miklós alkotóművészetét igen *sokan ismerik* az országban. Azok is, akik nem érdeklődnek különösebben a modern képzőművészet iránt. A Miskolci Filmfesztiválon bemutatott és a televízióban, valamint a mozikban is vetített *Élet a köveken* című kisfilm főalakja is ő volt, az ő szobrászműtermébe kalauzolt el a film alkotója, vele, műveivel ismerkedhettünk. Rendkívül *szerencsés ötletnek tartjuk*, hogy a nyári idényben, amikor hazai és külföldi látogatók tízezrei keresik fel a Balatont, a tihanyi múzeum éppen Borsos Miklós műveiből rendez tárlatot.

A laikus nézőt is megragadja a két részből álló kiállítás szobrokat tartalmazó 5 szobájának anyaga. *A kő, a márvány csodás kezelése, életrekeltése fog meg elsőként.* Ha végignézzük az első pillantásra talán meghökkentő szobrokat, muszáj újra végigsétálnunk az öt termen. Megállunk, s elnézegetjük a *Lófej*-et, a *Csillagnéző*-t, a *Napbanéző*-t, a *Vénusz születésé*-t, a tengert ábrázoló hullámtarajat, a madár-, a hal-szobrokat, a *Salamis* című, ókori harcost idéző alkotást, a Csillagnézőre emlékeztető *Hajnal*-t, vagy a glóriás *Szent*-et, vagy éppen a *Canticus Canticorum* kompozíciót. És persze, a többit is: írók, költők portréit és egyéb szobrászművészeti alkotást. Nézzük az életre keltett márványtömböket, amelyeken *alig egy-egy vonással érzékelődik* a művész mondanivalója, alig egy-egy vonás ad kifejezést az első pillantásra érzéketlen, élettelen kődarabnak, és ha hosszan elnézzük, mindig újabb szépségeket, a művészi kifejezés új és új formajegyeit fedezzük fel rajta. Úgy érezzük, hogy *az emberi gondolat márványba átköltött szép kifejeződésével találkozunk* ezekben a termekben, amely tagadhatatlanul messze eltér a szokványtól, *az alkotó művész a természetet a maga egyéniségének, művészetének hozzáadásával valóban átköltí.* Ugyanez érződik Borsos Miklósnak ugyanitt látható *grafikai munkáin* is. Csak a leglényegesebb vonásokat ragadja meg: alig egy-két vonással, vagy folttal ábrázol, érzékelet tájat, cselekményt.

Élmény ez a kiállítás. De nem egyforma előjellel jelentkezik mindenkiben. Erről tanúskodik a hónapok óta nyitvatartó kiállítás *vendégkönyvének sok-sok bejegyzése.* Rajongó bejegyzések, snobizmusról árulkodó sorok, tartózkodó, vagy semmitmondó mondatok, iskolai csoportok formális bejegyzései, és a *szinte a gyalázkodásig jutó dühös kifakadások* széles skáláján mozog e már-már izgalmas könyv sok-sok sora. És a szóbeli megjegyzések is hasonlóak. *Kisfiam is megfesti így* — mondja az egyik. Másvalakinek az a véleménye, hogy *„ezeket a köveket így találták a Balatonban és csak kiállították"*, egy harmadik azt mondja: *„Ha valakinek neve van, már mindent odavághat a társadalomnak. Be kellene tiltani ezt az érthetetlen marhaságot."*

Több megjegyzésre szükségtelen válaszolni. De feltétlenül *vitázni kell a teljes elvetés nézetével*, különösen, ha az értelmiségitől származik. Mert ez is gyakori. (Bejegyzése alá odaírja mérnök, orvos stb. foglalkozását.) Érdekes, hogy a XX. század második felének embere *természetesnek tartja a korszerű technikát*, korszerű lakást, öltözködést, bútorzatot, sőt a műszaki értelmiség és más értelmiségi csoportok egyes tagjai le is becsülik azt, aki nem érti a leghaladottabb technikát. Vagy akad példa az ellenkezőjére is: valami szakmai gőg alapján természetesnek tartja, hogy valamit csak ő érthet. *De az irodalomban megrekedt Jókainál, Mikszáthnál, a képzőművészetben Munkácsynál*, színházban Molnárnál és Lehárnál, a filmművészetben pedig a kommersz játékoknál. *És ha olyan művészeti alkotással találkozik, amit nem ért, akkor gyalázkodik.*

Lehetséges, hogy Borsos Miklós művészete (és másoké is), *még idegen.* Nem esik közel a nagyobb tömegek közérdeklődéséhez és a közértéshez. A durva kifakadás azonban olyasmit tükröz, hogy a kifakadó *nem is próbálja megérteni*, nem is próbál közeledni hozzá. Ami első pillantásra nem látszik közérthetőnek, azon gondolkozni *kell.* A műalkotás gondolatsorozatot indít el, agymunkára, szellemi tevékenységre kényszerít, s így élményt ad. Persze, nem kötelező, de ha enélkül nem értünk valamit, szükségtelen gyalázkodni, dühösködni.

Igaza van Csohánynak: a művészet nem szórakoztatóipar. Nemes hivatása *„a valóság lényegének érzékileg megragadható módon történő visszatükrözése, s mint ilyen, a valóság megértésének és átalakításának sajátos eszköze"* — az Új Magyar Lexikon definálása szerint. E meghatározásból fakadóan *nem is lehet csak a szórakoztatás igényének talajáról közeledni hozzá.* Nem is szabad! Borsos Miklós élen jár azok között, akik a maguk művészetével a művészeti közízlést szeretnék *előbbre vinni*, vagy talán *előbbre húzni.* Szobrai: a kő, a márvány költészete. Grafikai munkássága is figyelemre méltó. Tárlata mindenképpen jelentős esemény, a korszerű képzőművészet közkincsé tételének emlékezetes állomása.

Ezen töprengtem a tó fölött, a szomszédos Rege cukrászda teraszán, miközben a Balaton csodás panorámájában gyönyörködtem.

Benedek Miklós

A szovjet légiflotta napja

*

A Szovjetunióban évről évre megrendezik a légiflotta napját. Az idei esemény szintén a szovjet technika nagyszerű seregszemléjének igérkezik: felvonulnak azok a gépek is, amelyek a különböző kiállításokon már kivívták a világ szakembereinek elismerését.

*

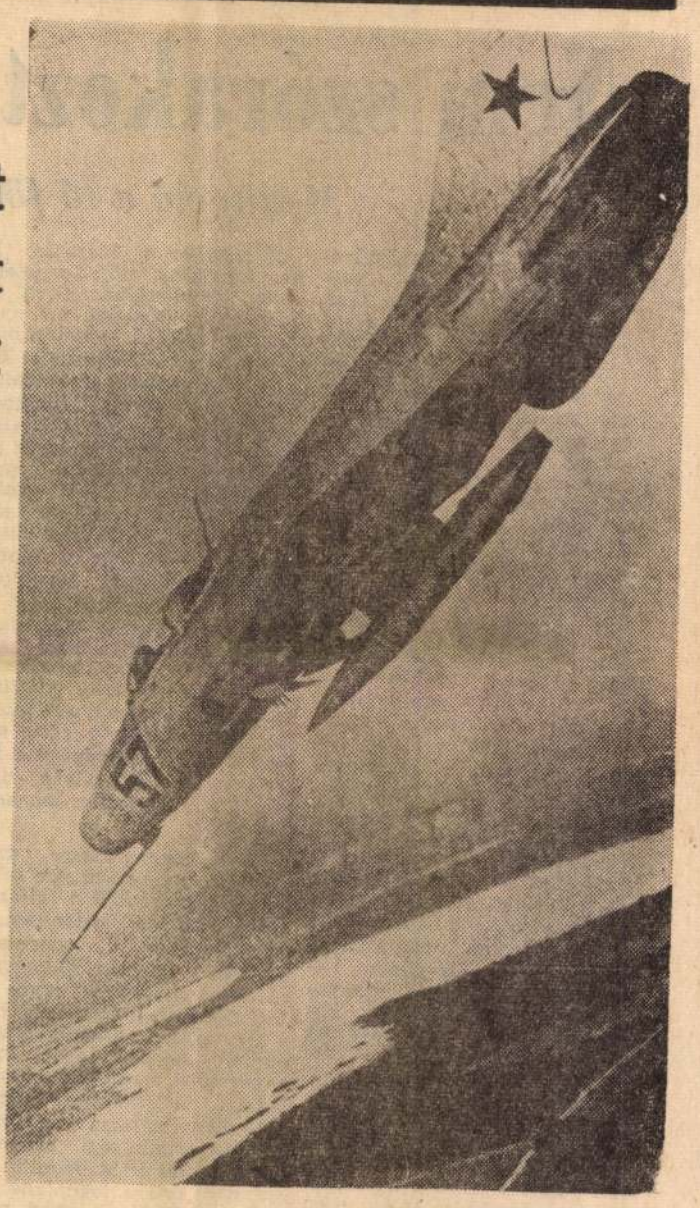

Szuperszónikus harcigép.

pengőt. A vad ellenforradalmi terrort az ellenforradalmi diktatúra követte, a finánctőke és a nagybirtokos osztály uralma megszilárdult. Ebben a helyzetben kellett dönteni a forradalmi erők további tevékenységéről...

A negyven évvel ezelőtt lezajlott bécsi illegális pártkongresszus megválasztotta a Központi Bizottságot, amelynek tagjai a kongresszust követően részben külföldön, részben illegálisan itthon folytatták munkájukat, dacolva a rájuk leselkedő életveszéllyel.

Az új forradalomért

A kongresszus után vált ismertté Kun Béla Lesz-e még forradalom Magyarországon című írása, amely a bécsi Uj Március című folyóiratban látott napvilágot. Ez és több más korabeli írás, magában foglalja azokat a nézeteket, melyek akkor a forradalmi munkásmozgalomban uralkodók voltak, s amelyek a kongresszus határozataiban testet öltve, hosszabb időre megszabták a kommunisták és szövetségeseik teendőit Magyarországon.

Gőgös, Őri, Hámán Kató és a többiek, csakúgy mint a kommunisták soraiba lépő Vági István a KMP első kongresszusának útmutatásai alapján folytatták áldozatos küzdelmüket osztályukért, a magyar dolgozó népért.

A fiatal parasztember, aki néhány napja még a bécsi utcákat rótta, újra Pesten volt. Panyókára vetett vászonzakóban, feltűrt ujjú ingben, közömbös arccal, szenvtelen tekintettel járt dolga után és kívülről nem látszott rajta, milyen tüzek fűtik milyen szenvedélyesen, elszántan küzd egy igazabb, emberségesebb világért.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

Borsos Miklós

1965 AUG 20.

1021

6

Semmelweis Ignác halálának 100 éves évfordulóján a Magyar Tudományos Akadémia kétnapos orvos-nagygyűlést rendezett. Ennek keretében az anyák megmentője budai szülőházának udvarán leleplezték Borsos Miklós Anyaság című szobrát. Az új műalkotást a Semmelweis földi maradványait tartalmazó sírkamra előtt helyezték el. (Rózsa László felvétele)

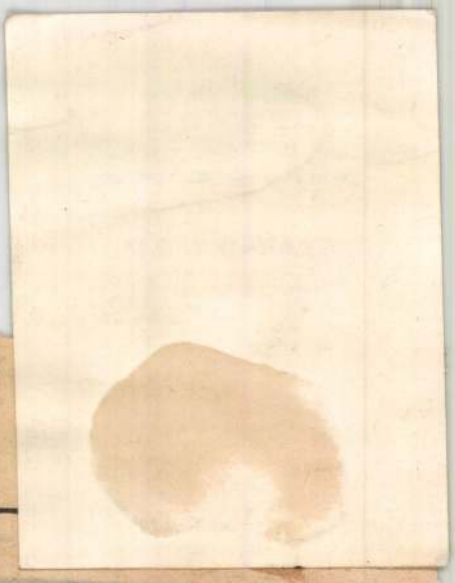

INTET!

ak háromnak van oklevele. Ok?
: isten háta mögötti kisfalucs-
ikba, képzett tanárok nem akar-
ik letelepedni.

Letenyén beindult ugyan a
mnáziumi tanítás az általános
kolában (az is zsúfolt), de épü-
thiány miatt nem tud fejlődni.
lárom éve ígérik az új gimná-
iumi épületet, de az építkezés
sak késik! Miért!? *Hét községben*
még ma sincs semmilyen kultúr-
ház. A járás bolthálózata telje-
en elavult, pedig nagy forgalmat
onyolít le. A letenyei körzetben
16 falu) a földművesszövetkezeti
kereskedelem és vendéglátóipar
avaly 62 millió forintot forgal-
nazott, de az egész körzetben
nindössze *csak* 300 ezer forintot
uháztak be.

Letenyén halad keresztül a
budapest—rijekai nemzetközi
műút. A község határában a Mu-
ra-híd, amelyen át bonyolódik le
a határmenti idegenforgalom. A
Mura-híd mellett van egy csinos
vámház, s aztán semmi. Nincs
egyetlen szállodai szoba a falu-
ban. Az idegeneket a járási szék-
helyen nagyon szomorú kép fo-
gadja. Kicsi, korszerűtlen boltok,
zöldségbolt ba be se lehet men-
ni, olyan szűk. S ami a legbosz-
szantóbb, hogy a benzinkút telje-
en korszerűtlen, kézi hajtású.
okszor 40—50 külföldi gépkocsi
ll sorban, az utasok türelmetle-
ül nézik, hogy egy kislány mi-
en kínnal szivattyúzza a ben-
nt.

Arról már szólni sem érdemes,
gy az IBUSZ-kirendeltséget
t olyan asszony vezeti, akik
ny kukkot sem tudnak idegen
elven. Miért? Mert a járási
nács jelöltje helyett (aki fran-
[illegible] beszél)

MDK

Borsos Mikéós

Egry József, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960.

Borsos Miklós MDK

érmek:

Vivaldi, br.

Schiller emlékérem, br.

Herkules Seghers, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 43-44 l.

Borsos Miklós MDK

érmek:

Barcsay Jenő, br.

Medgyessy Ferenc, br.

Lenin, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 43-44 l.

Borsos Miklós MDK

érmek:

Strobl Alajos, br.

Derkovits Gyula, "

Mednyánszky László,"

Tersánszky Jenő, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MHG
1960. 43-44 l.

Borsos Miklós

MDK

Egry József, vör.márvány

Demeter, "

Női fej, "

Tihanyi pásztor, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.
33 l.

Borsos Miklós
szobrász

M.D.K

A feindomborítás kitűnő
mestere.

Tibely Gábor: A X. kiállítás szobrai
Művészet, 1966. február – 18 lap.

M.D.Y

Borsos Miklós
szobrász

A „Viszhang" hisplasztikája
is szerepel a tölbi munkáival
~~[illegible]~~ tárlaton.

Tibély Gábor: A X. kiállítás szobrai
Művészet, 1966. február – 18 lap

Barcsay Mihály
festmény

M.D.K.

Garanyi József 1953-ban
Barcsay Mihálynak diplomá-
zott.

Domanovszky György: Nagy Munkácsy-díjas festőművész.
Művészet, 1966. február - 31 lap

M.D.K.

Borsos Miklós szobrászmüvész

A Nemzeti Szinházban bemutatott Aischylos: Oresteia-jának előadásához tervezett szinpadképe "...egy-egy remekbe sikerült szoborfigurájával egyszerre teremt játékteret és költészetet...az európai szinpadokat tekintve is merőben uj az effajta szcenikai megoldás..."-irja Demeter Imre : "Aischylos: Oresteia" c. kritikájában.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. márc. 5. IX. évf. lo. sz. 4-5. lap

M.D.K.

Borsos Kiklós szobrászművész

A Nemzeti Színházban bemutatott Aischylos: Oresteia-jának előadásához tervezett szinpadképe "...egy-egy remekbe sikerült szoborfigurájával egyszerre teremt játékteret és költészetet...az európai szinpadokat tekintve is merőben uj az effajta szcenikai megoldás..."-irja Demeter Imre : "Aischylos: Oresteia" c. kritikájában.

Film Színház Muzsika, Bp. 1965. márc. 5. IX. évf. 10. sz. 4-5. lap

Borsos Miklós.

A Tavaszi Találat plakettjei

készültek.

Szabad Nép, 1952. május 25.

Borsos Miklós
szobrász

M. D. V.

1965-ben Tihanyban tartott tárlatot.

Szabó György: Visszapillantás, 1965.
Élet és Irodalom, 1966. febr. 19 - 7 lap

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási kritika

Somogymegyei Népujság 1966 jan.16.

MDK.

Borsos Miklós

Könyvillusztrációiról

Hajdúbihar megyei Népujság 1965 dec.25.

1. sz. cédula M.D.K.

Borsos Miklós

"A valóság átköltése - Tihanyban Borsos Miklósnál" cimmel ir a müvész munkájáról /gách/ sign.-val a lap munkatársa.
A tihanyi Apátság muzeummá alakitott termeiben rendezi kiállitását az 1957 óta készült alkotásaiból."...huszonhárom év óta valamenyi szobrát Tihanyban mintázza: szobrai, rajzai, tuskompoziciói belenőttek varázslatos kertjének zöldjeibe..."-irja a riporter.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 18.
IX. évf. 25. sz. 12-13. lap

1. sz. cédula

Borsos Miklós

"A valóság átköltése - Tihanyban Borsos Miklósnál" cimmel ír a művész munkájáról /gách/ sign.-val a lap munkatársa.
A tihanyi Apátság múzeumma alakított termeiben rendezi kiállítását az 1957 óta készülő alkotásaiból. "...huszonnárom év óta valamennyi szobrát Tihanyban mintazza: szobrai, rajzai, tuskompozíciói belenőttek varázslatos kertjének zöldjeibe..."-írja a riporter.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 18.
IX. évf. 25. sz. 12-13. lap

2. sz. cédula. M.D.K.

Borsos Miklós

A Tihanyi Apátság muzeumában rendezett kiállitáson szerepel a müvésznek többek között "Vénusz születése" c. rózsaszinü márvány torzója, "..az élet fonalát fonó fiatal Párka feje márványának intenziv, fényes feketesége." majd portréi, mártirok, szentek sellők jelképei: valóság és mitosz, kőbe faragott költészet.."-irja a beszámoló.

/gách/: "A valóság átköltése" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 18.
IX. évf. 25. sz. 12-13. lap

2. sz. cédula.

Borsos Miklós

A Tihanyi Apátság muzeumában rendezett kiállitáson szerepel a művésznek többek között "Vénusz születése" c. rózsaszinű márvány torzója, "..az élet fonalát fonó fiatal Párka feje márványának intenziv.fényes feketeségé." majd portréi, mártirok, szentek sellők jelképei: valóság és mitosz, kőbe faragott költészet.."-irja a beszámoló.

/gách/: "A valóság átköltése" c.
Film Szinhaz Muzsika, Bp. 1965. jun. 18.
IX. évf. 25. sz. 12-13. lap

3. sz. cédula. M.D.K.

Borsos Miklós

A müvésznek élete első diszlettervezése volt az Oresteia előadáshoz készitett szinpadkép, erről igy beszél: „Minden munkásságomban humánumra törekszem. - mincs közöm a dekoráció felé közeledő absztrakthoz...Nem a meglevő formákat másolom, hanem a valóságot akarom átkölténi. A XX.század szobrászata nem ábrázol, hanem közöl. A nézőre nem kényszeritjük rá a magunk képzeletét, hanem rábizzuk mit lásson az alkotásban." A továbbiakban elmondja, hogy szivesen tervezne az Elektrához diszleteket de csak fehér-fekete szinben.

/gách/: "A valóság átköltése" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 18. IX. évf. 25. sz. 12-13. lap

4. sz. cédula. M.D.K.

Borsos Miklós

/gách/: "A valóság átköltése" c. interju mellet hat fényképfelvételt mutat be a lap a müvész munkájáról és magáról a müvészről:
1. "Uj sellőfej készül, a sorozat folytatása a tihanyi kertben, Tomasi di Lampedusa: Lighea c. novellájának ihletésére..."
2. "A kerti müterem egyik sarka"
3. ""Godotra várva" a kiállitáson"
4. "Borsos rajzainak kiállitása"
5. "Véső és kalapács: Borsos Miklós munka közben"
6. "Derü és nyugalom" cimmel a müvész arcképe

Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. juni 18.IX. évf. 25. sz. 12-13. lap

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Ybl-emlékérem / 1963/ repr.

Magyar Épitömüvészet 1964/1. 60. 1.

M.D.A.

MDK

Borsos Miklós

Tihanyi táj, lav.tus

" " , tus

Fekvő nő, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

24 l.

1960.

MDK.

Borsos Miklós

Rövid méltatás

Müvészet 1965 ápr.lap -

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 JAN 11
DÉLMAGYARORSZÁG

Borsos miklós

Új művészeti díj: a Pro Arte

A Fővárosi Tanács végrehajtó bizottsága Pro Arte Fővárosi Művészeti Aranyérmet alapított — a népművelési állandó bizottság javaslatára — melyet február 13-án, Budapest felszabadításának 21. évfordulója alkalmából adnak át első ízben. A díjjal olyan irodalmi, képzőművészeti és építészeti alkotásokat tüntetnek ki, melyek a magyar főváros kulturális életét ábrázolják, illetve esztétikai képét fejlesztik. Az érem Borsos Miklós szobrászművész terve alapján készült, egyik oldalán Budapest címere, másik oldalán pedig az Erzsébet-híd és egy nőalak látható.

A Gyálarétről és Mihálytelekről jövő buszok a Bolyai János utcán át haladnak a Marx térre. Szükséges, hogy ezek a buszok ne a Bolyai János utcán, hanem a Lenin körutat érintve menjenek a Marx térre, *megállóhely közbeiktatásával* a Lenin körút és a Mikszáth Kálmán utca sarkán.

A Béketelepről érkező buszok a Török utcán gördülnek át és így érik el a Marx teret. Ehelyett a köz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós
SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1965 OKT. 5.

1021

HAJÓSNAP TIHANYBAN

Sziporkázó napsütés. A fény színezüst csíkokat fest a vízre. Az időjárás, úgy tetszik szinte, csodát művel: rácáfol az egész nyárra, mert ezen a vasárnapon kárpótolni akar mindent. Ha nem látná az ember a megtört virágokon a lassú tánccal hulló rozsdabarna és vérszínű faleveleken a nyár halálát, azt hinné, most sarjad a kikelet.

Siófokon a kikötőben hallottam ezt a mondatot:

— Az idő is őket ünnepli...

Egy idősebb parasztember mondta társainak, és a kikötőben álló Beloiannisz felé mutatott:

— A hajósokat...

Ezen a gyönyörű vasárnapon a nagy tó első számú szerelmesei mentek kirándulni. Azok, akik jóban-rosszban kitartanak mellette. Akik egész nyáron át mindig csak mások szórakozását segítik. Nekik évente egyetlen nap jut: a balatoni hajósok napja.

A hajón a vendég szovjet katonai zenekar játszik. Figyelmesek az ünnepeltek iránt. Egymás után jön a meglepetés. Annyi balatoni népdalt tudnak, hogy az még egy öreg hajósnak is becsületére válna.

Vidám a hangulat. A zászlókkal díszített hajó kifut a kikötőből. Mindenki eljött. A szovjet katonák, a hajósok által patronált balatonőszödi tsz küldöttsége, a családtagok, és itt van *Öreg Jenő* is, aki hajdanán hegedűvirtuóz volt, de a tüzes badacsonyi borok vándormuzsikust csináltak belőle. Még nem hiányzott egyetlen hajósnapról sem. Ma nem fogad el pénzt senkitől. Azt mondja, a barátainak játszik.

Sirályok csapata húz a kristályos fodrok fölött. Hajósok könyökölnek a korlátokon. Ebben az évben több mint egymillió utast vittek. Most az egyszer ők az utasok a Balaton büszkeségén. Eljöttek az öregek, akik generációkat neveltek: *Hernádi Pali* bácsi meg a többiek.

Tihanyban is hajósok várják a kikötést. Irány a hegyoldalon levő nemzetközi sátortábor. A sziklakonyha felől ínycsiklandozó illatot hoz a szél. Hagyományos az étrend is: halászlé és birkapaprikás. A halászlét a kapitányok tanácsa készíti. A birkapaprikás-

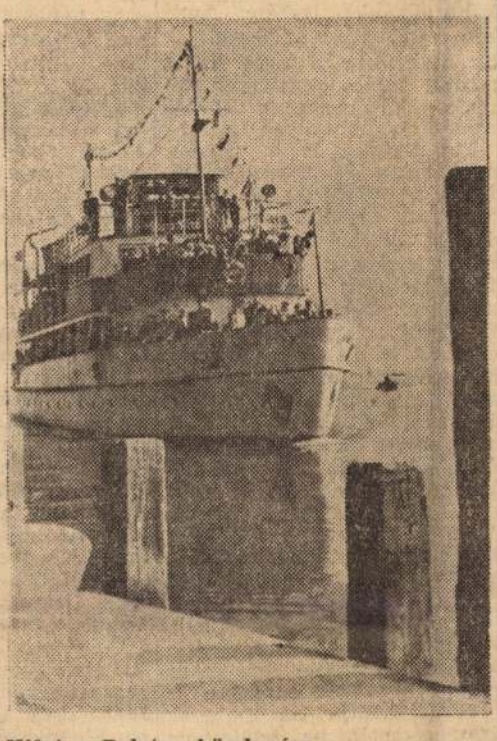

Kifut a Balaton büszkesége.

sal teli bográcsoknál *Bognár József* országgyűlési képviselő, őszödi tsz-elnök a konyhafőnök. Az alszakácsok és a konyhafőnökök szíves szóval invitá

— Akinek nem látlanul és ingy a hegy aranyló

Egyedül Öre kezik. Halászlé lingért. És utár játszik, ahogya gyon régen.

Délután nóta tábor. A köve sok ropják. A Nyársas-hegy, Hármas-hegy, a és a Csúcs-heg

a jókedvtől. A szakácsok tanácsának egyik tagja, *Matyikó Gyula* hajós odahív egy népes csoporthoz, de előtte még ennyit mond:

— Mi sem mertük volna gondolni, hogy ez a meghívás néhány embernek dupla öröm...

Az őszödiek között arról folyik a szó, hogy milyen szép itt. A hajó, a part, a hegyoldal. Öregek vallanak és álmélkodnak. Isszák a szépet. Közülük sokan életükben most ültek először hajón, most látják Tihanyt. A vendéglátók autóra ültetik ezeket az embereket, és megmutatják nekik Tihany nevezetességeit. Elkísértem őket. Nézték a történelem emlékeit, a római korból itt maradt téglákat, a fegyvereket és a Balatont imádó költő kalamárisát. Megcsodálták *Borsos Miklós* kiállítást. És nem tudtak betelni.

Késő este kötött ki a hajó Siófokon. A tó akkor kezdte fürdetni a csillagokat.

Németh Sándor

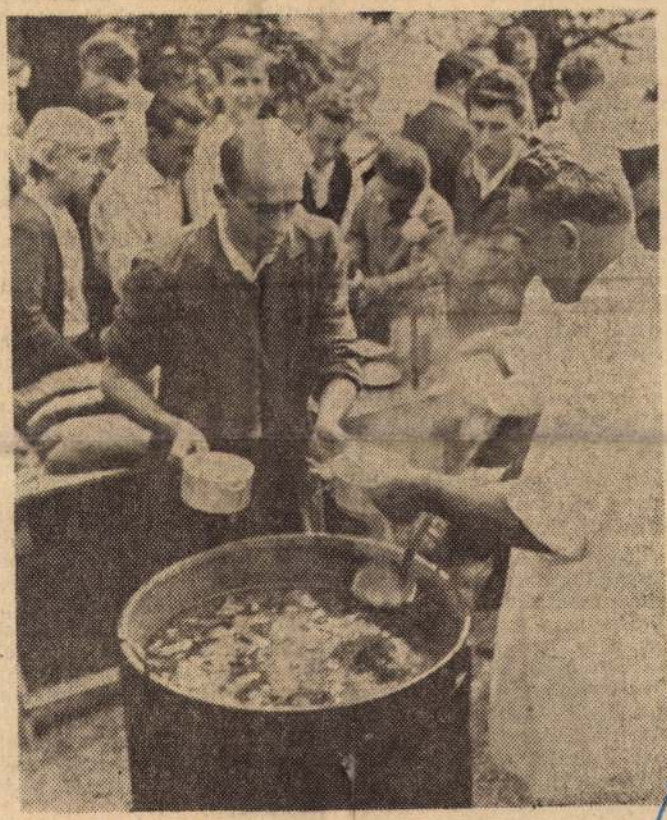

Ebéd a táborban.

▲ szovjet katonák zenekara.

Nagy feladatot ró a tanácsokra a panaszok, a közérdekű és egyéb bejelentések intézése. Állami, társadalmi és gazdasági életünk egészséges fejlődésének, a bizalomnak köszönhető, hogy nagyon sokan fordulnak személyesen vagy írásban a tanácsokhoz, s várják, hogy érdekűknek, igazságérzetüknek megfelelően, a jogszabályok szellemében döntsenek ügyükben.

A lakosság anyagi helyzetének javulása magával hozta a panaszok jellegének megváltozását. Különösen a telek-, a lakás-, az ipar- és az építési ügyek száma emelkedett. Több észrevétel, javaslat, közérdekű bejelentés érkezik az állami szervekhez. A bejelentők azt kérik, hogy szüntessék meg az állami és a gazdasági életben tapasztalt hibákat. A megyei tanács titkárságához szintén sok ilyen beadvány, megkeresés, bejelentés érkezik.

Jogszabályok határozzák meg, mi a feladatuk az államigazgatási szerveknek, ha panasz, közérdekű bejelentés kerül hozzájuk. A köznek és az egyénnek is érdeke, hogy megtartsák a szabályokat. Ennek azonban mind a hatóság, mind az ügyfél részéről nélkülözhetetlen föltételei vannak.

Az államigazgatási szervek csak úgy dönthetnek egy ügyben, ha tisztázzák a tényállást, szükség esetén meghallgatják (mégpedig részrehajlás nélkül) az érdekelteket, figyelembe veszik a jogszabályokat. Döntésükről minden esetben értesíteniük kell a panaszosokat. A megyei tanács végrehajtó bizottsága ennek az elvnek az érvényesítését szorgalmazza. Az ügyfelektől, a bejelentőktől elvárja a jóhiszeműséget, a valótlan állítások mellőzését. Néha azonban mást tapasztal a tanács. *Gál János* visnyei lakos például már többször fordult különféle fórumokhoz alaptalan bejelentésével a helybeli termelőszövetkezet vezetősége ellen. A legutóbbi helyszíni kivizsgáláskor kijelentette: »Még máshova is tettem bejelentést, az illetékes hatóságok csak hadd futkossanak Visnyére.« Az ilyen panaszos megérdemelné, hogy felelősségre vonnák a jogszabályok alapján.

Szaporítja a levélváltások, vizsgálatok számát, ha nem, illetve csak késve teljesítik az illetékesek a jogos kérést. Így járt el a bonnyai Zöldmező Tsz vezetősége *Takács György*nével szemben. Csak a megyei és a járási tanács többszöri közbenjárására ígérték meg, hogy kifizetik a tsz-tagnak a jogosan követelt földjáradékot. Olykor fölösleges munkát adnak alaptalan kérelmükkel (főképp, amikor mereven gaszkodnak hozzá) a panas sok. *Novák Sándor* pogá szentpéteri lakos munkae ség-jóváírást kért a helyl szövetkezettől a szociális é kulturális alap terhére, a kor meghalt az édesapja. tsz közgyűlése, a járási és megyei tanács elutasította rését, mivel a tsz-tag örököse nem támaszthat ilyen igényt.

Megszaporodtak a magánépítkezések. Számtalan ember fordul az építésügyi hatóságokhoz, hogy engedélyezzék családi ház, nyaraló építését, régi házuk korszerűsítését. Az építésügyi eljárás során — a jogszabályok szerint — figyelembe veszik a szomszédok jogos érdekeit is. A nyilatkozatok beszerzésekor igen átkos lehet a rossz szomszédság. *Galambos Lajos* siófoki lakos például meg akarta akadályozni, hogy *Rucz János* átalakítsa, bővítse lakóházát. Azzal érvelt, hogy a lakásügyi hatóságok szabálytalan építkezést engedélyeztek, elvonták lakásától a napfényt, a levegőt és a kilátást. Az igazság viszont az, hogy mindettől a saját udvarán levő bokrok és fák zárják el. A megyei tanács végrehajtó bizottsága ezért elutasította panaszát.

Joggal bántja az emberek igazságérzetét, ha felületesek a hatóságok. Elemi követelmény, hogy azonos szempontok alapján döntsenek minden megismétlődő ügyben. Nem így járt el a városi tanács építési és közlekedési osztálya, amikor elutasította a Kaposvári Bőripari Ktsz garázsépítési kérelmét. A tanács arra hivatkozott, hogy zsúfolt a terület a Latinka Sándor utca 8. számú ház udvarában. Ugyanakkor *Dékány István* nem utasították el ezzel, neki megadták ide a garázsépítési engedélyt. A megyei tanács végrehajtó bizottsága megsemmisítette az építésügyi hatóságok határozatait a panaszeljárás során.

A megalapozott közérdekű bejelentés kedvező változást hozhat, eredményre vezethet társadalmi és gazdasági életünkben. Ezért *jogszabály védi a bejelentőt:* nem intézkedhetnek hátrányosan vele szemben a bejelentés miatt; ha ilyen előfordul, meg kell szüntetni az intézkedést, elrendelőjét pedig felelősségre kell vonni. Bejelentés érkezett a kaposvári alapfokú oktatási intézmények gondnokságának konyhája ellen. A kivizsgáláskor megállapították, hogy a szabálytalanságokat feltáró bejelentés részben megalapozott. Sajnos, ebben az esetben megsértették a bejelentő személyét védő jogszabályt.

Számos kérelmet, bejelen- megvizsgálják a bejelentéseket, a kérelmeket és a panaszokat, s az eredményről értesítik a tanácstagokat és a panaszosokat. A megyei tanácstagok bejelentéseit így intézik.

Sok közérdekű bejelentés foglalkozik a Balaton-part fejlesztésével, áruellátásával. Többen javasolták például Siófok—Balatonszéplak, Balatonföldvár, Balatonfenyves egy-egy részének fejlesztését. Balatonlellén nyaralók tették szóvá, hogy a Pipacsban és a Zöld Lugasban, a móló sétányán levő bisztróban frissként árulják az avas, több napos pogácsát, sajtos rudat, süteményt. A megyei tanács kereskedelmi osztálya megállapította, hogy jogosan panaszkodtak a nyaralók, s fölkérte a Belvárosi Üzemi Vendéglátó Vállalatot, hogy ne árusítson avas süteményt. *Ifj. Rádler János* pécsi lakos kifogásolta az Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat 555. számú fonyódligeti idényboltvezetőjének a magatartását. A kereskedelmi osztály próbavásárlásokon megbizonyosodott róla, hogy többet számolt a megengedettnél. A tanács javasolta az ÉKV-nak, hogy bocsássa el a vevőket megkárosító, helytelenül viselkedő boltvezetőt.

A nagy összegű állami beruházáson felül a községi tanácsok is sokat áldoznak a déli part kiépítésére községfejlesztésből a lakosság hozzájárulásával. Persze még így sem kerülhet minden utcába pormentes út, villany, víz, járda, nem építhetik ki mindenütt a partvédő művet. A kérések megvalósításának sorrendje a rendelkezésre álló anyagiak, a rendezési tervek szerint alakul.

Ez a néhány példa szemléltetően bizonyítja, hogy az államigazgatási szerveknek egyre gondosabban kell intézniük az ügyeket, mert csak így valósul meg a köz- és az egyéni érdeket összhangba hozó magas szintű, kulturált igazgatás. Különösen *föl kell karolni a lakosság megalapozott, közérdekű bejelentéseit*, mert az ezek nyomán hozott intézkedések erősítik állami és gazdasági rendünket, tovább szilárdítják a lakosság és a tanács kapcsolatát.

Balogh János,
a megyei tanács titkárságának
főelőadója

ÁLLÁS

ÉM 44. sz. Alaítőipari Vállalat
ál fölvesz — bui munkahelyekács szakmunkáépítőipari vizsrendelkező
nyűgépkezelőket,
betonszerelőket.
s női segédmunat, valamint kukat. Munkást és napi kététkezést biztosí-
Tanácsi igazolás
nkaruha szükséJelentkezés: Bu-
t, V., Kossuth
tér 13—15., föld-
(3260)

gamási fmsz
yapusztai
sz. boltjába
3. sz.
lboltjába
özös kezelésben)

vezetőt
res.
fizetés
talékos.
olgálati lakást
ztosítunk.
lentkezni lehet
fmsz
azgató elnökénél
amáson
ásban
személyesen.
rkölcsi
izonyítvány
ükséges.
(3322)

Felveszünk kaposvári munkahelyre vizsgázott szakácsnőt és fuvartarifőrt, valamint balatonboglári munkahelyre szállítási ügyintézőt. Jelentkezés a Somogy megyei Tanács Építőipari Vállalat munkaügyi osztályán. (117382)

Beteg feleségem mellé délelőttre gondozót keresek. Körtési János, Kaposvár, Rákóczi tér 18. (117371)

Keresünk

gyakorlott vagy kezdő

közgazdászt

(számviteli főiskolát végzett személy is jelentkezhet) főelőadói munkakörbe.

Fizetés a 116/1960. Mü. M. utasítás II. 1233/b. kulcsszám szerint. Jelentkezés személyesen a Somogy megyei Tanács V. B. munkaügyi osztályán, Kaposvár, Május 1. u. 10., I. emelet 119. (117299)

VEGYES

Kalaptisztítást és mindennemű bőrruházati cikkek festését üzleteinkben és felvevőhelyeinken állandóan vállalunk. Patyolat Vállalat. (3324)

Külön bejáratú üres szobát albérletbe keresek félévi időtartamra. Megkereséseket 117378. számra a hirdetőbe kérek. (117378)

Üres albérleti szoba kiadó. Kaposvár, Maros u. 1., Fülöp. (117380)

Fényképezőgépek, látcsövek szakszerű javítása garanciával. Pálfy Jenő optikus-, látszerész-, fotómesternél. Kaposvár, Engels u. 3. (117356)

Külön bejáratú bútorozott szoba két személynek kiadó. Kaposvár, Tavasz utca 10. (117339)

Hirdessen

a Somogyi Néplapban !

MDK.

Borsos Miklós

Tüskés Tibor cikke a művésztől

Jelenkor 1966 jan.p.43.

MDK.

Borsos Miklós

Cím nélküli rajza a

Jelenkor 1966 januári számában

M.D.K

Borsos Miklós
szobrász

A kiállitáson bemutatta a tölbi
között a „Godotra váma", a
„Lány a halappal", Babitsról,
Szabó Lőrincről, Kassákról vörösmár-
ványból faragott szobrait.

Kaczogh Ákos: Borsos Miklós Tihanyban
Művészet, 1965. október – 37 lap

Borsos Miklós
szobrász

M.D.K.

1964 ből a „Lighea I", az „Orfeusz"
a „Szagnál", „Napbanéző", a „Csil-
lagnéző", a „Nagy véres máztirum"
– cimü müvei is reszt veszünk a
tihanyi tárlaton.

Kocsogh Ákos: Borsos Miklós Tihanyban
Müvészet, 1965. október - 37 kep

M.D.K.

Borsos Miklós

szobrász

A tihanyi kiállításán szerepel a régebbről való „Leányfej" a „Démétér", a „Nappal" és az „Éj" és a Pannonia c. művei.

Koczogh Ákos: Borsos Miklós Tihanyban Művészet, 1965. október – 37 lap

M.D.K

Borsos Miklós

szobrán

Tihanyban volt kiállítása a Muzeum-
ban. — „Babits Mihály" (repro)

Méltatás.

Kovnogh Ákos: Borsos Miklós Tihanyban
Művészet, 1965. október – 37 lap.

Borsos Miklós

M.D.K

Szobrász

Tihanyi kiállításán szerepel a „Kassák portré" az Egry portré, a Tersánszky plakett, a „Napozó", a „Sellő", a „Vénusz születése", a „Nő medaillonnal"

Kocsogh. Ákos: Borsos Miklós Tihanyban

Művészet, 1965. október - 37 lap

M.D.K

Borsos Miklós
szobrász -

Grafikai művei a mostani Tihany-
beli kiállításán folyósónyi helyet
foglalnak el, ezek a Dürer Sorozat
kiállításán már szerepeltek.

Koczogh Ákos: Borsos Miklós Tihanyban
Művészet, 1965. október - 37 kep

M.D.K

Borsos Miklós

szobr

Csillagnéző
Babits Mihály } repro

Kocsogh Ákos: Borsos Miklós Tihanyban
Művészet, 1965. október - 37 lap.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-060, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1960 NOV 2.

1021

Borsos Miklós

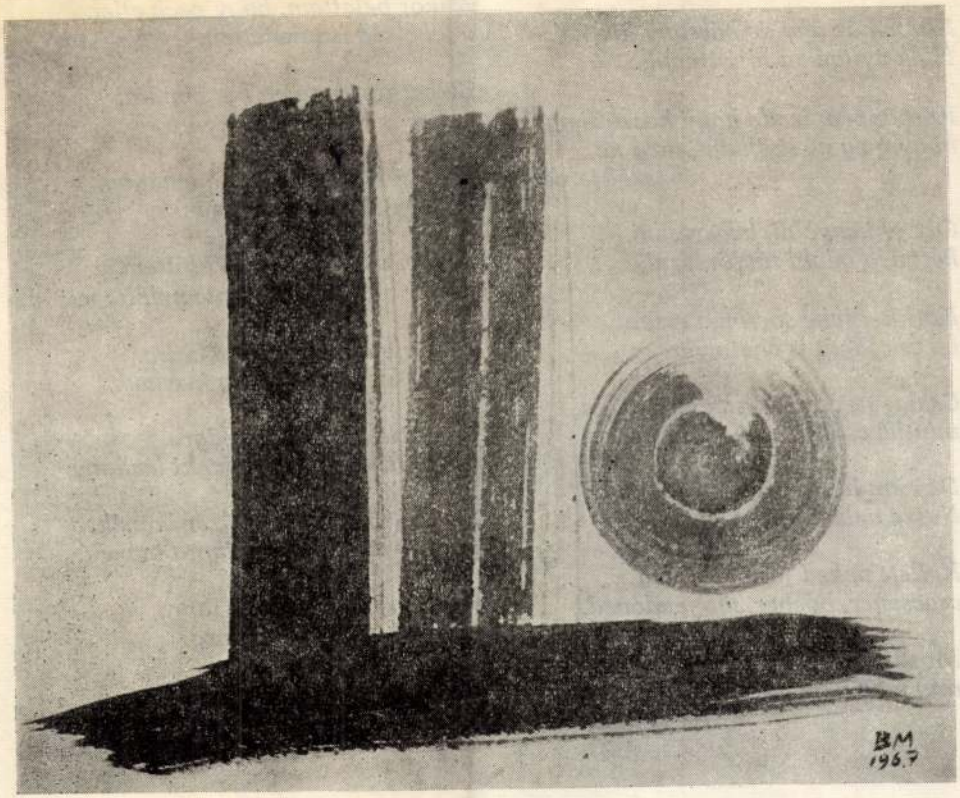

Akárhogy gunnyaszt, tiszteletad.

13

Kínpad az ágy de bársony kínpad.
Hála nyilván a nikotinnak.

Köszönném is, de hogy köszönjem,
hogy meg ne szokjam, meg ne
[szökjem?

Oly jó henyélni, heverészni,
hát még odaki tütyörészni.

Kotlik a tene sorson, versen,
ha csicsókát is ehet nyersen.

Csalogat, csábít, csak egy csóka,
mintha csókra, egy kis kacsóra.

De nem lehet, csak forgolódni.
Nesze neked, rabbi, rabbóni.

Kellett neked jesiva, kóved,
csacsener, bócher, mogendóved.

Most itt pörölhetsz, zsörtölődhetsz,
míg meg nem vált az ördög:
[– Lókhec. –

Mégis j
csak vé

Mikor l
a tehets

Bízhatt
akkor i

Mitosz motosz eraem nemeraem
laufot véletlen se kértem.

Adtam a bankot vagy ütöttem,
mig le nem lőttek, ki nem dőltem.

Tergenye tarha jobbra balra.
Táltos a szamár, amíg marha.

Így juttam olyan uraságra,
hogy firkász sincs már, ki levágna.

És mégis, ha mégegyszer lennék,
most is mindent egy lapra tennék.

Arra a rongyos ócska lapra,
a szemfedőre, honalapra.

A hűségre, a szerelemre.
A bűnömre, a gyerekemre.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1960 NOV

(A harangszó felerősödik s ez rekeszti be a történetet.)

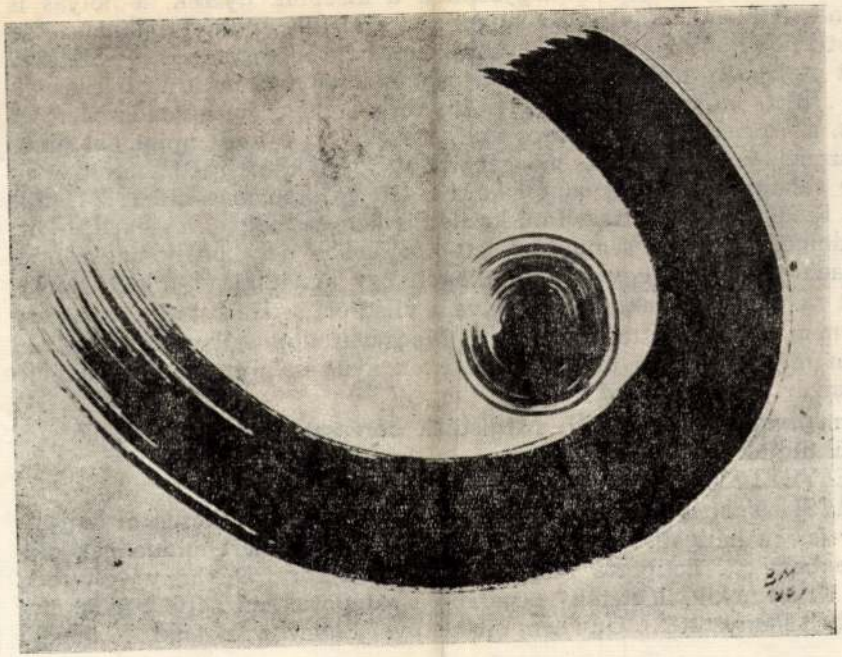

VINCE BÁCSI: Másnap aztán megmutattam n
ját . . . két sírhalmot a temetőben. A feleség
kor kitették őket a bokrok alá, nagyon meg
nemsokára meg is halt . . . Úgyszintén a
meghalt, felfázott az is . . . A nagyobbat, a
intézetbe, de hogy hová, merre, senki nem t
Bálint csak állt, nézte a sírhalmot, azután
tak . . . Rítt, mint a gyermek . . . Amikor
felállt, a szeme nagyon zavaros volt, összevissza beszélt, mint aki ittas
az eszénél . . . Alighanem megzavarodott . . . Akkor pattanhatott meg
benne valami . . . Attól a naptól kezdve lett egészen más ember . . . mint
akit a fonákára fordítottak. Inni kezdett, elhagyta magát, veszekedős lett,
nem dolgozott, olyan semmitérő lett . . . Később néha beállt napszámba
az uradalomba . . . Negyvenötben kapott egy kis juttatott földet, tanyát
húzott rá, azóta ott lakott, elhúzódva a világtól . . . Ha rosszat tett, vagy
szólt, nem igen tudhatta, mit tesz . . . Megzavarodott ember lett abból . . .
Azután már az ital is bolondította, isten nyugosztalja szegényt a haló
porában . . . *(Csend támad.)*

KISSNÉ *(megrendülve, mélyről)*: Mégiscsak borzasztó! Itt élt köztünk. Véletlenül tudjuk meg róla az igazat.

ELNÖKHELYETTES: Sose mondta . . .

VINCE BÁCSI: Nem is kérdezte senki . . . Pedig az embert kérdezni kell . . . Akkor is, ha hallgat . . . akkor is, ha tajtékzik . . . mert mindennek oka van legbelül . . . Letiporta szegény Bálintot a sors. De hány volt még ilyen! Ki ád nekik elégtételt? Legalább a halóporukban kapják meg, ami életükben hiányzott . . . Úgy sem ejt könnyet Bálint után senki . . . benövi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
Borsos Miklós
1966 JAN. 19.
4 1021

Giacometti emlékére

Néhány nappal ezelőtt a svájci Chur egyik kórházában 65 éves korában elhunyt Alberto *Giacometti* svájci szobrászművész, korunk egyik legérdekesebb és legjelentősebb szobrászegyénisége. Életének túlnyomó részét Párizsban töltötte, s csak a második világháború éveiben vonult vissza Genfbe, majd szülőfalujába, Stampába. A szürrealista mozgalom volt pályafutásának első, és egész életművére nyomokat hagyó élménye.

ALBERTO GIACOMETTI
(Borsos Miklós rajza)

A huszas években a párizsi Bourdelle-szobrászisklola növendékeként került kapcsolatba André Breton körével, a szürrealista eszméket azonban már ekkor igen egyéni módon értelmezte; a szabad fantáziakompozíciók helyett idolszerű emberfigurákat mintázott. Baráti köréhez tartoztak Sartre és Simone de Beauvoir is, a harmincas években az ő szellemi környezetük hatására fordult még tudatosabban az emberábrázolás feladatai felé. Stílusa ezután töretlen vonalban mélyült, egészen haláláig. 1961-ben megkapta a Carnegie-díjat, 1962-ben elnyerte a Velencei Biennálé nagydíját, 1964-ben a Guggenheim-díjat, és — mint nemrég hírt adtunk róla — a Francia Képzőművészeti Szövetség 1965. évi nagydíját.

Giacometti figurái testtelen karcsúságú, feszült tartásban felmagasodó alakok, akiknek különös mozdulatlansága és szinte eszköztelenül áttetsző mintázása a nézőben is a lelki feszültség és az idegenszerűség érzetét keltik. A kritikusok korunk legnagyobb térábrázoló művészeként tisztelték, mert alakjainak szuggesztivitása szinte a környező teret is áthatolta, mintegy a szobor részévé avatta.

Minden irracionális és transzcendens vonása mellett a művész századunk emberének egyik legjellegzetesebb karakterét ragadta meg, annak a magányérzetnek és heroizmusnak a furcsa kettősségét, amely a nyugat-európai szellemi életben az egzisztencialista filozófia tanításaiban is jelentkezett.

P. G.

r Tyitov
yarországi nagykövete

sodtitkára, az SZKP ivanovói területi pártbizottságának első titkára, az Üzbég Kommunista Párt Központi Bizottságának másodtitkára, az SZKP Csecsenc-Ingus területi pártbizottságának első titkára volt.

Tyitov, az SZKP Központi Bizottságának tagja és a Szovjetunió Legfelső Tanácsának küldötte.

ti fiatalok
nagygyűlése
n mellett

vezeteket és bizottságokat, *kísérjék fokozottan figyelemmel a nemzetközi élet eseményeit, szervezzenek a szolidaritás jegyében társadalmi munkaakciókat* a vietnami nép harcának támogatására. Az ifjúsági kulturális együttesek és klubok *mutassanak be haladó témájú, az imperializmust leleplező művészi alkotásokat*, népszerűsítsék az elnyomás ellen harcoló országok — mindenekelőtt a vietnami nép — életét, kulturális eredményeit.

A KISZ központi bizottsága *cselekvésre szólítja együttesen az ifjú kommunistákat:* leplezzék le az imperializmust, a népek, a haladás, a szocializmus ellenségét, sokoldalúan bizonyítsák meggyőző érvekkel az ellene emelt vádakat, legyenek fáradhatatlan hirdetői a szabadságszerető népek igazának.

Ezután Lam Minh Chau, a vietnami ifjúsági delegáció vezetője szólt a nagygyűlés részvevőihez.

— Bármerre jártunk — mondotta —, *mindenütt tapasztaltuk népük és ifjúságuk mély, testvéri szolidaritását* az amerikai agresszorok ellen vívott harcunkban. Jóleső együttérzésükért szívből köszönetet mondunk.

A továbbiakban nagy elismeréssel szólt a magyar nép eredményeiről, majd a vietnami fiatalok helytállásáról beszélt.

— Ifjúságunknak most kettős a feladata: részt kell vennie szocialista vívmányaink továbbfejlesztésében, s egyben vállalni a harcot az amerikai imperializmus ellen. Bátran állíthatjuk, mindkét kötelességét nagy felelősséggel, példamutatóan teljesíti ifjúságunk. Vállaljuk a harc minden nehézségét, mert *biztosak vagyunk a végső győzelemben.*

nforgalom
lésével számolnak
s Idegenforgalmi Tanács

idén az *idegenforgalomban további emelkedéssel számolnak.*

1966-ban *megkezdi működését*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

VAS NÉPE

1966 JAN 15

1021

Kibontakozóban az Életünk

Január első napjaiban került az olvasó kezébe a Szombathelyen szerkesztett, négy megye által kiadott Életünk című irodalmi és művészeti antológia 1965. évi III. száma. A vaskos, nagyon ízléses formátumú, kitűnő papírra nyomott kiadvány mindenképpen ajándék az olvasó számára. Úgy is, hogy aránylag olcsón hozzáférhet, úgy is, hogy azért a pénzért bőséges — s ha színvonalban nem is túlságosan nagy értékű de érdekes olvasnivalóhoz jut.

A kötetben ezúttal is — mint az eddig megjelent nyolcban — felvonul a négy megye író- és költőgárdája, sőt találni benne néhányat a „nagyok" közül: *Illyés Gyula, Kónya Lajos, Solymos Ida, Szapudi András* neve fémjelzi a legutóbbi számot. Találni ezen kívül néhány versfordítást *Nikola Pavicstól, Tone Szeliskartól, Janez Menarttól és Alojz Gradniktól.* (Sorrendben: *Csuka Zoltán, Ferencz Győző, Dudás Kálmán* fordításban.

E sommázás bizonyítja: akad olvasnivaló az Életünkben. S aki nem restelli kezébe venni, betekintést nyerhet Győr-Sopron, Vas, Veszprém és Zala szellemi irodalmi életébe, láthatja, hogy eme tájakon sem szunnyad a gondolat, e megyékben is éledezik, izmosodik és egyre szebb pályát repül be az irodalmi próbálkozás.

A kérdés csak az, hogy, hogyan? Az Életünknek vállalnia kell, merje vállalni! — az árgusszeműek kritikai tüzét is. A szerkesztési gyakorlat állandó frissítésével, javításával, a kötetbe szánt írások jobb szelektálásával, következetes, célratörő emelkedettséggel lépjen a kiadvány mind magasabbra a tekintély létrafokain. Kerülje a kisszerűséget, a skatulya jelleget, a betokosodást, az uniformizálást, s mindezzel ellentétben, törekedjék a változatos, újszerű arculat kialakítására — természetesen megtartva, megőrizve jellegzetességét. Az Életünkre is leginkább az a veszély leselkedik, amit úgy szoktunk nevezni, hogy ellaposodás. A szerkesztőknek tehát ez ellen kell fordulniuk erejük összpontosításával.

E gondolatok persze túlnőnek a legutóbbi számmal kapcsolatos megjegyzéseken. Ez azonban nem baj. Viszonyításra — az Életünk esetében éppen antológia-jellege miatt — a korábbi számok teremtenek legjobb lehetőséget. Folytatva e gondolatsort: a jóakaraton túl — úgy véljük — az objektív realitás is amellett szól, hogy az Életünk lépésről lépésre előre megy, tehát fejlődik, izmosodik, mégha nem is ugrásszerűen, mégha nem is robbanásszerű változásokkal. S ez az, ami egyáltalán okot adhat a bizakodásra: hinni lehet kiteljesedésében. E tekintetben biztató az is, hogy lassan kialakul az antológia-sorozat olvasótábora is.

A legutóbbi szám — bizonyos értelemben — tükörképe az eddig megjelent köteteknek. Gyengéje a korábbi számoknak is gyengéje. A szerkesztés nem fordít — vagy objektív okokból nem fordíthat? — kellő gondot a válogatásra. A közölt írások tartalmilag nem képviselnek egységes irányvonalat, a kötetek arculata — a legutóbbié is — felemás. A közölt versek ugyan kevesebb kifogásra adnak okot, annál többre a szépirodalmi rész. Az elbeszélés- és novellatermés, mint a legutóbbi számban is, összhangban meglehetősen szélsőséges. Hat elbeszélés közül négynek a fő témája a halál, hangulatilag lehúzza az olvasót, s mondjuk ki: bizonyos egzisztencialista irányzatokat képvisel. Ez a csoportosítás persze lehet véletlen is, de semmiképpen sem megengedhető. Még akkor sem, ha a novellák, elbeszélések önmagukban értékesek, színvonalasak.

Az elszükülés veszélyét hordozza magában a számról számra való ismétlődés. *Kuntár Lajos* csörötneki „helyzetjelentése" például a népművelésről jó és hasznos írás, illik is az Életünk lapjaira. De vajon ad-e annyi többletet a legutóbbi, ilyen jellegű nemeskereszturi „helyzetjelentésnél", amiért érdemes volt ebben a kötetben közölni? Annál is inkább, hiszen a népművelés „területéről" megannyi más, színes, érdekes téma kínálkozik feldolgozásra.

Aprónak tűnő hiányosságok ezek, de végül is ezek megszüntetésével tisztul, formálódik a kiadvány.

Dicséretes törekvése a lapnak az immár meghonosodó *Arcképcsarnok*. Ez utóbbiban *Káldi Jánost* ismerheti meg az olvasóközönség. Továbbra is erőssége, és egyre inkább kristályosodó tartalmi súlya a *Tanulmányok — Közlemények* rovat. *Várkonyi Nándor* Dante tanulmánya, a két Gárdonyi tanulmány — *Hegedüs András* és *Z. Szalai Sándor* tollából — elmélyült munkáról tanúskodnak. Erőssége még az Életünknek az egyre javuló *Hazai jegyzetek* rovata, amelynek legutóbbi közleményei közül kiemelkedik *Csordás János* Téli útinaplója. Érdeklődésre tarthat számot az egyébként rövid, részletekbe nem bocsátkozó *Bakács Tibor* cikk a veszprémi művészklubról.

Az elbeszéléseket az Életünkből már ismert novellisták publikálták. A kitűnő tollal író *Farkas Imre* ezúttal is izgalmas, szép írást adott. *Morvay Gyula* témában ugyan korábbi időket idéző elbeszélése kiforrottságával hívja fel a figyelmet. Érdekes *Debreczeni Imre* Hepatitise, markáns *T. Prókay Éva* Disztemetése és *Molnár József* kissé szomorkás Készülődése. *Pék Imre* írásának nincs atmoszférája.

A versírók közül a már említetteken kívül kiemelkedik *Koncz István, Cserhát József, Ihász-Kovács Éva, Arató Károly és Szerdahelyi Károly.* A képzőművészeti alkotások szerzői közül *Borsos Miklós, Várnai Valéria, Zágon Bertalan, Zentai Pál és Szelesiei László* hívja fel a figyelmet.

(pósfai—h.)

MEGJEGYZÉSEK A LEGUTÓBBI SZÁM KAPCSÁN

ában.

— Miért tanulnak?

Ezt kérdeztem Varga Rozáliától, a tanács hivatalsegédétől és Kovács Ernőtől, a tsz takarmányosától.

— Mert ma már szégyellnivaló, ha valakinek nincs meg az általánosa.

— Mert jó tudni. És utána magasabb iskolába is mehet az ember...

— Nem, nem kényszerítet-

Az Antalovics család este 10-kor „kapuzárás után" rendezi a könyvtárat. Az új függönyök az új ablakokra kerülnek...

zsőné fejezte be este tízkor...

ház előtt. Az „Álom és valóság" című drámát adják, amely egy régi népmese feldolgozása: feleslegessé válhat-e az ember, ha már megöregszik. Az öltözőben Balogh takat. A mondatok már az ajtóban így kezdődnek:

— Olyan, mintha nem is színház lett volna, hiszen nálunk, tudod, ott a szomszédban is éppen ez a...

*

Meleg a szívünk tája. Ezen az estén minden művelődési házban égtek a villanyok, s az ódon, vagy még mészszagú falakat emberek tölötték meg élettel. Ahol jártunk, mindenütt, de valószínűleg még nagyon sok helyen. Másnap megtudtuk, hogy Felsőpatyra a hóakadályból szerencsésen kiszabadulva — ha késve is —, megérkezett a TIT megyei titkára a 70 éves dr. Bíró Gyula professzorral, aki a szomszédos Rábapatyon, megtartotta előadását a korszerű takarmányozásról. Népművelők tucatjai ültek vonatra, buszra, vagy vágtak neki gyalogosan az estének, mert várták őket.

Ráköszöntünk velük együtt a településekre: jó estét, falu! És a falu mindenütt visszaköszönt...

Szöveg: **Szakály Éva**
Foto: **Jákfalvi Elemér**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

1966 JAN 16.

1071

A TIT
ÉRTELMISÉGI KLUBJÁNAK
MŰSORA

17-én 18 órai kezdettel szabadegyetemi előadás egészségügyi témából: Terhesség, meddőség, születésszabályozás. Előadó: dr. Argay István nőgyógyász.

17-én 19,30 órai kezdettel az idegennyelvű szakosztály rendezésében német nyelvű klubest: A Wilhelm Tell színhelye és a Wilhelm Tell a színhelyen. Előadó: Tauszig Mária tanárnő.

21-én 19,30 órai kezdettel a jogi szakosztály rendezésében előadás: Tallózás a külföldi jog világában. Előadók: dr. Szitás István ügyész, dr. Endrédy Ferenc m. bírósági tanácsvezető, dr. Timár László járásbírósági elnökhelyettes.

22-én 19,30 órai kezdettel a művészeti szakosztály rendezésében Borsos Miklós szobrászata. Előadó: Borsos Miklós szobrászművész.

helyzetéről. A KSH ugyancsal tavaly foglalkozott a miniszté riumi iparvállalatok szerződés kötése értékének megfigyelésé vel, az értékesítés irányai sze rint részletezve az adatokat

A kormány 1964-ben hozot határozata alapján a tanács szervek jogköre a munkaerő gazdálkodásban jelentősen nőtt Ezért szükségessé vált a mun kakeresők lakóhely és munka hely szerinti felmérése. A adatfelvétel az 1965. év végi ál lapotot fogja rögzíteni, s tám pontul szolgál a megyei szint

Borsos Miklós

Kiállítása említve

Romvány Ferenc:
1969 a Kiállítás(ok) tükrében
Pusztatúli Napló, Pécs 1970. febr.
3. l.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Bartók működésével kapcsolatos alkotása ismert

Szij Béla: Bartók a képzőművészetben
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

Borsos Károly építész

Terverőrsoparfjának tervét megfelelték az alábbi pályázatok

Ulrich Ferenc: Bölcsődék Orsz. módszertani Intézetének tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/2 18 old.

Borsos Károly

az egyik szerzője az alábbi pályázaton kiemelt megvételt nyert 18.sz. tervnek

Rofer Miklós: Szombathelyi vá rosháza tervpályázata, 1970. - Magyar Építőművészet, 1971.2.sz. 2-8. l.

MDK

Borsos Károly

és László Zoltán pályamunkáját megvásárolták a Pesti Vigadó koncerttermének megtervezésére kiírt pályázatom. (repr.)

G. J.: Vita a Vigadóról.

Érdekes Ujság, Bp. 1852. október 5. 12-13. l.

BORSOS LÁSZLÓ

Gerő László megemlékező cikke

Gerő László: Borsos László /1903-1975/

Müemlékvédelem, 1975. 2. sz. 120. l.

B orsos Miklós szobrász M.D.K.

Müvei a bécsi " Balaton in der Kunst " c. kiállitáson

Tusrajzok

Bilder vom Plattensee

Arbeiter Zeitung 196 . febr. 28.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Művei a kiállitáson

Perneczky Géza: Szobrok a X. Nagy a r Képzőművé
vészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. szeptember 26. 11. 1.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Vizköpő

h.gy.: Uj szobrok az uj kertben
befejezés előtt a gellérthegy i Jubileumi Park

"agy ar Nemzet 1965. augusztus 10. 4 .l.

B orosos Miklós szobrász M.D.K.

Krudy siremlék

Peerneczky Géza: Csontváry, Krudy és Mednyánszky uj siremléke a Kerepesi temetőben

magyar Nemzet 1965. augusztus 29 . 11. 1.

Borsos Miklós szobrász M.N.K.

Balaton

rajz, repr.

A Magyar Nemzet galériáj

Magyar Nemzet 1965. julius 18. 9.1.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

A kiállitáson a legjobb müveket emlékplakettjével is jutalmazzák

/ MóGy./ Nyári tárlat Szegeden

Magyar Nemzet 1965. julius 22. 4.l.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Kiállitás müveiből a Balatonnál

A Balaton kulturális élete

Magyar Nemzet 1965. junius 24. 4.l.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1969 NOV

1021

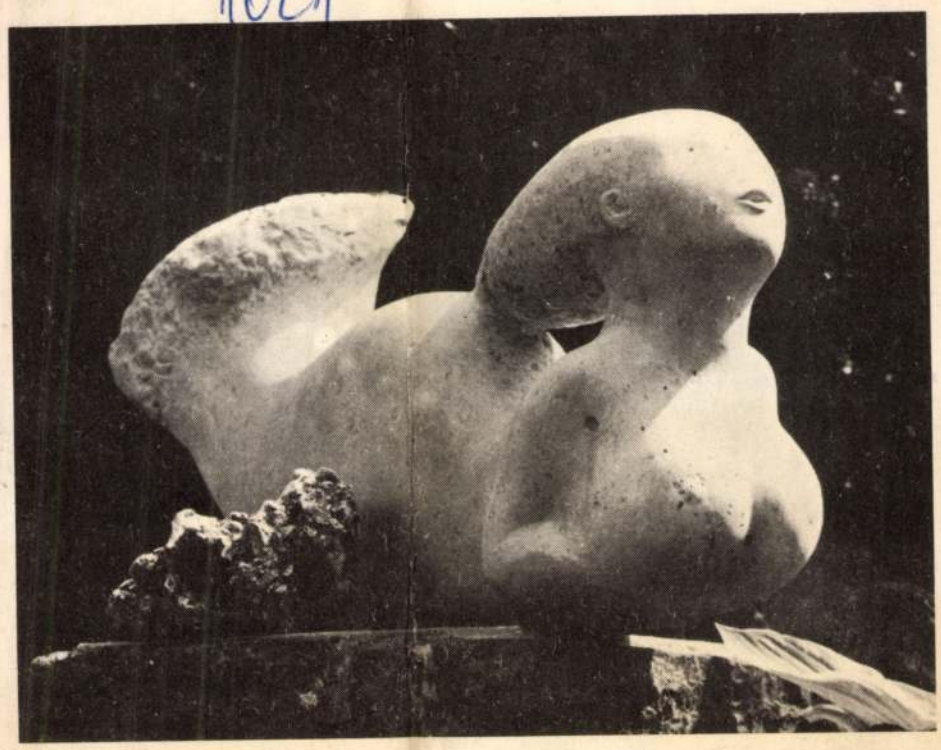

Borsos Miklós

ALFÖLD

IRODALMI ÉS MŰVELŐDÉSI FOLYOIRAT

11
1969
c/.

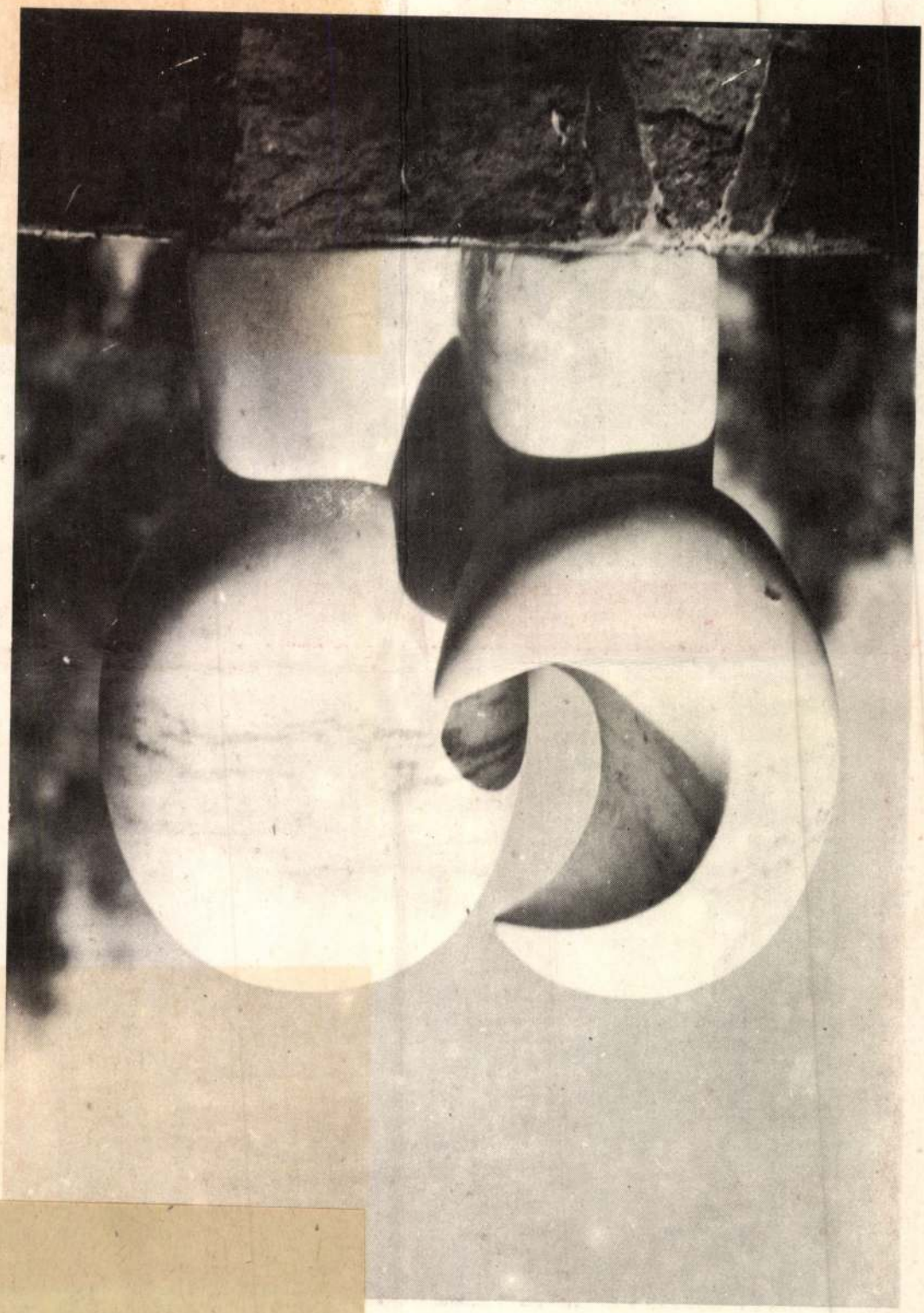

Borsos Miklós
nobrán

Domborművel díszítette Nagy
Balogh János sírját.

Landoss Béla Nagy Balogh Jánosról
Művészet, 1970 felmár - 10 lap

Borsos

Szerepel az Állami képzőművészeti Vásárlások N. kiállításán a Műcsarnokban

Kósa Gyula: képzőművészeti napló

Nyíregyháza 1970 I. 9

Borsos Miklós
szobrász

Műreiből a tihanyi Múzeum kiállítást rendezett

Heitler László: Balatonitárlatok – 1969.
Jelenkor, Pécs 1969.IX.806

MDK

Borsos Miklós, szobrász

A TV remek riportot készített Borsos Miklós tihanyi otthonában.

(f.f.): TV - notesz 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. febr. 16.

MDK

Borsos Miklós, nobrán

A megnyitón ismerteti és méltatja Beck G. fülöp élet művét.

— : Beck G. fülöp emlékkiállítása a Nemzeti Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 28.

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1970 FEB 17

1024

A TV ELŐTT

FEKETE, FEHÉR — IGEN, NEM? Az ünnepi alkalomhoz méltó, jó színvonalú döntővel zárult a budapesti kerületek *15 hónapos vetélkedősorozata.* Első és utolsó adása egyaránt péntek 13-ra esett — a műsor gazdái igazán nem voltak babonásak. Persze nem is *Fortuna* kegyére számítottak, hanem a résztvevők tudására, játékkedvére, a budapestiek egészséges lokálpatriotizmusára. Huszonkét estén bebizonyosodott, hogy ebben nincs hiány: a maratoni vetélkedő népszerű, sikeres műsorrá lett.

Nemcsak *ötven órányi* jó műsort, szórakoztató ismeretterjesztést hozott a televízió vállalkozása. Óriási tudásanyagot tárt fel és igyekezett közkincsé tenni, ezer meg ezer embert mozgósított fővárosszerte, százakat kovácsolt össze a nemes cél érdekében küzdő csapattá, közülük sokan személyes jó ismerőseinkké váltak a képernyőn. A nemes cél pedig már régóta nem az ötmillió forintos bölcsőde volt: az szinte csak jelképes díja lett a *társadalmi indíttatású, tömegméretű városi-történeti gyűjtő- és kutatómunkának.*

A vetélkedő kapcsán minden kerület összegyűjtötte és megírja helyés kultúrtörténeti, munkásmozgalmi, irodalmi, történelmi, művészeti vonatkozásokban bővelkedő monográfiáját. Szép ajándék Budapest felszabadulásának huszonötödik évfordulójára. A műsor televíziós gárdája — *Vitray Tamás,* a kitűnő játékvezető, *Fellegi Tamás* szerkesztő-rendező —, a kérdéseket összeállító tudós társaság és a lelkiismeretes zsűri ugyancsak elismerést érdemel.

BUDAPEST 1945—1970. A második világháború utolsó budapesti *légiriadóját* most, a felszabadulás huszonötödik évfordulóján fújták le a televízió közvetítésével. Remek riportötlet volt a szirénakezelővel folytatott beszélgetés, mint ahogy egészében kitűnően sikerült *Brády Zoltán* szerkesztő, *Eck T. Imre* rendező és a fiatal *Horvát János* évfordulós műsora. Az érdekes, ritkán látható dokumentumok, a személyes élmények közvetlen tolmácsolása elevenné, pátosz nélkül is az ünnephez méltóvá tette a megemlékezést.

Hasonló erények jellemezték a *Budai Önkéntes Ezredről* szóló *Két és fél ezren voltak* című műsort, amelyet *György István* írt, *Kigyós Sándor* rendezett. Az ezred egykori katonáinak egyszerű szavai, a hadtörténész kommentárja, a régi harcok helyszínén készült felvételek, a nagyrészt elveszett iratok híján is hitelesen, szépen dokumentálták a Budapest felszabadításában részt vett magyar ezred történetét.

„RÖPÜLJ PÁVA...” Utolsó elődöntőjéhez érkezett a felszabadulási népdalverseny. Bár a *Csornáról* közvetített vetélkedő énekes mezőnye nem tartozott az eddigi legjobbak közé, két színvonalas produkcióval örülhettünk: a Vas megyei *Böröcz Istvánné* ízes, jókedvű dalolásának és a *Bodor Katalin balladáját* kíséret nélkül, igen szépen előadó soproni óvónőjelölt, *Budai Ilona* teljesítményének. A műsorba iktatott két *néprajzi kisfilm* a gerencsérek és kékfestők műhelytitkaiból villantott fel valamit.

Kellemes, könnyű szórakozást nyújtott az operettkedvelőknek a *Magyar és a Szlovák Televízió első közös műsora.* A pozsonyi stúdióval való együttműködés esetleg más zenés műfajokban, például a megjelenítés formáival kísérletező *tv-revű* esetében is elképzelhető.

VASÁRNAPI VENDÉGSÉGBEN: *Borsos Miklós,* a kiváló szobrászművész régi pannóniai villák hangulatát idéző tihanyi házában és kertjében szép félórát tölthetett a tvnéző. *Czigány György* új sorozata a képzőművészetet és a muzsikát kapcsolja össze. Az amatőr hegedűs szobrász személye, egyénisége, szép muzsikusportréi, a tihanyi környezet kivételesen kedvezett ennek a törekvésnek. *Esztergályos Károly* rendező, *Sik Igor* operatőr, *Benczédi Ágnes* szerkesztő és nem utolsósorban a remek házigazda jóvoltából harmonikusan szép, művészi élményt adó filmet láttunk.

Vajk Vera

Világ proletárjai, e

NÉPSZAV

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAP

98. ÉVFOLYAM, 40. SZÁM ÁRA 80 FILLÉR 19

Péter János Bulgáriába érkezett

Péter János külügyminiszter *Ivan Basev* bolgár külügyminiszter meghívására — a Külügyminisztérium több vezető munkatársának kíséretében — hétfőn este hivatalos látogatásra Bulgáriába érkezett.

Péter János a szófiai repülőtéren rögtönzött sajtóértekezleten a jelenlegi látogatás két közvetlen céljáról azt mondta: Feladatunk: *„felmérni, hogy mennyire jutottunk a kétoldalú kapcsolatok gyarapításában és gondoskodni további erősítésükről,* másrészt pedig *megvizsgálni a jelenlegi nemzetközi helyzet időszerű kérdéseit és fokozni a két ország együttműködését ezen a téren.* Ez utóbbi vonatkozik a *Varsói Szerződés keretében és a KGST-ben folyó együttműködésre, valamint a külpolitika fokozottabb összehangolására, egymás kölcsönös tájékoztatására, a tapasztalatok cseréjére.*

Különösen fontos ez azért, mert — mint a külügyminiszter rámutatott — a jelenlegi körülmények között nagy lehetőségek vannak arra, hogy a szocialista országok javítsák a nemzetközi helyzetet, a nemzetközi légkört.

ISMÉT GENF

A világ konfliktusoktól terhes. A helyi háborúk csatazaját messzi kontinensek visszhangozzák. Vietnam egéről B—52-es amerikai légi erődök osztogatják a halált, s a Közel-Keletnek sincs olyan napja, amelyre ráillene a csendes jelző. Nincs többé közönyös semlegesség, nincs félrevonulás; az emberiség minden kontinensen eleven valóságként érzékeli a háborús veszélyt.

A nagy konfliktusok, a naponta érkező hadijelentések közepette *a genfi leszerelési bizottság* munkája gyakran háttérbe szorul, s hosszú idő óta nem szerepel az izgalmas témák között. *Mert Genfben csend van. Diplomáciai csend.* Puskaporszagú világunkban a kimért, megfontolt vitát néha elvontnak érzi az olvasó.

A TASZ a közel-

A TASZSZ szovjet hírügynökség hétfőn este az alábbi nyilatkozatot adta ki a legújabb közel-keleti fejleményekkel kapcsolatban:

„A Szovjetunió és az egész világ közvéleménye már értesült az *izraeli szoldateszka újabb bűncselekményéről* — izraeli repülőgépek február 12-én támadást intéztek egy Kairó környéki kohászati kombinát ellen. Az üzemet rakétákkal lőtték, napalm-bombákat és késleltetett hatású bombákat zúdítottak rá, s a támadás következtében a kombinát mintegy 80 munkása életét vesztette,

Borsos Miklós

gáich: „Senki se féltse a művészettel!" Borsos Miklós a velencei Biennáléról. - Film, Színház, Muzsika, 1966. júl. 8.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./ 253. l.

Borsos Miklós

Kristóf Attila: Borsos Miklós rabrászmű-vész. - Magyar Hírek, 1966. máj. 15.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./ 254. l.

Borsos Miklós

(zsugán) Velencébe mennek a nobrok. Beszélgetés Borsos Miklóssal az idei biennalé magyar pavilonjáról.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

255.l.

Száz éve született...

Előző számunkban arról írtunk, hogy hazánkban nyitott szemmel járva lépten-nyomon találkozhatunk kerületünkkel kapcsolatos alkotásokkal és emlékekkel. Akkor a győri Radnai-gyűjtemény értékeit mutattuk be. Most Borsos Miklós szobrászművész győri állandó kiállításáról olvashatnak, aki hosszú időn át kerületünk lakója volt, itt volt műterme a mai Római Flóris utcai házban, a toronyban, ahol alkotásait készítette.

A megemlékezés aktualitását indokolja az is, hogy a művész születésének most van századik évfordulója. Borsos Miklós Erdélyben, Nagyszebenben született, családja 1921-ben telepedett át Győrbe, ahol a második világháború végéig élt. Erről a korszakáról szól a *Visszanéztem félutamból* című kitűnő stílusban megírt önéletrajzi regénye, amelynek folytatását a budapesti és tihanyi évtizedekről *A toronyból* című tanulmánykötetében írta meg.

Mesterségéhez a kedvet és az első fogásokat megfigyeléseiből szerezte, órákig nézegette az esztergályos, a szíjgyártó, a kőfaragó emberek munkáit. Mint írta önéletrajzában: „A drótkerítésen át jól láttam, hogyan faragnak. Megfigyeltem a szerszámot, kalapácsot, vésőket [...] úgy tanultam meg a mesterséget, mint gyermek az anyanyelvet. Nem nyelvtanból, hanem hallva, látva, magától értetődően."

Művészeti tanulmányait Firenzében, majd Franciaországban és a budapesti Képzőművészeti Főiskolán folytatta. Tevékenysége a két világháború közötti időszakban indult. Szobrait kőbe, bazaltba, márványba faragta, domborműveit vörösrézlemezből kalapálta. A negyvenes évek végéig munkássága szorosan kapcsolódott a Beck Ö. Fülöp, Ferenczy Béni és Medgyessy Ferenc által képviselt szobrászati irányzathoz, majd később egyre inkább követte az új klasszicizmus irányát. Valóságélményét lírai és gondolatgazdag tartalommal töltötte meg, az érzékletes formálás mestere lett. Sok száz (majd' ezer!) rajzán néhány vonallal hangulatos világot tudott teremteni. Számos irodalmi művet illusztrált, köztük Ady, Babits, Arany, Illyés verseit. 1946 és 1960 között az Iparművészeti Főiskola tanára volt. Kiállításai művészeti, kulturális életünk ünnepi alkalmai voltak. Számos elismerést, kitüntetést kapott: Munkácsy-díj, Kossuth-díj, érdemes művész, kiváló művész. A nemzetközi carrarai szoborkiállításon első díjat nyert.

Munkássága jelentős darabjait még életében Győr városára hagyta. Ezeket a belvárosi legrégibb műemléki negyedében, a Káptalandombon, az egykori püspöki udvarbíró házában találjuk, amelyet teljes egészében a Borsos-gyűjtemény elhelyezésére alakítottak át. Itt hangulatos környezetben az épület földszintjén, emeletén és zárt udvarán gyönyörködhetünk szobraiban, nagyméretű bronz domborműveiben, rajzaiban, festményeiben, több száz alkotásában. Ezek felsorolása is oldalakat venne igénybe, e helyett inkább csak egyik II. kerületi alkotását említem meg, a Frankel Leó úti Szent István kápolna művészi kiképzését. Ennek a templomnak a puszta falaira Borsos Miklós tervezte és készítette el a vörösrézlemezből domborított képeket, amelyek a Hild József által tervezett klasszicista épülettel kitűnően harmonizálnak. A domborműveket az anyag, a plasztikai formálás törvényeinek és lehetőségeinek tisztelete jellemzi. Az oltár felett emelkedik a remekművű feszület, mellette két virrasztó alak: Szűz Mária és Szent János. Az oldalfalakon a 14 stáció képe, az oltár és a gyertyatartók is mind a mestert dicsérik.

SZÉKELY IMRE

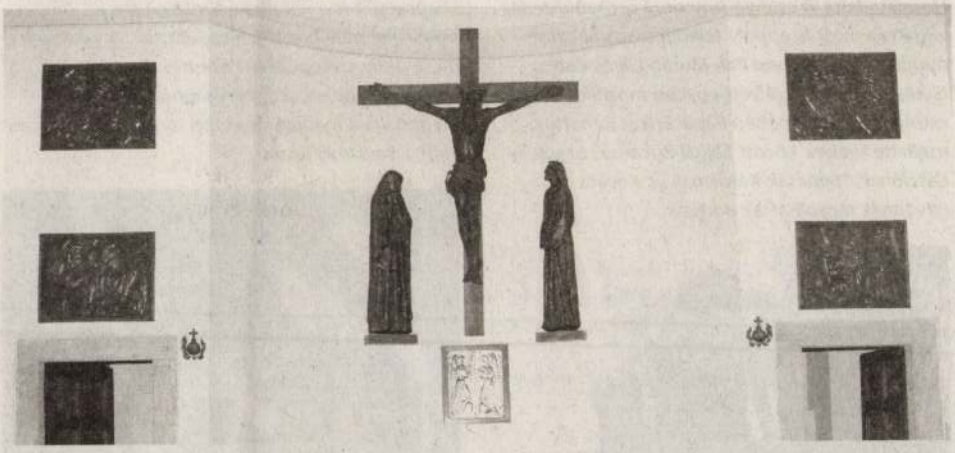

A Frankel Leó úti Szent István kápolna belső kialakítása Borsos Miklós munkája

Pesthidegkút ünnepelt

Kegyes volt az időjárás a hidegkútiakhoz. A pénteki borongós, esős kezdet után a hétvégi ragyogó napsütés sokakat kicsalogatott a Klebelsberg központ kertjébe. Ahogy *Szabó Lajostól*, a művelődési központ vezetőjétől megtudtuk, a mostani nyári fesztivál a Bartók emlékévhez kapcsolódott, így különösen színes palettával várta az érdeklődőket. Négy kiállítás, számos koncert és színházi, bábszínházi előadás, vetélkedők és egyéb játékok szórakoztatták augusztus utolsó hétvégéjén a fesztivál látogatóit. A programokon kívül is akadt látni- és tennivaló minden korosztály számára. A legkisebbek vesszőkosárban körhintáztak vagy a fesztiválfogattal hajtattak, a nagyobbacskák régi mesterségekben, no meg íjászkodásban és csúzlizásban próbálhatták ki ügyességüket. A felnőttek kedvükre válogathattak a vásárfiában, miközben jó borokat, hideg söröket, hagyományos és reformízeket kóstolgattak.

A fesztivál állandó fellépőjének számító Turay Ida Színház idén sem okozott csalódást nagy számú közönségének. Vadnai László, Márkus Alfréd, Harmath Imre A csúnya lány című örökzöld zenés vígjátéka most is éppoly felhőtlen szórakozást nyújtott, mint a Jávor Pál, Muráti Lili és Kabos Gyula nevével fémjelzett egykori mozifilm. A szépcsúnya lány szerepében Pápai Erikát láthattuk, mellette többek között Sajgál Erikának, Szacsvay Lászlónak, Nemcsák Károlynak és Kovács Istvánnak tapsolhattak a nézők.

Nem volt könnyű dolga Gulyás Lászlónak, aki a szépen szóló pelikánmadárról mesélt a gyerekeknek. A zuhogó esőben kénytelen volt közönségét is a színpadra invitálni, ám a helyszűke nem ártott a hangulatnak. A gyerekek a mese aktív szereplőiként élhették át a szegény legény kalandjait, aki sok viszontagság után megtalálja a madarat, és ezzel elnyeri a szépséges királykisasszony kezét.

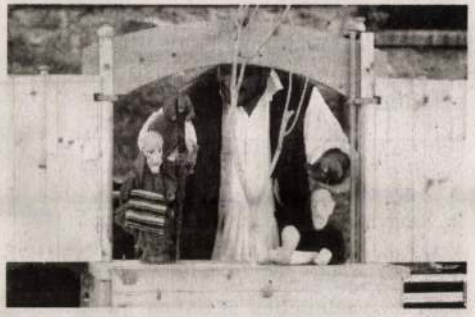

Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj — a Ládafia Bábszínház meséit nem először láthatták és hallhatták a II. kerületi gyerekek. Többször is felléptek már, és előadásukat mindig nagy érdeklődés és lelkes taps kísérte.

Minden egér szereti a sajtot — Urbán Gyula mesejátékát a Máriaremete-Hidegkúti Ökumenikus Általános Iskola harmadik osztályos tanulói vitték színre. Tanáruk, egyben az előadás

Borsos Miklós

Uj köztéri alkotás /Borsos Miklós Derkovits portréja/ - Nógrád, 1966. nov. 10.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiáj /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./ 254. l.

Borsos Miklós MDK

érmek:

Zene barátainak..., br.

Rembrendt, br.

Mozart, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 43-44 l.

Borsos Miklós MDK

érmek:

Csók István, br.

Lyka Károly, "

Bernáth Aurél, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 43-44 l.

Borsos Miklós MDK

érmek:

Ferenczy Béni, br.

Barcsay Jenő, br.

Paál László, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MHG
1960. 43-44 l.

Borsos Miklós MDK

érmek:

Móricz Zsigmond, v.br.

Arany János v. ezüst

Egry József, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 43-44 l.

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 DEC 25

NÉPSZAVA
Budapest

1021

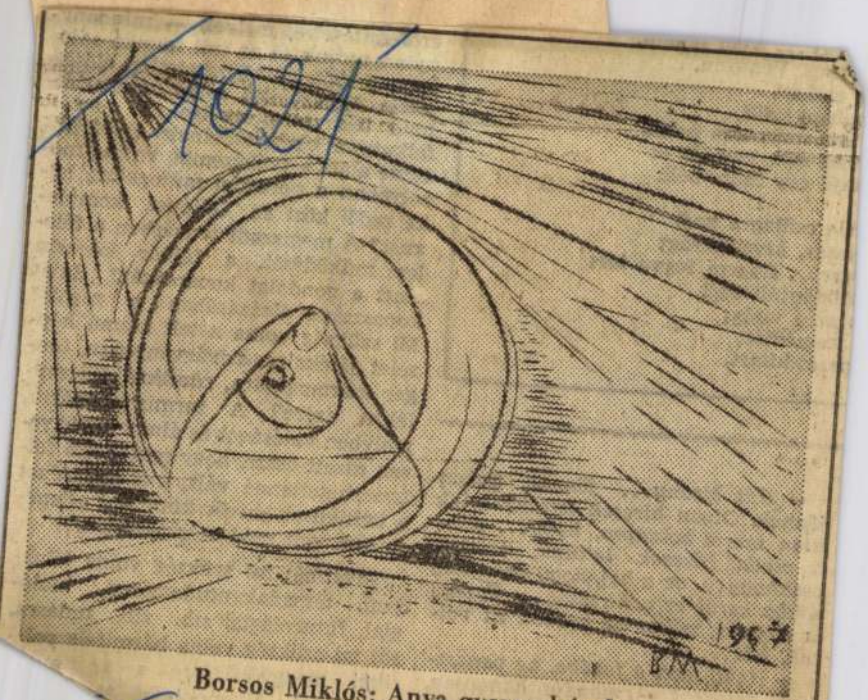

Borsos Miklós: Anya gyermekével

...ny ... Nem tudom,
...rson, Vénuson.
...z emberi
...polygó szüli,
Van számodra hely!
Azt már mondja el
...ajd egy Márs-beli.

...nás csillagra hajt
...yszer, kiváncsiság;
...nár ... Engem fogva
...földöntúli bajt
... ez a világ;
... komédiát,
...pezet kitart.

— *Hát bizony ... jönnek. Sokan jönnek. Olyan híresek lettünk mink itten máról holnapra, hogy ... szinte csoda. Híresek lettünk, nagyon, csakhogy ... az a baj, hogy néha elég sokba kerül ez a híresség ... Tavaly is egyszer, mikor az arabok itt voltak, hát ...*

— *Hadd mán a fenébe, ne panaszkodj mindig!* — *mondja hangosan, zengőn Csébi, a szakszövetkezet elnöke, aki most jött ki a kultúrházból, ahol a vendégek már ébredeznek, és*

...ger mor... ...árra, lékre, izére? A tu... melyben valóságot és álmot oly ügyesen rázott össze, hogy mindkettő felismerhetetlenné vált, s a habarékot a kritikusok szívós kutatásai ellenére sem volt mód szétválasztani?

Továbbá: mi szükség volna lélektani, társadalomtudományi, biológiai, futurológiai stb. stb. tudásra, sőt mi szükség volna bármiféle ... tikai meggyőződésre s a... vonult s együttjáró állampolgári... ha az ember nyugalom...

Borsos Miklós (?)

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE
Kecskemté

1969 AUG 24

1021

AZ ÁLLAMALAPÍTÓ MELLSZOBRA

I. István király rendelkezése nyomán kezdték annakidején építeni a pécsváradi bencés apátságot. Az államalapító király születésének 1000. évfordulója tiszteletére a Baranya megyei községben leleplezték I. István király mellszobrát.

CENTRUM ÁRUHÁZ
KECSKEMÉT

gyermek méret 1—7. sz.
bakfis méret
felnőtt méret 1—4. sz.

a Kecsk

Apróhir detések

Vegyes

BEJÁRÓNŐT felveszek megbízható, jól főzőt. Leveleket „Családtag" jeligére a Kiadóhivatalba kérek. 22008

KERESKEDŐ tanulót felveszek. Nagy Imre, Kecskemét, Széchenyi körút 39. 2—fél 4-ig. 22009

GYERMEK mellé gondozónőt keresek azonnalra. Kecskemét, Kossa István sétány 56. 22015

PARKETTÁS új ajtó és nagyméretű új szelon eladó. Katona, Kecskemét, Műkert-Kertváros 6/1. 22018

KÉT fiatal lánynak lakást adok. Horváthné, Kecskemét, Csokonai utca 3. Du. 5—7-ig. 22029

INGKÉSZÍTÉST, orvosi köpenyek, pizsama, ágyneműkészítést, inggallérozást újból megkezdem szept. 1-től. Mészáros Károlyné, Kecskemét, Széchenyiváros, C-épület, I. emelet. 22034

KÜLÖN bejáratú albérleti szobát, fürdőszoba-használattal keresek Kecskeméten egyéves időtartamra, férfi részére. Leveleket „Műszaki 24 810" jeligére a Kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 6564

KIADÓ bútorozott szoba 2 diáklány részére, fürdőszobahasználattal. Kecskemét, X. kerület, Bólyai utca 6. 6573

BÚTOROZOTT szoba kiadó házaspár részére. Kecskemét, Rendőrfalu, Bakonyi Antal utca 60. 6580

FIÚT ipari tanulónak felveszek. Kocsis Pál villanyszerelő mester. Kecskemét, Cserép utca 13. 6597

PIANINÓ kiadó. Érdeklődni: Kecskemét, 17-94 telefonon, 18 óra után. 6615

KÖZLEMÉNYEK

GYÁSZHÍR. Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, nagyanya, Tóth Lászlóné Szabó Mária aug. 22-én elhunyt. Temetése f. hó 25-én délután kettő órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló családja. 22040

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik feledhetetlen feleségem temetésén megjelentek, részvétükkel fájdalmamat enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetet mondok. Elsősorban a IV. ker. pártalapszervezetének, nőtanácsnak, énekkarnak, valamint a megjelent rokonságnak és ismerősöknek, s jó szomszédoknak. Ekker Károly. 22028

Gyászhír

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett jó édesanyánk, nagymamánk, testvérünk,

özv. Szőke Jánosné
Farkas Eszter

aug. 22-én csendesen elhunyt. Temetése f. hó 25-én délután fél 4-kor lesz a kecskeméti köztemetőben.

Gyászoló Szőke család. 22 033

GYÁSZHÍR

Borsos Miklós (?)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 AUG 24

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

1021

I. István király rendelkezése nyomán kezdték annakidején építeni a pécsváradi bencés apátságot. Az államalapító király születésének 1000 évfordulója tiszteletére, a Baranya megyei községben leleplezték I. István király mellszobrát (MTI foto — Kovács M. Sándor felvétele)

AZ ÚJ ÉVAD ELSŐ

A CUKORGYÁRTÁSI munkához

női munkavállalókat keres

a Szolnoki Cukorgyár

Váltásos műszakbeosztás. Jó kereseti lehetőség.

Vidékieknek utazási költséget térítünk.

Jelentkezni lehet személyesen vagy levélben szolnoki cukorgyár munkaügyi csoportnál.

A PAPÍRIPARI VÁLLALAT
SZOLNOKI PAPÍRGYÁRA

felvesz, fiú ipari tanulókat,

papír- és cellulózgyártó szakra.

A vidékiek részére a gyár munkásszállásán biztosítunk elhelyezést.

Jelentkezés személyesen, vagy írásban a következő címen:

Cellulóz- és Papírgyártó Iparitanuló Iskola
Szolnok, Vöröshadsereg u. 8—12. szám.

Bossos Miklós
nohrasz

Méltatás

Bihósdi László: Symposion 1969.
Művészet, 1969. november - 25 lap.

Borsos Miklós MDK

Lighea II., 1964. repr.

Tenger, 1964 repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós

Egy művét ajándékozta a lidicei emlékmúzeumnak

Nepszava 1967 IV. 26 5 old.

Borsos Miklós nobván

Kossuth díjas. „Érdemes művész"

Kitüntetést kapott most.

Nagyvarsa 1967 IV 2 2 old.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

A Zürichi Huber Galériában okt. 22-én nyílik meg 40 művét bemutató tárlata.

– : Magyar képzőművének külföldi kiállításai 13

Népszabadság Bp. 1967. okt. 14. [Vidéki

Borsos Miklós

Kerepel a IX. vemhe kőri szabadtéri nobortiálitáson Middelheimben (Belgium)

Nagyvarsa 1967 V. 7 16 old.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

Harmath tutúr karnagyot ábrázoló emléktáblája a Bazilika előcsarnokát díszíti.

— : Új szobrok Budapesten 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. okt. 11.

1961 SZEP 10

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP

Borsos Miklós

Emlékünnepség Zalaújlakon

1021

Emlékünnepséget rendez ma délelőtt 11 órakor Zalaújlakon a helyi tsz, a község nagy szülöttje, Egry József festőművész tiszteletére. A zalaújlaki művelődési otthonban ebből az alkalomból leplezik le a Borsos Miklós szobrászművész által készített Egry-dombormű portrét. A helyi kisiskolások és a nagykanizsai Zeneiskola növendékei színes műsorral teszik hangulatossá, ünnepélyessé a megemlékezést.

tartanak, amikor a kísérletezők az egész napot — előre meghatározott program alapján — űrhajóban töltik.

Azt is megállapították, hogy erős önfegyelemmel az ember bármilyen hosszúságú — nyolc, tizenkét, tizennyolc órás — naphoz is hozzá idomulhat. Pedig az alkalmazkodás nem könnyű, hiszen az emberi szervezet életfunkciói a 24 órás periódus szerint működnek. Az izoláció állapotában az időegységek rövidebbnek, esetleg hosszabbnak tűnnek, mint a valóság-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1961 OKT 22

1021 Borsos Miklós

A Magyar Nemzet galériája

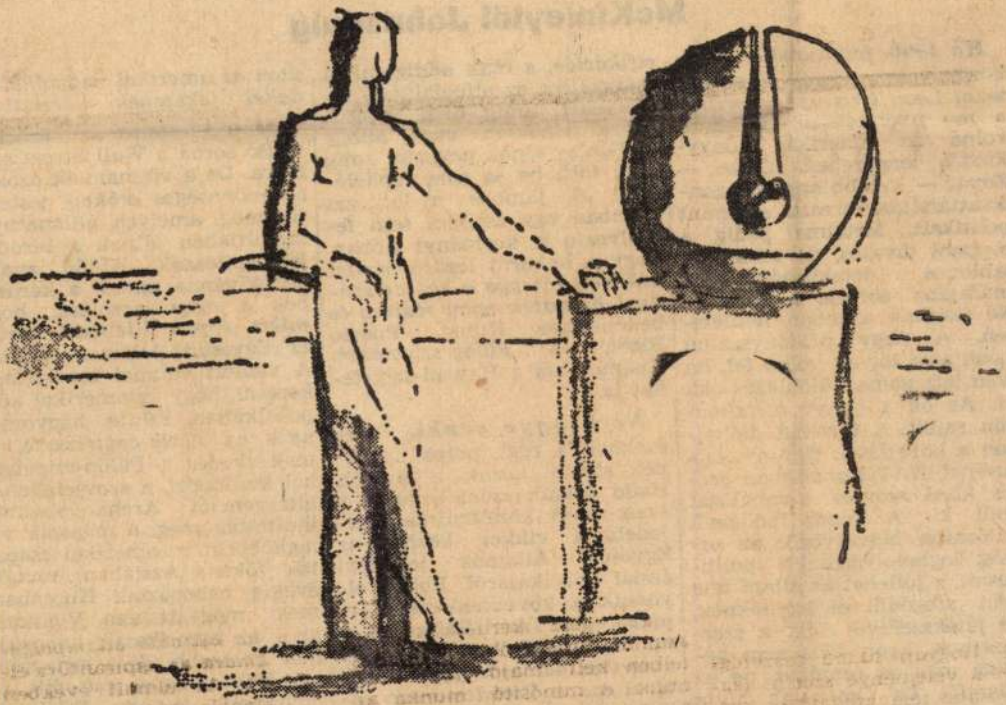

Borsos Miklós rajza

A birodalom határai

McKinleytől Johnsonig

Ha több folytatásban, nem közölt volna a *Look* bő részleteket Leon *Uris* új könyvéből, a mű nyomtalanul elmerült volna az amerikai könyvkiadás tengerében. Címe — *Topáz* — inkább színházi gondolattársítást ébreszt, semmint politikait, tartalma pedig a roppant divatos, de többnyire sablonos detektívtörténetek műfajába sorolja a könyvet. Ne ítéljünk azonban felületesen. A nagy példányszámú Look sem figyelt volna fel, ha nem lett volna különleges oka rá. Az ok a könyv *tartalmában* rejlik. A történet dióhéjban a következő: Egy nyugateurópai NATO-országban széles körű szovjet kémhálózat épül ki. A Topáz fedőnevű hálózatba beszervezik az ország legbefolyásosabb politikusait, s jóllehet az állam feje nem szegődik el ügynöknek, de játékszerévé válik a szervezetnek. Leon Uris nem nevezte meg az országot, de az államfőt *La Croix*-nak hívja és ebből teljesen nyilvánvaló,

Ne higgye senki, hogy ezeknek a régi, poros ügyeknek semmi közük a mához. Hadd hivatkozzunk megint a Look-ra. A közelmúltban terjedelmes cikket közölt az Egyesült Államok jelenlegi ázsiai politikájáról. Ebben olvassuk a következő megállapítást: »*A Távol-Kelet lett a mi új Távol-Nyugatunk. Az amerikai hatalom nyugati határai ma a Csendes-óceán távoli partjain húzódnak, nyolcezer mérfölddel San Francis-*

*út*on *az amerikai nagytőke érdekei fekszenek keresztben.*

Nem Vietnam az érdekes végső soron a Wall Street számára. De a vietnamiak azokat az »ellenséges erőket« testesítik meg, amelyek pillanatnyilag útjában állnak a birodalom-építésnek. Külön analízist kívánna annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy *miért éppen Vietnam* került az Egyesült Államok útjába. A választ valahol ott kellene keresni, hogy az amerikai külpolitikában szinte hagyományos az *Ázsia-centrizmus.* A terjeszkedés a Fülöp-szigetekkel kezdődött, a szovjetellenes intervenciót Archangelszkből indították meg, a második világháborút az amerikai csapatok főként Ázsiában vívták, évekig háborúztak Koreában, most meg itt van Vietnam, ahol az amerikaiak háborúja már hosszabb ideje tart, mint ameddig az egész második világháború tartott. Feleltünk ezzel az eredeti kérdésre?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 CKT

JELENKOR

Borsos Miklós

1021

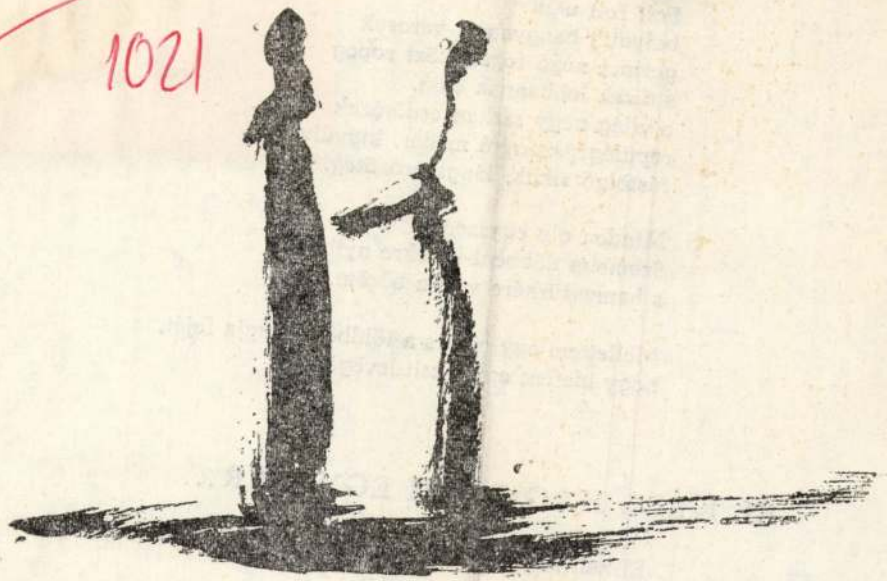

BM
'66

BORSOS MIKLÓS rajza

tűnnek a koponyavarratos éger
Folt folt után:
bolydult hangyaboly-városok
gerince zúzó fogak közt ropog
s tüzek lobbannak égig,
a világ négy sarkán erdőtüzek
repülőgépszárnyú madár, kigy
füstölgő síkok, lángszóró üteg.

Minden oly egyszerű.
Szemeim döbbent-kerekre nyílnak
s hamuszürkére vált a bőröm.

Mellettem egy pipacs a földből kidugja fejét,
hogy idefent egy kicsit levegőzzön.

EL KELL HAGYNOM EGYSZER...

El kell hagynom egyszer magamat,
hátatfordítani annak, akit
eddig nevemen neveztek
s nekiindulni bátran
a karjaimat tördelő szeleknek.

ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE

ZÜRICH TEL. (051) 27 99 12/27 18 77 GENÈVE TEL. (022) 32 54 10

ST. GALLER TAGBLATT
Abendausgabe
ST. GALLEN

15. Nov. 1967

Borsos Miklós

1021

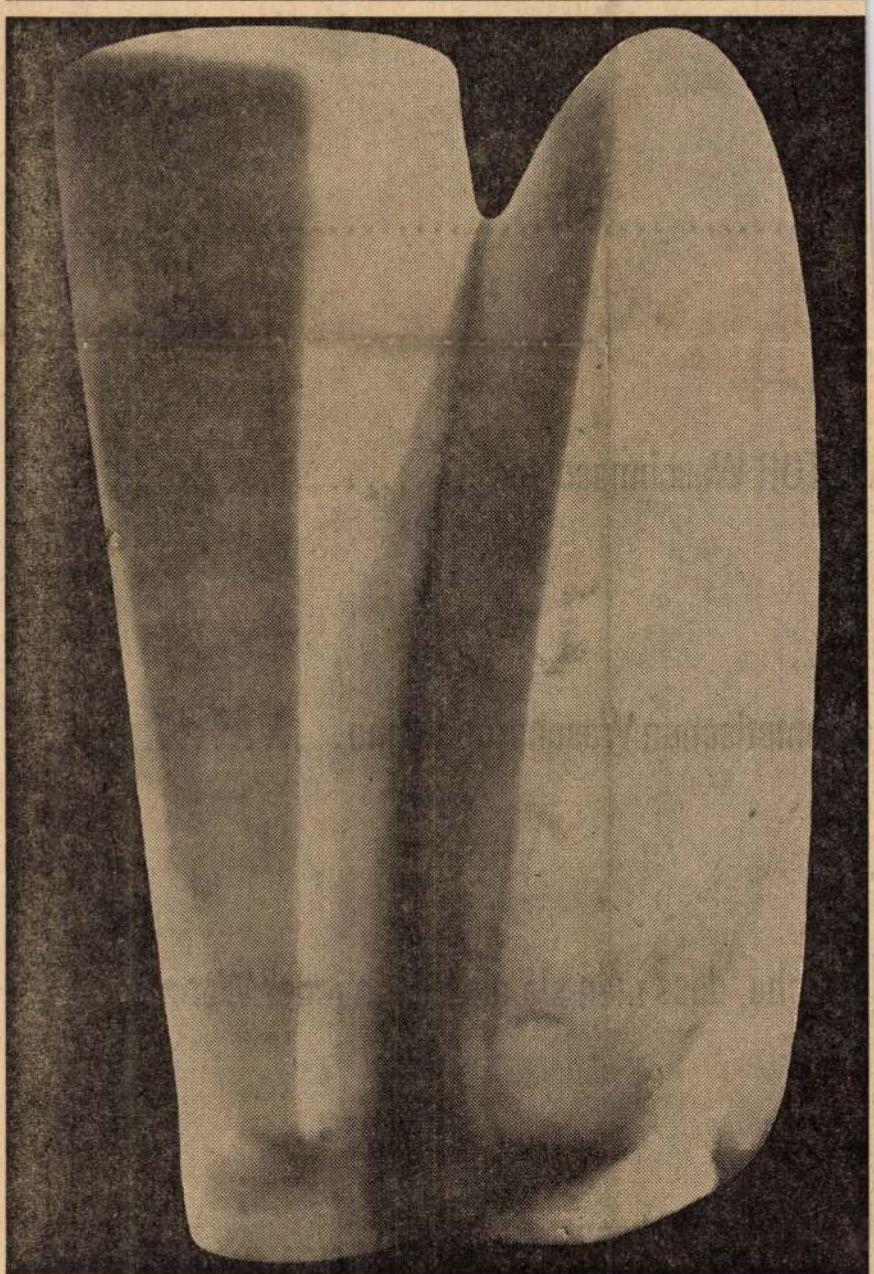

Miklós Borsos: Canticum canticorum. Marmor, 1963. (Photo: Katalog)

Miklós Borsos (geb. 1906 in Hermannstadt/Siebenbürgen) hat an der letztjährigen Biennale von Venedig als einziger Bildhauer Ungarns teilgenommen. Die Kollektion von damals ist gegenwärtig in der Galerie Semiha Huber, Zürich, zu sehen, die von Borsos' Schaffen die Vertretung für Europa hat. Borsos vereinfacht die Formen in der Art Brancusis — Torsi, Köpfe, Vögel, einzelne Symbole —; Ausdruck kommt nur durch die sensible Behandlung des Marmors zustande, dadurch, daß leichte Aenderungen und Schattierungen modellierend mitspielen. Brancusi hat seine Geschöpfe noch stärker entindividualisiert, während Borsos doch immer das Gefühl mitsprechen läßt.

~~117~~
~~407~~
~~1021~~
~~859~~
~~102~~
~~420~~

6.

.....

AVATOR Waschmaschine .....

automatischen Waschprogramme.....

Tatsache, dass man sie einfach in jeder Wohnung,

fach aufstellen kann.....

.....die vollautomatische Steuerung...

Borsos Miklós

MDK

Sirató asszonyok 1959.Bronz domboritás 65x9o cm.

Szabó Lőrinc érem 1957.bronz átm.8 cm.

Tompa Kálmán érem.1953.bronz átm.8 cm.

Veszprém,1965.Tompa K. képzőm.gyüjteménye

Borsos Miklós, szobrász MDK

Czeizing Lajos fotoportrét
Készített róla.

– : Fotatárlat a Jényes Adolf Teremben

13

Népszabadság, Bp. 1967. nov. 12

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TUKÖR

Borsos Miklós.
1987 NOV 2 11

1021

ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK **Illyés Gyula: POHARAIM**	Az 1928-ban megjelent Nehéz föld-tól az 1965-ben közreadott Dőlt vitorlá-ig írott verseit, csaknem hétszáz költeményt gyűjtötte most kötetbe Illyés Gyula. A kivételesen szép könyv védőborító és kötésterv rajzát Borsos Miklós készítette. A költő portréja is az ő munkája.		**Illyés Gyula**
TÉNYREGÉNY **Truman Capote: HIDEGVÉRREL**	Számtalan interjú, meghallgatás és dokumentum alapján az író egy bestiális gyilkosság, és a gyilkosok kézrekerülésének, majd felakasztásának történetét, hátterét s körülményeit adja elő — a lelkek megdöbbentő rajzával, az amerikai társadalom roppant hiteles ábrázolásával. Ez a mű minden bizonnyal az utóbbi évek egyik legfigyelemreméltóbb írói alkotása.		**A kötet borítója**
SZÁZEZREK SZÍNHÁZA **Rátonyi Róbert: AZ OPERETT CSILLAGAI**	A Színháztudományi Intézet sorozatának új kiadványa a magyar operett történetével ismertet meg. Rátonyi Róbert kalauzol bennünket illetékesen, élvezetesen, nagy tárgyi ismerettel. Különösen érdekes, amit a magyar operett kezdeteiről és virágkoráról közöl.		**A könyv szerzője: Rátonyi Róbert**
DOKUMENTUM **MUNKÁSÉNEK 1919–1945**	Kitűnően szerkesztett, hézagpótló munka látott napvilágot a Zeneműkiadónál: adatok, emlékezések, dokumentumok a Horthy-korszak zenei életéről, munkászene-kultúrájának kiemelkedő alakjairól, Justus Györgyről, Kuti Sándorról, Szalmás Piroskáról, Vándor Sándorról és azokról, akik őket körülvették. A kötet olvasmányos, gazdagon illusztrált.	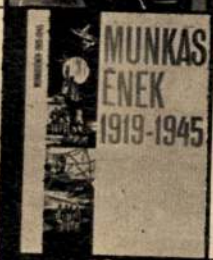	**Szerkesztő: Czigány Gyula, Linóleummetszetek: Csavlek András** **A kötet borítója**
RÁDIÓ	A 30-as években alakult Magyar Vonós-		

NT
A

es olva-
enkező-
ivatrevü
s fürdő-
A vise-
közölte,
bb, ex-
ak ga-
alkotá-
ezt már
apkától

Die Presse

A HETEDIK GYÉMÁNT

A világ egyik legnagyobb (nagyságrendben

Borsos miklós

Egry pastrá (emeritve)
Szabó Lőrinc " "
Bartók " "
Babits " (szepró)

Kostáris 1963 II.n. hátsó Grunitólap

Borsos Miklós

Rajz papírról

Kortárs 1964 XI. m. 1752 old.

Borsos Miklós

Rajz (szepkó)

Kortárs 1964 VIII. n 1249 old.

Borsos Miklós

Nyilatkozat a folyóiratban
Csontváry munkásságáról

Kortárs 1963 XII. n. 1883 old.

Borsos Miklós

Rajz szepkő

Kostács 1964 X n. 1517 old.

Borsos Miklós
nadrán

MDK

„Napozó nő" c. nadrát közli és elemzi a Napló.

–: Miért nép?

Napló, 1963. ápr. 13. 5. lap

MKD

Borsos Miklós, szobrász

Szerepel a Fének klubban megnyílt kiállításon.

— : Ezt ajá uljuk 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. nov. 5.

M.D.K.

Borsos Miklós

Kossuth-díjas szobrász művészt a Magyar Népköztársaság "Érdemes Művésze" címmel tüntették ki.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. ápr. 7.
XI. évf. 14. sz. 2. lap

M.D.K.

Borsos Miklós szobrászművész

Tomaso di Lampedusa: "Lighea" c. elbeszélése "ihletésére készült rajzait és szoboralkotásait"készül kiadni az Európa kiadó Magyar Helikon részlegének gondozásában,- mint a lap irja.

-i. -r.: "A Helikon -galéria" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. ápr. 7.
XI. évf. 14. sz. 2o. lap

.

Borsos Miklós

Lenin érme kiállitva az esztergomi muzeum 1967-es jubileumi kiállitásán.

Vigilia 1967. XI. 779.1

Borsos Miklós

Kiállitása a Római Magyar Intézetben 1967 jun.
Unita jun. 28. számában Dario Micacchi méltatta.
Okt-ben Zürich-ben Semiha Huber galériájában tárlata.
és katalógus.

Vigilia 1967 XI. 779.l.

Borsos Miklós MDK

Lovasok, tus. lav.

Pécs, 1964. Modern magyar képtár

MDK

Borsos Miklós

Kompozició, vör.rézlemez

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952.

Borsos Miklós MDK

Orfeusz, 1963. repr.

Madár 1963. repr.

Fiatal párka, 1964 repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsós Miklós MDK

Napbanéző 1963. repr.

Canticus canticorum 1963. repr.

Gobotra várva 1963 repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós

MDK

Babits Mihály 1962. repr.

Csillagnéző 1962. repr.

Önarckép 1962. repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós MDK

Leány kalappal 1961. repr.

Szabó Lőrinc 1961. repr.

Szirénfej 1961 repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós MDK

Napozó, 1960. repr.

Lófej 1960. repr.

Nő medalionnal, 1961. repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós MDK

Hal, 1959 repr.

Vénusz születése, 1959 repr.

Sellő, 1959 repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós MDK

Álom, 1964 repr.

Mitológia, 1964. repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós MDK

Hajnal 1964. repr.

Kassák Lajos 1964. repr.

A nagy véres mártirium, 1964 repr.

Tihany 1965. Borsos Miklós kiáll.

Borsos Miklós

MDK

Torso, 1964, repr.

Lighea I., 1964. repr.

Salamis, 1964 repr.

Tihany 1969. Borsos Miklós kiáll.

MDK

Bodros Miklós, szobrász

Szabó Lőrincről
készült szobrát kiállítják a
Petőfi Irod. Múzeumban.

(bé): tévegbe zárt szellemek 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szept. 23.

Borsos Miklós

(1906) – szobrászművész, grafikus. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán hegedi tanulmányait. Főleg azonban önképzés útján tanult itthon, Olasz- és Franciaországban.

Kiskicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest 1969. 1-617 l. 744.

2

Borsos Miklós

Festőként – mint Glatz Oszkár növendéke – kezdi pályáját, 1933-kőszobrászattal, rézdomborítással és rézmetszéssel foglalkozik. 1943-nyarankint Tihonyban dolgozik.

Kikicsoda? Életrajzi lexikon. Budapest, 1969. 1-617 l 74 l.

Borsos Miklós

1945-ig Győrben, 1945 - Budapesten él. 1945 a Müv. Tan. t., 1946-60 a budapesti Iparmüvészeti Főiskola tanára, 1957 gyüjteményes kiállítás müveiből a budapesti Nemzeti Szalonban; 1965 a tihanyi muzeumban.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon,

Budapest, 1969. 1-617 l 74 l.

Borsos Miklós

1959 első díjat nyer a carrarai szobor-kiállításon. 1966 a Velence-i Biennalen állítják ki műveit, 1967 Rómában és Zürichben. Az utóbbi években számos köztéri szobrot készít.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-617 l 74 l.

Borsos Miklós

Munkácsy díjas (1954), Kossuth díjas (1957), Érdemes művész (1967) Több művei: „Önarckép" (1933), „Mosoly" (1933), „Angyali híradás" (1942), „Bivaly" (1942), „Nőifej" (1942), „Egry József" (portré 1951)

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-617 l 741.

Bortnyik Miklós

„Pásztor" (1952), „Demeter" (1954), „Szabó Lőrinc" (portré 1962), „Babits Mihály" (portré 1962), „Szent" (1963), „Ifjú Párka" (1964), „Anyaság" (kutfigura) 1967; Említ: Picasso, A. Segners, Vivaldi stb.

Ki kicsoda? Életrajzi lexikon, Budapest, 1969. 1-617 l. 741.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve.

Rózsa Gyula: Iparmű vénet 7.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 9.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖNYVTERJESZTŐ
(tájékoztató)

Borsos Miklós

1967 OKT

1021

Borsos Miklós illusztrációja
Ady Endre Összes verseinek új kiadásához

Rubinstein, SZ. L
Az általános pszi
Akadémiai. 1103
(2. kiadás)

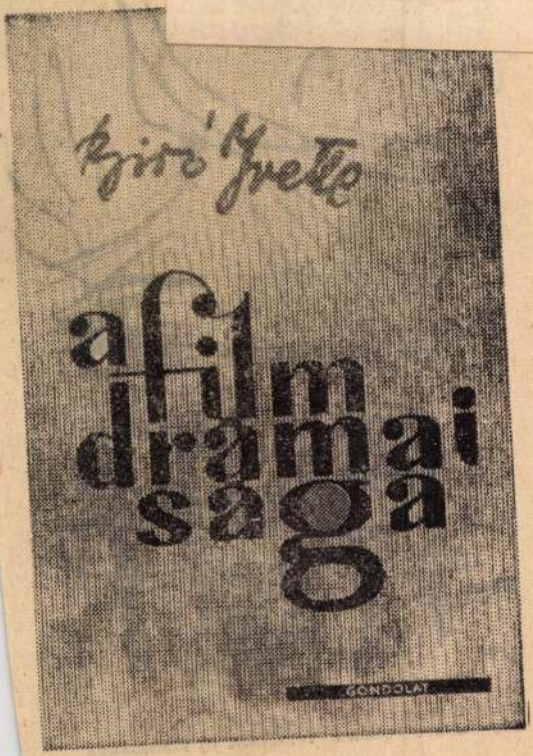

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
FEJÉR MEGYEI HIRLAP
1963 JUN 4

1021

Orvostörténeti múzeum nyílik Semmelweis halálának 100. évfordulóján

Apród utca 1—3. Semmelweis Ignác szülőháza. A nagy tudós halálának századik évfordulóján, augusztus 13-án, a megfiatalított külsejű öreg házban Orvostörténeti Múzeum nyitja meg kapuját a közönség előtt.

A kapun át a kertbe lépőt a szemközti falon felirat, előtte szobor fogadja. Semmelweis sokat hányatott földi maradványait ezután a felirat mögötti falrész őrzi. A nagy tudós életművének pedig a columbárium előtt felállított szobor, Borsos Miklós szobrászművész „Anya" című alkotása állít emléket.

A szülőház, a múzeum egyik helyisége Semmelweis-relikviákat tár a látogatók elé. Egykori dolgozószobájának eredeti bútorai, köztük íróasztala kerülnek itt kiállításra, úgyszintén a nagy tudósról és szüleiről készült festmények.

Az emeletes, sokszobás ház más helyiségei magyarországi orvostörténeti dokumentumokat mutatnak majd be a látogatóknak. A múzeum egyik érdekességének ígérkezik az egykori Király-utcai Gömöry, később Török-patika 1819-ben készült, ma már iparművészeti műemléknek számító berendezése. A patikaberendezés történelmi és irodalmi tekintetben is kuriózum: receptfiókjainak feliratai Kossuth Lajos és Petőfi Sándor nevét is őrzik, tanúsítva, hogy gyógyszereiket a patikában készítették el.

A muzeális gyógyszertár különben állandó patikaedény kiállításnak nyújt majd keretet, amelynek legrégibb darabja 1524-ből származik. A múzeumban talál majd elhelyezésre a földkerekség harmadik legnagyobb értékű orvostörténeti éremgyűjteménye amelynek alapját a Faludy-féle éremgyűjtemény képezi. A négyezernél több érmét magába foglaló gyűjtemény legrégibb darabja az antik Athénből származik. Megtekinthető lesz a múzeumban a többi között a magyarország orvostörténeti kódex- és könyvgyűjtemény számos értékes példánya is, köztük mindaz a magyar és idegen nyelvű kódex, amely Semmelweis munkásságát tárgyalja.

LŐ-ben

7. Alkotmány u. 10.
53.

3562

hogy felejthetetle
édesapám, apósom
és rokonunk:

FÖRDÖS JÁ
nyugdíja

f. hó 4-én, életének
elhunyt. Temetése
csütörtökön délután
lesz a Csutora teme

A gyász

Lakás: Berényi út

3568

Apróhirdetések

és Gépszerelő
keres szerelé-
eire (Almásfü-
bathely, Ozd,
y, stb.) laka-
ztő, csőszere-
unkásokat, be-
munkásokat,
nyvezetői be-
öbb éves gya-
rendelkező gé-
ököt, tovább-
erelésvezetőket
nikusi vég-
. Jelentkezés
en, vagy írás-
apest, VI. Pau-
utca 52., sze-
osztály. 3546

x **NAGY GYAKORLATTAL** rendelkező **ANYAGKÖNYVELŐT** felvesz a Fémipari Ktsz. Székesfehérvár, Palotai út 10. 3483

— **KISGYERMEK GON-DOZÁSÁT**, teljes ellátással, 2 évtől 6 évig vállalnám Velencén „Özvegyasszony" jeligére a szfvári hirdetőbe. 354.

— **TRABANT** 500-as eladó. Sürgősen. Szfvár, Olaj u. 83. Szombat, vasárnap. 3559

x 32 basszusos **TANGÓHARMONIKA** eladó. Szfvár, Lövölde utca E. épület, II. em. 3. ajtó. 3527

— Esox **NÁDARATÓ GÉP** használható állapotban eladó. Fejér megyei Halgazdaság, Toponya. 3414

— Eladó bontásból redő alapkő, faanyag s deszka. Szfvár, Sepem u. 43. 3558

— **OLAJKÁLYHA ELADÓ.** Szfvár, Széchenyi utca 2. fszt. 2. 3550

— 4 db **SÜLDŐ** eladó. Szfvár, Bem József u. 38. 3565

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondunk köszönetet mindazon rokonnak, ismerősnek, akik drága jó feleségem, édesanyánk, leányunk, testvérem és sógornőnk

SIMON JÁNOSNÉ

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, jóleső részvétük nyilvánításával nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Külön köszönetet mondunk Polgárdi Vegyesipari Ktsz dolgozóinak, az Élelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat Igazgatóságának, a 209-es áruda dolgozóinak, a Teleki Blanka Gimnázium Igazgatóságának és énekkarának, és a IV/A., IV/B. osztály tanulóinak.

A gyászoló család.

3564

Borsos Miklós.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon egy festőművész arcmása. c. művével szerepelt. (említve.)

Szabad Nép, 1957. Nov. 6.

Borsos Miklós.

Munkácsy-díjas szobrászművész.

Képzőművészeti Küldöttség tagja-
ként Lengyelországban volt.

(Kis Újság, Budapest, 1951. Aug. 4.)

Borsos Miklós
festőművész

Lengyelországban tanulmányúton
járt.

Nékrava, 1957. aug. 3.

Borsos Miklós.

szobrászművész

Tanulmányúton volt Lengyelországban.

Világosság, 1957. aug. 2.

Borsos Miklós.

A Tavaszi Tárlaton „Kalapácsos munkás"-c. szobra szerepelt. (említve.)

Kis Ujság, Budapest, 1952. Jún. 1.

Borsos Miklós,
szobrászművész

Tanulmányúton járt a Lengyelországban,
a magyar képzőművészek tagjaként.

Magyar Nemzet, 1951. aug. 3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1969 NOV

1021

Borsa Miklós

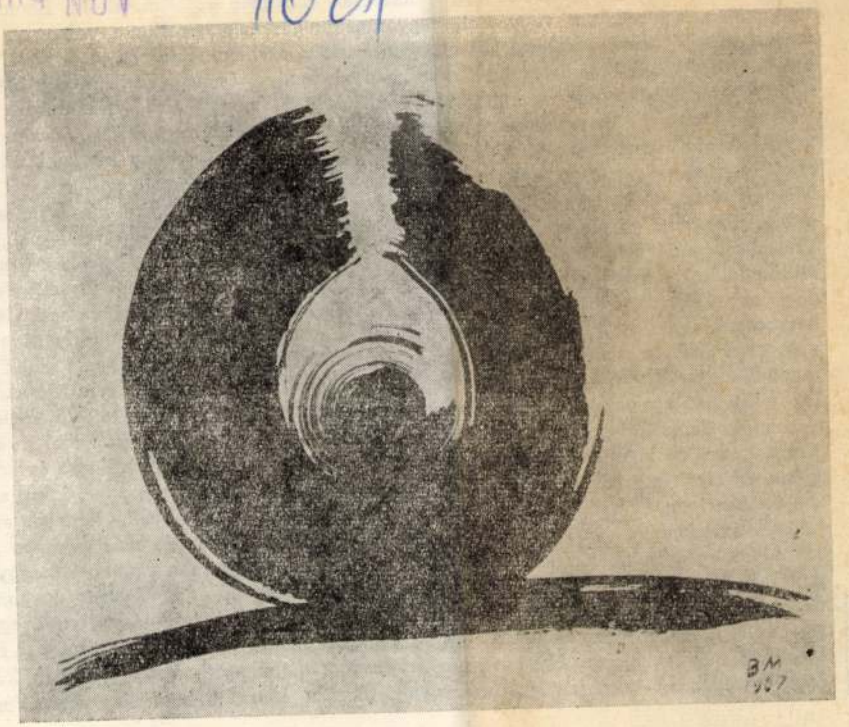

sőt rajongó támogatókra. Soha senkinek ne
akarták magukhoz fűzni. Egészen fiatalon ot
térjen vissza, hanem szerzetesi tonsurával is a
Élete merő nyugtalan vándorlás volt – akárcs
lia, a Német Birodalom vagy Itália egyarán
akart volna tartozni valahová. Ő azonban c
tartotta hazájának; bámulatos levelezése spany
ben az országokban már nem fordult meg.
*Adagiá*nak és a *Balgaság dicséretén*ek sikere
köztársaságról lehetett beszélni, hiszen Euró
csodálta, vagy vele vitázott, vagy neki tömjénezett, vagy őt támadta.

Mi volt Erasmus hatásának a titka? – tette fel a kérdést az utóbbi két évszázad számos kutatója. Egyszerű formulával, néhány körülhatárolt tétellel nem lehet rá felelni, mert maga Erasmus semmit sem gyűlölt jobban, mint a merev formulákat, a kizárólagos egyoldalúsággal állított tételeket. Rugalmas szelleme, kiterjedt kultúrája, a társadalomra figyelő éles szeme mindent meg tudott érteni, amit emelkedett erkölcsi érzéke és békeszerető emberi ideáljai nevében hasznosnak ítélt, de mindent hevesen, sőt maró gúnnyal támadott, amit durvának, békebontónak, ostobának, a szellemi haladással, a *bonae litterae* terjedésével ellentétesnek vélt. Minden bizonnyal igazuk van azoknak a tudósoknak – Marcel Bataillonnak, Pierre Mesnardnak –, akik Erasmust első renden keresztény humanistának tartják, hiszen a németalföldi *devotio moderna*, a Kempis Tamás-i kegyesség légkörében nőtt fel, íróvá és tudóssá az angol és olasz evangelizmus tette, de mennyire dogmákhoz nem kötött, mennyire reformszellemű és szinte kizárólagosan erkölcsi indítású ez az erasmusi kereszténység. Meg van győződve, hogy az igazi vallásos élethez igen keveset kell *tudni*, de annál jobban kell *élni*. A vallás lényege szerinte az erkölcsös cselekedetben és nem a dogmákban van. Mindez persze már a maga korában sem lett volna egészen új, ha nem társult volna hozzá az a sajátosan erasmusi meggyőződés, hogy a keresztény és antik életideál lényegében azonos: Krisztus és Szókratész ugyanazt tanították, az egyszerű, munkás, erényes életet. Ennek zsinórmértéke a biblia, amelynek egyébként csak újszövetségi részét, ezen belül is csak az evangéliumokat és a görög kultúrával érintkező páli leveleket tartotta igazán becsesnek és irányadónak. Jellemző, hogy 1516-ban közzétett híres *Újszövetség*ében – eredeti görög források alapján készített humanista latin fordításában –

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

UJ SZÓ

1969 AUG 4

■ SZOBROT ÁLLÍTANAK I. ISTVÁN KIRÁLYNAK a magyarországi Pécsváradon. A szobrot, Borsos Miklós Kossuth-díjas művész alkotását augusztus 10-én leplezik le.

■ NAPOLEON

M.D.K.

Borsos Miklós

"Szobrász, aki festő is.." irja Gách Marianne "Egy bronzérem Lear királyról" c. beszámolójában, a Dürer teremben rendezett grafikai kiállitással kapcsolatban. A lap bemutatja a müvész fényképét „a Borsos kiállitáson" cimmel, valamint Paul Scofield: Lear királyáról készült emlékérmet.
Az interju során a müvész beszél munkájáról és elképzeléseiről.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. ápr. 3. VIII. évf.14. sz. 9-lo. lap

M.D.Y

Borsos Miklós
grafikus

A Petőfi Irodalmi Múzeum
a Könyvkiadók és Terjesztők
Tájékoztató Központjával
együttesen rendezett kiállításon
grafikái szerepelnek

V.L.Á.: Magyar irodalom –
Művészet, 1966. január – 4 l. kép

Borsos Miklós

Kiállításai életében

M. 932. IX. 21.

rgy ut 41.), készpénzfizetés elleneben.
9.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-
Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
rök utáni állapotát rögziti.

Müvészettörténeti Dokumentációs
Központ

Borsos Miklós, szobrász

A velencei XXXIII. nemzetközi képzőművészeti biennálén több művét kiállítják.

— : Magyar művészek külföldi kiállításai

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jún. 10.

Borsos Miklós, szobrász MDh

Egy márvány nőportréját és
több tusrajzát ajándékozta
a múzeumnak.

R. Gy.: Mai magyar művek a székesfehér-
vári múzeum képtárban 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jún. 30.

M.D.K.

Borsos Miklós, szobrász

Ő készítette illusztrációit Molnár Kata: „Lohengrin fia" c. novellájához.

"BUDAPEST", Bp. 1947. III.évf. dec. sz.

454-463 old.

M.D.K.

Borsos Miklós, nobrász

egyik nobránar igen gyenge felvétele látható a pécsi nagnabásu tipus-épületekkel, s ezer körök az Olympia eszpresso épületével kapcsolatos beszámoló képei körök. A nobor az Olympia eszpresso bejáratánál áll.

Tillai Ernő: A még nevű város

"BUDAPEST", Bp.1966. IV.évf. máj.sz.

24. old.

Borsos Miklós

Neve említve

Irodalmi Napló 1966. máj. 29.

Borsos Miklós

Neve emlére

Nógrád 1966. ápr. 9.

Borsos Miklós

Neve emlékére

Kritika 1966. jún. ?

Borsos Miklós

Neve emlékére

Dél-Magyarország 1966. jún. 23.

Borsos Miklós

Szerepel a XXXIII. velencei biennálén.

Népszabadság 1966. jún. 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Borsos Miklós

1965 DEC 25

1021

„Tihany leánya" márványból

A márvány carrarai. Ott, a nemzetközi Biennale díját kapta meg korunk egyik legnagyobb magyar szobrász- és festőművésze: *Borsos Miklós.* Kapott ő Munkácsy- és Kossuth-díjat is. Most meg a mi megyei tanácsunk és az SZMT által alapított művészeti díjak egyikét, az *Egry Józsefről elnevezettet* adták át neki.

Ismerem a temetőt, amelyben Egry József nyugszik. Az Egry József sírhantját megjelölő, bazaltból kivésett emlékmű alakja a Balatonra néz. Ezt az általunk is sokszor látott, de szépségeiben teljesen soha meg nem ismerhető tájat fürkészi. *Borsos sem tesz mást.* Lassan-lassan három évtizede, hogy az itteni táj bűvöletében él, itt is alkot: Tihanyban. Arról, hogy milyen sírást, szenvedést, örömöt és mosolyt tud kifaggatni a kövekből, szobrai vallanak.

Egry Józsefet 1951-ben vörösmárványból „léptette ki." De nem a teljes alakot, nem az öltözetben megmutatkozót, lábbal talpazatra állíthatót szólaltatja meg. *Laokoon kínját csak arccal beszélteti.* Ráncok a homlokon, a szem és a száj körül, meg az áll fölött. Mintha nem is az időtől, a múló évektől, hanem „a nagy kínok késeitől" származnának. A nyakat támasztó-éltető inak és a mell fölött kiugró csont megdöbbentenek. Nem úgy döbbentenek meg, hogy az élettől mindörökre elvennék a kedvünket. Úgy inkább, hogy dacot, ellenkezést sugallnak.

Borsos Miklós, az új Egry-díjas, torzóiban sem sajnálja tőlünk a szót. Portréi nemcsak ember-, hanem állatarcok is. A fújtató-ágaskodó szenvedélyek és szenvedések csillapítására a művész képzelete egy-egy sirályt is föl-fölmerít a habokból.

A nap- és csillagfényre áhitozó, *nyugalomra, békére vágyó Élet jól megérthető szimbólumait adta nekünk a tihanyi kiállítás anyaga: a 30 szobor és a 28 kép.* Ennek a kiállításnak a sikere, bel- és külföldi visszhangja olyannyira nagy volt, hogy — mint a díjat odaítélő bizottság megállapítja, — *„joggal nevezhetjük az év egyik legjelentősebb képzőművészeti eseményének..."*

„Nemcsak az egyetemes képzőművészetet, hanem Tihany és megyénk hírnevét is. Itthon és a nagyvilágban egyaránt." Ennyit még a díj átadásakor róla szóló jellemzésből szükséges idéznünk, hogy magyarságáról és a határokon túl is ismert művészetéről egy-két szót mondhassunk.

Csokonai valamikor sírva, betegen hívta a tihanyi leányt, a visszhangot. Borsos nemcsak a már említett carrarai márványból, hanem *bazaltból is életre keltett egyet.* Egyet? Érne egyes-egyedül csak ő tudna felelni. Úgy érezzük: a *„Szirén"* és a *„Sellő"* feje sem valamelyik távoli, nagy-nagy tengerből, hanem az óceánnak nem mondható Balatonból merült fel.

Nemcsak a lányok, a nők, nemcsak a „Tihanyi pásztor", hanem a kantár nélküli lovak, az embert gonddal-örömmel foglalkoztató tehenek is Tihanyról szólnak. Meg a partról, a Balatonról. A part mentén húzódó, a mi tájunkon annyira ismert bazalthegyek egyik felejthetetlen látványa elevenedik meg bennem, ha a *„Sirató"*-t nézem. A szemet eltakaró két kéz ujjai a *„kőzsákokra"* emlékeztetnek, az évszázadok kövek közt lezuhogó patakjait takarják? Vagy pedig a legrettenetesebb nap elől rejtik a szemet?

Borsos Miklós művészete *sokféleképpen ihlet.* Az a hatalmas érték benne, hogy nem köti meg, szabadjára engedi a képzeletet. Ha én azt látom a „Sirató'-ban, hogy a lemenő, a többé már soha fel nem kelő Napot, a föld, az emberiség pusztulását siratja; akkor legalább annyira igazam van, mint aki mást olvas ki a két kézzel eltakart arcból.

Borsos Miklós kőből, bazaltból, gránitból, márványból, vagy rézből kihangzó vallomásai nemcsak a saját, hanem *a mások otthonát is betöltik.* Akár nálunk, a Magyar Nemzeti Galéria „tulajdonaként", akár — mint a „Szent" — Linzben, a Städtische Moderne Galerie tulajdonaként, mindig *csak rólunk, emberekről szólnak.* És meg is szólaltatnak, kit-kit a maga képessége szerint.

El nem mulasztható alkalom megemlíteni, hogy a ma élő legnagyobb magyar költőt, az idejét javarészt ugyancsak Tihanyban töltő *Illyés Gyulát,* hogyan szólaltatta meg Borsos „Szabó Lőrinc" című szobra. Illyés legújabb kötetében, a *„Dőlt vitorla"* című műben, amelynek fedőlapját Borsos Miklós készítette, ilyen sorok olvashatók a szoborról:

Mint amikor a száj
már csak magának rángja: fáj.
Nem vár megváltást a világtól.
Ezt csináltuk, Lőrinc, veled.

Kiemelve négy sor, egy ötvensoros remekműből, arról árulkodik, hogy a Borsos Miklósról szóló könyvekben, méltatásokban *a „tulajdona" szó senkit sem utasíthat el.* Ilyenek, hogy „X és Y tulajdona" mindenki számára belélegezhető levegőt jelentenek. Annyit szívunk be belőle, amennyit szervezetünk elbír. Közkincsnek tekintjük még az egyelőre „ismeretlen helyen" őrzött alkotásait is.

CSERHÁT JÓZSEF

TAKÁTS GYULA:

Jég és sziklatépő

A nádkévék, mint az arany pávák
december éles késeit bevárták.
Köztük sétál s odébb egy se szállna!
Kotlanak e sarki ragyogásba.
Nem a késit!... Türkisztestű hegyek
gúláiról rügyek derengenek.
Azt látják s a remény tojásait költve,
kotlanak a jégtől kristályos öbölbe.
De amint a nádverők tolókaszája
beleül, mint fésű a vermek kontyába,
csőrüket a lék vizébe mártva
fölharsan a sok-sok dermedt páva.
Visszacseng a bazalt. A halászok karja
hálót von e tiszta pávahangba.
Jég és sziklatépő éles rianásba
szikrázik a sok-sok kéve szárnya,
s mit a remény pelyhe éles hóba
vigyázott, kiszalad alóla
s a jégszívűt, mint tojást zörögve
szétveri a sok kis páva körme!
Szétfutnak, fölülnek kézre, szívre, ágra.
Pávaszemes farkát a rét is kitárja.

KÁLDI JÁNOS VERSEI:

Hűség

Nem szabadulhatsz meg
már tőlem sohasem,
kísér — hűségesen —
szomorú-nagy szemem.
Félelmes hideg jön,
dér szakad, szél lobog,
nem a vad ágsírás,
én verem ablakod.
Mész a fagyos úton,
mel.ett.d fut a víz,
nézz reá kedvesen —
mert én vagyok az is.
Én küldöm majd a verset
melyet — ingva — a tág
télalkony egére
fogalmaznak a fák

Portré

Álom és valóság szülöttje,
de inkább az álomé tán,
most — tél van! — énekes, könnyű cserjés
egy huzatos hegy karéján.
A hálóinge — hóemlék — száll
már mindörökké a szélben.
Van. Nincs. Nem bír vele az idő.
S a fájó-nagy messzeség sem.

CSERHÁT JÓZSEF:

Ajándék helyett

Nektek még csak a ketyegés fontos,
nem az óra
nem a fenyő, hanem a sok-sok
ragyogója.
Jóltáplált, puffók ajándékok —
mintha a fából szopták volna
szépségüket — illeszkednek a
csillagszórókkal csatasorba.
Nekem is volt évenként fenyőm,
de — enyhén szólva —
csak az otthon sült perec-bilincsek,
kovásszal összeragasztott
papírláncok csüngtek le róla,
meg a kalács: az ismétlődő
bárány- és birkaforma...
...Azóta sok-sok birkanyájjal
bánt el bennem a farkascsorda.
Még egyszer gyereknek lenni
veletek együtt — de jó volna!
Fenyőfa alatt játszadoznék
lelkesen a dióra.
S verekednék — rossz kölyök — én sem
hallgatnék rögtön a szóra.
Szívemben azt a régi telet
a múló idő patakká oldja,
levelek ülnek, szállnak a fákra,
a nyír- és a nyárfasorra.
Fent, a magasban, madár csivitel.
Miért? Hát nincs más dolga?
Dehogy is nincs! Ott rakja fészkét,
mert az erő, az egészség
tojásait fészekbe tojja.
(„Volt szeretőm néha száz is,
de jó volna most egy szál is,
ha volna.")
Szívemben birkanyájjal
bánt el a farkascsorda.
Papírba göngyölt kockacukorból
mártok a karcos borba.
Piciny, csenevész csomagokból
bontogatom ki sorról-sorra
az ajándékot, amit adhatott
gyerekének a szolga...
...Ezt a mostani útamat is
hóval a tél behordja.

Borsos Miklós

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

1021

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1966. junius 10.

bb.1. magyar művészek velencében az idei nemzetközi biennálén

i tf/tr n fm 1966. junius 10.

a kulturális kapcsolatok intézetének tájékoztatása szerint junius 18-án nyilik meg velencében az idei -sorrendben a xxxiii.- nemzetközi biennálé. a nagyszabásu képzőművészeti seregszemlén a sokéves gyakorlathoz hüen most is részt vesznek magyar művészek. bemutatják egyebek között borsos miklós szoborkompozicióit, feledy gyula grafikusmüvész mintegy 200 alkotását, domanovzsky endre, hajnal gabriella, hincz gyula, makrisz zizi, plesnivy károly, prepelicza katalin, radó ferenc, solti gizella, tassy klára, tury mária pedig gobelinmüvészeti munkákkal szerepel a biennálén./mti/

.-.

bb.3. negyedszer ,,szüretelnek,, - négyzetméterenként 300 forint bevétel a termálvizfütéses hajtatóházból

vid/ká sk n cz 1966. junius 10.

az alföld kincsét, a termálvizet kiváló eredménnyel hasznositja az országoshirü tótkomlósi viharsarok tsz. a 8500 négyzetméteres korszerü hajtatóházban ujév óta negyedszer ,,szüretelnek,, a kertészek. a francia és holland paradicsomfajtákkal beültetett hajókban az embermagasságu bokrok talpig rakodtak egyenletes nagyságu, messzire pirosló terméssel. a cecei fehér- és a mezőkovácsházi hosszucsövü zöldpaprika szintén szép termést hozott. naponta öt-hat friss zöldséggel megrakott tehergépkocsi indul tótkomlósról az ország különböző tájaira. a viharsarok tsz hajtatóházából öt hónap alatt egymillió kétszázezer forint értékü friss zöldséget értékesitettek. ebben az esztendőben négyzetméterenként legalább 300 forint jövedelmet hoz a hajtatóház./mti/

.-.

bb.4. hetven magyar folklórmüsor a külföldi turisták számára

i áe/gk n fm 1966. junius 10.

a fővárosi müvelődési házban az idén ismét megrendezik a nagy sikerü folklórmüsorokat, amelyek az eredeti magyar népzene és népi tánc gazdag repertoárjával ismertetik meg a budapestre [illegible] hetven

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

Magyar Nemzet

1966 JUN 11.

Június 18-án nyílik meg Velencében a XXXIII. nemzetközi biennálé. A nagyszabású képzőművészeti tárlaton az idén is részt vesznek magyar művészek: Borsos Miklós szoborkompozíciót, Keledy Gyula mintegy 200 grafikáját állítja ki, Domanovszky Endre, Hajnal Gabriella, Hincz Gyula, Makrisz Zizi, Plesnivy Károly, Prepelicza Katalin, Redő Ferenc, Solti Gizella, Tassy Klára és Tury Mária pedig gobelinművészeti munkákkal szerepel.

amely a kék- és vörösnyakkendősök egymillió-kétszázezres táborának, a különböző országrészek és Budapest kisdiákjainak képviseletében erősítette meg úttörőfogadalmát, s tett bizonyságot a most felnövő új nemzedék fegyelmezettségéről, bizakodásáról.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1989 NOV 15.

KISALFÖLD

Borsos Miklós

Kihantolták Semmelweis Ignác földi maradványait

1021

A napokban a Kerepesi temetőben felbontották Semmelweis Ignácnak, az orvostörténelem nagy alakjának sírját. A koporsót az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Embertani Intézetébe szállították és ott nyitották fel.

Az exhumálás célja, hogy előkészítse Semmelweis földi maradványainak végleges elhelyezését. A Várnak a Gellérthegyre néző oldalában, az Apród utca 1—3. szám alatt helyezik el a Semmelweisről elnevezett Orvos- és Gyógyszerésztörténeti Múzeumot. A restaurálás jövő tavaszra befejeződik. Ekkor az udvart lezáró várfalban kialakított sírkamrában mészkő szarkofágban helyezik el a Semmelweis csontjait tartalmazó érckoporsót. Az üreget azután befalazzák. Előtte helyezik el Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrász csaknem kétméteres szobrát, amely síró gyermekét csitító anya megmintázott alakjával állít emléket Semmelweis Ignácnak.

(MTI)

sítunk.
Jelentkezéseket eddigi munkakör leírásával, részletes önéletrajzzal „Vegyipar 3482" jeligére a Felszabadulás téri Hirdetőbe kérjük.
BUDAPEST.

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, testvérünk, nagybátyánk és rokonunk,

Sáry Gyula

ny. vámőr százados folyó hó 12-én, életének 63-ik évében tragikus hirtelenséggel Budapesten elhunyt. Temetése november 16-án, szombaton délután negyed 4

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett apánk, nagyapánk, dédapánk,

id. Ficzek Sándor

temetésén megjelentek, sírjára virágot hoztak, vagy fájdalmunkat bármily módon enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Köszönetet mondunk

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Rajzxxx Rézkarc / Kecskét hajtó, szamáron ülő nő

repr.

A magyar N emzet galériája

Magyar Nemzet 1964. december 20. 9.1.

.Х.Х.

B orsos Miklós szobrász M.D.K.

Lovasok, rajz, repr.

A "agyar "emzet galériája

"agyar "emzet 1964. október 25. 9.1.

Borsos Miklós, festöm.

metszetei vel jelent meg Illés Endre és Vas István drámája a Magvetö kiadásában.

Ezek a metszetek a elmult évek magas szinvonalu könyvillusztrációi közül is kiemelkednek.

egy illusztr. reprodukálva.

/Trisztán karjába kapja Izoldát.../

Papirtöredékröl/...

Fényképész

Magyar Foto: Fk 21216/31 Hegedüsné

Borsos Miklós: Tihanyi pásztor
Márvány

1952. XII. 16.

Meg. van

Fénykép

Magyar Foto: KJ 5411/48-49 Hegedüsné

Barsi Miklós: Tihanyi pásztor
Márvány

1955. IV. 11.
Neg. van

Fényképész

Béke és Sz. Hegedüsné

Borsos Miklós: Tihanyi pásztor

Kolozs

1952.

Fénykép

Magyar Foto: K I 5411/51 Hegedűsné

Borsos Miklós: Egry József

Vörösmárvány

1955. IV. 11.

Neg. van

Fénykép

Magyar Folo: FÉ 1108/2 Hegedűmű

Borsos Miklós érmén

Borsos

1957. XI.

Meg. van

Fénykép

Magyar Foto: F Á 1030/6 Hegedűsné

Borsos Miklós: Egry József arcmása

Vörös márvány

1951. X. 30.

Neg. van

Negatív

Zilahi István Hegedűsné

Borsos Miklós: Plakettek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 NOV 23.
1021

Borsos Miklós plakettje: Csontváry

AZ EMBERIGÉS

mada az államé volt, a másik a földtulajdonosé, a harmadik a megtalálóé. Aztán az új törvény szerint minden az államé, a kincslelő jutalmat kaphat. A legújabb törvény szerint minden az államé, a megtaláló méltányos jutalmat *kell hogy kapjon.* Hogy mi a méltányos jutalom, azt a miniszter állapítja meg. Esetenként.

— Mennyit érhet ez a hat kiló aranypénz?

— Milliós érték.

— És mennyit kapnak majd?

— Nem tudom.

Akkor még nem tudtam, hogy hetvenezer forintot kapnak.

— Na látja. Egyáltalán nem biztos, hogy én beadtam volna.

— Úgyse tudná eladni — mondom. — Ha meg beolvasztja, egyszerre csökken az értéke, csak a nyers arany súlyát éri.

— Kérem, az arany az arany.

Látom, hogy vitatársamat nem nagyon győzi meg az én érvelésem.

— Nem járt azóta ide senki a földet turkálni? — kérdem.

— Nincsen hozzá joga! Egy tanító jött ugyan, hogy megnézheti-e a helyet. Megnézheti — mondtam neki —, de ne dúrja a földet. Éppen a pulykákkal voltam a másik oldalon. Aztán látom ám, hogy kotorászik, meg turkál, hát rákiáltottam. Én is ipar-

tőjévé a magyar mun

Történelmi tény, ho
sáig, alig egy féléve
köré gyűjtötte nemc
rasztság legelszántabb
nem a gondolkodó, a

Az értelmiség min
haladó eszmék iránt
jedésére szinte még n

Írók, képzőművészek, zenészek,
tudósok tömege került a históriai pillanat hevében párttagként, lelkes, tevékeny rokonszenvezőként, vagy csak csendes együttérzőként a párt zászlója, jelszavai, céljai vonzásába.

Azután még a harcosok közül is sokan megtántorodtak, egyedül maradva megadták magukat, vagy némán lapulták át az ellenforradalom évtizedeit; de számosan hűek maradtak, eszmei, elméleti szilárdságra tettek szert, nehéz időkben a mozgalom élő kovászainak bizonyultak.

A mi mai értelmiségünk — régi és új — a párt negyvenöt évére visszatekintve, saját fejlődésére, harcaira, válságaira és lélekemelő nagy pillanataira is visszatekinthet. A munkások és az értelmiségiek a forradalmi háború lövészárkaiban találkoztak először tömegesen. Ántántgolyók záporában fogant az egység, mely ma tovább erősödik az örömet adó munka és a társadalomalakító tevékenység tágas műhelyeiben.

—n

Igen kedvesen behívnak a tanyába. Szoba-konyhás kis épület, melynek déli eresze alá a férfi kis nyári konyhát ragasztott. Ebben a kicsi helyiségben laknak. Az eredeti konyhában zsákok, élelmiszerek, a szobában szépmívű kemence, asztal befőttesüvegekkel, de bútor semmi.

— Látja, így vagyunk. Két lányomat házasítottam én ki. Már az almabefőttet is megbontottam az unokának. Tavaly disznókat neveltünk

S áll ez a tiszta szemű asszony az üres szobában, ahol semmi bútor nincs, csak a kerek kemence, meg az asztal néhány befőttesüveggel.

— Odaadtam én mind, kérem, az utolsó darabig.

Pedig szépek is azok a pénzek, igazán szépek. „Verdefényesek" — ahogy a múzeumi emberek mondják.

Sugárzó tiszta szegénység és sugárzó tiszta becsület.

Az aranyat még csak meg se homályosítják az ezer-

MDK

Borsos Miklós

Szerepelt az Erőmü kulturotthonában máj. 16. nyilt kiállitáson.

--: Két megye képzőmüvés zeinek kiállitása.Inotán. Napló /Veszprom/. 1964 máj. 6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 MÁR 9

1021

Borsos Miklós: Vitorla és horgony

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-280, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

Megkésett, de nem késő nagybányai seregszemle

A Nemzeti Galéria aulájának főfalán, ott, ahol régebben Benczur nagy méretű históriai pannója, a *Budavár visszavétele* díszlett, most Thorma János vászna, a *Talpra magyar!* látható — jó útmutatóul a Nagybányai kiállításhoz. Benczur barokkos lendületű látomásával a feudális ideálok bámulatában rekedt parvenü polgárság ízlésének hódolt, Thorma viszont minden szépítő idealizálástól mentesen, a maga köznapi valóságában láttatja a márciusi napok forradalmi jelenetét. A művészi ábrázolásnak ez a fajtája a kritikai realizmus nyomán honosodott meg Európa-szerte, a *Talpra magyar!* azonban a megfestés plain-air módjával túlnőtt annak romantikus alaphangú, fény-árnyékos stílusán.

A nagybányai iskola formai és tartalmi szempontból egyaránt újítóként indul: Thorma említett képe az aradi Réti *Honvédtemetése*, Hollósy *Rákóczi indulója* tendenciózus élességükkel, népéletképeik pedig realitáserejükkel világnézeti vonatkozásban is hadüzenetet jelentettek a milleniumi Magyarország szervilisen akadémikus és népszínműves szintű naturalista művészete ellen. A benczuri neobarokk éppúgy, mint a műcsarnoki genre a müncheni festészet hajtása és Nagybánya is az, csakhogy egy nemzedékkel ifjabb és amazok retrográd szellemiségével ellentétben az akkori legújabbat, legmodernebbet veszi át, Courbet és Bastien Lepage, meg — jóval erősebben, mint azt általában számba vesszük — a Leibl-kör naturalizmusa igézi meg a vezéreit, akik céltudatosan nemzeti jellegűvé alakítják a kapott *európai* indításokat, s e tettükkel *megalapozzák a XX. század modern magyar festészetét.* A tárlat egyik legfontosabb tanulsága, hogy mindazt, bátran, aminek elmondására képesek voltak, s ami ezentúl maradt, azt Ferenczy Károly életművébe gyűjtötte össze, amely olyan teljes és harmónikus, mint a dór templomok kicsiszolt arányú építménye. Az ő szerepe egy kissé hasonlít az Adyval szembeállított Babitséhoz: a torzó életművű Hollóssy tovább látott, többet akart — de nemzedékeket a mesterségre nevelő hatása Ferenczynek volt, a „nagybányai piktúra" fogalma elsősorban az ő nevével forrott össze.

Nagybánya sokrétűségével és problémáival együtt a haladó polgárság polgári művészete volt. Mint ilyent sorolhatjuk a hagyományaink közé és ne keressünk benne mást, tőle idegen törekvéseket, esetleg elmarasztalva *polgári* mestereit azért, mert nem bontották ki a proletárforradalom, — vagy akár a plebejus-népiség — [illegible] felhozni

Borsos Miklós, szobrász MDK

Elkészítette Semmelweis emlékművét.

(fénykép)

— : Balatonparti alkotóműhelyekben

2

ESTI HIRLAP

kp. 1963. aug. 18.

Borsos Miklós

Illusztrációk G. T. di Lampedusa „Lighea" c. elbeszéléséhez.

4 rajz, ~~[illegible]~~ reprodukciók.

Nagyvilág, 1964. 6. szám, 898, 899. l.

MDK

Borsos Miklós

szerepelt a kiállitáson.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Magyar éremművészet a XX. században. Kiállitása Jánus Pannonius Muzeumban.

Dunántuli Napló 1964. jul. 5.

Borsos Miklós

kötésterv és címlap Illyés Gyula: Nem volt elég c. könyvéhez.

említve.

A szép magyar könyv, 1962. 19.l

Borsos Miklós

1021

bb 2. borsos miklós grafikai kiállitása a dürer teremben

i tf/tm vm zs 1964. március 7.

borsós miklós kossuth-dijas szobrászmüvész grafikai munkáiból rendezi meg a dürer terem legujabb bemutatóját a képcsarnok vállalat. a tárlat anyagát a müvésznek azokból a grafikai müveiből - zömmel tusrajzaiból - állitják össze, amelyeket 1963-ban készitett sziciliai és párizsi tanulmányutjain.

a kiállitás március 11-én, szerdán délután fél hatkor nyilik és előreláthatólag két hétig tekinthetik meg az érdeklődők./mti/

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda, Budapest, I., Fém utca 5—7. Telefon: 150-490, 350-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1964. március 7.

bb 1. film készül a Lehet-e nálunk érvényesülni? című riportsorozat alapján - ,,nagyüzem,, a játékfilm-studióban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor
Telefon: 188-296, 188-3
1964 — 7.
JELENKOR

1021 Borsos Miklós

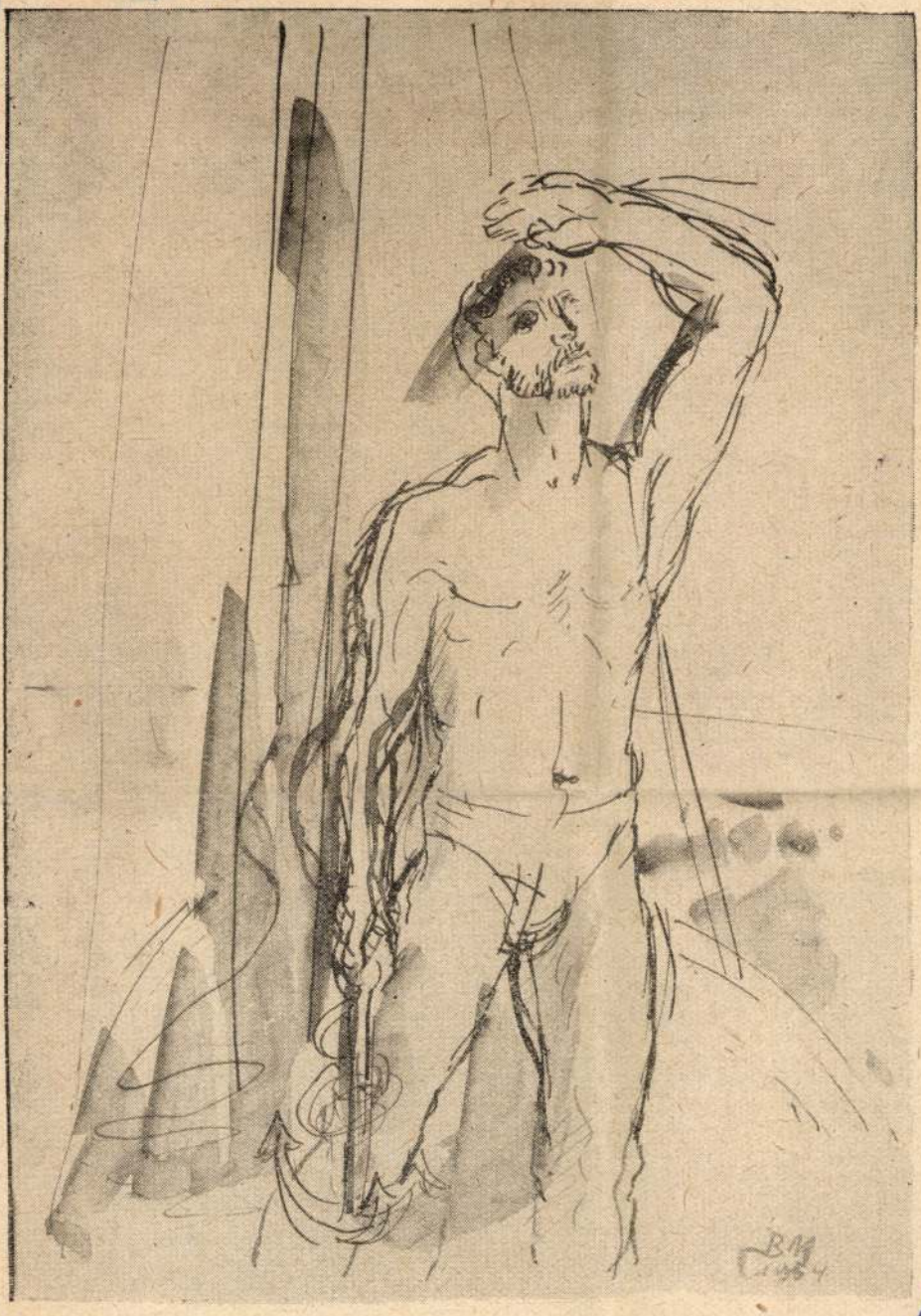

BORSOS MIKLÓS műve

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
JELENKOR
1964 — 7.

1918

* Az író kiadatlan hagyatékából. A vers most jelenik meg nyomtatásban először.

1021

BORSOS MIKLÓS műve

kettőnk dalát is belém fo
de én vagyok a zen
megrázza elsötétült

Megölhetsz könnyen gyön
– tudom, lassacskán meg
de holtan is, mint él
egyetlen társad én le

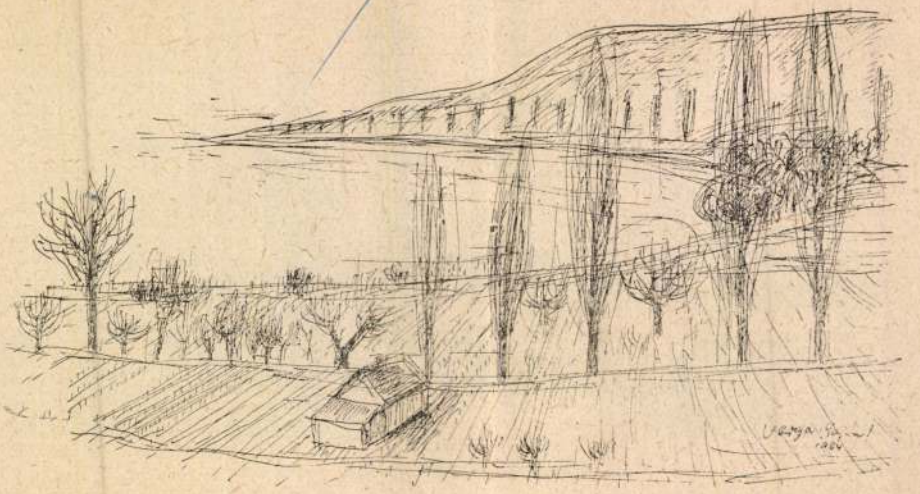

VARGA HAJDU ISTVÁN rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

Könyvterjesztő Tájékoztató

1964 JUL

1021

Borsos Miklós rajza Ady Endre összes verseinek új kötetéből. Szépirodalmi.

KÖLTŐK

WALT WHITMAN:

A kiállítás éneke

Félre a háborús témákat! Félre a háborút!
Ezután ne lássam soha többé borzadva a megcsonkított testeket feketéllni,
A felszabadult poklot, vad tigriseknek, vagy leffedt nyelvű farkasoknak, gondolkozó emberhez méltatlan kiontott vérét,
Ehelyett segítsd az ipar hadműveleteit
Rettenthetetlen seregeiddel, technika,
Zászlaid lobognak kibontva a szélben,
Kürtjeid hangosan és tisztán zengenek.

El az ósdi romantikával!
Félre az idegen királyi udvarok regényeivel, cselszövéseivel és színműveivel,
El a rímekkel cukrozott szerelmi versekkel, a henyélők intrikáival, szerelmeivel,
Melyek csak az éjszakai bankettekre valók, ahol a táncosok a kései muzsikára siklanak,
El az egészségtelen örömökkel, a kevesek szertelen kicsapongásaival,
A parfőmökkel, a mámorral és a borral, a káprázlató kandeláberek alatt.
Ti józan és tiszteletreméltó nővérek,
Fölemelt hangon énekelem nektek a költők és a művészet nagyszerűbb témáit,
Hogy magasztaljam a jelent és a valót,
Hogy megtanítsam az átlagembert: mindennapi útja és mindennapi mestersége dicsőség,
Énekeimmel mondom el, hogy a test mozgás és a kémiai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

JELENKOR

1969 DEC 23

– mondta a férfi.

– Dehogy rémes . . .

Igaz, olyasmi ez, mint Jolán cölöplába. Azt is meg lehetne szeretni.

1021

Borsos Miklós rajza

Sós szint fölött kv
Nyújts lantod tisz

OLY EGG

Kívül a jég s belül
valaki hegedül . . .
Ragyog a dallá lényegült
a vizen és a fán.
Sugárzik december alkonyán.

Emléked rámköszönt
a gondjaim között . . .
Úgy volt . . . Ilyenkor mindig ott
a dermedt tó előtt
vártuk a tiszta csillagot.

Ragyog szívem fölött,
akár ajándék a szemek
gyémántnál gazdagabb
tengermély fátylai megett.

Kívül a jég s belül
emléked hegedül
s mint fölbuggyant lélek felett
a jég a zöld vizet,
e dal oly eggyé zár veled.

CSAK MOST ÉS ADDIG

Nékem és néked is csak egy időnk van.
Ép az, mely ezt a levelet
rezgeti itt a fejünk felett.
Zöld postásunk e mandula,
amely e népesült lila
semmiből átnyújtja az időt,
hogy lássuk . . . És íme, – itt vagyok, –
ez áll a karcsu szép levélen . . .
– Itt vagyok veled,
csak most és addig,
mig tartja ágam és kezed.
Jól nézd meg hát kis pillangónkat!
Nézd . . .
Nézd!
Még itt rezeg
zöld szárnya rózsás fejed felett. –

Borsos Miklós
nobrán

M.D.K.

Márkus Károly nak volt a
mestere.

Sz.R.: Deminy Miklós és Márkus Károly ki állitása
Művészet, 1964. Október - 39 lap.

Bonos Miklós

Szobrai a szegedi Országos Tárlaton.

cenzúrve.

Népszava. 1964 aug 2. 7. kgs.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ESTI HIRLAP

1983 AUG 1 8.

Balatonparti alkotóműhelyekben

Irók, képzőművészek élnek és alkotnak tavasztól őszig a Balaton partján. Az MTI fotoriportere felkereste nyári alkotóműhelyében Illyés Gyulát, Bernáth Aurélt és Borsos Miklóst.

Illyés Gyula dolgozószobájában

Borsos Miklós szobrászművész elkészítette Semmelweis emlékművét.

gusztus 18. v

lap

ILAP

az ország

használnak majd. Bővítik a járatokat a Budapest környéki vonalakon is. Ezenkívül

150 járatot indítanak az ország különböző részébe. A Budapestre érkező lengyel, német, csehszlovák, román és osztrák turisták városnéző autóbuszutazásaira is felkészültek. A Ferihegyi repülőtérre holnap a nyugat-euró-

(Folytatás a 12. oldalon.)

A magasban... Horn kábel szerelési munkáit.

TKA

dulnak a gépek is, még túl sokan élnek a régi erkölcs szerint, még nyakoncsíphető néhány hivatalban a „hazulról jőjjék kend" szokás, kutatnunk kell, megállás nélkül, rendületlenül, hogyan tehetjük teljesebbé az életet.

De járunk már a jó úton...

ÉP

Az épülő Erzsébet-híd gére úgynevezett áthúzófej daruval emelik át. A kábel lyükre.

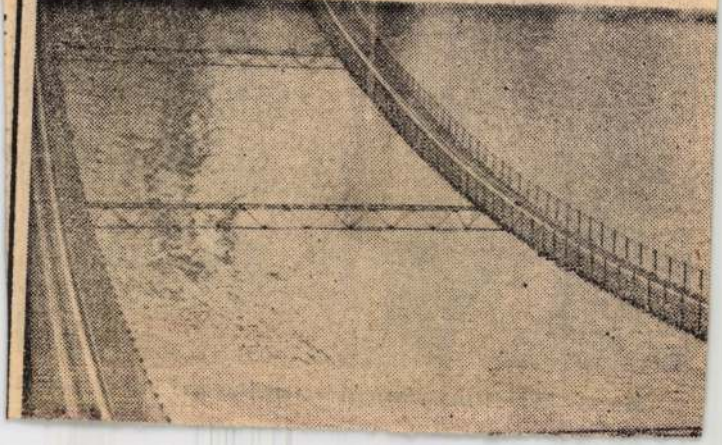

Borsos Miklós.

"Női fej" márvány
"Dombormü" bronz
"Férfi fej" gránit.

K U T. kiállitási katalógusából./Nemzeti Szalón 1941. november 3o- december 14.

B ors os Miklós szobrász M.D.K.

" Anya" c. szobra Semmelweis szülőházában

/k/ A 100 évfordulón

Pest megy ei H irlap 1965. junius 13. 10. 1.

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1965 máj.22.lap -

M.D.K.

Borsos Miklós "Semmelweis siremléke" "Anyaság"
szobrász Kossuth-díjas

Semmelweis siremléke " Anyaság " c. szobor

Semmelweis emlékére

Pest megyei Hírlap 1965. augusztus 1. 1. 1.

MDK.

Borsos Miklós

Plakett reprodukció

Hungarian Rewiew 1965 5.

MDK.

Borsos Miklós

Tihanyi kiállitásának hirdetése

Napló/Veszprém/ 1965 máj.12.lap -

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Lányszobra Csuka Zoltán költő és müfordító érdligeti házának udvarán

Prukner Pál: Látogatás - ünnep előtt

Pest megyei H irlap 1965. április 2. 3. 1.

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitásának hirdetése

Szocialista Művészetért 1965 juni.

M.D.K

Barcsay Mihály
rajzai

"Barcsay" (portrait)
(repro)

Lauer Sándor: A szocialista realizmus útjához
Művészet, 1965. július - 3 lap.

Borsos Miklós.

Szobrász.

Mádonna torzó.

Kiállítás: 1948. június a Nemzeti Szalonban.

Irodalom:

Művészet, 1965. 6. sz. 33. old.

MDK.

Borsos Miklós

Kritika

Népmüvelés 1965 6.lap.33

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

MAGYAR NEMZET

1965 MÁJ 16.

1021

A Magyar Nemzet galériája

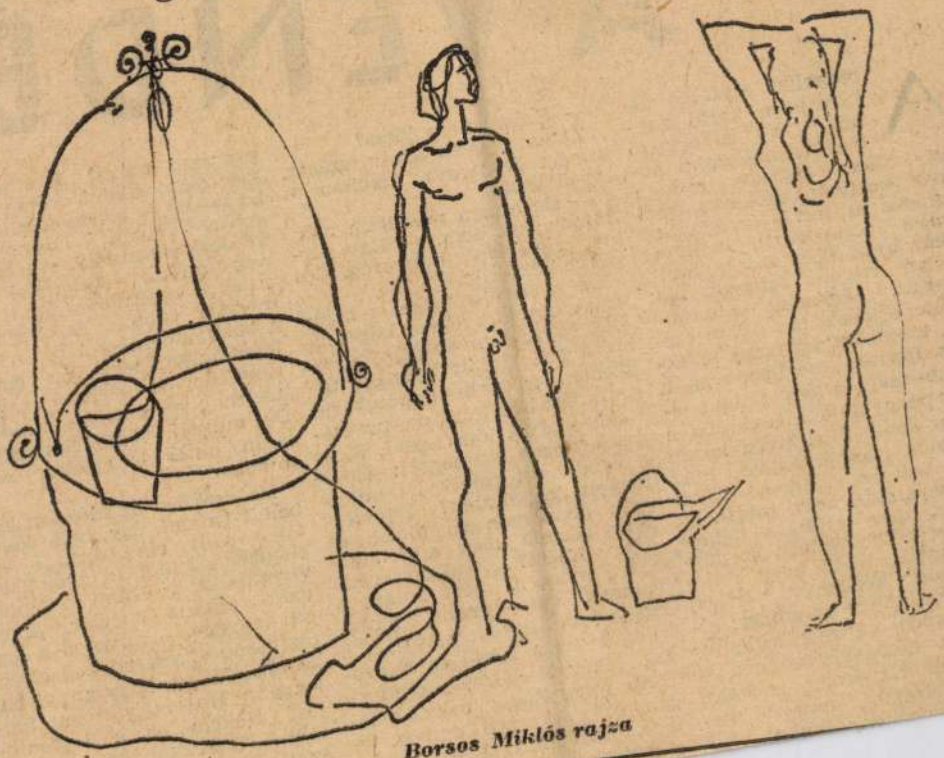

Borsos Miklós rajza

Soós Magda

Magyar

A VENDÉG

A reggelizö asztalon átsurrant a korai napfény, a cukortartó meg a teáskanna között. Zádor mérnök csupán kávét kortyolt, szokásos, mély erős és forró kávéját, kis tűzálló pohárkából, amelyet szikár ujjai közt szorongatott. Marian viszont langyos teát iddogált. Lassan, álmosan emelte ajkához az öblös csészét, majd kis fintorral lerakta, s fázósan megigazította a muszlinsálat, amely puhán simult pongyolája kivágásába a magas keble fölé. Ilyen korán a szoba hőmérséklete még nem volt a legmegfelelőbb hangszálainak, node minthogy délelőtt tízre próbára kellett mennie, hétkor kibújt az ágyból. Szabály volt, hogy fellépés előtt két-három órával már ne aludjon az ember, alvás közben ugyanis a hangszalagok elkényelmesednek, s az egyéb izmoknak is időre van szükségük, míg visszaszoknyságukat. Így

— Szóval nem jössz?

Zádor csontos arcán, száraz, kimért vonásain átsuhan a csodálkozás.

— De hiszen mondtam már. Sajnos, ma nem. — Egy percig zavartan hunyorog, és sietve elköszön.

De a lépcsőházban, s aztán az autóbuszon egész Újpestig, még egyre tétován hunyorgott maga elé. Holott ilyenkor útközben, a turbinalapátgyártó üzemrész fejlesztési problémáin szokott töprengeni. Most viszont ezen töprengett: »Hogy a csudába történt? És mikor történt egyáltalán? Egyszer csak nem mentem többé, és nem néztem meg a fellépéseit. Miért?... Egyszerűen azért, mert... mert... azt a valamit nem érzem többé. Hogy tudniillik... kitágítja a világot maga körül és nagyokat lehet lélegezni mellette.«

No igen, Zádor mérnök józan és gyakorlati ember létére, kedvelte ezt az érzést, mármint a tág lélegzés inge-

gyarázni neked. Mintha egyszer csak valami erősen oldalba bökne és azt mondaná: légy szíves vigyázz, hogy mihez kezdesz magaddal. Az embernek muszáj bekapcsolódnia valami egészbe. Igen, ezt mondja valami, és, hogy ezt a bekapcsolódást a te turbinalapátaiddal teszi az ember, vagy az én tűrhető szopránommal, az teljesen mindegy. De muszáj. Különben egyáltalán nincs is értelme semminek«...

Ha ezekben az időkben közbejött valami, úgy, hogy kénytelen volt elmulasztani egy előadást és Marian gyöngéden vigasztalta: »Nem fontos, majd eljössz máskor, annyi baj legyen« — akkor ő a legőszintébb elkeseredéssel ellenkezett. »Mi az, hogy annyi baj legyen? Hogyhogy nem fontos? Nekem ez a legfontosabb«... Mostanában viszont az a helyzet, hogy Marian nem tesz finom és éles megkülönböztetést »szép hang« és »jól

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1965 JUN 10.

5

Orvostörténeti múzeum nyílik

1021

Apród utca 1—3. Semmelweis Ignác szülőháza. A nagy tudós halálának századik évfordulóján, — augusztus 13-án, a megfiatalított külsejű öreg házban Orvostörténeti Múzeum nyitja meg kapuját a közönség előtt.

A kapun át a kertbe lépőt a szemközti falon felirat, előtte szobor fogadja. Semmelweis sokat hányatott földi maradványait ezután a felirat mögötti falrész őrzi. A nagy tudós életművének pedig a kolumbárium előtt felállított szobor, Borsos Miklós szobrászművész „Anya" című alkotása állít emléket.

A szülőház, a múzeum egyik helyisége Semmelweis-relikviákat tár a látogatók elé. Egykori dolgozószobájának eredeti butorai, köztük íróasztala kerülnek itt kiállításra, — úgyszintén a nagy tudósról és szüleiről készült festmények.

Az emeletes, sokszobás ház más helyiségei magyarországi orvostörténeti dokumentumokat mutatnak majd be a látogatóknak. A múzeum egyik érdekességének igérkezik az egykori Király-utcai Gömöry, később Török-patika 1819-ben készült, ma már iparművészeti műemléknek számító berendezése. A patikaberendezés történelmi és irodalmi tekintetben is kuriózum: receptfiókjainak feliratai Kossuth Lajos és Petőfi Sándor nevét is őrzik, tanúsítva, hogy gyógyszereiket e patikában készíttették el.

A múzeális gyógyszertár különben állandó patikaedény kiállításnak nyújt majd keretet, amelynek legrégibb darabja 1524-ből származik. A múzeumban talál majd elhelyezésre a földkerekség harmadik legnagyobb értékű orvostörténeti éremgyűjteménye, — amelynek alapját a Faludy-féle éremgyűjtemény képezi. A négyezernél több érmet magába foglaló gyűjtemény legrégibb darabja az antik Athénből származik. Megtekinthető lesz a múzeumban többek között a magyarországi orvostörténeti kódex- és könyvgyűjtemény számos értékes példánya is, köztük mindaz a magyar és idegen nyelvű kódex, amely Semmelweis munkásságát tárgyalja.

(K)

— A PÁRIZSI nemzetközi repülőkiállításon, amelyre több mint 80 ország nevezett be, a Szovjetunió egész légiflottával vendégszerepel. Bemutatják az IL—62-es szovjet interkontinentális, négyhajtóműves utasszállító gépet, a kényelmes berendezésű TU —134-est, a helyi forgalomra alkalmazott AN—24-est, a meghosszabbított röptávolságú új IL—18-ast és más szovjet repülőgépeket. A helikopter-családot a 12 tonnás teherbírású MI—6-os és a légidaruként használt V—8-as képviseli.

— AZ ARGENTINAI Mendoza város rendőrsége elhatározta, hogy üzletet köt amerikai régiségkereskedőkkel, akik megvásárolják a rendőri testület elavult „Mauser" puskáit és cserében modern rendőrautókat szállítanak Mendozába.

— NEM kevesebb, mint 400 ezer csavargót tartanak nyilvn az NSZK-ban. A csavargók jobbára fiatalemberek, nem is igen tartoznak a bűnözők közé, inkább sok közöttük az alkoholista. Furcsa nomád életmódjuk indokolására azt szokták felhozni hogy képtelenek elviselni még a legenyhébb beleszólást is az életükbe.

— SZERDÁN temették a kákányi katasztrófa 126 áldozatát. Az egybegyűlt hozzátartozók és bányászok előtt délelőtt tíz órakor felolvasták Tito elnök részvéttáviratát, majd a köztársasági kormány a városi tanács és a bányász-szakszervezet képviselői mondtak búcsúbeszédet. A búcsúbeszédek elhangzása után a város utcáin elindult a szomorú menet, nyomukban tízezer főnyi tömeggel, hogy utolsó útjukra kísérjék az oraszi bányában tragikus halált halt bányászokat.

— AZ OHIO-I Porstmouthban ezer ember nézte végig Gerald McKinnely pompás temetését, amelynek ő maga volt az élő főszereplője. A különös ízlésű amerikai elhatározta, hogy még életében „végig élvezi" ezt a jelentős eseményt és maga szervezte meg a nagyszabású zenés, virágos, gyászkarénekes felvonulást. Hogy teljes legyen az illúzió, még feleségét és anyját is rávette, hogy mély gyászban jelenjenek meg a — komédián.

— A FÖLDMŰVESSZÖVETKEZETEK többsége már megkezdte a toll értékesítési szerződések megkötését. Karcagon 1400 liba tollára szerződtek a termelők.

MDK;

Borsos Miklós

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém/ 1965 ápr.27.lap -

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási kritika

Csepel 1965 okt.1.

Borsos Miklós.

A III. Magyar Képzőművészeti Kiállítására mezőgazdasági ábrázolási tárgyat küldött be.

Magyar Nemzet, 1952. Nov. 29.

Borsos Miklós, szobrász

néhány bronz domborművét emliti a szerző, melyek mint a nagyszerű magyar kiállítás anyagából először a bázeli muzeum pincéjébe kerültek majd az ő közben járására a genfi Magyar Könyvtár díszét képezték.

Hubay Miklós: Képzőművészeti fesztivált!
Művelt Nép, 1956. okt. 7. sz. 1. old.

M.D.K.

Borsos Miklós, szobrász

„Demeter" c. művére Fülöp Lajos hivatkozik egy nyilatkozatában, melyet idéz:

Láncz Sándor: A szocialista realizmus művészetéből 1949-ép56

Művészettörténeti Értesitő, 196 5, XIV.évf. 2.sz.

130. old.

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási kritika

Magyar "emzet 1965 juli.14.lap -

Borsos Miklós

Semmelweis Ignác szobrát kérjük

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1963 3. 181. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányut

. . . . . .

Borsos Miklós

Szobrán, fogja elkeinitem Semmel-weiss Ignác szobrát

Gergelyffy: Tájékoztató

Műemlékvédelem 1963 4 sz. 256. 1.

K é r

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . .Hely: . . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Borsos Miklós szobrász M.N.K.

Fekete bazaltból farggott halfiguráját a badacsonyi Hableány Étteremnél helyezik el

V.A.: Készülő uj szobrairól

Napló ,1965. aug. 10.

M.D.K.

Borsos Miklós

Pekáry Dagmar: "Borsos Miklós" cimmel irja: "Mint gyermek szegény volt és szegény volt, amikor Gyergyóból feljött Budapestre. Az Akadémián csak három hónapig tudott tanulni... Szegény ma is negyvenéves korában." Gyalog járta végig Olaszországot, Délfranciaországot. Bemutatkozó kiállitása 1941-ben nagy siker volt. A Szinyei Társaság tagja és főiskolai tanár jelenleg.

Szinház, Bp. 1948. ápr. 27.-május 3. IV. évf. 18. sz.

Bossos Miklós

Szobrászi művészetéről

Aradi Nóra: Hús év képzőművészetéről

Kritika 1965 4. sz. 11. l.

Borsos Miklós

Szekrán művészetéről

Pernecker Géza: Borsos M. rajzairól

Kritika 1965 10 m. 60 l.

r d ő i v

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Borsos Miklós

Szabrán sikeres kiállítása

Németh Lajos: Gondolatok a X. Magy. Képzőm-i Kiállításról

Kritika 1965 11sz. 48.l.

Name | Leistung

Bemerkungen: Spezialarzt f. Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten

Kassiert | Nr. | Datum

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: Magyar szobrászat 1920-1945
Kiállitás Székesfehérváron
Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 4.l.

M.D.K.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Müve a kiállitáson

Tihanyi lány

Perneczky Géaz: Magyar szobrászat 1920-1945

Kiállitás Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1966. márc. 25. 4. l.

M.D.K.

MDK

Borsos Miklós, Bp.

Csontvári Tivadar, br.érem
Tornyai János, "
Nagy Balogh János, "
Albert Schweitzer, "
Nagy István, "

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 1960.

MDK

Borsos Miklós

Nagy István, repr., érem

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll.
Herman O. Muz. 1960.

Borsos Miklós szobrász

Repr: Anyaság / Az Apród-utcai Semmelweiss-ház udvarán / Egyey József emlékplakett

1966. ápr. 15. Magyar Szikek

M.D.K

Borsos Miklós
szobrai

Mladonyiczky Béla felhasználta
Borsos Miklós tanulságait.

Végvári Rajos: Mladonyiczky Béla,
Művészet, 1968. január - 41 lap.

Borsos Miklós, szobrász

M.D.K.

60 éves születésnapja alkalmából igen szép tanulmányban emlékezik meg művészetéről Kádár Zoltán. Rövidén ismerteti pályafutását, azt hogy hozai és felszabadulás utáni művei Medgyessy-vel és Andrássy-Kurtával szorfár kapcsolatba hozni, viszont kb. a 60-as évertől kezdve Borsos a „Szirénfej"-jel és a „Csillagnéző"-vel, a „Canticus Canticorum"-mal már egy uj formaadás irányába mutat. ./.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII.évf. 1. sz. 79-old.
81. "

Borsos Miklós, szobrász M.D.E.

... Hogy tanári pályájától meg kellett válnia, az főleg a fiatalabb generációnak jelentett veszteségét. Ő annál felszabadultabban szentelhette magát munkájának. Egész pályafutására jellemző a szó benső értelmében vett nemes egyszerűség, szinte ragyogó tisztaságra való törekvés, népéhez való töretlen hűség... nagyvonalu humanitás. Egyetemessé növő korszerűen modern művészete analog hatásokat mutat a Nyugaton ./.

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII.évf. 1. sz. 79-old.
81. "

Borsos Miklós, szobrász M.D.K.

... oly nagra becsült Hajdu István, valamint az Amerikába szakadt román génius, Constantin Brancusi művészetével. A lap közli egy balatoni tusrajzát és az elülső borítólap egyik oldalán „Ave Venus" c. réz-domboritását.

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVIII.évf. 1. sz. 79 - old.
81. -
+ 70. "

M.D.K.

Borsos Miklós szobrászmüvész

A müvész fényképét és négy nagyméretü rézdom
bormüvének repr.-ját bemutatja a lap.
gách sign.-val "Senki se féltse a müvészetet" c. Borsos-idézettel ir a velencei XXXIII. Biennale-ról, ahol a müvésznek 72 szobrát, reliefjét és érmét mutatják be. A velencei sikeres kiállitás után "Rómába akarják vinni kiállitott anyagának egy részét és meghivást kapott Zürichbe Belgrádba is..."-adja hirül az interju.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli 8.
X. évf. 27. sz. 5. lap

M.D.R.

M.D .K.

Borsos Miklós szobrász

Müve a velencei biennálén

Horváth György: D vatok és életmüvek a velencei Biennálén
Magyar Nemzet 1966. julius 12. 4.1.

M.D.K.

Horsos Miklós szobrász

Müve a velencei biennálén

Horváth György: D vatok és életmüvek a velencei Biennálén

Magyar Nemzet 1966. julius 12. 4.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borcos Miklós

ÉLET ÉS IRODALOM
1965 APR 2

/1021

Borcos Miklós: Tavaszi capriccio (dombormű)

TATABÁNYÁN

Jól tudtunk róla, mikor némi fellendülés volt ott a kereseti lehetőségben. Tudtunk a harmincas évek első felének munkanélküliségéről és nyomorúságáról. Tudja az ország, hogy a tatabányaiak nem várták csupán ölbetett kézzel a felszabadulásukat. Tudunk az utolsó idők áldozatairól. Tudunk két felszabadulásunk közötti garázdálkodásról és vérengzésről, amit a vert hadak ott véghezvittek. Utam azokban az utolsó időkben is keresztülvitt egyszer a telepen. Aztán nagyon hosszú ideig nem láttam, vagy legalábbis nem néztem meg tüzetesen, úgy, mint most megint.

Most már megint jól ismerem.

Ismerem azt, ami lett ott az elmúlt húsz esztendőben. Ismerem meglevő terveit és az álmot, amit sokan megalkottak a jövőjéről. Ismerem az egymást támogató, vagy éppen egymással ütköző elgondolásokat.

Azért érkeztem mindenekfelett, hogy keressem az történik a szénbányászatban, keleten—nyugaton. Beszélnek róla munka közben egymásnak, feletteseiknek értekezleteken.

A folyamatot, hogy a munkás ne maradjon el általános műveltségben az értelmiségi dolgozótól, tudatosan indítottuk el és ez a folyamat szüntelen gyűrűzik tovább. Megállíthatatlanul folytatódik és ez helyesen van. Csakhogy ez egyre fokozza az igényeket a munkakörülmények és munkaeszközök modernizálásában és nem kis dolog a bányában ezekkel az igényekkel lépést tartani. A bányászat minden korszerűsítésével együtt is testet-lelket igénybe vevő, nehéz munka. A bányász keresete

megérdemelten magasabb

az átlagnál. De az a viszonylagos jómód, amit a bányászcsaládok a kereső fokozott erőfeszítése árán elérnek, együtt jár egy je-

a nagyobb jövedelem reményében, hogy egészen szélsőséges legyek. Származnak ebből néha jó meglepetések, de származnak elvétve csalódások is.

Ha némely probléma felvetése mellett sok jót mondtam a tatabányai munkásokról, mondhatok ilyet az üzem értelmiségi vezetőiről is.

A letűnt korszakban Tatabányán az országosnál még fokozottabb volt az értelmiségiek, a vezető munkabeosztásban levők elkülönülése a munkásoktól. Az értelmiségtől, de még a vezető munkástól is azt várták a bánya egykori urai, hogy köztük és a munkások között folyó harcban az oldalukon álljon. Messzemenően jobb volt az ellátottságuk. Ha csak egy bányamester életkörülményeit néztem abban az időben, merőben különbözött az az akkori bányászokétól. Nemcsak a magasabb fizetés, de szinte kötelezően

Magyar Hírlap
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
Látogatói
1985 FEB

1021

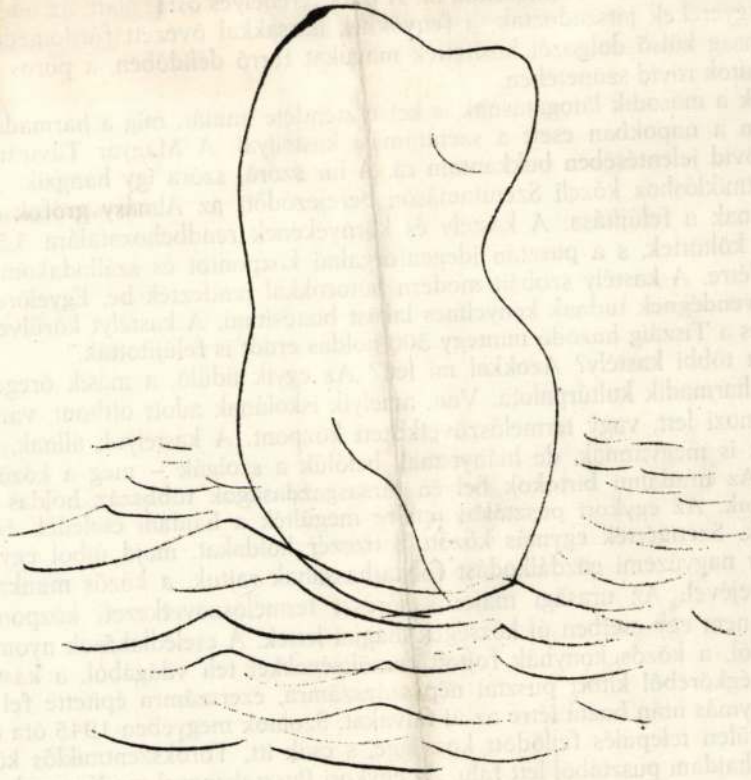

Borsos Miklós rajza

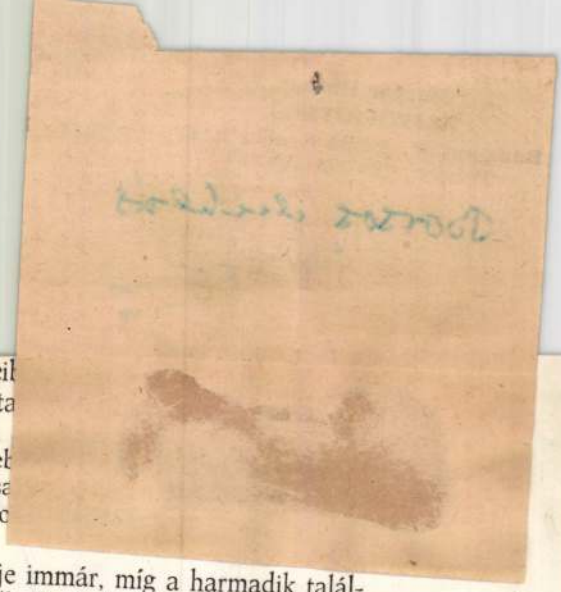

a gazdaság dolgozóinak a klubja. Öblös foteljeik növényápolók s a hibridüzem dolgozói olvasgatta ban. A kastély földszintes szárnyát a gazdasági munkások – lakásaivá alakították át. A park terek munkásgyerekek játszadoztak, a fenyőkkel, hárs a gazdaság külső dolgozói hűsítették magukat fo munkálatok rövid szünetében.

Ennek a második látogatásnak is két esztendeje immár, míg a harmadik találkozásom a napokban esett a szenttamási kastéllyal. A Magyar Távirati Iroda egyik rövid jelentésében bukkantam rá. A hír szóról szóra így hangzik: „A Törökszentmiklóshoz közeli Szenttamáson befejeződött az Almásy grófok egykori kastélyának a felújítása. A kastély és környékének rendbehozatalára 3,5 millió forintot költöttek, s a pusztán idegenforgalmi központot és szállodakombinátot hoztak létre. A kastély szobáit modern bútorokkal rendezték be. Egyelőre mintegy 40 vendégnek tudnak kényelmes lakást biztosítani. A kastélyt körülvevő ősparkot és a Tiszáig húzódó mintegy 300 holdas erdőt is felújították."

Hát a többi kastély? Azokkal mi lett? Az egyik üdülő, a másik öregek otthona, a harmadik kultúrpalota. Van, amelyik iskolának adott otthont, van amelyikből mozi lett, vagy termelőszövetkezeti központ. A kastélyok állnak, a cselédházak is megvannak, de hiányoznak belőlük a szolgák – meg a közös tűzhelyek. Az uradalmi birtokok helyén társasgazdaságok többszáz holdas táblái sorakoznak. Az egykori pusztákat rendre megülték a hajdani cselédek és napszámosok. Szétmérték egymás között a tízezer holdakat, majd újból egyesítették, hogy nagyüzemi gazdálkodást folytathassanak rajtuk, a közös munka és a gépek erejével. Az urasági majorok jórészt termelőszövetkezeti központokká váltak, s nem egy esetben új községek magjai lettek. A cselédlakások nyomasztó levegőjéből, a közös konyhák fojtott feszültségekkel teli világából, a kastélyok feudális légköréből kitört pusztai nép százszámra, ezerszámra építette fel saját házait, egymás után hozta létre az új falvakat. Szolnok megyében 1945 óta tizenhét külterületi település fejlődött községgé, s csak itt, Törökszentmiklós közelében négy hajdani pusztából lett falu. Az egykori Pusztakengyel ma Kengyel néven csaknem 6000 lakosú, rendezett település. Pusztatenyő Tiszatenyő néven lett

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPLÓ
(VESZPRÉM)

1966 NOV 10

Borsos Miklós

1021

Dokumentumfilm Borsos Miklós munkásságáról

A Dokumentum Filmstúdióban több film forgatása közeledik befejezéséhez. Mészáros Márta rendező Borsos Miklós szobrászművész munkásságát örökíti meg celluloidszalagon. A nézők bepillanthatnak majd a művész otthonába, megismerhetik a Balaton-parti villájának kertjét díszítő érdekes szobrokat.

Bizonyára sokakat érdekel majd a Dévényi László forgatókönyve alapján és rendezésében készülő színes, népszerű-tudományos film, amely „Új fény, laser" címmel kerül majd bemutatásra. A viharsarki földmunkásmozgalom résztvevőinek állít emléket G. Szabó Lőrinc „Pro memoria" című filmje.

- Csütörtök, 1980. [illegible]

Függetlenségi évforduló

Filippov írja a Pravdában abból az alkalomból, hogy 10 éve kiáltották ki Kambodzsa függetlenségét:

Kambodzsa terveinek megvalósításában támaszkodik külföldi barátai, köztük a Szovjetunió és a szocialista tábor más országainak segítségére.

Kambodzsa fejlődését azonban akadályozzák az ellenség titkos és nyílt tervei, a politikai és a gazdasági szabotázs különböző formái — mutat rá Filippov.

A Szovjetunió — írja végezetül Filippov — fellép Kambodzsa semlegessége és területi sérthetetlensége védelmében. „A Szovjetunió sokra értékeli azt a szerepet, amelyet Kambodzsa betölt Délkelet-Ázsiában."

szavaztak ai katonák

elleni légi agresszió

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

Hajdubiharmegyei Népujság

1965 NOV 23

MEGJELENT AZ

Ifjúsági Magazin

1021 ELSŐ SZÁMA

Új színfolttal gazdagodott a magyar sajtó: a napokban megjelent a Kommunista Ifjúsági Szövetség képes folyóiratának, az Ifjúsági Magazinnak első száma. A lap osztatlan tetszést, nagy sikert aratott, s megfelelt az előzetes várakozásnak.

A színes tartalomból is kiemelkedik a *Beszéljünk őszintén!* című interjúsorozat, a Borsos Miklós kiállításáról és a modern képzőművészetről szóló eszmefuttatás, a *Rollingstonok, Beatlesek*, c. összeállítás, a *Fantomas* c. filmet bemutató képregény, a sok újszerű rejtvény stb. Bizonyosnak látszik, hogy a színvonalasan szerkesztett folyóirat teljes mértékben megfelel majd annak a célnak, melyet maga elé tűzött, s a 14—18 éves forrongó fiatalemberek valóban magukra, vágyaikra és kívánságaikra, örömeikre és gondjaikra ismernek a magazin oldalain.

Öröm az ürömben: a debreceni érdeklődők — sajnos — hiába keresték az Ifjúsági Magazin első számát az újságárusoknál, mert a lap példányai szinte percekkel a megjelenés után gazdára találtak. A posta hírlaposztályán kérdésünkre elmondották, hogy a következő számból lényegesen több példányt rendeltek, így tehát minden bizonnyal kielégítik a nagy érdeklődést.

működő ifiklubban, sokrétű szakmai továbbképzésben vesznek részt maguk az ifivezetők is, s így az időszerű politikai, szervezeti és kulturális tudnivalók birtokában ők fogják össze a városban dolgozó ifiket.

A debreceni úttörőház nemcsak a debreceni úttörők, kisdobosok szervezeti életének irányítója. A biharke-

A JÓ

Szombaton délután számos érdeklődő, főleg szülők jelenlétében bonyolították le Debrecenben a megyei tornász-bajnokságot, melyen gyermek- és újonc korban levő általános iskolások, több sportegyesület szakosztályaiban tornázó fiatalok indultak.

A lányoknál a Csokonai, a fiúknál a Tóth Árpád gimnázium nyújtott lehetőséget a versenyzésre, e két gimnázium tornatermében bonyolították le a küzdelmeket.

A színvonalasabb, tömegesebb verseny, bajnoki küzdelem a lányoké volt. A két korosztályban 13 csapat indult, hat gyermek és hét újonc csapat. A fiúknál csupán két gyermek és három újonc együttes vetélkedett.

Borsos Miklós

Résztvesz a Műcsarnok kiállításán

Rideg Gábor: 25 év magyar képzőmű-
művészete a Műcsarnokban

Nepszava, Bp. 1969. sep. 26.

Borsos

Említve

(Farkas). Ligeti Erika Kisplasztikái
Népújság, Eger 1969. aug. 28.

Borsos Miklós

Kossuth díjas

Pécs város nagydíját kapta az alábbi táslaton Pécsett

Nóalak /repró/

Romváry Ferenc: A II. Kisplasztikai biennálé

Dunántuli Napló 1969 X. 12

Borsos Miklós

Portréval szerepel az Irodalmi Múzeum „Hátsi kölyök és írók" c. Liáhitásán

Magyar Nemzet 1969 X. 15

Bossos Miklós
nohán

Szentesen van feliáltva Kosztra
Józsefről készült noha.

— : —

Művészet, 1969 december – 36 lap.

Borsos Miklós

Németh János tanára volt az
Iparművészeti Főiskolán

H. Gy. Németh János Keramikus Kiállítása
Magyar Nemzet, Bp. 1969. sep. 25.

Borsos Miklós
szobrán

Nagy Balogh János dombormüves
síremlékét alkotta.

Szendős Béla: Nagy Balogh Jánosról
Müvészet, 1970. felszám – 10 lap.

MDK

Borsos Miklós festőművész, grafikus

Megemlítve.

R. Gy.: Illusztráció 17. 8.

Népszabadság, Bp. 1970. március 22.

Borsos Miklós
szobrász

a Magvető kiadó gondozásában Képes Gézával közös könyve jelent meg, címe: „Kő és festék". Görög útiélményeket fog össze a könyv ~~vers~~ írásban és rajzban.

Kabdebó Lóránt: Képes Géza: Kő és festék
Új Írás, Bp. 1968. III. 121.

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási kritika

Kritika 1966 dec.p42.

Borsos Miklós MDK

Barcsay Jenő, plakett, repr.

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Borsos Miklós

neve eml.

Kincses Mária és Vigh Tamás szobr. kiáll.

Mednyánszky terem 1963.szept.

Borsos Miklós

MDK

Mosoly, márvány

Legelő bivalyok, dombormü, vörösréz

Mücsarnok 1944 A Szökőfőv .Képtár Jub.kiáll.

M.D.Y

Borsos Miklós
szobrán

1965-ben az Egyig
plakettet nyerte el

Bodnár Éva: Balatoni Tárlat 1966.
Művészet, 1966. felszám - 45 kap.

Borsos Miklós

MDK

Egry József arcmása, vörösmárvány

Ermék, bronz

Mücsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

B orsos

B orsos Miklós szobrász

M.D.K.

Derkovits portréját készíti

Napló

Magyar Nemzet 1967. jan. 12. 4.1.

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Rajz / ágaskodó lovak / repr.

Magyar Nemzet 1966. dec. 25. 5.1.

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási hiardás

Hajdubiharmegyei Népujság 1966 okt.3o.

Borsos Miklós
szobrán

Seregi József munkásságára
hatott.

Vadas József: Egy kor – két világ
Művészet, 1969. november – 41 lap.

Bossos Miklós szobrász

MDh

Tihanyi kiállítását aug. végéig meghosszabbították.

– : Kulturális hírek

8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. aug. 4.

Borsos Miklós; szobrász MDK

Budán, Semmelweis szülőházának udvarán felállítják Borsos Miklós

Anyaság c. szobrát.

: ünnepségek Semmelweis halálának 100. évfordulója alkalmából 8

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. aug. 11.

Borsos Miklós, szobrász

MDK

A fennállásának 110. évfordulóját ünneplő Toldi Ferenc Gimnáziumban felállítják a névadóról készült bronzdomborzú-portrét, Borsos Miklós alkotását.

– : Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. júl. 1.

Borsos Miklós, szobrász

MDK

Tihanyban nyílt meg nyolc évi munkásságát bemutató kiállítása. Borsos a Kőmegmunkálás párját ritkító mestere. Pl.: Lófej, Salamis, Orfeusz, Nő medailon mal, Csillagnéző, Canticus canticorum, Vénusz születése, Fiatal párka....

Rózsa Gyula: Jegyzetek kiállításokról 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1965. júl. 15.

Borsos Miklós, szobrász

Anya gyermekével c. szobrát Semmelweis szülőházában állítják fel.

– : Hír

6

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. okt. 10.

Borsos Miklós
szobrán

M.D.K.

"Sellő"
"Szent"
"Babits portré"
"

repro

F. Á.: A ma művésze nem ismételheti elődeit
Nők Lapja, 1965. julius 3 – 10 lap

M.D.V.
1.

Borsos Miklós
szobrász

Tihanyban volt kiállítása. A kiállításán szerepelt a „Fiatal párka" a „Szent", a stilizált „Mithologia" a „Csillagvező"-he, az „Orfeusz" az „Énekek-éneke" c. művei.

F. Á: A ma művésze nem ismételhéti elődeit
Nők Lapja, 1965. julius 3 – 10 kop

Borsos Miklós, szobrász MDK

Toldy ferencről kérnit bronzportré domborművet.

–: Új képzőművészeti alkotások kérnünk a főváros díszítésére 10

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. aug. 20

M.D.K.

Borsos Miklós
szobrai

Tihanyban tartott tárlatot 1965
nyarán.

F. Á: Szobrokról - képet
Vörös Lapja, 1965. július 31-i 8 lap

Borsos Miklós

szobrász

M.D.K.

1965. aug. 13-án lepplerlik Semmelweis Ignác ~~szobrát~~ emlékének készült az „Anyaság" c. szobrot a szülőháza kertjében.

Zsigmondi Mária: Egyedül a halál ellen

Nők Lapja, 1965. aug. 14 - 14 lap

M.D.K.

Borsos Miklós
nekrán

Vass Elemér bronz érem-portréját
készítette el.

Frank Jenő: Vass Elemér műtermében
Élet és Irodalom, 1965. aug. 21 - 8 lap.

Borsos Miklós M.D.K.

Müvei a kiállitáson

/g.i./ Husz év szinpadképei

Magyar nemzet 1965. május 22. 4.l.

Boroso Miklós szobrász M.D.K.

Rajz / Álló férfi és női akt, kut mellett / repr

A magyar Nemzet galériája

Magyar Nemzet 1965. május 16. 11. 1.

B orsos Miklós szobrász M.D.K.

Godotra várva, " Mithologia , Fiatal párka,
Sibilla pannonica , orfeusz,

Perneczky Géza: Borsos Miklós szobrainak kiállítása Tihanyban

Magyar Nemzet 1965. május 25. 4.l.

Borsos Miklós

M.D.K.

szobrász

Hat évi munkásságát gyűjtötte
össze és a Tihanyi Múzeum őszig
nyitva tartó tárlatán mutatta
be. — „Napozó" (repr)

Frank János: Borsos Miklós
Élet és Irodalom, 1965. jul 10 – 9 lap

Borsos Miklós M.D.K.

szobrász - grafikus

Legnyabb grafikai műszi a „Virág a sírban", „Vír és ég találkozása", „Fehete nap", „Barna nap" szempel a Thanyi Muzeumban rendezett tárlaton.

Frank János: Borsos Miklós

Élet és Irodalom, 1965. jul 10 - 9 lap

Borsos Miklós M.D.K

szobrász

Tihanyi tárlatán szerepel a „Vulkánhő a tengerparton" c. grafikája. Grafikai műszert 1964-ben a Dürer teremben mutatta be.

Frank János: Borsos Miklós

Élet és Irodalom, 1965. jul. 10–9 lap

BORSOS Miklós

Kiállít: Budapest Párizsi
Nagyáruház
LÁSD: Benedek Jenő
Hatvan művész millecentenáriumi
akciója

Dunaújvárosi Hírlap 1996. aug. 14.

Krónikahelyek Erzsébet királyné és Nagy Lajos külföldi adományairól: Küküllei: SRH I. Cap. IX: 279. skk: Cap. XXIII: 301. sk.; Cap. XLV: 315.

*A bari San Nicola kincstárá*ról: Rogadeo. E.: Il Tesoro della Regia Chiesa di San Nicola di Bari nel secolo XIV. L'Arte V(1902) 320. skk; 408. skk – Vö. Bertaux. E.: Les artistes français au service des rois Angevins de Naples. Gazette des Beaux-Arts 47e année. 33e tome (1905) 265. skk. L. még: Lipinsky. A.: Die Goldschmiedekunst im Königreich Neapel zur Zeit der Anjou und Aragon. III. Das Münster 22 6 (1969) 400. skk.

Erzsébet királyné római adományairól: Karácsonyi J.: Nagy Lajos anyja Rómában. Katholikus Szemle VII(1895) 50. skk.

Az idézet Küküllei krónikájának I. fejezetéből Horváth János fordítása. Vö.: Mályusz E.: Krónika-problémák. Sz 100(1966) 752. skk: a hírnév kérdéséhez: Kurcz Á.: Anjou-kori történetíróink kérdéséhez. ItK 68(1964) 359.

Nagy Lajos politikai kapcsolataira l.: Steinherz. S.: Die Beziehungen Ludwigs I. von Ungarn zu Karl IV. MIÖG VIII(1887) 219. skk és 429. skk: Pór A.: Nagy Lajos király szövetkezése IV. Károly császár ellen 1362-ben. Sz XXXIV(1900) 289. skk. 385. skk.

*Az aacheni kápolnaalapítás körülményei*hez: Békefi R.: A pilisi apátság története I. 1184–1541. Pécs 1891. 163. sk; LXXVIII. skk

B orsos Miklós szobrász M.D.K.

Gyüjteményes kiállitása a Tihanyi Múzeumban

Na pló

Magyar Nemzet 1965. május 12. 4.1.

MDK.

Borsos Miklós

Visszhang

Tükör 1965 okt.5. lap 25.

MDK.

Borsos Miklós

Kiállitási kritika

Tükör 1965 okt.5.

Borsos Miklós, szobrász MDK

A Kult. Kapcsolatok Intézetében
márc. 5-én nyílik meg Martin
Reiner csehszlovák szobrász művész
tárlata. Megnyitót Borsos Miklós mond.

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP Dp. 1965. márc. 4.

Borsos Miklós, szobrász MDK

Aiszkhülosz művéhez a díszleteket tervezte. (Nemzeti Színház)

Antal Gábor: Oresztéia 2

ESTI HIRLAP, bp. 1965. márc. 2

MDK

Borsos Miklós

Szinyei Társ. X. kiáll. N.Szal. 1948. Febr.

MDK

Borsos Miklós

21 db bronz érem

Márvány fej

Fekvő akt, márv.

Szinyei Társ. X.kiáll. N.Szal. 1948. febr.

Borsos Miklós, nobrász

MDK

Tárlatvezetésen ismertetik munkásságát.

—: A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG sp. 1966. márc. 26.

Borsos Miklós

Rajzok (2 repró)

Jelenkor, 1964, 7n., 579, 632o.

Borsos Miklós
grafikus

M.D.K.

Összel a Dürer teremben
rendezett tárlatot

— i Hírek
Művészet, 1964. junius – 46 kep

Borsos Miklós
grafikus

M.D.K

Kassák Lajos portréja

Erki Edit: Látogatóban Kassák Lajosnál
Élet és Irodalom, 1964. június 8 – 12 lap

M.D.K.

Borsos Miklós
szobrász - grafikus

Herman Lipót" plakett

"

A belső címlapon
Művészet, 1964. június

MDK

Borsos Miklós
szobrára

Egry József díj plakettjét
készítette.

Sz. R.: Nagy Gyula kiállítása
Művészet, 1964. június – 32 lap

mak

Borsos Miklós

műve a Tarlalon

-D- a IV. Szegedi Nyári Tárlatról

Tusrajz. 1963. 9. 11 2.L

M.D.K.

Borsos Miklós

"Vontató hajó" cimmel kép a Nemzeti Szalon tárlatáról.
Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1932. okt. 23-29. XXII. évf. 44. sz. 24. lap.

MDK

Borsos Miklós

Artner T.: Műgyűjtők kincsei a Galériában. Népszabadság 1963. jul. 21. 8.l.

MDK

Borsos Miklós

szerepel a magyar művészeti kiállításon, amely Linzben 1964 áp jan 23-án nyilik meg.

-- Kép, plakát , gyermekrajz.
Esti Hirlap. 1964 jan 16.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Balik Mihály: Jónás könyve új kiadása Borsos M. kézírásával és rajzával jelent meg.

— : Jelet hagyni

2.

ESTI HIRLAP, Br. 1974 dec. 23.

Mak.

Borsos Miklos, Gadányi, Barcsay és Kassák

„Társaival együtt Szántó P. példát mutatott a magas színvonalú modernségre"
(1957.)

Artner Tivadar: Szántó Piroska művészetéről
Uj Irás 1963. 9. sz 1134. l.

MDh

Borsos Miklós, nobrász

Bazaltból elkészíti Egy József festőművész siremlékét, s rajta a festő reliefjét.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP. Bp. 1962. ápr. 25.

MDK

Borsos Miklós

Dombormű, vörösréz

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.-7-Jul.28.-ig.
15.lap

Borsos Miklás

4 rajza
reprodukció

Jelenkor, 1963. 12. szám 1119, 1125, 1131, 1141. oldal.

M.D.K

Borsos Miklós

szobrász

Torzánszky Józsi fenőről készült plakettje.

—: Ünnepség az Szószövetségben

Élet és Irodalom, 1963 szeptember 14 - 3 lap

Borsos Miklós, szobrász

MDk

Batsányi-plakettet készített a linzi Batsányi emléktábla ünnepélyére. Az emléktáblát Linzben a Landstrasse 28. sz. alatti házon helyezték el. Itt lakott és halt meg a költő.

—: Batsányi-emléktáblát leplezték le Linzben 5.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. dec. 7.

Borsos Miklós

Művei a 11. Országos Grafikai Biennálén.

említve.

Napjaink, 1963 10. szám, 3. lap.

Borsos Miklós

A Budapesti Történeti Múzeum megrendelte Knidy Gyula fűrkei gránit síremlékét.

említve.

Népszava, 1964 március 7. 8. lap.

Borsos Miklós

Kossuth-díjas szobrászművész grafikai alkotásaiból a Dürer-Teremben kiállítás nyílt.

Említve.

Népszava, 1964 március 12. 4. lap.

Perses Miklós

Kossuth-díjas grafikus
grafikus alkotásaiból a
Sürer-terembeu kiállítás
nyílt.

Szülőtre

Népszava, 1964 szeptember 12. 4 lap

Boreos Miklós szobrász M.D.K.

Tihanyi villája a helyi anyagok felhasználásával készül

Gál István Magyar-angol kapcsolatok az épitőművészetben

Magyar Épitőművészet 1963/4. 19.1.

Boross Miklós szobrász M.D.K.

Anya és gyermeke, rajz, repr.

Magyar Nemzet 1933. december 24. 9.1.

Borsos Miklós
szobrász

M.D.f

Lyka Károly (portré)
Lyka Károly (~~[illegible]~~ mlékérne)

Pogány Ö. Gábor: Lyka Károly Példája
Művészet, 1964. január – 3 lap

Borsos Miklós szobrász M.DK.

Batsányi emléktábla /Linz, landstrsse 28 /

Napi krónika

Magyar Nemzet 1963. december 7. 6.1.

MDK

Borsos Miklós

képző

B. Turchányi E.: Fiatal művészek a Főv. Képtárban.
Budapest 1947. jan. 15. 31.l.

Borsos Miklós MDK

Munkácsy -dijas

szerepelt a Képcsarnok Vállalat által rendezet rézkarchéten.

--: Rézkarc hetet rendeznek Nagykanizsán.
Zalai Hirlap, 1963 szept. 7.

Fénykép Palla

Képzőművészek Szövetsége

Barsos Miklós: Egry József /II. Magyar Kép. Kiáll./

Szabó

Felő: Pelsi S.

Neg. van

Fénykép

Miklósi

Műcsarnok

Borsos Miklós: Egry József. 1951

Szokor

Nagykiö nincs.

Fénykép

Kislgué

Kücsarnok

Borsos Miklós: Medgyessy Ferenc

Jelz. B. M.

Plakett Ötvös

Vagatio nincs.

Borsos Miklós, szobrász MDK

Tihanyi lány c. márványszobra a szabálytalan szépség vonzásával hat.

Murányi-Kovács Endre: Országos Képzőművészeti Kiállítás Szegeden & Dr. 1964. aug. 15.

NÉPSZABADSÁG

Borsos Miklós, nobrán MDK

Alkotását: Szabó Lőrinc költő bronz emléktábláját Balatonfüreden rövidesen leleplezik.

–: Röviden 6.

bp. 1964. aug. 1.

NÉPSZABADSÁG

Borsos Miklós szobrász M.D.K.

Művei az V. szegedi nyári tárlaton

Napló

Magyar Nemzet 1964. julius 21. 4.l.

Borsos Miklós, szobrász MDh

A Meteorológiai Intézet XVIII. ker. obszervatóriuma parkjába művészi napórát készít. A vörösmárvány körön álló férfialak kinyújtott karjának mutatóujja, ill. árnyéka mutatja az időt.

–:Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1964. júl. 24.

Fénykép

Magyar Foto: S 4109/11-14 Hegedűsné

Borsos Miklós munka közben...

1954. I. 9.

Neg. van

Negativ

520
Petrás: 521 Kerényiné

Borsos Miklós: Ülő nő.
szobor.
" " Három érem.Vivás,birkozás,lovaglás.

Negativ

Petrás: 604-605 Kerényiné

Borsos Miklós: Bika
Szüret
rézdomboritás

Negativ

Petrás: 514,
519

Kerényiné

Borsos Miklós: Müterme I.II.

Negativ

Petrás: 512

Kerényiné

Borsos Miklós: Ülő nő.
szobor.

Negativ

Petrás: 615

Kerényiné

Borsos Miklós: Lenin.
érem

Borsos Miklós
nobrán-grafikus

H.D.V.

A Dürer keremben mutatta be
lapi rozott-tes technikájú grafi-
káit. Anyagát Párizsban, Szici-
liában és Tihanyban gyűjtötte.

Frank János: Borsos Miklós
Élet és Irodalom, 1964. március 21-9 lap.

Negativ

Petrás

Kerényiné

195 Borsos Miklós: Arany János, Erdély.
érmék.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

ESTI HIRLAP

1964 MÁR 13.

Nem tetszett

1021

Magyarázni vagy eladni?

Jó gondolat, sikeres vállalkozás volt, hogy a Képcsarnok műtárgy-árusító boltjait rendre kiállítóhelyiségekké alakította. A művészetbarát közönség megkedvelte, s szorgosan látogatja ezeket a szépen berendezett üzleteket, a két-három hetente megrendezett bemutatókat. Kitűnő művészek állítanak ki a nemrég létesített grafikai boltban, az előkelő nevet viselő Dürer-teremben is. (Persze enyhe túlzás egy körülbelül 6x6 méteres szobácskát „terem"-nek titulálni — ám ez hagyján. Ha nincs jobb.)

A Dürer-terem rangos bemutatóit azonban nem kíséri a szokásos vezető, katalógus, de még valamiféle tájékoztató tábla sem — amely a legszükségesebb tudnivalókkal ellátná a tájékozatlanokat. Pedig a most megnyílt Borsos-rajzkiállításon is elkelne ilyesmi. Nagyon sokan nem tudják, hogy ez a Borsos Miklós azonos a kitűnő szobrásszal, s hogy munkásságának többsége külföldi útja alkalmával készült. De természetesen méginkább szükséges a műveket kommentálni...

Szóvátettük e hiányosságot a Dürer-terem alkalmazottja előtt. Vállvonogató feleletet kaptunk: „Hát nem ártana persze, ha lenne katalógus, de nem fontos az, aki kíváncsi valamire, megkeres engem és megkérdezi..."

E módszerrel nehezen értheténk egyet. Ahogy elnézzük Borsos Miklós munkáit — e szép, de a képzőművészetben iskolázatlanabbak számára nehezebben élvezhető műveket — sokuknak kellene sorbaállni a felvilágosításokért. Nem szólva arról, hogy reggeltől estig magyarázkodni milyen fárasztó lehet. És emellett mikor tud eladni valamit az egy szál alkalmazott?

Cs. M.

Ciprus

London, március 13.

A ciprusi kormány tegnap este hivatalosan tiltakozott Angliánál Sandys nemzetközösségi miniszter szerdai parlamenti nyilatkozatának egyik kitétele ellen. A ciprusi tiltakozó jegyzék megállapítja: úgy látszik, hogy Anglia szem elől téveszti a tényeket, nevezetesen azt, hogy csapatai azzal a céllal érkeztek Ciprusra, hogy közreműködjenek a tűzszünet megteremtésében, a rend és nyugalom fenntartásában. Sandys parlamenti nyilatkozatában azt mondotta, *Cipruson egyik fél sem formálhat jogot arra, hogy ráerőszakolja akaratát a másikra.* A ciprusi kormány szóvivője Nicosiában ezzel kapcsolatban rámutatott arra, hogy ilyen igényt a ciprusi kormány *sohasem támasztott*, de ahhoz törvényes joga van, hogy fenntartsa a rendet és a nyugalmat.

A török kormány tegnap tiltakozó jegyzéket intézett Makariosz elnökhöz, és

ismét invázióval fenyegetőzött

a selyemréti petőfi diákotthon részére borsos miklós szobrászmüvész késziti a kollégium névadója, petőfi sándor mellszobrát, amelyet a tervek szerint még ebben az évben felállitanak./mti/

.-.

8.25/-n

-9-

10.00 Cs-é

(4) 64 jan 25

Borsos Miklós

bb. 17. campinget épitenek a debreceni nagyerdőben

vid/tk n ki 1964. január 25.

a debreceni nagyerdőben a tavasszal camping épitését kezdik meg. a másfélmillió forint költséggel létesülő campingban 15 szines faház lesz. a nagyerdő évszázados tölgyeihez elvezetik a debreceni gyógyvizet is, s igy melegvizü zuhanyozók is rendelkezésre állnak a camping lakóinak./mti/

.-.

8.30/-n -10-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1965 JUN -8.

1021

Orvostörténeti múzeum nyílik Semmelweis halálának 100. évfordulóján

Apród utca 1—3. Semmelweis Ignác szülőháza. A nagy tudós halálának szazadik évfordulóján, augusztus 13-án, a megfiatalitott külsejű öreg házban Orvostörténeti Múzeum nyitja meg kapuit a közönség előtt.

A kapun át a kertbe lépőt a szemközti falon felirat, előtte szobor fogadja. Semmelweis sokat hányatott földi maradványait ezután a felirat mögötti falrész őrzi. A nagy tudós életművének pedig a kolumbárium előtt felállított szobor. Borsos Miklós szobrászművész „Anya" című alkotása állít emléket.

A szülőház, a múzeum egyik helyisége Semmelweis-relikviákat tár a látogatók elé. Egykori dolgozószobájának eredeti bútorai, köztük íróasztala kerülnek itt kiállításra, úgyszintén a nagy tudósról és szüleiről készült festmények.

Az emeletes, sokszobás ház más helyiségei magyarországi orvostörténeti dokumentumokat mutatnak majd be a látogatóknak. A múzeum egyik érdekessége ígérkezik az egykori Király utcai Gömöry, később Török-patika 1819-ben készült, ma már iparművészeti műemléknek számító berendezése. A patikaberendezés történelmi és irodalmi tekintetben is kuriózum: receptfiókjainak feliratai Kossuth Lajos és Petőfi Sándor nevét is őrzik, tanúsítva, hogy gyógyszereiket e patikában készíttették el.

A múzeális gyógyszertár különben állandó patikaedény kiállításnak nyújt majd keretet, amelynek legrégibb darabja 1524-ből származik. A múzeumban talál majd elhelyezésre a földkerekség harmadik legnagyobb értékű orvostörténeti éremgyűjteménye, amelynek alapját a Faludy-féle éremgyűjtemény képezi. A négyezernél több érmét magába foglaló gyűjtemény legrégibb darabja az antik Athénből származik. Megtekinthető lesz a múzeumban a többi között a magyarországi orvostörténeti kódex- és könyvgyűjtemény számos értékes példánya is, köztük mindaz a magyar és idegen nyelvű kódex, amely Semmelweis munkásságát tárgyalja.

A behajózás ünnepélyes pillanatai: a kis hajósok az törőinek sorfala között vonulnak fel a Bel

Szerencsés hajózást

Vasárnap délelőtt már harmadízben sorakozott fel a magyar tenger partján a *Balatonalmádi Állami Nevelőotthon* (nem Zamárdi, mint a vasárnap esti TV híradóban tévesen bemondták) 180 tagú, *Petőfi Sándor vízi úttörő csapata*, hogy ünnepélyesen behajózzon a Beloianniszra, s ezzel megkezdje nyári szolgálatát a balatoni hajókon.

A reggeli záporeső után a 10 órakor kezdődő ünnepélyre az időjárás is kegyeibe fogadta őket. Ragyogó napos idő köszöntötte a részvevőket. A Beloianniszon megszólaltak a harsonák, s a móló két oldalán felsorakozott általános iskolás úttörők piros nyakkendős sorfala között bevonultak a kis hajósok.

Balogh Jenő nevelőotthoni tanár, csapatparancsnok jelentett: a Petőfi vízi úttörőcsapat felsorakozott és készen áll a hajós szolgálat megkezdésére. A behajózási engedélyt *Horváth István*, a MAHART vezérigazgatója adta meg, szerencsés hajózást kívánva. Felhangzott a Himnusz, és a Beloiannisz árbócára méltóságteljesen felkúszott a csapatzászló. Kedélyes, egyórás sétahajózásra indultak ezután az ünnepségen résztvevők. A személyzet tagjai

— mi sem [illegible]

ve: *Balatonalmádi Állami Nevelőotthon Petőfi Sándor vízi úttörő csapata.* Születési éve: *1962.* És a szülők nevénél: *Balogh Jenő tanár.* Ő szervezte meg a csapatot és a születés után egy évvel az úttörők már meg is kezdték a szolgálatot. A fiúk rajonganak [illegible]latonért, a hajózásért.

közvéleménykutatás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Borsos Miklós
MAGYAR NEMZET
1964 OKT 2 5.
1021

A Magyar Nemzet galériája

Borsos Miklós rajza: Lovasok

Que viva Mexico — Lángoló évek

Két film drámája

Egy filmtorzót láttunk a minap a Filmművész Szövetség házi vetítőjében, egy monumentális torzót. *Ejzenstein* félbemaradt filmjének, a *Que viva Mexico*-nak fragmentumait, az elkészült anyagnak mintegy tizedét, nyersen és némán, a felvételek sorrendjében. Négy óráig peregtek a képek, melyeket összeállítójuk, Ejzensteinnek egy ideig asszisztense, Jay *Leyda* amerikai filmtörténész mutatott be magyar filmeseknek és újságíróknak.

Az összeállítás *tanulmányi célra készült.* Ejzenstein tanulmányútja közben, miután a hollywoodi *Paramount*-tal egy film rendezéséről folytatott tanácskozásai meghiúsultak, 1931-ben határozta el, hogy élve Diego *Rivera* mexikói festő meghívásával, Mexikóba utazik és ott, ebben a különös, évezredes hagyományú országban filmet készít az életről és a halhatatlanságról. Barátja és munkatársa, Grigorij *Alekszandrov* közreműködésével hevenyészett forgatókönyvet írt s ennek alapoperatőrének, Eduard *Tyisszé*nek zseniális fényképezése. A képek — nem hiába ajánlotta Ejzenstein a film egyes részeit festőknek — valóban *festői* kompozícióban készültek. Nemegyszer a modern filmművészet újnak hitt beállításaira ismertünk egy-egy képen. Egyszer például a mexikói parasztok munkába indulnak a tanya, a hacienda udvaráról. Ejzenstein remekül szerkesztett képeket vett fel, közöttük olyanokat is, ahol nagy, sima felületek előtt ábrázol a kép egyik sarkába helyezett embereket. Ez a beállítás, ez a kompozíció az utóbbi években, a különféle új hullámok tarján tűnt fel — íme, Ejzenstein nyomán.

A filmtörténet hallatlan vesztesége, hogy ezekből a töredékekből sohasem lett műalkotás: biztosan *remekmű* született volna. A szaggatottan sorakozó, gyakran négy, öt, hat változatban ismétlődő képek így is hallatlan *erőt* sugároznak és olyan *korszerűek*, hogy már-már kételkedünk harmincesztendős korukban.

Ejzenstein sűríti, dráma szerkeszti és építi fel a r list. Dovzsenko látomán költi át a realitást, felem kedik és nem csekély *em kedettségből* szemléli, hi nikus hangon szól róla.

Mostanában sok szó es arról, hogy a film voltaké pen nyelv, amelyen bárm ki lehet fejezni, a művész i letettsége és tehetsége szerin Valóban: Ejzenstein kidolgoz és pallérozta ennek a film nyelvnek a mondattanát. Dov zsenko pedig azt bizonyítj hogy e nyelven lángoló szava kat is el lehet mondani, aká vizuális operát írni, amelybe színek jelentik a szólamoka kerekded áriák sorakozna egymás után és váltakozna kórusokkal, vagyis különle gesen komponált harmoniku tömegjelenetekkel.

A két szovjet klasszikus a filmművészet gazdagsága, a művészet változatossága mel lett tesz hitet.

Zay László

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

KORTÁRS
1964 NOV

/1021

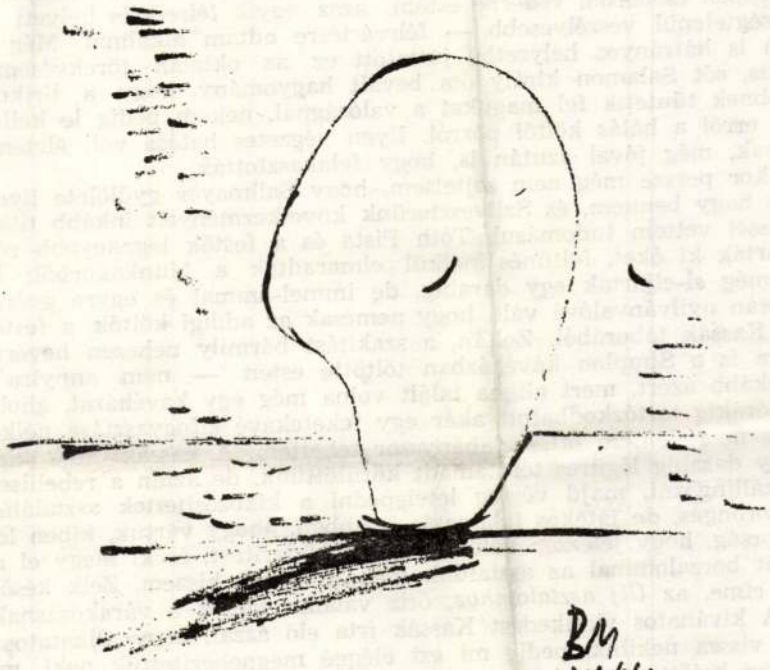

BORSOS MIKLÓS rajza

kezés hosszú időre, sőt mindmáig befolyás
mondjam, pózomat, és újabb gátlásokkal terhe
azt a hamis látszatot, ami Sallmayernak mód
minden megnyilatkozásomban, olykor még a v
tottam jelezni — tévedések elkerülése végett,
reménytelenül és szánalmasan távol estem a
vagyok. Ez a jelzés persze mindig ironikus vo
más? — de hát az emberek, és különösen a k
az a szokása, hogy az ember legironikusabb
veszik, különösen, ha saját magunk ellen nyújtunk velük támpontot. Így voltaképpen cseberből vederbe estem, azaz egyik félreértés helyett másik — és kétségtelenül veszélyesebb — félreértésre adtam alkalmat. Még a költészetben is hátrányos helyzetbe juttatott ez az oktalan törekvésem, hiszen Horatius, sőt Salamon király óta bevált hagyomány, hogy a lírikusok szégyenebbnek tüntetik fel magukat a valóságnál, nekem pedig le kellett mondanom erről a hálás költői pózról. Ilyen végzetes hatása volt életemre Sallmayernak, még jóval azután is, hogy felakasztották.

Akkor persze még nem sejtettem, hogy Sallmayer gyűlölete ilyen tartós nyomot hagy bennem, és Szilveszterünk következményeit inkább titkos megelégedéssel vettem tudomásul. Tóth Pista és a festők legnagyobb része, bár nem zárták ki őket, feltűnés nélkül elmaradtak a Munkakörből; Pista és Kepes még el-eljártak egy darabig, de immel-ámmal és egyre gyérebben, s hamarosan nyilvánvalóvá vált, hogy nemcsak az addigi költők, a festők is eltűntek Kassák táborából. Zoltán, a szakítást bármily nehezen heverte is ki, továbbra is a Simplon kávéházban töltötte estéit — nem annyira dacból, mint inkább azért, mert aligha talált volna még egy kávéházat, ahol leülhetett és órákig tartózkodhatott akár egy feketekávé elfogyasztása nélkül is — és én is megjelentem ott, valahányszor tehettem. A kassáki átok kimondása után egy darabig légüres tér támadt körülöttünk, de aztán a rebellisek kezdtek átszállingózni, majd végleg letelepedni a kiközösítettek asztalához. Volt némi szorongás, de játékos találgatás is abban, ahogy vártuk, kiben lesz annyi bátorság, hogy jelezzen velünk némi szolidaritást, és ki megy el mindvégig szent borzalommal az asztalunk mellett — azt hiszem, Zelk későbbi kötetének címe, az *Ülj asztalomhoz*, őriz valamit ennek a várakozásnak emlékéből. A kívánatos viselkedést Kassák írta elő azzal, hogy állhatatosan nem köszönt vissza nekünk, pedig mi ezt eléggé megnehezítettük neki, mert valahányszor bejött vagy kiment, felálltunk és mélyen meghajoltunk, de ő meg bírta állni, hogy az arca se rezdüljön meg — hiába, tagadhatatlanul voltak benne vezéri képességek. Egyébként ezt a gesztusunkat igazán nem valami

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ZALAI HÍRLAP
1965 JUN 8.

Orvostörténeti múzeum nyílik Semmelweis halálának 100. évfordulóján

Apród utca 1—3. Semmelweis Ignác szülőháza. A nagy tudós halálának századik évfordulóján, augusztus 13-án, a megfiatalított külsejű öreg házban Orvostörténeti Múzeum nyitja meg kapuit a közönség előtt.

A kapun át a kertbe lépőt a szemközti falon felirat, előtte szobor fogadja. Semmelweis sokat hányatott földi maradványait ezután a felirat mögötti falrész őrzi. A nagy tudós életművének pedig a kolumbárium előtt felállított szobor, Borsos Miklós szobrászművész „Anya" című alkotása állít emléket.

A szülőház, a múzeum egyik helyisége Semmelweis-relikviákat tár a látogatók elé. Egykori dolgozószobájának eredeti bútorai, köztük íróasztala kerülnek itt kiállításra, úgyszintén a nagy tudósról és szüleiről készült festmények.

Az emeletes, sokszobás ház más helyiségei magyarországi orvostörténeti dokumentumokat mutatnak majd be a látogatóknak. A múzeum egyik érdekességének ígérkezik az egykori Király utcai Gömöry, később Török-patika 1819-ben készült, ma már iparművészeti műemléknek számító berendezése. A patikaberendezés történelmi és irodalmi tekintetben is kuriózum: receptfiókjainak feliratai Kossuth Lajos és Petőfi Sándor nevét is őrzik, tanusítva, hogy gyógyszereiket e patikában készítették el.

A muzeális gyógyszertár különben állandó patikaedény kiállításnak nyújt majd keretet, amelynek legrégibb darabja 1524-ből származik. A múzeumban talál majd elhelyezésre a földkerekség harmadik legnagyobb értékű orvostörténeti éremgyűjteménye, amelynek alapját a Faludy-féle éremgyűjtemény képezi. A négyezernél több érmét magába foglaló gyűjtemény legrégibb darabja az antik Athénből származik. Megtekinthető lesz a múzeumban a többi között a magyarországi orvostörténeti kódex- és könyvgyűjtemény számos értékes példánya is, köztük mindaz a magyar és idegen nyelvű kódex, amely Semmelweis munkásságát tárgyalja.

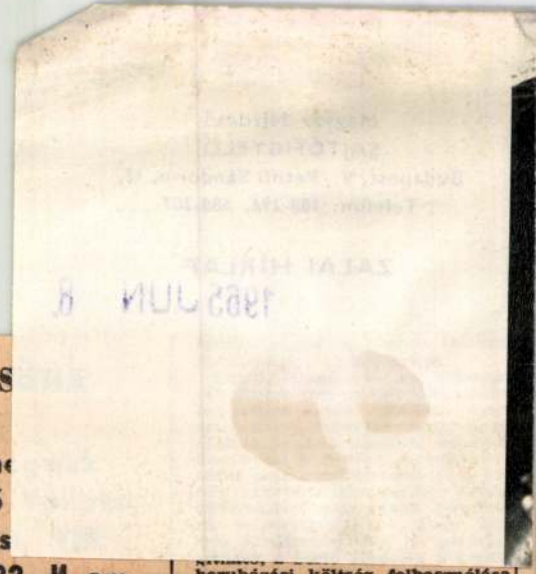

keres

Vastöme
Értékesítő
Budapes
Üllői út 32. II em.
5 szoba

beruházási költség felhasználása nélkül, a bérelt rakodóterületet meg kell világítani. A világítási költségeket a bérlő a tényleges felhasználás alapján megtéríti. A rendelkezéseket a vasútigazgató-

Apróhirdetések díja 10 szóig hétköznap 10 forint, vasárnap 20 forint. Minden további szó hétköznap 1 Ft, vasárnap 2 Ft. Hirdetéseket Zalaegerszegen felvesz a Zalai Hírlap kiadóhivatala (Zalaegerszeg, Ady Endre utca 5. szám).

Apróhirdetés

Jármű

Wartburg 1000-es újszerű állapotban eladó. Dr. Kalász, Kiskomárom.

Danúvia motorkerékpár (feketé) kifogástalan állapotban eladó. Petőhenye Dózsa út 16. 1028

Ingatlan

Háromszobás családi ház eladó. Zalaegerszeg Bottfy u. 16. 77 309

Balatonmáriafürdőn villaépítéshez ikertársat keresek. Pálfay Pécs. Alkotmány u. 29. 107 215

Vegyes

Felvásárlót felvesz

a zalaegerszegi Földművesszövetkezet. Vöröshadsereg u. 19.

77 305

Szoba, konyhás kiadó. Zalaegerszeg kányi Dezső u. 26.

Eladó egy teljes kés" hálószobabútor laegerszeg Botfy

Eladó egy hálós bútor Zalaegerszeg nini út 24. III. em. deklődni vasárnap.

Elcseréiném zala szegi háromszobás, tes lakásomat kise megegyezéssel. E lődni: Eötvös u. 16 zsicskáéknál.

Borsos Miklós, szobrász,
grafikus

Arany balládai, Sőtér István
bevezetőjével, Borsos M. illusztrációival

↓

— : Most jelent meg 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 29

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Arany balladához készített illusztrációiról.

— : Jelet hagyni 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. dec. 23.

Borsos Miklós, kobrán

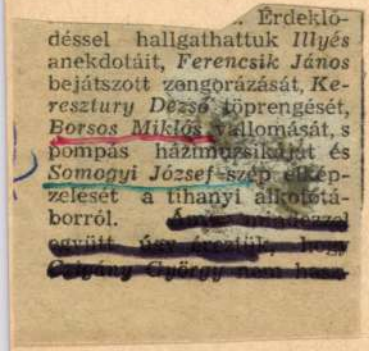

[illegible]. Érdeklődéssel hallgathattuk *Illyés* anekdotáit, *Ferencsik János* bejátszott zongorázását, *Keresztury Dezső* töprengését, *Borsos Miklós* vallomását, s pompás házimuzsikáját és *Somogyi József*-szép elképzelését a tihanyi alkotótáborról. [redacted]

— : (harangozó) : A harangozó mellett 2.

EST | HIRLAP, Bp. 1975 aug. 21.

Bossos Miklós, kobrász

Szerepel Dobos Lajos

fotoalbumában.

– : Nagylátószög 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 5.

Borsos Miklós

"Köztulajdon a képzőművészetben" című kiállításon szerepeltPátzay Pál:Kazinczy,Comenius,Borsos Miklós:Derkovits,Koszta,Schäar Erzsébet:Liszt,Bartok, Varga Imre:Radnóti,Nagy István.,Borbás Tibor:Petőfi, Vilt Tibor:Madách,Szécheny i.

Népmüvelés 1975/5 31.o.
Bartha Éva:Jegyzetek a képzőművészeti közös tulajdonról

Borsos Miklós

Illyés Gyula portéja

Alföld 1974/7 boritó 2

Borsos Miklós

Illusztráció Babits:Jónés könyvéhez

Alföld 1974/7/ borító 3,4,

Borsos Miklós

idehaza az egyedüli aki a dekorativ szobrászat képviselője.

Uj Irás 1974/11 lo3.o.

VadasÖKöldökzsinoron Nyugat Európában

Borsos Miklos

rézkarca

Magyar Hirlap 1975 8.évf. 119/6

Borsos Miklós

rézkarca

Magyar Hirlap 1975 136/8

Borsos Miklós

rézkarc

Magyar Hirlap 1974 355/28

Borsos Miklós

rézkarca

Magyar Hirlap 1975 15o/9

Borsos Miklós

tanitványa volt a Képzőmüvészeti Főis
Főiskolán Szabady Veronika.

Magyar Hirlap 1973/237/6

Bójár:Kiállitásról

Borsos Miklós

elvontabb alkotásokat készit

Rajztanitás 1975/1/1

Dr Maksay: Képzőművés etünk 3o éve

Borsos Miklós

fiatal éveit Györött töltötte.
Állandó kiállitása a Martinovics tér
3-ban lesz.

Mag ar Hirlap 1973/186/12

Borsos Miklós

Kossuth dijas szobrász alkotása, Egry József mellszobra látható Badacsonyban az Egry ház parkjában.

Magyar Hirlap 1973/211/8

Borsos Miklós

grafika

Forrás 1971/1 17,55,62

Borsos Miklós

grafika

Forrás 1971/1 hátsó fül

első belső cimla

Borsos Miklós

Jan. 14.-én nyílt meg a Nemzeti Galériában a „Magyar tájak" c. kiállítás, melyen szerepelnek a művész „Balatoni vihar" – „Naplemente" – „Hullámzás" – „Pusztulófa" – „Néma parton" c. alkotásai (említve)

Pesti Műsor, 1975. febr. 5.

Borsos Miklós, szobrász

Kolbe Mihály többször is hivatkozik Borsos Miklósra, barátságukra, kapcsolatai-ikra.

Türkés Tibor: Képzőművészek Műhelyében 61-70.

JELENKOR, Pécs, 1975. január XVIII. 1.

Borsos Miklós, szobrász

Sienában találkozott kokoschkával. (1963:). Ekkor kérítette „nagyszerű Kokoschka-rajzát, utóbb plakettjét is."

Bodri Ferenc: Képzőművészeti könyvszemle – Oscar Kokoschka: Életem

253-256

JELENKOR, Pécs, 1975. március

XVIII
3.

Borsos Miklós, szobrász

Szombathelyen felszatták Kodály-szobrát.

—: Zeneiskolai Legeidű verseny Szombathelyen 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 nov. 26.

Borsos Miklós szobrász grafikái

Kiállít a Nemzeti Galériában.

(Magyar tájak.)

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 15.

Borsos Miklós, szobrász

Kiállít a hatvani kiemelten.

—: Magyar tájak 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 18.

Borsos Miklós
rajzai

Az Iparművészeti Főiskolára
Borsos Miklós volt a mestere
Kopcsányi Ottónak.

Fábián László: Egy ősi műfaj megujulása.
Művészet, 1974.szeptember - 24.oldal

Borsos Miklós

Grafikus

Keresztury Dezső Dunántúli
Lexikonterek című művét Bor-
sos Miklós illusztrálta.

—: Kulturális tükör,
Tükör, 1974. okt. 1 - 12 lap.

Borsos Miklós

Müve szerepelt a Kolozsvári Ernő mügyüjtő tulajdonában lévő müvek kiállitásán a györi Xantus János Muzeumban.

Dévényi Iván ismertetése

Vigilia 74/1o. 71o. o.

Borsos Miklós

Neve Kolbe Miklós-kapcsán
említve.

Dévényi Iván ismertetése

Vigilia 74/8 635.

Borsos Miklós

Ennet kissített Illés Árpádtól

Dóvényi Iván cikki.

Vigília 74/4 278.0.

Dorsos Miklós

Visszaemlékezése Gödöllőre

Remsey: Szecesszió, spirituális mű.

Vigilia 73/12 824.o.

Borsos Miklós

Részt vett az 1971. októberében rendezett I. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálén, a Műcsarnokban.

Dutka Mária cikke.

Nagyvilág 1972./1 151. o.

Borsos Miklós
(1906 -)

A főiskolán Glatz Oszkár növendéke
20-as években Olaszországba utazik
1959-ben Carrara díjat kapott
1966-ban részt vett a Velencei Bienálén

Dévényi Iván: Borsos M. 65 éves

Nagyvilág 71/8 1275.o.

Borsos Miklós rajza

Tótóhatár 73/ang. hátsó borító

Borsos Miklós

Kassák-plakettje nevét vette a Petőfi Irodalmi Múzeum Kassák-emlékkiállítóterme.

Népszava, 1973. okt. 12. 101. évf. 238sz. 4p.

Borsos Miklós

Kassák-szobra került vett a Petőfi Irodalmi Múzeum Kassák-emlékkiállításában.

Nepszava, 1973. okt. 12. 101. ej. 238m. 4p.

Borsos Miklós nobrán
grafikus

A lap első számának egyik
illusztrátora.

S. L. „A Kincskereső", új ködmön ben 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. abt. 2.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Kerényi Dezső: Dunántúli hexameterek c. kötetét illusztrálta.

↓

—: Most jelent meg 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1974. okt. 11.

Borsos Miklós, nobrán

Nagemlítve: Egry Józsefről készült érme és két nobra. V. ö.

[Újabb publikációk Egry Józsefről]

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvszemle

550-553.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

XVII/6.

Borsos Miklós, kobrász

Barátságban volt Berda Jóseffel.

Angyal Endre: Berda József: Száguldj, szabadság! 860-862.

XV 4

JELENKOR, Pécs, 1974. november 9.

Borsos Miklós
nohán,

Borsos Miklós kamtoánya volt
Prém Zoltán.

Losonci Miklós: Iparmüvészeti élet Debrecenben.
Müvészet, 1974.október - 22.oldal.

Borsos Miklós, korhűen, grafikus

Móricz Zs.: Boldog emberek illusztrálta.

— : Gárdonyi Fitkos naplója 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 8.

Borsos Miklós, nobrán

Megemlítve. (Váró Márton
tárlatának ismertetésében.)

P. Szücs Julianna: A tárgytól az emberig

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jan. 29.

Borsos Miklós
szobrász

Borsos Miklós „Tihany leánya"
c. szobrot ajándékozták havunk
nevében a világszervezetünk.

—: Világszervezet
Tiekör, 1975 jan 14 - 6 lap

Genthon Isha

M E G H I V Ó

A Magyar Képzőművészek Szövetsége tisztelettel meghivja

Dr.GENTHON ISTVÁN

a müvészettörténet tudományok doktora halálának 3. évfordulóján siremlékének felavatására.

A siremléket Borsos Miklós szobrászmüvész készitette, felavatja Somogyi József szobrászmüvész, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke.

A tanitványok nevében dr. Mojzer Miklós, a barátok és tisztelők nevében dr. Granasztói Pál mondja el emlékező-beszédét.

A Szépmüvészeti Muzeum koszoruját dr.Garas Klára főigazgató, a Magyar Nemzeti Galéria koszoruját dr.Solymár István főigazgató-helyettes, és az Országos Müemléki Felügyelőség koszoruját dr.Merényi Károly helyezi el a siremléken.

A siremléket 1972. május 30.-án délután 1/2 3 órakor a Farkasréti temető VI/7. 1.31. parcellában avatjuk fel.

Budapest, 1972. május 17.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

BORSOS MIKLÓS

Borsos Miklós, grafikus,
szobrász

Kabó Lőrincz: Szarakkal nő a
gyár c. kötete Borsos Miklós
illusztrációival

↓

— : Most jelent meg 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 18.

Borsos Miklós

szobrász, grafikus

A Kolozsvány gyűjteményben Görött a tulajdonos birtokában rott, a „Bárányos lány" és a „Pásztor", de ezek már gazdát cseréltek.

Salamon Nándor: Bemutatjuk a . . .
Művészet, 1975. március – 15 oldal.

Borsos Miklós
szobrán

A győri Kolozsváry gyűjteményben van a művész néhány érme és az „Ab ovo" (1956), „Picasso (1955) „Bartók (1948)-as hesbronz.

Salamon Nándor: Bemutatjuk a ...
" Művészet, 1975. március - 15 oldal

Borsos Miklós
szobrász, grafikus

A győri kolozsvány gyűjtemény-
ben van a művésztől alkotás.
Éspedig „Absalon" és a „Balatoni
nap" lavírozott tusrajz.

Salamon Nandor: Bemutatjuk a...
Művészet, 1975. március - 15 oldal.

Borsos Miklós
rokon

Borsos Miklós vörösmárványból
faragott portréja a Petro gyűj-
teményben van.

Végvári Lajos: Magam gyűjtemények...
Művészet, 1975. március - Goldal.

Borsos Miklós

illusztrációja Arany János Balladáinak

kötetéhez a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1974

december 1

Bosso Miklós

Művei szerepelnek a Magyar Tájak c. kiállitáson ,amelyet a Nemzeti Galériával közösen rendez a Hatvani Galéria

Magyar Nemzet 1974 november 29 4.old

Borsos Miklós

illusztrációja Arany János
Családunk történetéhez a 13. oldalon

decemben 1

Magyar Nemzet 1974

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Pécsváradon az egykori vár és monostor udvarán Borsos Miklós István király szobrát helyezték el. 131.old

GYÖRFFY GYÖRGY: Megemlékezés István Királyról születésének ezredik évfordulóján 127.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 14-15. /1969-70/.
Pécs, ~~19~~ 1974.

BORSOS MIKLÓS, Szobrász

Pécsvárgdon az egykori vár és monostor udvarán helyez
ték el orsos Miklós István király szobrát.
Fekete repr. 131.old

GYÖRFFY GYÖRGY: Megemlékezés István Királyról születésének ezredik évfordulóján 127.old

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 14-15. /1969-70/.
Pécs, 1974.

Borsos Miklós szobrászművész

A békéscsabai sétányon állítják meg alkotását: József Attila portréját. (említve)

bb. 2. Új emlékművek, köztéri szobrok készülnek.

i ro/zr/ki/fé La.

1974. aug. 5.

Borsos Miklós

„Magyar tájak" címmel nyílt meg a Nemzeti Galéria és a Hatvani Galéria közös rendezésében a kiállítás, melyen szerepel a művész alkotása is.

Napló, Nov. 29.

Magyar Nemzet, 1974. nov. 29.

Barros Miklós grafikusművész

Tihanyban, az egykori apátság épületében elhelyezett múzeumban volt kiállítása 1965.-ben

Találós áron: Vilt Tibor műhelyében.
Tükör, 1944. aug. 13.

Borsos Miklós, szobrász

← fesztivál emlékplakettet tervezte.

↓

— : Befejeződött a miskolci filmfesztivál

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. máj. 18.

Borsos Miklós, szobrász

A Clark Ádám téren felállított

új nulla kilométerkő alkotója.

A mű: Repr

— : (— szöveg — fényhép) 8,

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. márc. 26.

Borsos Miklós szobrai

Ápr. 28-án dedikál a

Róna világi Zeneműboltban.

— : Közlemény 11.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1975. ápr. 27.

Borsos Miklós szobrászművész

a szegedi tárlatok hajdani katalógusai bizonyítják, hogy a kiállítók között – mint a művész is – felfedezhetjük a magyar képzőművészet jeles képviselői, akik műveikkel sokat adtak a szegedi tárlatnak.

Tandi Lajos: A sokoldalúság karaktere.
Délmagyarország/Szeged/ 1974. júl. 21.

Borsos Miklós

Mar. 24.-én Magyar tájak címmel nyílik tárlat a Hatvani Galériában. A művész is elküldte művét e tárlatra.

Népújság (Heves), 1974. ma. 19.

Borsos Miklós

Jövő évben a Hatvani Galériá-
ban Fejér Csaba, Németh József és
Borsos Miklós szerepel önálló anyag-
gal.

Népújság (Heves), 1974. dec. 14.

Borsos Miklós, szobrász

Borsos Miklós tervezte a
jutalomérmet. (Győr.)
(Diákok versenye.)

↓

— : kép magyar beszéd 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 24.

Borsos Miklós, szobrász,
grafikus

Ápr. 28-án a Rózsavölgyi Zeneműboltban dedikál.

— : Közlemény 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 28.

Borsos Miklós, szobrász

keresel a Műcsarnokban.

Harangozó Márta: Kám vetés harminc
évről 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 21.

Borsos Miklós
szobász

Borsos Miklós munkássága
hatással volt Jósa Bálintra.

Horváth Béla: Athi tanítva tanult
Művészet, 1975. május – 36. oldal.

Borsos Miklós
Szobán

A művén elkenitt a Fő-
iskolaról.

Hozváth Béla Athé tanítva tanult,
Művészet, 1975. május - 36 oldal.

Borsos Miklós

szobász

Borsos Miklós 4 évig volt a tanára Jósa Balintnak a Főiskolán.

Horváth Béla: Aki tanítva tanult. Műveszet, 1975. Magus - 3 Goldal.

Borsos Miklós
szobrász

Pécsett a püspöki palota tövében van Janus Pannonius szobra elhelyezve.

Csorba Győző: Vehem: A város mindörökre
Tükör, 1975. ápr. 22 - 16 oldal.

Borsos Miklós

szobász

A művész Németh László archépet mutatta be a tárlaton.

Brestyánszky Ilona: Korkép

Nők Lapja, 1975 május 17 - 15 oldal

Borsos Miklós
nobán

Méltatás

Brestyánszky Leona: Korlép
Nők Lapja, 1975, május 17-15 oldal

Bossos Miklós

Az 1974-es Balatoni Táslaton kenthelyen nem vett

részt.

Népszava, 1974. júl. 21. 102. évf. 169 sz. 9 p. ∅

Borsos Miklós

Neve Csekovszky Árpád mesterekként említve.

Nepszava, 1974. aug. 3. 102. erf. 180 m. 8 p.

Borsos Miklós, nobrán

Lásd: Bors István

Tüskés Tibor: Képzőművének... 612-620

JELENKOR, Pécs, 1975. július XVIII/7.

Borsos Miklós, szobrász

Lásd: Borsos István

↓

[László Gyula]

[Martyn Jerenc: László Gyula ... 609-611.

JELENKOR, Pécs, 1975. július

XVIII

7

Borsos Miklós, szobrász

— TAMÁSI ÁRONRÓL készít szobrot Borsos Miklós Kossuth-díjas művész. A mű a Baranya megyei Hidasra kerül, ahová 1947-ben és 1948-ban nagy számban települtek székelyek a bukovinai Andrásfalváról és Istensegítsről. Hidas székelyei a szobor felállításával emlékeznek az Ábel szerzőjére.

— : Hír

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 13.

Borsos Miklós, szobrát

alkotásokat.
• A zsüri fődíját, Borsos Miklós Balatoni szél című szobrának kicsinyített bronzmását kapta Szőnyi G. Sándor, [illegible]

Az V. veszprémi tv-találkozó díjnyertesei

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975 jún. 29.

127
+2

Borsos Miklós szobrász

a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon szerepel műve, portréja.

Tasnádi Attila: Képzőművészetünk jubiláris seregszemléje.

Népszava, 1975. máj. 4.

Borsos Miklós szobrászművész

A Műcsarnokban rendezett Jubileumi Képzőművészeti Kiállításon szerepel műve: Németh László, Déry Tibor portréja és vörösmárvány önarcmása. (ecclitve).

r.i.: Jubileumi tárlat.

Napló (Veszprém), 1975. ápr. 26.

Miklós Borsos

Vogel, 1968, Marmor, Höhe 33 cm.
(repr.)

Bildende Kunst, 1974. 11. 548. old.

Borsos Miklós szobrászművész a Műcsarnok Jubileumi Képzőművészeti kiállításán szerepelnek művei: vörösmárvány portréi Déry Tiborról és Németh Lászlóról. (említve)

Harangozó Márta: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1975. máj. 4.

Borsos Miklós szobrászművész

A Jubileumi Képzőművészeti kiállításon szerepel műve 3 portréja: „Önarckép"-e, „Németh László"- és „Dévy Tibor"-arcmása. (említve)

Horváth György: Jubileumi Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Magyar Nemzet, 1945. ápr. 27.

Borsos Miklós szobrászművész

Március végén zárult a Műcsarnokban a „Köztulajdon a képzőművészetben" c. kiállítás, amely jelképes elszámolás az ország területén lévő alkotásokról. Így a művész jellemábrázoló művei: „Derkovits" – „Koszta" (mulítve)

Bartha Éva: Jegyzetek a képzőművészeti köztulajdonról.

Népművelés, 1975. 5. 31. old.

Borsos Miklós szobrászművész

a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon szerepelnek alkotásai: vörösmárvány portréi Déry Tiborról, Németh Lászlóról. (említve)

Harangozó Márta: Jubileumi képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Napló (Veszprém), 1975. máj. 3.

Borsos Miklós szobrászművész

a Műcsarnokban rendezett Jubileumi Képzőművészeti Kiállításon szerepelnek művei. Vörösmárvány portréi: Déry Tiborról és Németh Lászlóról. (emlitve)

H.M.: Jubileumi Képzőművészeti Kiállítás a Műcsarnokban.

Keletmagyarország, 1975. máj. 11.

Borbás Miklós festőművész

a Műcsarnokban rendezett Jubileumi Képzőművészeti kiállításon szerepelnek művei.

Neuberger Róbert: Jubileumi képzőművészeti kiállítások.

Dolgozók Lapja /Komárom/, 1945. máj. 25.

Borsos Miklós zobrászművész

a 30.-ik érfordulón a Műcsarnokban rendezett képzőművészeti kiállításon szerepel műve „Németh László" (mellétve)

Brestyánszky Ilona: Körkép.
Nők Lapja, Budapest, 1975. máj. 17.

Borsos Miklós szobrász

A 30. éves jubileumi kiállításon szerepel műve, illetve három marvány portréja.

Molnár Zsolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1945. máj. 16.

Borsos Miklós

A Képzőművészeti alap Kiadóvállalata jelentette meg „3 értized – 30 grafika" c mappát melyen három grafikusvemzedék művei jelentkeznek. A művész az első nemzedéket képviseli művével.

-szv-: Művészeti lapozgató.

Pestmegyei Hírlap, 1975. máj. 7.

Borsos Miklós szobrászművész

A Jubileumi kiállítás megnyílt a Műcsarnokban. A szobrászati anyag lényegében a Köztulajdonban c. kiállítás folytatása. A művész alkatásait látjuk: vörösmárvány portréi Déry Tiborról, Németh Lászlóról. (említve)

Harangozó Márta: Jubileumi képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.

Gonogyi Néplap, 1975. máj. 4.

Borsos Miklós szobrászművész

a holnap nyíló Jubileumi Kiállításon a Műcsarnokban szerepel a művész alkotása: Németh Lászlóról és Déry Tiborról készült vörösmárvány portréja. (említve).

Esti Krónika I.

1945. IV. 18. Kossuth, 19.00 | 8/2.

Borsos Miklós szobrászművész

a Műcsarnokban megnyílt „Jubileumi képzőművészeti kiállítás"-on szerepel a művész alkotása.

Láncz Sándor: A jubileumi kiállítás tükrében.
Magyar Hírlap, 1945. máj. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Borsos Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

1975 JUN 13

1021

Szobor Tamási Áronról

Tamási Áronról készít szobrot Kossuth-díjas művészünk, Borsos Miklós. A szobor a Baranya megyei Hidasra kerül, ahova 1947-ben és 1948-ban nagy számban települtek székelyek a bukovinai Andrásfalváról és Istensegítsről. Jövőre lesz Tamási Áron halálának 10. és két év múlva születésének 80. évfordulója.

A GANZ VILLAMOSSÁGI
SZOLNOKI GYÁRA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JUN 13

SOMOGYI NÉPLAP

Borsos Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész

— **Tamási Áronról** készít szobrot Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrász. Alkotása a Baranya megyei Hidasra kerül, ahová 1947-ben és 1948-ban nagy számban települtek székelyek.

Borsos Miklós

„Déry Tibor"

Szigeti Zsursa: „Már messziről felismeljük"
Művészet, 1975. szeptember – 26 oldal.

BORSOS MIKLÓS

Borsos Miklós rézkarca

Magyar Hirlap 1975/236/8

Borsos Miklós szobrászművész

az újrealisták eszméi: közösségi ezmék, ami a szobrászoknál még jobban előtérbe kerül, köztéri, vagy épületplasztikái a nyilvánosságé.

Soós Magda: Képzőművészetünkből.

Magyar Hírek, 1975. jan. 4. 8. old.

BORSOS MIKLÓS, szobrasz

Századunk magyar festménye és szobra Csontvary,Derkovits,Egry,Medgyessy,Borsos Miklós közreműködésével valóságábrázoló és valóságfeltáró,regisztráló és teremtő tevékenységet végzett,ezzel találta meg művészet,társadalom és megismerés komplex követelményeinek együttesét. 371.old

LOSONCI MIKLÓS: "Művésztelep 72" A XV.Soproni ünnepi hetek képzőművészeti kiállítása
371.old

Soproni Szemle, Helytörténeti folyóirat, XXVI.évf. 1972. 4.szám

Borsos Miklós

A szobrászok közül Somogyi József, Schaár Erzsébet, Kiss Nagy András és Borsos Miklós nevét említi meg Vadas József: a "Jubileumi Képzőművészeti Kiállításról" "Belépés mindenkinek" címmel.
A művészek alkotásairól a részletes beszámolót lásd: Czóbel Béla neve mellett.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 3.
XIX. évf. 18. sz. 13. lap.

BORSOS MIKLÓS

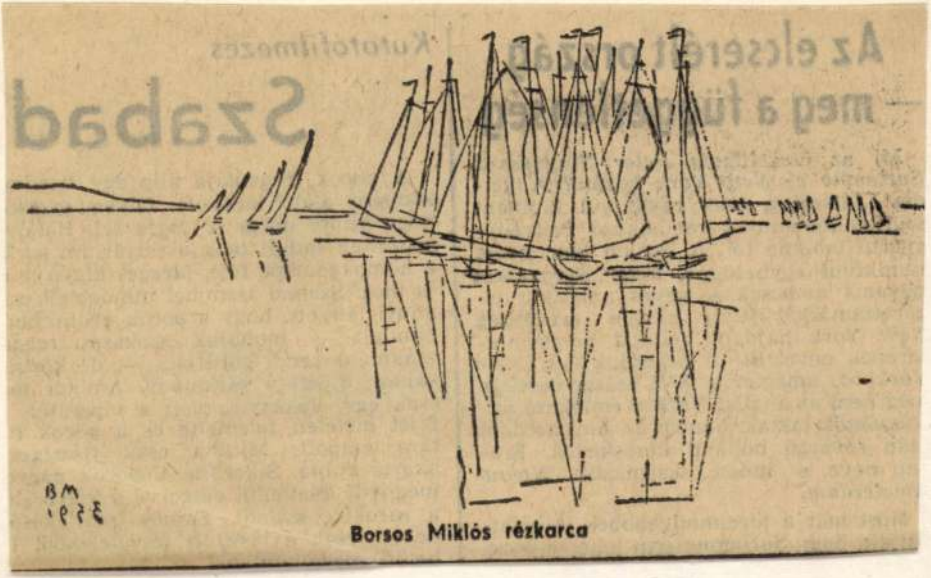

Borsos Miklós rézkarca

Magyar Hirlap 1975/179/9

BORSOS MIKLÓS

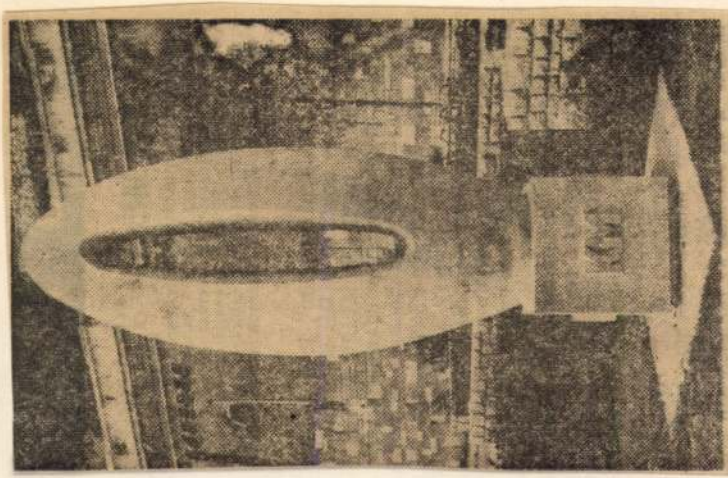

A 0 kilométert jelző szobor a Lánchíd budai hídfőjénél. Borsos Miklós alkotása

Magyar Hirlap 1975/193/6

BORSOS MIKLÓS

Borsos Miklós rézkarca

Magyar Hirlap 1975/192/9

BORSOS MIKLÓS, szobrász,éremművész

1973.november 8-án a Magyar Képzőművészek Szövetsége Szobrász Szakosztályan belül,megalakult az Éremművész csoport.Elnoke Borsos Miklós,ügyvezető titkara Csik-szentmihályi Róbert,vezetőségi tagjai Kiss Sándor,és Lisztes István szobrászművészek.

-----A fedőlap hátsó belső oldalán

AZ EREM,XXX.évf. 1974. 1.szám, Bp.

BORSOS MIKLÓS, szobrasz,éremművész

Éremkiallitas a Magyar Nemzeti Múzeumban.-Beck O.Fülöp, Ferenczy Béni,Borsos Miklós érmei külön tarlót kaptak ez a tény is megerositette azt a véleményt,hogy egy-egy korszakban ők voltak a magyar éremművészet megujitói. 42.old

GOSZTONYI JÁNOS: Éremkiallitas a Magyar Nemzeti Múzeumban 42.old

AZ ÉREM, XXX.évf. 1974. 1.szám. Bp.

BORSOS MIKLÓS, szobrász,éremművész

1973-ban Helsinkiben a FIDEM Xv.Biennáléja.13 magyar kiállító.Néhany kitünő fatal magyar nem vehetett részt, mert a kiallitók egyéni fejlödését is be akarták mutatni a kiallitason és kérték,hogy a müvész lo évi termését mutassa be.-A kiallitók közt volt:
BORSOS MIKLÓS is. 37.old

KUNVÁRI LILLA: A FIDEM Biennáléja Helsinkiben 37.old

AZ ÉRMES XXX.évi. 1974. 1.szam, pp.

Borsos Miklós

alkotásai

Forrás 1972-1- 43,46,83

Borsos Miklós

alkotásai

Forrás 1972-1- 32,33,34,39

Borsos Miklós

alkotásai

Forrá s 1972/1
címlap, hátsó boritó,7,19,2o

Gorsos Miklós
Szobrász

Gronzcsúnc

Magyar Hírlap 1973 XI. 3/7

Gorsos Miklós

Tanulmányrajz, Gartók
éremhez

Magyar Hírlap 1973 X. 276

Borsos Miklós

Tus-, Ceruza- és krétarajzokkal szerepel Klamár Ernő Kispesten élő gépészmérnök gyüjteményében

Mügyüjtő 1975/2 39.old.

Borsos Miklós

Neve említve Katona László Rata-
lógusában.

Százegy plakát Katona László
műveiből, Bakonyi Múz. Veszprém
1970.

Bosso Miklós

Említve a katalógusban

Vas Elemér emlékkiállítása
Veszprém

Borsos Miklós

Németh János katalógusában említve (A katalógust lsd. Németh J.-nél).

Németh János
Kőrös – Zuriger, 1975. VI.6–VII.20.

Borsos Miklós

Azok akik Borsos Miklós tanítványai
voltak útmutatást kaptak az ar-
chaikus kultúrák iránt.

Nagy Ildikó: Pieták, Dózsa-keresztek.....
Müvészet,1975.október - 4.oldal

Borsos Miklós

Borsos Miklós növendéke volt a képzőművészeti Főiskolán Vaszary János.

------: Somogy megye kőszőművészei.
Művészet, 1975. október - 2. oldal.

Borsos Miklós

Borsos Miklós növendéke volt az Iparművészeti Főiskolán Borsos Istvánnál.

----:Somogy megye képzőművészei.
Művészet,1975.október- 2.oldal.

Borsos Miklós

1948 februárjában Kállai a Nemzeti Szalonban kiállítást rendezett. „A magyar képzőművészet újabb iránya" ammel. Ezen a tárlaton részt vett a művész.

Szabó Julia: Kállai Ernő szellemi hagyatéka.
Művészet, 1975. augusztus - 43. oldal.

Borsos Miklós

Borsos Miklós haja látható
a Várban

Erőss Ágota: Útban a Vár szinkára felé.
Vők lapja, 1975. aug. 30 - 16 oldal.

Borsos Miklós

Borsos író portréi rovzóak.

Szigeti Zsuzsa: Vendégkönyv némi tanulsággal.
Művészet, ~~xxxx~~ 1975.augusztus - 34.oldal

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Rajz: Repr

Borsos Miklós: rajza

Hátsó-kulcsó-borító.

KÖNYVTÁROS, Bp. 197 1. majus

XXI
5.

Borsos Miklós nyomán

Átadták a Pro musica nemzetközi műsorversenydíjat

Harmadik alkalommal rendezte meg a Magyar Rádió Pro musica nemzetközi műsorversenyét. Az ezúttal „Szereti Ön Bachot?" címmel meghirdetett rádiós vetélkedő díjait csütörtökön adták át a győzteseknek a Rádió székházában. Borsos Miklós erre az alkalomra készített Bach-plakettjét kapta a legjobbnak bizonyult nyolc műsor — a berlini, a brémai, a helsinki, a hamburgi, a kaliforniai, a moszkvai, a prágai és a római rádió — szerkesztője.

A társadalmi zsűri szavazata alapján az olasz rádió különdíjként a Borsos-plakett nagyobb, ezüst változatát kapta meg.

—: Átadták a Pro musica .... 9.

NÉPSZABADSÁG,

Bp. 1975 okt. 3.

Borsos Miklós, kobrán

L.: Éli Sándor.

Rózsa Gy.: Egén évben — 9.

NÉPSZABADSÁG,

Bp. 1975. okt. 26.

Borsos Miklós

Kitünő emlékpénzeket tervezett a Pénzverdének három művész: Asszonyi Tamás, Kiss Nagy András és Borsos Miklós.
Vadas József: „Mivel fizetünk?" c. kritikájában felsorolja a bankjegyek és pénzérmék tervezőit és rajzolóit. Kritikájában nem nevezi meg, hogy fenti művészek milyen emlék pénzeket terveztek.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 8.
XIX. évf. 6. sz. 13. lap.

Borsos Miklós

rajza

B. Béry Ilona Pertem című könyvéből.

Magyar Hírlap 1973/150 IV. old.

Borsos Miklós

illuszhációja Illyés Gyulának a Szépirodalmi Könyvkiadónál készülő, Teremteni ciúnü új verses kötetében.

Magyar Hirlap 1973/97 11old.

Borsos Miklos

Kossuth-díjas festőművész grafikáiból kiállítást rendezett az egyetem csarnokában a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtára és a Tátfalusi Kollégium.

Magyar Hírlap 1973/108 8 old.

Borsos Miklos

tanulmányrajza a Kodály-éremhez

Magyar Hírlap 1973/118 11 old.

Borsos Miklós (szobrász)

Tandori Árpád készít szobrot a művén. A szobor Hidason kerül felállításra.

Veszprém, 1975. jún. 13. 103. esp. 137 fn. 8 p.

Borsos Miklós

1975. febr.-ban a Nemzeti Galériában megnyílt Magyar Tájak c. kiállításon részt vett.

Népszava, 1975. febr. 7. 103. évf. 32. sz. 4 p.

Borsos Miklós (szobrász)

A Műcsarnokban 1975. máj-ban rendezett jubileumi kiállításon részt vett.

Népszava, 1975. máj. 4. 103. évf. 103 sz. 8p.

Borsos Miklós

Hatvani Galériában rendezték meg az Első Országos Tájfestészeti Biennálét – Magyar Tájak címmel nov. – ben nyílt meg. Nagydíjait Borsos Miklós grafikákkal, Holló László és Szurcsik János festményekkel nyerték el.

Műveltebben

1975. IV. 12. 13.03 Petőfi N.

Borsos Miklós

az újságíróknak ma mutatták be a Műcsarnok jubileumi képzőművészeti tárlatát, melyen szerepel alkotása.

TV-híradó.

1975. ápr. 18. TV. 19.30/11/KGyné.

Borsos Miklós szobrász

A Jubileumi Kiállításon szerepel-
nek portréi.

Láttuk, hallottuk

1975. V. 4. Petőfi 12.46 Ka.

Borsos Miklós

Helsinkiben lesz legközelebb a nemzetközi évenszövetség tárlata, ahová a művész is küld műveket.

Szapudi András: Kilátó.

Kisalföld, 1973. júl. 10.

Borsos Miklós

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

296, 300, 303, 307. old.

Borsos Miklós

A főiskolán Fürtös György mestere volt.

Fekete Judit: Fürtös György kerámiái; Ipari Művészet, 1983/3. 32. 30. l.

Borsos Miklós
szobrász

Az éremművészetnek külön
fejezetet jelenti Borsos Miklós
munkássága.

G. Héri Vera: Budapest és az éremművészet.
Művészet, 1973. október - 41.oldal

Borsos Miklós
nohász

Egy nolor (negro)

Földes Anna: A jellor otthonában.
Vök Lapja, 1973. szeptember 22 - 14 oldal

Borsos Miklós

Megnyitotta Gorka Lívia művésznő kiállítását (1973. III. 10.).

Ipari Művészet, 1973/2-3. 31. l.

Borsos Miklós

Érmeiből egész sorozatot őriz a MNG.

P. Bresztyánszky Ilona recenziója B. Sey Katalin – Gedai István: Éremkincsek c. kötetéről; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 28 -l.

Bonsor Miklós

Az Éremművészek Nemzetközi Szövetségének (F.I.D.E.M.) ez évi kongresszusán és kiállításán (Helsinki) érmei láthatók.

Műgyűjtő, 1973/2.sz. 64.l.

Borsos Miklós

Weöres 17-18 éves győri gimnazistaként ismerte meg, barátság fűzi hozzá. A róla készült ábrázolások közül a művész készítette érmet tartja legsikerültebbnek.

Dáványi Iván: Weöres Sándor otthonában; „Nagyvilág" 1972/4. sz. 49. l.

Borsos Miklós

Borsos Miklós,Pátzay Pál és
Szabó Iván tanitványa Szöllősy Enikő
szobrászmüvész.

Magyar Hirlap 1969.2.évf.226/9

Borsós Miklós

illusztráció

Magyar Hirlap 2.évf.223/6

Borsos Miklós

Lipták Gábor:Vallomások a Balatonról c. könyvét Borsos Miklős fekete-fehér rajzai illusztrálják.

Magyar Hirlap 1969.2.évf.223%6.

Borsos Miklós

magyar szobrász/1906- /

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972. 246.old.

Borsos Miklós

Mitológia

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népművelési Propaganda Iroda 1972 243.old.

Borsós Miklós

minden müvészeti korszak elsődleges,kezdeti korszakához vonzódik,igy a koragörög és az etruszk formavilághoz.Kifejezésmódjában sosem dekorativ,müvészetéből egyszerüség,klasszikus tisztaság sugárzik.

Koczogh Ákos:A modern müvészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 241.old.

Borsos Miklós

Kossuth-díjas festőművész grafikáiból rendezett kiállítását a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtára és a Tóthfalusi Kollégium.

Északi-Magyarország 1973/91 7 old.

Borsos Miklos 1.

Barangolt vándorlegény módjára a tengerpartokon, Olaszországban Franciaországban. A táj, a kép a vérébe ivódott. Amint a Firenzében töltött idő ifjúságára élet-érzésére és művészetszemléletére döntő befolyást gyakorolt és indulásának határozott irányt szabott, úgy a későbbi évek idejét Tihány atmoszférája érlelte és tette érettéi.

Gál Zoltán: Tóparti beszélgetés.

Ország-Világ 1971/40 13 old.

Borsos Miklós 2

Nagyszebenben született, Gyergyócsomafalváról elszármazott székely családban. Nagyapja vasöntő volt, apja órásmester. Az egyik műhely asztal mellett, a gyermek Borsos Miklós késnyeleket, botokat, tomalcawkokat faragcsált. Rossz tanuló, verekedős, örökösen fabrikáló, rajzolgató, igazi enfant terrible – szörnyű gyerek volt.

Gál Zoltán: Táparti beszélgetés.

Országi-Világ 1971/40 13 old.

Borsos Miklos 3

Kerelmes volt a rajztanárnőjébe. Meg sem csinálta meg a rajzleckéket. Ehelyett kis vázlatkönyvébe rajzolgatott egy-egy alakot, városrészt, ahogy az utcai festőktől elleste. A vázlatkönyv egyszer az osztályfőnöknője kezébe került. Nézegette, forgatta, majd nagy komolyan kijelentette: Borsos belőled nem lesz festő.

Gál Zoltán: Tóparti beszélgetés.

Ország-Világ 1971/40 14 old.

Borsos Miklós

Ez volt az első eset, hogy ezt a gondolatot valaki belém ollotta. Ugyanis nekem eszem ágában sem volt semmiféle pályamondja Borsos. Kitanulta az aranymüves és vésnökmesterséget – már Győrött, ahová 1922-ben került el családjával Nagyszebenből. A két ősi mesterség birtokában készített ezüstlemezből domborított faunfejet, kavicsba vésett Krisztus-reliefet, ötvösmivű gyűrűket, násfákat, karkötőket, később rézkarcokat.

Gál Zoltán: Tóparti beszélgetés

Ország-Világ 1971/40 14 old.

Borsos Miklós 5

Megkezdte művészeti tanulmányait Győrött, Firenzében, majd a Képzőművészeti Főiskolán. Első kiállítása a Nemzeti Szalonban volt, 1932-ben. Szobrait kilenc esztendővel később állította ki először a budapesti Tamás Galériában, majd két évre rá az Ernst Múzeumban.

Gál Zoltán: Tóparti beszélgetés.

Ország-Világ 1971/40 14 old.

Borsos Miklós 6

1945-ben tagja a Művészeti Tanácsnak, 1946-tól 1960-ig tanár az Iparművészeti Főiskolán. 1954-ben Munkácsy-díjat, 1957-ben Kossuth-díjat kapott. 1966-ban megkapta az Érdemes Művész címet. Közben elnyerte a márványáról híres Carrara városának szobrászati díját, a Premio Carrarát. Műveiben gazdag képzelő erő áiad; nyúgalom, harmonia és tisztaság.

Gál Zoltán: Táparti beszélgetés.

Ország-Világ 1971/40 14 old.

Borsos Miklós 7

Firenzében állt össze bennem, Firenze szellemének lényege. Festészet, szobrászat egy dolog. a Ghiberti-kapuk aranyozott képdombormüvei domboru képek. A festmények meg festett szobrok. Ars poeticájarol nem faggatom. Müvei beszélnek helyette, és most megjelent könyve: Visszanéztem félutamból.

Gál Zoltán: Táparti beszélgetés.

Ország-Világ 1971/40 14 old.

Borsos Miklós 8

„A művészet az emberi élet, egyáltalán az élet, a természet kifejezője... Elég ha szembe tudunk nézni önmagunkkal, a világgal, és erről képesek vagyunk közölni valamit, szóban, zenében, írásban, képben, hallhatóan, vagy látva, kapcsolatot teremtünk az emberek és korok között. Öröm, megindultság, szellemi, lelki emelkedettség - ezt adja a művészet, azoknak akik alkatilag képesek a befogadására.

Gál Zoltán: Tóparti beszélgetés

Ország - Világ 1971/40 14 old.

Borsos Miklós

Febröppenö sirálya stilusosan illeszkedik a győri Széchenyi-ház hangulatába

Országos Világ 1969/44 15 old.

Borsos Miklós grafikái

A borító négy oldalán továbbá a szöveg között a 21, 25, 32, 38, 48, 62, és 65, oldalon.

Alföld 1973/5

Borsos Miklós 1

„A távoli kék öböl most halványpiros. Dűs nádkoszorú övezi, az is épp most sötétedőben, a termékeny völgy előtt, a két erdős domb isteni természetességgel szétt árt combyai közt. Aki odanéz, mindenki tudja, az ott az élet tava. Néha megjelenik, összejátszva a képzelettel s a borral.

Kádár Zoltán: Az írói és a művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 61 old.

Borsos Miklós 2

Vagy csak azért vagyon, mert az egészséges nap most viszi le, de csak alvásra, azt a fáradtan is boldog hétköznapot? A festő azt hiszi, azért, mert a származástan és a mélypszihologia tanai is beledonganak itt is az agyakba, szüntelenül, akár a fülekbe most a cserebogár. De ez a tó az a tó is, amelybe János vitéz a rózsát dobta, hogy visszakapja az ő mégis rúvidikéját.

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 61 old.

Borsos Miklós 3

Az Illyés Gyula szavaival festett képet Borsós Miklós illusztrálta, ha úgy tetszik, interpretálta... Mert a képbe rejtve, sűrítve lényegileg mindazokat a létmozgató erőket meghatálhatjuk, amelyek Borsos művészi magatartását, formaalkotó világát meghatározzák. Mindenek előtt – a szó klasszikus, azaz teljes értelmében vett kozmikus igényt.

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 61 old.
62 "

Borsos Miklós

62 új sajátos, az egyetemesre szomjazó művészi művészet alkat keresi öt szobrászszá, keresztrejtvények és dombormüvek formanyelvjaivá, de egyúttal a vonalak müszikusaivá. Az ügyesszittal a vonalak müszikusaivá. Az ügyesszittal a vonalak müszikusaivá. Az ügyesszitt

Borsos Miklós. 5

A zene vránti legbensőbb vonzodása képes-
sé teszi arra, hogy nemcsak a képzőmüvé-
szeti kifejezésmód ritmikájának legdrá-
maibb és leggyöngédebb hurjain játszon,
hanem arra is, hogy szívhangjai együtt
hullámozzanak az irodalmi alkotásoké-
val. A hullámokat itt nemcsak a szó fizió-
logiai értelmében, müszerrel felfoghatóan
értettük, nem is pusztán a költői képre, ha-
nem a bevezetőnk idézetében megjelenő tó
hullámaira gondoltunk.

Kádár Zoltán: Az irói és müvészi szándék talál-
kozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 62-63 old.

Borsos Miklós 6

Művészetének egyik nagy alapélményét ugyanis Tihany, a Balaton királynője adja meg. Persze, a magyar tenger habjainak zúgásába a déli tengerek morajlásai is belecsendülnek... Lampedusa „Lighea"-jának illusztrációiban, Illés Endre-Vas István „Trisztán" c. drámája hoz készült rajzokban.

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old.

Borsos Miklós 7

Arany János műveihez éppúgy, mint Ady szerelmes verseihez készült képekben, mindenekelőtt pedig Illyés Gyula „Fekete-fehér" c. kötetéhez (ahonnan a bevezetőnket is vettük) vagy a Görögországi utirajzban – s még sok más illusztrált kötetében – egyik főmotívum a hullámok világa. Milyen erejük van a hullámoknak? Borsos Miklós művészetében gyakran a Sors szimfóniáját muzsikálják!

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old.

Borsos Miklós 8

Különösen az említett Illyés-kötet illusztrációiban vagy a „Görögországi utirajzban", amelyet Képes Géza „Kő és festék" c. kötete örökit meg, de legerőteljesebben, legdramaibban a nemrégiben készült – nyomtatásban még meg sem jelent – „Jonás története"-nek képeinfejeződik ki ez a sajátos borsosi formálátás: a hullámok rajzával ábrázolt érzésáradat...

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék talál hozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old.

Borsos Miklós 9.

De mielőtt a biblikus történet babitsi feldolgozásához készült Borsos-illusztrációkat részletesebben elemezzénk, mas olyan formateremtő erőkről se feledkezzünk meg. amelyeknek Borsos művészi világában sorsszerű szerep jut. Igaz, Borsos Miklós a szo legigazibb, legősibb értelmében vett „erotikus" művészetéről már az Alföld hasábjain korábban szót ejtettünk.

Kádár Zoltán: Az vioi és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old.

Borsos Miklós 10

Midőn Ady szerelmes verseihez készült rajzait elemeztük, azonban éppen az előbbi képpl- a hullám-szimbolikával- kapcsolatosan is utalnunk kell arra, hogy nála a szerelem sohasem öncélú játék, hanem mindig kozmikus értelme van, a Természet és a Szerelem olyan egységes formalátásban fejeződik ki nála, ahogyan az idézett illyesi sorok is sejtetik.

Babits Mihály „Irató"-ját, az erotikus világköltészet közel 70 remekének magyar fordítását 1970-ben illusztrálta 12 rajzzal Borsos.

Szádai Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old.

Borsos Miklós 11

Az anekreoni vers, a „Szüret" illusztrációja akár a bevezetőnkben idézett illyési szöveg interpretaciója is lehetne: az ölelkező ifjú pár fölött óriási kéz tartja a mámor szimbolumát, a szőlőfürtöt, s a jelenet mögött az ég és a víz hullámai s a hegy - akár a tihanyi-lágy vonulata... Mert Borsos - s erre is utalnak kezdősoraink - mindig vissza - visszatér a kedvelt hazai tájra, a klasszikus világ örök szépségeinek rajongója mindent beleolvaszt édes honának hőn szeretett képébe...

Kádár Zoltán: Az irói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old.

Borsos Miklós 12

Mert Itália és Hellász, antik és mai emberek és vágyak nála itthon, „János vitéz hazájában" kapnak igazi értelmet, ahol Rurydike Yuliskává változik, nagy, szent valósággá válik minden szépszavú mese és játék ... Babits Mihályról írja Lukács György, hogy nála a „vallomás" ... „legtöbbször a lírám stilizált tárgyi világba van kivetítve: stilizált formába van eldugva; objektivalva van".

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63old

Borsos Miklós 13

Borsos Miklós mint ábrazoló-művész, ~~el~~ szükségszerűen él ilyen művészi eszközökkel. De ezen az általános vonáson messze túlmenően, ennél sokkal, de sokkal mélyebben, Borsos Miklós számára élete válságos oráiban különös erőt nyújtott a költő legdramaibb vallomása: a „Jonás-könyve.

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old.

Borsos Miklós 14.

Borsos nemrég megjelent önéletrajzában élete legsötétebb szituációinak érzékeltetésére saját szavait, a helyzet prózai vagy éppen drámai leírása helyett, Babitsot idézi. Mégpedig a Jónás történetéből a személyes sorsának legmegfelelőbb sorait. Háromszor is felbukkan Jónás arca a művész vallomásaiban, mindháromszor a legváltozatosabb emberi helyzetek szifejezésekent. A fénytelen napok s a vigasztalan éjek elmúltával a művész tollat és ecsetet ragadott, s leírta s illusztrálta Jónás történetét.

Kádár Zoltan: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyv illusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old

Borsos Miklós 15

Művészi pályáján különleges helyet betöltő mű két példányban készült el: az egyiket tollrajzok magyarázzák, a másikat tűs és ecsetrajzok. A két változat kompoziciói lényegileg azonosak, de a különböző művészi eszközök következtében hatásuk más és más. Illusztrációinak alapgondolata - amelyet a kezdő és záró illusztrációk hangsúlyoznak leghatározottabban az Ember és a Sors dialektikája: az előbbit az egynek emelt karú Proféta, az utóbbit a felette nemán sötétlő isteni Szem jelképezi.

Kádár Zoltán: Az vízi és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63 old

Borsos Miklós 16

Ez a kettösség, a Végtelen, sötétlő Hatalom és a kicsi földi emberi lény rappant feszültsége legmegkapóbb erővel a 2. tus-ecsetillusztrációban jelentkezik (ugyanennek a rajzi változatán egyszerűbben, de geometrikusabban és szemelytelenebbül, kevésbé drámaian fejeződik ki a mennyei Hatalom) A drámai feszültség csak fokozódik a viharba került hajót bemutató rajzokban: a tollrajz a hullámok nyugtalanságát, az ecsetrajz a végzethozó sötétséget fejezi ki erőteljesen.

Rádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 63-64 old.

Borsos Miklós 17

A Jonás tengerbe vetéséről írott babitsi sorokat idézi Borsós életrajzának egyik rövid de sötét fejezetében. Három-Három rajz kapcsolodik ehhez a gondalathoz, Jonás földreteperése, tengerbedobása s végakkordul az elcsendesült tenger, ahol csak fekete hullámok jelzik a tragédiát. A képek drámaisága a tetőpontra érkezett... A profetát elnyeli a roppant cethal.

Rádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 64 old.

Borsos Miklós 19

Végül a Szörny kiokádja a Prófétát... a mű-
vész is megszabadul s térden állva ad hálát
a felette a sötét gomolygásan-tül is fényes
szegélyű mennyei erőnek. (A rajzi változat-
ban a dráma végakkordja szelidebb, hisz itt
a napkorong fényes, csak a próféta zilált tes-
te, s a Nap felé emelt remegő keze jelzi a történet
borzalmát, ...) A próféta, a művész tehát
kiszabadult a Sötétség mélyéről —

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék ta-
lálkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 64 old.

Borsos Miklós 18

Majd egy megdöbbentő kép: a művész a cet-
hal gyomrában senyvedő Jonást, mint sötét
börtönlakót mutatja be, mert az életrajzban
az utobb idézett babitsi mondatok így folyta-
tódnak: „Nem három nap és három éjjel lett ez
nekem, mint Jonásnak, hanem kilenc nap és
kilenc éj". Majd a sötétség gyomrában látjuk föld-
rebarulva: ... Két reszkető kéz jeki a szabadság
után esengő prófétát... művészt.
Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék ta-
lálkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 64 old.

Borsos Miklós 20

A főiskolán elszántan tanítottam tovább
"a művészet igazát, amit annyi kín és öröm
között a magasságokban és a mélységekben
megismertem" folytatja vallomását Borsos –,
majd ismét Babitsot idézi, a mű III. részé-
ből (midőn Jonás Ninivébe ment vala). Mert
vétkesek közt cinkos aki néma. Es Jonás neki
fohászkodik, égnek tárja kayait, majd nagy
sebbel-lobbal, mint aki gyorsan jová akarja ten-
ni mulasztásait, elindul Ninivébe.
Kádár Zoltán: Az iroi és művészi szándék halál-
kozása Borsos Miklós könyvilluszhációiban.
Alföld 1973/5 64 old.

Borsos Miklós 21

Rendkívül feszültséget ánil el ez a jelenet, amidőn a próféta megpillantja a Várost: fent az Ur óriás Napja, lent az égnek emelt kezü Jónás, a nagyság és a törpeség közt a titokzatos város hatalmas tömbje. Eleglepő a következő jelenet – amely a korábban elemzett erotikus kompoziciók ellenkező előjelü folytatása: Jonást megragadják a forrotestü ninivei asszonyok.

Kádár Zoltán: Az irói és müvészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvilluszkaciáiban

Alföld 1973/5 64 old.

Borsos Miklós 22

E jelenet rajzában a mozgás nagyszerű dinamikája s a női testek formáinak könnyed bája nem feledteti a téma mélységes, sőt szinte tragikus drámaiságát. A ciklus záróképei – a negyedik részhez kapcsolódva – a fa alatt ülő proféta pihenése és töprengése a nagy dráma erőteljes végakkordjai, majd az utolsó képben újra az első kompozíciója tér vissza; az égnek emelt karú proféta és Jehova óriás szeme zárják a megkapó erejű ciklust.

Kádár Zoltán: Az írói és műveszi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5/ 64 old.

Borsos Miklós 23

Illusztráló levékenységében - nyugodtan állíthatjuk - a „Jonás történet" jelenti a drámai csúcspontot. Nemcsak azért, mert maga a történet különlegesen alkalmas mélységesen szimbolikus erejű képek bemutatására, az élbukó, de az igazságra törekvő, a közösség szolgálatáért áldozatoktól sem megrettenő emberi sors bemutatására - hanem azért is, mert Borsos azt is lehetővé tette, hogy személyes sorsának drámáját, bemutathassa, hiszen önéletrajzában nemcsak a börtönélményt, de életének más szomorú fordulatait szintén Jonás történetének szavaival jelképezi.

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 64-65 old.

Borsos Miklós 24

Mert Borsos, minden erőszakolt „aktualizálás" nélkül, kifejezésmódjában, formálásában, rajzi technikájában teljesen naivá, vagy ha úgy tetszik: örökérvényűen emberivé tudta varázsolni a régmúlt idők mitikus ízű történetét, ahogy Babits is az egyéni és az általános emberi sors mélységeibe és magasságaiba emelte Nínive profetájának sorsdrámáját.

Kádár Zoltán: Az írói és művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban.

Alföld 1973/5 65 old.

Borsos Miklós

Vészt vett a Bakonyi Múzeum jubileumi kiállitásán.

(b. e.) Huszonöt év képzőművészeti alkotásai Veszprém megyében.

Országs-Világ 1970/28 21 old.

Borsos Miklós
illusztrációja Sziráky Judit
Hajnali madár csinü kötetében.

Magyar Hirlap 1972/37 10 old.

Borsos Miklós
illusztrációja a készülő Petőfi kö-
tetben.

Magyar Hírlap 1972/37 10old.

Borsos Miklós

Karinthy Frigyes síremléke, Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotása.

Szerdán délelőtt avatják fel Karinthy Frigyes síremlékét.

Magyar Hírlap 1972/18 8old.

Borsos Miklós

rajza.

Magyar Ifirlap 1971/358 2 old.

Borsos Miklós
illusztrációja a szépirodalmi
könyvkiadónál készülő Petőfi-
kötetben.

Magyar Hírlap 1971/331 11old.

Borsos Miklós
szobrász művész és Kovács Margit kera-
mikus állandó kiállítást kap Győrben,
A város két neves Kossuth-díjas szülötte.
Mind két kiállítás nagy értékű és a
célnak megfelelően helyreállított mű-
emléképületben kap helyet.

Észak-Magyarország 1974/24 7 old.

Borsos Miklós

Neve említve.

Bernáth Aurél: Kisebb világok – Bp. 1974. 137 p

Borsos Miklós

tanulmányrajza Madásch xxxxéremhez.

Magyar Hirlap 1974/89 9.old.

Borsos Miklós

Az inotai aluminium művelődési házában kiállitás nyilt, többek között résztvett ezen Bernáth Aurél, Borsos Miklós, Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Gárdos István

Magyar Hirlap 1974/66/8

Borsos Miklós

Bernáth Aurél barátjaként neve említve.

Bernáth Aurél: Kiselb világok – Bp. 1974. 141 p.

Borsos Miklós

Ady-vershez (illusztráció)

Népszava, 1974. ápr. 13. 102 cíj. 86 sz. 7 p.

Borsos Miklós

Ady vershez (illusztráció)

Népszava, 1974. ápr. 13. 102 érf. 86 sz. 5 p.

Borsos Miklós festőművész

Irodalmi illusztrációit Kaposváron a Rippl Rónai múzeumban ~~rendezték~~ állították ki

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1969. márc.

Borsos Miklós szobrászművész

MEGHÍVÓ

A JANUS PANNONIUS MÚZEUM ÉS A PETŐFI IRODALMI MÚZEUM

MEGHÍVJA ÖNT

BORSOS MIKLÓS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

IRODALMI VONATKOZÁSÚ ALKOTÁSAIBÓL RENDEZETT

KIÁLLÍTÁS ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1968 DECEMBER 13-ÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR
PÉCS, RÁKÓCZI U. 15.

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

VAYERNÉ, ZIBOLEN ÁGNES

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ,
A PETŐFI IRODALMI MÚZEUM TUDOMÁNYOS MUNKATÁRSA

68-6323 Pécsi Szikra Nyomda

F. k.: dr. Dankó Imre

Borsos Miklós

Győr város tanácsának elhatározása alapján megrendezi a város szülöttének állandó kiállítását.

Magyar Nemzet 1974 január 30
4. old.

Borsos Miklós

A miskolci filmfesztivál egyedülálló vállalkozását méltatja Vadas József: "Az érem hiányzó oldala" c. kritikájában, mely a Magyar Nemzeti Muzeumban rendezett, -"Budapest és az éremmüvészet" cimü- kiállitásról szól. "Évről-évre a legjobb magyar szobrászokkal tervezteti a dijat", s ebből a kiváló sorozatból szerepelnek a tárlaton a müvész alkotásai,-de a müvek tartalmát külön nem ismerteti a beszámoló.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. nov. 24.
XVII. évf. 47. sz. 12. lap.

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve.

Bodoi Ferenc: Képzőművészeti krónika

Solymár István: Hagyomány és lelemény a képzőművészetben 340-342.

JELENKOR, Pécs, 1973. április

XVI/4.

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve.

Bodri Ferenc: Képző- művészeti krónika

Sík Csaba: Rend és kaland

340-342.

JELENKOR, Pécs, 1973, április XVI/4.

Borsos Miklós, szobrász

Sink Károly Borsos-szobrok fotóival illusztrálta Lampedusa Lighen c. regényét.

(–k): Sink Károly harminc fotókönyve 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 8.

Borsos Miklós

Kátai Mihály tőle tanulta az anyag szeretetét
és megbecsülését.

Nagy Jelikó: Kátai Mihály; Műgyűjtő 1972/II.sz. 30. l.

Borsos Miklós

Svábyt Lajos előtt megörökítette Szabó Lőrincet.

Vadas József: Adytól – József Attiláig; Műgyűjtő, 1971/3. sz. 51. l.

Borsos Miklós

Szobrokkal szerepel a Koppenhágában (októberben), majd Aarhusban nyíló mai magyar képzőművészeti kiállítás anyagában.

Művészet, 1972/3. sz. 63. l.

Borsos Miklós

neve említve, művei szerepelnek a Szinyei Társaság 10. kiállításán a Nemzeti Szalonban

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Magvető Bp.1972

73. old.

Borsos Miklós

olykor megjelent a Gresham kávéház-
ban összegyűlt művészek társaságában.

Pataky Dénes: Bernáth Aurél, Budapest, 1972

81

Borsos Miklós

může:

„Krúdy Gyula síremlékе," 1968. Kerepesi temető." 52. sz. reprodukció!

Székely András: A száféves Budapest szobrai ból, Budapest, 1972

291

Borsos Miklós
szobrán

~ volt Engelsz József mestere a
Főiskolán.

Dániel Kata: Engelsz József. 9.
Képzőmű. Kiad. 1972.

Borsos Miklós

Könyvillusztrációiból – Martyn és Barsha László munkáihoz kapcsolódóan – az Irodalmi Múzeum kiállítást rendezett.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 64. l.

Borsos Miklós

Illusztrációs munkái kiállításra kerültek az Irodalmi Múzeumban.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 67 l.

Borsos Miklós

Veress Miklós a tanítványa volt az Iparművészeti Főiskolán.

Fehéte Judit: Terrazzók Hollókázán; Ipari Művészet 1972/4.sz. 13.l.

Borsos Miklós

Sercyély Márta az Iparművészeti Főiskolán a tanítványa volt.

Fehete ő volt: Tervezők Hollókázán; Ipari Művészet 1972/4. sz. 13. l.

Borsos Miklós

műve:

„Egry József", 1964. XI. Egry József utca 3/11. 36. sz. reprodukció.

Széhely András: A százéves Budapest szobraiból, Budapest, 1972

281

Borsos Miklós

műve:

„Kitolipz," 1968. I. Vár, a Palota déli kertje. 46. sz. reprodukció.

Szekely András: A szárfeves Budapest szobraiból, Budapest, 1972

291

Borsos Miklós

30 év óta Tihanyban tartózkodik. Kossuth és Munkácsy díjas. „Aranykor" reprodukció.

J. és cím nélkül: Daily News, Budapest, 1972-december. 2

61

Borsos Miklós

A Tihanyi Múzeumban kiállítása volt.

Frank János: Kovandi Erzsébet kiállítása Tihanyban;
Veszprémi művészeti Almanach 3, 50.l.

Borsos Miklós

készítette a Kerepesi temetőben álló Heltai Jenő-, Karinthy Frigyes-, és Krúdy Gyula-sírok szobrait.

R.Gy.: A művészparcellában. - Budapest, 1972.11.sz. 23-25.l.

Borsos Miklós

A Kisplasztikai Biennálé (Pécs, 1969. X. 5 - XI. 9.) egyik díjnyertese.

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 61. l.

Borsos Miklós

szobrán

~ illusztrációiból kiállítás volt

az Irodalmi Múzeumban.

Képrőmův. Almanach 3. 64.

Corvina 1972.

Borsos Miklós

szobrai

a kiállítás volt a Tihanyi Múzeumban.

Képzőműv. almanach 3 50.
Corvina 1972

Borsos Miklós
szobrán

~ díjat nyert a Pécsi Hisplasztikai

Biennálén / 1969 ./

Képzőmův. almanach 3 61.

Corvina 1972

Borsos Miklós

Izotván

~ illusztrációiból kiállítást rendezett

az Irodalmi Múzeum /1970/

Képrőmű. Almanach 3. 67.

Corvina 1972.

Borsos Miklós

A Műcsarnok magyar képtárlatán szerepelt Segesdy György, Kovács Ferenc, Borsos Miklós és Vigh Tamás szobrai, Szőnyi István, Ferenczy Noémi alkotásai.

Magyar Hirlap 1969.2.évf.261/9

Borsos Miklós

"Rendhagyó kaland" cimmel Vadas József ir Sik Csaba: Rend és kaland c. könyvéről, melyben "ihletett, szépirói rangu tanulmány"-t irt Borsos Miklósról a szerző.
A könyv nagyrészt -idegenbe szakadt- magyar művészeket sorol fel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 9.
XVII. évf. 23. sz. 12. lap.

Borsos Miklós

rézkarca

Alföld 1973/7 borító 2 old.

Borsos Miklós

Illyés Gyuláról készitett rajzát bemutatja a lap.
Keresztury Dezső: "A legmagasabb rang" c. megemlékezése az iró 7o. születésnapjára, s ennek illusztrálására szolgál az arckép. Repr.

Két versillusztrációjának repr.-óit is hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. nov. 4.
XVI. évf. 45. sz. 1o. lap.
11. "

Borsos Miklós

Az International Who's Who c. életrajzi lexikon, körülbelül huszezer életrajzot tartalmaz. A lap felsorolja azokat a magyar irókat, tudósokat, képzőművészeket,-közöttük a művész nevét is megelitve- akik a„földkerekség élő kiválóságai"közé tartoznak.

Élet és Ir dalom, Bp. 1973. febr. 3.
XVII. évf. 5. sz. 6. lap.

Borsos Miklós

"Magyar szobrászat 1957-1972" cimmel, február 15.-én a Puskin Muzeumban nyitják meg azt a kiállitást, amelyen százhusz szobor, hatvan érem és harminc köztéri szobrunk kerül bemutatásra,-közöttük a müvész alkotásai is,-közli a lap "Tájékozódás" c. rovata, "Magyar szobrok Moszkvában" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. február lo.
XVII. évf. 6. sz. 6. lap.

Bodos Miklós, nobrán

A várkertet több műve díszíti.

Körülük is kiemelkedő alkotás.

Janus Pannonius-szobor: Repr.

G. Sándor Mária: A pécsi barbakán 2167-2169.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. XI. 17. XXVII/46.

Borsos Miklós, szobrász,
grafikus

Csuka Zoltán fordításaiban megjelent jugoszláv lírai antológia illusztrációit rajzolta. A recensens részletesen elemzi művészetét.

Anggal Andre. Csillagpor

1047 - 1050

Jelenkor, Pécs, 1971. november XIV/11.

Borsos Miklós, szobrász

Önéletrajzi írásának ismertetése.

Szepesi Attila: Borsos Miklós: Visszaméztem félutamból 89–90.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. január XXVI 1.

Barabás Miklós, szobrász

Tanítványa volt Samu Katalin.

Tandi Lajos: Samu Katalin szobrai 94-95.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. augusztus XXVI/8.

Borsos Miklós, szobrász,
grafikus

Illusztrálta a kötetet.

↓

6. S.: Bodosi György: A Nap hiánya
84–85.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. május

XXVI
5.

Borsos Miklós, szobrász

A két erdélyi művész kiállításának katalógusához írt előszót.

↓

L. K.: Benczédi Sándor és Cs. Erdős Tibor kiállítása Vásárhelyen 125.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. március XXVI/3.

Borsos Miklós, szobrász

- Visszaemlékezései megemlítvék.
(„Vásárhelytől a fényes Portáig.")

Fábián Ignő: Továbbélő hagyomány
70–76.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. november XXVI/11

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Illyés könyvét illusztrálta.

Grezsa Ferenc: Illyés Gyula: Kora tavasz – Mint a darvak 38-40.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. november XXVI/11

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve.

Vekerdi hánló: Sík Csaba: Rend és kaland
86-89.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7.

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve.

—— mi —: Győrbe költözik a Mudúch gyűjtemény 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 11.

Borsos Miklós, nobrán

A székesfehérvári Képtárban szerepel.

Rózsa Gyula: Az Európai Iskola vizsgája 7.

Népszabadság, Bp 1973. okt. 19.

Borsos Miklós

Tihonyi otthonában alkotja műveit.

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika, Budapest, 1969.

281

Borsos Miklós

Egry József bronzérme, 1958.

" 123. a-b. reprodukciók.

Szabó Zoltán: Balatoni képes krónika.

Budapest, 1969.

Borsos Miklós, szobrász

Kassák Lajos vól nóló vimaculéke-
zéseit körli a

↓

— : Múrsák 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 28.

Borsos Miklós

müve: az ezeréves Esztergom emlékérme.

Reprodukció.

Névnélkül: Premier attends millenary meeting.

Daily News, Budapest, 1973. aug. 19.

11

Borsos Miklós

Kedély mellszobra
a szombathelyi rendőrtelepre
Zemil

Népszava 1973 február 2
Zold

Borsos Miklós

Olvasható a
13. oldalon

Magyar Nemzet 1973 február 4

Borsos Miklós

Szobrai szempelnek a

inszkvai Puskin múzeumban rendszett

Magyar szobrászállítáran.

Magyar Nemzet 1973 február 15

4. old.

Borsos Miklós

Grafikus-szobász

1966-ban készítette Mészáros Marta
Borsos Miklóst ábrázoló fiilmjét.

-.-: MAFILM képzőművészeti jegyzéke.
MŰVÉSZET, 1973.március - 12.oldal

Borsos Miklós
festmény

„Egy plakett"
(repró)

Rácz István: Hódolat Egry Józsefnek.
MŰVÉSZET, 1973.március - 26.oldal

Borsos Miklós
nobrán

Borsos Miklós volt Bors István
mestere az Iparműbészeti Fő-
iskola nobrán tanszakán.

Kovács Gyula: Honty Márta és Bors István.
MŰVÉSZET, 1973.február - 25.oldal

Borsos Miklós
szobász

Domlovász, Kohár, Riesz József
mellszobor, 5/4 méret, bronz
(vepro)

-.-: Nivódijas müvek.
Müvészet, 1973. április - 35.oldal

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Miskolc új és helyreállitott létesitményei 1945-1980.
1.-Szobrok, [illegible] emléktáblák.
41.-Petőfi portré.-I.ker, Petőfi Kollégiumban.-
Borsos Miklós müve. 201.old.4.jegyz.

[illegible].HORVÁTH BÉLA: A Miskolci városkép változása 189.old

Herman Ottó Mun. Évkönyve. XI. Miskolc, 1972

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Miskolc új és helyreállított létesitményei. 1945-1970.
1.-Szobrok, kutak, emléktáblák.
51. Miskolci Nehézipari Müszaki Egyet. II. ker. Egyetemvárosi
3.-Álló férfi, dombormü.-E/3 Koll. homlokzat.
Borsos Miklós müve.-201. old. 4. jegyz.

ifj. HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változása 189. old

A Herman Otto Muz. Évkönyve. XI. Miskolc, 1972

BORSOS MIKLÓS, szobrász

A Petőfi Irodalmi Muzeum Évkönyvének/9.-1971-72/ fedőlapján Borsos Miklós szobra Illyés Gyuláról.

A Petőfi Irodalmi Muzeum Évkönyve, 9. Bp. 1971-72.

BORSOS MIKLÓS, szobrasz

Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
KHARON LADIKJÁN VAGY AZ ÖREGEDÉS TÜNETEI. Essző-regény.
Bp.1969. Szépirodalmi Könyvkiadó. 230/1/1. 19.cm.
Borsos Miklós 8 illusztrációjával.-Színes borító:
Borsos Miklós. 172.old

PÁL FERENC:-Illyés Gyula munkainak első kiadásai 169.old

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve, 9. Bp. 1971-72.

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Illyés Gyula munkáinak első kiadásai

FEKETE-FEHÉR, Versek. Bp. 1968. Szépirodalmi Kiadó. 158/2/

1. 24 cm. - Illusztrálta: Borsos Miklós. -

Szerző fényképe: Gyökér László. [illegible]

Borító: Pap Pintér László. 172. old.

PAL FERENC: - Illyés Gyula munkáinak első kiadásai 169. old

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve, 9. Bp. 1971-72.

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Borsos Miklós érme: Illyés Gyula.- Elő és hátlap.
Fekete repr. 42-43. old.

BÉLÁDI MIKLÓS: 1945 tőn/1910/Illyés Gyula lirája

A Petőfi Irodalmi Kuzeum Évkönyve, 9. Bp. 1971-72.

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
DÓLT VITORLA, Versek. Bp. 1965. Szépirodalmi Kiadó. 204/1/
1. 25 cm. Borító: Borsos Miklós, 172.61.

PAL FERENC: Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
169. old

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve, 9. Bp. 1971-72

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Illyés Gyual munkáinak első kiadásai
POHARAIM, ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK. Bp. 196[illegible]. Szépirodalmi Kiadó, 762 l. 24 cm.-A költő portréja és a védő borító: Borsos Miklós. 172.old.

PÁL FERENC: Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
169.old

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve, 9. Kp. 1971-72

Borsos Miklós

A szombathelyi zeneiskolában helyezik el Kodály-mellszobrát. (említve).

(NTI): Új szobrok országszerte, bővülő kisplasztika választék.

Népszava, 1973. febr. 2.

Borsos Miklós
szobrász

A Főiskolán Németh János
mestere volt Borsos Miklós

Koczogh Ákos: Németh János.

Művészet, 1973. július - 21. oldal

Borsos Miklós

grafikus

Részt vett a Nemzetközi Érem-
művészeti kongresszusán és kiál-
lításán Helsinkiben.

-----:FIDEM Nemzetközi éremkiállitás és .....
Művészet, 1973.junius - 43.oldal

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve: Borsos Miklós nyilatkozatai Csáky Józsefről. („Visszanéztem félutamban" c könyvében.)

Dévényi Iván: Képzőművészeti Könyvszemle — Csáky József ... 1108-1111.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve: Sík Csaba tanulmánya Borsos Miklósról.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvnemle – Sík Csaba: .... 1108–1111.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XV/12.

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve: Janus Pannoniusról
készült szobra. (Pécs. Várkert.)

Rajnai László: Janus Pannonius
szemszögi latinul és magyarul
1052-1056.

JELENKOR, Pécs, 1972. november

XV
11.

Borsos Miklós, nobrán

könyvének ismertetése

↓

Dévényi Iván: Borsos Miklós: Visszanéztem félutamból 184-185. o.

XV.

JELENKOR, Pécs, 1972 Jelmár 2.

Borsos Miklós, szobrász

Az Olimpia étterem bejáratánál
áll egy női akt figurája. (Pécs.)

– : A pécsi képzőművészek kiállítása (12)

93–96.

JELENKOR, Pécs, 1972. január XV/1.

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve: Boss István tanult nála.

Hallama Erzsébet: Látogatás Boss Istvánnál és Honty Mártánál
544-547.

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

Borsos Miklós, szobrász

Megemlítve.

Berthon Bulcsu: Interjú Illés Endrével

483-493.

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

Borsos Miklós, szobrai

Az Egry József Múzeum előtt
állítják fel Borsos Miklós
alkotását: Egry mellszobrát.
— : Egry József Múzeum Budapestben

7.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 2.

Borsos Miklós, szobrász

Egry Józsefről készült bronzszobrát az emlékmúzeum előtt állították fel.

—: Megnyílt a badacsonyi Egry József-emlékmúzeum 7.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 9.

Borsos Miklós, szobrász

A győri számaszárú Borsos Miklós állandó kiállítócsarnokának létesítését is tervezik.

—: Győr város a műemlékekért 6.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 26.

Borsos Miklós, szobrász

Ifj. Borsos – szobor a Pro Musica – verseny díja.

– : Változatos zenei program a rádió műsorán a nyári hónapokban 8.

Népszabadság, Bp. 1973. júl. 11.

Bonos Miklós

An esztergomi millennium alkalmából emlékplakettet készít a művész.

Népszabadság, 1993. márc. 3.

Borsos Miklós

Kodály - mellszobra a szombathelyi zeneiskolát fogja ékesíteni.
(emlétve)

Népújság, Heves, 1973. jan. 2.

Borsos Miklós szobrászművész

a győri Kazinczy Gimnázium fizikatanára Kolozsváry Ernő műgyűjtő birtokában van, lakásán látható a művész egyik szobra.

Szapudi András: A tanár gyűjteménye.

Ifjúsági Magazin, Budapest, 1974. máj.

Barsos Miklós

Illyés Gyula portréja, (vézkarc),
(repr.)

Alföld, 1974. 7. borító 2. old.

Borsos Miklós

Szombathelyen a Szavaria Múzeumban grafikai kiállítás nyílt a pécsi Janus Pannonius gyűjteményéből. A tárlat a XX. sz.-i magyar rajzművészet keresztmetszetét adja. Szerepelnek a művész rajzai is.

TV. Híradó.

1974. V. 4. TV. 19.30 Gué.

Bozsó Miklós

Kassák Lajos alkotásaiból nyílt kiállítás a Tolnai Irodalmi Múzeumban. A kiállításon a kortársak tanúskodnak vajzokkal, fényképekkel, hogyan látják Kassákot! — a művésza is szerepel művével abban a körben.

Esti Kronika.

1943. X. 12. 19.00 III/V.

Barcsay Miklós szobrász

A Margit-szigeti művésztelepen áll szobra: Barabás Miklóstól készített műve. (repr.)

Fővárosi Magazin, Budapest, 1974. ápr.

Borsos Miklós szobrászművész

Lipták Gábor háza a magyar irodalmi és művészeti élet valóságos találkozóhelye volt. Grafikai gyűjteményében szerepel „Balatoni szél" c. szobrának rajza. /emlétve/

Kaleidoszkóp.

1973. XII. 06. URH 20.41

Borsos Miklós

„Új grafikai lapok" c. kiállításon – a miskolci képtárban – rézkarcokat, rajzokat láthatunk. A művész véhány munkája szerepel a tárlaton.

Déli Krónika.

1974. IV. 6. 12.00 / 5 zné /

Borsos Miklós 1)

Festmény a lakásban: az alanti vizsgálathoz fontos volt a kérdés: milyen képek találhatók az emberek lakásában. Hegyszíni sillabizálások segítségével a festők nevéről kaptak némi információt. A művészneve ismert a festők-grafikusok közül. Valószínűleg a Képcsarnok Váll. útján került a lakásba.

Vitányi Iván: Képzőművészeti ízlésvizsgalat munkások között.

Új Irás, Budapest, 1973. okt. 45. old.

Borsos Miklós 2.) Folytatás

A képzőművészeti ízlés mérése reprodukciókkal. Az első sorozat

Az alanti vizsgálathoz tartozó ízlésmérésre az első sorozat reprodukciói „hagyományos" és a hozzá megfogalmazásban közelálló kortárs festészet alkotásai közül kerültek ki. A pozitív „szavazatok"-on a művész neve szerepel.

Vitányi Iván: Képzőművészeti ízlésvizsgálat munkások között.

Új Irás, Budapest, 1943. okt. 77. old.

Borsos Miklós szobrászművész

Kolozsváry Ernő györi tanár műgyűjtő 1913-ban vette meg „Bárányos lány" c. rézdomborítását, – „Pásztor" c. márványszobrát, „Absolon" – „Balatoni naplemente" és „Napos délelőtt" c. lavírozott tusrajzait (emlitve)

Heitler László: Beszélgetés egy műgyűjtővel. Életünk, 1944. 1. 68. old.

Borsos Miklós szobrászművész

a berlini Magyar Kultúra Házában megnyílt a mai magyar éremművészet kiállítása, melyen szerepelnek érmei.

Magyar Nemzet, 1974. márc. 15.

Borsos Miklós
grafikus-nobrán

1965-ben Borsos Miklósnak volt
tárlata Tihanyban.

Tóbiás Áron: Volt Tilor múhelyében.
Tilior, 1974. aug. 13-10 Ap.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Véhány műve van kiállítva
↓ Győrött.

Rózsa Gyula: A Kolozsvári-gyűjtemény Győrött 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 aug. 7.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Megemlítve.

Székely András: Kolbe Mihály grafikái 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 7.

Borsos Miklós, szobrász,
grafikus

Babits Mihály: Jónás könyvét.
Leírta és rajzolta Borsos Miklós.

— : Most jelent meg

Δ.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 21.

Borsos Miklós, szobrok

Leningrádban nevelt grafikáival.

– : Magyar Képzőművészeti Kiállítások Külföldön 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 26.

Borsos Miklós, szobrász,
grafikus

Leningrádban szerepel grafikáival.

— : Magyar Kiállítások külföldön 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jún. 4.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Szerepel Leningrádban.

-: Magyar népművészeti tárlat nyílt Leningradban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jul. 13.

Borsos Miklós, szobrász

A Petőfi Irodalmi Múzeum Illyés-gyűjteményének címlapján áll Borsos-szobor portréjának reprodukciója.

Bárdosi Németh János: Illyés Gyula

474–476.

XVI

JELENKOR, Pécs, 1973. május

5.

Borsos Miklós, szobrász

Az Egry Emlék múzeum előtt helyezték el Borsos Miklós Egry-mellszobrát.

= : A Jelenkor krónikája

863-864

XVI
9.

JELENKOR, Pécs, 1973. szept.

Borsos Miklós

Aktok lovassal p.fes 270x380mm

XV. Századi Magyar Gráfika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Borsos Miklós
művei is láthatók azon a kiállításon
amely harminchat képzőművész al-
kotásaiból nyílik meg legnap a
balatonfüredi művelődési házban.

Magyar Hirlap 1972/181 13old.

Borsos Miklos.
Kossuth-díjas művész alkotását,
Kanizsai Dorottya szobrát, ma
avatják, a siklósi vár előtt.

Magyar Hírlap 1972/160 13 old.

Borsos Miklós

rajza.

Magyar Hírlap 1972/139 11 old.

Borsos Miklós

rajza

Mikszáth Kálmán: A fekete város
című regényéhez (Szépirodalmi).

Magyar Hírlap 1972/71 IV. old.

Borsos Miklós

Kossuth- és Munkácsy-díjas szobrászmüvész kiállítása Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum képtárában nyílt meg tegnap. Borsos Miklós alkotásai közül elsősorban kőszobrok – főleg porhék, – valamint ermek, lemezdomborítások és grafikák láthatók.

Kiállítások.

Magyar Hírlap 1972/59 6 old.

Borsos Miklós
rajza.
Bodosi György A nap hiánya ciinü verseskötetéből. (Magvelő)

Magyar Hirlap 1972/57 IV. old.

Borsos Miklós
Kossuth-díjas szobrászművész alkotásai-
ból nyílik kiállítás Kecskeméten a Katona
József Múzeumban.

Magyar Hírlap 1972/106 Fold.

Borsos Miklós 1.

Janus Pannonius halálának 500. évfordulóján egyebek között két képzőművészeti eseményre került sor Pécsett: egy szoborava-tásra és egy kiállitásra. Borsos Miklós Janus Pannonius bronzszobra klasszikus formálású, kiegyensúlyozott mű, alkotója csak annyiban él a modern eszközökkel, hogy erőteljesebben hangsúlyozhassa a figura reneszánsz vonásait.

P. L.: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Ifirlap 1972/89 6 old.

2

Borsos Miklós

A sovány, átszellemült testen ülő fejen széles karimájú föveg árnyékolja az arc vonásait. A szobor harmoniáját fokozza az ideális háttér, a pécsi Barbakán rusztikus kőfala.

F. L. Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1972/89 bold.

Borsos Miklós

rajza.

Magyar Élet 1972/26 10 old.

Borsos Miklós
rajza

Magyar Hirlap 1972/216 11old.

Borsos Miklós

Szabó Vladimir, Ék Sándor, Szántó Piroska, Borsos Miklós, Kondor Béla és mások munkáiból nyílt kiállítás Mai magyar grafika címmel Leningrádban az Ermitázsban.

Magyar Hirlap 1974/198. 9.o.

Borsos Miklós szobrára

Jónet Attila - portréja Békéscsabára

Kerül.

— : Új emlékművek, Kortéri szobrok készülnek

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 6.

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Borsos Győrben, mint vésnök dolgozott és a 14-15 éves Illés Árpád festőnek ajándékozta Lehel Ferenc Gulácsy monográfiáját, amely Illésre nagy hatást gyakorolt.
226.old

S.NAGY KATALIN: Vasi Művészprtrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

BORSOS MIKLÓS, szobrász

Geszler Mária keramikus szeretett volna úgy rajzolni, mint Degas és Ferenczy Béni és úgy mintázni, mint Borsos Miklós. 86.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Geszler Mária 85.old

VASI SZEMLE, XXV,évf. 1971. 1.szám, Szombathely

Borsos Miklós

Grafikus, szobász

Borsos Miklós nyilatkozik hogyan vált a magyar könyvgyártás a könyvművészetévé.

Szántó Tibor: Hogyan vált a magyar...

Művészet, 1974. jelzés – 4 lap.

Borsos Miklós
szobrász

Borsos Miklós 30 évig élt Gyórban.

Szémann Béla: Győri panoráma — ...
Művészet, 1974 július - 7 lap.

Borsos Miklós
szobrász

A győri képző és Iparművészeti Lektorátus szerint Borsos Miklós annak idejen megbízatását maga adta vissza. Később nie-gis elválalta a munkát.

Szémann Béla: Győri panoráma — ...
Művészet, 1974. julius - 7 lap.

Borsos Miklós
szobrász

Tavaly Győr város tanácsa fel-
akarta kérni Borsos Miklóst egy
szobor elkészítésére. A lektoratus
azonban teltahozott.

Szémann Béla: Győri panoramna - fogyatékosságokkal
Művészet, 1974. július - 7 lap.

Borsos Miklós
szobrász

1930-tájára a Győri Kiprő és Spar-
művészeti Társulat egész alatt
hordotta ki számyát a műven.

Salamon ~~Ferenc~~ Nándor: Festészet a virek városában.
Művészet, 1974. julius – 16 lap.

Borsos Miklós
grafikus-szobrász

1943-ban az Ernst Múzeumban
rendezett közös kiállításon részt
vett.

Devényi Iván: Gadányi Jenő.
Múvészet, 1974. július - 26 lap.

Borsos Miklós

vízköpője ált a Jubileumi Parkban.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

5081

Borsos Miklós

A boriton és a mellékleten
Borsos Miklós művei

Uj irás 1973/4

Borsos Miklós

Farkas Ádám szobrászművész, mesterének példaképének tekinti Borsos Miklóst.

D. I.: Riállítási jegyzetek.

Vigilia 1973/4 281 old

Barsos Miklós

munka közben

Orszaig-Vilaig 1968/3 23 old.

Borsos Miklós 1

A szobrász életének nagy részét víz mellet töltötte. Mintha az örök tenger formálta volna vizmosta alakjait, mintha egyenesen a habokból emelkedett volna ki legkedvesebb alakja: a sellő. Lampedusa novellájában a sellő úgy jelenik meg, mint egy ifjukori tündér-álom, az igazi szerelem.

Fordáy Aliz: Sellők születése és találkozása

Országos Világ 1968/3 23 old.

Borsos Miklós 2

Az Európa-Magyar Helikon kiadó parádés kötetében jelentette meg a két művész Ligheáját: Lampedusa elbeszélését. Borsos szobrai illusztrálják. De nem is illusztráció ez valójában: átköltés, újabb mese Ligheáról, akinek vizmosta vonásait, büszke hiszlaságát csodálatos lirával ábrázolja.

Torday Aliz: Sellők születése és találkozása.

Ország-Világ 1968/3 23 old.

Borsos Miklós 3

Régebbi korok művészei mindent ráraktak szobraikra, amit ki akartak fejezni; Borsos mindent lehánt rolük, hogy egyszerűséggel, simasággal közelítse meg a lényeget. Ligheája nemcsak minden sellők közös tulajdonságainak hordozója, hanem magában hordozza a tengeri csendjét, a vrz fűszeres illatát, opálos tisztaságát, aradó fényét. A tengeri kagylók bugásában is Lighea hangja hallható...

Torday Aliz: Sellők születése és találkozása.

Ország-Világ 1968/3 23 old.

Borsos Miklós

Petőfi érem (bronz 1948)
- reprodukció a 6. oldalon

Kritika 1972 december

Borsos Miklos grafikái

Kortárs 1972/2 272, 273, 275, 276 old.

Borsos Miklós

Martyn Ferenc Janus Pannonius-rajzai kapcsán említve.

Kortárs, 1972/3. 482. o.

Borsos Miklós plakettje

Dózsa - plakett

Korunk, 1972/6. 865. o.

Borsos Miklós müvei

Illyés illusztráció, Illyés Gy. (rajz)
Illyés plaket, Illyés plaket,
Illyés Gy. (rajz) A bloj szálgyökerek
c. kötet borítója, Illyés illusztrációk

Kortárs 1972/11 1725, 1728, 1731, 1732, 1738,
1741, 179o, 18o7, 1817, 1836

Borsos Miklós rajzai

Batók vásárok

Kortárs 1970/9 1360. old.

Borsos Miklós szobrász

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon a Műcsarnokban, 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Borsos Miklós
szobrász-grafikus

Borsos Miklós gyorsan Ilkes Aipáddal és
Endrédy Gyorggyel együtt tanult rajzolni
Pandur József és Bekassy Leónál

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Borsos Miklós
Graphus-szobrász

Borsos Miklós ajándékozta meg
Illés Árpádot Lehel Ferenc Gulá-
Csy könyvével. Igen nagy hatást
vállott ki a mű.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Borsos Miklós
szobrai

Méltatás.

Aradi Nóra: A nacionalizmus kérdéseiről.
Művészet, 1974. február - 9.oldal.

Borsos Miklós

A Zala Megyei Művelődési Központban febr. 7-től márc. 7.-ig képzőművészeti filmsorozatot indítanak. A programban a művész művészetét ~~kisfilm~~ bemutató kisfilm szerepel.

Népművelés, 1969. márc.

Borsos Miklós szabrászművész

A KLTE Képzőművészeti köre egy éve alakult meg. A kör nemcsak alkotómunkával foglalkozik, hanem kiállításokat is szervez. A "közeljövő" terveiben szerepel a művész kiállítása.

Nagy Jenő: Kör, 1968.
Egyetemi Élet, 1968. dec. 10.

Borsos Miklós szobrászművész
a Magyar Művelődési Központban
e hónap végéig rendezik meg a
művész kiállítását.

Zalai Hírlap, 1969. márc. 2.

Borgos Miklós

a Miskolci Galéria 1969. évben a művészeti alkotásainak kiállítá-
sát tervezi.

Benedek Miklós: a Galéria két éve, meg a harmadik.
Esak Magyarország, 1968. dec. 31.

Borsos Miklós szobrászművész

Sok köztéri szoborral fog gazdagodni Baranya és Pécs 1969-ben. Kanizsai Dorottya-szobrát Siklóson, s valószínűleg elkészül T. Istvánt királyról készített szobra is, amit Pécsváradra szánnak. (emlétve)

(H.E.): Mit hoz 1969-ben?

Dunántúli Napló, 1968. dec. 31.

Borsos Miklós, szobrász

Berlinben állítják ki érmeit.

— : Magyar kulturális események külföldön. b.

Népszabadság, Bp. 1974. március 2.

Borsos Miklós, szobrász

Művet ajándékozott

↓

– : Országos képzőművészeti gyűjtemény Várpalotán a munkásművelődés segítésére

9.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 9.

Borsos Miklós, szobrai

Berlinben szerepel.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1974. márc. 15.

Borsos Miklós, szobrász

Nyílott állandó kiállítóterme lett.

— : o Állandó kiállítás 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 29.

Borsos Miklós

a Badacsonyi Egry Múzeumban
augusztus 8-án leplezték le Egry
József mellszobrát.

Magyar Nemzet 1973 augusztus 9.
3. old.

Borsos Miklós
akit jelképszerű tömörségű plasztikáit a tövekkel és a fákkal rokonítja, mintha magúk is a természet szülöttei lennének, most kiállított műveivel ismeri a közönség. A szobrainak valamennyi lehetséges hangját megpendítette: a szemlélő asszociációitól a puszta tárgyszerű állapotig. Részlemborításai szenzációs sorozatának első darabja volt. Részlemborításai szenzációs sorozatának első darabja volt. Részlemborításai szenzációs sorozatának első darabja volt

Borsos Miklós

a is képviseli hazánkat a Műcsarnokban október 16-án megnyíló I. nemzetközi kisplasztikai biennálén.

Nemzetközi kisplasztikai pereg szemle.

Magyar Hírlap 1971/278 6old.

Borsos Miklós
illusztrációja a szépirodalmi Könyvkiadónál készülő Petőfi kötethez.

Magyar Hirlap 1971/282 Mold.

Borsos Miklós

Öt alkohásával pészt vesz a Műcsarnok Oktober 16-iki kiállitásán.

B.-án. Rejszőművészeti kiállitások.

Magyar Hirlap 1971/260 III old

Borsos Miklós.
A pécsi kisplasztikai biennálén nagy
számban jelentkeznek geometrikus tendenciájú alkotások egyrészt Boros Miklós művészetéhez kötödöen.

Bojár Iván: Kisplasztikai seregszemle
Pécsett.

Magyar Hirlap 1971/260 Gold.

Barsos Miklos
rézkarca

Merapyan Hirlap 1971/240 11 old.

Borsos Miklós
festőművész

Magyar Filatelia 1971/226 11 old.

Borsos Miklós
Szobor kiállítás nyílt tegnap Salgó-
tarján főterén a Tanácsköztársaság
terén. A nagyszikerű tárlaton mint-
egy harminc alkotás látható köztük
Borsos Miklós művei.

Magyar Hírlap 1971/222 Sold.

Borsos Miklós

rézkarca

Magyar Hirlap 1969/330/11

Borsos Miklós

készitette el Heltai Jenő siremlékét.A siremléket felavatták a Kerepesi temetőben.

Magyar Hirlap 1969/3o6/9

Borsos Miklos

A XII. nyári tárlat emlékkerinek Borsos Miklos alkotta.

Száznegyvenhárom művész alkotásai a szegedi nyári tárlaton.

Magyar Hirlap 1971/199 6 old.

Borsos Miklós
vázlatkönyvéből

Magyar Hirlap 1971/191 11 old.

Borsos Miklós

rézkarca

Magyar Hirlap 1971/149 9 old.

Borsos Miklós

Nagykanizsán az új városközpontban leplezték le Thüri György életnagyságú bronzszobrát. A törökverő hős Thüri halálának 300. ik évfordulójára készült szobor Borsos Miklós alkotása.

Thüri György szobrot avattak Nagykanizsán.

Magyar Hírlap 1971/143 3old.

Borsos Miklos

Pécsett kerül felállitásra

Janus-Pannoniusa.

Bojár Iván: Mecénás: a nép országa

Magyar Hirlap 1971/120 10 old.

Borsos Miklós

Németh Lajos könyve a „Modern magyar művészet" átfogó képet ad a képzőművészetnek arról az időszakáról, mely az 1790-es évektől napjainkig tart. Szuggesztív és érvényes jellemzését nyújtja a XX. sz. kiemelkedő egyéniségeinek. Könyvében ír a művész munkásságáról.

D. I.: Új művészeti könyvek.
Vigilia, 1969. febr. 131–132. old.

Borsos Miklós

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata albumba gyűjtötte a Magyar Tanácsköztársaság harcosainak emlékműveit a képzőművészetre. Szerepel művei az albumban.

S. Gy. F.: Fiatal művészek...
Magyar Ifjúság, 1969. márc. 21.

Borsos Miklós szobrászművésza

Németh Lajos a „Modern magyar művészet" c. könyvében és a művész munkásságáról, a modern magyar szobrászat fejlődésének vizsgálatakor.

Simon Zoltán: A modern képszövésről.
Hajdú-Bihar megyei Népújság, 1969. febr. 16.

Bozsó Miklós

a Petőfi Irodalmi Múzeumban
holnap nyílik meg Kassák Lajos em-
lékkiállítása, melyen látható Kassák-
rajzok (emlékre)

Déli krónika

1973. X. 11. 12.00 N. 111

Borsos Miklós

A Nemzeti Múzeumban a Bpesti Művészeti Hetek keretében mutatták be évenszűvészetünk fejlődését. Művei szerepelnek e kiállításon. Rembrandot idézo alkotásáig, melyet „a zene barátainak" ajánlott fel. (sulítve).

Losonci Miklós: Fővárosi kiállítások.
Pestmegyei Hírlap, 1973, dec. 5.

Borsos Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész.

a Győr megyei Város Tanácsa elhatározta, hogy a város neves művészének megrendelni állandó kiállítását.

Szolnok Megyei Néplap, 1974. jan. 30.

Borsos Miklós

Lapja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1973 június 3

Borsos Miklós

Krúdy Gyula síremlék
(1968) – Kerepesi temető
– fotó

A vásárhely Budapest vonzáskörből
Bp. Corvina 1972 52. lép

Borsos Miklós

„Kút dény" (1968)

I. Vár, a Palota déli Testje

– fotó

A nyáreves Budapest nyomaiból

Bp. Corvina 1972 46. rép

Borsos Miklós

„Egry József" (1964)

XI. Egry József u. 3/11

- fotó

A yáséves Budapest yobraíból

Bp. Corvina 1972

36. Zép

Borsos Miklós

grafikáiból Debrecenben
a Tudományegyetem előcsarnokában
rendezett kiállításról.

Magyar Nemzet 1973 április 19
4. oldal

Borsos Miklós

illusztrációja a 9. oldalon

Magyar Nemzet 1973 április 29

Borsos Miklós

illusztrációi a
13. oldalon

Magyar Műszaki 1973 május 20

Borsos Miklós, szobrász

A jubileum alkalmából
emlékplakettet készít.

–: Ünnepségsorozat Esztergom millenniumán
8.

Népszabadság, Bp. 1973. márc. 3.

Borsos Miklós, szobrász

Részt vesz a rádióvitában.

—: Életünk minősége 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. febr. 26.

Borsos Miklós

Szinyei Merse Pál x emléktábláját
alkotta meg, melyet ma leleplez-
tek el a művészről elnevezett utca 2. sz.
ház falán.

TV - híradó.
1942. VIII. 26. 19.30 | 6 | V. TV.

Borsos Miklós.

A városligeti szabarbemutató parkban van elhelyezve József Attila portréja. /említve/

É. H.: Országos szobortalálkozó a Városligetben. Magyar Hírlap, 1972. szept. 3.

Borsos Miklós

A Magyar Hírlap karácsonyi számában illusztrációit láthatjuk és grafikáit.

Magyar Hírlap, 1972. dec. 22.

Borsos Miklós, nobrán

Megemlíve.

Csuka Zoltán: Őszi utazás Belgrádtól Belgrádig 6-7.

Népszabadság, Bp 1972. nov. 4.

Borsos Miklós, szobrász

Illyés Gyula: Haza a magasban

c. kötetét illusztrálta.

—: Száz hetven mű három és fél millió

példányban 7

Népszabadság, Bn 1972. nov. 16.

Borsos Miklós, szobrai

A Margitszigeti Szabadtéri Színpadon állítják
fel művét: Barabás Miklós mellszobrát.

—: Milyen új szobrokat állítanak fel
Budapest területén? 9.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 23.

Borsos Miklós, rajzai

A százéves Budapest rajzai c. album

elemzése során említve.

Rózsa Gyula: Budapesti klasszicizmus

M.7.

Népszabadság, 1972. dec. 10.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Petőfi Sándor költeményeinek jubileumi új kiadását látta el illusztrációkkal.

(T): Megtiszteltetés az ünnepre

M. S.

Népszabadság, Bp. 1972. dec. 17.

Borzos Miklós, nobrász

Janus Pannonius pécsi bronznobrát
kénitette.

— : Janus Pannonius fái 8.

ESTI HIRLAP, Bp 1972. dec. 27.

Borsos Miklós, rajzoló, grafikus

A jubileumi Petőfi-kötet illusztrációit rajzolta.

S. L.: Nemzeti ajándék

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. dec. 16.

Borsos Miklós, nobrán

Sík Csaba egy Borsos-portrét
nándékozik írni.

B.M.: Egy lektor naplója 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1972. nov. 29.

Borsos Miklós szobrász-müvész

A Magyar Népköztársaság kiváló müvésze cimet kapta, az 1972 év müvészeti dijasai között.

"Janus-napok Pécsett" cimmel közli a lap, hogy a pécsi székesegyház előtti parkban fölavatták a müvész Janus-Pannonius-szobrát.
"Tájékozódás" c. rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4. lap.
6. "

Borsos Miklós, festmények

Kiváló művész.

↓

— : Új kiváló és érdemes művészek 1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 10. N. 31.

Borsos Miklós, szobrász

A Kiváló művész címet kapta.

(fényképp.)

—: Művészeket tüntettek ki a Parlamentben 4.

Népszabadság, 1972. ápr. 1.

Borsos Miklós
nohász

Hazánk felszabadulásának 27. év-
fordulója alkalmából a Magyar Nép-
köztársaság kiváló művésze címet kap-
ta.

— : Kitüntetések
Művészet, 1972. április – 9 oldal

Borsos Miklós

„Kívalé művész" c. Zitüntetést

Zapott

Nápszava 1972 április 1

2. old

Borsos Miklós szobrászművész.

A Tatabányát érintő távlati tervek között szerepel egy nagyméretű Lenin-szobor felállítása. A lektorátus megrendelése alapján négy művész készít előzetes terveket, (emlétve) melyre Borsos Miklós is kapott megbízást.

(j.j.): A lektorátus segítségével.

Dalgozók Lapja (Komárom), 1972. szept. 21.

Borsos Miklós

„Balatoni szél" c. szobrának három példánya kerül a legjobbnak ítélt tévé produkció rendezőjének, a tévé találkozó versenyen, melyet Verzprémben rendeznek meg. (említve).

(bársony): Fesztiválújdonságok.
Esti Hírlap, 1972. jún. 20.

BORSOS MIKLÓS, szobrász, éremművész

ÉREMTÁBLÁZAT:.-A forint-fillér verési adatai 1946-
---------- 1967 között.-
19.-Címlet: 25 Ft.-Évsz.: 1961.-Ábra: Liszt.-Anyag:
Ezüst.-Fin 0/00: 750.-Súly: 17.50 gr.-Ø: 32 mm.-
Vast: 26 mm.-Peremé mintás.-Darab: 15.000.-Tervezte:
Borsos Miklós. 456.old.

KIRKL LÁSZLÓ: A forint-fillér verési adatai 1946-1967 között. 455.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
----- XXIII. 1967. 41-42.sz. Bp.

Borsos Miklos

tervezte a Pro Arte és Pro Urbe díjat.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Sexikon, Budapest 1973. 1335 l

960 l

Jonsos Miklós

József Attila pobrát a békéscsabai Művéppétányon helyezik el.

(N.N): Neue Denkmäler und Statuen in Ungarn. Neueste Nachrichten. Budapest 1974. aug. 7.

21

Borsos Miklós

„Borabós Miklós" pobra a margitszigeti „művépsétányon".

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

8140

Borsos Miklós
plakett-terve.

Magyar Glorlap 1973/90 10old.

Barsos Miklós

rajza.

Magyar Ilvlap 1973/72 bold.

Borsos Miklós
részt vett a magyar képzőművészek
kiállításon Stockholmban.

Magyar Hírlap 1972/286 13old.

Borsos Miklós
részkarcai

Magyar Hírlap 1972/355 25 old

Borsos Miklós

a leningrádi Ermitázsban jún.-ban nyílik kiállítás a magyar grafika terméséből. – Az idősebb nemzedek művészetét képviseli a művész munkája.

Hajdúbihari Napló, 1974. jún. 5.

Borsos Miklós szobrászművész

Győrött átépítik a Martinovics tér egyik házát, ahol a művész alkotásai kapnak állandó kiállítási csarnokot.

Esti Krónika I.

1974. III. 7. Kossuth 19.00 Gué.

Borsos Miklós

A salgótarjáni iskolagalériában rendezett Madách grafika és kisplasztikabemutató-tárlaton érmei szerepettek.

(táth): Először Salgótarjánban látható.

Nógrád, 1973. máj. 10.

Borsos Miklós

Fővárosunk utcáira tereire kerülő művészi alkatásakról ma hazott döntést a Fő. Tanács Végrehajtó Bizottsága. A szigeti művész-sétányt fogja díszíteni a művész alkotás; Barabás Miklós szoborportréja. (említve).

Esti Krónika I.

1972. XI. 22. 19.00 Ka.

Borsos Miklós

Illusztrációja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1972 április 16

Borsos Miklós

A „Forrás" ez évi első számában bemutatja a művészt, szobrait, rajzait, vázlatait.

Petőfi Népe, 1942. febr. 2.

Borsos Miklós

illusztrációja a 13. oldalon

Magyar Nemzet 1972 január 23

Borsos Miklós

rajza.

Vigília 1972/1 borító 1oldal.

Borsos Miklós

Szabó Lőrinc
Tersánszky Józsi Jenő

My irás 1972/1. melléklet

Borsos Miklós, szobrász

Az új Bartók-emlékmű tervezője.

— : Bartók-emlékmű lesz 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. aug. 12.

Borsos Miklós

Bartók emléktáblát

Győrben állítják fel a Bartók

Béla úton

Magyar Nemzet 1972 július 22

4. old.

Borsos Miklós

2

Emlékmüvet állítják fel
Győrben, a Rába Hotel előtt

Magyar Nemzet 1972. július 22
4. old.

Borsos Miklós

Pécsett az Olimpia étterem bejáratánál van elhelyezve női-akt alkotása, mely még az első újmecsekaljai épít-kezések idejében készült. (emlétve)

Jelenkor, Pécs, 1972. (?) 1.

Borsos Miklós
szobrász

Kisplasztikái absztrakt formák
között is emberszabásu szemléletet
tükröznek.

Bauer Jenő: Kisplasztikai biennale a Műcsarnokban
Művészet, 1972. január - 34 oldal

Borsos Miklós
szobrai

A kisplasztikai egyik legkiválóbb
reprezentánsa is részt vett a tárla
ban.

Urbán Nagy Rozália: A Nemzethori Kisplasztikai Biennálé.
Művészet, 1972. január - 37 oldal.

Borsos Miklós
szobrász

Két hisplasztikája díszítette a kiállítást.

Urban Nagy Rozália: Utheresés?
Művészet, 1972 január - 38 oldal

Bossos Miklós
szobász

A Gulácsy emlékmű alkotója.

Apró Ferenc: Juhász Gyula és Gulácsy Lajos
Művészet, 1972. február - 8 oldal

Borsos Miklós
szobrász

Méltatás

Kocsogh Ákos: Emlékezés Juhász Gyulára.
Műveszet, 1972. nyelvemes - 25 oldal

Borsos Miklós, nyomán

Devecseri Gábor: Állatkerti útmutató c.
kötete Borsos Miklós négy illusztrá-
cióval jelenik meg.

— : Száz éve az idei könyvhéten 4.

Népszabadság, Bp., 1972. ápr. 19.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

Devecseri Gábor: Állatkerti útmutató c. kötetét illusztrálta.

— : Állatkerti útmutató . . 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 18.

Borsos Miklós, nobrász

Balatoni nél c. nobrának
három példánya a fesztiváldíj.
(Veszprém. Tévéjáték bemutatók.)

(bársony): Fesztiválújdonságok 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 20.

Borsos Miklós, szobrász

Balatoni szél c. szobrának három példánya lesz díja a legjobb tv-produkciónnak.

(bársony): Egy fesztivállal több? *

2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 24.

Borsos Miklós, szobrász

A művészeti hetek legjobb produkcióit kitüntető plakettet tervezte.

Kristóf Károly: Budapesti művészeti hetek, 1972 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. szept. 25.

Borsos Miklós, nobrász

Szerepelt egy rádió-vitában. „Igen tanulságos volt Borsos Miklós aggodalmas töprengése a „Konfekció-műveltségről"..."

(harangozó): A hangszóró mellett 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 28.

Borsos Miklós, nobrán

A baráti kör tagja; tihanyi emlékérmet fog tervezni.

Kéri Tamás: Tihany barátai 6.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 26.

Borsos Miklós

festőnek indult, ötvösként dolgozott mielőtt szobrász lett. Páratlan portrészobrok, plasztikák érmek mestere.

Solymár István: Mai Magyar Rajzművészet, Budapest, 1972. 22 l. 12 l.

Borsós Mikós

munkássága aktivitás tekintetében előtérben állt.

Solymár István : Mai magyar rajzművészet, Budapest,

1972. 22 l. 8 l.

Borsos Miklós

"Tihanyi pásztor" cimü alkotása Ferenczy István, Izsó Miklós és Medgyessy Ferenc müveinek következetes utódja.

Sölymár István: Mai Magyar Rajzmüvészet, Budapest, 1972. 22 l. 7 l.

Borsos Miklós 1

Nagyszebenben született 1906-ban. Festőnek készült tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte. 1928-29-ben Itáliában és Franciaországban járt tanulmányúton. 1932-ben a Nemzeti Szalonban állit ki

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 23

Borsos Miklós

1933-tól Győrben élt vésnökként. Szobrászként elő-
ször 1941-ben jelentkezik, a Tamás Galériában volt
gyüjteményes kiállitása. 1943-ban az Ernst muzeum-
ban, 1943-óta Tihanyban él.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest,
1972. 23

Borsos Miklós

1946-60 között az Iparművészeti Főiskola tanára.

1947 óta foglalkozik érmészettel. Gyüjteményes kiállitása 1957-ben a Nemzeti Szalonban és 1965-ben Tihányban volt. .

Bolymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 23

Borsos Miklós

Külföldi kiállitásokon Rómában, Zürichben, Stockholmban, Linzben, Grazban vett részt, 1966-ban a Velencei Biennálén egyéni kiállitása volt, 1959-ben elnyeri a Carrara város szobrászati díját.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

1954-ben Munkácsy-dijat kap; 1957-ben Kossuth dijjal tüntették ki. A Magyar Népköztársaság érdemes Művésze. Reprodukciók.: 23.sz. Nap, 1967, tus, ecset, 245 x 315 mm., 24 sz. Csónak, 1967, tus ecset, 245 x 315 mm.

Solymár István, Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Borsos Miklós

25sz. Illusztrációk Illyés Gyula verséhez I. 1968. tus, ecset, 238 x 155 mm., 26 sz. Illusztráció Illyés Gyula verséhez II. 1968, tus, ecset, 238 x 155 mm.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Borsos Miklós, szobrász

Mestere volt Csikorsky Árpádnak.

Siklai Julianna: Városkapuhoz nőkötött

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 27.

Borsos Miklós
szobán

Az Iparművészeti Főiskolán
Prim Zoltán mestere volt.

Kádár Zoltán: H. Páll Ilona és Prim Zoltán...
Művészet, 1972. május – 45 oldal.

Borsos Miklós, nobrán, grafikus

Solymár I. albumában szerepel.

—: Budai és pesti látképek

2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. máj. 12.

Borsos Miklós, nobrán

Kiállít Monkválas.

—: Mai magyar nobránat 2

Esti Hírlap, Bp. 1972. okt. 28.

Borsos Miklós

a tihanyi múzeumban rendezték meg kiállítását.

Földes Anna: Tihanyi találkozás,

Nők Lapja, 1942. jún. 14.

Borsos Miklós, nobrin

Megemlítve.

Székely András: Papachristos Andreas nobrai a Stúdió-galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 27.

Borsos Miklós, szobrász
grafikus

Portréja a költőről. Rajz:

Repr

—: Illyés Gyula hetven éves

M. 6-7.

Népszabadság, Bp. 1972. okt. 29.

Borsos Miklós, nobrán

Perényiné Kanizsai Dorottya

egész alakos nobrát készítette el.

Művét Siklóson a Várpalota

előtt helyezik el.

– Szobrot kap Kanizsai Dorottya 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. máj. 30.

Borsos Miklós

„Kanizsai Dorottya" szobrát

Siklóson avatják fel.

Magyar Nemzet 1972 június 11

12. old.

Borsos Miklós

Kanizsai Dorottya szobrát
Siklóson avatják fel.

Magyar Nemzet 1972 május 31
n. old.

BORSOS MIKLÓS
szobrász

Budapest
Pasaréti plébl.
TKM 636.

18.old.

BORSOS MIKLÓS
Szobrászat

Nagycenk
Széchenyi kastély
TKM 43

Másutt: „Jobban tetszik nekik Sófia, mint a' Filosofia". Ilyenkor nem retten vissza az egészen alacsony megoldásoktól sem. Pl.:

> De ha orvosló ír, ahhoz az arany ér
> Nem járja azontúl azt is az aranyér.

Szereti a kor diákköltészetére jellemző tiszta rímeket, amelyek olykor maguk is a szójáték határát súrolják (Oh édes nevezet — amely így nevezett; — hát az úr kit keres, nyúl-bőrszedő ember, vagy szekeres).

Éppen előadásának földhöz ragadtsága, mondhatnánk naiv realizmusa következtében sok mozzanatát őrizték meg versei az akkori Magyarország életének. Több példát látunk a nép hiszékenységére, babonás voltára (ő ezeket kellően ki is használja, mikor garabonciásnak, fellegűzőnek adja ki magát), a kezdetleges közigazgatási, biztonsági állapotokra (lépten-nyomon rablókkal találkozik), a katonafogdosásra, a vendéglátási, közlekedési viszonyokra (forspontok, csárdák)! Érdekes, ahogy a tanult kálvinista embert hitfelekezetének papjai, tanítói mindenütt vendégül látják, hosszabb időre is (És ő szívesen él, sőt bőségesen visszaél ezzel a lehetőséggel). Katolizálása után — Szinnyei szerint kétszer is áttért (III. 140. l.) természetesen felhasználja az ebbeli lehetőségeket a katolikus papságnál is. Műveinek némelyik idevágó mozzanata valóságos kis életképpé kerekedik ki, pl. vacsorája a nagykárolyi lelkésznél (Pokolbeli utazás, 98. l.), vagy hajóútja Vácra (u.-ott 93—95. l.). Akár törté-

BORSOS MIKLÓS

• **Borsos-emlékszoba**
Borsos Miklós szobrászművész emlékszobáját és kamarakiállítását nyitják meg csütörtökön a budai Táncsics utca 5.-ben. *(mh)*

Magyar Hírlap, 2003. máj. 28.

BORSOS MIKLÓS
festőművész.

Martonvásár

Brunszvik-kastély

TKM 308

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

NAPLÓ
(Veszprém)

Bossó Miklós szobrászművész

1972 JUN 11

Várfesztivál Sil

Siklóson, legdélibb végvárunk évszázados falai között, szombaton megkezdődött a kétnapos várfesztivál és a fúvószenekari találkozó. A hozzákapcsolódó országos várfesztivállal egyidejűleg

Harkány
parádét
Magyar-
Tsz. A
lovasbe
gyarors
csapata

Vasá
folytat
Ekkor
vár ha
nak, K
szobrá
suth-d

son

étnap
ezett a siklósi
r Testvériség
nyeken és a
on Dél-Ma-
legjobb lovas-
szt.
p eseménnyel
várfesztivál.
fel a siklósi
nagyasszonyá-
borottyának a
Miklós Kos-
ész alkotását.

Borsos Miklós

Petőfi Sándor mellszobra, ötnegyedes, é.n., bronz,
Miskolc, Áll. Petőfi S. Kollégium, Előcsarnok. Borsod-Abaúj-Zemplén megye.

1.1
Tájékoztató 64/65 képző- és iparművészeti lektorátus 10 l.

Borsos Miklós

„Anyaság" szobor, 190 cm., bronz,
Semmelweis Orvostörténeti Muzeum
Apród-u. 1-3. Bp. I rer.

• Tájékoztató 64/65, képző és
Iparművészeti Lektorátus 25 l.

Borsos Miklós

Toldy Ferenc Emléktáble
60 x 50 cm., bronz, Toldy Ferenc
gymn. I. em. lofosó, Bpest. I ker.

Tájékoztató 64/65, képző +
Iparművészeti Lektorátus 25 l.

Borsos Miklós

Kirlöpö (5) 30 cm., karanti mérlő,

Bp. XI. ker. Gellért hegy Jubileumi Park.

Tájékoztató 64/65, képző és Iparmüvészeti. Lektorátus 30 l.

Borsos Miklós

Bartók Béla mellnoboj,
5/4-es i. n. vörös másvány;
Zala megye, Zalaegerszeg, Zeneiskola

Tájékoztató 64/65, képző és Iparmüvészeti Lektorátus

23 l.

Borsos Miklós

Krudy Gyula Sirem lát, dombor-mű, 180 cm., (fig. mér.), gránit (Perneczky Géza: Csoutvány, krudy és Mednyánszky új sirembére a Kerepesi temetőben. Nem. Nemz. 1965. aug. 29.)

Bp. VIII. Ker. Kerepesi-temető.

Tájékoztató 67/65, képző és Iparművészeti Lektorátum 29 l.

Borsos Miklós

Babits illusztrációit kiállítás

nyílik december 16-án az esztergomi

Zodiákus Klubban.

– Napló – Magyar Nemzet 1971 december 14

4. old.

Borsos Miklós, szobrász, grafikus

A kötetet illusztrálta.

Lentai Mária: Garai Gábor: Orpheusz áhaltozásai 373-374.

JELENKOR, Pécs, 1971. április XIV/4.

Borsos Miklós

"In memoriam Mozes CC" felirattal készitett grafikáját, -Keresztury Dezső ajánlásával- a Nemzeti Szinház társulata számára ajándékozta, Madách Imre: Mózes c. drámájának 200.-dik előadására.
A Madách-müvet szinpadra alkalmazó Keresztury Dezső, az együttes minden tagja számára sokszorositttatta a grafikát, s a müvészeknek ajánlotta.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. szept. 25.
39. sz. 24. lap.

Borsos Miklós

Thuri György bronzszobra (eml.)
az I. Balgár Hadszerep útjára
kerül

N.N: Több új légkőművészeti
alkotás kerül kanizsára

Zalai Hirlap 1971 III. 4

Borsos Miklós

A terek szerint még ez érben felavatják Karinthy Frigyes üremlék alkatását.

M.T.i. belföldi hírek, 1971. jan. 20.

Borsos Miklós, szobrász

Balatoni szél c. szobra a
fődíja a veszprémi tévé-tulál-
kozónak.

Bernáth Hanló: Ki nyeri ma a Balatoni
szelet? 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971 jún. 26.

Borsos Miklós, szobrász

Négy produkciót „jutalmaztak"
„Borsos Miklós által tervezett kis-
plasztikával."

— : Veszprémi tv-film-szemle 6.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 27.

Borsos Miklós

Karinthy Frigyes síremlékét (eml.)
az idén avatják fel Bp-en

N.N: Rövidesen felállítják Bp-en
a Marx-Engels emlékművet

Kappel Henrik 1971 I. 21

Barsos Miklós

Thuri György szobrát (eml.)
Nagy Lanizsán áhitják fel
ezésben

N.N: Rövidesen felállítják Bp-en
a Marx-Engelsz emlékművet

Magyar Hemlet 1971 I. 21

Borsos Miklós

Janus Pannonius-ról

Térszt portrécsokrat

Magyar Nemzet 1971 április 25

11. old.

Borsos Miklós, nobrún

Karinthy-síremlékét állították
fel modern főterén.

R. Gy.: Megint Salgótarján 7.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 17.

Borsos Miklós

Borsos Miklós, Kornis Dezső, Kerényi Jenő és Artner Ottó kompozicióí diszitik a balatonalmádi Hotel Aurora épületét.

27.1.

Magyar Ép.műv. 1971. 3. sz.

Borsos Miklós, szobrász

A Kinyei-Merse-emléktáblát kéziti el.

F. G.: 1972-ben új képzőművészeti alkotásokat tehyeznek el a fővárosban

9.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 18.

Borsos Miklós, nobrász

A könyvtétre jelent meg

önéletrajzi írása.

→ 1: Szerény lista, guzdag pole

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 31.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

ÚJ EMBER

1971 AUG 22

Olvastuk

BORSOS MIKLÓS: VISSZANÉZTEM FÉLUTAMBÓL (Szépirodalmi 30,— Ft.). Az utóbbi évek egyik legérdekesebb, legmélyebb önéletrajzi írását köszönhetjük a kitűnő művésznek. Varázslatos színekkel állítja elénk — eddigi életpályájának legérdekesebb, legtanulságosabb epizódjait, s közben remek jellemzések sorát kapjuk tőle, melyekből a század egyházművészetének egy szeletét is magunk elé idézhetjük. Leginkább mégis a mű emberi tartománya von bűvkörébe: az a felelősség, soha meg nem alkuvó következetesség, az eszmények hez való töretlen hűség, melyekkel Borsos Miklós kiküzdötte a maga élete és művészete harmóniáját. Ennek már csak természetes következménye a nemzetközi siker és a kortársi csodálat.

(r.)

láttuk-e, hogy ez így okosabb, szebb, hasznosabb és méltóbb is volt, vagy pedig az történt, hogy a lelkiekben való jubilálás valamiféle felmentést jelentett számunkra. Egy ádventi vagy nagyböjti lelkigyakorlat, néhány templomi ájtatosság és ünnepség fellelkesültségében könnyedén átsuhantunk azokon a mélyebbre

Borsos Miklós

„Vinzanéztem filetanról" c.
önéletírásáról cikk a 8. oldalon

Népszava 1971 augusztus 15

Borzs Miklós, szobrász

A szentendrei szobrparkban
eredeti művei lesz.

— : Eredeti alkotások a szobrparkban

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 22.

Borsos Miklós ~~[illegible]~~ szobrász

Kossuth-díjas

N.N: Építészeti és művészeti szabad-
egyetem indul Zalaegerszegen

Zalai Hírlap 1971 I. 12

MDK

Borsos Miklós, szobrász

Krúdy Gyula szemléket

készített.

A szemlék: Repr

Rózsa Gyula: Alakok a művészparcellában
M. S.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 17.

MDK

Bossos Miklós, nobrász

A Szépirodalmi Könyvkiadó hangos folyóirata interjút készített Bossos Miklóssal.

– : A Szépirodalmi Figyelő" 9.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 30.

BORSOS MIKLÓS

Janus Pannonius-a Pécsett kerül felállításra.

Bojtár Judit: Mecénás: a nép ereje.

MAGYAR HÍRLAP, 1971. máj. 1.

Borsos Miklós

a Műcsarnokban ma megnyílt I. nemzetközi hisplasztikai bi-ennálén alkotásai szerepelnek.

Harangozó Márta: a szobrászat átváltozásai
Esti Hírlap. 1971. okt. 16.

Borsos Miklos

Az oktoberi múzeumi hónap kereteben nemzetközi kisplasztikai kiállítás nyílott a Műcsarnokban, melyen „Sine nomine" és a „Genezis" (az előbbi körplasztika, az utóbbi reszdombornítás) című munkai val vett részt.

D. I.: Képzőművészet.

Vigilia 1971/12 855 old.

Barsos Miklós

rajza

Vigilia 1971/12 borító 1.

Bársony Miklós

költő.

Vigília 1971/11 borító 1.

Borsos Miklós
szobrán

/1906/

Demeter, 1953; Pannónia, 1955/

Portréi: Egry József /1951, vörösmárány,

Tihanyi pásztor 1952.

Canticum Canticorum II. 1966.

Magyar művtört. 10. 42.

Képőműv. kiad. 1971.

BORSOS MIKLÓS

Szálmos portrét készített kortársairól és történelmi személyekről.
A pécsváradi iskola szálmúra: „I. István"
(repr.) „Bartók Béla" „Kodály Zoltán"
portréi. „Derkovits Gyula" portréja.
(repr.)

T. Réka Margit: Az asztalosszobrászat
műhelyében.

ÉLET ÉS TUDOMÁNY, 1971. jan. 19.

Borsos Miklós, szobrász

1

Portréinak ismertetése és elemzése:

számos kortárs-portrét kérítetett – az egyéniség, a külső – s belső személyiség-jegyek lényegének megragadása lenyűgözően sikerül neki.

A történelmi személyiségek ábrázolásában az ennei-portré megalkotásának példa mutató mozzanait adja. (Pl. I. István.)

T. Rihe Margit: Az arcképszobrászat műhelyében 118-124.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 15. XXVI/3.

Borsos Miklós, szobrász

2

a) Bartók Béla szobrportréja: Repr

b) Kodály Zoltán szobrportréja: Repr.

T. Ritka Margit: Az erkélyszobrászat műhelyében 118–124.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 15. XXVI/3.

Borsos Miklós, szobrász

3.

A pécsváradi I. István szoborportré:

Repr

T. Riha Margit: Az arcképszobrászat műhelyében

118 – 124.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 15.

XXVI/3.

Borsos Miklós, szobrász

Derkovits Gyula portréja:

Repe.

— . Címkép

Címoldal

(97. oldal szám)

Élet s Tudomány, Bp. 1971. jan. 15.

XXVI/3.

Borsos Miklós
szobrász

Borsos Miklós a grafikához fordult
amikor a balatoni végtelen távla-
tokat és fényeket azatta művelte
sűrítni.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. julius - 20.oldal

Borsos Miklós

Művei szerepelt az I.
Nemzetközi kisplasztikai biennálé magyar
vállalásán

Pestmegyei Hírlap 1971 október 22
4. old.

Borsos Miklós

Generis V. 1969. vér dombornú,
90 x 43 cm

I. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé
Műcsarnok, 1971.

Borsos Miklós

Torso, 1966. serpentin, 58cm

Madár, 1966. mészkő, 35 cm (rep.)

I. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé
Miskolc, 1971.

Borsos Miklós

Sine Nomine, 1966. serpentin, 33cm
(repr)
Generis I. 1969. 55×41cm

I. Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé
Miskolc, 1971.

Borsos Miklós

Fotós mellszobrát (eml.)
Veszprémben állítják fel

N.N: Felújítják Kerthelyem a
Helikon Könyvtár gyűjteményét

Napló 1971 I. 21

Borsos Miklós

Sculptura Hungarica címmel több nyelvű albumot jelentetett meg a magyar szobrászatról a Helikon Kiadó, melyben művei szerepelnek.

(Artner): Művészi albumok.

Kisalföld, Győr, 1971. ápr. 25.

Borsos Miklós

1

Kőpölt műve:

3. „Torzó" (márvány, 100 cm) a művész tulajdona, lehete-lehér reprodukció.

Sculptura Hungarica u mai magyar szobrászat, Budapest. 1191

Év és lapszám nélkül

Borsos Miklós

Kőfölt művei:

4. sz. „Nőilej" (márvány, 25 cm) a művész tulajdona,

5. sz. „Két forma" (márvány, 35 cm) a művész tulajdona, lehete-lehér reprodukció.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest; 1191 Évés lapszám nélkül

Borsos Miklós

Kőzölt művei:

6.) „Áttört forma" (márvány, 20 cm,)

7.) „Női fej (márvány 20 cm) mindkettő"

a művész tulajdona, fehete-fehér reprodukció.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest 1191 Évés lapszám nélkül

Borsos Miklós, szobrász

Erdliget. Csuka Zoltán kertje. „A kerítés és a ház között egy Borsos Miklós-szobor áll 1941-ből. Nőalak ménkőből." Bent a házban: „A falon Borsos Miklós-vaja 1938-ból, önarckép."

Bertha Bulcsu: Interjú Csuka Zoltánnal 593–599.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl. – aug. XIV/7–8.

...gépre traktorost

A gazdasági ...

...

...

Thuri emléknapokra készülnek Nagykanizsán

Thuri György, Nagykanizsa egykori várkapitánya halálának négyszázadik évfordulója alkalmából Thuri emléknapokat rendeznek Nagykanizsán. Az eseménysorozat április 2-án kezdődik. Rendezői a városi pártbizottság, a városi tanács, a KISZ és a művelődési központ.

A rendezvénysorozat első napján emlékülést tartanak a városban, amelyen Thuri Györgyöt méltatják, majd előadás hangzik el a kanizsai vár szerepéről a török ellen vívott harcban.

Április 3-án avatják fel az új városrészben az egykori várkapitány szobrát: Borsos Miklós alkotását. Ezen az estén rendezik az emlékünnepséget a nagyközönség részvételével. Műsort ad az irodalmi színpad, a tánccsoport az Úttörőház és az Erkel Ferenc Művelődési Ház énekkara. Bemutatják Bárdos Lajos Thuri György emlékezete című művét. A kórust a tervek szerint ez alkalommal a mű szerzője vezényli.

Április 4-én nyílik meg a múzeumnak ebből az alkalomból rendezendő kiállítása, s kapcsolódik az eseményhez az ...ségi dalostalálkozó, amelyen a város úttörő énekkarai ...znek részt.

Borsos Miklós

Borsos Miklós

I. István (foto)

István Király
Esti Hírlap, Jo. 1970. júl. 23.

MDK

Bozzay Miklós, szobrász

Megbízást kapott Karinthy Frigyes
síremlékének megtervezésére.

— : Karinthy Frigyes síremléke 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 14.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

Gerthon István művészettörténész
síremlékét tervezi. (1972-re készül el.)

–: Kárpáthy Frigyes síremléke 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 14.

MDK

Borsos Miklós, rajzai

Déry Tibor költeményeihez
(1929-1938), A felhőállatok
c. kötethez az illusztrációkat készítette.

— : Majak és Klasszikusok 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. nov. 10.

Borsos [ ], hobrász

MDK

Gitáros nő c. műve

szerepel az állandó kiállításon.

h.R.: Galéria Hegedeu

2.

ESTI HIRLAP, Bp.1970.nov. 4.

MDK

Borsos Miklós szobrász

Halász Gábor arcát mintázta meg az emléktáblára.

– : Halász Gábor emlékére 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 19.

Borsos Miklós

Szabó Lőrinc plakettje (eml.)
szerepel az alábbi tárlatok

Temesvári Judit: Szabó Lőrinc emlék
kiállítás a Csepel galériában

Csepel 1970 X. 16

MDK

Borsos Miklós, hobrász

Illés Endre szavai: Borsos „műhelyét igazi reneszánsz műhelynek érzem. Azt szeretem benne, hogy .... közvetlenül birkózik a kővel."

(mátyás): Házmon, négy témáról

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 9.

Borsos Miklós

Emlétre

P. Brestyánszky Ilona: Iparművészek a fővárosért

Budapest, 1970. nov. 18-20. l.

Borsos Miklós

Kolrán

T. Nagy Irén mestere volt.

Alkácz László: T. Nagy Irén . .

Mivészet, 1970. september - 42 lap

Borsos Miklós
rajzai

Asszonyi Tamás egyik műtárlóján.

Cifka Péter: Asszonyi Tamás kiállítása.
Művészet, 1970.november - 41.lap

Borsos Miklós

Újságcikk a fiatalokról

Fiatalokról
Magyar Hírlap, Jg. 1970. nov. 13. 6–7. l.

Borsos Miklós

szobrász

Borsos Miklós megírja, hogy lihanyi kiállításának anyagából Katona az akkor legmerészebbnek számító szobrát emelte ki. A kiállítás jelentőséget segítette ezzel.

Solymár István: Katona László kiállitása
Müvészet 197o december - 42 lap

Borsos Miklós

neve említve

„Mit és milyen célra vásároljon az állam?"

Magyar Nemzet 1970 január 15
4 cold

Borsos Miklós

„Vasárnyi vendégségben Borsos Miklósnál" c. febr. 15-i tv. műsor említve.

– A TV. 5 lépzőművészeti műsora –

Magyar Nemzet 1970 február 21.
4. old

Borsos Miklós

neve említve

„25 év mérlegén a magyar iparművészet"

Magyar Nemzet 1970 március 1.

11. old

Borsos Miklós

idézet levelébol a „Holt halt meg Beck Ö. Fülöp szobrászművész" c. cikkben az 5. oldalon.

Magyar Nemzet 1970 február 17.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

1948-ban került Borsos Petőfi-szobra Pécsre.

[Türkös Tibor]: A pécsi irodalom kistükre
(13) – (14) 761-768.

JELENKOR, Pécs. 1970. júl.–aug. XIII/7–8.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

Juhász Gyula szavai: ... „csodálatos, szent tiszta festő" ... „Giotto jó utódja" állanak Gulácsynak Borsos Miklós által alkotott szeremlékén.

Dévényi Iván: Szabadi Judit: Gulácsy Lajos 759-760.

JELENKOR, Pécs. 1970. júl.-aug. XIII/7-8.

Bassos Miklós

Említve

Nagy Ilsztikó: Kiss Nagy András műveszete
Jelenkor, Pécs 1970. 11. 1011-1014. l.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

Kiss Nagy András első érmei ferenczy Béni és Borsos Miklós ihletésére utalnak.

Nagy Ildikó: Kiss Nagy András művészete 1911-1914.

JELENKOR, Pécs. 1970. november

XIII/11

Borsos Miklós, szobrász

MDk

Mai szobrászaink közül a piszkei márvány legkiválóbb formálója: belőle készítette Pelőfi, Egry József, Ferenczy Béni, Balits, Kassák, Szabó Lőrinc portréját.

Juhász Árpád: A piszkei „márvány" 1395-1400.

Élet és Tudomány, Bp. 1970. VII. 24. XXV/30.

Borsos Miklós

Grafikákkal szerepel a
„Forrás" új számában

P. M.: Megjelent a „Forrás" új
száma.

Petőf. Népe 1970 XII. 22

Borsos Miklós

Thury György rajzai
Magyarországon állítják fel

Pestmegyei Hírlap 1971 március 4
6. old.

Borsos Miklós

Gellért Oszkár síremlékét Bp-en
Thury György postráját Mapy-
kamisán áhítják fel

N.N.: Elkészült a Marx-Engels
emlékmű

Magyar Hírlap 1971 I. 21

MDK

Borsos Miklós, nobrán

Megemlítve a Mészáros Dezsőről szóló ismertetésben.

Rózsa Gyula: Nobrászat, tömondatokban 7.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 21.

MDK

Borsos Miklós, szobrász

Megem lítve

László Miklós: Látomások, álomképek

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 3

Borsos Miklós

Kopcsányi Ottó tanára volt

Lukácsy–Tályi: Tévénapló
Magyar Hírlap, Ifs. 1976. nov. 19.

Borsos Miklós

Kovács Éva tanára volt.

(másolás): Cél a használhatóság
Magyar Hírlap, Pp. 1970. nov. 13.

Borsos Miklós

lehetőséget nyert Farkas István-
tól, hogy szerepelhessen műveivel, ki-
állithassa azokat.

Pataky D.: István Farkas. Acta
Historiae Artium, Budapest, 1970.

1-2 sz. 140 l.

Borsos Miklós

Gallos Miklós nála tanult.

Külföldön.

XX. századi magyar művészet ~~kiállítása~~
Bp. Műcsarnok, 1970. Kiáll. Cat. Bev.: Dr. Bogner D.
18. l.

Borsos Miklós
szobrai

Rajza Repró.

Látóhatár, 1970. I–II. 154.

Borsos Miklós

oly műveket mutatott be, melyek méltók arra, hogy bármely magyar művészettel foglalkozó muzeumban kiállításra kerüljenek.

Németh Lajos: „Hungarian Art 1945–1969." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1970. 37 sz. 1981.

Borsos Miklós

a haladó magyar művészet méltó képviselője

Németh Lajos: „Hungarian Art 1945–1969." The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1970. 37 sz. 1971.

Borsos Miklós
szobrán

mijlotkozott a nép könyvről a

Magyar Grafika 1970. 3. számában. 14. ötel

Borsos Miklós

~~[illegible]~~ nobrán

Borsos Miklós nivesen veszi elő
brácsáját.

Farkas Ferenc: Varga Mátyás kiállítása
Művészet, 1970 junius - 38 lap

MDK

Borsos Miklós nobrái

Eva Haldimann „Találkozások a Balatonon" címmel tudósítást közölt a Neue Zürcher Zeitungban. Borsos Miklóst látogatta meg. Borsos tanulmányt Pap Károly portréjáról készítette el. Most Németh László arcmását mintázta meg.

- Balatoni interjúk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 18.

Borsos Miklós, nobrán

MDK

A székesfehér vári kiállításon
„látható Borsos Miklós erőteljes
István-portréja" ...

Harangozó Márta: Sarolt Karján fiúcska

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 29.

Borsos Miklós
nobran

Az Iparmüvészeti Főiskolán
Kincses Mária tanára volt.

Kézi és Gyula: Kincses Mária nobranata
Müvészet, 1970. augusztus - 28 lap.

Borsos Miklós
Mohán

Lalúja András mestere volt.

Kiss Sándor: Lalúja András
Művészet, 1970. február - 34 lap

Borsos Miklós

szobrász

Papachristos munkásságát tolben rokonítják Borsos Miklóséhoz.

Polgár Kálmán: Papachristos Andreas

Művészet, 1970. február - 30 lap

Borsos Miklós
Mohács

A pécsi biennalen kívülön
díjban részesült.

Kovács Gyula: Az országos kisplasztikai biennale
Művészet, 1970. július - 36 lap.

Borsos Miklós

Tihanyban alkot nyaranta

Artner Tivadar: A Balaton

Nógrád 1970 VIII. 9

Borsos Miklós

Tihanyban alkot nyaranta

Artner Tivadar: A Balaton
művészete

Somogyi Néplap 1970 VIII. 9

Borsos Miklós

Emlékére

A Auer Tivadar: A Boldogság művészete

Békés megyei Népújság, 1970. aug. 16.

Borsos Miklós

Kossuth-méltató

A. T. A Balaton művészete
Dunántúli Napló 1970. aug. 16.
7. l. .

Bossos Miklós

Balatoni tusztajra (eml.)

Szerepel az alábbi tárlaton

(r. i): Fejér és Veszprém megyei
Képzőművészek III. tárlata
Ignotán

Fejérmegyei Hirlap 1970 XII. 6

Borsos Miklós szobrász

hagyjitóbeszédet mondott a

Bekő Fülöp emlékkiállítorsan

D.1 : Képzőművészet

Vigilia 1970 VII. sz. 488 old.

Borsos Miklós

Leninről készitett müveit ismerteti és méltatja

Kontha Sándor: Lenin alakja a magyar képzőművészetben. Művtört.Ért. 1970. 2.sz. 109-117. l.

Borsos Miklós

2

Stílusa egyben felidézi Brancusi és Arp-ét; művészetét nem csak az emberi test formái befolyásolják, hanem egyben az anyag szerkezete is. Legutóbbi műve Kassák Lajos vörös márvány portréja.

Perneczky Géza: Reality and Myth: The New Sculpture of Miklós Borsos. The New Hung. Quarterly, Bp. 1965. 2012. 100l

Borsos Miklós, szobrász MDK

A Semmelweis-ház udvarán felállítják Anyaság c. alkotását.

—: Meghezdődött a Semmelweis-emlékülés 7.

NÉPSZABADSÁG

, Bp. 1965. aug. 14.

09

Borsos Miklós

A tihanyi apátságban levő állandó múzeumban kiállítóterem nyílt alkotásai számára.

Cikk.

Népszava, 1965. július 1. 2. l.

Borsos Miklós

A mű születése... Borsos Miklós készülő Janus Pannonius-szobrának pózát probálgatja a leendő szinhelyen - és a megvalósult szobor.

Orszaig - Világ 1973/28 13 old

Borsos Miklós

Borsos Miklósné Kéry Ilona Kertem cimü könyvében (Szépirodalmi Könyvkiadó 1973) megrajzolja azt a miliöt, amelyben Borsos Miklós tavasztól öszig él és alkot.

D. I. Képzőmüvészeti könyvek.

Vigilia 1973/7 496 old.

Borbás Miklós:

A művén kénítette el Thury György, Kanizsa-vár kapitánynak, aki 1571-ben esett el az Orsolya község alatti csatában életnagyságú szobrát halálának 400 éves évfordulója alkalmából.

Magyar Hírlap 1971/61. szám 8. old.

Barsos Miklós

rézkarca

Tavasz

Magyar Hirlap 1971/10/7 11 old.

Borsos Miklós

A negyedszázad ipartelepből várossa lett fölött a legmagasabb ponton épült házak első emeletén most művészlakások vannak. Alattuk Borsos Miklós Derkovits-Portréja tulajdon képp kicsiny, jóformán csak életnagyságú bronzszobor, mégis meghatározója, új névadója e városrésznek.

Solymár József: Művész a zománcgyárban

Magyar Hírlap 197A/87 2 old.

71

Borsos Miklós

Petőfi ércei (Bronz 1948)

Rajztanulmány 1973/4 24 old.

Borsos Miklós

Rajzok a vázlatkönyvéből

(Balatonfüred 1970

Magyar Hírlap 1971/1 11 old.

Borsos Miklós
rajza Illyés Gyula Hunok Párizsban
cimii regényéhez. (Szépiro-dalmi Kiadó)

Magyar Hírlap 1971/58 IV. old.

Borsos Miklós, szobrász

Grafikáiból nyílt meg tárlata Debrecenben.

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 19.

Borsos Miklós, szobrai

Grafikáiból nyílik meg kiállítás
Debrecenben ápr. 18-án.

— o Borsos Miklós ... 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. ápr. 18.

Borsos Miklós, nobrán

Gorka Livia kiállítását
nyitja meg a Műcsarnokban
márc. 10-én.

— : Hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Br 1973. márc. 9.

Borsos Miklós

Sok tanítványa van a konstruktivizmus-nak, a művész is ennek az iskolájában nevelkedett ugyan, de mégis egész más művészetet alakított ki, hosszú évek munkájával.

Vadas József: Népző- és iparművészeti kultúránk

Szfju Kommunistor, Budapest, 1973. szept. 69. old.

Borsos Miklós szobrászművész

Német Lajos művészettörténész „Modern magyar művészet" c. könyvében ír a művész munkásságáról.

D.K.: Olvastuk.
Új Ember, 1969. jan. 5.

BORSOS MIKLÓS, szobrász, /1906/

Borsos,Kerényi Jenő/1909/,Mikus Sandor/1903/,Schaar Erzsébet/1909/,Somogyi József/1916/,Laborcz Ferenc/1908/ a szazad elso felében még csak messziről közelitettek későbbi,mai alkotói vilaguk felé. 570.old

HECKENAST JÁNOS? Rumi Rajki István szobrászművész 564-old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 4.szám, Szombathely

BORSOS MIKLÓS, szobrász, éremművész

ÉREMTÁBLÁZAT:.-A forint-fillér verési adatai 1946-1967 között.-
14.-Címlet: 50 Ft.-Évsz: 1961.-Ábra: Liszt.-Anyag: Ezüst.-Fin 0/00: 750.-Súly: 20.00 gr.-Ø: 34 mm.-Vast:.2.8 mm.-Perem: mintás.-Darab: 15.000.-Tervező: Borsos Miklós. 456.old.

KIRKL LÁSZLÓ: A forint-fillér verési adatai 1946-1967 között. 455.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
----- XXIII. 1967. 41.42.sz. Bp.

BORSOS MIKLÓS, szobrász, éremművész

ÉREMTÁBLÁZAT:.-A forint-fillér verési adatai 1946-1967 között.-11.-Címlet: 50 Ft.-Évsz: 1961.-Ábra: Liszt.-Anyag: a arany.-Fin 0/00 986 1/9.-Súly: 3.838 gr.-Ø 19 mm.Vast. 10 mm.-Perem: 118 rece.-Darab: 2.503.-Tervező: Borsos Miklós. 456.old.

KIRKL LÁSZLÓ: A forint-fillér verési adatai 1946-1967 között. 455.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. XXIII. 1967. 41-42.sz. bp.

BORSOS MIKLÓS, szobrász, éremművész

ÉREMTÁBLÁZAT:.-A forint-fillér verési adatai 1946-
---------- 1967 között.-
8.-Címlet: 100 Ft.-Évsz:.-1961.-Kixxx.Ábra: Liszt,-
Anyag: arany.-Fin 0/00 986 1/9.-Súly: 7.676 gr.-
Ø 22 mm.-Vast.: 1.4 mm.- Perem: mintás.-Darab:2.503.
Tervező: Borsos Miklós. 456.old.

KIKKI LÁSZLÓ: A forint-fillér verési adatai 1946-
1967 között. 455.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
----- XXIII. 1967. 41-42.sz. Bp.

BORSOS MIKLÓS, szobrász, éremművész

ÉREMTÁBLÁZAT:.-A forint-fillér verési adatai 1946-1867 között.-
4.-Címlet: 500 ft.-Évsz.:1961.-Ábra: Liszt.-Anyag: arany.-Fin. o/oo: 986 1/:.-Súly: 38.380 gr.-Ø 40 mm. Vast.: 2.2 mm.-Perem: mintás.-Darab: 2.503.-Tervező: Borsos Miklós. 456.old.

KIRKL LÁSZLÓ: A forint-fillér verési adatai 1946-1967 között. 455.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. XXIII. 1967. 41-42.sz. Bp.

Borsos Miklós

Az 1970-ben létesített városligeti szoborbemutató szabadtéri tárlaton látható József Attila portréja.

|emlékre|

Dalgozók Lapja, 1972. szept. 9.

Borsos Miklós

E hó 10.-én nyitja meg Gorka Lívia keramikus kiállítását a Műcsarnokban.

Meghívó,
1973. március hó

Borsos Miklós

Sík Csaba „Rend és kaland" c. könyvben lévő „Lighea a Balaton partján" c. tanulmányában a művészzel foglalkozik. Borsos Miklósné Kéry Ilona „Kertem" c. könyvében leírja a miliőt, amelyben Borsos Miklós tavasztól őszig él és alkot. E könyvet a művész illusztrálta.

D. S.: Képzőművészeti könyvek.
Vigilia Budapest, 1973. júl.

Borsos Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész. 1).

Fiatal éveit Győrött töltötte. A város végrehajtó bizottsága a Martinovics tér 3. sz. jelölte ki a művész állandó kiállításának, aki felajánlotta művei jelentősebbekének adományozását. 1927-től 1933-ig festett és rajzolt részben gyári tárgyú munkái, az Olaszországban készült rajzának válogatott anyaga, valamint ugyanebben az időben keletkezett olaj- és temperaképeinek válogatott gyűjteménye kerül Győrbe.

Imre Béla: Méltó Győrhöz.

Kisalföld, 1973. jún. 30.

Borsos Miklós szobrászművész. 2) Folytatás.

Ugyanesak Győrbe kerül az 1933-tól 1945-ig Kőbe és márványba vésett alkotásokat, az 1945-ig készített rézdomborítasak és egy válogatott éremanyag. Ujabb szobrainak gipszmásolatai: Bartók, Kodály, Radnóti, Papp Károly, József Attila, Egry József portréi (említve). Közölte még a művész hogy a kiállításon még nem szerepelt ujabb ínüveiből is időnként átad egyet-egyet. Az állandó kiállítás jövőre nyílik meg.

Imre Béla: Méltó Győrhöz.

Kisalföld, 1943. jún. 30.

Borsos Miklós

Az egy József badacsonyi emlékmúzeum parkjában áll a festő bronz mellszobra. (emlékre)

Népszabadság, 1973. aug. 9.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

Népszava

1973 JUL 12

1021

Véget ért a veszprémi tv-találkozó

A veszprémi tv-találkozó záróestjén adták át *Borsos Miklós* „*Balatoni szél*" című szobra bronzba öntött, kicsinyített mását a legjobb négy televíziós mű alkotójának, *Horváth Ádámnak* az „Egy óra, három arc" cí

mű film rendezéséért, *Szőnyi G. Sándornak*, a „Jó estét nyár, jó estét szerelem" című film rendezőjének, *Esztergályos Károlynak* a „Diagnózis" és *Kalmár Andrásnak* a *„Balladák könyve"* című film rendezéséért.

Borsos Miklós

A várpalotai Bányásznap keretében megnyitották a Hontörténeti Múzeum képzőművészeti gyűjteményének kiállítását, melyen műve szerepelt, amelyet a múzeumnak adományozott.

Láttuk, hallottuk.

1973. szept. 9. Petőfi 12.02 |11| K Gyné,

BORSOS MIKLÓS, grafikus, szobrász

A Pécsi Modern Magyar Képtárnak a Művelődésügyi Miniszterium törzsanyagából sikerült 42 darab grafikai művet megszerezni. Igy BORSOS művet is. 302.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BORSOS MIKLÓS, szobrász

A Mohácsi Galéria 1969.évi átrendezését a Művészeti Alap vásárlásából a Képtárba került festmények, Szobrok, plakettek tették lehetővé. Igy került oda BORSOS műve is. 302.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, I-. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BORSOS MIKLÓS, szobrász

1968-ban Pécsett időszaki kiállitás keretében kiállitása volt.-331.old.

A Baranya Megyei Múzeumok 1968.évi működése 329.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,-XIII.-1968.
Pécs, 1971.

Borbos Miklós

A'tört forma (szobor)

Rajztanítás 1971/3

Bontó 1.

Bosos Miklós:

Petőfi éjem

Új Írás 1973/1 20. old

Borsós Miklós

Száz éve halt meg Semmelweis Ignác az anyák megmentője. Az évfordulóu rendezett ünnepségek során a nagy magyar orvos szülőháza Az Aprod u 1-3 számú ház udvarán - a hatteiben levő falban helyezték el Semmelweis Ignác földi maradványait - felálitották Borsós Miklós szobrászművész Anyaság cimi szobrát.

Az Anyaság szobra Semmelweis szülőházában.

Ország Világ 1965/34 2 old

Borsos Miklós

Műve szerepel a Kiscelli

Múzeum gyűjteményében

Népszava 1972 augusztus 10

2. old

Borsos Miklós

neve emlitve

Kritika 1971 november - december
45. old.

Borsos Miklós

rajza Illyés Gyulával

a 19. oldalon

Kritika 1972 február

Borsos Miklós

neve említve

Kontha Sándor Szalay Lajosról túlzás nélkül

Kritika 1972 október 38.old.

Borsos Miklós
sorsán

1972 októberében, Koppenhágában
egy képzőművészeti kiállításon részt
vett a művében.

-.- Magyar művészek külföldön.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 75.oldal

Borsos Miklós
Szobrai

Méltatás.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 60.oldal

Borsos Miklós

szobrász

1966-ban a Velencei Biennalen
Borsos Miklós szobrai és Feledy Gyula grafikái szerepeltek.

Horváth György: Magyarok a nemzetközi pavilonban...
MÜVÉSZET, 1972.október-november - 47.oldal

Borsos Miklós

szobrász

Genthon István síremléket Borsos Miklós terverte és 1972-ben a Farkasréti temetőben állitottak fel a művet.

Gramasztói Pál: Emlékezés Genthon Istvánra.

Művészet, 1972. október-november, 35 oldal

Borsos Miklós

„Vízverő" c. dombormüve a hadacsony-tomaji temetőben Egry József sírját díszíti.

Egry breviárium - Veszprém 1973. 184. p.

Borsos Miklós

Neve Egry József barátjaiért
megemlítve.

Egry breviárium - Veszprém 1973. 44p.

Borsos Miklós

Neve megemlítve.

Egyes breviárium – Veszprém 1973. 80 p.

Borsos Miklós

nevét azon művészek között említi Pogány Ö.Gábor oppo-
nensi véleménye, akik egyes szocialista eszmeiségű
művek létrehozatala mellett sem nevezhetők szocialis-
ta művészeknek.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története c.
doktori értekezésének vitája. - Művtört.Ért. 1971.
1.sz. 47-59. l.

53. l.

Borsos Miklós

Moszkvában megnyílt a magyar és a szovjet képzőművészeti szövetség titkárságának együttes ülése. A program keretében a művész alkotómunkásságáról készült filmet bemutatták.

Dolgozók Lapja (Kaposvár) 1972. jan. 12.

Borsos Miklós, nobrán

Megemlítve.

Havas Ervin: Szorosabb kapcsolat a magyar és a szovjet képzőművének között 7.

Népszabadság, Bp. 1972. febr. 18.

Borsos Miklós, szobrász

Kecskeméten nyílt meg tárlata ápr. 16-án.
(140 műve – szobor, érme, tusrajz – tekinthető meg.)

— : Borsos Miklós szobrászművész gyűjteménye kiállítása 7.

Népszabadság, Bp. 1972. ápr. 18.

Borsos Miklós
szobrai

Április 16-án volt a hatvanhetedik
Katona József Múzeumban Borsos
Miklós kiállításának megnyitója.

— · —

Művészet, 1972. július - 15 oldal.

Borsos Miklós

Vadas József: "Szerep és mü" cimmel ir művész munkájáról, s a kecskeméti Katona József Muzeumban megnyilt gyüjteményes kiállitásáról: a művész "az év nagyobbik felét a Balaton partján tölti; arcmásai valóban nagyszerüek; s az is igaz, hogy szobrainak egy része a dunántuli táj lankáit juttatja eszünkbe.." -mondja a kritika, s megemliti szobrait, érmeit, grafikáit, de fő müveinek "a lirai hevületü arcképek"-et tartja.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. május 13.
XVI. évf. 2o. sz. 13. lap.

Borsos Miklós

Gyűjteményes kiállítása nyílt
a Kecskeméti Katona József Múzeumban

Népszava 1972 április 18
2. old.

Borsos Miklós szobrász

vasárnap február 27-én kiállítása

nyílik Szegeden, a Horváth Mihály

utcai Képtárban.

Magyar Nemzet 1972 február 25

4. old.

Borsos Miklós

Genthon István síremlékét
május 30-án avatják fel a
Farkaszéti temető (VI/7.1.31) sz. parcellájá-
ban

Magyar Nemzet 1972 május 25
4. old.

Borsos Miklós szobrászművésza

Fiatalabb éveit Győrben töltötte most alkatásainak kér helyet névelővárosában.

T. Pataki László: Hazatérők.
Kisalföld, 1973. júl. 3.

Borsos Miklós

nobán egyformán járatos a modern és hagyományos ábrázolás művészetében.

Artner Tivadar: Évezredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat K., 605 l., 111.

571 l.

Borsos Miklós

Egry József ~~[illegible]~~ arcmása.
Budapest, Nemzeti Galéria. (repr.)
Fehér toczó. (repr.)

Artner Tivadar: Évezredek müvészete. Bp. 1965.
gondolat k., 605 l., ill.

584-85 l.

Borsos Miklós szobrász M.N.K.

Kollektiv kiállitás az Ernst Muzeumban 1941-ben 1943-ban / Barcsay, Domanovszky, Dési Huber, Ferenczy Béni, Borsos, Gadányi,

Béer István: Gadányi, Mp. 1965. 13. l.

Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész

alkatását, Karinthy Frigyes síremlékét,
szerdán avatják fel a Kerepesi úti
temetőben.

(MTI): Kulturális hírek.

Népszabadság, Budapest, 1972. jan. 18.

Borsos Miklós

„Karinthy síremlékét" a
Mező Imre úti temetőben állítjál
fel.

Pestmegyei Hírlap 1972 január 18
4. old.

Borsos Miklós, szobrász

Ez új emlékművet kérítette.

— : Új Karinthy-emlékmű 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 18

Borsos Miklós, szobrász

Jan. 19-én avatták fel művét:
a Karinthy-síremléket.

— : o Karinthy frigyes

8.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 19.

Borsos Miklós, szobrász

Jan. 19-én avatták fel művét:
Karinthy frigyes síremlékét:
[fényhely]

—: felavatták Karinthy frigyes
síremlékét 8,

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 20.

Borsos Miklós, szobrász

Művei: Karinthy Frigyes új síremlékét
jan. 19-én avatják a kerepesi
temetőben.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. jan. 18.

Borsos Miklós

Karinthy Frigyes szemlélét a
Mező kure úti temetőben avattál fel

Népszava 1972 január 20
2. old.

Borsos Miklós, szobrász

Pécsett felavatták művét: Janus Pannonius szobrát.

—. Janus Pannonius emlékére

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. febr. 22.

Borsos Miklós, szobrász

A pécsi vár kertjében állítják fel elkobzását: Janus Pannonius bronzszobrát.

K. P.: Janus Pannoniusra emlékezünk

2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. márc. 17.

Borsos Miklós, szobrász

Feladatként művét: Janus Pannonius szobrát.

– : Janus Pannonius-emlékünnepségek Pécsett 8.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 28.

Borsos Miklós, szobrász

Pécsett már áll műve, Janus Pannonius életnagyságú szobra. A szobrászművész rövid nyilatkozatában beszámolt öröméről, amit a megbízatás hozott neki, s a munka sajátos népségeiről, vonatkozásairól és vonzásairól. — A szobor gipszváltozatát a pécsi Janus Pannonius Gimnázium előcsarnokában helyezik el.

Borsos Miklós. Janus Pannonius szobra 2

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. márc. 17.

Borsos Miklós, szobrász

Márc. 27-én Pécsett felavatják
Janus Pannonius – szobrát.

— : Március 27-én kezdődnek a Janus
Pannonius-ünnepségek 7.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 18.

Borsos Miklós, szobrász

Pécsett, a székesegyház előtti téren leplezik
le Borsos Miklós Janus Pannonius-szobrát.

— : Janus Pannonius-ülésnak Pécsett 7.

Népszabadság, Bp. 1972. március 9.

Borsos Miklós

Janus Pannonius-szobrát a jubileumi ünnepségeken avatják fel. (emlékre)

(h.e.): Szabrok Baranyában.

Dunántúli Napló, 1972. jan. 19.

Borsos Miklós szobrászművész.

Felavatták művét: Janus Pannonius szobrát.

Népszabadság, 1972. márc. 28.

Borsos Miklós

„Janus Pannonius" szobrát

Pécsett avatják fel

Magyar Nemzet 1972 február 23

4. old.

BORSOS MIKLÓS

Borsos-életmű

MTI

Borsos Miklós szobrászművész Győrött látható életmű-válogatása a város tulajdonába kerül, ugyanis így végrendelkezett az alkotó özvegye, a Borsos-életmű jelenlegi tulajdonosa. *Balogh József* polgármester örömét fejezte ki, hogy e páratlan képzőművészeti értékkel gazdagszik a Rába-parti város. Az MTI érdeklődésére elmondta azt is: az állandó kiállítás anyaga — amely a Káptalandomb kiemelkedő

így kelt 1996. augusztus 10.

turisztikai látványossága — jelenleg letétként szerepel Győrött, a szobrok, kisplasztikák, grafikák sorsa a végrendelet nyilvánosságra kerüléséig függőben volt.

Az állandó bemutató több mint negyed évszázada vonzza a képzőművészet kedvelőit. A hazai és a külföldi érdeklődőket egyaránt lenyügözi a Napba néző, a Nap és a Hold, az Egry- és az Illyés-portré, az önarckép, továbbá a többi szobor, illetve a dombormű-vek, az olajfestmények, a grafikák sora. A győri szakemberek tervezik a Borsos-életmű feldolgozását, s az állandó kiállítás bővítésén is gondolkodnak, hiszen az özvegy további rajzokat, kisebb szobrokat és dokumentumokat szándékozik átadni a közgyűjtemény számára.

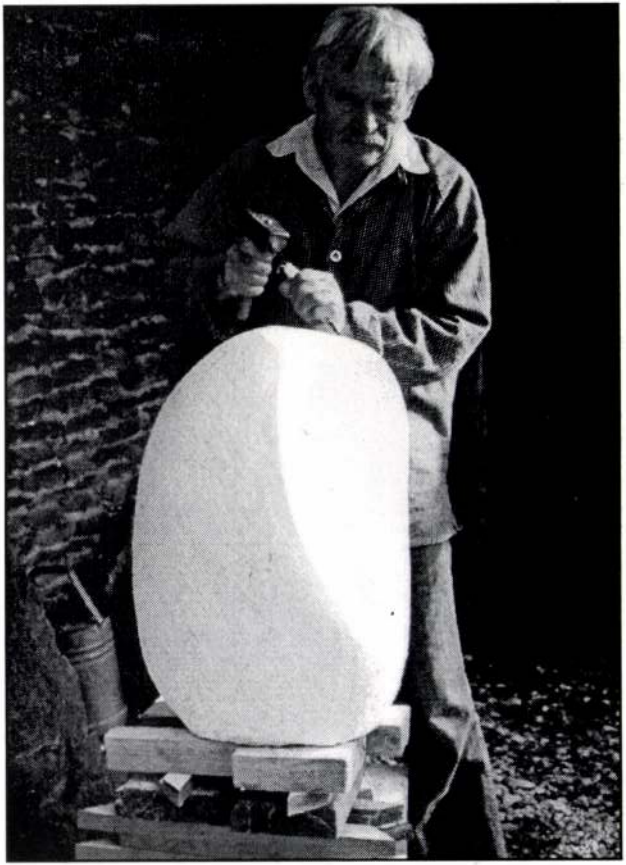

Borsos Miklós szobrászművész alkotás közben

BORSOS MIKLÓS

Meghívó

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait

BORSOS MIKLÓS

szobrászművész

kiállításának megnyitására

1998. szeptember 10-én, 16 órára
a Simontornyai Vármúzeumba.

A tárlatot megnyitja:
CZIGÁNY GYÖRGY

Közreműködik:
a simontornyai Daloskör

Rendezte:
Kratochwill Mimi

Szponzor:
Enesei Józsefné

A kiállítás megtekinthető: szeptember 30-ig,
10–13 és 14–17 óráig (szünnap: hétfő)
Október 30-ig, 10–16 óráig
(szünnap: vasárnap és hétfő)

Borsos Miklós

Magyar Hírlap 2000. VIII. 11

Borsos Miklós-archívum nyílik Győrött

(MTI) Borsos Miklósról nevezik el, és a nagyközönség előtt is megnyitják szombaton a győri Városi Művészeti Múzeum új helyre költözött művészettörténeti archívumát. N. Mészáros Júlia múzeumigazgató elmondta: ezzel az eseménnyel emlékeznek meg Borsos Miklós halálának tizedik évfordulójáról. Az archívum értékei közül kiemelkedik a névadó szobrászművész személyéhez és munkásságához kapcsolódó dokumentumgyűjtemény. A kollekcióban találhatók Borsos-kéziratok, eredeti fotók, újságcikkek, tárgyi emlékek, amelyek a művész Győrhöz való kötődéséről is tanúskodnak.

Szakadék

Borsos Miklós

tíz éve is elmúlt, hogy arrafelé jártam. Új utcák nyíltak, sokat változott a környék, elfelejtettem. Ne búsulj, mondta *Hevér Zoltán* szerkesztő-rendező, mi már tegnap végigjártuk ezeket a házakat, indulhatunk.

Évek óta alig tértem le a 71-es országútról, kivéve, amikor egyszer-egyszer szepezdi, aszófői, kővágóörsi barátokat látogattam meg. Nem tértem le, mert azt gondoltam, ismerem a hazámat, meg aztán minek keressek magamnak olyan kínos meglepetést, mint például a füredi „görög falu" esztelenségét? (Nem is értem, hogy valami élelmes utazási irodának nem jött még az az ötlete, hogy kirándulásokat szervezzen ennek az amorf szörnyűségnek a megtekintésére. Olyan programcíme lehetne a kirándulásnak, hogy „Magyarország legostobább monumentuma", vagy hasonló... Görög falu Balatonfüreden! Mintha valami félnótás embernek az jutna eszébe, hogy gémeskutat csinál Szibériában.)

Ez a késő őszi vasárnap reggeltől alkonyatig napfényes volt; aranylott a hervadó Balaton-vidék. Passuthék házának udvarában, ahol Borsos Miklós szomszéd és jóbarát bájos kerti szobra áll, egy idős férfi éppen a lehullott diófaleveleket igazította halomba, égetésre. Tudvalévő, hogy a diófa leveleit nem szabad a kertben elásni, mert savanyítják a földet. Ki kell hordani vagy elégetni.

Az öreg rátámaszkodott a gereblyenyélre: — Végre egy ismerős arc! Amióta nem találkoztunk, és annak már jó néhány esztendeje, csupa idegen jár erre.... A környező házakat, kivéve az enyémet itt a szomszédban, németek vették meg. Kis nyári Németország lett a Diós, az ám! A Borsos-házat szerencsére nem lepték még el. Ámbár nem tudom, mi lesz a sorsa, Buba asszony egyre nehezebben bír a gyönyörű növényzetével...

A Lipták-ház ma még repkénnyel befutott költészet, de honap már pusztulás. Mennyi fogadkozás volt, hogy a barátok és a hivatalok összefogása megmenti, múzeum lesz benne, irodalmi alkotóház, műfordítói menedék, művészeti gyűjtemény, ki tudja, mi még.

Semmi.

Mindeddig legalábbis — noha a hivatalos fogadkozások egy évtizede tartanak — semmi. Elhanyagoltság, omladozás, repedező falak, hanyagul aládúcolva itt-ott; három-négy éve lehullott elfeketedett dió is ropog az ember lába alatt. Az ideit se szedi fel senki.

Fél évtizede még gyűlés is volt a Lipták-ház ügyében Füreden. Összehívták a hajdani barátokat, a vendégszerető otthon nyári látogatóit. Össze is jöttek, szét is mentek, szaporán beszéltek, de nem csinálhattak semmit. Kinek van ilyesmire pénze manapság?

Ez igaz. De akinek nincs pénze, az minek ígérget? Tudnivaló, hogy a füredi Lipták-ház nem pártszékház, nem liberális gyűlde, nem kísérleti bemutatóterem, nem bank, nem tőzsde, nem autószalon, se nem valamiféle center, *csak* a magyar kultúra egyik századunk beli kedves emlékhelye, de az meg most kit érdekel néhány szemüveges, nyápic, éhenkórász irodalmáron kívül?

De hát nem akarom sorra venni a házakat, mint egy ingatlanügynök, ámbár azok szorgalmasan munkálkodtak errefelé, nagyonis látni. Üvegpaloták, panorámás csodák, cifra kastélyok hatalmas tornyokkal és úszómedencékkel, pöffeszkedő portálok, szellemes teraszrendszerrel kialakított üdülők; van olyan, amelyiknek harminc—negyven méter hosszú az első frontja, drága terméskövekből rakott kerítések mögött biztonsági felszerelésekkel védett óriási villaépítmények... Néhol a télen la-

időben észrevesszük... Itt van például az államelnökök betegsége. Letagadják. Egész tájékoztatási irodák foglalkoznak azzal, hogy letagadják az elnökök betegségeit. A kegyetlen televíziós kamerák, ha nem akarják, akkor is megmutatják, hogy a nyomorult államférfi súlyos beteg, néha már alig él, mindenki látja szemtől szemben; a letagadó irodák szakemberei pedig másnap kiadják a hivatalos közleményt az *enyhe meghűlésről*...

Csak még egy napot, egy órát, egy percet a hatalomban! Ha betegen, ha rosszulléttel küszködve, ha félholtan is.

Milyen szomorú rabság!

Nem bolondságból történik ám ez, s nem is azért, mert ezekben az irodákban notórius hazudozók ülnek, akiket eláraszt a boldogság, ha nem mondanak igazat. A környezet — a szűkebb, de gyakran a tágabb is — hozzá van láncolva a beteghez, erős érdekkötelékekkel, jövedelmező hivatalokkal. Általa léteznek a pozíciójukban. A legtöbbjüket a vak véletlen röpítette oda. Vannak közöttük tehetséges, okos, becsületes emberek is, de általában nem sokan. Ha meghal a beteg, egyik pillanatról a másikra semmivé válnak. Kezdhetik elölről a helyezkedést, a talpnyalást, a lakájkodást. A megholt főember helyébe új főember jön, új segítő — vagy hátramozdító — társakkal.

Maga az elnök, akit a betegség gyötör, már a legszívesebben feladná. A fal felé fordulna, elküldené az orvosokat, a hódolókat, a szolgaszemélyzetet. Hagyják békében meghalni. Az édes hatalom megkeseredett a szájában, ínyén már ott van a halál íze... De élnie kell még, néha egy ideig azután is, hogy meghalt, mint például a valahai szovjet miniszterelnöknek (Koszigin? Tyihonov? nem emlékszem pontosan, hogy melyik), aki vette magának a bátorságot, és 1982-ben ugyanazon a héten halt meg, amikor Brezsnyev. No, abból nem eszik a szemtelen, hogy ugyanakkor is temessék, hogy lopjon magának a hatalmas ország fájdalmából és gyászából — így gondolta a környezet, vagyis a párt. Eltették valahol a jégre, várjon a sorára... Eltemették ünnepélyesen Brezsnyevet, aki már hosszú idő óta lóra kötözött Szulejmán volt, nem is annyira a saját hatalomvágyának, mint a hatalmába belehelyezkedett környezetének a rabja, azután hagyták, hogy csituljon az ország fájdalma néhány napig — ó, szívesen hagyták volna csitulni tovább is, de egyszer minden turpisságnak véget vet az idő —, s csak akkor tették be a Kreml falába, kisebb ceremóniával, kevesebb csókkal. Milyen érdekes: a szovjet világban is a megmaradt az orosz pravoszláv vallási szokás: a halottól – még ha ateista világhatalom pártvezére is volt — nyitott koporsóban, jéghideg ajkára adott csókkal búcsúznak...

Tehát nem mindig a beteg a bűnös. Nem mindig a félholt elnök teszi magát nevetségessé, mert hiszen az ilyenfajta hazudozás csak olyan könnyű fátyol, amin azonnal átlát a világ és ki is mondja, ha meri.

Brezsnyev idejében például nem mertem volna.

*

Tihany és Balatonfüred belső útjait járjuk egy televíziós együttessel. Némi ismertetést kellett mondanom a félsziget művészeti és irodalmi múltjáról az ősszel a Duna Televízió egyik vasárnap délutáni adásában. A szemfüles gyártásvezető felderítette, hogy miként lehet gyorsan megközelíteni Illyés Gyula, Borsos Miklós, Déry Tibor, Passuth László, Somogyi József, Vass Elemér házát. Egyik-másik utat — a Déryék házához vezetőt a legjobban — korábbról magam is jól ismertem, de

Sor-szám	A mű címe	anyaga	Ára	
30	Emberpár I.	vörösréz	600	
31	~~Emberpár II.~~	vörösréz	600	
32	~~Torzó~~	fehér márvány	—	*magántulajdon*
33	Napozó akt	fehér márvány	1500	
34	Meditácio	fehér márvány	600	
35	Ébredés	vörösréz	600	
36	Sirató asszonyok	vörösréz	1000	
37	~~Torzó~~	fehérmárvány	800	
38	Ülő akt	fehérmárvány	600	
39	Alvó lovasok	vörösréz	1500	
40	Ló csikóval	vörösréz	160	
41	Emberpár holddal	vörösréz	120	
42	Bronz tál		—	*Dr. Mészáros Károlyné úrnő tulajdona*
43	Barbár tál	ezüst	—	*Dr. Szalay Ferenc úr tulajdona*
44	Kálvária	vörös márvány	300	
45	~~Emberpár III.~~	vörösréz	400	
46	Angyali híradás	vörösréz	2000	
47	Ember bivalyokkal	vörösréz	800	
48	Önarckép	vörösréz	500	
49	Női fej	vörösréz	400	
50	Angyal	vörösréz	—	*Dr. Mészáros Károly úr tulajdona*
51	Anya	vörösréz	—	*Lázár István úr tulajd.*
52	Imádkozó	vörösréz	400	
53	Szerelem	vörösréz	160	
54	Csikók	vörösréz	100	
55	Nő alak	kecskerágó fa	—	*Dr. Szalay Ferencné úrnő tulajdona*
56	Kendős asszony	paliszander fa	200	

A TAMÁS-GALÉRIA
CXVII. KIÁLLÍTÁSA

BORSOS MIKLÓS

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

1941 jan.-febr

TAMÁS GALÉRIA
V., AKADÉMIA UCCA 8

ÁRA 50 FILLÉR

Borsos Miklós most mutatja be szobrait először a nyilvánosságnak. Nagyszebenben született 1906-ban; családja gyergyói székely – közülük származott Paál László és Köllő Miklós is. Kora ifjusága harcterek árnyékában: színes és kalandos. A román betöréskor kétszer menekülnek. Rendetlen gimnáziumi évek Szebenben és Győrben. Már ekkor küldözget vidéki kiállításra apróbb műveket. Később Budapesten rövid idő a Képzőművészeti Akadémián és nagy csavargások Olasz- és Franciaország tengerpartjain. Ifjusága Firenze és Budapest között telik.

Borsos Miklós festőnek indult de egy szépsikerű budapesti kiállitás után 1933-ban szobrász lett. Tanitómesterei: az élet és az évek. Ettől kezdve a súlyos, komoly munka évei következnek. Vidéken, Győrben él és dolgozik.

E kiállitás anyaga hét nehéz év termése.

Borsos Miklós munkásságának forrása, útja és célja: az ember.

B. K. I.

Sor-szám	A mű címe	anyaga	Ára	
1	Krisztus	sárgaréz	—	*magántulajdon*
2	Szamaras-kordé	tussrajz	—	*magántulajdon*
3	Fiesole	tussrajz	100	
4	Itatás	tussrajz	100	
5	Nő galambbal	vörösréz	—	*magántulajdon*
6	Ló	vörösréz	100	
7	Isten kardja	vörösréz	100	
8	Magány	tussrajz	—	*magántulajdon*
9	Téli éjszaka	tussrajz	120	
10	Szegény emberek	tussrajz	120	
11	Anya	tussrajz	100	
12	Halászok	tussrajz	100	
13	Sirató	lignum sanctum fa	200	
14	Női fej	lignum sanctum fa	200	
15	Anya	vörösréz	150	
16	Ülő akt	tussrajz	100	
17	Fekvő akt	tussrajz	100	
18	Önarckép	fekete gránit	—	*magántulajdon*
19	Mosoly	fehér márvány	—	*magántulajdon*
20	Anya	porfir	—	*magántulajdon*
21	Bánat	vörös márvány	400	
22	Síró	bazalt	500	
23	Női fej	fehér márvány	600	
24	Maszk	vörösréz	160	
25	Éneklő maszk	vörösréz	160	
26	Pihenő munkás	vörösréz	600	
27	Ember	vörösréz	1000	
28	Álló női akt	fehér márvány	1500	
29	Torzó I-III	fehér márvány	1000	

Borsos Miklós

ILLÉS ENDRE

A szobrász Tihanyban

(KRÉTARAJZ BORSOS MIKLÓSRÓL)

1.

A romokat már eltakarították, de a sebeket még látnunk kellett.

A Művészeti Tanács ülésein ismertem meg Borsos Miklóst, 1946-ban. Negyvenéves volt ekkor. A fontosabb üléseken Kodály Zoltán elnökölt, Kodályt néha Kassák Lajos váltotta fel. Az asztal mellett Tamási Áron, Ferenczy Béni, Major Tamás, Heltai Jenő, Ferenczy Noémi, Schubert Ernő, Márai Sándor, Kadosa Pál, Ferencsik János ült —, ha jól emlékszem, harmincan gyűltünk össze a nagy asztalnál, közöttünk volt Borsos Miklós is. Akkoriban költözött Budapestre, győri lakása, tihanyi háza romokban.

Ha szél kerekedett, mészporos örvények kavarogtak a város utcáin. A Tanácsban is egyre érdesebbek, élesebbek, hangosabbak lettek a viták — hogyan építkezzünk hát a romokon? A színházakban, a könyvkiadókban, a hangversenyeken, a kiállítótermekben, az újuló városokban, az egész ország közterein.

Figyeltem Borsos Miklóst, mert figyelnem kellett rá, s egy-egy vitázó tanácskozáson képzeletbeli krétámmal hirtelenében több portrét is vázoltam róla, azután elégedetlenül összegyűrtem, egyiket a másik után.

Mert láttam őt naiv, tiszta, megszállott, szélmalmoknak nekirontó Don Kihótának. Nem volt az.

És láttam Szent Györgynek is, dárdával. Megsemmisítő tűzzel vitázott.

De a következő percben hangosan, okosan felnevetett, gúnyosan legyintett — s menten szétfoszlatta a Don Kihóte és a Szent György rajzolatokat. Inkább Odüsszeusz volt, aki a tréfától és a cseltől sem idegenkedik. A mediterrán derű fénylett ilyenkor a szavában.

Leghosszabb ideig ama assisibeli Ferencként élt bennem, aki a madarak szavát is érti. S a madarak szavával a fák nyújtózását, a virágok boldog életörömét, a sziklák megszólalni vágyó némaságát.

De ezzel a vázlattal sem voltam elégedett. Pedig évekkel később — önéletrásában — visszatért a motívum. Megírja, amikor nem vették fel a főiskolára, kiment a Ligetbe, szép, vénasszonyok nyara volt, leült egy padra és nézte a verebeket, hogyan hancúroznak csipogva, vidáman, veszekedve. Felderengett benne: amikor az ember vigaszra vágyik, csak a madarak maradnak. Talán Szent Ferenc is azért beszélt hozzájuk, ott a hegy sziklái alatt.

2.

Végül ő húzott néhány hiteles vonást képzeletbeli rajzlapomra. Két szobrával is. Mindkettőt a Műcsarnokban láttam, 1952 táján, más-más kiállításokon. Az egyik szobor Egry József, a halott jóbarát portréja volt. Ekkor értettem meg, hogy testvérek. A sok fényt, a tág szabadságot szeretik. A mítoszba torkolló színeket.

A *Tihanyi pásztor* volt a második remeklés. Akik irigyelték a sikerét, úgy emlegették: a *kalpagos* szobor. Mégis Odüsszeusz volt, az ő gúnyos szeme villant a válaszaiban: „Így hát Donatello *Dávid*-ja bronzkalpagú fiú? Verrocchio *Colleoni*-ja pedig vaskalpagú egyén?" Ez a tihanyi pásztor már nem a magány madarait idézte — a szobor a tájról és az emberről szólt. Szemérmes szerelemmel.

3.

Személyes ügyem is támadt vele.

Vas Istvánnal kettesben írt drámám, a *Trisztán* 1957-ben jelent meg a színpadon —, de előbb egy szép könyv lapjain is.

Akkor már ismertem Borsos Miklós rajzait, s megkértem: mondja el *vonallal* is, amit mi egy-egy képben *szóval* próbáltunk megjeleníteni. Tíz metszet készült a *Trisztán* tíz képéhez, tíz szorongató átkristályosítás. A ruhacsere-jelenetben a meztelen fiatal női testek varázsa, a szánalom és az elszánás összehajlása. Sok metszetén a tenger élt, az őselem, hullámaiban az erő, a vitorlát feszítő szél, a magas égbolt — mind-mind ifjúkori élmény, még a Földközi-tenger mellékén, olasz és francia vándorútján szívta magába a csodákat. És megszólalhatott a rajzokban a tűzlobogású fiatalság és a kifosztott öregség is, a szerelem s ikertestvére, a halál.

Mindig hittem, hogy szobrászok mondják el *legerősebb* szóval az emberi élményt. Könyvkiadói munkámban ezért is fordultam makacsul, szobrászokhoz, amikor elemi erejű írások közé rajzot is kívántam illeszteni: legelőször Medgyessy Ferencet szólaltattam meg Móricz Zsigmond társaságában, majd Ferenczy Bénit, aki Thomas Manntól Krúdy Gyuláig sokakat tolmácsolt, de leggyakrabban Borsos Miklóshoz fordultam, s teszem ezt ma is, hogy szóláltassa meg a maga nyelvén Arany Jánost és Adyt, Babitsot és Illyés Gyulát, Vörösmartyt és Mikszáthot, s rendre-sorra klasszikusainkat és élő klasszikusainkat.

4.

De igazában csak 1957-es kiállításán ismertem meg, a Nemzeti Szalonban. Itt értettem meg leonardói alkatát. Valamennyi síkját.

Szobraiban mindig jelen van a dráma: a küzdelem és a katarzis. Rögtön a meztelen kővel, bazalttal, márvánnyal birkózik. Mindegyik szobra az élet kétneműségéről szól: a kettévágott, s egymásba vágyó világról. Nyugtalansága és klasszicitása a mérleg tudása: egyképpen ismeri a felbillent és a megtalált egyensúlyt.

Ezen a kiállításon ismertem meg a *szemét* is — azt a *kettős látást*, mellyel érmeit vési. Hogy a negatív képben rögtön benne látja a valóságára fordított világot.

Domborított vörösréz lemezei megejtettek. Csak a zene bűvöl el olyan erővel, mint lemezkompozíciói. Csak álltam azon az 1957-es kiállításon egyik domborítása előtt: női akt a tihanyi szőlőkben, a nő mögött kecske lopakodik az érett fürtökbe belekapva, fölöttük sarlósfecske, s körülöttük a közeledő éjszaka egyre sűrűbb homálya — álltam s nem tudtam megválni tőle, ma szobám falát díszíti már, és a késő éjszakákban, villanyoltás előtt, utolsó pillantásom ezt a tihanyi látomást meríti alá álmaimba.

5.

Megadatott neki a boldogság, hogy nyaranta egy nagy kertben élhet, s fényekben, varázslatban, a szépség ölelésében, már-már a valószínűtlenben dolgozhatik.

A *Szentivánéji álom* shakespeare-i erdeje igazában tele van boldogtalansággal, civódó, keserű szerelmesekkel, csalódással és megcsalatással. Borsos Miklós tihanyi kertje a harmónia erdeje: díszkútjával, bokraival, amfiteátrumával, virágaival, csodálatos fáival, a zöld pázsitra könnyedén odahelyezett fehér márványszobraival, a közeli víz leheletével, a zene párájával — Prospero világa.

Ez a kert életforma.

Itt dolgozik nyaranta. Ceruzája, tolla, ecsetje könnyedén fut a papíron. Itt viaskodott fél életén át a kővel. Érmeit egyetlen lélegzettel hívja életre. Körtefából sótartót farag, s tíz meg száz apróságot, mert a faragókés is kedves szolgálója. Hogy a Balaton víztükrét meglesse: vitorlásra száll. Ifjú évei óta szerelmese az utazásnak.

Mivel szórakozik még?

A zenével.

Ismerem nemes hegedűit. Barátaival szombat esténként elmerül a preklasszikus kamarazene tündér kábulatában.

És amikor — két éve — lábadozva a füredi szívkórházban töltött néhány hetet, s ott meglátogattam: szobájának loggiáján feküdt s kottából — úgy emlékszem — Mozartot olvasta. Ez is megadatott neki. A kottaolvasás gyönyörűsége is reneszánsz alkatához és erejéhez tartozik.

Tihanyi házuk a fiesolei domboldalon is állhatna. Teraszán ismertem meg Borsos Miklóst — az *elbeszélőt*. Büszke vagyok, hogy sikerült rávennem: írja meg élete dekameronját, a *Visszanéztem félutamból* száz történetét.

Az ifjúságot. A férfikort. A nagy várakozásokat. A barátságot. Az örvényeket. Mindent, ami magához ölelte, boldogította, keserítette, enyhítette, megsebezte, gyógyította.

Azzal a bátorsággal írta meg életét, amellyel Cellini a magáét.

6.

Csak azt kell még elmondanom róla, hogyan indult fiatalon nagy olasz és francia vándorútjára, a több hónapos földközi-tengeri kalandra: mezítlábra szandál, hátizsákban két ing, nagy csomó rajzpapír, fekete viaszosvászonba csomagolva, hogy ne ázzon el, tokban kis kés az övén, bot, egy pokróc takarózni és a viharkabát. S mindehhez persze a fiatalság.

Bolognától Marseille-ig tartott a vándorút, gyalog. S vissza Velencébe is gyalog.

És közbül a tenger minden csodája.

7.

Végül hadd idézzem őt magát, szó szerint:

— Megtanultam, amit már addig is gyakran tapasztaltam: az emberélet köteleken, láncokon és hajszálon függ. A kötelekben, láncokban nem tudunk megkapaszkodni, s a hajszál megmenti az életünket. És ez a hajszál láthatatlan.

E HÉTEN AZ TÜKÖR-BEN

PUSZTASZER — 1976

Almazöld eset — novella

GORSIUM KINCSEI

Világhírű írók a spanyol polgárháborúban

A maja civilizáció — ÁGH ATTILA sorozata az emberiség ősi kultúráiról

MIÉRT SOK A SZAMÁR?

„Keresd a kincset" — múzeumi rejtvénypályázat

TÜKÖR

Népdalok, népmesék az Akadémia kézirattárában

Az Akadémia legelső nagygyűlésén, 1831. februárjában országos népdalgyűjtést javasolt. Sok száz kézirat érkezett a Titoknoki Levéltárba, amelynek Czuczor Gergely költő és akadémiai segédjegyző volt első őre. Vörösmarty már 1833-ban sürgette a népdalok kiadását, méghozzá hangjegyekkel, de a sürgősebb szótárkiadványok és történeti fontes-közlések elvonták a pénzt a „pórias" költészettől s így 1840-ben az egész gyűjteményt átadták közlésre a nemrég alapított Kisfaludy Társaságnak, Erdélyi János szerkesztésében ki is adták három kötetben, 1846—1847-ben. Előszavában még kottás függeléket is ígért, de a zeneszakértő Fogarassyhoz küldött kottacsomó elégett Budavár ostromakor, 1849-ben. Csak kettő maradt meg, szerencsére nem lévén Fogarassynál. Udvardy—Cserna akadémikus „földmérő" 1832-i gyűjtése: a

„Pór ifjúság szájából összeszedett dallok"

és a Mindszenty Dániel-féle 1831-i Várad környéki 88 népdal. Ennek kéziratát *Kodály Zoltán vette meg* 1940-ben, valamelyik antikvárusnál, és az akadémiai könyvtárnak ajándékozta. A *Magyarságtudomány* című folyóiratban 1943-ban pompás cikkben elemezte e kottagyűjtemény értékét s általában népdalgyűjtésünket.

Az 1860 körül Römer Flóris által szervezett Kézirattár a nagy értékű kódexeken és tudósi, költői kéziratokon kívül ezután is rendszeresen gyűjti legdrágább nemzeti kincsünk: népköltésünk emlékeit. Mai négytermes helyisége előtt 1950-ig egy szerény udvari szobában voltak fölhalmozva a legnagyobb költőink és tudósaink hagyatékából odakerült kéziratok és folklór gyűjtemények. Arany, Petőfi, Csokonai, Vörösmarty, Kölcsey kéziratához visszakerült az Erdélyi János-féle anyag is, s ezek most drága bőrkötésben, restaurálva állnak a kutatók rendelkezésére, részben a páncélszoba, részben egyéb záros szekrények őrizetében.

A magyar irodalom s tudománytörténet templomának nevezte Balogh Jenő akadémikus ezt az akadémiai székház első emeltén, a régi főtitkárság termeiben berendezett (Nyiredy István tervezte bútorzatú) könyvtári részleget. Valóban ilyen gondolatok szállják meg a legtöbb kutatót, midőn a volt Arany János-féle titoknoki termekben olvashat. Anyanyelvünk és népköltésünk több száz éves írott emlékei mindnyájunk éltetői maradnak.

Wathay Ferenc székesfehérvári kapitány 1604-i, a Héttoronyban, török rabságban írt és színes képeivel díszes énekeskönyve mellett ott ékeskedik 1670-ből a lant-tabulatúrás Vietorisz-kódex is, egyházi s világi énekek, táncok kottáival; a dalok közt kilenc magyar szövegűvel. Az 1728-i Kelecsényi-kódex 90 lapján

csupa népdalt és balladát

tartalmaz, a régi nyitrai dallamok 1600 körüli eredetijéről maga kottázta anyagával, melyet Kodály sokszor forgatott, itt a Kézirattárban. Szomszédos dolgozószobájából sűrűn átjött és munkatársaival együtt kijegyezte sokkötetes kiadványuk részére a Kovács Ferenc, Bujdosó József, Salamon Ferenc, Kororóczy Terka, Tóth István és más, XVIII. század végi gyűjtők kottás jegyzeteit. Pálóczi Horváth vaskos *Ötödfélszáz éneke* szinte mindennapos zenei bibliájuk volt.

Cs. Kovács László rajza

Csokonai verskéziratainak némely kötete végére odakerült az általa még kisdiák korában följegyzett, hétsoros kottavonalak közé nyomorított néhány népdala is, mint például *Meg sem alkuttatok, Im koporsónál áll hív szeretőd*, vagy a *Jer kit mérges gondok bántanak*.

Egy 1750 körüli *szombatos énekeskönyv* 220 lapjának jó harmadán erdélyi népdalok vannak, a Szikszay-féle gyűjtemény — ugyancsak ez időből — véges-végig

szerelmi dalokat

tartalmaz. Se szeri, se száma a kisebb-nagyobb *Világi nóták* és hasonló című kéziratos gyűjteményeknek, amelyek mind a magyar nép nótás kedvét bizonyítják, Szatmártól Nógrádig s le az Al-Dunáig vagy a csángókig. Ezeket a régieket kiegészítik a Kriza János és székely népdalgyűjtői által, az 1840—1870 közti évekből följegyzettek is, a *Vadrózsák* elveszettnek hitt II. kötete, mintegy 1200 lapon. Ezekhez szerencsés véletlen juttatta a Kézirattárat: ballada- és meseanyagát — válogatással — ki is adtuk a *Magvető*nél, 1955-ben. Ezeket a Kriza-féléket is a Kisfaludy-társasági népköltési kiadványsorozat részére küldték be, melyeket Gyulai Pál és Arany László szerkesztett éppen száz évvel ezelőtt. Ámde ezekből az erdélyiekből csak keveset közöltek akkor és így hevertek aztán hosszú évtizedekig a következőkkel együtt, a régi titkársági raktárakban, majd egy pinceraktárban, míglen 1949-ben rájuk bukkantam. Nemcsak a híres Abaffy—Kálmány Lajos-féle (jórészt kiadatlan) kéziratkötegek várnának feldolgozásra, hanem az Aranyék kihalása után elfeledett egyebek is, mint a selmeci bányászdalok, Péchy Gábor és Széll Farkas, Csaplár Benedek, Zilahy, Profita, Findura és sok más névtelen gyűjtő dalfüzetei.

A népmesék, mondák és közmondások szemléje szinte külön tanulmányt érdemelne, hiszen köztük is igen sok a rejtett s

még kiadásra váró kincs.

Kezdjük mindjárt mesegyűjtésünk méltatlanul elfeledett hőse, Gaál György többféle kéziratával: Ez a Bécsbe került, XVIII. század végi lelkes magyar úttörő folklóristánk még Dugonics András szegedi tanítványa volt, midőn a néplélek alkotásaira is figyelni kezdett. Már a XIX. század elején jegyezgette meséit, mondáikat. Németül 1822-ben ki is adta. Így a nemzetközi folklóriroda-lom éppen általa, az ő gyűjtéséből kapott kostolót ősi mesekincsünkből.

Az említett Kriza- és Erdélyi János-féle anyag is telides-teli van eredeti népmesék töredékeivel. Ezekből s a következő gyűjtők kéziratából még mindig sokat válogathatnak a fiatal kutatók és bizonyára kiadásukra is lenne mód, főként, ha jó kísérő rajzokat is szereznek e mesekönyvekhez. Van egy sorozatnyi mese-, és mondaanyag a Marosi Samu-, Bak László-, Bagossy Károly-, Blaskó-, Hegedüs-féle hagyatékokban. A nyelvészetileg s földrajzilag is értékes, régi adalékokat feltáró Kriza. Csaplár Benedek, Abaffy—Kálmány és Tiboldi gyűjteményeire is érdemes felhívni a szakkutatók figyelmét.

Végül hadd említsünk

Arany Jánossal kapcsolatos két anyagot

is az éppen egykori dolgozószobáiban működő Kézirattár kincseskamráiból. Egyik a maga kottázta, másik a kis népmesegyűjtemény, családtagjaitól. Elsőt a nagy költő az 1870-es években nagy kottalapokra maga írta, Bartalus István biztatására, a tamburáján kipengetett dallamok szerint, köztük néhány sajátszerzeményű dalával. Ezt a becses emléket is Kodály ajándékozta a Könyvtárnak és hasonmás kiadásához Szabolcsi Bencével együtt adott előszót.

Szívhez szóló a másik emlék: a kis Arany Juliska és édesanyja népmesekéziratos füzetkéinek sorozata. Ezekből többet ki is adtak a Kisfaludy Társaság népköltési sorozatában. Így aztán a korán elhunyt kis Juliska keze írását még sokáig olvasgathatta a nagy költő, sőt nyomtatásban is láthatta a *Kóró és a kismadár*, a *Fehérló fia*, *A kis gömböc*, *Macska és egérke*, *Panczimanczi*, *Az őzike*, *A kis ködmön* meséket. A 25 kis meséből négyet Arany Jánosné írt, a többit leányuk. Atyja, kinek több verstöredéke őrzi bánatát, nem érhette meg, hogy a rideg hivatali falak, az Akadémia utcai főtitkári lakás helyett Szalontára költözhessék, pedig még 1866-ban ezt írta noteszébe:

„Vágytam, Juliskám, lakni,
Hozzád,
Számlálgatám az évek
hosszát . . ."

A folklórkincsekre ráillik Ortutay Gyula tömör, tudós megállapítása: *a magyar irodalom története, krónikáinktól Csokonain át Petőfiig s napjainkig azt tanítja, hogy a népmese elbűvöli íróinkat s új ihletést is ad.*

Dr. Gergely Pál

Charlie Chaplin újra dolgozik: zenét szerez A párizsi asszonyok című filmjéhez, hamarosan hangosfilmjeinek zenéjét vezényli lemezfelvételre, végül pedig Victoria nevű leányával forgatja a közeljövőben A szeszély című filmjét.

✣

Luzernben augusztus 18. és szeptember 9. között tartják meg a nemzetközi zenei heteket, amelyet Manuel de Falla és Pablo Casals emlékének szentelnek.

MASZKOK ÉS ARCOK

FŐKÖNYVELŐ

„Nyilván a bíróság előtt sem lehet ezekre a legendákra hivatkozni?" (Kafka: A per)

A figyelmes olvasó talán emlékezik rá, hogy június 6-án ugyanezen felcím alatt — szokásos bölcselkedéseimtől kísérve — elmondtam bizonyos dr. P. történetét. Szerény írásomat — nem minden célzatosság nélkül — Franz Kafka A per című regényéből vett idézetekkel tűzdeltem meg, mivel P. dr. esetében is a lényeg egy per volt, amely megtörte karrierjét, olyannyira, hogy a László-kórház igazgatóhelyettesi tisztjétől megválni kényszerült, s jelenleg Fót község körzeti orvosa.

P. és vádlott-társa L. főkönyvelő azért állt bíróság előtt, mert egy jutalmazási listára mindkettőjük neve hamisítás révén került, s ily módon jogtalanul 4500—4500 forinthoz jutottak.

L.-ről a rendelkezésemre álló dokumentumok alapján a következőket írtam: *A bíróság megállapítása szerint (P.) nevét a per másik vádlottja L. hamisította a listára saját nevével együtt.* Ez — a KKB ítéletéből vett mondat — nem tartalmazza a teljes valóságot, ugyanis L. fellebbezett, s a másodfokú bíróság felmentette. És ez a felmentés a jogerős, tehát a végérvényes ítélet.

Az, hogy valójában ki hamisította rá a két nevet a jutalmazási listára, az eljárás és tárgyalás során nem derült ki.

„Itt két különböző dologról van szó, arról, amit a törvény mond, és arról, amit személyesen tapasztaltam, ezt ne keverje össze." (A per)

A szerkesztőség fogadóhelyiségében idősebb férfi vár rám, szemüveges, ritkuló hajú; arcvonásai szigorúságról és pedantériáról vallanak. Azonnal tudom, nem tartozik a szokványos látogatók közé: határozottabb azoknál.

— Lovas Imre vagyok — mutatkozik be — az, akit ön P. doktorról szóló írásában L.-ként aposztrofált. — Az arcomba néz, a tekintetében várakozás van. — Annak a pernek, mint tudja, két vádlottja volt. Az egyiket már meghallgatta; úgy vélem, helyénvaló, ha engem is meghallgat, s az első cikk rám vonatkozó *téves* kitételével szemben az újságban közli a teljes igazságot.

— *Nincs ellene kifogásom. L.-ként, vagy teljes nevén kíván szerepelni?*

— A teljes nevemen. Úgy vélem, ez a korrekt eljárás.

— *Általában nincs szándékomban elhallgatni az igazságot.*

— Engem a másodfokú bíróság felmentett. Teljes rehabilitációt kaptam... — Egy mappából okmányt vesz elő. A papíron ez áll: *„Önt, nyugállományba vonulása alkalmából az egészségügy területén végzett odaadó, eredményes munkássága elismeréséül dicséretben részesítem."* Aláírója az egészségügyi miniszter.

— *A következőkre kérném* — mondom a dicséret elolvasása után. — *Szeretnék nemcsak peréről, hanem munkásságáról, életéről, sorsáról is írni.*

— Sosem kerestem a nyilvánosságot — feleli szerényen. — Nem tartozom azok közé az emberek közé, akik hivalkodnak az érdemeikkel.

— *Mégis...*

Rám néz, elmosolyodik.

— Na jó — mondja —, ha kívánja.

„Valódi felmentés esetén teljesen félreteszik a per aktáit." (A per)

— *Arra kérem, ha lehet, lassan beszéljen, hogy pontosan követhessem a szavait.* — Rendben van... Hol kezdjem? — *Ha lehet, idézze fel ifjúkorát is.* — Afféle életrajzra gondol? — *Nem. Ha kérhetem erre; kicsit melegebben, kicsit bensőségesebben. Ez számomra nagy segítség.*

Kezével megigazítja szemüvegét.

— Megpróbálom... Nos, akkor talán jegyezheti is... Teljes szolgálati időmet, negyvenegy esztendőt, az egészségügyi szolgálatban töltöttem. Gimnáziumi érettségivel 1932 novemberében kerültem kezdő tisztviselőként az Amerikai úti Szeretet Kórházba. A felszabadulás után én lettem a kórház első üb-elnöke. Hatalmas feladatot oldottunk meg; Budát még megszállva tartották a németek, amikor nálunk már beindult a munka, ágyakat, matracokat, felszerelést kaptunk a Nemzeti Segélytől és a JOINT-tól; a kezdeti időkben elsősorban a deportálásból hazatérteket láttuk el... Harmincöt—negyven kilóra soványodott embereket... Sokan meg is haltak közülük. 1946-ban a kórház gondnoka lettem, ebben a minőségben tevékenykedtem 1949-ig. Akkor az OTI kórházügyek osztályára kerültem főelőadónak, majd a egészségügyi szolgálat egységesítésekor a fővárosi tanács egészségügyi osztályára helyeztek át. Ott a kórházi szolgálat pénzügyi előadójaként, majd főelőadójaként dolgoztam. 1957-ben az egészségügyi osztály gazdasági szolgálatának vezetőjévé neveztek ki, méghozzá addigi illetményemnek „meghagyása mellett"...

— *Mi volt ennek a szolgálatnak a feladata?*

— Az egészségügyi intézmények pénzügyi, gazdasági irányítása és ellenőrzése. Számos olyan gazdasági szervet hoztunk létre, amely — hivalkodás nélkül mondhatom — még ma is jól funkcionál; többek között a röntgenjavító, az elektronikus műszereket javító és a központi gépkocsijavító és hűtőgépszolgálatot. El kell mondanom, hogy ottani tevékenységem idején élénk tapasztalatcsere bontakozott ki...

— *Elnézést... ön gyakorlottan beszél, nehezen tudom követni...*

— Jó, akkor lassabban. Szóval arra akartam kitérni, hogy én különösebb mérlegelés nélkül, mondhatom talán úgy: gátlás nélkül, anélkül, hogy gondoltam volna arra, milyen veszéllyel jár személyemre, mindig az újat kerestem. Ennek jegyében került sor arra, hogy korszerűsítették a kórházi mosodákat. Igen elavultak voltak — részben még ma is korszerűtlenek — ezek a mosodák, és gépeket csak Nyugatról lehetett volna beszerezni. A mosodai szolgálat vezető technikusa kezdeményezte, hogy egy nyugati géptípust lemásolva itthon is gyárthatunk megfelelő berendezést. Nem tudom, szükséges-e erről beszélni?

— *Érdekesnek tűnik...*

— Ez tizenöt éve történt, Megcsinálták a hazai prototípust, de mivel az itthoni alapanyagok nem voltak tökéletesek, bizonyos többletköltség merült fel és ez vizsgálatot eredményezett...

— *Miként zárult ez a vizsgálat?*

— Ügyészi figyelmeztetést kaptam; elbocsátottak a fővárosi tanácstól, majd — mivel a rendszer bevált, s a többletköltség is megtérült — rehabilitáltak, és áthelyeztek a László-kórházba főkönyvelőnek. De ez az ügy talán nem is tartozik ide, hiszen lezárult.

„Önről tudtuk, hogy vádlott, az ilyen hírek nagyon gyorsan terjednek." (A per)

Lovas Imre a továbbiakban nyugodtan, meggondoltan, szabatos fogalmazásra törekedve beszél.

— Engedjen meg egy bizonyos aspektust — jobb kifejezést nem találok —: az egészségügyi gazdasági szolgálat vezetőjeként komoly eredményeket értem el a gazdasági és számviteli rend, valamint a társadalmi tulajdon védelme tekintetében. Ezt a momentumot azért emelem ki, mert igen fájdalmasan érintett, hogy velem szemben, aki következetesen élharcosa — nem találok jobb kifejezést — igen, élharcosa voltam annak, hogy a költségvetésben számunkra biztosított anyagi eszközöket becsületesen... tud követni?

— *Igen...*

— Szóval becsületesen, maradék nélkül, rendeltetésszerűen és (tegyük még hozzá) gazdaságosan az egészségügyi szolgálat javára fordítsuk; s ezeket az elveket a gyakorlatban is következetesen véghez vittem — súlyosan érintett engem, akit országszerte ismertek az egészségügyi szolgálatban erről az oldalomról, hogy később a László-kórházban, ahol ugyanezeket az elveket maradéktalanul követtem, s hozzájárultam ahhoz, hogy ott is nagy mértékben megszilárdult a társadalmi tulajdon védelme (ezt minden dokumentációs vizsgálat megerősítette nyugdíjba vonulásomig), s ezen eredményeim alapján részesültem rendszeresen kiemelt jutalmakban... követhető, amit mondok?

— *Igen.*

— Részesültem jutalmakban és elismerésekben; olyan vád ért, melynek következményeként társadalmi tulajdont károsító csalás bűntettével bíróság elé kerültem. Ez nemcsak engem ért súlyosan, hanem mindazokat megdöbbentette, akikkel az egészségügyi szolgálatban évtizedek alatt hivatalos minőségben kapcsolatba kerültem.

„Az ítélet nem egyszerre jön, az eljárás maga válik lassanként ítéletté." (A per)

Idézetek a másodfokú bíróság felmentő ítéletének indokolásából: „...a másodfokú bíróság... megállapította, hogy a tényállásnak az a megállapítása, hogy a jutalmazási lista meghamisítása Lovas Imre tevékenységéhez fűződik, részben a tények helytelen csoportosításán, részben téves ténybeli következtetéseken alapul, következtetésképpen a bűnösségre vont következtetés nem okszerű." „...Lovas Imre glaukomás szemmegbetegedésében szenved... bal szemének látása gyakorlatilag elveszett. Ebből olyan következtetés vonható le, hogy az írásszakértő által megjelölt precizitással, néhány milliméteres eltéréssel történő írógép sortávolság beállítására a vádlott nem képes... A csökkent látóképességen túlmenően a lista végösszegének számszakilag hibás volta és a kijavítás logikátlansága is arra mutat, hogy a hamisítás nem pénzügyi szakember, következtetésképpen nem Lovas Imre kezétől származik." „A vádlott egész eddigi életvitele, a választott életpályához kapcsolódó több évtizedes hűsége, a munkásmozgalomban ugyancsak közel harminc éve betöltött szerepe, feddhetetlen előélete és nem utolsósorban, hogy a „jutalom" egy részéről való lemondást a személyével kapcsolatos anyagiasság vádja elleni cáfolatként tárta fel a kerületi pártbizottság előtt, s ezzel a lépésével ő maga vált elindítójává a lefolytatott vizsgálatnak, erősen kétségessé teszi a terhére rótt bűncselekmény elkövetésében való részességét... Nincs logikai magyarázat arra, hogy egy nyugdíj-korhatárhoz közelálló, vezető állású, jól dotált, pártfunkciót betöltő ember miért tenné kockára egész életművét, viszonylag jelentéktelen összegű jogosulatlan jutalomért..."

— *Milyen nyomot hagyott önben ez az ügy?*

A válasz határozott: — Nem mondom el...

Aztán a szemüveg lencséjén fáradt mosoly fut át.

— Mélységes csalódást. — A kéz legyint. — Ennyit megírhat. Az elégtétel nincs arányban azzal a sérelemmel, ami nemcsak engem ért, hanem az objektív igazságot. Szeretném ezt az ügyet elfelejteni, de nem megy.

— *A családja?*

— A feleségem — aki szintén az egészségügyi szolgálatban dolgozott — a vádemelés után néhány nappal agytrombózist kapott, csak a gyors, szakszerű orvosi segítség mentette meg. Rokkantsági nyugdíjba került ötvenkét éves korában.

— *Gyerekük van?*

— Van egy fiunk. A Szovjetunióban végzett biokémikusként, vörös diplomával; a MEDIMPEX-nél üzletkötő. Szokásos egy cikkbe beírni ilyesmit: pártvezetőségi tag? *Kell ezt beírni?* Nos, ha akarja, írja be...

— *Ön most hatvanhárom éves. Három éve nyugdíjba vonult. Mivel tölti a napjait?*

— Van egy telkem Békásmegyeren: Kertészkedem és az unokákkal foglalkozom. Egy kertbarát klubnak vagyok a tagja. S ha ez lényeges... — kezével szabadkozó mozdulatot tesz — *vezetőségi tagja.*

Kristóf Attila

SZÍNHÁZAK HETI MŰSORA

Margitszigeti Szabadtéri Színpad: V: Ecseri lakodalmas (az Állami Népi Együttes műsora) (8) — Szo: Carmen (8) — Jövő V: Pillangókisasszony (8).

Budai Parkszínpad: V: Diákszerelem (a Kecskeméti Katona József Színház vendégjátéka) (8) — Cs: Esti beat (az Apostol együttes műsora) (8).

Városmajori Szabadtéri Színpad: egész héten (kiv.: Sze, Cs): Próbababa (zenés bohózat) (8).

Fővárosi Operettszínház: V: Egy kis hazai (7).

Körszínház: V, P, Szo, Jövő V: Petruska (fél 8).

Zenélő Udvar (I., Úri u. 62.): H, K: Schubert-estek (Rohmann Imre zongoraestje, közr.: Sándor Judit) (I/6., ill. II/6. bérl.) (esőnap: július 21-e) (8) — Cs: Garay György és Miklós György Beethoven-szonátaestje (Négy szonátaest 1.) (esőnap: július 23-a) (8).

Kiscelli Múzeum: Sze: a Liszt Ferenc Kamarazenekar hangversenye (vez: Sándor Frigyes) (Három kamarazenekari est II/2.) (esőnap: július 22-e) (8) — Szo: a Budapesti Filharmóniai Társaság zenekarának hangversenye (vez.: Korodi András) (esőnap: július 25-e) (8).

Mátyás-templom: P: Baróti István orgonahangversenye (8).

Az Állami Bábszínház vendégjátékai: Városmajori Szabadtéri Színpad: V: Jancsi és Juliska (du. 4) — Jövő V: Ezüstfurulya (du. 4) — Pataki István Műv. Ház: Jövő V: Ezüstfurulya (de. 11).

Szentendrei Teátrum: V, Cs, P, Szo, Jövő V: La Mancha lovagja (8) (Jövő V lesz az utolsó előadás!).

Fővárosi Nagycirkusz: egész héten (kiv.: K): Trolle Rodin (vizicirkusz) (fél 8; V, P, Szo, Jövő V: du. fél 4-kor is; V, Jövő V: de. 10-kor is).

KIÁLLÍTÁSOK

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM: Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig. — Rákóczi-emlékkiállítás.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM: Egyiptomi kiállítás. — Görög-római kiállítás. — Régi képtár. — Modern képtár. — Modern szoborkiállítás. — A XX. század művészete. — Műkincsek Mexikóból.

MAGYAR MUNKÁSMOZGALMI MÚZEUM (Budavári palota „A" épülete): A magyar munkásmozgalom története 1919. augusztus 1-ig.

NEMZETI GALÉRIA (Budavári palota B, C, D épület): Középkori kőtár. — Barokk művészet a XVIII. században. — Magyar éremművészet és kisplasztika. — XIX. századi városképek és útirajzok. — XIX. és XX. századi festészet. — Kerényi Jenő kiállítása. (Zár: ma este.) — Lesznai Anna emlékkiállítás. — Nagy Ferenc fafaragó népművész kiállítása. — Orosz János kiállítása.

MÁTYÁS-TEMPLOM EGYHÁZMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYE (Nyitva: naponta 9—19 óra között.)

NÉPRAJZI MÚZEUM: Magyar népi bútorok. — Az Európán kívüli népek művészete. — Az ősi Peru. — Csákvári fazekasság. — Bíró Lajos (1856—1913.) Óceániában. — Butella Bálint és Pörső Örzse. (Emberalakú kerámiák.)

FÉNYES ADOLF-TEREM: Völgyesi István szobrászművész kiállítása.

HELIKON GALÉRIA: Gönczi Tibor grafikusművész kiállítása. (Zár: ma este.)

JÓZSEFVÁROSI GALÉRIA: Birkás István festőművész kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM (Budavári palota „E" épülete): Régészeti ásatások Budapesten. — Fővárosunk ezer éve. — Középkori Budr királyi várpalotája és gótikus szobrai. — Így élnek a budapestiek a XVIII. századtól napjainkig: II. Cthon.

MŰCSARNOK: Szovjet szcenikai kiállítás. — Sós László és Kemény Éva grafikusművészek kiállítása.

BNV „B" Pavilon: 30 Győzelmes Év. Szocialista országok képzőművészeti kiállítása a Műcsarnok rendezésében.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM: A vasutak, a légiközlekedés, a hajózás, a közúti közlekedés története. — Eredeti történelmi járművek. — A magyar vasút története.

FÖLDALATTI VASÚTI MÚZEUM (V., Deák téri aluljáró).

SEMMELWEIS ORVOSTÖRTÉNETI MÚZEUM: Képek a gyógyítás múltjából. — Ötezer év orvosi divatja.

ARANY SAS PATIKAMÚZEUM: Gyógyszerészet a reneszánsz és barokk korban.

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM: Az európai iparművészet remekei. — Európai kerámiaművészet. — Anatóliai szőnyegek. — Téralkotás, tárgyformálás: Bálint Endre kiállítása. — Megmentett műkincsek — restaurátor kiállítás.

POSTAMÚZEUM: Írástörténeti kiállítás. — Távírótörténet. — Postatörténet. — 100 éves a telefon.

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM: Pásztorélet. — Állattenyésztési kiállítások. — Lótenyésztési kiállítás. (Nyitva: hétfő kivételével 10—17, vasárnap 10—18 óráig.)

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT: Tímár Péter fotói. (Nyitva: hétfő kivételével 14—19, vasárnap 10—12, 14—19 óráig.)

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM: Rákóczi szabadságharc. — Az 1848—49-es forradalom és szabadságharc. — Az Osztrák—Magyar Monarchia és az első világháború. — A kézifegyverek története. — Haditechnikai park. (Nyitva: hétfő kivételével 9—17, vasárnap 10—18 óráig.)

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM (A Nemzeti Múzeum épületében): Magyarország állatvilága. — Ásványok és kőzetek világa. — Természet világa a grafikákon. — Ex Libris kiállítás. (A Mezőgazdasági Múzeum épületében): Magyarország növényvilága.

A múzeumok és kiállítótermek hétfő kivételével 10—18 óráig látogathatók!

Útközben

Közjáték

A 89-es magakelletően robog a Rákóczi úton. Egy óra felé jár. Holtidő. Van ülőhely, állóhely, lehet válogatni. Hárman szállnak föl. Egy tétova vidéki fiatalasszony nyolcéves kisfiával meg egy jól megtermett legény. A kisfiú előrevágtat. Az ablak mellé szeretne ülni. Az árnyékos jobb oldalon két hely is igérkezik. Nosza. Befúrja magát, és félszegen rátenyerel a másik ülésre. Látni való, a mamának szeretné biztosítani, aki a jeggyel bajlódik a masinánál. Ám a testes fiatalember is arra a helyre vágyódik. Csakis arra. — Menj beljebb, öcsi! — A gyerek nem mer válaszolni. De már ott is a mama. — Legyen szíves! — Mintha falnak beszélne. Újra próbálkozik. Szinte könyörgő a hangja. — Legyen szíves, kérem! — Az atléta kelletlenül feltápászkodik. Nagyon dühös, és lusta is. Ki sem egyenesedik, meggörbülve huppan rá a szemközti ülésre. A napos oldalon, és ez borzasztó. Hangosan méltatlankodik. — Az autóbuszon nincs foglalt hely! — Egy öregedő férfi, aki a tetőnyílás alatt állva hűsöl, nem bírja tovább nézni a pimaszságát. — Miért, talán nincs joga annak az asszonykának a gyereke mellé ülni? Mit lázadozik, hiszen annyi a hely, akár cigánykereket is vethet. — A behemótot váratlanul éri a támadás. Hápog. — Mi, micsoda...? Pulykavörös. Legszívesebben lekeverne az öregnek egy frászt. Még nem dőlt el, megteszi-e. Az utasok hallgatnak. Lenűgözi őket a Rákóczi út szénsége. Ülnek és bámulnak. Pesti semlegesek.

Rejtvény

Először a fákat vágták ki. Ketten húzták kötéllel a fa törzsét, hogy az udvar felé dőljön. Nagy huppanással vágódott el az első, és dús lombja körül porfelhő kavargott. Így esett el valamennyi társa, amely a kerítést szegélyezte. Két öregember nézte a szomorú látványt. — Mindig a fákkal kezdik. — A másik kérdéssel felelt. — Ugyan, mivégre? — Aztán elballagtak. A környező házak ablakaiból is sokan látták a fák halálát, és szomorkodtak. A második napon a fanyüvők legallyazták a lombokat, szétfűrészelték a törzseket, és szépen glédába rakták, amit fölaprítottak. Mi készül itt, kérdezgették a trolimegálló előtt topogók, és bámulták a kopárrá lett iskolaudvart.

Aztán csönd lett. Csak a farakások emlékeztettek a dúlásra. De néhány nap múlva újra megjelentek a munkások. Négyzet alakú gödröket ástak, jó mélyeket. A gödrök összessége egy hosszúkás épület alakját formázta. Már senki sem beszélt a fákról. A hangulat, miként a kiszámíthatatlan széljárás, megfordult. A bámészkodók találgattak. — Kibővítik az iskolát. — Ráfér. Sok a gyerek. — Csakhogy az udvar most már semmivé zsugorodik. — Szegény srácok.

Egy nap hatalmas oszlopok érkeztek, meg óriási betontuskók. A tuskókat elnyelték a gödrök, és az oszlopokat a tuskókba ékelték. A parányi utca is átalakult. A szemközti házsor járdája mellett lyukakat fúrtak az úttestbe. Azontúl a lyukak, a tébláboló munkások meg az aszfaltra rakott szerszámok között slalomoztak a beforduló kocsik.

Mígnem valaki rájött, hogy tiltó táblát is lehetne rakni a sarokra. Megtörtént. Már csak egy árva Moszkvics szaglászott ott napok múlva is. Mindenáron be akart fordulni. Túlságosan odaszokott. Aztán nemsokára a táblát vaskapu váltotta fel. Teljes lett az utca zárlata. És vele érkezett a szorongás is. Különféle rémhírek keltek szárnyra. Hogy a kis utcát is beépítik, és hogy az új épület oldalszárnya a szemközti ház ablaksorát is takarni fogja. Két cekkeres asszonyság meg az az öregember, aki a zöldségesnek szokott segíteni, felháborodottan tárgyalta az ügyet. — Ezt nem tehetik meg, hiszen akkor befalazzák a földszintieket. — Na, mit törődnek ezek ilyesmivel. — Csak nemrég tatarozták azt a házsort. Rettenetes. — Még tovább is csépülték volna a semmit, ha nem jön arra Kakasi bácsi, akinek mindenről van véleménye. Nyers közvetlenséggel kapcsolódott a társalgásba. — Egy frászt építik el az utcát. Azok a lyukak az ideiglenes merevítő kötelek számára készültek. Mert hát nem lesz könnyű az uszoda betonvázát fölrakni. — A hármaknak földbe gyökeredzett a lába. — Mi? Uszoda? — Miért, mit gondoltak, talán éjszakai mulatóhelyet ragasztanak az iskola mellé? — A beszélgetők szaporodtak. Már egész kis csoport vitázott. — Uszoda? Fenét. Tornaterem. — Az már van. — De kicsi. — Úgy-úgy, megírta az újság is. — Mit? — Hogy a mi kerületünk elsőként határozta el, uszodát és tornatermet épít minden iskolának. Ime, elkezdték.

Az építkezés folyik. Minden nap hoz valami meglepetést. Na, persze tábla is hirdethetné, mi készül, és zenghetné egyben a tanács dicsőségét. De hát minek? A titokzatosság szárnyakat ad a fantáziának, a spontán diskurzusok pedig a demokráciát erősítik. Jobb így.

Tánc

„A mama? Már csaknem egy éve. Te nem tudtad? Igen, elütötte egy autó. Még nyolc hónapig kinlódott. Ó, a mama. Ne vess meg érte, de szegény sok keserűséget okozott nekünk. Tíz esztendeje nálunk élt. A kisszoba volt az övé. Egy ideig eljárt a közeli étterembe is takarítani. Mondta, kell neki a nyugdíj mellé. Pedig nem kellett volna, ha közös háztartásban élünk. De ez ellen tiltakozott. A magam ura akarok maradni, ezt mondogatta. A maga ura, érted? A szobáját kulcsra zárta, mintha legalább is az aranyait féltette volna tőlünk, pedig csak két ruhája volt, meg a régi kacatjai. És sosem ült otthon, mint más rendes öregasszony. Soha. Nem szeretett bennünket.

Egy nap az éttermet is megunta. Ám ez csak jóval később derült ki. Reggelente éppúgy elment hazulról, mint máskor, és csak az este vetette haza. Egyszer aztán a szomszéd megszólított. — Beteg a kedves mama?? — kérdezte. — Nem tudtam mire vélni az érdeklődését. — Mert hogy egy idő óta a Rudas parkjában szoktam látni üldögélni a nénit, magyarázta a szomszéd. Így derült ki, hogy a mama már nem dolgozik az éttermben. Amikor kérdeztem, azt felelte, semmi közöm hozzá, oda megy, ahová akar.

Valósággal rászokott a csavargásra. Bekujtorogta az egész várost. Ő, aki azelőtt a lábát nem tette ki otthonról. Hiszen tudod, huszonöt évig dolgozott odahaza a harisnyagyárban. És most ez. Érthetetlen volt. Hanem egy nap késő este nem jött haza. Nyugtalan lettem. A keresésére indultam. Ahogy túljutottam az Ajtósi Dürer soron, mintha a fák mögött tapsoltak volna. Csöndesen, ütemesen. Arrafelé mentem. És akkor meglátam a mamát. Öregemberek üldögéltek a padokon, egyikük valami nótát fütyörészett. A többi a ritmust tapsolta. És a mama ott táncolt előttük a tisztáson. Tipegett, dobálta a lábát, és két ujjával kacéran emelgette a szoknyáját. Mint valami cigánylány a vásári placcon. Az én anyám. 72 évesen. Csak álltam a bokrok védelmében, és bámultam. Aztán megfordultam, és futottam hazáig. Késő este volt már, amikor a zárban csikordult a kulcs. Majd reggel, gondoltam, reggel kifaggatom. De erre már nem került sor, mert másnap tíz órakor kilépett a kapun, és pár perc múlva elütötte az az autó. Egy kisfiú látta őt a járdaszélről. Mondta, mintha dúdolt volna magában, aztán toronyiránt, nem nézve se jobbra, se balra, átfutott az úttesten. Sokat gondolkodtam én a mamán. És ahogy múlik az idő, egyre kevésbé értem, mi történt vele. Egyre kevésbé."

Csatár Imre

Borsos Miklós

...em szerint reménytelen vállalkozás az is, hogy az „Amerikai ...miféle társadalmi mondanivalót akarjunk belemagyarázni. A ... semmiféle utalás nincs. Hacsak nem egy részeg matróznak az a ...ése, hogy a Mannonok rosszul fizették a hajószemélyzetet. Ez azonmeglehetősen általános és általánosságban mozgó vád. Ezenkívül, néhány ...edék mondatból, csak annyit tudunk meg róluk, hogy a polgártársak ítéletében „gőgösek" és „elzárkózóak". Az esetük azonban, amelyet a darab négy és fél órán keresztül, töviről hegyire kitereget, teljesen elszigetelt és semmiféle korban, semmiféle osztály vagy embercsoport tagjaira nem jellemző. A múlt századi amerikai pénzarisztokrácia társadalmi magatartása ellen alighanem sok kifogást lehet felhozni. De alkalmasint az utolsók közé tartozik az, hogy egy család tagjai keresztül-kasul egymásba szerelmesek és emiatt féltékenységből kiirtják egymást.

Ennek a drámának egyetlen igazán tragikus hőse van, és ez O'Neill, az író, aki hatalmas művészi és mesterségbeli fölkészültséggel tálalja elénk ezt az ilyen formában képtelen történetet. Ezért is annyira megtévesztő. Emberekből és eszményekből kiábrándulva olyan koncepciót tett itt magáévá, amelyről éppen a művészet mindennél megbízhatóbb próbája bizonyítja be, hogy tarthatatlan.

A Vígszínház szereplőgárdája, Kiss Ferenccel, majd Deák Sándorral, Sulyok Máriával, Ruttkai Évával, Latinovics Zoltánnal és Szakáts Miklóssal a vezető szerepekben, tehetségének javát nyújtotta, de az elfogadhatatlant ők sem tudták elfogadhatóvá tenni. (Doromby Károly)

KÉPZŐMŰVÉSZET. *Látogatás Borsos Miklósnál.* Kiváló szobrászművészünk budai lakásában és a ház második emeletén lévő műteremben 1963-ban született új művek sora fogadja a belépőt. Beszélgetés közben remek tusrajzok kerülnek elő a nagy mappákból; háromnegyed évvel ezelőtt készültek Dél-Itáliában és Sziciliában, Paestum, Segesta, Agrigentum környékén, ahol ma is a görögség kultúrájának nagyszerűségét hirdetik a Zeusz, Héra, Démétér, Poszeidón tiszteletére emelt templomok idő- és szélmarta maradványai. Borsos mester, aki húsz esztendő óta a nyarakat Tihanyban tölti, s akinek munkáiban antik, mediterrán, pannón ízek találkoznak egy huszadik századbeli, autentikusan modern szellemiséggel és formanyelvvel, elragadtatással beszél erről a tájról, ahol tűzhányók-lökte fényes-fekete obszidián sziklák nyúlnak bele az átlátszó vizű tengerbe...

A rajzok után új érmeit mutatja meg Borsos Miklós. Az elmúlt tizenöt esztendőben plakettek tucatjait készítette régi és jelenkori művészekről, írókról (Haydn, Mozart, Csontváry, Picasso, Tersánszky, Egry, Szedő Dénes, Barcsay, Berda József), — ez a sorozat az elmúlt hónapokban az öreg Aranyról, Ybl Miklósról, Shakespeare-ről, Jean Rousselot francia költőről, Illés Gyula leányáról, Emerico Tot római szobrászról és a nagy osztrák expresszionista festőről: Oscar Kokoschkáról mintázott érmekkel gyarapodott. Emerico Tot felől tudakozódunk, — megtudjuk, hogy egy Tóth Imre nevű fiatal magyar évtizedekkel ezelőtt kikerült Olaszországba, ott gyökeret eresztett, „Emerico Tot" lett belőle és egyben igen becsült, sikeres művész. Ő volt tavaly Borsos Miklóséknak szívélyes kísérőjük Rómában, — ennek az új barátságnak megörökítése a kezünkben lévő, pár centiméter átmérőjű, lapos, finoman cizellált bronzdarab.

— *Hogyan merült fel Benned a Kokoschka-érem gondolata?*

— Utunk során eljutottunk Sienába is, ahol még sohasem jártam, pedig fiatal koromban sokat kóboroltam Itáliában, s később is még jópárszor visszatértem Észak- és Középolaszország csodálatos, ősi városkáihoz. Siena gyönyörű főterén egy trattoria terraszán ülve a szomszéd asztalnál felfedeztük az idős Kokoschát. Pár percen belül megtörtént a megismerkedés. Mielőtt elbúcsúztunk volna a Kokoschka-házaspártól, küldtünk egy közös képeslapot Szilárd Vilmos budapesti műgyűjtőnek, Kokoschka egyik fiatalkori főműve, a „Veronika kendője" tulajdonosának. A plakettet azután itthon, emlékezet után, rövid idő alatt csináltam meg.

— *Az elmúlt esztendőben milyen szobrokon dolgoztál, é[s] munkában?*

— Jópár szobrot faragtam. „Orpheus", „Godotra várva", „[É]nekek éneke", „Napbanéző", „Sybilla Pannonica", — ezekre a nev[e]reszteltem őket. Készítettem egy Babits- és egy Petőfi-fejet, ez utóbbi [b]kolcra kerül. Anyát és gyermekét ábrázoló Semmelweiss-emlékemet nemrégiben helyezték el a budai Apród utcában, ahol Semmelweiss szülőháza áll. Lényegében véve befejeztem a Krúdy-síremléket, és elkészítettem egy Esztergomba kerülő Babits-relief tervét; a „Jónás könyve" egyik jelenetét faragom kőbe. Elképzelésem e sorokkal kapcsolatos: „És akkor az Úr parancsolt a halnak, /ki Jónást a szárazra kivetette..." A Szombathely melletti Szentkirály plébánosának, dr. Pápai Jánosnak felkérésére faragtam egy pecsétnyomót a plébánia részére, s a plébános jelezte, hogy szeretne egy-egy vörösréz-domborítást is, Páduai Szent Antal és Lisieuxi Szent Teréz figurájával.

— *A Batsányi, Katona, Ady, Juhász Gyula, Sarkadi Imre-kötetek, amelyeket az elmúlt esztendőkben illusztráltál, megörvendeztették a bibliofileket. Van-e szó újabb illusztrációs feladatról?*

— Igen. Mikszáth „Beszterce ostroma" című regénye jelenik meg nemsokára pár tucat rajzommal. A kis Batsányi-verseskötetet én a magam részéről nem szeretem, teljesen értelmetlennek tartom ilyen parányi méretű könyvek kiadását.

— *Legutóbbi külföldi utazásod több mint két hónapig tartott. Olaszország, Párizs, London művészeti életéről milyen benyomásokat szereztél ez idő alatt?*

— A legelső, ami szembetűnt mindhárom országban, az a művészeti élet gazdagsága, intenzitása. Természetesen vannak szélsőséges jelenségek, azonban én ezeket nem a dekadencia, hanem a vitalitás jelének tartom. Az kétségtelenül igaz, hogy a műkereskedelem befolyása nagy, s ennek következményei sokszor nem szerencsések. Mégis egész sor elsőrangú művész van, az olasz szobrászok között például a donatelleszk, mégis modern Manzù és Marino Marini, az ő kicsit egyhangú, de mégis nagyon szép lovasaival. De említhetném Fazzinit, Somainit, Mastroiannit is, mindegyik jelentős egyéniség.

— Párizsban most jártam először. A Musée National d'Art Moderne anyaga jórészt másod-, harmadrangú. Itt nem lehet tiszta képet kapni a XX. század művészetéről. A francia állam ugyanis alig vett és ma sem igen vesz kiváló művészeitől. A párizsi Modern Művészeti Múzeumban függő néhány kiemelkedő mű nagy műgyűjtők hagyatékából vagy ajándékaként került oda. Van is erről egy mondás: „Párizsban festik a jó képeket, a németek könyveket írnak róluk, az angolok pedig megveszik." Londonban, a Tate Galleryben lehet látni Klee, Kandinszkij, Rouault, Picasso, Braque legjava munkáit.

— *A Picasso—Braque—Chagall-nemzedéket követő művészek között találtál-e átütő egyéniséget?*

— Feltétlenül; elsősorban a francia nonfiguratív Pierre Soulages-t és Georges Mathieu-t említeném. Mathieu „A lepantói csata" című képe — amelyet még Velencében láttam — lenyűgöző volt. Mathieu méltó folytatója a nagy elődöknek, — természetesen kevésbé erős dolgai is vannak. Manessier is tetszett, a Chartres-i üvegablakok színvilágából táplálkozó festészetével, de ő nem volt számomra annyira nagy élmény, mint például Soulagés. Párizsra még visszatérve: többszáz galéria működik ott, és többtízezer festő. A galériák — kevés kivétellel — azt a szerepet játsszák, hogy a gazdag amerikaiak számára fémjelezzék a művészeket. Csak az a festő kell a milliomos amerikai gyűjtőknek, aki Párizsban kiállít.

— *Megírtad a „Kortárs"-ban látogatásodat Henry Moore-nál. A többi angol szobrász munkásságával is megismerkedtél?*

— A Wales közelében, egy gótikus kastélyban élő, nagynevű, ötven esztendő körül járó Lynn Chadwick-kel személyesen is. Újabb munkái formai kísérletezések: „talált tárgyakat" hegeszt össze. Az idősebb generációhoz tartozó szobrásznő: Barbara Hepworth, Kenneth Armitage, Anthony Caro még az ismertebb szobrászok, sokmindent láttam tőlük. De — mint már a „Kor-

társ"-ban megírtam — Moore póztalan, szerény, egyszerű emberi lénye, környezete, otthona, s természetesen: páratlan életműve volt rám a legmélyebb hatással.

— *A mai magyar művészet számára milyen tanulságokkal szolgál a megismerkedés korunk nyugati művészeti életével?*

— Nagyon fontos a közvetlen tapasztalat. A céhes időkben is el kellett menniök a legényeknek, a leendő mestereknek külföldre, be kellett járniok Európát, hogy megismerjék a szakma értékeit. Ma is így kell hogy legyen, — az utazási lehetőségek pár év óta adva is vannak újra. A szélsőséges dicsőítések, bálványozások, valamint a mérges, szűklátókörű szidalmak pár heti helyszíni szemlélődés után kártyavárként omlanak össze. Napvilágra jön, ami ott valódi érték, s persze lelepleződik, ami talmiság. Mert Rómában, Párizsban, Londonban, biennálékon, galériákban, múzeumokban, köztereken van jó is, rossz is. *Mint minden korban.*

— *Hazai művészeti életünkről lenne valami megjegyzésed?*

— Talán képzőművészeti kiadványainkról. A külföldi hasonló jellegű kiadványok rendkívül szépek, modernek, artisztikusak. A tipográfia, a képszerkesztés, a szobrok fényképezése, a könyvek formátumának változatossága mintaszerű. Nézd, itt van ez a könyv az utolsó fél évszázad olasz szobrászatáról, Modiglianitól Viani-ig. Különböző színű drapériák elé helyezve fotografálták le a szobrokat, s így még a gyengébb kvalitású munkák is milyen jól hatnak... Vagy itt van Barbara Hepworth-ról ez a monográfia, amelyet a British Council-tól kaptam Londonban. Kép, kép, kép, és igen kevés szöveg... A mi művészeti kiadványaink, katalógusaink többsége unalmas, ódivatú. Ezen változtatni kellene. Csontváryról, Egryről s más legoriginálisabb művészeinkről szóló, a hazai szokványtól elütő kiadványoknak nem kétséges, hogy lenne sikerük külföldön is. S így megismerné a nagyvilág a magyar piktúrát, szobrászatot, amelyről ma még szinte semmit sem tud.

— Lenne még egy másik észrevételem is. A jelenlegi kiállítási rendszer megváltoztatását feltétlenül szükségesnek tartom. Most ha egy festő vagy szobrász kiállított, utána öt esztendeig újabb kiállítást nem rendezhet, helyiséget nem bocsájtanak rendelkezésére. A fiatal művészgeneráció kibontakozása szempontjából hátrányosnak tartom ezt a határozatot. Egy fiatal, saját útját kereső, kiformálódásban lévő művész sokszor egy-két év, de nem egyszer pár hónap alatt nagyot lép előre. Meg kell tehát adni neki a módot, hogy — ha szükségesnek érzi — gyakoribb időközönként a közönség és a műbírálók elé vihesse munkáit. E lehetőség hiánya komoly gátja lehet a tehetségek kifejlődésének, az egészséges, friss művészeti életnek.

VIGILIA
1964 FEB

fejezetében így emlékezik meg Simorról: [illegible] a Simor prímás négyesfogatára, amely lépe[illegible] utcákon, előtte egy hajdú járt mint a mesékben, [illegible] a szenttamási rongyos gyerekeknek. Simor bíboros [illegible] osztogatott, hanem képeket is gyűjtött, s ő vetette meg a kis [illegible] alapját, ahol ma édes olasz primitívek láthatók, és középkori mag[illegible] festmények..." Simor mellett *Ipolyi* Arnoldnak, a tudós püspöknek is sokat köszönhet az esztergomi képtár.

A múzeum a felszabadulás után is megmaradt az egyház tulajdonában, ugyanakkor élvezi az állami szervek többirányú támogatását. Az elmúlt esztendőkben külföldi turisták tízezrei és honfitársaink százezrei járták végig a múzeum kabinetjeit, s találkoztak a „Báti mester", Kolozsvári Tamás, a „Jánostéri mester", a titokzatos „M. S. mester", Matteo di Giovanni, Santacrocé, Giampietrino, Crivelli, Lorenzo di Credi remekeivel, amelyeket most *Schiller* Alfréd felvételei nyomán készült gondos reprodukciókban mutat be a könyv.

A múzeum félezeréves felvidéki magyar táblaképei, trecento és quattrocento gyöngyszemei alatt (és a könyv reprodukciói alatt) sokszor csak ennyi a felírás: „Firenzei (vagy umbriai vagy sienai vagy magyar vagy német vagy flamand) festő munkája" ... Megint csak Babits szavai jutnak eszünkbe, a „Pictor Ignotus" című versből:

Mi vagy te már? Rég földi rög:
de akit rajzoltál, örök. *(Dévényi Iván)*

ZENEI JEGYZETEK. (Bach: h-moll mise.) Helmut Kochra már az elmúlt esztendőben felfigyeltünk, mint kiváló Händel-karmesterre. Lemezei alapján bizonyosnak látszott, hogy Bach világában sem kevésbé otthonos. A h-moll mise Erkel-színházi előadása után mégis megoszlottak a vélemények: igen sok bíráló megjegyzés is elhangzott. Nos, nyilvánvaló, hogy ilyen hatalmas zenei építményt emberfeletti munka két-három óra alatt ismét megalkotni, s többnyire bizony megelégszünk azzal, hogy a karmester egységesen értelmezi a művet. Persze maga az értelmezés sem olyan egyszerű dolog. Hiszen még a nagy Bach-kutató és értelmező, Albert Schweitzer is kettősséget érez ebben a műben, amikor ezeket írja róla: „Bár ez a mise a mester legerőteljesebb és leghatalmasabb alkotása, hiányzik belőle az egységesség, amely például a Máté-passió szépségét adja. A vallásos szubjektivitás, amely mintha a lelke volna Bach zenéjének, ebben a misében nem bontakozik ki szabadon. Kétségtelen, hogy ebben a műben is vannak jellegzetesen német szívből fakadó részek, mint az É[illegible] részeknek inkább ob-

1021

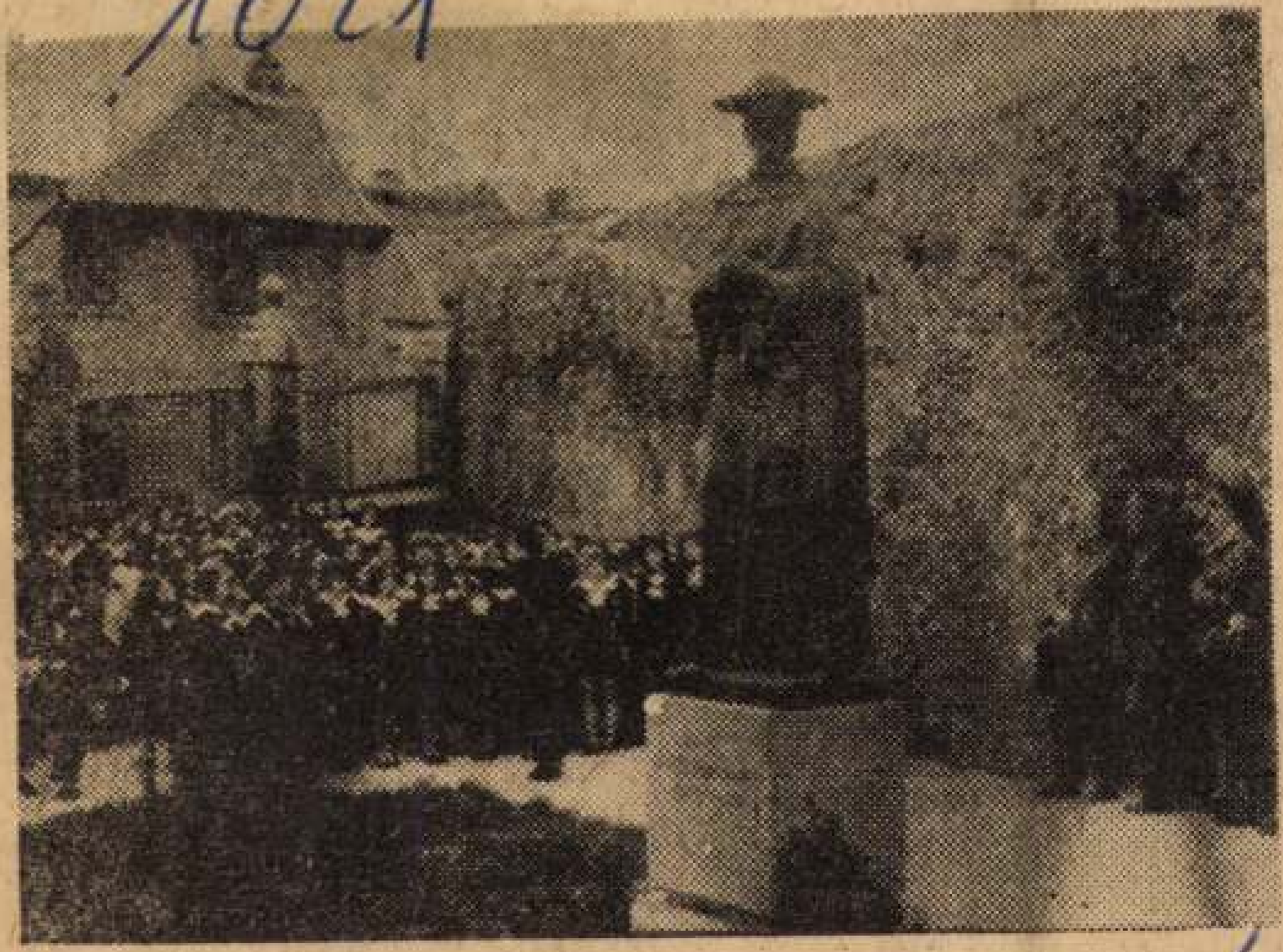

A pécsi Várkertben Janus Pannonius halálának félévezredes évfordulóján felavatták a költő életnagyságú szobrát, Borsos Miklós Kossuth díjas művész alkotását.

(MTI Foto—Erczi K. Gyula felv. — KS)

gek tanu

labda és a 30 perces j
ban elúszott a nyerés
tőség. (15:13). Ezután
nem volt az újításhoz
hazaiaknál. Biztosan
a budapestiek nyertek.

VASAS IZZÓ — A
FÜZITŐI TIMFÖLD

Amásfüzitő: Cser
Mészárosné, Szarkáné,
né, Lázárné, Pálmási.
Karánsebesy, Karsai,
V.: Kiss Lajos.

A vendégcsapat kissé
rikás hangulatban érl
Füzitőre, mert az előző
3:1-re kikapott a Dó
nolott jobb eredményre
míthatott volna. Az els
perces játszma azután a ki-

lenfelet vár a Timföld. A

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRKÖTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

Bonos Mihály

1982 MÁR 30

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA
Tatabánya

Borsos Miklós

ZÓK LAPJA 1972. március 31. péntek

1021

Janus Pannonius városában

A mediterrán éghajlat hatása a hét elején csak annyiban érződött Pécsett, hogy a szélsőséges időjárás kevésbé hozott erőteljes lehűlést. Ez persze egyáltalán nem befolyásolta a hivatalos programot. Az ünnepségek hétfőn kezdődtek, Borsos Miklós egyszerűen nemes, a múló idővel dacoló Janus Pannonius szobrának felavatásával. Az Irodalomtörténeti Társaság és a TIT közösen szervezett vándorgyűlésének résztvevői, neves vendégek mellett sokan összejöttek a körbástyánál(s másutt is, a további rendezvényeken.) A nagy költőt és korát bemutató kiállítás alig valamivel a szoboravatás után nyílt meg.

A kiállításra vissza kellett térni külön, hogy valóban lásson az ember valamit. Előbb azonban derék viadalban vettem részt: felragasztott Corvina- és aznap forgalomba hozott Janus Pannonius-bélyeges borítékokért. A tumultusból tudom: nem könnyű a dolga az elszánt filatelistának.

Pécsett most, Janus Pannonius halálának ötszázadik évfordulóján a költő verskötetét is szerettem volna megvenni. Kíváncsiskodtam csak, de az utánam következők is ugyanazt kérdezték: Verskötete kapható-e? — Nem, kérem, így a válasz, majd csak húsvét utánra várunk Janus Pannonius-kötetet. Vagyis hát a szervezésnek is vannak még el nem ért magaslatai...

A Panegyricus ősbemutatójára is hivatalosak vagyunk hétfőn este a Nemzeti-be. S micsoda szerencsés találkozás az időben: éppen hétfőn este ünneplik a Színházi Világnapot. Pécsett ezúttal különös „ínyencséggel": Farkas Ferenc zenéjével. Gyárfás Miklós prózai szövegével, Eck Imre koreográfiájával az ötszáz év előtti kornak a keresztmetszetét rajzolják meg a költő műveiből vett szemelvények felhasználásával. Tisztelgés ez a mű a reneszánsz magyar költőóriása előtt, 12 képben, tizenkét különböző szituációt idézve fel Janus Pannonius életéből, pályafutásából. A mozaikok egységes egésszé, szervesen felépülő művé állnak össze a különféle műfajok együtthatása révén. Elfogultan figyeltem a mű életrekeltését, amelyből jelentős részt vállalt Breitner Tamás, aki a tapsból ítélve már a pécsiek szívébe is belopta magát.

Felröppent már a hír, a legújabb tudományos kutatá- tudniil-

se munkájáról. Jegyzetek a szöveg-

János volt. Ez nélkül írom, hiszen Kesince, mint szülőföld, eleve ezt sugallja: a kesincei születésű költő miért is lenne kisebb a ez nélkül?

Ajándék a Baranya című 1958-as kiadvány (készült 5000 példányban, eredeti ára 24, új ára 13 forint, több mint 300 oldalas kiadvány). Csak belelapoztam, s csodálkozom: hogyan lehet ezt még kapni, s főleg ajándékozni? Kellemes meglepetés a székesegyház kitűnő színes fényképfelvételével kombinált hanglemez Kodály két kórusművével. Ez hát a Colorvox — mikrobarázdás pécsi képeslap. S minden bizonnyal ajándéknak is legfrissebb: a Jelenkor 4. áprilisi száma, mely a nagy költőre emlékezik. Versfordítások (ebben van a költői elevenség titka nem is kis mértékben: mai magyar nyelven olvashatjuk Janus Pannoniust, míg későbbi pályatársai a korabeli magyar nyelven kísérleteznek életmű-építgetéssel, s nem latinul). Csorba Győző írása a Janus-fordítások problémáiról. Martyn Ferenc rajzsorozatáról Háis Éva írt tanulmányt. Mai költők verses tisztelgése, az évfordulóra meghirdetett drámapályázatra beérkezett művekből vett részletek és tanulmányok... S mindez még mindig csak adalék, hiszen nem szóltam sem az irodalomtörténeti vándorgyűlés előadásairól, sem arról, hogy a Magyar Tudományos Akadémia ülésszaka is zajlik ezenközben, a Martyn-rajzokból kiállítás nyílt...

A legfontosabb mozzanatnak azt vélem, hogy noha szó esett már az első napokban is a pécsi Janus Pannoniusról, nem a pécsi vonatkozások dominálnak ebben az ünnepségsorozatban, hanem a költő egyetemességének legfőbb értékei. Pécs kitűnő hely, s a költő és a város kapcsolata kitűnő alkalom az évfordulós emlékezésre, de többek közt olasz és jugoszláv tudósok felszólalásai is joggal emlékeztették a hallgatóságot arra, hogy nem a pécsi költőről van szó, hanem „a költőről", hiszen költő és életműve soha nem mérhető helyi mértékegységgel. Ez is máig szóló tanulság, mint annyi más, ami Janus Pannonius életéből és művészetéből következik.

Izelítő ez csupán az eleven szellemi életet elő város most különösen mozgalmas napjaiból. Janus Pannonius géniusza ott lebeg a város felett, vagy ahogyan Pákolitz István fogalmazta Janus mandulafájára című versében:

„Csillaglépteid átívelnek a
messzi jövőbe,
Mandulafád viruló: őrzi
örök tavaszod."

(J. J.)

1972. március 31. péntek

A szöi
a szövetkezeteket szolgálják

(Folytatás az 1. oldalról)

A vertikális kapcsolatok létrehozására az elmúlt években új jogszabályokat adtak ki, ezek alapján a különböző szektorokhoz tartozó szervek gazdasági társulásokat — egyszerű társaság és a közös vállalat — hozhatnak létre. A jelenlegi jogszabályok azonban nem segítik eléggé a szövetkezetek és az állami vállalatok közötti társulások létrehozását, ezért szükség van további korszerűsítésükre.

A miniszter hangsúlyozta, hogy a fejlődést gátló tényezőket fokozatosan fel kell számolni és az együttműködések finanszírozására rugalmasabb megoldásokat kell kidolgozni. Felhívta a figyelmet arra, hogy az élelmiszeripari feldolgozó és értékesítő vállalatok vezetői még nem mindenütt ismerték fel a vertikális kooperációk szükségességét. Nem vált eléggé általános szemléletté az, hogy a kooperáció, a vertikális integráció nem valamiféle divat, hanem a termelés hatékonyságának fontos eszköze.

A mezőgazdaságban végbemenő technikai forradalom, az ezzel összefüggő specializálódási, szakosodási folyamatok szükségszerűen írják elő a nyersanyagtermelés és feldolgozás szakaszainak szervesebb összekapcsolását — mondotta. — Amennyiben az érintettek nem ismerik fel, hogy az élelmiszertermelés növelése, a minőség javítása, a piachoz való rugalmasabb alkalmazkodás tulajdonképpen már a mezőgazdasági nyersanyagtermelés megszervezésével, a termelési rendszereik kialakításával kezdődik, és ebből kiindulva nem nyújtanak nagyobb segítséget éppen az ezt biztosító kooperációk létrehozására, akkor nem értik a kor követelményeit, a termelőerők és ezen keresztül a társadalmi haladás fejlődésének fékjévé válnak.

A téeszek beruházásairól kifejtette: a mezőgazdasági szövetkezetek beruházási lehetősége a negyedik ötéves tervben, a harmadik ötéves terv időszakához viszonyítva, mintegy 26 százalékkal növekszik. A népgazdasági tervnek megfelelően növelt 1971. évi beruházási előirányzatokat a szövetkezetek 109 százalékra teljesítették. A túlteljesítés annak ellenére következett be, hogy 1970—71-ben korlátozni kellett az építési beruházások ártámogatását.

Az építési beruházások korlátozására szükség volt, mert a szövetkezetek 1969—1970-ben nagyarányú építkezéseket indítottak — néha erejüket meghaladó mértékben —, és sok helyen háttérbe szorult a gépberuházás.

— Számítások szerint a téeszek idén mintegy egymilliárd forint értékű új építkezést kezdhetnek el — mondotta —. Folyamatban levő beruházásaik döntő része 1972-ben befejeződik. 1973-ban már mintegy 4 milliárd forint értékű új építkezésre kell idejében és jól felkészülniük, ami nem kis feladat.

A miniszter a soron következő feladatok között megemlítette: erőfeszítéseket kell tenni a munkaigényes növények, elsősorban a cukorrépa, a zöldségfélék és a dohány munkálatainak gépesítésére, felhasználva ezeken a területeken is az állami kedvezményeket.

Kádár László:

Magyarok munkásságáról és parasztságáról

harmada erdő. Az erdők és rezervátumok közé ékelt szántóföldeken nagy értékű a vadkár. Több szövetkezetben milliós értéket meghaladó termés pusztul el miatta. A károk évről évre nőnek, mivel a nagyvadak száma — szakemberek szerint is — meghaladja a kívánatos mértéket. A kártérítés hosszadalmas, bürokratikus, és az illetékes szervek legjobb szándéka mellett is erősen korlátozott. A gazdaságok kizárólag csak a hátrányait érzik a nagyvadak túlszaporodásának. Kérem az illetékeseket e problémák megvizsgálására és megnyugtató rendezésére.

Befejezésül szeretném elmondani — mondotta Kádár László —, hogy megyénk szövetkezetei a legutóbbi értékelések során megállapították: a területi szövetség beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Elnyerte a szövetkezetek támogatását és bizalmát. Hiányosságként azt állapították meg, hogy a szövetség tevékenysége nem egyformán és azonos hatékonysággal terjed ki valamennyi szövetkezetre, mint ahogy szövetkezeteink maguk is eltérő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

1972 FEB 23

Borsos Miklós

Február 23

Száznál több kulturális eseményre készül ebben az évben Pécs városa. Az év kiemelkedő eseménye a Janus Pannonius-évforduló, amelyről két hónapig tartó ünnepségsorozattal emlékeznek meg. Az emléknapokat ünnepi diákhangverseny nyitja meg március utóján. Ezt követően irodalmi estekkel, hangversenyekkel, képzőművészeti kiállításokkal emlékeznek az 500 évvel ezelőtt elhunyt humanista költőre. Ez alkalommal avatják fel Janus Pannonius szobrát, Borsos Miklós alkotását is.

✣

ratus fejlődésével és létszám-

Növekszik a n
határment

A magyar—román belkereskedelmi kapcsolatok évek óta eredményesen fejlődnek. A közvetlen választékcsere-import az 1967. évi 4,2 millió rubelről az idén 6 millió rubelre emelkedik. A szomszédos baráti országokból származó

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

NÉPSZABADSÁG
1972 MAR 18

Borsos Miklós szobrászművész

1021

Március 27-én kezdődnek a Janus Pannonius-ünnepségek

A közeljövőben számos ünnepi rendezvény — előadások, kiállítások és más rangos események sora — idézi halálának 500. évfordulóján Janus Pannonius, a magyar irodalomtörténet és az európai irodalom nagy alakjának emlékét — nyilatkozta az újságíróknak pénteken *Takács Gyula*, a Baranya megyei tanács vb-elnökhelyettese a Magyar Sajtó Házában megtartott tájékoztatón. Az ünnepségsorozat március 27-én Pécsen, Borsos Miklós szobrászművész Janus Pannonius-szobrának avatásával kezdődik. A pécsi Tudomány és Technika Háza nagytermében *Janus Pannonius és kora* címmel nyílik kiállítás. Március 27. és 29. között a Magyar Irodalomtörténeti Társaság vándorgyűlése is a költő emlékének adózik. Martyn Ferenc festőművész Janus Pannoniust megörökítő rajzaiból a Modern Magyar Képtárban nyílik tárlat. Március 28. és 31. között a Magyar Tudományos Akadémia ülésszakkal tiszteleg a költő emléke előtt.

A Baranya megyei tanács végrehajtó bizottsága és Pécs város tanácsának végrehajtó bizottsága a Szakszervezetek Baranya megyei Tanácsa elnökségével 1971 márciusában művészeti pályázatot hirdetett a költő halálának 500. évfordulója alkalmából. Április 23-án és 24-én a Pécsi Filharmonikusok Zenekara és a Liszt Ferenc Kórus tolmácsolásában bemutatják Farkas Ferenc Cantus Pannonicus című művét. Május 21-én felavatják új épületében a pécsi reneszánsz kőtár új állandó kiállítását. A Baranya megyei tanács és Pécs megyei városi tanács Janus Pannonius művészeti díjat alapít, amelyet háromévenként ítélnek oda.

Ugyanitt 1200 új
fel az idén.

— *MAGYAR—F.*
RÁRTÖRTÉNETI
CIA kezdődött p
pesten, az Eötvö
dományegyetem
mányi karán. A
ciót Köpeczi Bél
a franciát Victor
akadémikus, a pá
professzora vezet

— **A Népművészeti és Háziipari Vállalat** szerződést kötött a Soproni Háziipari Szövetkezettel bébikardigánokra. Az első nagyobb szállítmány már meg is érkezett a vállalat Szent István körúti mintaboltjába.

— **Az MSZBT-tagcsopor**

őrség — jelentette be Párizsban Raymond Marcellin belügyminiszter. Az elsősorban az amerikai kábítószerpiacra termelő laboratórium vezetőit letartóztatták.

— A KAPOSVÁRI MEZŐGAZDASÁGI FŐISKOLA műszaki tanszékének kollektívája elkészítette a HT—001 jelű háztáji fejőgép mintapéldányát. A 220 voltos árammal működő gépet a Mezőgazdasági Gépkísérleti Intézet minősítette; gyártását a kaposvári Mezőgazdasági Gépgyártó és Szolgáltató Vállalat megkezdte. Az idén hatszázat állítanak elő, s az Agroker útján hozzák őket forgalomba.

A HÉT VÉGI KULTUR

SZOMBAT

A Kossuth Klubban este 7 órai kezdettel: Film és zene. Előadó Gonda János, közreműködik Gábor Pál filmrendező és Deseő Csaba együttese. Bemutatásra kerül a Horizont című kisfilm.

A Pinceszínházban este 7 órakor: Fővárosi Játékszín. P. Horváth László: Sajnálatos eset, Görgey Gábor: Nyugalmas ház. Bemutatja a Danuvia Pódium Együttes, rendező Csomák Ervin; Bálint István: Labirintus. Bemutatja a Kassák Stúdió.

A művelődési házak programjából: [illegible] Művelődési Házban du.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 MAR 28

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár ... szám.
Kedd, 1972. március 28.

1021

Borsos Miklós szobrászművész

Janus-emlékünnepségek Pécsen

(Tudósítónktól.)

Pécsen, Janus Pannonius városában szombaton nagyszabású megemlékezéssorozat kezdődött a magyar reneszánsz nagy költője halálának 500. évfordulója alkalmából.

A hivatalos művészeti és tudományos program előjátékaként a pécsi Janus Pannonius Gimnázium és Szakközépiskola háromnapos önálló ünnepségsorozattal tisztelgett névadója emlékének.

Vasárnap négy iskola kamarakórusai mutatkoztak be a dzsámiban megrendezett koncerten. E hangversenyeknek egy érdekes somogyi vonatkozásuk is van: négy mű ősbemutatója hangzott el, köztük az egyik kaposvári szerző alkotása. A Janus Pannonius Gimnázium leánykara szép sikerrel mutatta be *Heisz Károly—Fehér Ferenc* jugoszláviai költő versére írt — *A rigó* című kórusművét.

Az országos ünnepségsorozat fő eseményei tegnap, Janus Pannonius halálának évfordulóján zajlottak le. Délben a várkert sétányán több ezer pécsi jelenlétében avatták fel ünnepélyesen a költő bronzszobrát, *Borsos Miklós* Kossuth-díjas szobrászművész alkotását. Az ünnepségen megjelent *Ilku Pál*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, művelődésügyi miniszter, ott voltak a megye és a város párt- és állami vezetői, a magyar tudományos és művészeti élet számos nevezetes személyisége, köztük *Borsos Miklós*, *Farkas Ferenc* Kossuth-díjas tanár, az Akadémia levelező tagja és mások.

Garamvölgyi József, a művelődésügyi miniszter helyettese a tudomány és technika házában megnyitotta a *Janus Pannonius és kora* című rangos történeti kiállítást, melynek anyagát tizenkét múzeum és könyvtár bocsátotta a kiállító szervek rendelkezésére.

Az ünnepségek után nyújtották át a most alapított Janus Pannonius művészeti érmet *Martyn Ferenc* Munkácsy-díjas festőművésznek.

Délután a modern magyar képtárban megnyílt Martyn Ferenc *Rajzok Janus Pannoniusról* című kiállítása. Ugyancsak délután kezdődött meg a magyar irodalomtörténeti társaság háromnapos vándorgyűlése, este pedig a Pécsi Nemzeti Színház díszelőadásán nagy sikerrel megtartották *Farkas Ferenc—Gyárfás Miklós—Eck Imre*: Panegyrikus című, erre az alkalomra írt reneszánsz táncjátékát, a Pécsi Balett előadásában.

praktikus összeállítású

MAXI

és

START

porcelán étkészletekkel,

rkészletekkel, kelyhekkel, vá-
zült
S MOKKÁSKÉSZLETEKKEL.

előtt tekintse
üzletek
ázak gazdag
t!

(14731)

PSYCHO. Amerikai h
éven felülieknek. (III.

SZABAD IFJÚSÁG:

De. 10 órakor: Ö
NÖK HALÁLA.
4, 6 és 8 órakor:
NYUGDÍJBA MEGY.
cia—olasz filmvígjáté

MÁJUS 1. FILMSZÍN

7 órakor: HÁREM
BAN. Izgalmas, szín
landfilm.

TELEVÍZ

Budapest

8.05—12.20: Iskolatelevízió. 13.10—15.30: Iskolatelevízió. 17.28: Műsorismertetés. 17.30: Hírek. 17.35: Álompalota. 17.55: Táncdalfesztivál 72. Az idei fesztiválon szereplő dalok ismertetése. 18.20: Találkozzunk a kamera előtt! 18.40: Kompozíció 72. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 20.00: A Fórumon: Komócsin Zoltán. Kb. 21.00: »Apolló és Diana«. 21.30: A »Tiszatáj«. 22.20: Tv-híradó 2. kiadás.

Barokk muzsika. Fúvóskeringők. 9.20: Mezei Gogo József népi zenekara játszik. 10.00: A zene hullámhosszán. 11.45: Tudósaink arcképcsarnoka. 12.00: Németh Marika és Simándy József énekel. 12.30: A Magyar Rádió és Televízió énekkarának felvételeiből. 13.00: Hírek. 13.03: Két trió. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Randevú — kettőtől hatig... 16.00: Hírek. 16.10: Olvasólámpa. 18.25: Dietrich Fischer-Dieskau összes Schubert-felvételei. 19.23: A nyugdíjasok foglalkoztatása a Szovjetunióban. 19.36: Peter Nero zongorázik. 19.51: Új könyvek. 19.54: Jó estét, gyerekek! 20.00: Esti Krónika II. 20.25: Rádiószínház. Előléptetés. 21.27: Kórusok és népi zenekarok műsorából. 21.58: A Helsinki filharmonikus zenekar hangversenye. 23.49: Csenki: Klarinét-rapszódia. 24.00—0.10: Hírek.

URH

18.00: Hírek. 18.10: Idegen nyelv — anyanyelv. 18.25: Magyar zeneszerzők. 19.17: A dzsessz kedvelőinek. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémai nagytermét. Kb. 21.40: Kedvelt táncdalok — népszerű előadók. 22.15: Kortársaink. 23.00—23.15: Hírek.

Borsos Miklós

102

1972.III.27. 6,00 N.

Reggeli krónika II.

- De tovább lapozva az eseménynaptárban. Pécs rangos ünnepség sorozattal tiszteleg Janus Pannonius emléke előtt. Az 500 évvel ezelőtt elhunyt humanista költő bronzszobrát a Várkertben avatják fel. Borsos Miklósnak, az alkotónak sajátos művészi feladattal kellett megbirkóznia, hiszen Janus Pannoniusról hiteles portré nem maradt ránk. Borsos mester minapi nyilatkozatában uj alkotásáról ezt mondta: Lényéből szellemi alkatát ragadtam meg, a vékony arcot, amelynek vonásait nem ismerjük olasz kalap vonja sejtelmes ismeretlenségbe. Egyszóval érdekes, szép uj műalkotással gyarapszik Baranya.

1972.III.27. 6,00N.

Reggeli krónika II.

Borsos Miklós

1021

1972. március 12. DUNANTÚLI NAPLÓ

Borsos Miklós és a Janus-szobor

Budapest zaja a Rózsadombon elviselhetővé halkul. A villa kertjében már valódi csend van. Csak a madarak csivognak a nagy kopasz fák ágain, a fák alatt, a kerti utakon, még a lépcsőkön és a terasz korlátján is. Borsos Miklós második otthonában – hisz az első a tihanyi ház – szemmel láthatóan kitűnően érzik magukat a madarak. Kérdem, mifélék élnek a kertben.

– Feketerigó, cinke, gerle, őszapó, holló is, ami igen ritka madár. Ha a tél behajtja őket a közeli erdőből, megjelenik a fakúszó, a pirók, a sármány, a meggyvágó, a zöldike. Mindig tudom innen, az etetőmről, kik az újabb vendégeink...

Az emeleten, legfölül kicsi, de magas, csupa-ablak műteremben vázlatok, gipsz szobrok állnak. Bekecsben, köpenyben éppen a gyorsan száradó gipszet rakta föl Borsos Miklós legújabb szoborportréjára. Dr. Reisz József mártírhalált halt dombóvári körorvos portréja a dombóvári kórház előcsarnokába kerül, az új kórházba, amit róla neveznek el.

Egy szinttel lejjebb, a lakásban puha csend, rengeteg szobor a polcokon, gyönyörű öreg ládán letakart hegedű, kottaállvány, kényelmes karosszékek. Nagy üvegkehelyben fáradtvörös virágszirmok. Papagáj-tulipán, kissé elnyílott már, közte barka.

Janus Pannonius nincs jelen. A gipszet a művész a pécsi Janus Pannonius Gimnáziumnak ajándékozta. Az „igazi", ami a pécsi Barbakánba kerül, szállításra várakozik az öntödében.

De megidézzük az ötszáz éve halott költőt.

– Hajdan nekem egy elmosódó iskolai emlék volt Janus. Nem is a szebeni évekből, hanem a győri gimnáziumból. Az arca csak egy körömnyi ábrázolás nyomán elképzelhető, csak annyi biztos, hogy fiatalos, keskeny arca volt. Anonymus-arcot formáztam, de összegészében, azt hiszem, mégis Janus Pannoniust, a humanista költőt...

– Mi volt ebben a félévezred előtti művésztársban, ami megragadta?

– Az életszeretet! Mozarthoz tudnám talán hasonlítani ragaszkodását az élethez. S mindketten fiatalon haltak meg. Talán azok szeretik annyira az életet, akik fiatalon halnak meg? Himnuszokat zengtek az életről és meghaltak. Michelangelo egész életében a halált kívánta és magas kort ért meg...

– S magában a feladatban mit talált legszebbnek?

– A köztudatba bevinni egy ötszáz éves alakot, ez gyönyörű feladat. Izgalmas is, felelősségteljes is. A szobor állni fog, ott áll majd a Barbakánban és gyerekek fognak játszani körülötte. Az alak egy ötszáz éve meghalt költő, aki nem magasan az emberek feje felett emelkedik, hanem köztük áll, csak azzal a pár arasszal emelkedik ki, ami okvetlen szükséges. Egy latinul író költő, aki világgá kiáltotta a magyarságát, a magyar eszményt. Hogyan is kellene bemutatni, hogy igaz legyen?

Nyilván tanulságos lehet a történet, ahogyan a szobor elkészült. Bár – mint Borsos Miklós nemrégiben megjelent önéletírásából is tudni lehet – számára éppen Olaszország és éppen a reneszánsz jelentett életreszóló élményt. Janus Pannonius világában szinte első pillanattól otthon érezhette magát.

– Talán furcsán is hangzik, de bevallom, hogy az első vázlaton, amit lefirkantottam, alig változtattam valamit. Abból indultam ki, amit már említettem: fiatal, keskeny arc. Kint nevelődött Itáliában. Én is ott „nevelődtem", ha ötszáz évvel később is. Látja azt a festményt a falon? Firenze. Az a festő ott a tér sarkában, aki hóna alatt a mappával hazafelé tart, én vagyok. Hazafelé megyek, a Masaccio-freskóktól... Janusra itáliai papi kalapot tettem, csuklyás köpenyben ábrázoltam. Nem püspöki ornátusban, hanem az Itáliára utaló öltözékben, mert a költőre gondoltam, aki ugyan itt él a hazájában, de bármikor felülhet így, ebben az öltözékben a postakocsira és akár Bolognában szállhat ki... Nem ábrázolása ez Janus Pannoniusnak, hanem megjelenítése. Hogy elfogadják-e ezt hiteles megjelenítésnek, az más kérdés.

A szoborbéli Janus Pannoniusban méltóság van, de nem az egyházi és politikai személyiség méltósága, hanem a szellemé, a reneszánsz műveltségé, az emberközpontú gondolkodásé. S árnyékban lévő „anonymus-arca" a korán halt, nyugtalan, társtalan költőt idézi, a szenvedő költőt, aki annyira szerette az életet.

– Egy szobor elfogadtatásához magán a szobron kívül kell még valami, ami nehéz dolog. Az arányok, a méretek, a hely, a környezet összhangja. Az archeológusokkal és építészekkel együtt a Janus-szobornak olyan jó helyet találtunk, hogy talán úgy hat majd egy idő után, olyan természetesen, mintha mindig ott állt volna. A Barbakán történelmi levegője, a szép, ősi park, az olaszos falak – mintha Itáliát éreznénk ott. Nem hat majd betolakodónak, idegennek ott az itáliai papi ruhás régi magyar költő.

Még elmondja, hogy fehér mészkőből készíti a nulla-kilométerkövet, amit akkor állítanak majd fel, amikor befejezik a Lánchíd környékének átépítését. Közben két új megbízása is van, a müncheni olimpián a zürichi galéria szervez kiállítást, oda kértek tőle két szobrot.

– A Janust három hete átvettem, kiöntötték. Úgy tudom, elkészültek a plakettek is, a bronz és az eozin, amelyeken Janus profilja egészen elfordul, de a korabeli apródhaj és a kis kerek papi sapka történetileg is hiteles.

A falipolcokról fehér márvány és szürke gránit fejek néznek ránk, néhány gyönyörű márványkavics s egy madárszobor is. Az ablak előtt a madáretetőben zavartalanul és otthonosan lakmározik egy cinke.

– A hollók – mondja eltöprengve a szobrász – nappal itt vannak a kertben, de éjszakára máshová mennek aludni... Nem is tudom, hová.

Hallama Erzsébet

...világ

...Angeláért

...vadék ellenében szabadon
...harc csak ezután kezdődik.
...tv nagy nyilvánossága előtt
...nak, az FBI főnökének, hogy
...otelben elfogták „az ország
..." körözött Angela Davist.
...például kellett volna szol-
...ak". Közvetlenül ezután az
...z ő védelmére alakított bi-
...kap, a világ országaiból.

...San Diegó-i egyetem ta-
...ondja:

...? Egész életében ellene volt

...mészetesen elő lehet terem-
...ra helyezzenek. Értem, igen.
...val? Mert azok voltaképpen
...fáznak, akik ismerik a nyo-
... fekete gettóiban van, aki-
...riegelve azt, amit közjognak

...hetet egy feketéről, Robert
... korában letartóztattak gép-
...mint ötven éves és még min-
...hogy még nem halt meg, az

...örtönökben: ha egy letartóz-
...megütni egy fehér börtönőrt,
...hogy bíróság elé állítanák."

...yvédje mondja:

...többféle módon fizetik meg
... neki, ha szabadlábon van,
...nben van. Tudjuk, hogy a
...sz. Meg kell engedni: sok

...ik ügyvédje mondotta még
...ra helyezés előtt:

...ogy Angela Davist bármely
...jában, a felvonóban, a tör-
...r szabadon eresztik. Ez a
...ejébe, de nem akarjuk azt
...ngelának!"

A Panoráma bemutatja:

Bob Dylan, a pop' muzsika „hőse"

Lemezei hirdetés nélkül is milliós példányszámban kelnek el. Hazájában egyesek Tom Pain-hez, James Dean-hoz hasonlítják és – Jevtusenkóhoz. A New-York Times azt írja róla, hogy „nagymértékben ő az oka annak, hogy a fiatal generáció komoly figyelmet tanúsít olyan kérdéseknek, mint a polgárjogok és Vietnam." „Valószínűleg neki van ma a legnagyobb befolyása az Egyesült Államok fiataljaira – bármi történik is" – írja róla a Nouvel Observateur. S ami Amerikában merőben szokatlan: Dylan-nek nincs sajtófőnöke. 1971 szeptemberében lemezt adott ki George Jackson emlékére, akit fekete polgárjogi harcos létére meggyilkoltak őrei a San Quentin börtönben. E dalban, amelyet a néger blues-ok felfogásában énekel, így siratja el Jacksont: „Nagyurak, nagyurak, lelőtték George Jacksont – túlságosan realista volt – nem fogadta el senki cinkosságát..." Más dalaiban ilyesmit énekel: „Olykor azt hiszem, hatalmas börtön a világ, némelyek köztünk a foglyok, mások meg a börtönőrök..." Dylan-ről azt mondják, hogy ő élesztette újjá és radikalizálta a „folk music"-ot, s kereste meg a verbális és zenei kifejezését.

Dylan valódi neve Robert Zimmermann, aki 1941-ben, Perl Harbour esztendejében született a Minnesota állambeli Duluth-ban, Közép-Nyugaton. Apjának jól menő elektromos üzlete volt Hibbingben, nem messze a kanadai határtól. Tíz éves Bob, amikor apjától egy pianinót kap. Később gitárt, harmonikát is szerzett, s ebben az időben fedezte fel magának a nagyszerű gitáros, Big Joe Williams tolmácsolásában a bluest.

A szomorú hibbingi körzetben tanúja a második világháború utáni nagy munkanélküliségnek. Líceumi évei után mint utcai muzsikus, gitárral és nyakához rögzített szájharmonikával. Aztán Carolin Chester énekesnőnél találkozik John Hammonddal, a CBS társaság producerével: kétéves szerződést kap. Megjelenik az első Bob Dylan lemez. Később, amikor kérdezték felvett neve felől, azt mondta: „Dylan Thomasra, a gall költőre gondoltam." A következő lemez tizenkét dalából már kettőt Dylan írt a „furcsa öreg világról" amely „betegnek és kiéhezettnek látszik."

Amerika ekkor a kennedysta liberalizmus reménységében él, de a fiatalság nem látja a bejelentett „új határokat". Bob 1963-ban már a feketék és fehérek washingtoni tüntető menetében vonul, s az egyetemi fiatalság kezdi felfedezni őt. Támadja az establishment, a rend képviselőit, és dalában a „háború mestereinek, ágyúgyárosoknak" nevezi őket, akikről lerántja az álarcot. Dylan dala – Blowing in the wind –, Lélegzet a szélben – a tiltakozók himnuszává válik.

A „Blues a harmadik világháborúról" című dalában vegyíti a képzelt dolgokat a valóság elemeivel. „A telefon cseng – Kennedy hív engem. Így szól hozzám: Bob, barátom, mit tegyek, hogy visszatartsam ezt az országot..." Megénekli kora eseményeit, Martin Luther King és Malcom X. meggyilkolását, de a „kis ügyek", mint Hattie Caroll megölése se kerüli el figyelmét, s ezeket a nyomrult fehér gyilkosokat csak „bábok"-nak tartja a játékban.

Bob stílusát nehéz meghatározni. Mindig a blues az alap, a hagyományos amerikai melódiák, az angol–ír balladák hangulata, de alkalmaz kevésbé kötött ritmusokat is. Azoknak, akik őt a propagandista skatulyába kívánják zárni, rejtelmesen énekli: „Fogom magam és eltűnök a füstkarikákban, szellemem romjainak felhőjében..." A tiszta pop fanatikusai úgy tartják, az igazi stílust csak a száraz gitárkíséret őrizheti meg: Dylan alkalmaz először orgonát és elektromos gitárt. A Beatles-hatásra Bob egyfajta elektromos gitár alkalmazásával létrehozza azt amit folk-rock-nak ne-

Transzparenssel a kézben...

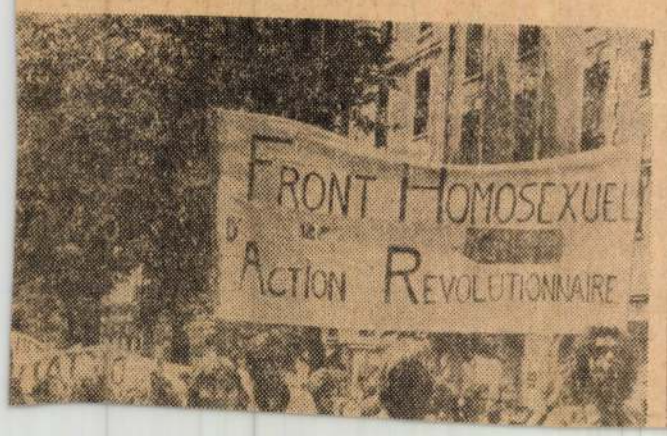

SZOVJET GAZDASÁG – KÜLFÖLDI LAPOK TÜKRÉBEN

17 MILLIÓ TONNÁS HAJÓTÉR

Abból az alkalomból, hogy a Szovjetunió vízreocsájtotta első konténer hajóját, az International Herald Tribune megjegyzi, hogy ez egyike annak a húsz speciális rendeltetésű Szesztroreckij típusú hajónak, amelyet 1975-ig építnek meg. Az újság szerint a konténer hajók a viborgi gyárban épülnek és mindegyikük 200 konténer szállítására alkalmas. A szovjet kereskedelmi flotta hajótere az 1970-es 12 millió tonnáról majdnem 17 millió tonnára növekszik az ötéves terv folyamán.

4000 KILOMÉTER ÚJ SZIBÉRIAI VASÚT

A Vjesnik írja, hogy a szibériai vasút új északi szárnyvonala Közép-Szibériában fog elágazni, Tajset városánál. Innen Uszty Kut-ig halad, majd a Bajkál tótól északra Kelet-Szibérián keresztül vezet a Csendes-óceánig. Az útvonal hossza körülbelül 400 kilométer lesz. A párhuzamos vonalat az tette szükségessé, hogy Tajsettől keletre a Transz-Szibériai Vasút már igen szúfolt, a szerelvények minimális távolságban követik egymást, s az egyedüli megoldás: párhuzamos vasútvonal építése a Bajkáltól északra.

LENGYELORSZÁG:

4200 géptervező, programozó és operátor kap diplomát

Lengyelországban 1975-re megháromszorozódik az elektronos számítógépek száma. Ez az ugrás „világrekordnak" számít. Az ország számítástechnikai szükségletének jelentős részét a hazai ipar elégíti ki. Az Odra számítógép család Lengyelország határain kívül is ismert. Csupán az idén 13 Odra—1204 és 21 Odra—1304 gép kerül ki az üzemből, valamint az Odra 1305 típusú gép, amely már az úgynevezett harmadik nemzedékhez tartozik. A vállalatok türelmetlenül várják a lengyel mérnökök legutóbbi újdonságát, a K—202 minikomputert. Ez egy hordozható, asztali elektromos számítógép lesz, amely azonban a legkülönbözőbb műveletek elvégzésére képes: bérszámfejtés, a vállalati anyagtartalékok nyilvántartása, szociológiai felmérések elemzése. Mindezen nagy és kis méretű berendezésekhez programozókra van szükség. Jövőre 4200 fiatal géptervező, programozó és operátor kap diplomát.

A tiszteletre méltó öreg hölgy

Borsos Miklós-emlékkiállítás a BÁV Kortárs Galériában

Szépség, játékos életöröm és humánum

Borsos Miklós néhány vonallal teremt hangulatos világot – a tárlat csaknem mindegyik alkotása a nyolcvanas évekből származik Fotó: Pélyi Nóra

Borsos Miklós szobrászművész grafikáiból és kisplasztikáiból nyílt emlékkiállítás a BÁV Kortárs Galériában. A tárlat az 1990-ben elhunyt művész utolsó alkotói periódusának munkái közül válogat.

Szépség és humánum – kulcsszavak Borsos Miklós művészetéhez. A kő, márvány és bazalt szobrászmestere grafikusként néhány könnyed, határozott vonallal teremt hangulatos világot. Madarak, óriások és apostolok elevenednek meg érzékletesen a papíron, bibliai, történelmi és mitológiai hősök, Borsos kedvenc alakjai. Három kiállított kisplasztikája a művészi felszabadultság remek példája.

A tárlat csaknem mindegyik alkotása a „kései" periódusból, a nyolcvanas évekből származik. A galériában fellelhető Borsos egy érmeterve, valamint vörösréz domborítása. A kor minden szellemi áramlatára, művészeti irányzatára érzékenyen reagáló, céltudatosan és megfontoltan tanuló, mégis teljesen önálló egyéniség – jellemezték egykori pályatársai a művészt. „Borsos szobrai arról tanúskodnak, hogy mindent ismert, ami előtte volt, de sosem utánzott, még kezdő korában sem, hanem újrafogalmazott: az örök emberit ősi, igaz mivoltában fejezi ki minden szobra."

Alkotásaiból egyszerűség, klasszikus tisztaság sugárzik. Borsos művészetében a Brancusi ihlette humanista tradíciót egyesítette a „pannon szellemmel", amely alatt nem kell mást érteni, mint a dunántúli tájat és annak kulturális hagyományait.

Festőnek készült. A húszas évek végén bejárta Itáliát és Dél-Franciaországot. A harmincas évek elején először hajlított rézlemezből kalapált szobrokat, majd áttért a fára, a kőre, később a márványra és a bazaltra. Gyakorlatilag minden anyag megmunkálására vállalkozott. Felhagy a festészettel, a rajzzal azonban soha. Vonzódása a mediterrán világhoz nem szűnt, s ha nem is a francia Rivièra, Tihany lett művészetének egyik ihletője.

Bujkáló derű, csendes líraiság vagy finom melankólia árad műveiből, szépségvágy és játékos életöröm. *TG*

Magyar Hírlap 34/29 szám. 2001. dec. 13. 12. (

éves költségvetés prognózisa íródott. Csakhogy nem 2000 második negyedévét írjuk, amikor még 6 százalék közeli növekedési dinamikát mutatott ki a KSH, hanem amikor ez az ütem már csak 3,7 százalékos, és további esése várható.

A globalizált világ – amelynek mi is részesei vagyunk – válságba kerülését és ebből következően a jövedelemtermelés zuhanását nem észrevenni több mint politikai vakság, műhiba. A pénzügyminiszter úr még szeptember végén is úgy nyilatkozott, hogy megvannak a megfelelő tartalékai a magyar gazdaságnak, ezért nem kell módosítani a kétéves költségvetést. Lelke rajta. Lehet, hogy ő látja ezeket a tartalékokat, és akkor minden rendben van, én vaksi állampolgárként nem látom, csak a tartalékok felélését.

A tavalyi költségvetés zárszámadásához kapcsolt közel 300 milliárd forintos korrekcióval megtörtént az elmúlt évről megmaradt 94,5 milliárd forintos, letéti számlán kezelt összeg felhasználása és az idei többletbevételek elhelyezése is, amivel a bespeizolt összegek elfogytak. Utolsó mozzanatként a napokban osztották szét –

dekonjunktúra következtében a világgazdaság inkább deflációs, mint inflációs fázisba került, aminek a kedvező hatását a hazai infláció mérséklődésében érzékelhetjük. Várhatóan a nemzetgazdaság általános árszínvonal-emelkedése 5 százalék körül alakul, és a 2002. évi költségvetési előterjesztés is 5 százalékos fogyasztói árdrágulásra épült.

Az iménti két tételből, a 3 százalékos reál- és az 5 százalékos

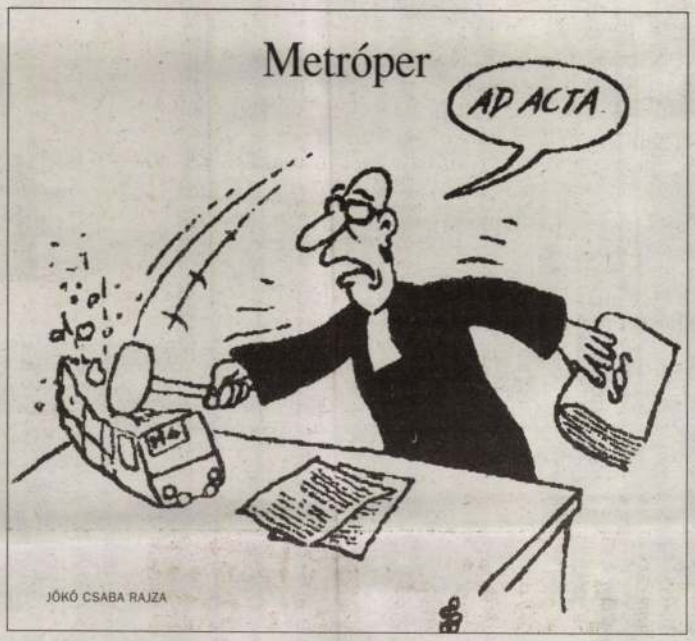

megszületett bevételeket csökkentő és kiadásokat növelő döntések konzekvenciáját ugyan kívülállónak nem áll módjában pontosan számba venni, de a kapott eredmény így is meglehetősen riasztó.

A bevételi oldalt apasztja a lakáscélú hitelek adókedvezményének növelése, az új adómentességek életbe léptetése, az árfolyamnyereség kedvezőbb adóztatása, a

sebb lesz, mint a tervben szereplő, a GDP-arányos deficitet ez a körülmény is rontja. Számításaim szerint a törvényben szereplő 3,2 százalékkal szemben a hiány a következő évben meg fogja haladni az 5 százalékot. S ebben még nincsenek benne a kvázi költségvetési pénzek, amelyek összegét a Széchenyi plusz keretében emelték meg a legutóbb.

Magyarra fordítva e rengeteg számot mindez azt jelenti, hogy az adósságcsökkentés útjáról letérve az adósságállomány ismét növekszik, a költségvetési és költségvetésen kívüli állami pénzköltéssel gerjesztett kereslet fűti az inflációt, növeli a kamatterheket. Amit eddig sikerült legyőzni a magyar gazdaságban, annak veszélye ismét felhorgad. Ezt a helyzetet két esetben lehetne elkerülni. Egyrészt, ha a világgazdaságtól függetlenül a hazai gazdaság megtáltosodna és az infláció ismét 9 százalék fölé kúszna. Másrészt, ha az ígéreteket, a meghozott döntéseket a kormány elfelejtené beváltani. Az utóbbi valószínűsége nagyobb, mint az előbbié – láttunk már rá példát bőven. Csak választások előtt veszélyes, mert kellemetlen következményekkel járhat előadni azt a felcsúti középcsatártól eltanult, átveréses kormányzástechnikát, hogy: jobbra nézz és balra passzolj.

A szerző közgazdász, a Pénzügykutató Intézet főmunkatársa

Álomolimpia

Berlin nem tudja vállalni 2012-ben. Nincs kész az infrastruktúra, kevés a létesítmény, mondják a lusta és tehetségtelen németek. Továbbá nemigen mernek nagyok lenni, mert azt is mondják, hogy már kevés az idő ahhoz, hogy elkészüljenek.

Meg kell értenünk a berlinieket! Kevés a pénzük, alig vannak szakembereik, a sportban se hagyományuk, se jelenük. Magának Berlinnek is több mint öt év kellett ahhoz, hogy romhalmazból metropolisszá váljék. Szóval szegények se építkezni, se közlekedni nem tudnak, így aztán kénytelen-kelletlen visszalépnek.

Egy utolsó esélyük lett volna: a Vegyépszer, a Dolomit Kft., az Alba Regia Rt. és a Happy End Kft. alkotta konzorciumot kellett volna felkérniük a terv megvalósítására, finanszírozására pedig az MFB-t. (Bár jelenleg valamennyien nagyon elfoglaltak, de jövő tavasztól lesz idejük.) Mindenesetre a németek ismét nagyot hibáztak.

Most már valóban éles lesz a verseny, csak a mindenben élen járni tudók maradtak a pályán. Majdnem biztos vagyok benne, hogy a fentebb említett konzorcium, valamint a Tettek Embere által fémjelzett Magyar Főváros lesz a befutó. És pompás kis olimpia lesz rendezve! Hacsak nem esik az eső! Mert abban a sorcsapásszerű esetben, ha egy óra alatt két cseppnél több esik négyzetméterenként, megbénul a magyar géniusz! Bedugul az összes fő- és mellékút, elszakad a villamos- és a troli-felsővezeték, zárlatos lesz a metró, elmocsarasodnak a pályák, piranhák telepszenek meg a Nagykörúton. Egyszersmind elapadnak a tavak és a folyók, különösen az evezős és kajak-kenu futamok megrendezésére kiszemelt szakaszok. Ebben a nem várt szituációban az olimpiai versenyek természetesen elmaradnak.

A világ televíziói az Ezüsthajó Kft. által előre elkészített animációs filmeket fogják sugározni, amelyeken valamennyi sportág küzdelmeiről Orbán Viktor (magyar miniszterelnök 1998–2002) álomképei lesznek láthatók. A le nem futott versenyeket Deutsch Tamás, a szervezőbizottság elnöke (sportminiszter 1999–2002) zárja majd be azzal a beszéddel, amelyet a Happy End Kft. legkreatívabb igazgatója (természetesen előre) megírt, és amelyben szó sincs gondokról, problémákról. Így a világ abban a tudatban, hogy a magyaroknál senki sem képes különb olimpiát rendezni, felszólítaná a NOB-ot, hogy a 2016-os és a 2020-as olimpiát – mindenféle haszontalan pályázat nélkül – Debrecen, illetve Pápa rendezhesse meg, a téli játékoknak pedig Lakitelek és Pusztavacs adjon otthont.

HASKÓ LÁSZLÓ
orvos

Borsos Miklós

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
BORSOS MIKLÓSNÉ
Kéry Ilona
Buba
2001. december 22-én,
türelemmel viselt szenvedés után elhunyt.
2002. január 16-án, 12.45 órakor kísérjük utolsó útjára a Farkasréti temetőben.
Gyásztisztelet 2002. január 16-án, 18 órakor lesz a Mátyás templomban.
Gyászolják: rokonai, barátai, tisztelői.

TISZTELT HIRDETŐINK!
Halálhír feladásakor minden esetben kérjük a halotti bizonyítvány bemutatását.
Köszönjük.

OPEL Astrát veszek. 06 (20) 934-0106, 06 (70) 310-0811. (B076233)

OPEL Astrát vásárolnék. 280-1066. (B076266)

OPEL ASTRÁT, CORSÁT, VECTRÁT, OMEGÁT, TIGRÁT VÁSÁROLNÉK. 290-2455, 06 (20) 980-5075. (B076217)

OPEL Corsa Swing 1.4, 1998-as, középkék metál, 38 ezer km-rel, 3 ajtós, 1. tulajdonosától (szervizkönyvvel, szervokormánnyal, légzsákkal, központi zárral, riasztóval, alufelnivel), szép, megkímélt állapotban eladó. 06 (30) 345-0082. (B076173)

OPEL Corsát vásárolnék. 280-1066. (B076264)

PEUGEOT-T vásárolnék 1993-tól. 280-1066. (B076263)

PEUGEOT 206-OST, 306-OST, 406-OST, 106-OST, BOXERT VÁSÁROLNÉK. 290-2455, 06 (20) 980-5075. (B076219)

RENAULT-T vásárolnék 1993-tól. 280-1066. (B076260)

RENAULT MEGANE-T, CLIÓT, TWINGÓT, SCENICE-T, LAGUNÁT VÁSÁROLNÉK. 290-2455, 06 (20) 980-5075. (B076220)

SUZUKIT VÁSÁROLNÉK. 290-2455, 06 (20) 980-5075. (B076222)

TOYOTA CARINÁT, COROLLÁT, YARIST, HIACÉT VÁSÁROLNÉK. 290-2455, 06 (20) 980-5075. (B076223)

☎ **Új Daewoo** Lanos, nagyon kedvező feltételekkel, 10 százalék befizetésétől részletre is eladó. 256-7457, 06 (20) 414-0464. (A239254)

VOLKSWAGENT vásárolnék 1992-től. 280-1066. (B076254)

VW POLÓT, GOLFOT, BORÁT, PASSATOT, VENTÓT, TRANSPORTERT, SHARANT VÁSÁROL-

VEGYES

100%-os hatékonyságú, vegyszer nélküli, rágcsálóriasztó ipari, otthoni alkalmazásra, rendelésre eladó. Telefon: 06 (96) 519-064, 06 (30) 353-4106.

BKV-bérlet 2002-es évre, felnőtt, eladó. Irányár: 38 000 Ft. Telefon: 06 (20) 323-9767. (B076375)

BÉLYEG

BÉLYEGGYŰJTEMÉNYEKET, régi képeslapokat, levélboríték okat vásárolunk. Bp. VIII., Szentkirályi u. 6. Telefon: 485-5060.

TÁRSKERESŐ

FÉNYKÉPES társkereső rendezvényekkel. 332-8344. (B076201)

KERESZTÉNY szellemiségű házastárskereső iroda orvos vezetésével. 320-2280, www.accordia.hu (B076128)

ÖTVENES DIPLOMÁSOK ELIT TÁRSKERESŐJE: 316-9508, Fülöp Katalin.

„RÓZSADOMB CONTACT" ELIT TÁRSKÖZVETÍTŐ, belföldre-külföldre: 316-9508, www.rcontact.hu

SZABADIDŐ

WWW.BRIDZSISKOLA.HU 250-6116.

TÉRJEN BE HOZZÁNK!

A Népszabadság Közönségszolgálati Irodája
kellemes környezetben,
a megszokott, magas színvonalon
várja Önt a város szívében!

UTAZÁSI, ÜDÜLÉSI AJÁNLATOK

Nyár – 2002 – Vakáció

BIBIONE – OLASZORSZÁG

(Velence mellett)

Nyaraljon velünk, meglátja, visszatér hozzánk!

Tengerpart, napfény, kikapcsolódás.
Szolid árak - ingyen katalógus!
Beszélünk magyarul! Közvetlen kapcsolat!

Információ és szállásfoglalás:

Boreal Turista Iroda,
Szondi Gabriella,
tel.: 0039/0431 430428,
fax: 0039/0431 437043.

VELENCEI KARNEVÁL febr. 1–3., 8–10., hétvége (2 éj, nappali utazással, luxusbusszal, idegenvezetéssel), **csak 39 900 Ft.**
Húsvét, Szicília, Róma, Sorrento, foglalható!

☎ **II.,** Kapás utcában, 58 nm-es, téglaépítésű, gázfűtéses, utcai, emeleti, liftes öröklakás, alacsony rezsivel 13,5 millióért eladó. 06 (30) 905-0605. (A239265)

II., Petrezselyem utcai, másfél szobás, gyönyörűen felújított, üres öröklakásom 13,5 millió Ft-ért eladó. 06 (20) 358-5931, 06 (20) 921-3510.

☎ **II.,** Rózsadombon, 2,5 szobás, déli fekvésű, teraszos, II. emeleti, egyedi fűtésű, panorámás, zöldövezeti lakás, 8 lakásos társasházban, garázzsal együtt tulajdonosától eladó. Tel.: 325-6260. (A239262)

II., Szépvölgyi úton eladó 1,5 szobás, felújítandó lakás 12 900 000 Ft-os irányáron. 269-5888.

☎ **II.,** Törökvészi úton, panorámás, 1+2 félszobás, déli fekvésű lakás, zárt kocsibeállóval eladó. Irányár: 21 200 000 Ft. 06 (30) 253-2921, 201-3935. (A239066)

II., Volkmann utcában, 30 nm-es garzonlakás, kertes villaépületben sürgősen eladó. Irányár: 9 900 000 Ft. 302-0582.

☎ **II.,** Vitéz utcában 141 + 22 nm teraszos, lakberendezett, gyönyörű lakás eladó. Irányár: 49 000 000 Ft. 06 (30) 244-8436. (A239075)

II/A, Remetekertvárosban, 90 nm-es, 2+2 félszobás, nagy erkélyes házrész, lekerített kertrésszel, fedett gépkocsibeállóval, beépíthető padlástérrel, 19,9 millió Ft helyett 18,95 millió Ft-ért eladó. 06 (30) 921-9900. (A238755)

II/A, Budaligeten, 300 négyszögöles, parkosított, sík, összközműves telek, gyönyörű ősfákkal, 150 nm-es házzal, áron alul, tulajdonosától, 43 millió forintért eladó. 06 (30) 944-3303. (B076181)

III., Jablonka úton, 130 négyszögöles sarokteleken, 100 nm-es, alápincézett, felújítandó családi ház bővíthető tetőtérrel, 35 millió Ft-ért eladó. 06 (30) 957-0346.

☎ **XI.,** Etele úti, 50 nm-es, kétszobás, földszinti, felújított, parkettás lakás eladó. Irányár: 9 000 000 Ft. Fizetési könnyítés megoldható. Érdeklődni: 06 (20) 377-3214. (A238720)

XII., Szabadság-hegyen, 276 négyszögöles, panorámás telek, 2 szintes, bővíthető házzal eladó. Irányára: 105 millió Ft. 06 (30) 924-1098. (A239482)

XII., Fodor utcai, sorházi, 3+2 félszobás, 133 nm-es lakás, 43 nm-es fűtött tárolóval, 27 nm-es dupla garázzsal, 31 nm-es teraszokkal, kerttel, felújítva, igény szerinti befejezési lehetőséggel, 54 000 000 Ft-ért eladó. Érdeklődni: 06 (20) 957-0253. (B076390)

XII., Hajnóczy utcában, I. emeleti, erkélyes, 70 nm-es, 2,5 szobás, étkezőkonyhás galériázható, egyedi gázfűtéses, polgári öröklakást vehet 13,9 millió Ft-ért eladó. 06 (30) 921-9900.

XII., Ráth György utcában, IV. emeleti, liftes, 57 nm-es, kétszobás, étkezős, dupla komfortos, felújított, azonnal beköltözhető öröklakás 16,9 millió Ft-ért eladó. 06 (30) 921-9900.

XII., orbánhegyi, 135 nm-es, panorámás, 5 szobás ház, 110 n.-öles kerttel eladó. Irányár: 46 100 000 Ft. 06 (70) 241-8156, 302-0582.

XII., Tündérhegyen, 85 nm-es, erkélyes, panorámás öröklakás négylakásos társasházban, garázzsal eladó. Irányár: 39 900 000 Ft. 269-4990.

XII., Szabadság-hegyen, panorámás, háromszobás, erkélyes öröklakás 34 900 000 Ft-os irányáron eladó. 302-0582.

☎ **XII.,** Böszörményi úton, 3 szobás, erkélyes öröklakás, szép kilátással a hegyekre eladó 17 500 000 Ft-os irányáron. 201-3935, 06 (30) 211-5599. (A239138)

XIII., Pozsonyi úton, 103 nm-es, 3 szobás, tetőteraszos, cirkofűtéses, VII. emeleti lakás 36 millió Ft-os irányáron eladó. 320-5480, 06 (20) 955-5175.

XIII., Pozsonyi úton, IX. emeleti, 50 nm-es, erkélyes, 2

ÁLLÁST KÍNÁL

☎ **18 éve** működő informatikai vállalkozás belvárosi munkahelyre munkatársakat keres számítógép szervizes munkakörbe. Feladata: a szervizben és ügyfeleinknél előforduló (hardver, szoftver) meghibásodások javítása, eszközök karbantartása. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés önéletrajzzal, e-mail: service.job@serco.hu vagy faxon: 374-4050-es számon, január 11-ig. (A239227)

☎ **18 éve** működő informatikai vállalkozás belvárosi munkahelyre munkatársakat keres informatikai értékesítő munkakörbe. Feladata: a cég profiljába tartozó számítástechnikai eszközök és szolgáltatások értékesítése. Bérezés alapbér + jutalék. Jelentkezés önéletrajzzal, e-mail: sales.job@serco.hu vagy faxon: 374-4050-es számon, január 11-ig. (A239228)

Multinacionális háztartási vegyiárut gyártó és forgalmazó cég keres

TERÜLETI KÉPVISELŐT

Bp. és Pest megye területére.

Elvárások:

- középfokú végzettség,
- FMCG területén szerzett gyakorlat,
- jó kommunikációs készség,
- B kat. jogosítvány,
- kreatív, megbízható munkavégzés.

☎ **Könyvelőiroda** gyakorlattal rendelkező mérlegképes könyvelőt keres. Önéletrajzot: Infokönyv Kft., 1139 Budapest, Fáy u. 5. címre kérjük küldeni. (A239309)

KÖNYVELŐT keresünk többmilliárdos forgalmú autóimportőr céghez. Az ideális jelölt szakirányú felsőfokú végzettséggel, angol- és/vagy francianyelv-tudással, néhány éves számviteli tapasztalattal rendelkezik, valamint egyaránt képes önállóan és csapatban is dolgozni. InvestMan Consulting, tel./fax: 350-7014, 330-0228, investman@axelero.hu

MAGAS jövedelemre igényes, kifogástalan megjelenésű jelentkezőt várok, minimum érettségivel, értékesítési területre. Alap + jutalék. Telefon: 301-6441, 06 (30) 992-6778. (B076133)

Menedzserasszisztenst keresünk ügyvezető mellé, angol- vagy németnyelv-tudással. Önéletrajzot a 343-0525-ös számra kérjük küldeni.

MENEDZSERASSZISZTENST keresünk multinacionális cég vezetője mellé. Az ideális jelölt felsőfokú végzettséggel, megbízható németnyelv-tudással és PC-ismeretekkel rendelkezik. Hasonló munkakörben szerett tapasztalat előnyt jelent. InvestMan Consulting, tel./fax: 350-7014, 330-0228, investman@axelero.hu

The American Embassy
is accepting applications for a

Guard
position.

Limited English, State Security Examination, PAV III driving

Borsos Miklós-emlékkiállítás a BÁV Kortárs Galériában

Szépség, játékos életöröm és humánum

Magyar Hírlap, 2001. 12. 13.

Borsos Miklós néhány vonallal teremt hangulatos világot – a tárlat csaknem mindegyik alkotása a nyolcvanas évekből származik Fotó: Pélyi Nóra

Borsos Miklós szobrászművész grafikáiból és kisplasztikáiból nyílt emlékkiállítás a BÁV Kortárs Galériában. A tárlat az 1990-ben elhunyt művész utolsó alkotói periódusának munkái közül válogat.

Szépség és humánum – kulcsszavak Borsos Miklós művészetéhez. A kő, márvány és bazalt szobrászmestere grafikusként néhány könnyed, határozott vonallal teremt hangulatos világot. Madarak, óriások és apostolok elevenednek meg érzékletesen a papíron, bibliai, történelmi és mitológiai hősök, Borsos kedvenc alakjai. Három kiállított kisplasztikája a művészi felszabadultság remek példája.

A tárlat csaknem mindegyik alkotása a „kései" periódusból, a nyolcvanas évekből származik. A galériában fellelhető Borsos egy érmeterve, valamint vörösréz domborítása. A kor minden szellemi áramlatára, művészeti irányzatára érzékenyen reagáló, céltudatosan és megfontoltan tanuló, mégis teljesen önálló egyéniség – jellemezték egykori pályatársai a művészt. „Borsos szobrai arról tanúskodnak, hogy mindent ismert, ami előtte volt, de sosem utánzott, még kezdő korában sem, hanem újrafogalmazott: az örök emberit ősi, igaz mivoltában fejezi ki minden szobra."

Alkotásaiból egyszerűség, klasszikus tisztaság sugárzik. Borsos művészetében a Brancusi ihlette humanista tradíciót egyesítette a „pannon szellemmel", amely alatt nem kell mást érteni, mint a dunántúli tájat és annak kulturális hagyományait.

Festőnek készült. A húszas évek végén bejárta Itáliát és Dél-Franciaországot. A harmincas évek elején először hajlított rézlemezből kalapált szobrokat, majd áttért a fára, a kőre, később a márványra és a bazaltra. Gyakorlatilag minden anyag megmunkálására vállalkozott. Felhagy a festészettel, a rajzzal azonban soha. Vonzódása a mediterrán világhoz nem szűnt, s ha nem is a francia Rivièra, Tihany lett művészetének egyik ihletője.

Bujkáló derű, csendes líraiság vagy finom melankólia árad műveiből, szépségvágy és játékos életöröm. *TG*

éves költségvetés prognózisa [illegible] dott. Csakhogy nem 2000 második negyedévét írjuk, amikor még 6 százalék közeli növekedési dinamikát mutatott ki a KSH, hanem amikor ez az ütem már csak 3,7 százalékos, és további esése várható.

A globalizált világ – amelynek mi is részesei vagyunk – válságba kerülését és ebből következően a jövedelemtermelés zuhanását nem észrevenni több mint politikai vakság, műhiba. A pénzügyminiszter úr még szeptember végén is úgy nyilatkozott, hogy megvannak a megfelelő tartalékai a magyar gazdaságnak, ezért nem kell módosítani a kétéves költségvetést. Lelke rajta. Lehet, hogy ő látja ezeket a tartalékokat, és akkor minden rendben van, én vaksi állampolgárként nem látom, csak a tartalékok felélését.

A tavalyi költségvetés zárszámadásához kapcsolt közel 300 milliárd forintos korrekcióval megtörtént az elmúlt évről megmaradt 94,5 milliárd forintos, letéti számlán kezelt összeg felhasználása és az idei többletbevételek elhelyezése is, amivel a bespeizolt összegek elfogytak. Utolsó mozzanatként a napokban osztották szét –

világgazdaság inkább deflációs, mint inflációs fázisba került, aminek a kedvező hatását a hazai infláció mérséklődésében érzékelhetjük. Várhatóan a nemzetgazdaság általános árszínvonal-emelkedése 5 százalék körül alakul, és a 2002. évi költségvetési előterjesztés is 5 százalékos fogyasztói árdrágulásra épült.

Az iménti két tételből, a 3 százalékos reál- és az 5 százalékos

megszületett bevételeket csökkentő és kiadásokat növelő döntések konzekvenciáját ugyan kívülállónak nem áll módjában pontosan számba venni, de a kapott eredmény így is meglehetősen riasztó.

A bevételi oldalt apasztja a lakáscélú hitelek adókedvezményének növelése, az új adómentességek életbe léptetése, az árfolyamnyereség kedvezőbb adóztatása, a

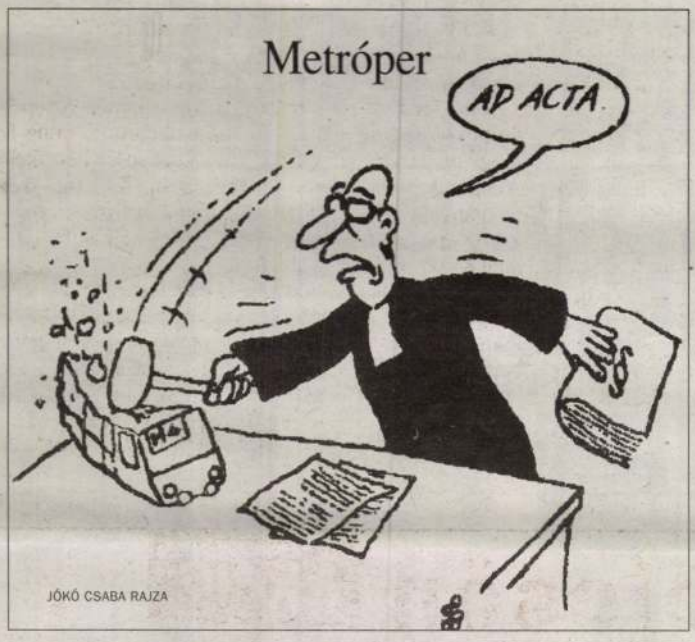

JÓKÓ CSABA RAJZA

a GDP-arányos deficitet ez a körülmény is rontja. Számításaim szerint a törvényben szereplő 3,2 százalékkal szemben a hiány a következő évben meg fogja haladni az 5 százalékot. S ebben még nincsenek benne a kvázi költségvetési pénzek, amelyek összegét a Széchenyi plusz keretében emelték meg a legutóbb.

Magyarra fordítva e rengeteg számot mindez azt jelenti, hogy az adósságcsökkentés útjáról letérve az adósságállomány ismét növekszik, a költségvetési és költségvetésen kívüli állami pénzköltéssel gerjesztett kereslet fűti az inflációt, növeli a kamatterheket. Amit eddig sikerült legyőzni a magyar gazdaságban, annak veszélye ismét felhorgad. Ezt a helyzetet két esetben lehetne elkerülni. Egyrészt, ha a világgazdaságtól függetlenül a hazai gazdaság megtáltosodna és az infláció ismét 9 százalék fölé kúszna. Másrészt, ha az ígéreteket, a meghozott döntéseket a kormány elfelejtené beváltani. Az utóbbi valószínűsége nagyobb, mint az előbbié – láttunk már rá példát bőven. Csak választások előtt veszélyes, mert kellemetlen következményekkel járhat előadni azt a felcsúti középcsatártól eltanult, átveréses kormányzástechnikát, hogy: jobbra nézz és balra passzolj.

A szerző közgazdász, a Pénzügykutató Intézet főmunkatársa

Álomolimpia

Berlin nem tudja vállalni 2012-ben. Nincs kész az infrastruktúra, kevés a létesítmény, mondják a lusta és tehetségtelen németek. Továbbá nemigen mernek nagyok lenni, mert azt is mondják, hogy már kevés az idő ahhoz, hogy elkészüljenek.

Meg kell értenünk a berlinieket! Kevés a pénzük, alig vannak szakembereik, a sportban se hagyományuk, se jelenük. Magának Berlinnek is több mint öt év kellett ahhoz, hogy romhalmazból metropolisszá váljék. Szóval szegények se építkezni, se közlekedni nem tudnak, így aztán kénytelen-kelletlen visszalépnek.

Egy utolsó esélyük lett volna: a Vegyépszer, a Dolomit Kft., az Alba Regia Rt. és a Happy End Kft. alkotta konzorciumot kellett volna felkérniük a terv megvalósítására, finanszírozására pedig az MFB-t. (Bár jelenleg valamennyien nagyon elfoglaltak, de jövő tavasztól lesz idejük.) Mindenesetre a németek ismét nagyot hibáztak.

Most már valóban éles lesz a verseny, csak a mindenben élen járni tudók maradtak a pályán. Majdnem biztos vagyok benne, hogy a fentebb említett konzorcium, valamint a Tettek Embere által fémjelzett Magyar Főváros lesz a befutó. És pompás kis olimpia lesz rendezve! Hacsak nem esik az eső! Mert abban a sorscsapásszerű esetben, ha egy óra alatt két cseppnél több esik négyzetméterenként, megbénul a magyar géniusz! Bedugul az összes fő- és mellékút, elszakad a villamos- és a troli-felsővezeték, zárlatos lesz a metró, elmocsarasodnak a pályák, piranhák telepszenek meg a Nagykörúton. Egyszersmind elapadnak a tavak és a folyók, különösen az evezős és kajak-kenu futamok megrendezésére kiszemelt szakaszok. Ebben a nem várt szituációban az olimpiai versenyek természetesen elmaradnak.

A világ televízióri az Ezüsthajó Kft. által előre elkészített animációs filmeket fogják sugározni, amelyeken valamennyi sportág küzdelmeiről Orbán Viktor (magyar miniszterelnök 1998–2002) álomképei lesznek láthatók. A le nem futott versenyeket Deutsch Tamás, a szervezőbizottság elnöke (sportminiszter 1999–2002) zárja majd be azzal a beszéddel, amelyet a Happy End Kft. legkreatívabb igazgatója (természetesen előre) megírt, és amelyben szó sincs gondokról, problémákról. Így a világ abban a tudatban, hogy a magyaroknál senki sem képes különb olimpiát rendezni, felszólítaná a NOB-ot, hogy a 2016-os és a 2020-as olimpiát – mindenféle haszontalan pályázat nélkül – Debrecen, illetve Pápa rendezhesse meg, a téli játékoknak pedig Lakitelek és Pusztavacs adjon otthont.

HASKÓ LÁSZLÓ
orvos

éves költségvetés prognózisa [illegible] dott. Csakhogy nem 2000 második negyedévét írjuk, amikor még 6 százalék közeli növekedési dinamikát mutatott ki a KSH, hanem amikor ez az ütem már csak 3,7 százalékos, és további esése várható.

A globalizált világ – amelynek mi is részesei vagyunk – válságba kerülését és ebből következően a jövedelemtermelés zuhanását nem észrevenni több mint politikai vakság, műhiba. A pénzügyminiszter úr még szeptember végén is úgy nyilatkozott, hogy megvannak a megfelelő tartalékai a magyar gazdaságnak, ezért nem kell módosítani a kétéves költségvetést. Lelke rajta. Lehet, hogy ő látja ezeket a tartalékokat, és akkor minden rendben van, én vaksi állampolgárként nem látom, csak a tartalékok felélését.

A tavalyi költségvetés zárszámadásához kapcsolt közel 300 milliárd forintos korrekcióval megtörtént az elmúlt évről megmaradt 94,5 milliárd forintos, letéti számlán kezelt összeg felhasználása és az idei többletbevételek elhelyezése is, amivel a bespeizolt összegek elfogytak. Utolsó mozzanatként a napokban osztották szét –

A szerző közgazdász, a Pénzügykutató Intézet főmunkatársa

világgazdaság inkább deflációs, mint inflációs fázisba került, aminek a kedvező hatását a hazai infláció mérséklődésében érzékelhetjük. Várhatóan a nemzetgazdaság általános árszínvonal-emelkedése 5 százalék körül alakul, és a 2002. évi költségvetési előterjesztés is 5 százalékos fogyasztói árdrágulásra épült.

Az iménti két tételből, a 3 százalékos reál- és az 5 százalékos

megszületett bevételeket csökkentő és kiadásokat növelő döntések konzekvenciáját ugyan kívüllállónak nem áll módjában pontosan számba venni, de a kapott eredmény így is meglehetősen riasztó.

A bevételi oldalt apasztja a lakáscélú hitelek adókedvezményének növelése, az új adómentességek életbe léptetése, az árfolyamnyereség kedvezőbb adóztatása, a

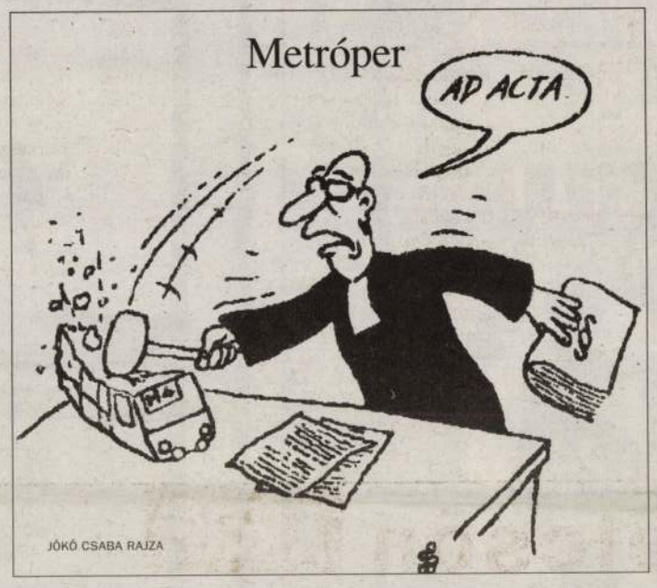

JÓKŐ CSABA RAJZA

a GDP-arányos deficitet ez a körülmény is rontja. Számításaim szerint a törvényben szereplő 3,2 százalékkal szemben a hiány a következő évben meg fogja haladni az 5 százalékot. S ebben még nincsenek benne a kvázi költségvetési pénzek, amelyek összegét a Széchenyi plusz keretében emelték meg a legutóbb.

Magyarra fordítva e rengeteg számot mindez azt jelenti, hogy az adósságcsökkentés útjáról letérve az adósságállomány ismét növekszik, a költségvetési és költségvetésen kívüli állami pénzköltéssel gerjesztett kereslet fűti az inflációt, növeli a kamatterheket. Amit eddig sikerült legyőzni a magyar gazdaságban, annak veszélye ismét felhorgad. Ezt a helyzetet két esetben lehetne elkerülni. Egyrészt, ha a világgazdaságtól függetlenül a hazai gazdaság megtáltosodna és az infláció ismét 9 százalék fölé kúszna. Másrészt, ha az ígéreteket, a meghozott döntéseket a kormány elfelejtené beváltani. Az utóbbi valószínűsége nagyobb, mint az előbbié – láttunk már rá példát bőven. Csak választások előtt veszélyes, mert kellemetlen következményekkel járhat előadni azt a felcsúti középcsatártól eltanult, átveréses kormányzástechnikát, hogy: jobbra nézz és balra passzolj.

Olyan portékát próbál rásózni a közvéleményre a kormánypropaganda, amely igazából nem is létezik. Az ifjúsági és sportminiszter a parlamentben, a kormányfő legutóbb a kiskunhalasi rádióban beszélt arról, hogy a koalíciós családpolitika eredményeként megfordultak a kedvezőtlen demográfiai folyamatok. Ugyanezt harsogta a napilapok hasábjain az Országimázs Központ hirdetése is. Közben pedig senki sem veszi a fáradságot, hogy elmerüljön a bizonyítékok tengerében, majd a felszínre bukkanva kimondja: szó sincs egyelőre sikerről – inkább csak ügyes kozmetikázásról.

A családpolitikának egyetlen objektív mérőműszere a demográfiai adattár. Nézzük meg mennyien házasodtak, hány gyermek jött világra és milyen a halálozás szintje egy meghatározott időszakban! Ha valaki mostani mutatóink ismeretében a magyar családok győzelmét képes bizonyítani, az vagy számmisztikai zseni, vagy mellébeszél.

Kétségtelen, hogy az utóbbi években Magyarországon csökkent a halálozások száma. Nincs szó persze igazi áttörésről, hiszen a várható életkor nálunk Nyugat-Európáénál még ma is alacsonyabb. Az elhunytak száma 1993-ban volt a legtöbb: akkor 150 ezren vettek örök búcsút. Azóta kisebb-nagyobb hullámzással, de mind kevesebb a halálozás. A pozitív tendencia a szocialista-liberális kormányzás elején kezdődött, a jelenlegi koalíció alatt folytatódott, és az idén talán 130 ezer alá kerül az embervesztség.

Szép szám, de hol itt a kormányzati családpolitika érdeme? Talán a Gógl–Mikola miniszteri kettős egészségügyi szervezőmunkája hozta ezt az eredményt, mert a kórházak működési feltételei már olyan szintre kerültek, hogy életben tartják az eddig menthetetlennek vélteket is? Vagy a lakosság higgadt le, amióta a konzervatív jobboldal áll az ország élén: csökkent a stressz, tehát kevesebb a temetés?

A születésszám alakulása az a demográfiai tényező, amely legalkalmasabb politikai tőke kovácsolására. Kimondható, hogy a családok akkor gyarapodnak, ha a csecsemő megjelenése nem veszélyezteti jövőjüket. Nos, első ránézésre van növekedés. A hatalomdicsérő buzgalom azonban csak addig tart, amíg rájövünk, hogy a tavalyi plusz 3 ezer születéssel az ország még mindig nem érte el azt a 100 ezres éves szintet, amelyet a Horn-kabinet utolsó teljes esztendejében – 1997-ben – jelzett a statisztika. Ezt a bűvös határt idén sem lépheti át a gyermektermés. Ha pedig az 1995-től 1997-ig terjedő időszak élve születéseit összehasonlítjuk az 1999 és 2001-es adatokkal, az Orbán-korszak körülbelül 25 ezres lemaradásban van.

Miről beszél tehát a miniszterelnök, amikor a polgári kormány sikerét ecseteli? Legutóbb Kiskunhalason jelentette ki: a családtámogatási rendszer átalakításával elértük, hogy a fiatalok már mernek családot alapítani. Ezzel szemben a KSH adatsora a házasságkötések fejezeténél a legriasztóbb. Már szinte mérget vehetünk rá, hogy a polgári kormány családpolitikai intézkedéseinek tapintható eredményeként Magyarország újkori történetében az idén lesz a legkevesebb az új frigy! A szakadék mélyéről hamisan hangzik a győzelmi szónoklat.

A kormányzat érzi, hogy baj van, csak éppen nem veri nagydobra. Lefogadható, hogy a katolikus, református és evangélikus egyház vezetői állami ösztökélésre írták alá az ökumenikus vegyes házassági liturgia bevezetéséről szóló ajánlást. Egy katolikus hittudós azonban ugyanakkor hangsúlyozta: egyháza ezután is azt kéri híveitől, hogy gyermekeiket a katolikus hitben neveljék. Az evangélikus püspök szerint viszont a katolikus egyház „gyermekszerző" gyakorlata kelt feszültséget a fiatalok között.

Így aztán a történelmi felekezetek hozzájárulása a szentesített párkapcsolatok és a gyermekáldás fellendítéséhez egyelőre nem kecsegtet nagy eredményekkel. Győzelmi jelentések helyett pedig a kormány felülvizsgálhatná: vajon tényleg jó helyre kerültek-e a családtámogatásra szánt milliárdok.

A szerző lapunk rovatszerkesztője. E-mail: neumann@mhirlap.hu

Álomolimpia

Berlin nem tudja vállalni 2012-ben. Nincs kész az infrastruktúra, kevés a létesítmény, mondják a lusta és tehetségtelen németek. Továbbá nemigen mernek nagyok lenni, mert azt is mondják, hogy már kevés az idő ahhoz, hogy elkészüljenek.

Meg kell értenünk a berlinieket! Kevés a pénzük, alig vannak szakembereik, a sportban se hagyományuk, se jelenük. Magának Berlinnek is több mint öt év kellett ahhoz, hogy romhalmazból metropolisszá váljék. Szóval szegények se építkezni, se közlekedni nem tudnak, így aztán kénytelen-kelletlen visszalépnek.

Egy utolsó esélyük lett volna: a Vegyépszer, a Dolomit Kft., az Alba Regia Rt. és a Happy End Kft. alkotta konzorciumot kellett volna felkérniük a terv megvalósítására, finanszírozására pedig az MFB-t. (Bár jelenleg valamennyien nagyon elfoglaltak, de jövő tavasztól lesz idejük.) Mindenesetre a németek ismét nagyot hibáztak.

Most már valóban éles lesz a verseny, csak a mindenben élen járni tudók maradtak a pályán. Majdnem biztos vagyok benne, hogy a fentebb említett konzorcium, valamint a Tettek Embere által fémjelzett Magyar Főváros lesz a befutó. És pompás kis olimpia lesz rendezve! Hacsak nem esik az eső! Mert abban a sorscsapásszerű esetben, ha egy óra alatt két cseppnél több esik négyzetméterenként, megbénul a magyar géniusz! Bedugul az összes fő- és mellékút, elszakad a villamos- és a troli-felsővezeték, zárlatos lesz a metró, elmocsarasodnak a pályák, piranhák telepszenek meg a Nagykörúton. Egyszersmind elapadnak a tavak és a folyók, különösen az evezős és kajak-kenu futamok megrendezésére kiszemelt szakaszok. Ebben a nem várt szituációban az olimpiai versenyek természetesen elmaradnak.

A világ televíziói az Ezüsthajó Kft. által előre elkészített animációs filmeket fogják sugározni, amelyeken valamennyi sportág küzdelmeiről Orbán Viktor (magyar miniszterelnök 1998–2002) álomképei lesznek láthatók. A le nem futott versenyeket Deutsch Tamás, a szervezőbizottság elnöke (sportminiszter 1999–2002) zárja majd be azzal a beszéddel, amelyet a Happy End Kft. legkreatívabb igazgatója (természetesen előre) megírt, és amelyben szó sincs gondokról, problémákról. Így a világ abban a tudatban, hogy a magyaroknál senki sem képes különb olimpiát rendezni, felszólítaná a NOB-ot, hogy a 2016-os és a 2020-as olimpiát – mindenféle haszontalan pályázat nélkül – Debrecen, illetve Pápa rendezhesse meg, a téli játékoknak pedig Lakitelek és Pusztavacs adjon otthont.

HASKÓ LÁSZLÓ
orvos

KÖNYV

A géniusz szerelmese

SYLVIE MATTON:
ÉN, REMBRANDT LOTYÓJA

Európa Könyvkiadó, 232 oldal

Ellentétben az érzelgős ismeretterjesztővel, Sylvie Matton szándéka Rembrandt-könyvében nem az volt, hogy adagolósan „közel hozza" a fogyatkozó mai műtiszteltők számára a modern festőiség atyjának munkásságát. Vagy ami még kibírhatatlanabb és szegényesebb, hogy „szívnyuvasztó" drámázással prezentálja egy eleinte körülrajongott és bálványozott Mester szánalmas elnyomorodását – mindenekelőtt a korízlés sekélyessége s a rendelések elmaradása miatt.

A francia írónő – Charles Matton festő és filmrendező neje – egyszerűen regényt, valamint érvényes kor- és erkölcsrajzot akart írni a XVII. századi parasztnőről, akit a véletlen ismeretség a kiválasztottak külön útján járó zseni mellé rendelt, hogy aztán kölcsönös és múlhatatlan szerelemben a maga haláláig kitartson az oldalán. Szinte kizárólag Hendrikje Stoffelsről kell tehát szólnia az ambiciózusan nehéz prózavállalkozásnak. Érdeme pedig azon múlik, sikerül-e a szerzőnek eleven alakot teremtenie a művészettörténet nevezetes mellékfigurájából, akinek közvetve megannyi örök értékű táblakép létrejötte (is) köszönhető…

A minél tökéletesebb megelevenítés formájául Matton az egyes szám első személyű önéletrajzi elbeszélést választotta. Az áradóan folyamatos – múltba és jövőbe is kalandozó – belső monológ azzal kezdődik, hogy a húszéves főhősnő odahagyja faluját., szolgálólány lesz a még csaknem teljes pompájában virágzó, nagyüzemben működő, tanítványoktól nyüzsgő Rembrandt-házban. A színekre-szagokra-ízekre fogékony, és természetétől fogva érzéki leány első töredékes benyomásai frissen jelenítik meg azt az érdekes környezetet, ahová érkezett. Félig-meddig fölfogott hallomásai alapvetően naiv, de meglepően találó észrevételei, nőiesen pontos megfigyelései egyszersmind fel-felidézik általában a történelmi korszakot. Mindenekfölött azt az amszterdami városi légkört és környezetet, melyben – babonákkal átszőtt vidéki tapasztalatait hasznosítva – megpróbál tájékozódni, helyre fészkelődni.

Modellséggel induló kapcsolata Rembrandttal – az írónő hitelességre törekvő gondossága jóvoltából – csak azután teljesedik ki, hogy előbb az olvasó alaposan megismerkedik vele mint önálló akarattal bíró, formátumos teremtéssel. Belátó, de erős egyénisége, megértő, ám büszke jellemessége a bő évtizedig tartó viszony alatt sem oldódik fel a föltétlen bizalommal párosuló mélységes vonzalomban. Sőt, később, a bajok sokasodtán abban segíti, hogy szilárd támasza, alkalmazkodó gondviselője legyen a jobb napokat látott, feltartóztathatatlanul lecsúszó famíliának. A teljes bomlást ábrázoló, félelmetes árverési életképsorozat, melyet ugyancsak az ő szemszögéből színről színre látunk, egyike a mind fokozottabb sodrású regény legjobban kivitelezett jeleneteinek.

A lélektanilag is kellően alátámasztott odaadás, ami a hús-vér alakként életre kelő Hendrikjét meghatározza, karakteresen kiegészül az ő lényegi vallásosságával, rendíthetetlen kálvinistaságával. Szerencsés alkotói lelemény, hogy ennek a valóban erős várként funkcionáló hitnek átszellemült tulajdonában közelíti meg az elbeszélésben megemlített, bonyolult mondanivalójú Rembrandt-művek lehetséges vonzerejének laikus értelmezését.

Iszlai Zoltán

Borsos Miklós-emlékkiállítás a BÁV Kortárs Galériában

Szépség, játékos életöröm és humánum

Borsos Miklós néhány vonallal teremt hangulatos világot – a tárlat csaknem mindegyik alkotása a nyolcvanas évekből származik Fotó: Pélyi Nóra

Borsos Miklós szobrászművész grafikáiból és kisplasztikáiból nyílt emlékkiállítás a BÁV Kortárs Galériában. A tárlat az 1990-ben elhunyt művész utolsó alkotói periódusának munkái közül válogat.

Szépség és humánum – kulcsszavak Borsos Miklós művészetéhez. A kő, márvány és bazalt szobrászmestere grafikusként néhány könnyed, határozott vonallal teremt hangulatos világot. Madarak, óriások és apostolok elevenednek meg érzékletesen a papíron, bibliai, történelmi és mitológiai hősök, Borsos kedvenc alakjai. Három kiállított kisplasztikája a művészi felszabadultság remek példája.

A tárlat csaknem mindegyik alkotása a „kései" periódusból, a nyolcvanas évekből származik. A galériában fellelhető Borsos egy érmeterve, valamint vörösréz domborítása. A kor minden szellemi áramlatára, művészeti irányzatára érzékenyen reagáló, céltudatosan és megfontoltan tanuló, mégis teljesen önálló egyéniség – jellemezték egykori pályatársai a művészt. „Borsos szobrai arról tanúskodnak, hogy mindent ismert, ami előtte volt, de sosem utánzott, még kezdő korában sem, hanem újrafogalmazott: az örök emberit ősi, igaz mivoltában fejezi ki minden szobra."

Alkotásaiból egyszerűség, klasszikus tisztaság sugárzik. Borsos művészetében a Brancusi ihlette humanista tradíciót egyesítette a „pannon szellemmel", amely alatt nem kell mást érteni, mint a dunántúli tájat és annak kulturális hagyományait.

Festőnek készült. A húszas évek végén bejárta Itáliát és Dél-Franciaországot. A harmincas évek elején először hajlított rézlemezből kalapált szobrokat, majd áttért a fára, a kőre, később a márványra és a bazaltra. Gyakorlatilag minden anyag megmunkálására vállalkozott. Felhagy a festészettel, a rajzzal azonban soha. Vonzódása a mediterrán világhoz nem szűnt, s ha nem is a francia Rivièra, Tihany lett művészetének egyik ihletője.

Bujkáló derű, csendes líraiság vagy finom melankólia árad műveiből, szépségvágy és játékos életöröm.

TG

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

Borsos Miklós szobrászművész

1972 FEB 25

1971

Borsos Miklós szobrászművész kiállítása vasárnap délben nyílik meg Szegeden a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában.

lista államok közösségi együttműködésének bővítését szolgálja.

Karinthy Frigyes síremlék

1971

Szentlán a Mező Imre úti temetőben felavatták Karinthy Frigyes új síremlékét. Az álló bronzalakot — Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotását — a Fővárosi Tanács adományozta. Az avató ünnepségen dr. Benedek István író méltatta a nagy író munkásságát, emberi helytállását, következetességét, etikáját.

DÓSÍTÁSOK — HÍ

A családtagok, írótársak, tisztelők által körülvett síremléket az Írószövetség nevében Illyés Gyula és Simon István; a Magyar Irodalomtörténeti Társaság nevében Tolnai Gábor akadémikus koszorúzta meg. Karinthy Ferenc a család kegyeletét rótta le.

1972 JAN 20

Bonos Miklós rolvázmunkás

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Springer

Nyugat-Berlinben óriási feltűnést keltett a Stern című nyugatnémet

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1972 MAI 2

Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész

Hírlap 1021

Felavatták Karinthy Frigyes síremlékét

Szerdán, a Mező Imre úti temetőben felavatták *Karinthy Frigyes* új síremlékét. Az álló bronzalakot — *Borsos Miklós* Kossuth-díjas szobrászművész alkotását —, a Fővárosi Tanács adományozta. Az avatóünnep végén *dr. Benedek István* író méltatta a nagy író munkásságát, emberi helytállását, következetességét, etikáját.

A

tisztelők által körülvett sírem-
léket az Írószövetség nevében
Illyés Gyula és Simon István,
a Magyar Irodalomtörténeti
Társaság nevében Tolnai Gá-
bor akadémikus koszorúzta
meg. Karinthy Ferenc, a csa-
lád kegyeletét rótta le. Koszo-
rúval tisztelgett Karinthy
emléke előtt a Fővárosi Ta-
nács és a Petőfi Irodalmi Mú-
zeum is.

A munkás
védelm

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

HÉTFŐI HÍREK

1972 JAN 17

1024

KARINTHY FRIGYES sírem-
lékét — Borsos Miklós al-
kotását — január 19-én leple-
zik le a Kerepesi úti temető-
ben. Az avatóbeszédet Bene-
dek István tartja. Az író sír-
helyét eddig csak egy kis
tábla jelölte meg...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós, Kossuth-díjas szobrászművész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1972 JÚN 20

Felavatták Karinthy Frigyes síremlékét

1021

Szerdán Budapesten, a Mező Imre úti temetőben felavatták *Karinthy* Frigyes síremlékét. *Az álló bronzalakot* — Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotását — *a fővárosi tanács adományozta.* Az avatóünnep végén *dr. Benedek* István író méltatta a nagy író munkásságát, emberi helytállását, következetességét, etikáját.

A családtagok, írótársak, tisztelők által körülvett síremléket az írószövetség nevében *Illyés* Gyula és *Simon* István; a Magyar Irodalomtörténeti Társaság nevében Tolnai Gábor akadémikus koszorúzta meg. *Karinthy Ferenc a család kegyeletét rótta le.*

Koszorúval tisztelgett a halhatatlan alkotó emléke előtt a fővárosi tanács és a Petőfi Irodalmi Múzeum is.

Luns N
hírek szer
millió fon
ajánlott f

„I
Indi

Nyikola
Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke szerdán táviratban üdvözölte Ali Bhutto pakisztáni elnököt hivatalba lépése alkalmából.

*

Mudzsibur Rahman sejk, Bangla Desh miniszterelnöke újságíróknak adott nyilatkozatában rámutatott: meglepetéssel

na ezzel megőrizhetnék Pakisztán egységét. „Nem tulajdonítok e kijelentésnek fontosságot" — mondotta a miniszterelnök.

*

Szerdán jelentették a hírügynökségek, hogy úgynevezett forró drótot létesítettek az indiai és a pakisztáni

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1972 JUL 17

Miklós Borsos

1021

In Bronze und Stein

Sommerfrischlern und Touristen, Besuchern aus dem In- und Ausland scheint das Museum von Tihany das Recht auf den Genuß höchstrangiger Kunst auch — und vor allem — in der Sommersaison einzuräumen und bereitet in den Gewölben der ehemaligen Abtei jeden Sommer irgendeine höchst anregende Überraschung vor — auf den Plakaten stehen Namen wie Ferenc Martin, Miklós Borsos, Erzsébet Udvardy und Amerigo Tot. Das jüngste Plakat lädt zu einer Ausstellung des Bildhauers *Imre Varga* ein.

Manche werden sicherlich von diesem geschmackvollen vielsprechenden Plakat ins Museum gelockt; weit höher dürfte aber die Zahl jener sein, die nicht von dem gedruckten Plakat angezogen werden müssen, denn hier steht ja das Gepriesene in natura: die steinerne Statue des Abteistifters König Andreas I., mit einem in der Sonne glitzernden Aluminiumkragen und einer Krone auf dem Haupt, steht da wie aus dem Boden gewachsen. Will man vom Bergrücken das denkbar schönste Panorama des Balaton bewundern, kann man das nicht tun, ohne einen Blick auf die von Plebejerkraft strotzende Táncsics-Statue Imre Vargas zu werfen.

Es ist ebenso symbolisch wie erfreulich, daß die Ausstellung dieses erregend talentierten Künstlers, noch nicht fünfzig, den Rahmen des Museums gesprengt hat — nicht nur mit den beiden erwähnten, Zuschauer werbenden Statuen, sondern auch mit seinen anderen Werken, die schon feste Bestandteile des Stadtbildes von Salgótarján, Siófok, Szombathely und Budapest sind und zur Zeit in Tihany nur Gastrollen geben. Das Dach über dem reichhaltigsten und anziehungskräftigsten Ausstellungssaal ist der freie Himmel und auch der alte Nußbaum im Hof des Museums, der noch die Stimmung der Freilichtkonzerte bewahrt. Um mich deutlicher auszudrücken: gar wenig würde man vom zwei Meter hohen Radnóti-Denkmal aussagen, wenn man feststellte, daß er da ist. Diese Statue lebt, atmet und existiert — und eben nicht dadurch, daß sie „genau" so ist, wie der Mensch, der Dichter gewesen sein mochte, sondern weil sie das Plus seines Schicksals, seiner Tragödie und seines dichterischen Werkes in sich hat. Diese schmächtige, nachdenkliche Bronzefigur mit der gewölbten Stirn ist der Poet der letzten Gedichte aus Bor, der Eklogen, des Gewaltmarsches, ein ausgelieferter gebrechlicher Körper, aber ein unsterblicher [illegible]. Ebenso lebt und atmet [illegible]ere Bronzefigur des Professors István [illegible] ihm steht der

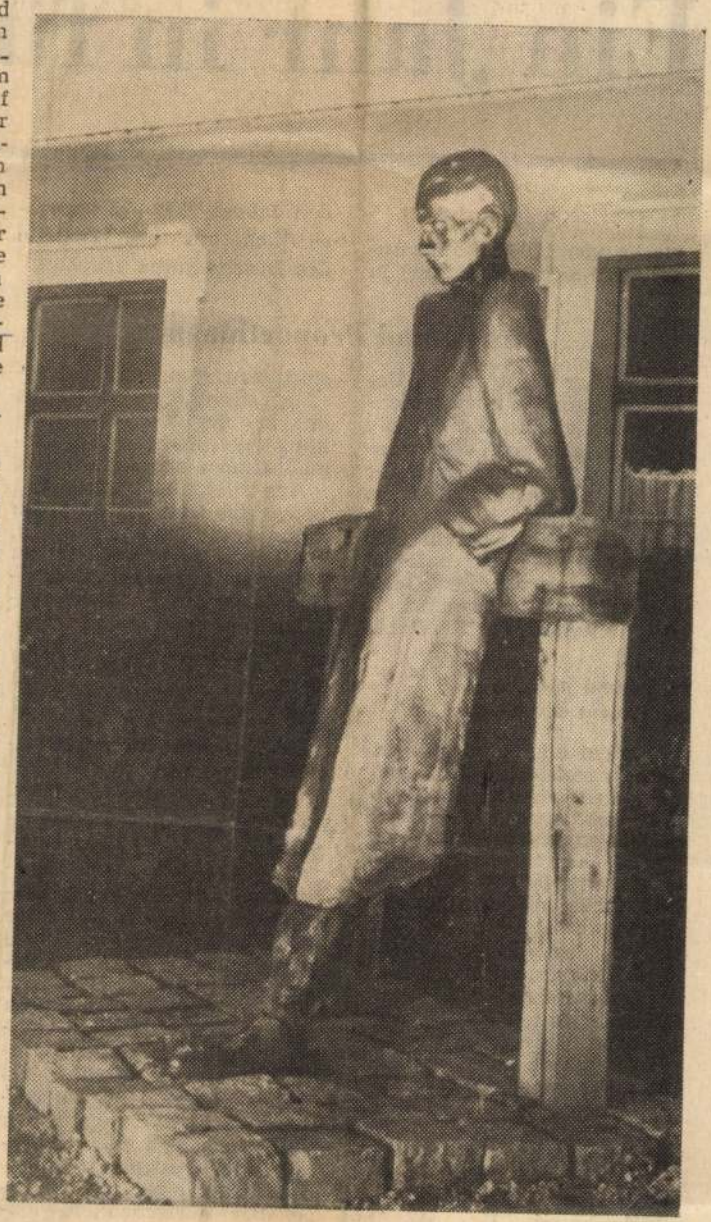

Schlicht und ausdrucksvoll
Statue des Dichters Miklós Radnóti

Tisch mit der Kerze, bei deren blinzelndem Licht hell leuchtende Werke des Wissens entstanden. Aus Vargas Derkovits-Figur spricht die flammende Seele, nicht der kranke Körper, daher das Leuchten der toten Bronzeaugen und der Farben, die der bronzene Pinsel in der Hand des Malers heraufbeschwört.

Kunsthistorische Abhandlungen wurden schon über die vielfältige Kunst Imre Vargas geschrieben — das Ausstellungsmaterial wird sicherlich noch weitere veranlassen. Man wird seine Kunst als Beispiel für den „Ausbruch der am Klassizismus erzogenen Generation aus dem Klassizismus" anführen, aber doch vor allem als eine überaus individuelle Schöpfung. Man wird seine schwindelerregende fachliche Entwicklung beschreiben, seine Vielfältigkeit, die kunstvoll spannende Anatomie seiner geschweißten Statuen, die individuellen Wesenszüge seiner an Henry Moore erinnernden Steinblöcke und seine Fähigkeit, aus gewissen modischen Pop-Art-Requisiten Ergänzungselemente hervorzuzaubern, die die Ideen seiner Statuen konkretisieren.

Es genügt nicht, die Statuen Imre Vargas anzuschauen, man muß über sie nachdenken. Nicht etwa um zu verstehen, was sie darstellen — seine Kunst ist demokratisch und auf den ersten Blick allgemeinverständlich —, sondern um seine Aussage, seine Botschaft zu erfassen. Seinem Attila József sieht man an, daß der Dichter so gelebt hat, daß die Zeitgenossen seine überragende Größe gar nicht bemerkten: die zusammengepreßten schmalen Lippen am Porträt von László Rajk sprechen von seinem stahlharten, unbeugsamen Charakter. Die Metall-Glas-Plastik für die Maschinenhalle der Staustufe Kisköre ist nicht nur dekorativ, sondern spricht auch von der Macht der Naturkräfte und von der menschlichen Arbeit, die sie überwindet.

Anna Földes

Ein Jahr in fünf Tag

(Fortsetzung von S. 1)

wachs von 157 Millionen Rubel wird sich der Anstieg in den Jahren 1970—72 voraussichtlich auf das Doppelte des Durchschnitts erhöhen.

Anteil und Proportionen

Offenbar ist diese Beschleunigung in entscheidendem Maße auf die erhöhte Leistungsfähigkeit der Volkswirtschaft (auf der Basis der eben mit der Sowjetunion vielfältig erzielten Wirtschaftsbeziehungen), auf eine konsequente Wirtschaftspolitik, die auf die erweiterte planmäßige Zusammenarbeit innerhalb des RGW basiert, sowie auf die beiderseitig stimulierende Wirkung der in der Wirtschaftslenkung getroffenen Reformmaßnahmen zurückzuführen.

Aus diesem Background betrachtet sind die Angaben besonders aufschlußreich, die den Anteil der SU an Ungarns gesamten Außenhandelsverkehr widerspiegeln:

	1947	1950	1960	1970
Im Prozent des Imports	11,7	24,5	31,0	34,3
Im Prozent des Imports	15,0	28,9	29,4	33,5

Zudem können wir heute bereits feststellen, daß es vor 25 Jahren ebenfalls unglaublich geklungen hätte: der siebenprozentige Anteil Ungarns am SU-Außenhandel stimmt proportionell im wesentlichen mit dem Zusammenhang überein, der zwischen dem Gesamtverkehr des Außenhandels und innerhalb dessen dem gegenseitigen Anteil der beiden Länder besteht. Um es deutlicher zu machen: 1970 betrug der Gesamtverkehr des sowjetischen Außenhandels 24,5 Milliarden Dollar, rund das Fünffache der ungarischen Umsatzziffern (4,8 Milliarden Dollar); gleichzeitig betrug Ungarns Anteil, wie bereits erwähnt, 7 Prozent und der Anteil der SU 34 Prozent — die Multiplikationszahl ist also annähernd gleich.

Es erübrigt sich zu betonen, daß es hier selbstverständlich um die gegenseitigen Proportionen der lediglich in der Außenhandelssphäre realisierten Produkte geht. Diese haben aber eine grundlegend andere Bedeutung in der sowjetischen Wirtschaft die über praktisch unermeßliche Energiequellen verfügt und ihre Bedürfnisse größtenteils aus diesem zu befriedigen vermag, als in der ungarischen Volkswirtschaft wo der dynamische Anstieg des Außenhandels eine Existenzfrage der Wirtschaftsentwicklung darstellt. (1970 wurden z. B. 22,3 Prozent der Industrieprodukte exportiert).

Hebel der Entwicklung

Untersucht man den gegenseitigen Warenverkehr in diesem Zusammenhang — ob in den primitiven Dimensionen vor einem Vierteljahrhundert oder den gegenwärtig ansehnlichen Ausmaßen — so erkennt man eindeutig eine Warenstruktur, die in der gegebenen Periode (heute bereits in einer planmäßig fundierten Perspektive) die Entwicklung unserer Volkswirtschaft am wirksamsten zu fördern vermag. Das stimmt auch dann, wenn zur Zeit die Bedeutung der ungarischen Warenlieferungen, insbesondere bei den produktionsmäßig kooperierenden Zweigen und einigen Konsumgütern, selbstverständlich größer ist als vor 25 Jahren.

Andererseits waren die im Abkommen 1947 vorgesehenen 300 000 Tonnen sowjetischen Eisenerzes ebenso lebenswichtig für die ungarische Wirtschaft wie die 3,2 Millionen Tonnen, die dieses Jahr eintrafen, oder bzw. Dreiviertel des Jahresbedarfes deckten.

Höchst bezeichnend für die damalige vielfach aussichtslose und die gegenwärtige Lage Ungarns ist die Tatsache, daß in jenem ersten Abkommen (eine Seite repräsentierte einen Wert von je 400 Millionen Forint) die Lieferungen von ungarischen Erdölprodukten mit 75 Millionen Forint angeführt waren, denn im ausgeplünderten Lande gab es ja kaum Fahrzeuge oder Maschinen, die diesen Triebstoff gebraucht hätten. Demgegenüber werden in diesem Jahr bereits 4,9 Millionen Tonnen sowjetischen Erdöls importiert (in den letzten fünf Jahren sind 19,2 Millionen Tonnen eingeführt worden), und allein die bei Jahresende in Betrieb zu nehmende Fernleitung „Freundschaft II." wird Lieferungsmöglichkeiten für jährlich 8—10 Millionen Tonnen schaffen.

Unter den ungarischen Exportposten des Abkommens von 1940 finden wir

WARENSTRUKTUR DES WARENVERKEH

Rohstoffe, Halbprodukte, Bestandteile
Maschinen, Transportmittel, industrielle Konsumgüter
Agrar- und Lebensmittelprodukte

Während die Warenliste des Abkommens von 1947 auf einigen Papierbögen Platz hatte, füllen die heutigen spezifizierten Warenli-

Ungarisc

sten ganze Bände. Dies um so mehr, da die Intensivierung der Beziehungen — wie bei den Ländern mit entwickelter Wirtschaft im

Auf den Spur

Die Maschinenlieferungen, deren Volumen im Zeitraum 1966—1970 um rund 60% größer war als in den vorangegangenen fünf J... sind schon infol...

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1972 JAN 20.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Borsos Miklós Kossuth-
díjas szobrászművész.

mény ratifikációs

◆

— **Felavatták Karinthy Frigyes síremlékét.** Szerdán a Mező Imre úti temetőben felavatták Karinthy Frigyes új síremlékét. Az álló bronzalakot — Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotását — a Fővárosi Tanács adományozta.

— **Ládaelemek a Hungaro-**

követhetik az izotópok útját az élő szervezetben, anélkül, hogy sugárterhelésnek tennék ki a szervezetet. Ilymódon

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLI HÍRLAP

Borsos Miklós

1972 JAN 20

1071

★ A Mező Imre úti temetőben felavatták Karinthy Frigyes új siremlékét, Borsos Miklós alkotását. Képünkön: Illyés Gyula és Simon István megkoszorúzza az emlékművet. (MTI telefotó)

korok leg
sainak.

Az Ister
kiállítás a
velődési I
kában uto
tő meg.

rádió
nyiban

a Táskarádió készítésének műhelytitkaiba is.

De nem fognak csalódni a csak a zenét kedvelő fiatalok sem, mert egy új Gemini-együttes mutatkozik majd be holnap. A zenekarból ugyanis kivált *Markó György* és *Kékesi Zoltán*, s ez lesz az új felállású Gemini bemutatkozó koncertje. Zenei csemegét ígér a Markó—Delhusa duó. A táncdalfesztivál óta sok sikert megért albán származású teenager-sztár eddig csak egy szál gitárral állt ki a pódiumra, pénteken viszont közös produkcióban szerepel a Geminiből kivált orgonista-énekessel, Markó Györggyel.

üzemi belépéssel felvételt
az alábbi telephelyekre:

autóbuszvez
és autóbusz-
munkaköré

BÜKKARANYOS,
BÜKKSZENTKERESZT,
BÜKKSZENTLÁSZLÓ,
CSENYÉTE,
HARSÁNY,

Felvételi feltétel autóbuszveze
vány, kalauzoknál betöltött 18
általános iskolai végzettség.
óra. Kereseti lehetőség autóbu
kalauzoknál, 1300—1800 Ft, ez
ruha-juttatás.

Felvételre keresünk még éretts
rátorokat, valamint gyors- és gé
Jelentkezés: Miskolc, József Atti
utca felől), a Munkaügyi Főosz

1972 JUN 10

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Borsos Miklós szobrászművész

Népszava

zett emléktábláját.

Az idén tizenharmadik alkalommal rendezik meg a szabadtéri játékok időszakának évről évre nagyobb érdeklődéssel kísért képzőművészeti eseményét, a szegedi nyári tárlatot. A július 23-án nyíló kiállításon sok olyan mű kerül bemutatásra, amelyek megalkotására a különféle művészetek, a tánc, a zene, a színjátszás ihlették a szerzőket. A megnyitó alkalmából adják át három művésznek a szegedi nyári tárlat ez évi emlékplakettjét — Borsos Miklós szobrászművész alkotását — és a vele járó tízezer forintot.

16. Pécsi Bányász 19 pont
17. FŐSPED 19 pont, 18
Ózd 19 pont.

Az NB I/B-ből kiesé
három csapat helyére a
NB II. három csoportjá
nak bajnoka jut fel. A
Szekszárdi Dózsa az utol
só 3 fordulót 7 pon
előnnyel várja, így má
nem tudják befogni. A
északi csoportban a Mis
kolci VSC előnye 5 pon
Nagybátony előtt. Va

1021

Nyári tárlat Szegeden

Az idén tizenharmadik alkalommal rendezik meg a szabadtéri játékok képzőművészeti eseményét, a szegedi nyári tárlatot. A július 23-án nyíló kiállításra az ország egész területéről 280 szerző több mint 800 alkotását küldte be. A képző- és iparművészeti lektorátus által kijelölt zsüri a közelmúltban értékelte a beküldött anyagot, s úgy döntött, hogy százhetvennyolc festmény, 82 grafika, 17 szobor, 41 érem, valamint 12 kerámia, faintarzia és egyéb alkotás kerül majd a közönség elé.

A megnyitó alkalmából adják át három művésznek a szegedi nyári tárlat ezévi emlékplakettjét — Borsos Miklós szobrászművész alkotását — és a vele járó tízezer forintot. Három kiállító négyezer-négyezer forintos munkajutalmat kap.

háború közel 100 000 bahutu és vatuszi áldozatot követelt Burundiban. A bahutu államcsínyt követő „leszámolással” a kisebbségben vatuszik h[illegible] ják meger[illegible]

A Buru[illegible] Közép-Afri[illegible] Egyenlítőtő[illegible] elhelyezked[illegible] kilométer[illegible] fejlett agr[illegible] milliós lakosságának több mint 90 százaléka analfabéta. A népesség 84 százalékát a kirundi nyelvet beszélő őslakos bahutuk, 14 nyelvű batuszik, 1 százalékát pigmeusok (törpék), 1 százalékát külföldiek — [illegible]elgák — teszik szomszédos [illegible]-tól [illegible]n- [illegible]p- a [illegible]s- el- [illegible]a- hutuk által szervezett — a volt Kinshasa-Kongóból menekült mulelisták támogatásával — királypárti államcsíny kísérletet a zairei

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1972 JÚN 17

Bársos Miklós szobrászművész

Borsos Miklós

Magyar Nemzet

2000. XII. 22

kultura@magyarnemzet.hu

Borsos Miklós, a tisztaság szobrásza

Fenyvesi Félix Lajos

Nagyszebenben született 1906-ban. Székely nemzetsége kiváló embereket küldött a világba: *Borsos Sebestyént*, a XVI. századi erdélyi krónikaírót, *Borsos Tamást*, Marosvásárhely főbíráját, *Paál Lászlót*, a neves festőművészt és *Köllő Miklóst*, a segesvári Petőfi-szobor alkotóját...

Borsos Miklós, a nagy szobrász és grafikus is közéjük tartozik: az örök emberit fejezte ki; alkotásaiból egyszerűség, klasszikus tisztaság sugárzik. Legfontosabb gondolatait érdes kőbe, simára csiszolt fehér márványba faragta. Nőalakjainak lágysága lírai, míg a férfiportrék szaggatott, vésőnyomos formája kemény tartást sugároz... A felületen elömlő vagy megtörő fények elmondhatatlan fájdalmakat és csendeket hordoznak: *Szabó Lőrinc* 1962-ben készült portréján, a fáradt arcon a szemek mécseseknek tűnnek. *Németh László* töpreng, *Kassák* hajlíthatatlan, *Bartók* szigorú és fenséges.

Domborművei, rézdomborításai személyes, belső világát tükrözik. Az 1947-től készített érmein a dráma mellett a derű és vidámság is feltűnik. Borsos Miklós grafikai lapjai, a rézkarcsorozatok önálló életet élő naplójegyzetekké nemesedtek. Lavírozott tusrajzain lendülettel teremt tájat és embert, tündöklő eget és kertet. Ugyanezt az összefogott látomást sugallják az irodalmi művekhez készített illusztrációi is. A legszebbet talán *Babits* Jónás könyvéhez készítette.

Borsos Miklósról ma méltatlanul kevés szó esik. Örülhetünk, hogy az I. kerület önkormányzata hangversennyel és a Magdolna-torony ódon falai közt szép kiállítással emlékezetett Isten kedves szobrászára.

Zöld ut

Két év alatt több mi

MUNKATÁRSUNKTÓL

Zöld utat kapott a kétéves költségvetés keddi elfogadásával a kormány által kidolgozott Széchenyi-terv, amelynek megvalósítása az eredetileg tervezett időpontban, 2001. január elsején kezdődhet. A tervben szereplő hét fejlesztési program állami társfinanszírozására 2001-re 295,9 és 2002-re 330,8 milliárd forintot szavazott meg az Országgyűlés. A vissza nem térítendő állami támogatás feltételeit tartalmazó pályázatokat január közepén teszi közzé a Gazdasági Minisztérium, a pályamunkák zömének elbírálása március–április folyamán várható.

A Széchenyi-terv hét programjából eddig hatot: a turizmusfejlesztési, a vállalkozáserősítő, a kutatási, fejlesztési és innovációs, a regionális gazdaságépítési, az információs társadalom- és gazdaságfejlesztési és a lakásprogramot ismerhette meg a széles nyilvánosság, s rövidesen nyilvánosságra kerül az autópálya-fejlesztési program is. Mint *Cséfalvay Zoltán,* a Széchenyi-terv programjainak és pályázatainak kidolgozását irányító és koordináló Gazdasági Minisztérium helyettes államtitkára a Magyar Nemzetnek elmondta, szeptember óta azért hozták sorra nyilvánosságra a programokat, hogy az azok megvalósításába bekapcsolódni kívánó hazai és külföldi befektetőknek, vállalkozásoknak, településeknek és régióknak legyen lehetőségük, idejük a tájékozódásra, a tervezésre és a felkészülésre. A füzet formájában és a GM internetes honlapján is megjelent hat program eszközrendszerében azért nem tüntettek fel konkrét támogatási összegeket, mert ezekről meg kellett várni az Országgyűlés döntését. A keddi költségvetési

előcsarnokában az aznapi Magyar Nemzet cikkei közül, a nyilvánosság előtt, *Gyurkovics Tibor* ceremóniamester jelenlétében, aki az estet s a díjkiosztást is levezényli. Az egyfelvonásosokat 8 és 13 óra között írják meg a fölkért szerzők, műsorát szenteli a IX. drámaíró verseny eseményeinek, ugyanakkor önálló filmet forgat a Magyar Televízió Rt. is a játékos versenyről. Mindkét adás szerkesztő-műsorvezetője *Linka Ágnes*, a drámaíróverseny rendezője.

FOTÓ: MN-ARCHÍV

Borsos Miklósné emlékére

KRATOCHWILL MIMI

Buba elment, férje, *Borsos Miklós* szobrászművészünk halála után tizenegy évvel, hosszú szenvedés után.

Amíg barátságát éltük, természetesnek vettük, hogy van, akihez mehetünk látogatóba, telefonálhatunk, segíthetünk neki és együtt éltettük nagy szobrászunk, Borsos Miklós emlékét.

Buba – 1933-tól – nemcsak felesége, társa, de múzsája is volt férjének. Borsos óriási munkásságát ismerve, szobrain, kisplasztikáin, érmein, rajzain, könyvillusztrációin ott látjuk, portrészerűen és ideálképmásként Bubát, emlékünkbe idézően, beleszőve egy-egy vonását, hangulatát, mozdulatát kompozícióiba.

Nehéz életük volt mindkettőjüknek. Harcoltak a külvilággal, harcoltak egymással és önmagukkal. E harcból élt és teljesedett ki mindkettejük művészi világa. A szobrásznak az alkotás, Bubának a legendás, híres tihanyi ház és kertje, amelynek létrehozásán az 1940-es évek elejétől kezdve munkálkodott és gazdagította, ápolta szinte haláláig.

Bubára férje halála után is soksok munka várt: emlékére megalapította a hozzá közel állókkal a Borsos Miklós–Kéry Ilona művészeti alapítványt, amely kiállításokkal, kiadványokkal, emléktáblákkal stb. segítette őt e munkálkodásában. Jótékonysági tevékenységével (a Máltai Szeretetszolgálatnak, az erdélyi Borsos Miklós Művészetéért Alapítványnak Gyergyócsomafalván és nem utolsósorban a még közöttünk lévő szeretett testvérének, *Borsos Margitnak)* nagy szolgálatot tett. A győri Borsos Miklós Múzeum 1979-es alapításától kezdve először férjével, majd átvéve e munkát, állandóan figyelemmel kísérte működését, részt vett rendezvényein és segítette, hogy ébren tartsa a művész emlékét és életművét.

Buba remekül írt is, gondoljunk csak a nagy sikert kiváltó Kertem című könyvére, a Borsos Miklós üzenete 77 képben című albumára, valamint néhány katalógusbevezetőjére és természetesen a leveleire. Az alapítványnak Budapesten és Erdélyben még nagyon sok munkája lesz a jövőben is: Buba emlékét őrizni, méltó módon megismertetni azt a fáradhatatlan munkát, amelyet végzett, önmagát sem kímélve, spártai szigorúsággal, férje művészetéért.

Temetése Budapesten a Farkasréti temetőben 2002. január 16-án, 12.45 órakor lesz; a gyászmisét ugyanezen a napon 18 órakor a Mátyás-templomban tartják.

ny

gyar műben

ezerszínű zenedarab. A kompaktlemezen a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarát és az Operaház férfikarát maga a szerző vezényli. Ezen az 1957-ben készült felvételen operajátszásunk egyik nagy korszakának világhírű művészei énekelnek. Első helyen illik szólni az ősbemutató és több felújítás Annájáról, a legendás szopránról, Osváth Júliáról, akit *Toscanini* dirigált és *Klemperer*, s akire ma is mint zseniális Mozart-hősnőre, Gara Máriára, Melindára, Desdemonára és Musettre emlékeznek. Wolfgangot az Operaház évtizedeken át vezető hősbaritonja, *Losonczy György* alakítja, akinek elsőrangú színészi játéka a felvételről is „kihallik". Az éppen pályakezdő, még nemzetközi sikerei előtt álló *Ilosfalvy Róbert* mint zsoldoskapitány és *Kishegyi Árpád, Domahidy László, Fekete Pál* és *Rajna András* – mindnyájan remekelnek. S még valami: nem szükséges a mellékelt szöveget olvasni: e nagyszerű előadók tolmácsolásában minden egyes szó tisztán érthető. Nem pusztán csodálni, eltanulni is érdemes lenne!

…és gazdagok **16.20** Csak egy szavadba… **16.25** Maria Mercedes **17.15** Üstökös **17.20** Mónika **18.05** Találkozások **18.30** Híradó **18.55** Legyen ön is milliomos! **19.25** Fókusz **19.55** Barátok közt **20.25** Harmadik műszak **21.15** Halálhágó **23.30** Híradó **23.45** Rémálom az Elm utcában 2.

tv2: **5.50** Jó reggelt, Magyarország! **9.00** Sonadoras **9.45** Rosalinda **10.10** Ablak Európára **10.40** Közvetlen ajánlat **11.40** Mi, magyarok **11.45** Riviéra **12.20** Csapodár csalogány **12.45** A dadus **13.10** Észak és Dél **15.00** Gazdag ember, szegény ember **15.55** Kapcsoltam **16.15** Sebzett szívek **16.45** Lucecita **17.10** Barátok és szerelmek **17.35** Szeretni beindulásig **18.00** Aktív **18.30** Tények **19.00** Nincs kegyelem **19.55** Jó barátok **20.25** Pillangó **23.00** Jó estét, Magyarország! **23.45** A sziciliai

KOSSUTH: **4.34** Határok nélkül **5.00** Reggeli krónika **9.04** Napközben **11.20** Itt vagyunk! **11.35** Az elmés nemes Don Quijote de la Mancha **12.00** Déli harangszó **12.40** Ki nyer ma? **12.50** Törvénykönyv **13.05** Vendég a háznál **13.30** Tanúim lesztek! **14.04** Társalgó **15.05** Szóljon hozzá! **16.20** „Magyarországról jövök…" **17.05** Európa-klub **19.05** Határok nélkül **19.30** Sportvilág **19.49** Jó éjszakát, gyerekek! **20.04** Aranyemberek **20.35** Madách Imréről – elfogultan **21.05** Vallási híradó **21.35** Hagyományápolók **22.30** Tér-idő **23.04** Birkás Lilian és Mátray Ferenc énekel **0.10** Himnusz

PETŐFI: **4.32** Hajnali dallamok **5.55** Állomáskereső **6.03** Kívánságreggel **8.45** Sportreggel **9.00** Délelőtt **9.50** Apró-cseprő **10.50** Gordiusz plusz **11.38** Zöld jelzés **11.48** Korkérdés **12.00** Jó ebédhez szól a nóta **13.00** Verkli **14.00** Csúcsforgalom **17.00** Háztól házig **18.01** Kölyökrádió **18.30** Gordiusz-játéktér **19.04** Sportpercek **19.15** Unikum **20.00** Váltóhang **21.04** Rádiószínház: Bomló világ **22.00** Bon-bon **0.00** Éjfél után…

BARTÓK: **8.06** Pódium **9.06** Couperin: IX. szvit **9.37** Táncok fúvószenekarok előadásában **10.05** Mintha élnél **11.02** Birgit Nilsson operafelvételeiből **11.40** Népdalaink foglalatban **13.00** Madrigálok **13.10** Fúvós kamarazene **14.05** A hatalom megragadása **14.43** Mozart operáiból **15.30** Hangpaletta **18.05** A magyar zene évszázadai **18.55** Az MR Szimfonikus Zenekarának hangversenye **20.30** Kapcsoljuk a Birminghami Symphony Hallt **21.15** Teleobjektív **22.20** Zenekari operarészletek **22.50** Jürgen Gode fagottozik **23.24** Új magyar zene

BUNDASORS INDIÁBAN. Lucknow állatkertjében az elpusztult tigrisek, leo mazottak szerint csak így garantálható, hogy az értékes szőrmék sehol ne

A Kárpát-medence időjárása

Lényeges időjárásváltozás továbbra sem várható hazánk ban. A Kárpát-medence nagy részén marad a többnyire borult, párás, helyenként tartósan ködös idő. Ónos szitálás, hószállingózás többfelé, bárhol előfordulhat a térségben. Gyenge vagy mérsékelt lesz a légmozgás és a hőmérséklet zömmel fagypont alatt, általában 0, -4 fok között alakul.

Hójelentés

Bánkút	25cm	Sniezka	129 cm
Dobogókő	5-10 cm	Zakopane	52 cm
Zebegény	5 cm	Rax	137 cm
Kékestető	25 cm	Sonnblick	170 cm
Galyatető	25 cm	Villach	30 cm
Eplény	folt cm	Semmering	80 cm
Chopok	77 cm	Tarvisio	50 cm
Krompach	65 cm	Kravec	80 cm

Városok időjárása

Budapest	-2 °C
Bécs	-2 °C
Pozsony	-2 °C
Kassa	-4 °C
Ungvár	-4 °C
Kolozsvár	-5 °C
Temesvár	-2 °C
Zágráb	0 °C

Orvosmeteorológia: *Fronthatás nem várható.*

Készítette:

Légnyomás: alig változik.

Hőmérsékleti szélsőértékek Magyarországon:

Min: -27.4 °C Szolnok 1960
Max 13.6 °C Somogyszob 1993

Csillagászati adatok

Napkelte	7.27
Napnyugta	16.20
Holdkelte	8.54
Holdnyugta	18.09

OMSZ
www.met.hu

Borsos Miklós

Magyar Nemzet 2002 jan. 17

feltételek az ipari kender termesztéséhez?

– Európában a természeti feltételek nálunk a legjobbak a kender számára, csak Észak-Olaszországban hasonló, meg Franciaországban, de ott kizárólag cellulózipari célra termesztik. Kiválóak lennének a feltételei, ha akadnának magyar tőkések, akik hajlandók volnának egy-két gyárat felélesztení. A kenderipart már nehezebb lenne feltámasztani, de a mezőgazdaság azonnal képes lenne tízezer hektáron kendert termelni. Szeretném én is megérni ezt.

– Állami támogatással nem lehet felélesztení a kendertermesztést?

– Az állam ilyesmire nem ad pénzt.

– Miért?

– Miért adjon pénzt? Nem foglalkoztat sok embert. Elvetik a kendert, kikel olyan sűrűn, mint a gabona, és a gazda rá se néz az aratásig. A gyomokat a kender tökéletesen kiöli a talajból. Nem szükséges a termesztéséhez semmiféle vegyszer, kivéve a műtrágyát.

– Említette, hogy sokan keresik fel tanácsért. Külföldiek és magyarok egyaránt?

– Kizárólag külföldiek érdeklődtek, különösen mióta megjelent a könyvem.

– Mivel foglalkozik mostanában?

– Nekiláttunk a kendermagtermesztés növelésének, és ezen belül az olajtartalom növelésének. Ezek teljesen új célok.

– Ön kendernemesítéssel foglalkozik több mint ötven éve, azaz különböző felhasználhatóságra nemesít kendert?

– A Kompolti kender (nagy k-val, mert szabadalmaztatott fajta) a világ egyik legjobb kenderfajtája – államilag elismert Ausztriában, Németországban, Svájcban, Angliában, Hollandiában –, sok mindenre felhasználható anélkül, hogy arra nemesítve lenne külön.

– Az állam támogatja az intézetet?

– Igen. Támogatná, hogyha volna rá pénze.

– Akkor lényegében azt érezheti, hogy tudományos munkássága értelmetlen volt?

– Ha köbgyököt vonunk abból, amit én itt elmondtam önnek, akkor valóban az a helyzet, hogy eltelt egy élet, létrehoztam olyan dolgokat, amelyek sehol a világon nincsenek, és gyakorlatilag senki nem látja hasznát, kivéve, amit Kanadába és Németországba exportálnak. Végül is itthon csak a mi fajtáinkat termesztették harminc évig, és ez nagy elégtétel számomra. Meg hát azért ötven év során nemcsak kenderrel foglalkoztam, hanem lucernanemesítéssel is, amelyben – úgy érzem – szintén maradandót alkottam.

dóbb e téren: Bulgáriában 40 ezer, Romániában pedig 60-70 ezer hektáron vetettek génmódosított szóját és kukoricát, a FÁK országaiból nincs megbízható adatunk, míg a többi európai ország kizárólag kísérleti célra engedélyezi a termesztést, jóllehet például Németországban négyezer ilyen engedélyt adtak már ki. Balázs professzor állítja, hogy a magyar géntörvény teljes összhangban van az uniós szabályozással, így Magyarországon sem termesztenek kereskedelmi céllal transzgenikus növényeket.

Más a helyzet a kísérleti termesztéssel. A hazai géntörvény bevezetése, 1999 januárja óta a Géntechnológiai Bizottság feladata, hogy a szabadföldi kisparcellás kísérleteket és az ipari felhasználást véleményezze, és azokra ajánlásokat tegyen. A Gödöllői Mezőgazdasá-

1999-ben 700-800, 2000-ben pedig már 2000 métert írtak elő számukra, sőt biztonsági őrök alkalmazását is megkövetelték.

A Géntechnológiai Eljárásokat Bíráló Bizottságban Móra Veronika, az Ökotárs Alapítvány munkatársa a környezetvédő szemléletet képviseli. Véleménye szerint a brit tanácsadó testület ajánlásai a jó irányba tett lépést jelentik ugyan, ám az egész géntechnológia beépített bizonytalansági elemeket tartalmaz, valamennyi kölcsönhatásra ugyanis csak hosszabb távon derül fény. Az alapítvány munkatársai mindenesetre igyekeznek figyelemmel kíséri a géntörvény betartását, például a génmódosított alkotókat tartalmazó élelmiszerek elvileg kötelező megjelölését.

Míg ugyanis a kísérleti termesztések

mányi Intézetet jelölte ki, ahol – mint dr. Sohár Pálné főosztályvezetőtől megtudtuk – az év végére már működnie kell a génmódosítások megállapítására is alkalmas laboratóriumnak. Addig is megvan azonban a lehetőségük arra, hogy gyanú esetén a vizsgálatokat magáncégektől megrendeljék.

Sohár Pálné elmondta, hogy elsősorban mogyorókrémeknél, szójaszármazékot tartalmazó húskészítményeknél, esetleg importparadicsomnál lehet indokolt a gyanú. Ilyenkor minden esetben felhívják a forgalmazó figyelmét a géntörvény által előírt jelölési kötelezettségre. A főosztályvezető véleménye szerint a minőségi bírság ötmillió forintig tervezett emelése kellő visszatartó erő.

keket is találtak: az Egyesült Államokból származó mogyoróvajat, szószokat, szójaolajat, amelyek egyebek mellett génmódosított kukoricából, szójából, paradicsomból készültek, igaz, ezek az Egyesült Államokban nagyon komoly élelmiszer-technológiai vizsgálatokon estek át – egészítette ki a képet dr. Balázs Ervin.

A géntechnológia és a génmódosított élelmiszerek hazai elfogadottságát első alkalommal 2000 őszén vizsgáltatta meg az Aventis CropsScience. Az eredmény azt mutatta, hogy a géntechnológiailag módosított élelmiszerekkel szemben ma még Magyarországon „jelenleg nincs olyan ellenállás, amely például Nyugat-Európában tapasztalható".

MÁTAY ANNA

Tankból épült a soproni gyorsító

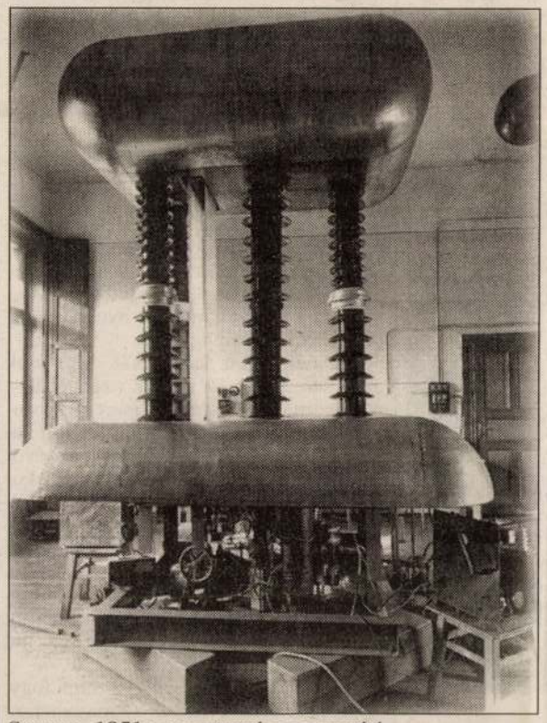

Sopron, 1951.: a mesterséges gyorsító

A fizika tanszék laboratóriumában hozott létre Magyarországon először Simonyi Károly és csoportja atommagreakciót mesterségesen gyorsított részecskékkel 1951-ben – olvasható, no nem egy budapesti, hanem egy soproni emléktáblán. A nevezetes esemény ötvenedik évfordulójáról a héten emlékeztek meg a határ menti városban.

„Ezt a márványtáblát tudtomon kívül állíttatta az Eötvös Loránd Fizikai Társulat. Természetesen jólesett a fizikustársadalom elismerése, de túlzásnak tartottam és tartom ma is" – zsörtölődött egy kissé a csak igazán nagyokra jellemző szerénységgel Simonyi Károly professzor a Természet Világa Mikrovilág című különszámának bevezetőjében.

„Természetesen szó sincs túlzásról. A második világháborúban szétbombázott, kifosztott Magyarországon a háború befejezése után hat évvel néhány tudós egy olyan kísérletet ismételt meg, amely az akkori technikai és anyagi körülmények között igenis nagyszerű eredménynek tekinthető" – ezt már Papp György, a fizikai intézet mai professzora mondta el lapunknak.

A Simonyi Károly külföldön is híres alapvető művében, a Fizika kultúrtörténetében is szerepel, hogy Cockroft és Walton 1932-ben, tehát a soproni ismétlés előtt húsz évvel korábban hozta létre egy gyorsítóberendezés segítségével az első magreakciót. (E munkájukat 1951-ben Nobel-díjjal ismerték el.)

Hogy ezt a még az ötvenes évek elején is csúcstechnikai eredménynek számító sikert hazánkban is elérjük, a fokozódó hidegháborús helyzetben egyre fontosabbá váló atomfizika és egy olyan tudós kellett, mint Simonyi professzor, aki fiatal szakemberként pályázta meg a soproni egyetem elektrotechnikai tanszékének vezetését. A gyorsítóberendezéshez szükséges acéllemezeket a város környékén kilőtt T–34-es tankokról vágták le. A lángvágó időnként lőszert is talált, s bizony csak a szerencsén múlott, hogy senki sem sérült meg ilyenkor.

A soproni kutatók egy Van de Graaff-generátor segítségével nagy sebességre gyorsítottak fel egy protont. A nagy energiájú proton lítiumba ütközött, az így létrejött instabil berillium roppant gyorsan két héliummá hasadt szét, miközben jelentős gamma-sugárzás is keletkezett. Az akkori kor technikai színvonalát mutatja, hogy a gyorsító felső elektródájában a kísérlet idején benne csücsült maga Simonyi Károly. A mindössze 75 centis magasságú nagyfeszültségű elektródban azért foglalt helyet a megfigyelő, hogy a bonyolult irányítást igénylő ionforrást állandó feszültségen lehessen tartani. A kézi szabályozás helyettesíthette a későbbi, már nagyfeszültség alatt lévő automatikát. Ezzel a megoldással jelentős időt takarítottak meg a kísérletezők.

A soproni berendezést hamarosan leszerelték, és Budapestre, a Központi Fizikai Kutató Intézet telephelyére költöztették, ahol más feladatok ellátására átalakítva állították fel ismét. Simonyi Károly is követte berendezését – az első sikeres magreakcióért Kossuth-díjat kapott. A már technikatörténeti érdekességnek számító eszközt az ígéretek szerint hamarosan a nagyközönség is megismerheti.

Ö. Z.

kescsabán, csak számukra elérhetetlenül messze. A közeli iskolában nincs szlovák-nyelv-tanítás. Ha nyolcan akarnának szlovákul tanulni, törvény kötelezné az iskolát, hogy kezdje el. – Nem beszélt a többi szülővel, hátha akarták volna nyolcan? – jó »nem magyarnak« lenni – fejtegette még tavaly Békéscsabán Sipiczki Mátyás genetikus. – Az ember gyakran periférián levőnek és mellőzöttnek érzi magát. Ha egy magyartól megkérdik, hány magyar él a földön, úgy kezd számolni, hogy tíz-

it. A szlovák önkormányzat szerint Magyarországon 100-110 ezer szlovák él. A hivatalosan publikált szám tízszerese.

Akkor pedig itt valami nagyon nincsen rendjén.

Eleven város Békéscsaba. Utalást arra, hogy nem színmagyar település, a honlap-

A világ emlékei Magyarországon

Martonvásár, Budapest/Vár

Immár kétszáz esztendeje, hogy Magyarországon járt a zenetörténet egyik géniusza, Ludwig van Beethoven (1770–1827). A flamand származású német zeneszerző muzsikuscsaládból származott, s kivételes adottságaival már fiatalon kitűnt (első fennmaradt művét 13 éves korában komponálta). Mozarttól és Haydntól is tanult, s amikor húsz-egynéhány évesen szülővárosából, Bonnból Bécsbe költözött, már híres zongorista és egyre híresebbé váló zeneszerző volt. 1800-ban mutatta be önálló hangversenyén első szimfóniáját, amelyet élete végéig még nyolc másik követett.

Ebben az időben már mutatkoztak betegsége első jelei. Nagyothallása fokozatosan súlyosbodott, végül 1819-re teljesen megsüketült. Attól kezdve „beszélgetőfüzetek" közvetítésével érintkezett környezetével (az írásban feltett kérdésekre szóban válaszolt).

A súlyos kór véget vetett zongoraművészi pályájának, de nem akadályozta a zeneszerzésben. Zongoraversenyek, egyéb művek sorát komponálta, 1805-ben pedig megszületett egyetlen operája, a Fidelio.

Betegsége megjelenésének – s ami ezzel járt: befelé fordulásának, magányossá válásának – idején többször járt Magyarországon is. 1800-ban kirobbanó siker mellett koncertezett a budai Várban, a mostani Színház utca 1–3. alatti épületben. Ettől az évtől kezdve több alkalommal vendégeskedett – olykor hosszabb időn át is – a Brunszvik család martonvásári kastélyában. Beethovent akkortájt komolyan foglalkoztatta a nősülés gondolata, életrajzírói feljegyezték a férjezett Brunszvik Jozefin iránt táplált érzelmeit. S bár a hölgy idős férje 1804-ben elhunyt, a zeneköltő mintegy háromévnyi bizonytalankodása okán a kapcsolat végül is abbamaradt. Ugyanakkor a mester a kastélyban és annak gyönyörű parkjában számos zenei alkotásához kapott ihletet.

A park tavának szigetén az egykori jeles vendégre ma hatalmas fehér kőszobor emlékeztet, körülötte nyaranként Beethoven-emlékhangversenyeket rendeznek.

F. J. Gy.

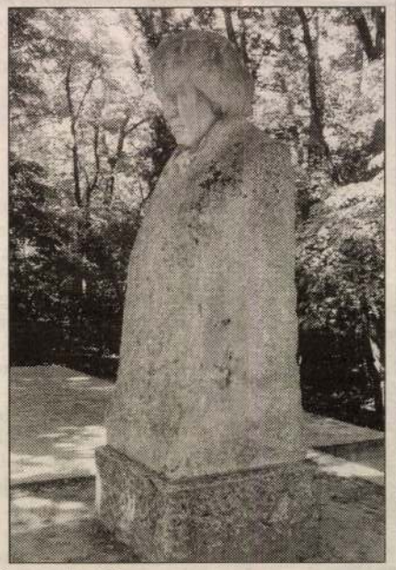

A budai Beethoven-emléktábla Borsos Miklós, a martonvásári szobor Pásztor János alkotása

FOTÓK: SZABÓ BERNADETT, BÁNHALMI JÁNOS

attól fogva egyre kevesebb. Aligha azért, mert kihaltak. A polgárosodás következtében a szlovákok hátrább szorultak, az iparos, a kereskedő magyar volt vagy legalábbis magyarul beszélt.

Békéscsabán bolyongva kíváncsi voltam, szembetűnik-e bármi, ami emlékeztet arra, hogy ez a város (város? – az 1839-es összeírás idején feljegyezték, hogy Európában ez a legnagyobb falu!) szlovéknak született. De az országúton érkező utast köszöntő táblán a szlovákokról elnevezett néhány utca tábláján kívül (a helybeliek azt mondják: valamennyit a tanácsrendszer rakta még fel) szlovák nyelvű feliratot nem láttam. Mondták ugyan, a polgármesteri hivatalon is van. A többi intézményen csak az elmúlt időben volt. A rendszerváltás táblacserékkel járt és az újak egynyelvűek. Szükség persze arra nincs, hogy szlovákul írjanak ki ezt vagy azt. Magyarul úgyis mindenki tud. A gyalogátkelőknél ugyan, ahol kétszer is figyelmeztet egy udvarias hang, hogy át lehet kelni, egy pillanatra azt hittem, szlovákul ismétli meg a figyelemfelhívást. De tévedtem.

A Kossuth téri szlovák házban István Anna pontosan fogalmaz: – Nem arról van szó, hogy a magyarországi szlovákokból nem lesz orvos, ügyvéd, mérnök. De akkor már nem vallják magukat szlovéknak. Magyarországon az érvényesülés eszköze a magyar nyelv. Magyar neved legyen fiam. A pap is magyarul írt be az anyakönyvbe. Magyar iskolába kell menned, ha vinni akarod valamire. A szlovák pap is magyarul ad benneteket össze. Meg majd úgyis magyarul temetnek el.

Az még bonyolítja a dolgot, hogy az a szlovák nyelv, amit a békésiek odahaza beszélnek – már akik beszélik –, a magukkal hozott, archaikus nyelv, az újabb keletű fogalmakat magyarul mondják. Az iskolában a szlovák irodalmi nyelvet tanítják, és a kettő nem ugyanaz.

Ez nem okoz kalamajkát. Már csak azért sem, mert az unokák azért értik a nagymamát. De azért sem, mert még odahaza is magyarul beszélnek. Nagyon kevesen tanulnak szlovákul. Szlovák óvodás Békéscsabán 412 van, általános iskolás 121, gimnazista 48. Nem sok. És ehhez hozzá kell tenni, hogy az iskolák 1962 óta kétnyelvűek, a reáltárgyakat magyarul tanítják, és magyar a rendtartás nyelve is. Nem is lehetne más. A békéscsabai szlovák gimnáziumban jó néhány egyébként kiváló tanár egy szót sem tud szlovákul.

A szlovák nyelvet tanulók száma fogy. – A hatvanas években – magyarázza Pecsenya Edit, a szlovák gimnázium igaz-

figyelnek Magyarországot, hanem békeszerető és alkalmazkodó kisebbségeiért is.

Nem biztos, hogy sikerülni fog. Azt a kassai Állatorvosi Egyetemen végzett békéscsabai lányt, aki komolyan vette Orbán Viktor kijelentését, amikor (a Romániában megalapozott magyar egyetem kapcsán) azt mondta, itt az idő, hogy mindenki a saját anyanyelvén tanuljon, fájdalmasan meglepte, hogy Magyarországon a kassai diplomát nem ismerik el, amíg nem teszi le ugyanazokat az államvizsgákat a budapesti egyetemen újra.

„Nem vagyunk képesek politikai önvédelemre – fakadt ki Sipiczki Mátyás –, nem vagyunk olyanok, mint az öntudatos határon túli magyarok, nincsenek politikai ambícióink és nincsen bátorságunk panaszainkkal nemzetközi fórumokhoz fordulni. Mi jó kisebbség vagyunk, szófogadók, lojálisak, talán egy kicsit szolgalelkűek. Énekelünk és táncolunk, szeretjük magyar hazánkat. Nem nyilatkozunk róla gyalázkodva, és nem gátoljuk a kormány politikai ambícióit, amikor nyomást gyakorol a szomszédos országokra azzal a céllal, hogy olyan jogokat is kikényszerítsen az ottani magyar kisebbségeknek, amelyek nekünk nincsenek. A szomszéd államok nemcsak gazdasági sikereiért irigyelhetik Magyarországot, hanem békeszerető és alkalmazkodó kisebbségeiért is."

A magyar kormány – ez a mostani magyar kormány – sokat tesz azért, hogy a határon túli magyarokban ébren tartsa magyarságuk tudatát. Sokat áldoz azért, hogy a Trianon után külföldre szakadt magyarok magyarok maradjanak, magyarul tanuljanak az iskolákban, Magyarországon szerezzenek magasabb végzettséget. Ugyanez – és az ezt megelőző két kormány – a kötelező kűrökön kívül semmi érdemlegeset nem tett azért, hogy az ebben az országban élő nemzetiségek megőrizzék azonosságukat. Emiatt senki nem fog Strasbourgba menni, miért menne, emberi jogaikat senki itt meg nem sérti. Az Alkotmánybíróság elmarasztalta ugyan a magyar országgyűlést azért, mert a kisebbségek parlamenti képviseletét mind ez idáig képtelen volt megoldani. No és? Ettől még nem történik semmi.

A békeszerető, jámbor kisebbségek behúzzák a nyakukat.

BORSOS Miklós

Népszabadság 2001 június 23.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Borsos Miklós

TÜKÖR

1972 JAN 11

1021

ESZTERGOMI ZODIÁKUS KLUB BORSOS MIKLÓS BABITS-ILLUSZTRÁCIÓI

Szép kiállítás nyílt az esztergomi Zodiákus Klubban. Borsos Miklós Babits emlékére készült alkotásait és versillusztrációit mutatják be. Az esztergomi Babits-emlékmű krétavázlatát, bronzba külön kiöntött részletét, a Jónás Könyvéhez készített 43 illusztráció két sorozatát: a vonalas és az ecsettel készített folthatású kisrajzokat, meg az Erato kötethez készített illusztrációk eredeti példányait.

20 T

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1972 JÚL 8

Népszava

Borsos Miklós szobrász-művész
1021

Gerő János

Nem a lakhely — a színvonal

Olvasóink január eleje óta most találkoznak negyedszer vidéki összeállítással. Kezdtük Debrecennel, utána Pécs következett, majd Szeged és most Miskolc alkotóinak engedtük át oldalainkat. Jobban mondva nemcsak a városokról van szó, hanem ezekről a tájegységekről, s nem is csupán az alkotók bemutatására került sor, hanem az ottani örömökről, gondokról is beszámoltak az írások.

A történelem hozta így, és ez tény: még ma is Budapest-központú a magyar kulturális élet. A pesti színész rangosabb — legalábbis, sokak szemében annak számít —, a pesti író, festő szintén valami többet jelent ugyancsak sokak előtt, sőt, mondhatni, a közvélemény előtt.

Van-e valami alapja ennek a rangsorolásnak?

Mielőtt válaszolnék, néhány név kívánkozik ide.

Mocsár Gábor, Takáts Gyula, Csorba Győző vagy Pákolitz István, Gulyás Mihály, Kovács Kálmán (a fiatalok közül Ratkó József, Buda Ferenc) talán attól kisebb alkotó egyéniség, hogy vidéken él? Festők, szobrászok, grafikusok esetében is hosszú névsort lehetne felsorolni, de ugyanígy a színészek közül is jó néhányat említhetnék, akkor is, ha esetleg a tv-ben, rádióban ritkán látjuk, halljuk őket.

S hányan jöttek vidékről a mai megbecsült, fővárosi alkotók közül is?...

Visszatérve a kérdésfeltevésre, hogy mégis van-e valami alapja a pesti lakhely rangosságának, s a „vidéki művész" lebecsülésének, arra egyöntetűen lehet válaszolni: igen. Van alapja, több okból is. Mindenekelőtt a már említett helyzetnek, amely magával hozta a főváros-központúságot. Itt vannak a könyvkiadók, a legrangosabb színházak, a nagy kiállítási intézmények, a filmgyárak, a televízió, a rádió és így tovább. Nyilvánvaló, hogy aki a fővárosban él, hamarabb megleli az érvényesülés útját. Előfordul ez kis tehetségű, de mozgékony emberekkel is, akik kapcsolatokat építenek ki, esetleg a kezükben levő lehetőségeket felhasználva (lap, könyvkiadó, film, tv stb.) kéz kezet mos alapon segítik egymást. Mivel a vidéki nagyvárosoknak nincs saját könyvkiadásuk, filmgyártásuk, csupán kettőnek van közös kiadási lehetősége, nehezen alakul ki a verseny is, pedig nyugodtan el lehet mondani, hogy ráférne a magyar könyvkiadásra, filmgyártásra ez a verseny.

Ha nem is a fizetésekben, de a keresetekben is nagy a különbség a fővárosi és a vidéki művészek között. Kivéve persze az olyan, ma már klasszikusnak számító alkotót, mint például Borsos Miklós, az Európa-szerte ismert szobrász, aki Tihanyban faragja remekeit. De ha már például a Pécsi Balett szintén határokon túl is elismert rangjához viszonyítanánk a kereseteket, bizony, a pécsiek járnának rosszul, a fővárosiak pedig, még a kis színházaknál levők is, jobban. Festők, írók, zenészek esetében is alighanem ki lehetne ezt mutatni. Ha mással nem, azzal a közismert példával, hogy a vidéki folyóiratok honoráriumkerete sokkal alacsonyabb a pestinél, s a vidéki kiállítások alkalmával, még ha igen jó művész mutatkozik is be, gyengébben „csordogál" a vásárlás, még az állami vásárlás pénzecskéje is.

Van persze ennek a dolognak egy másik oldala. A vidéki kulturális fórumokon nemegyszer engednek a szinvonalból, gyenge műveket is publikálnak, színpadra engednek, s kiállítási helyiséget biztosítanak gyengécske műveknek is. Itt nem kéz kezet mos alapon, hanem inkább „ez is a mi kutyánk kölyke" alapon történik az engedmény. Ezt azért kell megemlíteni, nehogy egyoldalúnak lássék a kép, amelyet felvázoltam. Mert ez is hozzá tartozik, nem is annyira az igazsághoz, hanem a kialakult képhez.

Látszólag messzire elkanyarodtam a bevezetőben említett mondanivalótól. Pedig eddig is arról volt szó. Hiszen azért ismerteti meg lapunk a vidék rangos alkotóit az egész ország közvéleményével, hogy ezzel is bizonyítsuk: a színvonal a fontos, nem a lakhely. Ez a négy összeállítás is ezt bizonyítja. S ez nem a mi érdemünk, hanem a debreceni, pécsi, szegedi, miskolci alkotók érdeme. Nevükkel olvasóink ezután is találkozni fognak a Szép Szó hasábjain.

...figyelmet érdemel az el- tileg is megbecsülést érdemlő sze-

Oravec János

Történet szájharmo

— Hányadik féldecit iszod? — bökte meg a kantinban a cigánylány Kecskés Tóni vállát.

— Mi közöd hozzá? — nézett fel megnyúlt arcával. — A tüzet el kell oltani. Tudod, nagy tűz, sok víz.

— Fizessél egy szódát — így a lány.

— A haverodnak viszed?

— Igen. A szódát neki. A bort magamnak.

Nem bírtuk tovább hallgatni ezt a dumát Dollárral — akit azért hívtunk így, mert nemrégen tért haza, és ha élményeiről beszélt, mindig így fejezte be: „Ott, öcsikém, a dollár az isten..." — és arrébb mentünk egy söröshordóhoz.

— Elmegyek és idehozom — mondta Dollár indulatosan.

— Hagyd — fogtam le a kezét.

— Már dehogy is hagyom! Szobatársunk vagy nem? Inkább nekünk fizessen, mint annak a cigány mohának — mondta és röhögött.

Később hárman álltunk a söröshordó körül.

— Nekem semmi sem sikerül az életben — kesergett Tóni. — Ha kalapos lennék, biztos fej nélkül születnének a gyerekek.

Ráhagytuk. Nem vigasztaltuk. Elvégezte ezt helyettünk az ital. Ittunk.

Mikor letettük a félig kiürült söröskorsókat a hordóra, Tóni agyongyötört tenyerét mutatta felénk:

— Valahol hallottam, hogy egy zongoraművésznek vagy hegedűsnek gipszből lemásolták a kezét, mert az különleges volt. Hát a miénk milyen? — kérdezte hadaró beszédével. — Nem különleges? Apám, amíg élt, dolgozott. Itt a bányában. Tudjátok, milyen volt a keze? — nézett fel ránk. — Azt kellett volna gipszbe önteni. A munka mellett néha még hegedült is. Én is megpróbálkoztam a hegedűvel, de nem ment. Pedig én nem is dolgozom annyit...

— Ezért vettél szájharmónikát? — kérdezte nevetve Dollár.

— Hülyék — mondta minden harag nélkül Tóni. — Mit tudtok ti rólam? Semmit. Semmit...

Összenéztünk Dollárral és komolyra kényszerítettük az ábrázatunkat. De Tóni most már nem szólalt meg egy darabig. Csak ivott tempósan, módszeresen. Rumot, egy féldecit, rá meg egy korsó sört. Biztos recept, ha valaki be akar rúgni. Nagy tűz, sok víz.

A szesz minket is elnyomott kissé. Gondolataim lustán és halványan

korsó fülét, csak szapora lélegzése mutatta, hogy él, mert még a szemét is lehunyta.

Szótlanul hallgattunk mi is, Dollárral. Bólogattunk és ittunk. Később Tóni ismét megszólalt:

Bezárta előttem az ajtót, pedig annyira szeretem, hogy nem élhetek nélküle... — Révedező szemmel ránk nézett: — Lánykorában sokat muzsikáltam neki szájharmonikán. Szerette. — Kis gondolkodás után még hozzátette: — Éjjeli zenét fogok neki adni...

Dollárból kitört a röhögés, de nyomban abbahagyta, mert megrúgtam gumicsizmája orrát.

Ketten segítettük Tónit a fehérre festett vaságyra. Le is vetkőztettük, le is fektettük. Aztán eloltottuk a lámpát, alváshoz készülődtünk. A sötétben, hanyatt fekve az ágyon én is elmosolyodtam. Mire is jó egy szájharmonika? Ez a szegények és gyerekek, külvárosok, búcsúk, bazárok és konyhák hangszere? Még pénzkeresésre sem alkalmas, nemhogy egy asszony visszahódítására. A szájharmonika másodrendű állampolgár a hangszerek világában. Eszembe jutott, hogyan kéreti magát Tóni, ha már nagyon unatkozunk, különösen szombaton és vasárnap, amikor magunkra maradunk a szobában és nógatjuk, hogy játsszon valamit. Ilyenkor leül a vaságy szélére, fészkelődik egy ideig, előveszi a tiszta zsebkendőbe csavart szájharmonikát, tenyeréhez ütögeti a sípsort, aztán a szájához emeli a hangszert. Nem fúj bele mindjárt, csak tartja a szája előtt, és ilyenkor a kisujja felett a kézfején sok ráncba szalad a bőr. Még egyszer ránk néz, mintha azt ellenőrizné, komolyan akarjuk-e, aztán megszólaltatja a hangszert. Mindig szomorú nótákat fúj ki rajta.

— Alszol? — szólalt meg a mellettem lévő ágyon Dollár.

— Nem — válaszoltam.

— Te — szólított meg ismét Dollár, és hallottam, hogy felül az ágyon. — Emlékszel arra, hogy tavaly, vénasszonyok nyarán az öreg orgonabokor másodszor is kivirágzott a templomkertben? Emlékszel?...

— Igen — kaptam fel a fejem és az első pillanatban nem értettem, mit akar vele mondani. Azt hittem, a sör ártott meg neki, de aztán kapcsoltam. — Igen, emlékszem — válaszoltam kis idő múlva és ezután még sokáig nem tudtam elaludni.

Másnap krémest adtak az üzemi konyhán az ebédhez. Mind a hár

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

TISZATÁJ
Szeged
Borsos Miklós.
1972 JAN

1021

Borsos Miklós: Visszanéztem félutamból

„A nagyszebeni ódon városháza mögött hajlott hátú, igazi macskaköves utca húzódott... Ennek egyik öreg házában laktunk, fönt az emeleten... a Balaton a kert végéből, a munkahelyemről nézve megidézi a tengeri élményeket, melyeket homokszemtől homokszemig, sziklától szikláig, zugtól zugig éltem át."

Nagyszeben és a Tenger: a kezdet és a nagy élmény. Az emlékezés két állomása közötti vándorút Borsos Miklós önkeresésének két évtizede. A székely fiatalember (akit a történelem vihara rövid időn belül kétszer sodor Nagyszebentől Győrig) művészetének, egyéniségének egyik lényeges összetevőjét hozza az erdélyi városból. Kis műhelyek, lámpavilágban pontos munkájukat végző mesteremberek közt nő fel, aranyműves szakmában szerez ismereteket, hogy aztán megélhetését, belső függetlenségét legyen mivel biztosítania a megérkezésig. A mesterség, az anyag, a munka szeretete jellemzi, sohasem enged a könnyebbik út csábításainak, legyen az izmusok divatjának megannyi túlkapása.

Egyéniségének másik vonása a panteista természetrajongás, a víz, a kő, a nap, a zöld iránti vonzalom latin—pannon derűje, s e tiszta ragyogás mélyén lappangó tragikum iránti fogékonyság, a francia—olasz tengerparton Pohárnok Zoltán társaságában tett gyalogos vándorút során gazdagítja. Ekkor találja meg alkotói világát, önmagát.

A két állomás, a kezdet és a lelki beérés közötti út hányódás, önkeresés csupán. Egy nyitott szemű, önmagát sokszor a „józan ész" ellenére is kalandokba űző, nyakas fiatalember bolyongása. A győri „ménekütt", a pesti hónapos szobák lakója, a későbbi főiskolás (aki Itália kedvéért odahagyja a tanári diplomával kecsegtető rangos intézményt), a festegető hölgyek megalázott „tanársegédje" örökös helyváltoztatásában is biztos érzékkel, céltudatos vállalkozókedvvel járja a maga útját. A további állomások évei, évtizedei — melyek nem szűkölködnek a változatosságban — már a befogadott élmény kifejezéséért vívott küzdelem jegyében telnek. Mert meg kell találni az anyagot, és meg kell vívni vele, s adott a környezet, mely béklyóival örökösen visszahúzná, szolgává alacsonyítaná a művészt.

Kettős vándorút Borsos Miklós vándorútja. Külső színtere a történelem, menekültektől zsúfolt vonatokkal, tankokkal, repülőgépekkel, emberi aljasságokkal, és emberi helytállásokkal. Belső színtere a művész önmaga, hányattatások, megaláztatások, értetlenségek közepette is töretlen bizakodással. Illyés Gyula emlékezetes mondása („Minden utazás annyit ér, amennyit közben önmagunkból beutazunk.") jelképe lehet Borsos Miklós életének. Mert külső-belső bolyongásában minden szépségnek-hatásnak kitárulkozik, s mégis maga marad, elődök nélküli és megismételhetetlen. Rajongással ír Firenze városáról, benne az európai kultúrát csodálja (ugyanúgy, mint egy későbbi utazása során a görög művészetben); tisztelettel vegyes kétkedéssel figyeli Kassákot („... aki akkor még orosz inget hordott,") és pontos vonásokkal jellemzett „körét"; szinte szoborba írja Kodály Zoltán szikár, kemény, mégis légiesen artisztikus alakját; s a kortárs-képzőművészekről (Picasso, Moore, Dali) mondott véleménye sem marad csípős megjegyzések, másszor józan mérlegelések, nem mindig hízelgő kultúrtörténeti összehasonlítások nélkül. Átélés és különállás, a teljesség igénye és állandó kritika jellemzik Borsos Miklóst. Huszadik századi ember, „modern" művész, anélkül, hogy rajongana a gépkocsi-inváziőért, az intézményesített turizmusért, a Salvator Dali átfestette bajuszos Mona Lisáért és a műkereskedelem lélek- és egyéniségpusztító jótéteményeiért. Elgondolkoztatja, hatása alá is vonja a roncsautókból szobrokat préselő művészet, tudja ugyanakkor, hogy a túlhajtott ötlet- és eredetieskedéskultusz idegen a kultúrától, múló hatásokra apellál csupán, nem érinti a lélek mélyrétegeit.

„Visszanéztem félutamból" — Borsos Miklós önéletrajzi írásának címe. E könyv nemcsak egy szobrász és grafikus életének dokumentuma, de olyan irodalmi alkotás, mely önmagában is helyet követel a magyar memoár- és útirajzirodalomban.

„Visszanéztem félutamból" — az út fel
könyv utolsó mondatainak tanúsága szerint
lélegzetét veszi. Gyökerek, kövek feszülnek
ket, miként az ember is a múlt mélyéből
azt, amiből a jelent alakítja, valósítja meg. A téli esték emlékező sorokat róvó ideje lejárt. A sajkódi író arcát az évtizedek alatt kialakítottam magamban, csak ki kell faragnom. Indulok a kert végébe, kalapácsomért és vésőmért, mert ősz óta befejezésre vár a fehér márványban alvó leány." *(Szépirodalmi, 1971.)*

SZEPESI ATTILA

Tamás Aladár: Börtönfalak árnyékában

A magának „csupán" történeti hűséget igénylő emlékezésekkel viszonylag könnyű dolga van a kritikának: a memoár megírásánál és értékelésénél a fő szempont egyaránt az, hogy a mű a tárgyalt „téma" belső, lényegi problémáit híven tükrözze. Primátusa a történetiségnek van. Sokkal bonyolultabb a helyzet az emlékanyag szépirodalmi, regényes feldolgozása esetén. Ekkor a szerzőt *elsősorban a művészi kompozícióalkotás* „szabályai" kötik. Azonban a valóság egy-egy darabja (az éppen megírandó emlékanyagrészlet) a maga történeti hűségében és zártságában nem mindig, sőt többnyire egyáltalán *nem ad művészi értékű egységet, kompozíciót.* Az emlékeket „formálni" kell: *a történeti hűségű metszetet* „zárt egész jellegével" bíró műalkotássá komponálni csak „történietlen" eszközökkel lehet; ebben a vonatkozásban válik a regényes emlékezés *részben* (művészi) fikcióvá. Ha azonban a nyers valóságot, az emlékanyagot csupán szervetlenül egészítik ki a fiktív részletek, akkor a regényesítés inkább hígítása, mint megformálása az anyagnak.

Ezt a dilemmát most megjelent harmadik önéletrajzi kötetében Tamás Aladár is csak a történeti hűség részleges csorbításával tudta feloldani. Mivel a halványodó emlékanyag adataival gazdaságosan kellett bánnia, s a „regényesítés", a művészi feldolgozás tömörítést kívánt, Tamás átcsoportosította néhány emlékmozzanatát. Pl. a *100%* történetéről írott tanulmányában felidézett egyik emlékét itt újra felhasználja — ezúttal más szöveg- és tartalmi környezetben. A *100%* példányszámáról *Vámbéry Rusztem*mel folytatott beszélgetését előbb egy jelentéktelen sajtópör, utóbb a nagy lebukás utáni vizsgálati fogsága eseményei között említi. (Vö. *A 100%* 36. lap és bírált könyve 36. lapját.) Ezt az önmagában jelentéktelen részletet azért érdemes megemlíteni, mert Tamás Aladár gyaníthatóan más alkalommal is felhasznált fiktív részleteket, ez persze joga az *írónak.* A regényes feldolgozás ellentmondásaiból adódik az is, hogy sok — a történész számára rendkívül fontos — „apróság" említetlenül maradt. *Révai József* például a börtönben írta első, kiforrott tanulmányait; ezekről, megszületésükről semmit sem tudunk meg.

A *Börtönfalak árnyékában* ellentmondása a börtöntémában rejlő nagy írói lehetőségek felismerésében és a felismert „egyedülálló írói feladat" felemás elvégzésében van. Hiszen Tamás Aladár tudja azt, „... hogy az esztendők, amelyeket idebenn töltünk, nem kizárólag életfenntartásunk és a börtönigazgatóság elleni küzdelmünk története. Fejlődésünk, egymás alapos megismerése és megértése, egykori kinti életünk újra- és újraelevenítése, belső felkészülődésünk a jövőre — ez számunkra a börtönélet tartalma igazában." És a kommunistáknak a börtönben sűrítve jelentkezett emberi problémáiról írva a rokonszenvvel, meleg színekkel ábrázolt *Poll Sándort* is így beszélteti: „Ha megírnád mindazt, ami szóba került közöttünk, egészen egyedülálló írói feladatra vállalkoznál. ... az itt összekerült, sokfajta embert kellene a sok-sok börtönéven keresztül úgy bemutatni, hogy egy nagy és egységes mű kerekedjék ki belőle." És valóban: Tamás Aladár a börtönélet mindennapjainak nagyon jó leírását

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 840-726

NÉPSZABADSÁG

1972 APR 18

Borsos Miklós próbaszínművész

Borsos Miklós szobrászművész gyűjteményes kiállítása

A kecskeméti Katona József Múzeumban gyűjteményes kiállítás nyílt *Borsos Miklós* Kossuth-díjas szobrászművész alkotásaiból. A tárlaton a művész mintegy százhetvenkét alkotása; szobra, érméje, tusrajza látható.

A nagyszabású tárlatot vasárnap *Horváth Attila* Bács-Kiskun megyei múzeumigazgató nyitotta meg.

a tv-adó 4 kW-os terjesztőteljesítménye megtízszereződik, tovább növek-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós szobrászművész

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

„Zodiakus" '72

Öt kiállítás az új évben

Esztergom fiatalságának egyik szívesen látogatott kultúr-centruma a megyei tervező intézet „Zodiakus" klubja. Népszerű, sokak által látogatott bemutatókat és előadásokat rendeznek itt. (Jelenlegi kiállításukon *Borsos Miklós* szobrászművész grafikái ugyancsak seregnyi érdeklődőt vonzanak.)

A „Zodiakus" klub 72-es ... elsőként Bartha

programjában elsőként
István festőművész tárlata
szerepel, majd Kassák Lajos
Párizsban, sőt az egész világon híressé vált kollázsait
mutatják be. Ezt követi Lengyel Lajos nemzetközi díjakat szerzett tipográfiai munkáiból és a harmincas évek
magyar valóságáról készült
szociofotóiból rendezett kiállítás. Ezután készülnek közszemlére Gross Arnold grafikusunk legszebb munkái, végül a „Sigillum csoport" festő-textilfestő, grafikai-ötvös,
és kerámikus munkáit láthatják itt az érdeklődők.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TANÁCSOK LAPJA

Borsos Miklós szobrászművek

732 ezer forintot irányzott elő.

— *A KECSKEMÉTI KATONA JÓZSEF MÚZEUMBAN kiállítást rendeztek Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotásaiból.*

— **Gyakran vesznek** részt közös rendezvényeken a váci tanácstagok. Legutóbb a városi tanács

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET
1972 JAN 2 0

Borsos Miklós

A humánum dallama

Emlékbeszéd Karinthy Frigyes sírkövének avatásán

A Kerepesi temető művészparcellájában, nem messze Krúdy Gyulától, Csontvárytól, Móricz Zsigmondtól nyugszik Karinthy Frigyes. A fővárosi tanács az írónak most új síremléket állított, amelyet szerda délelőtt avattak fel.

A síremlék, Borsos Miklós alkotása, aszkétikusan egyszerű, szikár bronzfigura, Karinthy gondolati tisztaságának, emberi tartásának állít emléket. A felavatásra összegyűltek az író egykori barátai, pályatársai, tisztelői. *Illyés* Gyula és *Simon* István helyezte el a síron az Írószövetség koszorúját. Az Irodalomtörténeti Társaság nevében *Tolnai* Gábor akadémikus helyezett el koszorút. Az alábbi emlékbeszédet az avatáson *Benedek* István mondotta.

Harminchárom és fél esztendeje történt, hogy Karinthy Frigyes váratlanul és idő előtt távozott az élők sorából. Hogy mennyire idő előtt, csak utólag tudtuk felmérni. Hiszen 51 éves volt — pontosan amennyi most a kisebbik fia —, nekünk mégis régóta egy a mesterek közül, akikre áhítattal néztünk fel.

Különös szerencséje a nemzedékemnek, hogy együtt élhettünk azzal az írástudó generációval, amely nemcsak irodalomra tanított bennünket, hanem humanista mentalitásra, ideológiai tisztaságra, emberi és írói helytállásra is. És ez már akkor tudatos volt ŏbennük is, mibennünk is.

Országos hírű író volt Karinthy, közkedvelt humorista, a nemzet nevettetője, egy új groteszk műfaj kitalálója —, de mi már akkor tudtuk, amit a nemzet csak késve tanult meg, hogy sokkal több ennél: költő, filozófus, pszichológus, és mindenekfelett a humán etika nagy tanítója. Kacagtunk ragyogó eleme-játékain, élveztük sziporkázó humorát, mindig telibe találó szellemességét, ámultunk sokoldalúságán, műveltségének gazdagságán, ítéletének biztonságán, kritikájának fennsőbbségén, de eltanulni nem ezt akartuk tőle, hanem: a magatartását. Pedig gúnyolta ezt a szót is — ma mindenkinek „magatartása" van, mondta fitymálva, amikor valójában oly kevés ember tudta megtartani önmagát —, mégis ebben éreztük tanításának nagy erejét: tartást adott, helytállást példázott.

A talmiságon átlátott, a hamis szólamokat nevetségessé tette, de a humánum magasztosságát soha szem elől nem tévesztette. A nagy tréfacsináló semmit nem vett annyira komolyan, mint az erkölcsi tisztaságot. Humoreszkjeiben, novelláiban, drámáiban és költeményeiben mindig a lényeget kereste: az emberi tisztességet. A butaság és komiszság elcsüggesztette, de nem törte meg, újra meg újra harcba indult a tisztaságért, jóságért, szépségért. Dédelgetett magában egy magasztos dallamot, amelyet egyszer, majd, megszólaltat — és akkor minden elnémul, és béke száll a szívekbe.

Zavaros, gyötrő, kúsza életében ez a vágy éltette, lelkét ez a hit melengette. És mi, akik mesterünknek vallottuk s valljuk ma is, hallottuk ezt a dallamot, halljuk ma is. Nem kellett a cirkusz magasába felkúsznia, bizonytalan egyensúlyi helyzetben vonóját a hegedűre illesztenie: egész élete volt ez az akrobatamutatvány, a humánum dallama végig zengett, töretlenül. Büszkék és boldogok vagyunk, hogy hallhattuk és megértettük.

Az író és humorista emlékét nem a sírkő őrzi, hanem az életmű és az emlékezés. Egy emberöltő múltán többen emlékeznek Karinthy Frigyesre és életművére, mint ahányan életében ismerték. Ez a szeretet, ez az emlékezés az igazolása. A sírkő csupán a kegyelet jele.

Volt sírköve eddig is, a fiúi kegyelet állította. Most a Fővárosi Tanács szükségét érezte annak, hogy az egész nemzet kegyeletét juttassa kifejezésre, ezért állította az új sírkövet, Borsos Miklós szobrászművész munkáját, amely modernségével azt akarja kimutatni, hogy ebből az írói munkásságból és emberi magatartásból semmi sem ment veszendőbe: Karinthy tanítása ma is elevenen él, a dallam töretlenül szól. És vagyunk még, egyre többen vagyunk, akik halljuk.

Benedek István

járás.

— **Kigyulladt egy négyemeletes lakóház** a kelet-franciaországi Belfort városában kedden este. A tűzvészben két ember életét vesztette, s öten megsebesültek. A tűzoltóknak csak két óra múltán sikerült a lángokat elfojtaniuk.

— **FÉKTÁVOLSÁGON BELÜL EGY TEHERAUTÓ ELÉ LÉPETT** Dunapatajon Vörös Pálné 48 éves helybeli lakos, s a jármű elgázolta. Az asszony a kórházban belehalt sérülésébe.

— **Közepes erősségű földlökések** rázták meg kedden éjszaka Északnyugat-Olaszországot. A Mercalli-skálán mért hármas, illetve négyes erősségű rengések károkat nem okoztak, mindössze az áramszolgáltatás szakadt meg. Sokan azonban pánikba estek, s elhagyták otthonaikat.

— **Vízvezetékeket akartak megmérgezni,** s halálos betegségeket próbáltak elterjeszteni Illinois államban, ezzel a váddal tartóztattak le Chicagóban két fiatalembert. A 18 éves, illetve 19 éves vádlottaknál nagy mennyiségű tárgyi bizonyítékot találtak, közölte az ügyészség.

— Dr. Benedek István „Örömmel élni" című népszerű eladássorozatát 1972. évben is folytatja a szabadság-hegyi Jókai Klubban, XII. ker., Hollós u. 5. sz. január hó 21-én, pénteken este 6 órakor. Minden kedves érdeklődőt szívesen várunk. ×

— **Elrabolta négy fegyveres férfi** szerdán Lorenzo Zabalát, egy motorokat és kerékpárokat gyártó spanyol üzem igazgatóját Abadianóban. Az emberrablók írásos üzenetet hagytak hátra, amelyben közlik, az ETA baszk szeparatista szervezet tagjai, s követelik, hogy a gyár vegye vissza a múlt évben jogtalanul elbocsátott 183 munkást, emelje fel a munkabéreket, s javítsa a munkakörülményeket. Amennyiben az igazgatóság nem teljesíti a követeléseket, Zabalát megölik.

— **HALÁLOZÁS.** Drága férjemnek, **dr. Gáti Lorántnak** hamvasztás utáni búcsúztatása 1972. január 21-én, pénteken 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Dr. Bogdán Györgyi. ×

— **Özv. Sváb Kovács Istvánné** sz. Gáll Rózsa, a legjobb édesanya, nagymama és dédnagymama január 16-án csendesen elhunyt. Búcsúztatása a Megyeri úti temetőben lesz január **24-én 12 órakor.** A gyászoló család. ×

— Mély **fájdalommal tudatjuk,** hogy **Lomb Marcell** mérnök, az Építésgazdasági és Szervezési Intézet főmunkatársa hosszú szenvedés után csendesen elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása január 24-én déli 12 órakor a Rákoskeresztúri temetőben (Kozma u. 6.). A gyászoló család. ×

— Fájó szívvel tudatom, hogy felejthetetlen férjem, **Takács Ferenc** gyógyszerész 84 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása január 24-én 1 órakor lesz. Kozma u. 6. Takács Ferencné sz. Kincs Böske. ×

eszre, hogy nem épp
Renault-ján nem a leg
ságosabbak már az
csok. Venni kellene, d
hol lehetne gumihoz ju
karácsonyt szeretnék
dostul a Tátrában tölte
ilyen időben, csúszós
ezzel a lepra kerékkel
is lehet útnak indulni.

— Ne is álmodj mos
roncsról — mondta a sogora
—, mert mivelhogy január
egytől emelkedik az abron-
csok ára, még ha volna is,
eltűnne. Nem tudsz szerezni,
ha csak olyasvalaki...

Olyasvalaki. A Kázmér bá-
csi az autóiparban volt igaz-
gató.

— Jaj, fiam, én átszólhatok
a volt kollégáknak, de mit ér
egy szegény nyugdíjas szava?
Meg annyi ellenségem volt.
Meg nem is tudom, kire tar-
tozik...

Barátunk négy napig be se
ment a hivatalába, és amikor
benn volt, akkor is csak gu-
miügyben telefonálgatott. A
Rózsi néni szólt az Imre bá-
csinak, az unokaöccs a meny-
asszonya sógorának, ajánló-
levelek mentek, és reménytelen
telefonok jöttek. Még or-
vosi bizonyítványt is küldött
az illetékes Felügyeleti Ható-
ság illetékes Főhatóságához,
hogy egészségi okokból maga-
lati levegő kell, Tátra kell és
a Tátrához gumiabroncs kell...

emberek... igaz, Géza?

— Pontosan így gondolom,
Matyi bátyám. Itt van az én
kislányom is, akinek a sor-
sa...

— No látod. Egy gyerek
sorsa... azért a szülő tegyen
meg mindent. Barátok va-
gyunk. Nyíltan. Örülök, hogy
feljöttél. Gézám, az istenért,
nem tudsz valakit? A Piros-
kánk mindenáron fogtechni-
kus akar lenni...

4.

Panaszos levél a kórházból:
„...és kérlek, gyere be
hozzám, mert nagyon rosszul
bánnak itt velem... hogy
csak egyet mondjak: a nővér
kiosztja reggel a napi gyógy-
szeradagot, és tudod mit
adott nekem? Három darab
fél tablettát. Mert én egy
szegény özvegyasszony va-
gyok. Bezzeg a szomszéd
ágyon a Kozákné mindenből
egész tablettát kapott..."

Fehér Klára

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
1971 MÁJ 18

SZENTENDRE 1021 Borsos Miklós

ÚJ SZOBROK

Öt esztendővel ezelőtt nyílt meg Szentendrén a város egyik nevezetessége, a *Szoborkert*. Akkor még csak neves szobrászművészek — *Borsos Miklós, Kerényi Jenő, Kiss István, Mikus Sándor, Somogyi József* és mások — alkotásainak gipszmásait láthatták itt az érdeklődők. Ez a szabadtéri tárlat érdekes volt így is, bár nem nyújtotta teljességgel az eredeti, nemes anyagokba formált alkotások élményét. Ezért is indult el egy olyan helyes törekvés, hogy a gipszmások helyére mielőbb eredeti alkotások kerüljenek. A sort *Buza Barna* szobrászművésznek Medgyessy Ferencről készített terrakottája nyitotta meg és folytatódott *Tar István:* Ferenczy Károly, *Váradi Sándor:* Dózsa és *Szamosi Soós Vilmos:* Vignaliné című alkotásával.

Május első napjaiban hat újabb eredeti szoborral gazdagodott a parkmúzeum. *Laborc Ferenc* Torzója, *Szabó Iván* Korsója, *Wilt Tibor* Üdvözlet Velencének és Kentaur című alkotása, valamint *Rózsa Péter* Kohászok és *Árvai Ferenc* Harsonás című műve került a Szoborkertbe. Előrelátható*an a nyáron még újabb* [illegible] *művel*

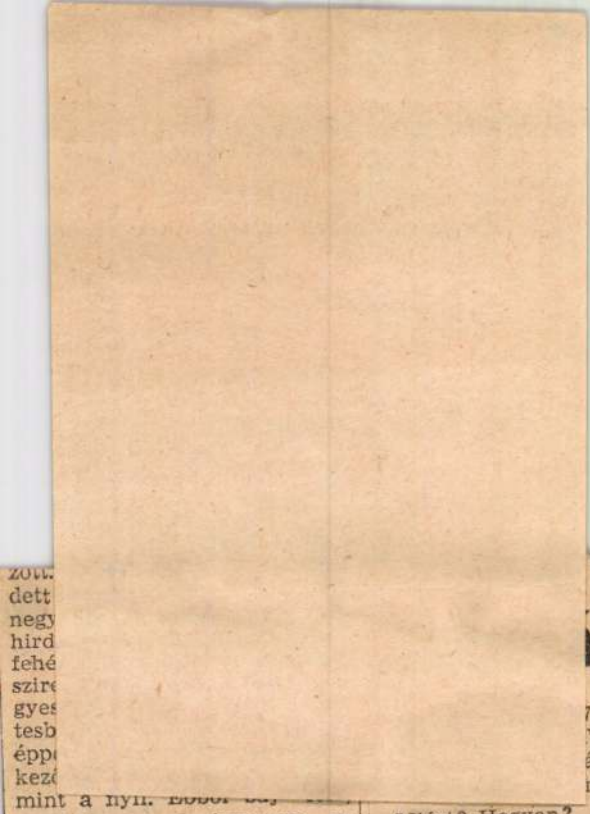

zott.
dett
negy
hird
fehé
szire
gyes
tesb
épp
kez
mint a nyn. [illegible]
gondolom, mert ismerem az utat, tudom, hatalmas kátyúkból, széttöredezett betondarabokból áll a javítás idejére kijelölt kényszerű — rövid! — szakasz. A Volvo megy. Bevág, de már későn. A szembejövő Moszkviccsal összeakadnak. Horpad a lemez, törik a lámpa. A Moszkvicsos majdnem sír dühében. A Volvo vezetője: „Mit van úgy oda? *Megfizeti a biztosító!*" Persze. A kárt. És a dühöt, a javítóműhelybe járogatással elveszett időt, az idegeskedést?

Este. Fényszórók párharca. Ötből egy veszi le tompítottra a fényt. A többi? Nem érdekli. Megy. Mint aki egyedül van az országúton. A szembejövő árokba fordul, elvakítva elüt egy kerékpárost, belerohan valakibe? Érdekes? Nem érdekes. Keresztbe kötött meg fölpiszkált fénysz[illegible] félszeműek

[illegible]yberb

[illegible]lás

[illegible]77 forintról
[illegible]elefongyár
[illegible]égének al-
[illegible]részében.

Miért? Hogyan?

húsz-huszonot [illegible]
gazdagodik a szentendrei [illegible]
badtéri tárlat.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1971 MÁR 25
1021

Borsos Miklós

A Cs. m. H. vendégkönyve:

Borsos Jeno

„Akov a szem oda tekint, / akna robban / némán, de annál hirtelenebben / az idegekben" — írja Borsos Miklós egyik szobráról szóló versében Illyés Gyula. A szobor beszél: „A márvány dübörgő hangjaival."

Szobánk falán a művész egyik rézkarca. Karcsú lányalak a tó partján, messze benn a vízen halászladik, a víz fölött, végtelenbe lendülő spirálvonalaiban az alkonyat ragyogó napja. Mindig Kosztolányi verssorát idézi fel bennem a kép:

„Tündér Tihany, felelsz-e [énnekem,
ha azt mondom
[mégegyszer: ifjúság?"

Nem véletlenül ihlet költőt és idéz fel verset Borsos Miklós művészete. Világhírű szobrászunk keze által megmunkálva a kő, a márvány, a bronz gondolatok hordozójává válik. Szellemivé, egyidejűleg azzal, hogy megőrizte öntörvényeit az anyag minden eredendő szépségével együtt.

Nagy élmény volt Borsos Miklóssal találkozni. Előbb egy irodalmi est pódiumán a könyvillusztrációkról beszélt. Szüksége van-e a könyvnek, az irodalmi alkotásnak az illusztrációra — kérdezték meg tőle.

— Nincs szüksége — válaszolta a szobrászművész, maga is számos kitűnő illusztráció alkotója. — Az irodalomnak el kell tudnia mondani mindent. A könyvnek nincs szüksége rá, de az embernek igen. Kell a kép, a látvány. Az irodalom illusztrálására mindig is volt igény. Az illusztrálás története a görög vázákon kezdődik. Keveset tudnánk az Odüsszeia világáról, ha ezek a vázarajzok nem maradtak volna ránk. A középkori könyvekben is jelen volt a kép. A reneszánsz sem nézte le gőgösen a műfajt, művelte szívesen. Későbbi nagy alkotók sem röstellték: Rembrandt, Doret vállalkoztak rá. Majd egy sivár korszak után, amikor a könyv pusztán ipari termékké változott, Toulouse-Lautrec is, napjainkban Picasso is.

Majd a jelenhez érve fölmerült a modern művészet problémája, és a szürrealista, az absztrakt irányzatok megítélésének kérdése. Erről így beszélt Borsos Miklós:

— A művészet tulajdonképpen mindig reális. Nincs absztrakt, de az van, hogy nem mindenki ismeri eléggé a jeleket, amelyekkel a művészet dolgozik. Az olasz rajz szó, a „diségno" a jel, a „segno" szóból származik. A rajz valóban mindig jel, mindig benne a szándék, hogy kifejezzen valamit. És a jel beszél. A G jel, ugye, érthető itt nálunk mindenkinek, aki nem analfabéta. De csak azért, mert gyermekkora óta ismeri. Azt a jelet, ami a G-nek a szanszkrit nyelvben megfelel, érti-e mindenki? Meg kell ismerni a jeleket, hogy szöveggé álljanak össze, tartalommá. Ugyanilyen megismerés kérdése, hogy idegen-e valakinek a modern művészet. Nem szükségképpen idegen az embertől az ábraszerű rajztól eltérő jelszerű rajz, művészet. A fiataloknak főként nem.

Az előadás után arra kértem Borsos Miklóst, beszéljen arról, hogyan lehet eljutni a jelek — a modern művészet betűinek — megértéséhez. Hiszen ezt iskolában nem tanítják. Mit tanácsol olvasóinknak?

— Hogyan? Mint nekünk, akik műveljük ezt. Gyerekkorunk óta ebben élünk, tanuljuk, hogy művelhessük. A megértéshez is a gyerekkorban kezdett fokozatos ismerkedés szükséges.

— A tengerész honnan tudja, amikor hajója az Adriáról az egyforma tengeren a Földközi-tengerre ér, honnan tudja, hogy már másik tengeren jár? Pedig tudja! A restaurátor, a képkereskedő gyereke honnan ismeri meg egy pillantás alatt, hogyha hamisítványt lát és nem valódi alkotást? Onnan, hogy naponta lát remekműveket.

— Miért kívánják az emberek éppen a művésztől, aki szellemit és anyagit egyesít, hogy munkája rögtön érthető legyen? A tengerész is sokáig térképpel a kézben járja a vizeket, amíg meg tudja különböztetni a tengereket. Térképpel kell járniok azoknak is, akik a művészetet valóban érteni akarják. Rengeteg jó könyv, jó lapok segíthetik őket térkép gyanánt. És nyitott lélekkel közeledjenek.

A tanítást megköszönve a művész jelenlegi munkái felől érdeklődtem: — Most fejeztem be Karinthy síremlékét és Janus Pannonius szobrát. Utóbbi a pécsi püspöki parkba kerül. Elkészítettem a Nulla Kilométerkő modelljét. A mostani helyett, a Lánc-hídnál állítják majd fel. Sokára, amikor véglegessé rendezik a környéket a Vár újjáépítésének munkálataiban. A fölvezető siklónak is meg kell épülnie előbb. Ezek voltak a nagyobb munkáim mostanában, és elkészültem Németh László, Illyés Gyula és önmagam szoborportréjával is. Munka van bőven.

CSONTOS MAGDA

Tanácskozott a megyei választási elnökség

Szerdán Szegeden, a megyei tanácsházán levő hivatalos helyiségében ülést tartott a Csongrád megyei Választási Elnökség. Az elnök, Ökrös János, tájékoztatta az elnökséget a választások előkészítő munkáiról, az eddig megtartott jelölőgyűlések tapasztalatairól. A megyei választási elnökség megállapította, hogy mind az országgyűlési választókerületekben megtartott jelölőgyűléseken, mind pedig az eddig megtartott helyi tanácsi választókerületi gyűléseken a jelölések megfeleltek a törvényes előírásoknak. Teljes mértékben a törvényesség szellemében történtek — a helyi társadalmi igénynek megfelelően — a kettős jelölések is. A helyi tanácsi választókerületek közül 29 helyen történt eddig kettős jelölés.

...ögyűlésre

kellene...

szeged összekötésére épül majd meg, milyen áldozato-

MI LESZ A HAGY

Új módszer — régi alapon

2. Háromesztendős, céltudatos, de jobbára eredménytelen tevékenység után csendesen „kimúlt" a makói hagymakísérleti bizottság. Olyan céllal alakult e társadalmi testület, hogy kidolgozza a korszerű technológiai rendszert, amely lehetővé teszi a hagymatermelő gazdaságok gazdaságosabb nagyüzemi termelését. A bizottság programjában a három legközelebbi cél ez volt:

1. A dughagymás termelés korszerűsítése;

2. A magról való termelés fejlett hazai technológiájának kialakítása;

3. A betakarítás, a raktározás, a raktári kezelés legcélszerűbb technológiájának kiválasztása.

A hagyományos makói hagymakultúra közismerten a fekete mag, majd a dughagyma előállításából és végül a harmadik évben az étkezési hagyma megtermeléséből áll. Olyan elgondolás vezette a bizottságot, hogy lehet növelni a hagyományos művelési mód előnyeit, és csökkenteni hátrányait. Ennek alapján a munkaműveletek gépesítésére, a növényvédelem megoldására, a betakarítás meggyorsítására és végül az önköltségek jelentős csökkentésére van szükség. Azzal a kérdéssel fordultunk *Borbás* Józsefhez, a hagymakísérleti bizottság volt társadalmi elnökéhez, hogy vázolja, mennyiben gyümölcsözött a munka?

Szórt vetés a dughagymánál

Mielőtt rátért a válaszra a makói Lenin Tsz elnöke, aktuális tanulmányt vett elő szórt vetésű étkezési hagyma termelésének kialakulását. A MEK-kel kooperálva a Lenin Tsz 150 holdon, a Kossuth Tsz 100 holdon kézi duggatás helyett vetőgéppel szórja a barázdába a dughagymát. A kísérleti területen megszabadul a tagság a hagymarakás nehéz munkájától, s egyre több gazdában ötlik fel a gondolat, meddig lehet elmenni a szórt vetésű termelástechnikával. Erre azonban csak ez az év ad választ a kísérleti gazdaságokban.

Nyitott kapuk döngetése

Ha azt nézzük, hogy az Országos Mezőgazdasági Könyvtár már 15 esztendeje kiadta Anikin és Bronstein szovjet szakemberek munkáját a traktorra szerelhető dughagyma vetőgép alkalmazásáról, nehezen lehet szó Makón a technikai újításról. Moszkvában látott napvilágot a közlemény, amelynek szó szerinti fordítása így hangzik:

„1955-ben az SZLSZ—4 vetőgép helyett az ipar HTZ—7 traktorra szerelhető SZLN—6 típusjelű, új vetőgépet bocsát ki. E vetőgép szerkezetét a Zöldségtermesztési Kísérleti Intézet által megszabott agrotechnikai követelmények alapján az összszövetségi Mezőgazdasági Gépgyártási Intézet dolgozta ki. Az SZLN—6 vetőgép a dughagyma 45 cm sorközzel való vetésére szolgál. A vetőgép 2,7 méter fogásszé-

tehát a hagymakísérleti bizottság a szórt vetés „felfedezésével".

Nem várnak frontáttörést

Világszerte elterjedt a magról való vöröshagyma termesztés technológiája. Hollandiában, Amerikában, vagy éppen Lengyelországban nagyszerű eredményeket produkálnak ezzel a módszerrel. Nálunk azonban nincs olyan hagymafajta, amely megbízhatóan teremne a hazai viszonyok között. Természetesen csak az öntözéses termesztés jöhet szóba, amelyhez megfelelő természeti adottság, vízgazdálkodási berendezés kell.

Tavaly a Gorzsai Állami Gazdaságban, a nagymágocsi Hunyadi Tsz-ben, s még egy sor helyen kisebb-nagyobb táblán folytattak korszerű magtermesztéses kísérleteket. A hozam 60—80 mázsa körül alakult, s főleg beltartalmi vonatkozásban mara... alatta a makói fajta dughagymás hozamnak. Megfelelő körülmények között elérhető a 100 mázsán felüli termés is holdanként. A hagyma nem annyira raktározható, mint a hagyományos makói, de rendkívül megfelelő az étkezési, fogyasztói célokra.

Sajnos jóval több erő, energia, anyagi, szellemi befektetés jutott a dughagymás termelástechnika fejlesztésére, mint a magvető-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

OKT 5

Dolgozók Lapja

Borsos Miklós szobrász-művész

Ötmilliós rendelés

Elkészült a szövetkezeti fa- és bútoripari kiállítást záró gyorsmérlege: az „Otthon '73" összesen mintegy 5 millió forintnyi rendelést eredményezett.

Noha a bemutató általában a házgyári lakásépítési program jegyében zajlott — amiben természetesen a szövetkezeteknek is megvan a maguk helye és szerepe, — a konzervatívabb igényekhez is alkalmazkodó szövetkezeti „kollekció" nem kevés sikert aratott. A kiállított garnitúrák mindegyike elkelt, s a helyszíni megrendelések lekötötték a jövő évi termelés jelentős részét is. Köztudott, hogy a tetszetős, modernebb kivitelű berendezések, egyedi bútorok mellett a Magyarországon készülő stíl-bútoroknak több mint 90 százalékát a szövetkezeti ipar gyártja, s így lényegében a szövetkezetek jó munkájától függ a magyar stíl-bútor exportjának jövője. A kiállításon most alkalom nyílt megismerni a hazai közönség ezirányú igényeit is.

A rendező bizottság díját is stíl-bútor, a Szikra műbútor asztalos ktsz. „Weimar" nevű garnitúrája kapta. Vásárdíjas a „Promontor" kárpitozott barokk garnitúra, amely az Ülőbútor és a Béke kárpitos ktsz közös produktuma. Vásárdíjat kapott a Pécs asztalos ktsz fehér-sárga rokokó hálógarnitúrája is.

A nyertesek a díjak mellett megkapták Borsos Miklós szobrászművész alkotását, azt az emlékplakettet, amelynek hátoldalán a „25 éves a szövetkezeti fa- és papíripar" felirat olvasható.

gol kormánytól, hogy változtasson a kelet—nyugati enyhülés folyamatában követett passzivitásán és vállaljon pozitívabb szerepet ebben a fejlődésben.

Ezt a követelést a kongresszus határozatban is támogatta. Rá kell kényszeríteni a kormányt arra, hogy támogassa az európai biztonsági értekezlet mielőbbi összehívását.

Kairóban

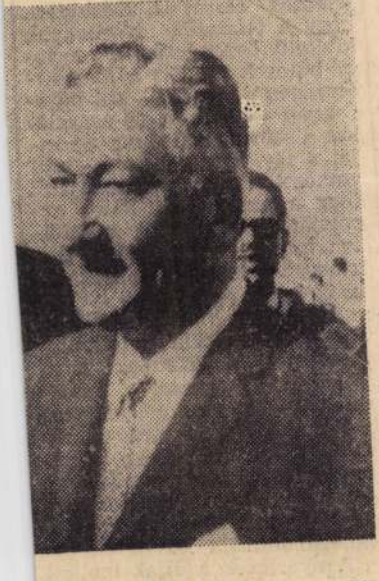

nba érkezett Bijedics jugoszlá
zidki egyiptomi kormányfő üd
ől) a kairói repülőtéren
(Telefoto — AP—MTI—K

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Borsos Miklós

1021

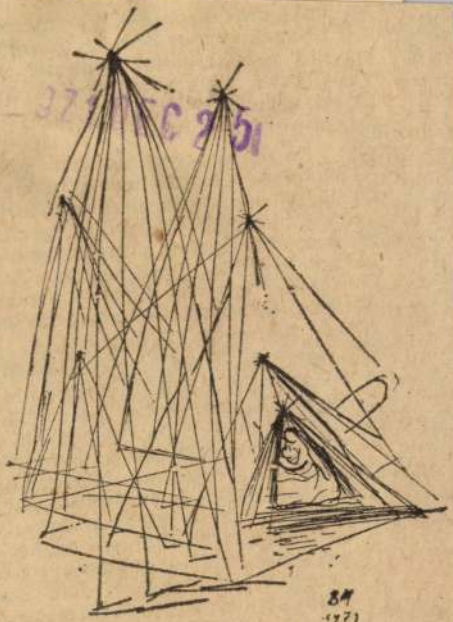

Borsos Miklós rajza

erben

ezni sem il-
ncsolták ezt

A földesúr különféle fortélyokhoz is folyamodik. Helyzete valóban aggasztó, egyes vidékeken a falvak tucatjai néptelenednek el. Eddig is szökdöstek a jobbágyok erre-arra, főleg a legközelebbi mezővárosba, de ami most észlelhető, az már katasztrofális. A kormányt, sőt Bakóczot is kezdi aggasztani ez a jelenség: ilyen tömeges jelentkezésre nem számítottak. Lassan elnéptelenedik az összesen mintegy huszonötezer jobbágyfalu. (Ötven-hatvan fegyverre fogható férfit számíthatunk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 JUL 2
KORTÁRS

1021

Borsos Miklós

Szerkesztőségi hírek

Újabb ismertetés Petőfi-számunkról: Ungheria d'Oggi (Róma) 1973. 1. sz. Az olasz folyóirat átveszi Szabolcsi Miklós *Költő – hatalom – forradalom* című tanulmányát is, a varsói Literatura na Swiecie 1973. 3. számában pedig Jerzy Jakubiuk *Petőfi Lengyelországban* című összefoglalását olvashatjuk. – A Die Weltwoche (Svájc) 1973. jan. 24-i száma Rab Zsuzsa (1972. 10.) és Szilágyi Ákos (1972. 4. sz.) verseit, az Új Szó (Pozsony) 1973. május 30-i száma Iszlai Zoltán, Kocsis Rózsa és Horpácsi Sándor Jász Dezső, Mácza János és Hidas Antal könyveiről szóló kritikáit veszi át lapunkból (1973. 3. sz.).

*

Cikkek a Kortárs közleményeiről: a Társadalmi Szemle áprilisi száma Kővágó László *A nemzetiségi művelődésügy Magyarországon* című tanulmányát (1973. 3. sz.), az Inosztrannaja Lityeratura (Moszkva) májusi száma Vadas József Borsos Miklósról írott esszéjét (1972. 11. sz.) ismerteti. – Az Élet és Irodalom 1973. jún. 2-i száma Mezei András Vészi Endrével folytatott beszélgetését közli az író új elbeszélés-sorozatáról, többek között folyóiratunkban megjelent *Kacsasült délelőtt tízkor* (1973. 5. sz.) című novellájáról.

*

Május 2-án a Dunai Vasmű Vörösmarty Könyvtára, 21-én a törökszentmiklósi Járási Könyvtár rendezett Kortárs-estet.

*

Júniusi számunk 1001. lapján Balogh László rajza alatt tévesen Deim Pál neve szerepel, az 1002. lapról lemaradt a DOKUMENTUM-rovatcím. Olvasóink és festőművész-munkatársaink elnézését kérjük.

KORT

VAKMERŐSÉG

SZÉLESVÁSZNÚ SZOVJET FILM

RENDEZTE:

GEORGIJ JUNGVALD-HILKOVICS

FŐSZEREPLŐ:

NYIKOLAJ OLJALIN

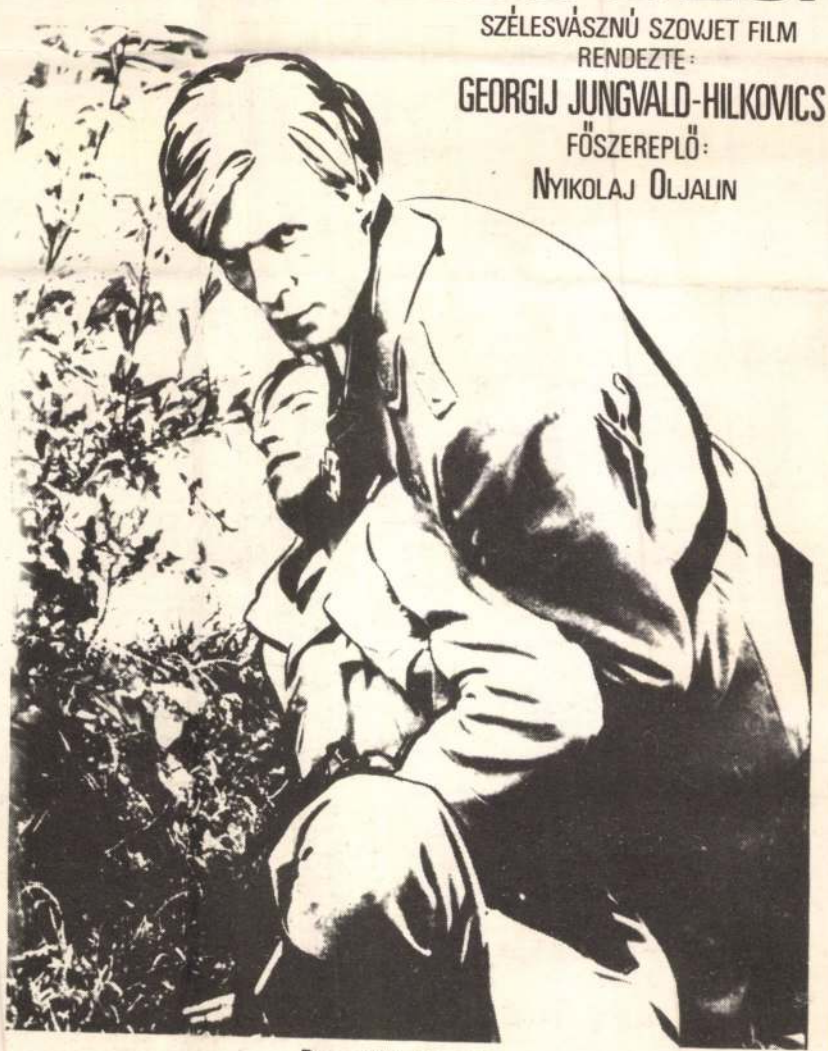

Bemutató: július 12.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Magyar Hírlap

1973 OKT 12

Borsos Miklós
1021

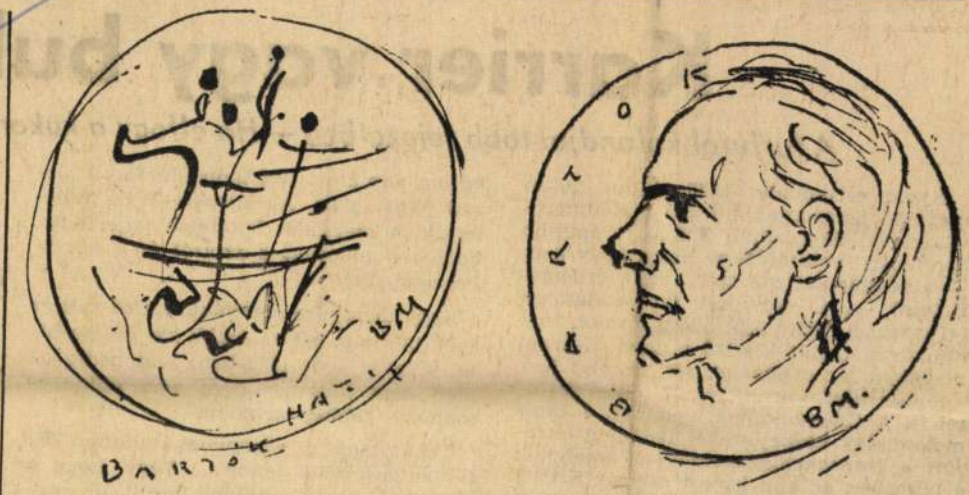

Borsos Miklós tanulmányrajza a Bartók-éremhez

Karrier vagy bul

A furfurol kalandjai több fejezetben — Ha elfogy a kukori

Nyolc esztendeje, 1965. július 20-án meglepő javaslattal állt elő a Hódmezővásárhelyi Szolgáltató Vállalat: épüljön keretében *furfurolüzem*. Hogy, hogy nem — a részleteket ma már aligha érdemes firtatni —, a vegyipari tapasztalatokat teljességgel nélkülöző, addig hordót, tűzoltótérat, téglát készítő tanácsi kisüzem *megkapta az engedélyt*, sőt, az első fordulóban kért, körülbelül 27 millió forintot is. A Chemolimpex, valamint a Chemokomplex közbejöttével 1967-ben *létrejött a tranzakciós szerződés*, amelynek értelmében az alig ismert osztrák SÄVÖ cég terveivel, a hírneves nyugatnémet *Escher—Wyss* vállalat szállítja és szereli fel a berendezést. Méghozzá olyan sebe-

három nap alatt 19,4 tonna furfurolt „izzad" ki a gyár. Az Escher—Wyss fellélegzik. A szerződés feltételeit teljesítette, *boldogan távozhat a színről és a következményektől.*

Hogy mennyire *szemfényvesztés* volt ez a három nap, azt az újabb két év igazolja. A gyár sem 1972-ben, sem pedig az idén nem tudott, illetve nem tud ezer tonnánál többet termelni.

Tehát kudarc, visszavonhatatlanul? Ez *túl súlyos* ítélet lenne... Tény, hogy a beruházás ötször annyiba került, de csak felére képes, mint amire tervezték! Igen ám, de közben *újabb fordulat* következik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-868, 337-748, 340-726
1973 AUG 11

KÉPES ÚJSÁG
Budapest

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós illusztrációja
A Tűz ünnepén című Ady-vershez

„A népművészet
A felgyülemlett, jelenlévő múlt,
hatékony emlék,
mely irányitja a jövőt."

József Attila sorai tekintenek a Magyar Nemzeti Galériába belé látogatóra ezen a reprezentatív kiállításon, mely körülbelül ez munkán keresztül szemlélteti népi alkotóművészeink húsz esztend kiemelkedő munkásságát. Bemutatja a népi iparművészet négy j lentős szakágának (faragás, hímzés, fazekasság, szőttes) legszeb változatait, és jól szemlélteti, hogyan válik a hagyományos népi d szítőművészet népi iparművészetté. A régi díszítőmotívumok alka mazásával, illetve továbbfejlesztésével miképpen jönnek létre a le különbözőbb formájú és technikai kivitelű tárgyak.

A kiállítás gazdag anyagában számos példa bizonyítja azt i hogy a népi iparművészek tevékenysége nem merül ki a hagyomá nyos népművészet másolásában, ismétlésében. Hogy néhány neve is kiemeljek a legkiválóbb alkotóművészek közül: id. Kapoli An tal faragó, aki már 1954-ben megkapta a Népművészet Mestere ci met, majd a Kossuth-díj III. fokozatát is. A kalocsai hímzés terve zői között kiemelkedő tehetség volt Király Ilus, aki a hagyomá nyos motívumokból alkotott újabb és újabb kompozíciókat. A me zőkövesdi hímzőasszonynak, Kiss Jankó Borinak már szobra i van. Kiemelkedőek még például Gyenei Józsefné szürrátétes mintá

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 5

Magyar Nemzet

Borsos Miklós szobrász sikere

Budapesten.

— **Átadták a Pro Musica nemzetközi rádióműsor-verseny** díjait csütörtökön. Dr. Kiss Kálmán, az MRT elnök-helyettese köszöntötte a döntőbe jutott nyolc rádióadó szerkesztőjét és átadta a fődíjat, Borsos Miklós szobrászművész ez alkalomra készített szobrát Elaine Padmore-nak, a BBC szerkesztőjének, A bredoni nyár című műsoráért.

— Mint az
már utaltam, a szocializmus
építésében elért előrehaladás-
sal párhuzamosan módosult,
gazdagodott a statisztika sze-
repe, feladata. A jövő követel

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós szobrászművész

Népszava

1972 MÁJ 31

gyerm...

Szobrot állítanak Kanizsai Dorottyának

A siklósi — június 11-én sorra kerülő — várfesztiválon újabb szép szobrot avatnak: *Perényiné Kanizsai Dorottya* tiszteletére. A siklósi vár hajdani nagyasszonya az 1526-os mohácsi vész magyar hősi halottainak eltemettetésével írta be nevét történelmünkbe.

Az egész alakos szobrot — Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotását — a várpalota előtti parkban, Kanizsai Dorottya híres füveskertjének közelében állítják fel. *(MTI)*

1001

rangú vendég tiszteletére
Dr. Fidel Castro Kádár
János társaságában ellé-
pett a díszszázlóalj előtt
s köszöntötte az egységet
Fehér inges, vörös nyak-
kendős úttörők kedves
kedtek virágcsokrokkal a
vendégeknek, akik ezután
a fogadtatásukra megje-
lent magyar közéleti ve-
zetőket, a diplomácia
képviseletek vezetőit és
tagjait, továbbá a buda-
pesti kubai kolónia tagjait
üdvözölték.

A Kubai Kommunista
Párt Központi Bizottságá-
nak első titkára köszön-
tötte ezután

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUL 4 -

Nógrád

Borsos Miklós szobrászművész

Borsos Miklós alkotása Salgótarjánban

A Salgótarjáni városi Tanács VB művelődésügyi osztályának kérésére 1974-ben újabb köztéri szobrot kap a város. A salgótarjáni zeneiskola (jelenleg a számviteli főiskola kihelyezett tagozata működik itt) mellé kerülő szobrot a neves szobrászművész, Borsos Miklós készíti. A szobor posztamensét Konrád Sándor szobrász tervezi meg a Képző- és Iparművészeti Lektorátus megbízásából. Borsos Miklósnak egyébként ez már a második alkotása lesz Nógrád megye székhelyén. A Derkovits-portré ugyancsak az ő munkája, a műteremlakások szomszédságában.

ABB MOZIBA!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 31
Csepel
Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós rajza Illyés Gyula: Petőfi Sándor című kötetéhez

uskás Tivadar aranybányái

az bizony, nagy Puskás talált st: a távíróközét több alállok le a vonalak. ılósította volna, tkezett be az ában: Bell felont. Úgy látszott, öslegessé válik. ar azonnal móeit: a távíróközközponttá alajra Amerikába jánlotta ötletét Bellnek, de az á igényt.

ban felismerte ányának zsekatársul fogadfiatalembert a „találmánytámogatásával hatta a világ pontját Boston-

lison megbízottcégtársaként — tözött, hogy nekilásson a te- és -központok Puskás Tiva- volt, és elsőnek esten akarta a telefont. Öcsbízta meg a levetette hurmisát, de huttel vágott neki résnek, a tőkeek. Hihetetlelt a dolga. A főhivatalok nem „nálunk valami előbb legyen meg, mint ben", az „illetékesek többnyire fogalmuk se arról, mire lehet jó a telefon, és hogy egyáltalán mi az elektromosság. A bankok nem adtak hitelt efféle „luxusjátékra", a háziurak tiltakoztak, hogy a telefonvezetékek „elcsúfítják" házaikat.

Több mint egyéves küzdelem után megnyílt a pesti központ..., de Puskás Ferenc egészsége ráment. Egyik idegösszeroppanásból a másikba esett, és 36 éves korában meghalt.

Bátyja is rengeteget dolgozott: telefonhálózatot adott Párizsnak, majd egy párizsi villamossági kiállításon „dalmű-telefonnal" lepte meg a közönséget. Néhány száz méterre az Operaháztól telefonkagylóból hallgathatták a vendégek az előadást. A világon először!

Puskás Tivadarnak jutott tehát eszébe elsőnek — és ő is valósította meg —, hogy az üzleti és magánbeszélgetéseken túl a telefon művészi alkotások (irodalom, zene) továbbítására, valamint közérdekű hírek terjesztésére is alkalmas.

Hazajött Magyarországa, hogy továbbfejlessze a pesti telefont, a „dalmű-telefon" tökéletesített változatát, a telefonhírmondót hazánkban teremtse meg elsőnek.

Ez is nehezen ment. Most nem az uralkodó körök műtelefonhírmondót. Csupán szóbeli engedélyt sikerült kicsikarnia, de 1893 márciusában megkezdte a stúdió a rendszeres adást. Negyven riporter járta a várost, és ha valamilyen eseményről értesült, azonnal száguldott, vagy telefonált a stúdióba, ahol a kellemes hangú bemondók beolvasták a cikket.

A szerkesztőségben állandóan tallózták a hazai és külföldi lapokat. Esténként fonográfról zenét sugároztak az előfizetőknek. A híreket és a cikkeket a beolvasás előtt cenzuráztatni kellett...

A Puskás-tragédia megismétlődött: a megfeszített munkatempó, az akadékoskodáson, kudarcokon, maradiságon, gáncsoskodáson támadó boszszankodás tönkretette Tivadar szívét. A Hírmondó első adása után néhány héttel bekövetkezett a végzetes szívtrombózis.

Halála után a leggazdagabb magyar arisztokraták és nagytőkések hirtelen „fölfedezték" a Hírmondóban rejlő anyagi és hatalmi lehetőségeket — rátették kezüket a vállalatra.

Most is ugyanaz történt, mint aranyásó korában: ő találta meg a mérhetetlen kincset, de mások tollasodtak meg rajta. Ez a kincs azonban eltékozolhatatlan.

Gyárfás Endre

1973 AUG 19
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
DAILY NEWS
Miklós Borsos

1021

1,000 YEARS OF ESZTERGOM

Premier attends millenary meeting

Esztergom, Aug. 18 (MTI) — Prime Minister Jenő Fock was present at, an extended festive meeting of the local council here Saturday. The meeting highlighted a varied programme of celebrations commemorating 1,000 years of the town in the Danube Bend north of Budapest.

In his address, Antal Brunszkó, Local Council chairman, said: "There is something symbolical in the fact that Constitution Day coincides with our millenary Council meeting." A thousand years ago it was at this point of the Carpathian Basin that the plans were conceived that laid the foundation for the existence of Hungary and her future in Europe, Brunszkó said, adding that "Stephen I, founder of the Hungarian State, was both born and crowned king in this town."

Esztergom was made the princely seat around 973 A.D. when Géza, Stephen's father, transferred here his residence from Székesfehérvár. For nearly 300 years, Esztergom continued to be the royal seat of Hungary. Géza III's late Romanesque palace was built on top of Castle Hill. Its ruins were excavated in recent years. Following the Mongolian invasion 1240-41, Béla IV gave Esztergom Castle as a fief to the archbishopric. From that time on Esztergom became an ecclesiastic centre.

MEMORIAL PLAQUE sculpted by Miklós Borsos to commemorate 1,000 years of Esztergom. Obverse side (left) shows the images of Stephen I, first king of Hungary and founder of the town, and his father, Prince Géza. Reverse side bears the inscription "Thousand-year-old Esztergom"

"During the last 28 years this town has accomplished many times as much as all preceding ages had done," the Speaker said. He pointed out that industrialization came to Esztergom under the 1957-59 provincial industrial development program. Subsequently, Esztergom became a major centre of machine building and instrument making in this country.

Brunszkó spoke of the way industrialization has changed the aspect of the town. Over 9,000 students now attend courses in the town's 17 academic establishments.

Taking the floor, Premier Fock conveyed greetings to the citizens of the town from the Party's Central Committee and the Government. He spoke of the significance of the anniversary and touched on his talks in Moscow which he said had been extremely positive.

Following the speeches, the freedom of the city was conferred on several persons. Millenary memorial medals and diplomas will be handed out Sunday to nearly 300 Esztergom citizens for their outstanding work in preparing the celebrations.

As a wind-up to the festive meeting Mr. G. Orr, president of Fijet, (the International Federation of Travel Journalist and Writers) handed over to Esztergom the "Gold Apple" Prize founded in 1971 by the Federation. The prize is awarded yearly to persons, towns, districts, or organizations for signal efforts to develop tourism.

State Opera will this year participate for the second time at Edinburgh's prestigious International Festival, initiated in 1947.

The Hungarian companies' programme this time includes new productions of Bartók's opera "Bluebeard's Castle" and pantomime "The Miraculous Mandarin"; the contemporary Hungarian opera "Blood Wedding," by Sándor Szokolay; and Khachaturyan's ballet "Spartacus". Between Aug. 24-Sept. 3, the Hungarian companies—totalling 293 singers, dancers, musicians and technical staff members,—will give eight performances at Edinburgh's King's Theatre.

The Hungarian companies first performed at the Edinburgh Festival in 1963. In six performances, they staged Bartók's "Bluebeard", "Mandarin", as well as "The Wooden Prince", Ferenc Farkas's "The Artful Students", and excerpts from ballet pieces.

Hungarian opera and ballet companies have made 26 tours abroad in the past ten years, and performed in prestigious operas—including those of Paris, Moscow, Monte Carlo, Rome, to mention a few. Individual singers and dancers have toured many countries of the world. Directors of Hungarian Opera consider it an honour to have been invited to the Edinburgh Festival for the second time in 10 years, and say it is a tribute to the company's high standards, and the fact that Hungary is one of the few countries in the world where new operas are being written and successfully staged. The opera "Blood Wedding" is based on a play by Federico Garcia Lorca, describing the fight of two men for a woman, a tense story of fatal jealousy.

Scotland's beautiful capital

Edinburgh, this spacious city, with a romantic history, is built upon hills over a splendid site. Beside being Scotland's administrative capital, it is a great cultural centre—and since the last war an international festival

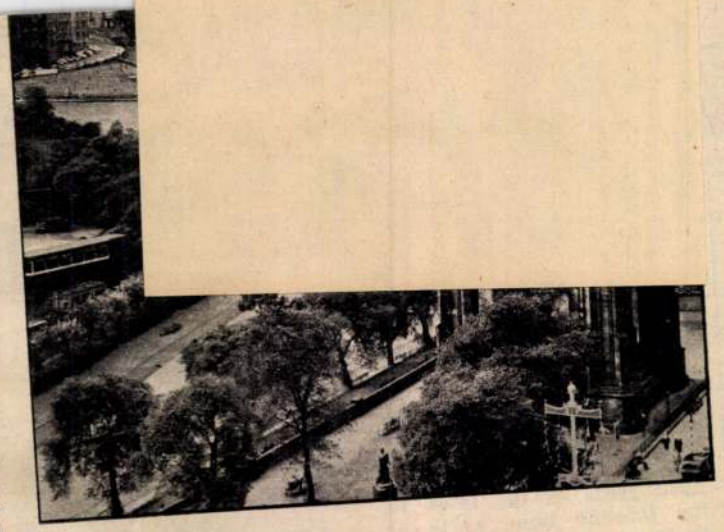

The Sir Walter Scott Memorial, rising to an unusual height against the stately background of Edinburgh Castle

High-platform wobble is out

Frankfurt/West Germany (AP) — The high-platform wobble is out and "a touch of the Marilyn Monroe era" is in fashion for women's shoes this autumn, the West German shoe institute predicted Thursday.

Unveiling its autumn collection, the West German industry's designing institute said the swing back in shoe fashions marks a return to the sleak, elegant lines of the past decade. Low-cut pumps and slender high heels with bangles and beads are coloured in black with red, blue and green inlays. The heels are seven to eight centimetres tall.

Walking shoes have heels between three and six centimetres, the institute said. Most materials used were calf and suede, but also snake leather. Most winter shoes were of the boot variety, ankle-high, many of them also in suedes. One

12,000 on fire

Boise/Idaho (AP) — northwest states Thursday. I threatened part of one tow

The Boise Interagency Fire Centre, which coordinates firefighting activities on Federal lands, declared a state of emergency. The centre said it was battling 15 major blazes in Montana, Idaho, Oregon and Washington and had perhaps another 150 to 200 smaller fires to deal with.

John Hafterson, a forest service firefighting coordinator, said the major fires covered 6,000 acres in Montana, 2,000 acres in Idaho, and 1,000 acres in Washington.

● **New York (UPI)** — A swam of 70,000 bees menaced residents of a Brooklyn apartment building Thursday night, hovering around the fourth floor. A fire truck and

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Napló Veszprém
1973 JUL 1
1021

Veszprémi tévétalálkozó

Viszontlátásra — negyedszer

Ünnepélyes díjkiosztás – Fogadás Tihanyban

Tegnap este a vegyipari egyetem aulájában ért véget a harmadik veszprémi tévétalálkozó díjkiosztó ünnepélye, amelyen megjelent *Óvári Miklós*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *dr. Radnóti István*, a megyei párt-vb tagja, a megyei tanács elnöke, és megyénk párt, állami és társadalmi szerveinek több vezető személyisége.

A zsüri elnöke: *Fábri Zoltán* filmrendező, háromszoros Kossuth-díjas, kiváló művész elemezte a szemle tapasztalatait. A *légkörét* — összehasonlítva külföldi és hazai fesztiválokéval — *kedvezőnek ítélte.* Nincsen túlszervezettség, zsúfoltság és sok protokolláris kötelezettség. Ezért jó hangulatú. *A megfelelő körülményekért köszönetet mondott a vendéglátóknak és a tv vezetőinek.*

A továbbiakban arról szólt, hogy a sajtókritika általában a jelentőségénél sokkal kevésbé foglalkozik a tévéprodukciókkal. A találkozó fórumáról is méltó megbecsülést kért nekik.

— *A zsürinek azt a megállapítását tolmácsolom* — folytatta —, *hogy a találkozó programja magas színvonalú volt és jelentős fejlődésről adott számot. Ez önmagában is sokat jelent.* Annak megállapítása mellett, hogy a látott produkciók mindegyikére jellemző a mívesség igénye és a műgond, nem hallgatható el, hogy ebben a sok szint és

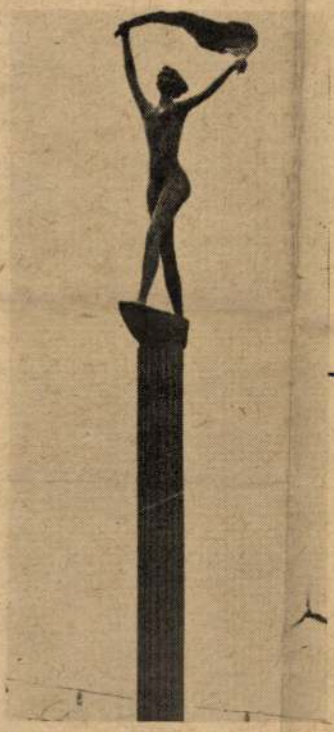

A balatonfüredi mólónál áll Borsos Miklós: Balatoni szél című szobra, amelynek kicsinyített bronz másolata a veszprémi tévétalálkozó fődíja.

sok műfajt magába foglaló csokorban helvet kapott egy-két olyan tévé-játék is, ami a vállalt művészi cél és a műben kifejezendő végeredmény összevetése alapján reduktív értelmű aszszinkronitást mutat. Ezeknek a száma azonban szerencsére csekély volt. A *zsürinek sokkal inkább a bőség gondjával kellett megküzdenie.*

Elmondta: a döntés sokoldalú véleménycsere, egyikmásik esetben heves vita után született meg. Több mű megítélésében egyhangú volt a döntés. Ezután a zenés műfajokról szólt dicsérően.

Közöttük azonban most sem volt fődíjra érdemes produkció.

A fődíjat — *Borsos Miklós: Balatoni szél* című bronzszobrát — kapta az *Egy óra, három arc* (rendezője: *Horváth Ádám*), a *Jó estét nyár, jó estét szerelem* (rendezője: *Szőnyi G. Sándor*), a *Diagnózis* (rendezője: *Esztergályos Károly*) és a *Balladák könyve* (rendezője: *Kalmár András*) produkció. A zsüri hat különdíjat is kiosztott: *Palotai Borisnak* a *Nyitott könyv; Szerelmespár Két reszelő* című epizódja forgatókönyvéért, *Mihályfi Imrének A főnök* rendezéséért, *Czabarka Györgynek A fekete város* operatőri munkájáért, továbbá *Dayka Margitnak A fekete macska, Avar Istvánnak a György barát* és *Haumann Péternek A főnök* című tévéjáték főszerepében nyújtott kiváló alakításáért.

Késő este a tihanyi motel éttermében zárófogadást adott a megyei tanács végrehajtó bizottsága. A III. veszprémi tévétalálkozó résztvevői a jövő nyári viszontlátás reményében búcsúztak el.

Kiváló és érdemes orvo
gyógyszerészek kitünte

Szombaton Budapesten, a Szentkirályi utcai Semmelweis teremben ünnepséget rendeztek a nagy magyar orvostudós, Semmelweis Ignác születésének évfordulója alkalmából. A korábbi évek hagyományának megfelelően ezúttal adták át a kiváló orvos, érdemes orvos, illetve a kiváló gyógyszerész kitüntetéseket, valamint az egészségügy kiváló dolgozója jelvényeket. Összesen 97-en részesültek a megtisztelő elismerésben. Megyénkből *„érdemes orvos"* kitüntetést kapott *dr. Barcza István* kórházigazgató főorvos-helyettes Balatonfüred, *dr. Pályi Margit (dr. Cservenka Istvánné)* kórházi főorvos Veszprém. A *„Kiváló gyógyszerész"* címmel *Nagy Jenő* veszprémi gyógyszertárvezetőt tüntették ki. Az *„egészségügy kiváló dolgozója"* címet *Török Lajosné*, dákai szociális otthon, kapta.

Az ünnepi esemény részvevőit *dr. Tóth Béla* egészségügyi miniszterhelyettes köszöntötte, majd *dr. Szabó Zoltán* egészségügyi miniszter mondott beszédet.

Milyen lesz Tapolca az ezredfordulón?

(Folytatás az 1. oldalról)

mintegy 24 ezer főre fog növekedni. A tapolcai járás nagyobbik része már ma is vonzáskörzetébe tartozik. A Balaton közelségéből fakadóan — az országos közutak korszerűsítésével párhuzamosan — *jelentősen növekszik idegenforgalma is.* A város fejlesztésének legfontosabb mozgató rugója a következő évtizedekben is a bakonyi bauxitbányák közelsége lesz.

Részletesen foglalkozik az általános rendezési terv az előbbi főbb megállapításokon kívül *a lakókörzetek kialakításával és beépítési módjával, a városkép formálásával, kijelöli azokat a területeket, ahol új ipari üzemek építhetők.* Felsorolja a következő évtizedekben megépítendő közintézményeket — iskolák, orvosi rendelők, művelődési intézmények, üzletek stb. —, amelyek már nemcsak a város, hanem az egész vonzáskörzet ellátását szolgálják. Szó volt a tanácsülésen az úthálózat korszerűsítéséről, a közlekedés fejlesztéséről, valamint a parképítésről, zöldövezetek kialakításáról.

A városi tanács tagjai *elfogadták Tapolca általános rendezési tervezetét és rendeletet alkottak végrehajtásáról.* Jóváhagyták ezenkívül az 1973—77 évekre szóló ciklusprogramjukat és az 1972-es év tanácsi gazdálkodásáról szóló zárszámadást.

Húsz orvosi állás betöltetlen

A pápai városi tanács előtt szereplő napirendi témák közül a város egészségügyi helyzetével foglalkozó vál-

honában. Összesen 80 pápai öreg kap a tanácstól rendszeres szociális támogatást. *A jövő évben pedig öregek*

AZ ESEMÉNY

HÉTFŐ: Brezsnyev elutazott W
ságra hozták a szovjet-

KEDD: Brezsnyev—Pompidou tá
A közös piaci külügymir
Luxemburgban

SZERDA: Általános sztrájk Ur
Moszkvába — Újabb kína

CSÜTÖRTÖK: Bécsben befejez
sokat előkészítő konzultá
radalmi kormány új java

PÉNTEK: „Ping-pong"-diplomác
hiúsult katonai lázadás C

SZOMBAT: A helsinki biztonsá
sai — Kormányalakítási

Így látta a hetet hírmagyar

A béke

AZOK A DIPLOMATÁK, akik az európai haderők és fegyverzetük csökkentéséről Bécsben ez év elején, január utolsó napján kezdtek el vitatkozni, eszmét cserélni, s tulajdonképpen egy későbbi konferenciát előkészíteni, most már megérdemelten mehetnek rövid szabadságra. A hivatalosan konzultációnak nevezett tárgyalássorozatban 17 európai ország — köztük hazánk és két óceántúli ország, az USA és Kanada — képviselői vettek részt, hol a tárgyalóasztal mellett, hol csak egy pohár itallal a kezükben

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Könyvvilág
1973. VIII.
Borsos Miklós

Költészet

Babits Mihály:
Erato
Szépirodalmi, 172 oldal,
vászonkötésben **80,— Ft**
nylkötésben **160,— Ft**

A vágyakozás elementáris lírai megfogalmazásainak s a profán kívánságok himnuszainak gazdag világirodalmi örökségéből válogatta és fordította Babits Mihály a neki leginkább tetsző verseket. — A Borsos Miklós rajzaival 1971-ben megjelent album alakú könyv második kiadása.

Liebknecht életének egyik epizódjával foglalkozik, az ő alakja mellett megeleveníti Rosa Luxemburg és Bebel személyét is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 JUL 1
KORTÁRS

1021

Borsos Miklós

Weöres Sándor köszöntése

Hatvan éves? Nem, az nem lehet. Hogyan lehet kora a költőnek, akinek jóformán gyerekként, tizenöt éves korában írt versére, az *Öregek*re Kodály Zoltán figyelt föl és zenésítette meg annak idején; s aki férfiként is kristálytiszta gyermekhangon tud énekelni, és a játékosságnak, az alakváltásnak, a transzfigurációnak, a metamorfózisnak olyan csodáját teszi elénk, mint a *Psyché*.

A lexikonért nyúlok, abból kell meggyőzni magamat. Igen, Weöres Sándor hatvan éves.

Hatvan év mindenképp nagy idő, különösen, ha ebből valaki több mint négy évtizedet íróként, költőként élt.

Mi minden fért bele ebbe a hatvan évbe? Ha csak cím szerint akarnánk fölsorolni műveit, megtelne a papír, ami rendelkezésünkre áll.

A Babits Mihály pártfogó szeretetével indult pálya minden állomása, fordulója ma már irodalomtörténeti jelentőségű, s jövendő filológusok élhetnek majd belőle. A költő, aki okos tanítványként úgy hallgatott hajdan mások szavára, hogy ez a saját hangjának megtalálásában nem akadályozta, hanem segítette, ma már maga vált mesterré, s költészetének kisugárzását – szándéka ellenére – a fiatalok egész nemzedékén érezhetjük. Hol van az az idő, amikor egyik korai verseskötetének nyomdaszámláját egy hízott disznóval egyenlítette a pécsi nyomdásznál? Mekkora íve van a pályának, amelyet az elmúlt években a Kossuth-díj koszorúzott, s melynek java termése, az *Egybegyűjtött írások* másfélezer oldalon a közelmúltban már a második kiadást érte meg?

Egyetlen, kevésszer idézett írását veszem a kezembe, *A vers születését*. A Pannonia című folyóirat 1939. évi számaiban jelent meg első ízben, aztán különnyomatban is, s legutóbb az *Egybegyűjtött írások*ban. Váljék dicséretére az egyetemnek, mely doktori értekezés témájául jelölte ki a vers keletkezés-történetének vizsgálatát, és váljék dicséretére a professzornak, aki disszertációként elfogadta a mindössze negyvenoldalas dolgozatot. De még inkább ámuljunk a fiatal bölcsész merészségén és tehetségén, aki akkoriban a pécsi egyetemen tanult, s olyanra vállalkozott, amire előtte is, azóta is szerte a világon kevesen, hogy tudniillik a témát saját versei tükrében vizsgálja, s az alkotáslélektan olyan titkairól meditáljon és valljon, amellyel az olvasó kezébe egyszerre ad kulcsot saját költői világának megértéséhez és általában a költészet mélységeinek feltárásához.

Ahogy Weöres életében nincs jelentősége az életkornak, költészete is időtlen. Ahogy életében nem voltak meghökkentő fordulatok, látványos megtagadások és zajos megtérések, költői hangja is állandó. Legalábbis ami a lényeget illeti. Sosem érdekelték a divatok, az előítéletek, a sablonok. Költészete minden olcsó hivalkodástól, üres csillogástól ment maradt. Sosem pályázott az aktualitásra. Komolyság és játékosság hatotta át első írásait, s szólamok és póz nélkül ír ma is. Költészetének horizontját a végtelenbe tágította.

Kivételes pillanat, amikor egy üledékes kőzetet a kezünkbe veszünk, kalapáccsal ráütünk, és a friss törés mentén egy csiga vagy egy levél lenyomatát pillantjuk meg. A kőzet évmilliók üzenetét őrizte eddig, s adja át most annak, aki a kezében tartja.

A Weöres-versekben is megvan ez a kettősség. Az időtlen idők üzenete és a jelen, amikor a költő megszólal.

Vagy hasonlíthatnánk verseit a víz partjára sodort kagylóhoz, melynek kamrái-

ban és üregeiben ma is a végtelen tenger hu
emeli.

A magyar irodalom rendkívül sokat kapott tőle. Nem ismeri a kifejez
tetlenségét. Mindent meg tud oldani, amit akar. Megkísérelte a nyelv fogalmi határainak lerombolását is.

S a versek mögött az ember? Pontosabban: mi költészetének etikai tanítása? Talán a kifejezés megújításánál, a nyelvi játékoknál, a formai-ritmikai bravúroknál is fontosabb ez: a kicsinynek vélt dolgokat fölemelni, s az „istenszag" közelében, a nagyság szédületében, a látomások óráján is tiszta szívű gyermeknek megmaradni.

Az emlékezés írójának több mint tíz esztendeje alkalma nyílt Weöres Sándor egyik „nagy" versének folyóiratbeli közlésére. Ahol még Borsos Miklós figurális rajzát is „béltisztító késnek" nézték, okkal lehetett tartani, hogy a vers, melynek címe *Salve Regina*, nem kelt osztatlan tetszést. Aki nem olvassa is el a verset, ennyit bizonyára meg- (illetve félre-) ért. Ezért a vers változatlan alakban, de a költővel egyetértésben ezzel a címmel jelent meg: *Aubade*. A francia szó ugyan rövidebb, de jelentése kevésbé világos.

Ennyit az ügy „filológiai hátteréről".

Ami miatt elmondtam, s ami miatt Weöres költői magatartásának kicsit jelképét látom a történetben, a következő:

A folyóirat szép summa tiszteletdíjat utalt ki a szerzőnek, de pár nap múlva a pénz visszajött. Az utalvány hátoldalán ez állt: „Imádságért nem illik pénzt elfogadni. Az összeget adjátok oda a folyóirat egyik rászoruló, fiatal munkatársának. Weöres Sándor."

Németh László

Juhász Ferencről

A megtervezett ihlet, a halálig épülő, egymástól kiágazó, új s új tornyokkal, ívekkel, freskókkal, boltozatokkal és szoborcsoportokkal űrbe növő eposzdráma könyörtelen kőművesmunkája: ez költészete célja és ez indulatainak hétköznapja. Ennek a munkának természetesen éppúgy része a mindennapos költői tevékenység, mint a szorgos gyűjtögetés, a lét adatainak folyamatos följegyzése, elhatárolása és gondolati, később gyakorlati elhelyezése a megtervezett eposzépületben. És az is természetes, hogy az ilyen építésnek tudatos kivitelezése, a mindent-felhasználás nyelvben, látomásban, látványban, tudományban, történelemben, mítoszban, természetben és a már csak ihletünkkel felfoghatóban. Nagyobb programot magyar költő nem írt még maga elé. Persze a programok nagyságának megvan a veszélye, az eszközök s a képesség teherbírásában. A tanulmánykötete *(Vázlat a mindenségről)* első furcsaságai ellenére inkább bizalmat kelt e tekintetben is. Ha igaz, amit Juhász ír (s hozzá a magyar nyelv dicséreteként), hogy a költészet lényege ma is a mindenség-, s világhordozó-kép, akkor a

Németh László írását a Könyvvilág 1973. évi májusi számából vettük át. *(A szerk.)*

Miklós Borsos

The New Hungarian Quarterly
1973. 5. 1.

MIKLÓS BORSOS: ETCHING

Wall decorated by Cufic characters in the Cella Trichora at Pécs

Photo: József Karát

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 JUN 25

Népszava

Borsos Miklós

A díjkiosztással véget ért a II. veszprémi tv-találkozó

1021

Veszprémben, a Vegyipari Egyetem aulájában szombaton este befejeződött a II. veszprémi tv-találkozó. Az egyhetes programban a Magyar Televízióban 1971-ben sugárzott 22 különböző műfajú produkció közül választotta ki a zsüri a díjazásra legérdemesebb alkotásokat.

A tv-találkozó záróestjén *Keresztúry Dezső*, József Attila-díjas író, a zsüri elnöke elismerő szavakkal szólt a II. találkozó sikeréről. Ekkor adták át *Borsos Miklós* „*Balatoni szél*" című szobrának bronzba öntött kicsinyített mását a legjobb három televíziós mű alkotóinak.

Díjat nyert a találkozón *Szabó György* „*Széchenyi meggyilkoltatása*" című drámája, amelyet *Hajdúfy Miklós* rendezett. A „Balatoni szél" című szoborral díjazták, továbbá *Mocsár Gábor* „Vidám elefántkor" című *Mamcserov Frigyes* által rendezett tv-filmjét és a William Golding darabjának adaptációjaként készült „Rézpillangó" című művet, amelyet *Göncz Árpád* alkalmazott televízióra és *Esztergályos Károly* rendezett.

A zsüri ezenkívül hat külön díjjal is jutalmazta a legjobb teljesítményeket. Külön díjat kapott a korábban epizódszerepekben látott *György László* és *Dégi István*. Díjat kapott *Kalmár András* a „Rátonyi Róbert ritmus revü" című műsor rendezéséért, és *Ráday Mihály* az „Ember a vízben" című tv-film operatőri munkájáért. A zsüri külön díját kapta ezenkívül *Szabó György*, a „Széchenyi meggyilkoltatása" című dráma szerzője és a „Halhatatlanul" című műsor *Sebő Ferenc* vezette ének-zenei csoportja.

A II. veszprémi tv-találkozó kereskedelmi vetítéseit 14 ország csaknem ötven szakembere tekintette meg. *(MTI)*

ÁLLÁS

KERESÜNK

új, modern **üvegtechnika-részlegünkbe,** Bp., XIX., (Kispest), Vörös Hadsereg útja 18. sz. **női, férfi üveg-technikusokat és üvegcsiszoló szakmunkásokat,** valamint **betanított munkásokat**

FELVESZÜNK

még **gumirészlegünkbe,** Bp., XX. (Pesterzsébet), Mártírok útja 121. szám

FELVÉTELRE KERESÜNK gyakorlattal rendelkező **melegüzemi főművezetőt, művezetőt, célgépüzemi és forgácsoló művezetőt, közgazdasági szervezői munkakörbe, TMK szerkesztőt, gyári díszpécsert, programost, energetikust, szerszám-technológust. Jelentkezéseket kérjük »XIII. kerület 2645« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.**

BUDAPESTI FÉMIPARI SZÖVETKEZET, Bp. XIII., Köppenyű u. 56. Munkaügyi osztály.

APISZ

ELADÓKAT FELVESZ az APISZ, Fővárosi Papír- és írószer Kiskereskedelmi Vállalat. Jelentkezés: VII., Wesselényi u. 6. Munkaügy.

Segédmunkást, aki a fűtési időszakban a fűtést is vállalja, felveszünk. Cím: Nyomdaipari Szakmunkásképző Intézet, Bpest, VIII., Tolnai Lajos u. 4. sz.

Tehergépkocsivezetőt gyakorlattal Csepel gépkocsira sürgősen felveszünk. — **Üveges Szövetkezet,** Bp. VIII., Baross u. 66—68. — Szállítás.

Pesterzsébeti Harisnyagyár 3 műszakos betanított munkára női dolgozókat felvesz. —

Megyénk öt művésze a szegedi tárlaton

Immár a tizenharmadik alkalommal nyitották meg Szegeden — a szabadtéri játékokkal egyidőben — a nyári tárlatot. A Móra Ferenc múzeum képtárában szeptember derekáig tekinthető meg mai képzőművészetünk e reprezentatív seregszemléje.

A katalógusban — amelynek címlapját Borsos Miklós Szegedi Nyári Tárlat érme díszíti — *Somogyi József*, a képzőművész szövetség elnöke írt előszót. „... a magyar művészet realista hagyományai emberségének, ősi, paraszti motívumai urbánus színnel gazdagodnak itt, önkéntelenül igazodva a város, a táj, a társadalom atmoszférikus sugárzásához" — olvashatjuk a többi között. Szót emel a művészet egzakt törvényeinek érvényesítéséért és a művészeti nevelés fontosságáért.

Megyénk öt művészének alkotásai szerepelnek a szegedi tárlaton. A festészetet *Heitler László*, *Ircsik József* és *B. Koszorús Katalin* egy-egy képe képviseli. *R. Kiss Lenke Balaton* bronzszobra, és *Mikroszkóp* c. éremsora és *Bognár Zoltán Bikafej* c. grafikája kapott helyet a kiállításon.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

NAPLÓ
(Veszprém)

1972 AUG 9

Bonos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Délmagyarország
1972 OKT 12

Borsos Miklós

CSÜTÖRTÖK, 1972. OKTÓBER 12.

A költő születésének évfordulójára

Petőfi-sorozat

1021

Petőfi Sándor születésének 150. évfordulójára a Szépirodalmi Kiadó elindítja a költő összes műveinek kiadásait. A sorozat első kötete Petőfi Sándor összes költeményei címmel Borsos Miklós illusztrációival jelenik meg.

Petőfi Sándor összes műveinek az Akadémia Kiadó gondozásában az idén megjelenő első kötete új, kritikai kiadás első darabjaként lát napvilágot. Tizenkét versének autográf kéziratáról készült fakszimilék csokra a Magyar Helikon művészi kivitelű kötete. A legismertebb versekből válogatott összeállítás Juhász Ferenc A szent gyújtogató című prológusával jelenik meg. A Csanádi Imre válogatta Vers és próza című gyűjtemény abban tér el az eddigi válogatásoktól, hogy nem műfajilag elkülönítve, hanem keletkezésük sorrendjében rakja egymás mellé Petőfi írásait. Ugyancsak Csanádi Imre szerkesztette a Magvető Petőfi koszorúi című antológiáját, amely a költőről írott kritikákból, levelekből, versekből és emlékezésekből közöl válogatást.

Martinkó András Petőfi életútja című összeállításában a dokumentumok, okiratok és naplórészletek legtöbbször magát a költőt szólaltatják meg. Illyés Gyula—V. Nyilassy Vilma Petőfi világa című képes albuma végig kíséri a költő pályáját táj- és tárgyélményeinek, az őt körülvevő világnak, környezetnek bemutatásával.

A határainkon túl élőkkel több idegen nyelvű Corvina-kötet ismerteti meg Petőfi költészetét. Összes költeményeinek harmadik kiadása jelenik meg oroszul.

CSÜT

dozások Ausztriában

k a boldogság!"

előzetes munkának a révén jelentősen megnő a rendelkezésre álló próbaidő, s a zenei kidolgozásának olyan tökéletessége valósítható meg, mely színházi premiernél csak a legritkább esetben sikerül. A hanglemezfelvétel során lehetővé válik, hogy az együttes hosszabban és nyugodtabban egyetlen feladat megvalósítása érdekében dolgozzék. Ennek a munkának a befejezése után a szólisták megkapják a felvétel magnómásolatát, s állandóan felidézhetik önmaguk számára azt, amit már a felvétel során kidolgoztak. Így megőrizhetik szerepük és az egész mű interpretálásának pontosságát.

A színpadi próbák a felvétel lejátszatásával folynak. Ennek a technikai újításnak nagy előnyei vannak. Az énekesek a próbamunka során hallják [illegible] dukált. Kilenc egymást követő nap alatt kilencszer lépett zenekarával a közönség elé. Ebből három alkalommal az 5 óra hosszú Wagner operát vezényelte, két alkalommal pedig olyan monumentális alkotást, mint Bach Máté-passiója.

Karaján a közönségszervezés és nevelés biztosítása érdekében létrehozta a salzburgi húsvéti játékokat támogatók egyesületét. Ennek tagjai évi tagdíj ellenében kedvezményekben részesülnek. Előjogot kapnak a belépőjegyek megvásárlására, a premier napján délelőtt neves zenetudósok előadásokat tartanak számukra a bemutatásra kerülő alkotásról, meglátogathatják az egyik koncertpróbát, s emlékül megkapják a fesztivál operaprodukciójának lemez-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1971 NOV 13

ZALAI HÍRLAP

Borsos Miklós

Új szobrot állítanak fel Nagykanizsán

1971

Az elmúlt évek során több, jelentős képzőművészeti alkotással gazdagodott Nagykanizsa, s a közterekre, középületek elé jelenleg is újabb szobrok készülnek. Borsos Miklós tavasszal felavatott Thury György szobra után — amely a keleti városrész garzonháza előtti teret díszíti, hamarosan újabb szoborava tásra kerül sor Nagykanizsán.

Ezúttal Mészáros Mihály szobrászművész Glóbusz című kétfigurás alkotásával gazdagodik majd a városközpont. A szobor felállításának munkálatait már megkezdték a Sneff téren.

Koblenz té
rébe szaka
rántva maş
s közel fels
Képünkön:
eltűntek ut

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

ESTI HÍRLAP

1970 AUG 6

□ PAP KÁROLY két művét, az Azarelt és a Megszabadítottál a halálból, egy kötetben, adta ki a Szépirodalmi Kiadó. Borsos Miklós Pap Károlyról készült szobra a könyv egyik illusztrációja. Az Azarelből Stuttgartban és Párizsban német, illetve francia nyelvű kiadás is készül.

viselői tegnap, hivatalosan
felkérték *Gunnar Jarring*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LÁTÓHATÁR
Budapest

1021

1970 FEB

Borsos Miklós

Borsos Miklós: Vass Elemér

vát Kállai Ernő írta. Az egyik művészeti kritikus

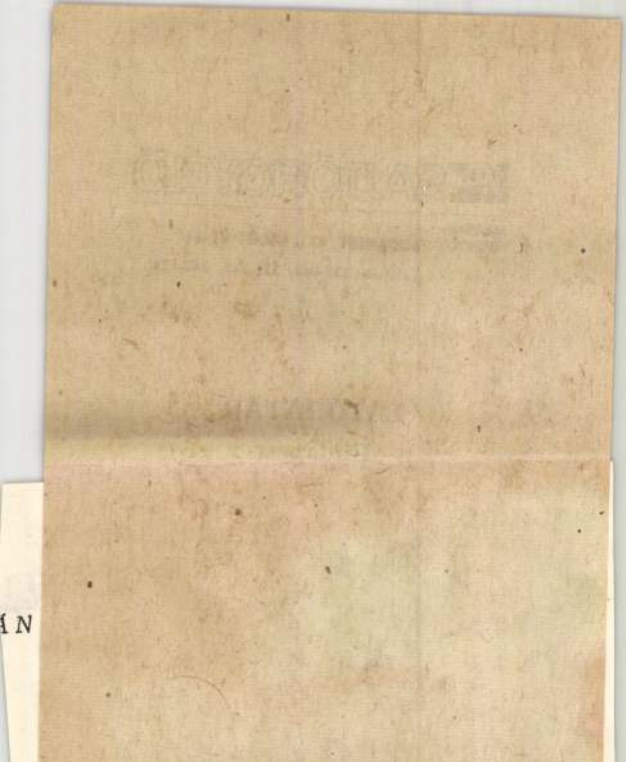

közelmúlt magyar festészetének egyik kiváló egyénisé
tt Budán, nagy múltú, jómódú családban. Szülei kí
tt s huszártiszt lett, – rövidesen azonban leszerelt és
(A jogi doktorátust meg is szerezte.) De hajlamai e
észet felé terelték: beiratkozott az Iparművészeti Isk
sú akadémikus művész: Pap Henrik volt a tanára.
zben 1912-ben kerültek a közönség elé, a Műcsarno
áborúban – mint sok más művész (Mednyánszky, M
adifestőként vett részt, ott készült munkáit 1918-ba
en és a harmincas évek legelején huzamosabb ide
. Esztendőket töltött Párizsban, majd a dél-francia
l annakidején Renoir és Cézanne, – a kortárs-festők
hoz tartozó Chaim Soutine és Czóbel Béla is dolgoz
ak egyik fennmaradt darabja a „Cagnes-sur-Mer-i

BORSOS Miklós

áé- -én gett ely is- ü- n- t, s g

– Átadta megbízólevelét Göncz Árpádnak, a Magyar Köztársaság elnökének tegnap Jorge Chen Charpentier, a Mexikói Egyesült Államok rendkívüli és meghatalmazott nagykövete.

– A lehullott 3–10 centiméteres hó komoly fennakadásokat okozott a 6-os főút Pécsvárad és Mecseknádasd közötti szakaszán. Három tehergépkocsi összecsúszott és több kisebb koccanás is történt. A csúszóssá vált út megtisztítását az is nehezítette, hogy a hóekével és sószóróval felszerelt járművek is a forgalmi dugóban rekedtek.

– A lehallgatható mobiltelefonok a társadalom bűnüldözéshez fűződő jogait szolgálná, amit a gazdasági feltételek megteremtése esetén biztosítani kell – mondta az MTI-nek Simon Tamás ezredes, az Országos Rendőr-főkapitányság bűnügyi főigazgatóhelyettese. A vezetékes telefonok lehallgatásának gyakorlata már régóta kialakult, a mobiltelefonoké azonban még nem oldódott meg technikailag. A rendőrség újabb információszerzési lehetőségtől esik el a GSM-társaság új szolgáltatása, az úgynevezett pepita kártyák bevezetésével.

– A turizmus aktuális feladatairól tartottak országos tanácskozást tegnap a debreceni Aranybikában. A résztvevők megismerkedhettek a szállodában nemrég kialakított fürdővel, ahol teljes fizikoterápiás kezelést vehetnek igénybe a vendégek.

– Szatírt keres a rendőrség. A Dunakeszi Rendőrkapitányság vezetője ötvenezer forint jutalmat ajánlott fel annak, aki érdemleges információt tud adni arról az autósról, aki megerőszakolt egy autóstoppos lányt és elrabolta mobiltelefonját. Az áldozat pénteken Budapesten a Mexikói útnál stoppolt. Egy fehér Lada vette fel, vezetője egy 30 év körüli, átlagosnál magasabb, nagyon kövér, kerek ejű, nagy tokájú, fekete szemű és övid, hullámos, fekete hajú férfi olt. Az M3-as autópályáról a férti váratlanul lehajtott Főt irányába földútra, és ott kényszerítette állozatát a közösülésre. Pénzt is kötelt tőle és mivel nem volt nála, vitte Nokia 8110 típusú mobiltefonját. A férfi melegítőt viselt.

– Pozsonyban meggyalázt a holocaust-emlékművet. napra virradó éjszaka a Szent ton-székesegyház szomszédban lévő emlékműre ismeltettes horogkeresztet má-

Téli idő

Folytatódik a borongós, csapadékos időjárás, ám az eső helyét már sokfelé havas eső, illetve havazás veszi át. A gyakran viharos északkeleti szél a Dunántúlon akár hófúvást is okozhat. Kora délután 0–5 fok valószínű.
Várható országos középhőmérséklet: 1–4 fok között.
Orvosmeteorológiai előrejelzés: kettős fronthatás várható.
A Duna vízállása és hőmérséklete tegnap Budapestnél: 170 cm, 4,2 °C

Európa időjárása

Város	*Időjárás jellege*	*Legmagasabb hőmérséklet*
Athén	borult	14 °C
Bécs	borult	5 °C
Belgrád	esős	5 °C
Berlin	eős	3 °C
Kijev	szeles	0 °C
Koppenhága	borult	0 °C
Ljubljana	szeles	4 °C
London	felhős	4 °C
Madrid	vált. felhős	11 °C
Párizs	borult	5 °C
Pozsony	borult	5 °C
Prága	szeles	2 °C
Róma	napos	13 °C
Stockholm	felhős	–2 °C
Varsó	szeles	5 °C
Zágráb	esős	6 °C

Speciális meteorológiai tájékoztató
Európai regionális előrejelzések (naponta 36 órás)
Közép-Európa tel.: 06-90-304-641
Nyugat-Európa 06-90-304-642
Észak-Európa 06-90-304-643
Kelet-Európa 06-90-304-644
Dél-Európa 06-90-304-645
A telefonszolgáltatás díja 88 Ft/perc.

– A budapesti Eötvös József Gimnázium baráti egyesülete 1998. január 23-án, pénteken 18 órakor tartja évi rendes közgyűlését az iskola harmadik emeleti dísztermében. Előtte a földszinti kémiai előadóban 17 órakor választmányi gyűlés lesz. Mindezekre az elnökség szeretettel hívja és várja az iskola öregdiákjait, jelenlegi tanulóit, szüleiket.

– A klónozást tiltó törvénytervezetet dolgozott ki az Amerikai Szaporodástudományi Társaság. Benjamin Younger, a 9500 nőgyógyászt, urológust és szaporodáskutatót összefogó társaság vezetője mindamellett megállapította: az emberi klónozást tiltó bármilyen törvényt igen gondosan kell megfogalmazni, hogy ne akadályozzon fontos kutatásokat a meddőség és más rendellenességek, betegségek területén.

– Megszületett a világ első temája, egy teve és egy láma útódja. A keresztezés mesterséges megtermékenyítés eredménye. Az Egyesült Arab Emírségekben világra jött tema neve Rama, súlya 5,5 kilogramm. Anyja egy 75 kilogrammos láma, apja pedig egy négy és fél mázsás teve. Az újszülött külsőre inkább az „apjára ütött", fülei rövidek, farka hosszú. Német tekintve fiú. A láma csaknem egy évig volt vele vemhes.

– Több mint kétszáz kilogramm aranyat foglalt le az indonéz vámőrség Jakarta repülőterén. A nemesfémet három indonéz akarta Szingapúrba csempészni egyszerű kézipoggyászként. A csempészekre az indonéz légitársaság egyik utaskísérője figyelt fel, mert majdnem megszakadtak kézipoggyászaik súlya alatt. Az indonéz vezetés – a pénzügyi vál-

A decemberi fődíj: Borsos Miklós alkotása

A Magyar Nemzet-páholy pályázatának decemberi fődíját egy olyan olvasónk nyerte, aki már több mint három évtizede előfizetője a lapnak. Élete első nyereményeként a nyugdíjas Kassai Antal

Havran Zoltán felvétele

Borsos Miklós szobrászművész Búcsúzás című alkotását vehette át. A boldog nyertes, aki egykor artistaként járta a világot, sok szépet látott életében, ám nyereményt még nem vett át soha. Mint elmondta, a felesége amatőr festő, ezért mindkettőjüknek nagy örömet szerez egy ilyen alkotás. Kassai Antal a Magyar Nemzetben legszívesebben a szépirodalmi és publicisztikai cikkeket olvassa, szabadidejében – az olvasáson kívül – a természetjárást és a horgászatot kedveli.

OLDALSZÉL

POLGÁR JUDIT világossal döntetlent ért el a holland van Welyvel szemben a hollandiai Wijk aan Zeeben zajló nemzetközi sakktornán. A hétfői szünnapon villámpartikból álló versenyt rendeztek, amelyet holtversenyben, 8-8 ponttal az orosz Karpov és a fehérorosz Borisz Gelfand nyert meg. Polgár Judit a hetedik helyen zárt öt ponttal.

KIESETT a férfi kosárlabda klubcsapatok Európa Kupájából a Marc-Körmend együttese, miután a moszkvai visszavágón is kikapott az Autodorozsnyik Szaratov gárdájától, ezúttal 99-76-ra. Az orosz együttes 184-159-es összesítéssel jutott be a legjobb tizenhat közé.

LABDARÚGÁS. Anglia: Southampton–Manchester United 1-0. Az élen: 1. Manchester United 49 pont, 2. Blackburn 44, 3. Chelsea 42. – Portugália: Sporting Lisboa–Braga 1-1. Az élen: 1. FC Porto 43 pont, 2. Vitoria Guimaraes 32, 3. Sporting Lisboa 28. – Spanyolország: Barcelona–Valencia 3-4. Az élen: 1. Real Madrid 43 pont/21 mérkőzés, 2. Barcelona 41/20, 3. Real Sociedad 36/21. – Görögország: Ethnikos–Olympiakos 1-3. Az élen: 1. AEK Athén 47 pont, Olympiakos 46, 3. Panathinaikos 43.

DUNAÚJVÁROSBAN ma 18.30 órakor játsszák a férfi kézilabdabajnokság Dunaferr–Fotex-Veszprém rangadóját. A mérkőzést a Duna tévé élő adásban közvetíti.

AZ NBA, az észak-amerikai profi kosárlabda-bajnokság eredményei: New York–Boston 98-82, Philadelphia–Sacramento 98-85, Minnesota–LA Clippers 117-109, LA Lakers–Orlando 92-89, Charlotte–Toronto 109-88, New Jersey–San Antonio 95-84, Houston–Seattle 80-114, Utah–Detroit 98-89.

EURÓPA-BAJNOKSÁGOT rendeznek a hét végén a Budapest Sportcsarnokban. A második rövidpályás gyorskorcsolya Eb-n húsz ország 116 versenyzője áll rajthoz. A viadalra mindhárom nap díjtalan a belépés.

Úszó- és vízilabda-világbajnoksá

Mit reméltünk és mit

A perthi úszó- és vízilabda-világbajnokság előtt már olvashatták lapunkban Bakó Jenő (78) szakvéleményét. A mesteredzőt, aki 1948 és 1972 között az olimpiai úszóválogatott szakvezetője volt, most arra kértük, értékelje az ausztráliai világversenyt.

Már napokkal a verseny kezdete előtt doppingcsata dúlt a világbajnokság színhelyén. Mintegy vezényszóra minden elcsendesedett, amikor a rajthoz vezették az első versenyszám, a 100 méteres férfi mellúszás résztvevőit. A „magyar szám" ezúttal nem sok örömöt szerzett nekünk. Jóval többet vártunk *Rózsa* Norberttől és *Güttler* Károlytól, mindketten esélyesek voltak az aranyéremre. Rózsa megismételte atlantai úszását, most sem került a döntőbe. Kiesése *fájdalmas csapás* volt. A hosszabb távon, 200 méteren a várt világbajnoki győzelem helyett bronzérmes lett. *Nagy csalódás!*

A 30 éves Güttler idei formáját tartva, döntőbe került, de tőle megszoktuk az érmes helyezést. A hetedik helye így is elismerést és dicséretet érdemel. Ne feledjük, hogy 11 éve a világ élvonalában versenyez! A győztes belga *Deburghgraeve* gazdaságosabb stílusával, dinamikus úszásával megérdemelte a győzelmet. Lehetséges, hogy egyéni, de nem ismeretlen technikájának hamarosan követői lesznek.

A 200 méteres férfi gyorsúszásban mutatkozott be a közönségnek az ausztrálok új csillaga, *Klim*, aki remek úszással győzött a döntőben. *Szabados* Bélát, a ranglista hatodik helyezettjét a fináléba vártuk, azonban indiszponált előfutambeli úszásával csak a B futamban kapott helyet. De tehetséges, egyenletesen fejlődő úszó.

Kitűnően úszott *Zubor* Attila, 100 méter gyorson 50 mp-en belüli idővel hatodik lett, s ezzel bekerült a világ gyorsúszóinak az elitcsapatába. Óvatos, de biztos fejlődése reményeket kelt a közeli olimpiára is. *Horváth* Péterre sem lehet panasz. Megbízható versenyző, lehet rá számítani.

A 400 méteres férfi vegyes úszás közepes eredményeket hozott. Az aranyérmet a *Darnyi* Tamás utódjaként emlegetett világcsúcstartó amerikai *Dolan* nyakába akasztották ugyan, de az eredménye jócskán elmaradt a világrekordtól. *Batházi* István nagyszerű úszása kellemes meglepetés. Bátran, jól versenyzett, ötödik helyezése, s fokozatos fejlődése biztató a jövőre nézve.

Czene Attila viszont kiábrándító volt a 200 méteres vegyes úszásban. Az olimpiai bajnoktól ennél lényegesen eredményesebb szereplést igényel a magyar sporttársadalom. *Valami nincs rendben* Czene Attila körül, s ez vonatkozik Rózsa Norbertre is.

Élénk érdeklődés előzte meg az első női versenyszámot, a 100 m-es gyorsúszást. Szoros küzdelemben az amerikai *Thompsoné* lett a világbajnoki cím. Két magyar kislány tapasztalatszerzési céllal utazott a vébére: *Jakab* Dóra 22., *Nyíry* Anna 38. helyezést ért el, de mindketten életük legjobb idejét úszták. Szürke szám volt a 400 méteres női vegyes úszás. A kínai győztes nemcsak saját világcsúcsától, hanem *Egerszegi* Krisztina hat éve úszott országos csúcsától is elmaradt.

Izgatottan és fokozott érdeklődéssel vártuk a 100 méteres női mellúszás indítását. A magyar úszósport új csillaga, *Kovács* Ágnes kissé idegesnek tűnt a rajtnál, ami az úszásán is meglátszott, nem találta meg a ritmusát. Hetven métertől azonban centiről centire zárkózott fel, s csak két méter hiányzott, hogy elsőként csapjon célba. Már rutinosabban versenyzett 200 méteren, kitűnő idővel

Borsos Miklós
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
MAGYAR NEMZET
1021 NOV 11

1021

Több mint száz mű a karácsonyi könyvvásáron

A téli könyvvásár szépirodalmi, művészeti, tudományos, ismeretterjesztő, politikai, gyermek- és ifjúsági könyvújdonságairól és rendezvényeiről tájékoztatta a sajtó munkatársait *Sarlós* László kedd délben az írószövetségben. Elmondta, hogy az idei karácsonyi könyvvásárra 114 mű jelenik meg — másfél millió példányban. Az új könyvek között találjuk például *Pilinszky* János összegyűjtött verseit, *Mándy* Iván új kötetét, *Karinthy* Ferenc — először lapunkban folytatásokban megjelent — Epepe című regényét, a Magyar Elbeszélők sorozatban pedig *Gárdonyi* Géza Isten rabjai, *Füst* Milán A feleségem története című regényét. A világirodalom alkotásai között vannak *Beckett* drámái és *Malamud* új regénye, A mesterember. *Babits* Mihály szerelmesvers-műfordítás gyűjteménye, az Erato, Borsos Miklós rajzaival jelent meg. A Miért szép? új kötete a világirodalom XX. századi verseiből válogatta elemzéseit. Hasznos kézikönyvnek ígérkezik az Ezermester ABC és az Egészségügyi ABC. Sok gyereknek szerez majd örömet a többi között a Játsszunk zenét! II. kötete, *Janikovszky* Éva kedves új könyve és Ursula *Wölfel* kisregénye, mindkettő *Réber* László rajzaival. A képzőművészet barátainak a többi között *Lyka* Károly műelemzései és kortárs művészekről írt emlékezései.

A hagyományos író-olvasó találkozók mellett, december 8-án az Irodalmi Színpadon 25. születésnapját ünnepli az Európa Kiadó. A Filharmónia kamaratermében Vázlat a mindenségről címmel rendezik meg december 6-án a könyvvásár irodalmi estjét, amelyet a rádió is sugároz majd. A rádió két alkalommal irodalmi rejtvényműsorban foglalkozik a téli vásár könyveivel. A televízió Nyitott könyv műsorában pedig novemberben a Fergeteg című antológia, decemberben *Tersánszky* Józsi Jenő Viszontlátásra, drága... című kisregénye, januárban *Sánta* Ferenc Isten a szekéren című novellás kötete szerepel.

rium kodifikációs bizottsá
hoz, hogy más szövetke
ágazatok véleményével egy
alapul szolgáljon az egysé
szövetkezeti törvényhez.

Ezen az elnökségi ülé
tekintették át a fogyaszt

Boltátalakítási, jól téliesíthető budapesti munkákhoz

ÉPÍTŐIPARI KAPACITÁST KERESÜNK

Jelentkezés:

OFOTÉRT VÁLLALAT

központjának szervezéstechnikai osztályán

(Budapest, V., Guszev utca 14.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1970 NOV 27

1021

Téli könyvvásár, 1970

Alkonyatba hajló rövid délutánok jelzik, hogy a tél küszöbén vagyunk. Ilyenkor van ideje a meghitt családi estéknek, amikor összeülnek a kicsik és nagyok, könyvvel a kezükben és elmerülnek a múltat, jelent vagy jövőt idéző képzelt és mégis való világban. De időszerűvé teszi ilyentájt a téli könyvvásár rendezését a karácsonyi ünnepek közeledte is. Az ajándékozás szép szokása egyre jobban elterjed, és van-e nemesebb öröm, mint egy-egy értékes könyvet adni, vagy kapni szeretteinktől.

Nézzük hát, milyen választékot kínálnak a könyvesboltok, a könyvterjesztők polcai? A verskedvelők, mai magyar líránk tárházából megismerkedhetnek *Déry Tibor* verseivel *A felhőállatok* című kötetéből. *Garai Gábor Orpheusz átváltozásai* c. verses játékában a költői elhivatottság szimbólumaként fogalmazza át korunk számára a mitológiai hős történetét. *Juhász Ferenc* új kötete, a *Vázlat a mindenségről* versprózák formájában keres választ költészete szorongató és izgató kérdéseire. Új verseskötetével jelentkezik *Hidas Antal* is, *Villanások és villongások* címmel. Balladás tömörségű költeményei időszerű politikai és társadalmi kérdéseket bogozgatnak.

A mai magyar próza gazdag terméséből megemlítjük *Földes Péter: Az utca hadvezére* című könyvét, melyet a Kossuth Könyvkiadó jelentet meg. A mű Landler Jenő életének hét napját meséli el, s e nagyszerű ember hátterében századunk első negyedének magyar munkásmozgalmát is felvillantja. A szépprózа új termésének zömét a *Magvető Könyvkiadó* jelenteti meg. *Lengyel József Bécsi portyák* című könyve nemcsak útirajz, hanem kordokumentum, sőt regény is. Egy egész évszázadról ad képet, harcról, munkáról, szerelemről. *Karinthy Ferenc* regénye, az *Epepe*; hőse egy nyelvész, akinek élete tele van feszültséggel, bonyodalmakkal és annyi izgalommal, amennyi egy krimihez is elegendő volna.

Érdekes és szórakoztató olvasmány *Sándor István: Xantus János* című műve. A főhős a magyar szabadságharc után Amerikába menekül, itt megismerkedik az indiánokkal, aztán végigjárja Ázsia kikötőit, rinocéroszra vadászik, végül a pesti Állatkert igazgatója lesz. A népszerű művek közé tartozik *Fehér Klárától az Egyetlen mondat törökül*. A megszokott derűs történetek közé időnként egy-egy szomorkásan bölcselkedő megállapítás is vegyül, de ez csak változatosabbá teszi a képet. *Földeák János Nők és férfiak* című elbeszéléskötetének erőssége a jóízű humorral előadott anekdóták sora, melyek sok mindent feltárnak a történelem és a hétköznapi élet titkaiból.

A külföldi szépirodalomban tallózva megemlítjük *Nikosz Kazantzakisz*, a nagy görög író utolsó művét, mely *Számadás Greconak* címmel jelent meg. A könyv izgalmas vallomás egy gondolkodó ember küzdelmeiről és nehéz életű hazájának sorsáról. Először jelenik meg magyarul Brazília irodalmának klasszikusa, *Jose De Alencar* könyve: *Máglyák az őserdőben*. Az izgalmas, romantikus alkotás szereplői Brazília bennszülöttei és a mindenre elszánt kalandor katonák. A világirodalom legszebb szerelmes verseiből készült merész válogatás *Babits Mihály Erato* című műfordítás-gyűjteménye, melyet *Borsos Miklós* rajzai díszítenek.

Érdekességként megemlítjük még az *Irodalmi szakácskönyvet*, melyben *Cervantestől Krudy Gyuláig* jó néhány irodalmi híresség étkezésről szóló írásait olvashatjuk, és a leírások alapján akár el is készíthetjük a dicsért ételkülönlegességeket. Persze a fiatalabb korosztályról sem feledkeztek meg a kiadók. Megjelent már a közkedvelt *Fiúk Évkönyve* és *Lányok Évkönyve* 1971-es kötete is, továbbá sok ifjúsági regény és mesekönyv a kicsinyek nagy örömére.

A téli könyvvásár felsorolt és itt fel sem sorolható gazdag választékával várják az üzemi könyvterjesztők és a gyári Művelt Nép könyves boltban is a könyvbarátokat.

—imre—

Borsos Miklós

APHATÓ

Megnyugtató körkép

pel Áruházban

mackók, porcelánáru, babakocsi... Ki tudja mi még! A bolt zsúfolt, de itt is többen nézelődnek, mint vásárolnak. *Mi lesz itt később?!*

A gyerekek önfeledten s néha követelőzően válogatnak a játékok között.

Egy házaspár kétéves forma kisfiának már a harmadik autót blokkoltatja.

— Mindent megvesznek, amit a gyerek akar?

— Miért ne? Tehetjük, s ha egyszer megkívánja a gyerek!

El kellene gondolkodni azon: helyes pedagógiai elv ez?

★

A csepeli *Hófehérke* bolt vezetője:

— Bőven van árunk, *az árukészlet 3 milliós*, néhány keresett cikkünk azonban ritkán kapható. Ilyen például a *kertésznadrág*, a mackóruha. Hiányzik a 23—26-os gyerekcipő.

A bolt csaknem tele van: *hét felnőtt* tolong *egy eladó* körül — s vesznek *egy kisfiúnak egy kesztyűt*. Egy vevő — hat családi kibic.

★

A kapott körkép megnyugtatónak látszik. Most, több mint egy hónappal karácsony [illegible]. Hogy valóban megnyug-

Hétfőn, a X. pártkongresszus megnyitásának napján kiemelkedő eredményt értek el az *Acélmű martinüzemének* dolgozói. Aznapi 630 tonnás tervüket 48 tonnával teljesítették túl. Ugyancsak november 23-án, az *elektrókemencéknél* 109 helyett 141 tonna acélt gyártottak.

A gyáregység kommunistái, egész kollektívája nagy figyelemmel kísérik a kongresszus tanácskozását, amelynek megnyitását rekordjaikkal méltón köszöntötték.

NAPTÁR

NOVEMBER 28: Százötven éve született Engels Frigyes. Marx Károllyal együtt a tudományos szocializmus, a marxista politikai gazdaságtan és a dialektikus materializmus megalapítója, a nemzetközi munkásmozgalom egyik legnagyobb vezetője és lángeszű tanítója. Marx halála után feldolgozta és kiadta A tőke II. és III. kötetét.

NOVEMBER 29: Tizenöt éve, hogy útnak indult az első szovjet antarktiszi expedíció vezérhajója, az Ob. — Hetven éve, hogy megalakult a Magyar Autóklub. Jelenleg 70 ezer tagja van.

DECEMBER 1: Tíz éve, hogy a Szovjetunióban fellőtték földkörüli pályára a harmadik szputnyik űrhajót — súlya: a hordozórakéta utolsó lépcsője nélkül 4563 kilogramm. — 45 éve, hogy megkezdődött a Magyar Rádió műsoradása.

DECEMBER 2: Huszonöt éve volt a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetségének I. kongresszusa.

DECEMBER 3: Egy éve ezen a napon kezdődött a moszkvai találkozó, Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK, Románia és Szovjetunió párt- és állami vezetőinek [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 APR 10

MAGYAR NEMZET
Budapest

Javaslat 1021

Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékszobor felállítására

Ülést tartott a Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága

Csütörtökön ülést tartott a Hazafias Népfront Honismereti Bizottságának Évfordulókat Előkészítő- és Elméleti Munkabizottsága a Hazafias Népfront Belgrád rakparti székházában. A munkabizottságok megjelent tagjai, a város vezető értelmiségei, Bajcsy-Zsilinszky Endre-emlékszobor felállítására tettek javaslatot. Elmondották, Bajcsy-Zsilinszky Endre szellemi hagyatékának összegyűjtésével, emléke ápolásával és életpályájának tudományos feldolgozásával évek óta foglalkozik a Magyar Nemzeti Múzeum; a Hazafias Népfront kezdeményezésére, támogatásával megnyílt a pálkövei és tarpai Bajcsy-Zsilinszky-emlékmúzeum —, de nagy mulasztása az országnak, a fővárosnak, hogy Bajcsy-Zsilinszky Endrének nincs emlékszobra Budapesten!

A Bajcsy-Zsilinszky-emlékszobor felállításának szükségességét elsőként *Barcs* Sándor, az MTI vezérigazgatója, Bajcsy-Zsilinszky Endre egykori harcostársa tette szóvá. Barcs Sándor javaslata alapján *Sarlós* István, a fővárosi tanács elnöke és *Ormos* Tibor, a Képzőművészeti Lektorátus vezetője vállalta, amennyiben a Hazafias Népfront kéréssel fordul a fővárosi tanácshoz és a Képzőművészeti Lektorátushoz, soron kívül foglalkoznak Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékszobrának felállításával és azonnal felkérik *Borsos* Miklós Kossuth-díjas szobrászművészt, hogy a szobrot formálja meg.

Borsos Miklós vállalta, hogy a Horváth-kertben felállítandó életnagyságú Bajcsy-Zsilinszky-emlékszobrot megalkotja.

A Hazafias Népfront Honismereti Bizottságának Évfordulókat Előkészítő- és Elméleti Munkabizottsága a csütörtöki ülés végén javaslatot tett: a Hazafias Népfront Országos Titkársága a legrövidebb időn belül hivatalosan is kérje fel a fővárosi tanácsot, tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy Bajcsy-Zsilinszky Endre emlékszobra mielőbb felállításra kerüljön.

(hb)

Borsos Miklós

és csákányával
ta Batkit. A brigádvez
szeesett. Maczali a
csétlen férfit durván
ta az árokba „dögöl
felkiáltással, majd elő
bicskáját — hátra sz
vallának:

— Ne félj pajtás, sz
gyerekek vagyunk...
hetykén, kihívóan szen
lott mind a három k
brigád tagjaival. Ezek

20 ÉVES KERAVILL

MOSÓGÉP CSEREAKCIÓ!

RÉGI GÉPÉT CSERÉLJE

AUTOMATA MOSÓGÉPRE

ÁRA: 5460,— FORINT

LAKÁSÁN CSERÉLÜNK,
A HASZNÁLT KÉSZÜLÉK ÁRÁT
OTP-HITELNÉL
AZ ELŐLEGBE BESZÁMÍTJUK

KERAVILL

II., Mártírok útja 61—63.
V., Kossuth Lajos utca 2.
VI., Lenin körút 60—62.
VI., Lenin körút 94.
VIII., Harmincketteseк tere 6.
XIX., Vörös Hadsereg útja 101.

DÍJTALAN HÁZHOZ SZÁLLÍTÁS!

20 ÉVES KERAVILL

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

19.. NOV. 13

1021

Bartók — emléknaptár

A téli könyv-vásárnak és a Bartók-évfordulónak egyik különlegesen szép kiadványa a Zeneműkiadó Vállalat által készített Bartók-naptár. A magyar kiadáson kívül angol, kanadai, ausztrál és japán piacra is készült az igen ízléses, dokumentum-értékű régi népdalgyűjtő felvételeket és művészi Bartók-portrékat tartalmazó naptárból. Az egyes felvételek hátoldalán Bartók önéletírásából, leveleiből, elméleti műveiből vett idézetek olvashatók, az illető ország nyelvén.

A naptár címoldalát Borsos Miklós Bartók-plakett reprodukciója és a Bábszínház Fából faragott királyfi-díszletképe díszíti.

szezni. Hosszú huza-vona és 18 hónapos kivárás után a D. Kohászból került a D. Ruhagyárba. A csapat legjobbja. Ősszel mindössze két mérkőzést vesztett. 94,3 százalékos teljesítményt nyújtott.

Grósz Károly a csapat másik erőssége a Budapesti Lokomotivban kezdte úszni kedvenc sportágát. Háromévés kihagyás után ez év elején állt újra csatasorba. Tavaszi gyengébb szereplését (48,5 százalék) őszi

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

1970 OKT 6

Megjelent a Forrás új száma

Borsos Miklós

A Forrás című irodalmi, művészeti és tudományos folyóirat új, idei ötödik száma nagy teret szentel a népművészetnek. Közli Polyák Ferenc fafaragóművész vallomását, Molnár János miniszterhelyettes megnyitóját, amit a kecskeméti népzenei találkozó alkalmával elmondott, Pomogáts Béla Tamási Áron népi színpada című tanulmányát és Buda Ferenc vallomását Benedek Péter parasztfestőről.

A Szemle rovatban kizárólag népművészeti és néprajzi könyveket ismertetnek a recenzorok. Heltai Nándor Kodály Zoltán és Kecskeméti címmel írt tanulmányt.

A Hazai Tükör rovatban jelent meg Zám Tibor, Márkus István és Szekér Endre tanulmánya. Hegedűs András szociológus Értelmiség és szakigazgatás című tanulmánya a Fórum rovatban jelent meg. Ortutay Gyula Finnek és magyarok címmel adta közre a Forrásnak szánt írását.

A szépirodalmi művek között szerepel Raffai Sarolta, Kunszabó Ferenc és Falu Tibor elbeszélése, Simonyi Imre, Goór Imre, Buda Ferenc, Fodor András, Kiss Benedek verse és Varga Mihály: Egy délután Borsos Miklósnál című riportja.

Borsos Miklós, Diószegi Balázs, Kajári Gyula, Bodor Miklós és Benedek Péter képzőművészek alkotásairól készült reprodukciók találhatók még a folyóirat új számában.

SAJTÓFIGYELŐ

Kecskemét, Szent
telephelyén, reggel

Telefon: 28-61.

2242

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1977 FEB 18

Thuri emléknapokra készülnek Nagykanizsán

Thuri György, Nagykanizsa egykori várkapitánya halálának négyszázadik évfordulója alkalmából Thuri emléknapokat rendeznek áprilisban Nagykanizsán. Az eseménysorozat április 2-án kezdődik. Rendezői a városi pártbizottság, a városi tanács, a KISZ és a művelődési központ.

A rendezvénysorozat első napján emlékülést tartanak a városban, amelyen Thuri Györgyöt méltatják, majd előadás hangzik el a kanizsai vár szerepéről a török ellen vívott harcban.

Április 3-án avatják fel az új városrészben az egykori várkapitány szobrát: Borsos Miklós alkotását. Ezen az estén rendezik az emlékünnepséget a nagyközönség részvételével. Műsort ad az irodalmi színpad, a tánccsoport az úttörőház és az Erkel Ferenc Művelődési Ház énekkara. Bemutatják Bárdos Lajos Thuri György emlékezete című művét. A kórust a tervek szerint ez alkalommal a mű szerzője vezényli.

Április 4-én nyílik meg a múzeumnak ebből az alkalomból rendezendő kiállítása, s kapcsolódik az eseményhez az ifjúsági dalostalálkozó, amelyen a város úttörő énekkarai vesznek részt.

Borsos Miklós

...egyezés szerint. Jelentkezni lehet Mikosdpusztai Lengyár vezetőjénél.

16. évet betöltött ...ányokat szövőnek felvesz a Pamuttextilmű Jacquard Szövőgyára. A betanulási idő 12 hét. Jelentkezés írásban a P. T. M. Jacquard Szövőgyár Üzemgazdasági Osztályán. Budapest, XIII., Szekszárdi u. 19—25.

Kultúrfeladatok elvégzésére értelmiségi nyugdíjast keresünk Zalaegerszegre. Cím a kiadóban.

Az urkuti ... ércbánya 18– közötti férfi n... erőt vesz fel ... alatti munka ... továbbá gépk... zetőket (dömpe... tőket, nehézgé... lőket). Jelen... hétfőtől pénte... —14,30 óráig, s... ton 6,15—11,15 ... bánya mun... csoportjánál, ... ton.

Több éves ... jattal rendelke... fi könyvelőt ... szünk. Alk... Termelőszöve... Söjtör. Fizeté... egyezés szeri...

Tetőtől
Kézr
Zalaegerszegen

Férfi-női szabó, kalapos és ...
Sapkás (Budai Nagy Antal u. ...
Fehérneműjavító és Készítő (...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

NÉPSZAVA

1971 MÁJ 25

Thuri György-szobrot avattak

4021

Vasárnap kiállítás nyílt a nagykanizsai múzeumban Thuri György emléktárgyaiból. Ugyanezen a napon került sor Nagykanizsa új városközpontjában Thuri György életnagyságú bronzszobrának leleplezésére. A szobor Borsos Miklós alkotása.

két nagygyűlés az üze-
mekben, ifjúsági nagygyű-

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

MAGYAR HIRLAP

Thuri György-szobrot avattak Nagykanizsán

A *Thuri György* történelmi napok keretében vasárnap kiállítás nyílt a Nagykanizsai Múzeumban Thuri György emléktárgyaiból. Ott látható a kiállításon a várpalotai és a kanizsai vár egykori urának harci felszerelése, várkapitányi öltözéke, pajzsa, pallosa, és mindazok az emléktárgyai, amelyeket a helyi és a Magyar Nemzeti Múzeum őriz.

Ugyanezen a napon került sor Nagykanizsa új városközpontjában Thuri György életnagyságú bronzszobrának leleplezésére. A törökverő hős halálának 300. évfordulóján leleplezett szobor *Borsos Miklós* alkotása.

[illegible] amerikai államnal létesített diplomáciai kapcsolatokat. Jelenleg összesen 29 állammal áll diplomáciai kapcsolatban és 32 országgal tart fenn államközi kapcsolatokat különböző szinten.

A cikk emlékeztet arra, hogy a világ különböző részein növekszik az NDK haladéktalan elismeréséért küzdő mozgalom. Többek között Olaszországban, Svédországban, Franciaországban, Angliában, Dániában és más kapitalista országokban a parlamenti képviselők egész csoportjai

Borsos Miklós

Említve

A románc művészete
Képes Újság Bpest 1970. máj. 16.

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 JUL 18

MŰVÉSZE

BUDAVÁR FÖLFEDEZÉSE

Szomorú szállóige már: idegeneknek kell idejönni, hogy a tulajdon hazánkat megismerjük, hogy rádöbbenjünk: mekkora vagyonnal rendelkezünk. A mondás nemrég rajtam is beteljesedett. Gyakorta kószálok a várnegyedben, de az egykori királyi palotát mindeddig messze elkerültem. Tudtam ugyan, hogy a déli szárnyban megnyílt a Vármúzeum, de féltem, hogy újraismétlődik, ami 1945-ben történt velem: a kiégett romok közt bukdácsolva, rá kellett döbbennem, hogy ez a palota alig volt egyéb habarcsblöffnél, aranyozott gipszcirkalmaknál. Egy kor, egy rezsim szimbóluma, a hazudozás építészeti kvintesszenciája. S elég volt az új, otromba kupolára rápillantanom, hogy az erőszakolt stílusredukcióban, klasszicizáló álpuritánságban ama megtörendő hagyomány szellemi folytonosságára gyanakodjam.

Így hát némi pirulással, inkább az időhiány miatt vittem a Vármúzeumba vendégeimet, jóelőre mentegetőzve magamban, hogy amerikaiak lévén, hozzáedződhettek már a nagyotmondáshoz. Ám a múzeum területére lépve, egyszerre elakadt a szavam — bámulatomban a kitűnő prospektusra hagyatkoztam —, ezt se értem még meg, hogy egy magyar Baedecker a tárgyilagosságával, szerénységével ragadjon meg. Szerzőjének, dr. Zolnay Lászlónak azonban volt mire szerénynek lennie. Belül semmi nyoma a stilisztikai kényszerűségeknek. Illetve annak a görcsös igyekezetnek, hogy valamiből mindenáron mást akarunk kihozni, mint amit az anyag természete előír. Annál inkább nyoma van a különféle korok és stílusok békéjének — évszázadokon át. Vilt Tibor, Borsos Miklós egyszerű remekei úgy állnak a középkori hangulatú, megejtő hitelességgel és biztonsággal rekonstruált kertekben, mintha mindig is itt álltak volna, már a tatárjárás után, mikor a Palota építése megkezdődött. S kiderült, nem legenda, utazói nagyotmondás az a káprázatos pompa, amiről a hajdani krónikások szólnak. Egy-egy friztöredék, terakotta párkányzat bizonyság rá, hogy már az Árpád-korban milyen magas szinten állt itt az építészet, a kőfaragás. Kevés maradt meg belőle, de oly nagyszerű, áttekinthető elrendezésben fogadják a látogatót, hogy szinte többet mondanak, mintha az egész épségben maradt volna. E torzók aktív munkára serkentik a képzeletet — évszázadok, sőt évezredek emlékeit sikerült lenyűgöző szemléleti egységbe fogni, mintegy a jelenidőbe átemelni. „Unique!" — kiáltott föl gyakran a vendégem, aki pedig bejárta már a félvilágot és esze ágában sem volt udvariaskodni; más sétáinkon csöppet se takarékoskodott a kritikai megjegyzésekkel.

A Palota eddig megnyílt része valóban egyedülálló élmény — szerény tudásom szerint európai viszonylatban is. Hol van még hely, ahol három szinten, néhány teremben nem kevesebb, mint ötvenezer év tekinthető át, ahol ilyen szigorúan váltogatott, számszerűen csöppet sem sok leletanyaggal, képekkel, bútorokkal, kerémiákkal a bőség, a fölbecsülhetetlen gazdagság élményét sikerül fölkelteni. Az Uffiziből, a Hradzsinból is szédelegve távozik a vendég, ám a budai Várban valami katarzisfélét is átél, hisz minden lépése a régmúlt s a jelen fokozódó feszültségével szembesíti, végtére pedig az összebékülés élményével ajándékozza meg. Kitekintve a gótikus lovagterem ablakán, egy pillantással foghatjuk át a csúcsívek keretében a tabáni barokk templom szelíd, szinte falusias arányait, az Erzsébet-híd nemesen egyszerű pilonját, ívének lendületét — egy városkép Budapesten, mely végre nem szecessziós szatócsbolt érzetét kelti a szemlélőben.

Hanem a hely szellemét. Kis tábla a régészeti kiállítás egyik tárlójában: e föld legrégibb telepeseinek a Pireneusoktól Horvátországig szövődtek a kapcsolataik. Néha panaszoljuk, hogy hazánk mindig a népek országútja volt — a Vármúzeumban ennek az örökös vándorlásnak a fölbecsülhetetlen haszna mutatkozik meg. A bizonyság, hogy e föld kultúrája mindig is a különféle eredetű, jellegű, térben-időben egyaránt rétegzett törekvések gyújtópontja volt — ennek köszönheti legendás fényét a magyar középkor, mely még töredékeiben is elhomályosítja a későbbi évek szemre pompázatosabb hagyatékát —, éppen, mert tágasabb volt a láthatára. Még a laikus számára is nyilvánvaló például, hogy M. S. mester táblaképe, a Mária és Erzsébet találkozása, vagy egy századdal előzte meg korát — ha egyáltalán lehet időben mérni e remekmű időtlenségét.

De az újabb korok anyaga is hatásos cáfolata az előzetes pirulásoknak, illetve nyomós ok, hogy az előítéleteink miatt piruljunk. A kitűnő válogatás, a remek elrendezés a magyar képzőművészet legjava értékeit vonultatja föl. Ferenczy Károly Női feje, Mányoki képei, az ismeretlen festő Zrínyi-portréja, a siklósi szabócéh kancsója, vagy egy 1820-ból való írószekrény: megannyi fölfedezés. Tán csak a papagájos csendéletektől kell ügyes mozdulattal a vendéget elterelni, ám hadd lássák egy emelettel lejjebb Ferenc József budai bevonulását: a talpnyalásnak, az udvaronci dilettantizmusnak ezt az „örökbecsű" példáját. Lássák, hogy minek és miért kellett szükségképpen összeomlania.

Építészek, szobrászok, belsőtervezők, berendezők remek együttműködésének példája a Vármúzeum. Érdemes eldicsekedni vele. Még érdemesebb; újra és újra odalátogatni, kis tábori székkel fölszerelkezve, hogy hosszan csodálhassunk egy bronzkori urnát, vagy a középkori várba vezető lépcső ultramodern domborművét, mely mégis századok szellemét fejezi ki. És újra meg újra átélni e zaklatott korban a tiszta és igaz, bartóki harmóniát.

B. Nagy László

lasz elmaradása

lense volt, akkor
máskor is — a
egy újság a világ,
ia, mint az. Meg
újság válasza?
ket úgy írta az
ztatták.
k megmutatta a

a kis zűrt, lesz
os, az a pénz —

em fűtötték a
voltak, ott ta-
mérnök lesz. A
ájuk parancsolt
gigdőlt a dívá-
ől, hogy hango-
tül hitte, hogy
s, a felesége is,
okulhatnak.

hanem bele a szennycsatornába, onnan a Dunába.

Persze, a szivattyúk karját nem lehet eltéveszteni.

Az ügyvéd vagy nagyon beszari, vagy nem ért semmihez. Még most sincs meg az az 1800 forint. Ha az ügyvéd nem tudja kiverekedni, akkor ő visszakövetteti tőle azt a négyszázat, amit befizetett a közösségi pénztárba.

Nem lehet itt lentebb kezdeni — gondolta Mércse Antal —, ír a miniszternek.

A csarnokban megint kérdezték az emberek; mi van már a prémiumával, Anti bácsi; az magának jár, úgy dolgozott egész évben, mint mi!

Mércse Antal nem tudta, hogy most már gúnyolódnak vele, vagy komolyan kérdezik?

— Hagyjatok a fenébe azzal a rohadt prémiummal!

De magában nem mondott le róla.

A miniszter is válaszolt a levélre, hogy áttette az ügyet, ide meg ide, az illetékes

bemond
mérnök
pont a
a legjol

Délbe
éjszakára maradjon
nál, mert a váltó beteg lett. Igen, de ki maradjon?

— Szóljanak annak a prémiumos Mércsének...

Mércse Antal hallotta a telefonbeszélgetést. Belepirult. Ez a prémiumos Mércse, ez ő... Neki gúnynevet adtak. Most fog összevágni valakit... Itt nincs vasvilla!

A brigádvezető szépen szólt, bentmaradt. Egész éjjel egyedül volt a csarnokban. A szivattyúkat meghúzta, amikor kellett, az anyagot, a sört, vagy az élesztőt beengedte a tartályokba, a szennylevet le a kanálisba.

Egyedül volt, sok mindent gondolt egész éjjel.

Ezt a prémiumot, ezt... ezt abba kell hagyni. De micsoda piszokság, neki ez jár... minden papíron az van, hogy jogos a követelése!

Ezek se különbek, mint a suszter elnök? Meg a kivizsgálók?

Másik este idejében ment haza, átnézte az összes levelet, amit a prémium-ügyben kapott. Csak ne lenne mindegyikben az, hogy neki van igaza. Valami eszébe jutott, a tegnap éjszakáról, amikor egyedül volt a csarnokban... de még maga sem merte végiggondolni.

A fiú este kollokviumra készült. Ez már a hatodik félév.

— Most mit tanulsz? — kérdezte tőle az apja.

— Látja apám — mondta a fiú — ez egy kémiai egyenlet. Az anyagok változását egyenletben is le lehet vezetni... Ha ez a kémiai folyamat végbemegy... itt még marad egy Hidroxil-gyök.

Ezt Mércse Antal nem értette... Nem kérte, hogy hangosan olvassa a fiú, a leckéjét, ledült a sezlonra, hasra feküdt, mogorva volt, és szótlan. Várta, hogy megint egyedül legyen valamelyik éjszaka a csarnokban, a szivattyúkat ő kezelje.

Még akkor héten megint beteget jelentett az egyik kezelő.

Mércse Antal ott állt a karok előtt, senki nem volt a csarnokban. Este már enni se tudott, remegett a gyomra, cigarettát szívott, sokat, aztán odalépett a szivattyúkarhoz.

— Nem adták ide, ami nekem járt... a kutya istenit az anyjuknak! Pedig nekem van igazam. Hát azt hiszitek, Mércse Antalnak nincs annyi esze?

Mi lenne, ha éppen abban a pillanatban lépne be valaki a terembe?

Meghúzta a szivattyúkart. Tizenkét mázsa higított élesztőt jelzett a műszer... Gyerünk a kanálisba vele... csudálkozhatnak a Dunában a halak.

— Ha nektek megérte, nekem is megéri!

Egymás után húzta meg a szivattyúkarokat, és nézte, hol, melyik szivattyúnál hány

LÉSE:

IDROXIL-GYÖK

negtudta, hogy a
számolt be róla
ondolta, majd ha
akkor mondja el,

Megkérdezte tő-
si megmagyaráz-

Mércse Antal —
valamit, hátha

n, hogy mi a kü-
g az ipari válság

ség egyszer!
most már mun-

szervekhez. Nem tudja a miniszter, hogy a Mércse Antal prémiumügyével abban a hivatalban már foglalkoztak, megállapították hogy jár, de a pénzt nem küldték!

Ebédeltek. Valaki megkérdezte a prémiumot. A többiek meg se várták, ő mit válaszol, elkezdtek röhögni. Mércse Antal dühös lett, megvillant a szeme...

— A kutya istenit neki, ha még egyszer azt a rohadt prémiumot megkérdezi valaki...

Persze, ezek nem hallották, hogy milyen ember ő, Mércse Antal. Otthon az elnök már sejti. Megtudta volna igazából, ha csak ketten vannak, de — ki tudja kinek a szerencséjére — mások is voltak ott, amikor Mércse Antal felkapta a vasvillát...

— Hej, de megdübögtettem volna azt a suszter szüzmáriáját!

Micsoda kivizsgálás volt... úgy jöttek-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724
1970 JUL 4
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Borsos Miklós

1021

Dunántúli napló

Átadta a Barbakánt a városnak az Országos Műemléki Felügyelőség

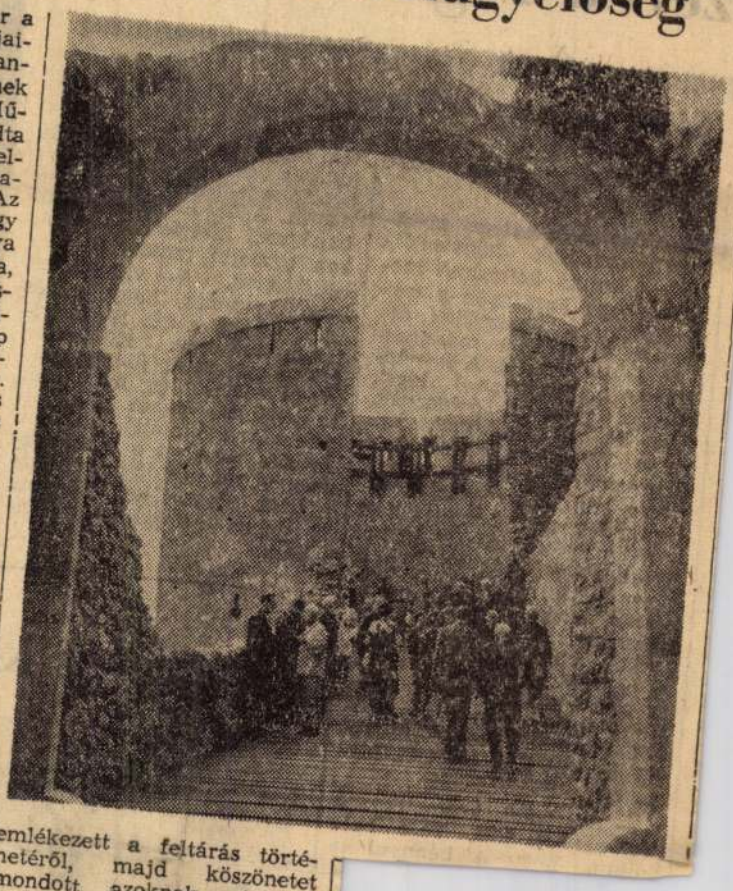

Tegnap délután 4 órakor a felcsendülő fanfárok hangjaival kezdődött meg az a hangulatos ünnepség, amelynek keretében az Országos Műemléki Felügyelőség átadta Pécs városa vezetőinek a feltárt és helyreállított Barbakánt, illetve várkertet. Az ünnepségen ott volt dr. Nagy József, az MSZMP Baranya megyei Bizottságának titkára, dr. Szabó János, az építésügyi és városfejlesztési miniszter első helyettese, Papp Imre, Pécs m. j. város Tanácsa vb-elnökhelyettese, dr. Cserháti József megyés püspök, továbbá társadalmi és kulturális szervek képviselői. Eljött Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész is, akinek Janus Pannonius emlékszobrát majd itt a várkertben állítják fel, dr. Fülep Ferenc, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója, Czeglédy Ilona, a Miskolci Galéria és Diósgyőri Vármúzeum igazgatója, s Jugoszláviából idelátogatott Nagy Sándor, az Újvidéki Múzeum igazgatója, valamint M. Petrovic,. a Vajdasági Műemlékvédelmi Intézet építészmérnöke.

A népes közönség előtt elsőként a Mecsek Fúvósötös játszotta el Farkas Ferenc Régi magyar táncok című feldolgozásának első tételét, majd Baracsi Ferenc, a Pécsi Nemzeti Színház művésze mondta el Kopányi György Ének a szülőföldről című versét. Ezután Merényi Ferenc, az Országos Műemléki Felügyelőség igazgatója szólott. Elmondta, hogy közös munka fekszik az itt most testet öltött eredményekben, s hogy a pécsi belsővár legjelentősebb részének átadásával régi elképzelések váltak valóra. Hangsúlyozva, hogy a műemlékvédelemben Pécs országosan is példát mutat, átadta a városnak az új műemléki egységet, amelyet az Országos Műemléki Felügyelőség tárt fel, állított helyre, a kutató és tervező munkától egészen a kivitelezésig.

A város nevében Papp Imre vette át a Barbakánt és a várkertet. Beszédében megemlékezett a feltárás történetéről, majd köszönetet mondott azoknak, akik a konkrét munkát az elmúlt években végezték, G. Sándor Mária régésznek, Ferenczy Károly építészeti tervezőnek és Takács György építésvezetőnek. Végül ígéretet tett a város nevében, hogy Pécs jó gazdája lesz az új műemléknek, a régi falakat mai, nívós tartalommal tölti meg, művészeti eseményeket rendez majd itt és a Barbakánt beleilleszti a város kulturális összképébe.

Dr. Szabó János miniszterhelyettes elmondta, hogy a hatalmas feladatot jelentő ipari és kommunális építkezések mellett kötelességünk a műemlékek megőrzése, feltárása is, s egy-egy szép műemlék átadása mindig öröm, különösképp öröm azonban, hogy ezúttal egy olyan kulturális légkörű város szívében adhatják át ezt az országosan is kiemelkedő szépségű műemléket, mint amilyen Pécs. Végezetül a miniszter köszönetét tolmácsolta és elismerő levelét nyújtotta át többek között Galabár Tibornak, a Városi Tanács vb-titkárának és Asztalos Ferencnek, a pécsi Idegenforgalmi Hivatal igazgató-helyettesének. Ezután Papp Imre adta át a város ajándékait a Műemléki Felügyelőség több dolgozójának.

Az ünnepség végén ismét stílusos, a hely hangulatához illő muzsika csendült fel: a Mecsek Fúvósötös játszotta el a Régi magyar táncok harmadik tételét.

Ma este 6 órakor dr. Galabár Tibor adja át a város közönségének a Barbakánt és a várkertet, az első várkerti koncert keretében.

Szerelik a BCM óriás silóit

A főtranszformátorépület, az olajlefejtő-állomás és a kemencealapok után a párosával sorakozó tíz óriás cementsilóban is megkezdik a technológiai szerelést az ÉM. Gép- és Felvonószerelő Vállalat dolgozói. Ez az építményegyüttes egyik legimpozánsabb része a leendő gyárnak. A 36 méter magas, terjedelmes betonhengerekben összesen 50 000 köbméter cement, vagyis, ha már folyamatosan termel a gyár, 25 napi termelésnek megfelelő mennyiség fér el.

Dunántúli nap

ilágkongresszusa

szerek régen és ma

opogás — „Örök ifjúság" teknőckivonattal
Szépítőszer az esővíz

— Hallott egzótikus kozmetikumokról is?

— Megismerkedtem távolkeleti országok képviselőivel. A japán kolleganő mesélte, hogy hazájában a családtagok az évezredek óta ismert fogásokkal maszírozzák egymás testét. A kozmetikusok Japánban kicsi, könnyű gépekkel dolgoznak, kedvelik az ultrahangos kezelést. Véleményük szerint az álom szépítő hatással van a bőrre, hogy a pacienseі álombamerüljenek, bekapcsolják a magnetofont, amely konyhazajt és esőkopogást hallat. Kozmetikai műhelyüket miniatűr japán kertecskével, bokrokkal, törpe fákkal, szikrákkal, vízesésekkel díszítik. A pakolások alapanyagát —, az algát, a tengervízből nyerik. Karcsú alakjukat a halból, rákokból, tengeri füvekből, rizsből álló táplálék biztosítja.

— Az iráni kozmetikusnő Teheránból jött. Tőle hallottam, hogy a bennszülött

ták, hogy az esővíz, a hólé hatásos szépítőszer. Most hivatalos elismerést kapott a néphit. A St. Louisi egyetem biológusai kísérleti pocsolyában egysejtű moszatokat tenyésztettek. A vizsgálatok megállapították, hogy esőzés után megnő a víz B—12 vitamin tartalma. Különösen áll ez májusi és júniusi esőzések idején. Így most már tudományos alapot is kapott a sokat publikált hidratán kezelés, amelyet a világ asszonyai már ősidők óta használnak. Használjuk hát ma is bátran, a vegyipar korszakában.

Ott-hon Család

Nyaralás kevés ruhával

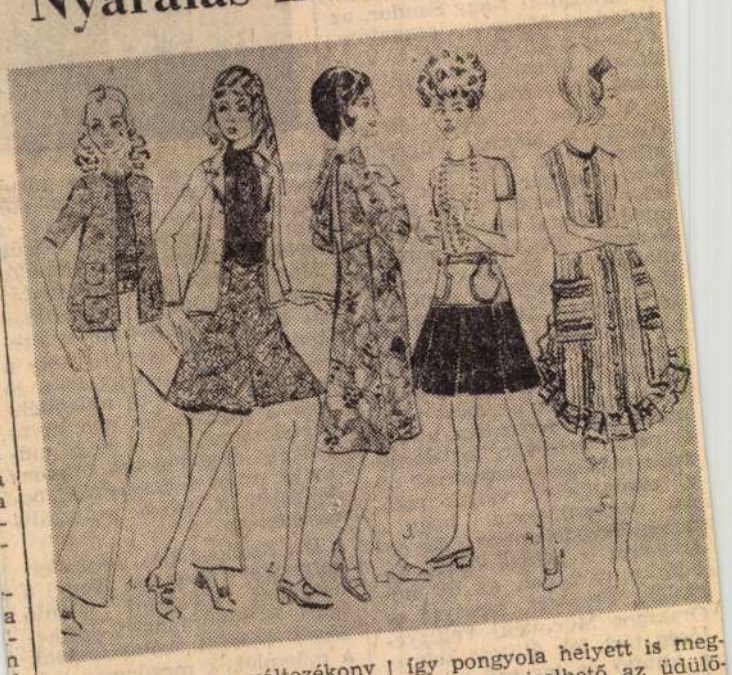

Nyaraláshoz a változékony időre számítva lehetőleg úgy válogassuk össze a ruhákat, hogy azok egymással kombinálhatók legyenek. Gondolunk itt elsősorban például a nadrágkosztümre, amely könnyű szövetből, vagy szintetikus len keverésű kelméből készült. Blúzzal, pulóverrel nemcsak hűvős időre, nem estére is megfelelő. Természetesen hűvős napokra, vagy estékre a kabát is jó szolgálatot tesz és azok, akik nem viselnek nadrágkosztümöt, feltétlenül gondoljanak erre. A kötött kabát, vagy kötött kendő, ponchó szintén a hűvős időre való praktikus ruhadarab. Egy-két karton-, vagy vászonruha, valamint egy elegánsabb selyemruha az esti szórakozáshoz szükséges, de elégséges is lesz, hiszen napközben a Balatonnál, vagy hegyvidéken is frottír ruhát, shortot is viselhetünk. A frottír ruha általában elől gombos, így pongyola helyett is megfelelő, s viselhető az üdülőben étkezéskor is. Fürdőruhában, vagy shortban ugyanis nem lehet étterembe menni és asztalhoz ülni.

Víz mellett legalább két fürdőruhára van szükség hogy szükség esetén a nedves, hűvős fürdőruhát váltani tudjuk. Egy-két blúz és pulóver és már kész is az üdülési ruhatárunk, melyhez rajzainkban is adunk néhány ötletet.

1—2-es modellünk összeállítható változatosan két ruhából. Az 1-es rajzon látható nadrágnak, a 2-es rajzon van a kiskabátja, míg az 1-es rajzon lévő nyomott karton vagy vászonból készült kabátka a 2-es rajz szoknyájához tartozik. De ahogy a rajzon látjuk az összeállítást, többféle megoldás kínálkozik, a változatos öltözködéshez. Színben harmonizálva pulóvert és ingblúzt viselhetünk minden variációjában.

3-as rajzunkon bemutatunk egy hátul mélyen dekoltált nyári selyemruhát, amelyhez

Borsos Miklós
szobrász - grafikus

Illusztrációkat, kötéstervet készített
drámákhoz.

P. Brestyánszky Ilona: Könyvtár-művészetünk ...
Művészet, 1970. augusztus - 15. lap

Borsos Miklós
szobrán

Miltatás.

P. Brestyanszky Ilona: Kompromisszumok
Műveszet, 1970. augusztus - 15 lap

Borsos

Említve

Alapjaiban megindult képzőművészeti
életünk Napló Versprém
1970. jún. 16

Borsos Miklós

Emlitve

September 26.
Magyar Nemzet, Bp. 1970. sept. 26.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós szobrászművész

ESTI HÍRLAP

1971 DEC 30

Jónás könyve

1021

Az esztergomi Zodiakus klub, *Babits Mihály* halálának 30. évfordulója alkalmából kiállítást rendezett *Borsos Miklós* szobrászművész Babits emlékére készült alkotásaiból és versillusztrációiból. Bemutatják a Jónás könyvéből készült 43 illusztrációt, s egyéb, Babits-művekhez készült alkotásait.

ny-síkságot

baterhet vihetnek maguk

1971 JÚN 20

1021 Borsos Miklós

Borsos Miklós:

Visszanéztem félutamból

A Szépirodalmi Könyvkiadó *Műhely* sorozatában jelentette meg a Győrből elszármazott *Borsos* Miklós, Munkácsy- és Kossuth-díjas szobrászművész *VISSZANÉZTEM FÉLUTAMBÓL* című önéletírását.

Borsos Miklósnak eddig folyóiratok hasábjain megjelent írásaiból, a rádióból és televízióból megismert nyilatkozataiból tudjuk, hogy nemcsak a vésőnek-kalapácsnak, ecsetnek avatott kezű mestere, hanem az írott és az élő szónak is.

A művésznek egy régebbi vallomásából ismerjük, hogy három város: Nagyszeben, Győr és Firenze atmoszférája volt számára életreszólóan meghatározó jellegű. *Nagyszeben* az édes gyermekkor színhelye, onnan sodródott a Borsos család a nagy földmozgás, első világháborús évek idején a Rába-parti városba. Ily módon *a győri évekre esnek* az első szárnypróbálgatások, nagy nekibuzdulások. És az első keserű csalódások is. A könyv lapjairól ma is élő vagy a közeli múltban meghalt ismerősök sora lép elő, barátok, kedves társak, akiknek az emléke annyi év ködén is átdereng. Borsos művében plasztikus képet kapunk a belváros történelmi hangulatú utcáiról, tereiről, gyönyörű barokk épületeiről, a két világháború közötti szellemi, művészeti élet béklyóiról, mégis előrelendítő erejéről. Ma is tanulságos, ahogyan a művész viszszapillantó tükrében láttatja a várost, a pályatársakat, egy útkereső fiatalember vívódásait, a lélek útjait. Egy sajátos magatartási forma motiválja szüntelen Borsos pályaképét. A könyvében tételesen is megfogalmazza. Mindig a gáncsoskodók, a kishitűek ármánykodásai lendítették előre, adtak erőt a harchoz, az újrakezdéshez.

A félbehagyott gimnáziumi tanulmányok után a maga külön útját keresi, építi magába mindazokat az ismereteket, hatásokat, amelyeket az akkori közvetítő közegek a vidéki kisvárosba eljuttathattak. A korabeli Európa legfrissebb képzőművészeti törekvéseinek eredményeit is folyóiratokból ismeri meg. Előbb az ecsettel jegyezte el magát, festőnek készült, s közben állandó a kapcsolata a zenével, irodalommal. Kevés olyan képzőművészünk van, aki olyan dicséretes eredménnyel fáradozott a képzőművészet, a zene, az irodalom szintézisére. Borsos e nemes törekvéseinek forrásvidékei legelőbb éppen a győri években lelhetők fel.

Életének jelentős állomása, amikor maga mögött hagyva főiskolát, családot, barátokat, olthatatlan megismerési vággyal indul *Olaszországba, Dél-Franciaországba*, vonottal, gyalogszerrel hogy közel kerüljön a nagy alkotók: Leonardo da Vinci, Michelangelo, Donatello világához. Testközelből megismerni az örökszép alkotásokat, ráfeledkezni a gyönyörű firenzei épületekre, szobrokra, rajzolni utcák, terek sokféle emberét. Ez volt Borsos Miklós iskolája, visszahajolni az ősforráshoz, intim kapcsolatot teremteni a nagy elődökkel. A kis formákban rejlő nagyszerű lehetőségeket kereste s fedezte fel a nagy olasz mesterek törekvéseiben, s ebbe az irányba tágította a maga művészetét is. Kevéssel, kis felületen sokat elmondani — a teljeset — a művészek ősidők óta legnagyobb vágya. Borsos érmeinek, kisplasztikáinak és számos grafikájának is ebben van legnagyobb varázsa.

A Nagyszeben—Győr—Firenze háromszöghöz párosul még egy csomópont: *Tihany*. Ebben a gyönyörű pannon tájban kereste és találta meg a művész a természettel való legteljesebb kapcsolatát. A víz, a szelíd dombok, a jegenyék, a fény játéka adta az ihletet a mesternek, hogy ott teretmse meg legotthonosabb világát. Oda tér meg mindig legszívesebben, a kert végi kis műteremben faragja remek szobrait. A tihanyi villa lassan olyan lesz, mint valami zarándokhely, közeli és távoli ismerősök, rajongók, hazai és külföldi szakemberek is áhítattal szívják a tihanyi ház levegőjét. Tihany az a sajátos prizma, amelyben a világ jelenségei átlényegülnek a művész számára, sőt magát is ebből a világból lehet leginkább megközelíteni, fény felé tárulkozó gyönyörű szobrait megérteni.

Hangvételében van valami, ami a székely népballadákéval rokon. A művész életének színes epizódjai át- meg átszövik a pálya előrevivő nagy vonulatait. A mű egyik legszebb erénye, hogy írója sosem az önmutogatás csábító módszerét követi, személye többnyire a háttérben marad, azt akarja megmutatni olvasóinak, milyen indítékok, belső motivációk serkentették útján művészi alkotómunkájában.

Győr várossá válásának hétszázadik évfordulója egybeesik Borsos Miklós születése 65. évfordulójával. Nagy kár, hogy a korábban megígért gyűjteményes kiállításra nem kerülhetett sor Győrött.

Hamar Imre

só Bulgáriából (V.)

urista —

Rózsák völgye
olgár rózsákról,
sokat írtak és
gy hány tonna
l hány gramm
az olaj világ-
ányszorosa az
hogy a kazan-
tézetben hány
át kísérleteztek
ıközhely. Ebbéli
hadd tegyem
a történetének
ismert epizód-

s években, ami-
egyiiparnak si-
séges úton ró-
llítania, a né-
róbálták meg-
balkáni ver-
ogy *megvették*
mtól a rózsa-
ának jogát. A
jólesett egy na-
pénz, s irtani
krokat. Ma a
azért fizet a
hogy minél
ltessenek: egy
ozott kormány-
rint rövidesen
ötszörösére nö-
termő terüle-

tartózkodásunk
bolgár kultúra
iv nyelvű írás-
ó Cirill és Me-
gár nemezetisé-
szaloniki hit-
e május 24-én
olgár irodalom
apját. *Ország-*
és munkaszü-
és minden vá-
nulással emlé-
bolgár kultúra
ól, Cirill és Me-
ól. A két és fél
átványos felvo-
melynek mi is
—, külön ér-
dott az, hogy
űködő pedagó-
ykori növendé-
ndezték 50, 25
találkozójukat.
teltek a piros
ttörőkkel.

sem távoztunk
újdonsült is-
ül *ne említette*
magyarországi
A városi párt-
ra nemrég egy
agykanizsán, a
, s hazatérte
lapban érde-

a hazánkt
hősök bar
nél.

Ha Bulgá
ság ma a
rendszerben
játos törté
nyaik révén
ran produk
lentétes j
egyik szóf
élelmiszer-á
va, delegáci
gedetten kiá

— *Látom, jó úton h*
nők egyenjogúsítás
asszonyokat, h
is látok itt be
rolni.

Kísérőnk mosolyogva igazította helyre. A sok évszázados török elnyomás alatt kialakult szokások szerint *a lányoknak, asszonyoknak a lehető legkevesebbet volt szabad megjelenniük utcán és általában nyilvános helyen.* A bolgár férfiak féltékenyen őrizték ezt a szokást: az asszonyok dolga volt mosni, főzni, a gyereket, férjet gondozni — de csak otthon, idegen szemektől védve. A vásárlást a férfiak intézték.

Aztán az idők változásával elmúlt például a fátyolviselés kötelező divatja, és ma már az asszonyok, lányok is megjelenhetnek minden nyilvános helyen. *Egyenjogúak lettek: ők is járhatnak bevásárolni.*

Bulgáriai útibeszámolóm alkalmával tartozom azzal a személyes vallomással, hogy nem vagyok labdarúgó-mérkőzésre járó ember: utoljára a 7:1-es magyar—angol mecscset láttam a Népstadionban (jó vasgyűjtő voltam, így kaptam jutalomjegyet). *Szófiába a bolgár—magyar mérkőzés napján érkeztünk, és vendéglátóink magától értetődő természetességgel iktatták programunkba a találkozó megtekintését.* Talán nem szükséges e két említett mérkőzés — és a magyar labdarúgás akkori és mai színvonala — közt párhuzamot vonni, elég, ha annyit írok *a Levszki stadionban töltött másfél óráról: nyomasztó élmény volt.*

A szomorú eseményt követő napokban állítólag egy magyar kulturális újságíró, aki e minőségében gyakran magyarázgatja különböző művészek bizonyítványát, kollégáinak ezt az üdvözletet küldte haza: *„Kritikusok, ne búsúljatok! A sportújságírók*

KISALFÖLD
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

on
á.
más
kool is. Hog miért?
A számtalan gabrovói vicc egyike helyett álljon itt egy immár anekdotává nemesedett igaz történet.

Amikor elkészült a skanzen, azt javasolták a gabrovóiaknak, csináltassanak róla reklámfilmet. Csakhogy az ilyesmi sok pénzbe kerül, így aztán az ötlet ötlet maradt. Néhány éve két ausztráliai filmes vetődött a skanzenbe, és buzgón forgatni kezdett. Filmezni lehet — mondták Gabrovóban —, de csak annak, aki megfizeti. A vendégek úgy gondolták, megéri nekik, és fizettek. Filmjüket három világrészen mutatták be. Azóta özönlenek a turisták. Mindenki jól járt. De legfőképpen a gabrovóiak.

A bolgár vendéglőkben, éttermekben a só- és borstartó mellé kis tányérkába színes, illatos port tesz elénk a pincér. Úgy hívják ezt a port: *sarena szol,* tarka só. Összetétele minden helyen más és más, és hogy a közismert fűszereken kívül mit tartalmaz még, azt alighanem szakmai titokként őrzik. Egyformán használják a tarka sót a forrón tálalt kalács finomságú kenyér, a saláta, a leves ízesítésére, és az idegen növekvő kíváncsisággal kutatja, melyik vendéglőben milyen újabb ízekkel találkozik majd.

Én hoztam haza Bulgáriából egy csipetnyi tarka sót. Illata betölti a szobát, és felidézi tíznapos utazásunk legszebb állomásait: a napsütötte hegyoldalakat, virágzó rózsavölgyeket, buja kertészeteket és a tengerparti üdülőket. És találkozásainkat *Georgij Krumovval,* Az ember tragédiája és a Bánk bán bolgár fordítójával: *Lázár Cvetkovval,* a fiatal szófiai építészmérnökkel, aki kísérőnk és tolmácsunk volt; *Vera Marinovával,* az újság-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1971 JUL 2 5

Borsos Miklós

1021

„VISSZANÉZTEM FÉLUTAMBÓL"

Jegyzetek Borsos Miklós könyvéről

Nagy haszonnal jár, ha a képzőművész tollat fog és ecset, véső helyett betűben örökíti meg magát. Emlékezzünk csak — sebtiben — *Bernáth Aurél* vagy legutóbb *Kisfaludi-Strobl Zsigmond* könyveire: mennyire másképpen látja, ismeri az ember a művészt, ha saját szavaival meséli el indulását, küzdelmeit, élményvilágának kialakulását.

Most tettem le *Borsos Miklós* szobrász és grafikus Kossuth-díjas érdemes művész „Visszanéztem félutamból" című könyvét és azt fontolgatom magamban: ez a különös arculatú, a magyar képzőművészetben sajátos helyet elfoglaló művész melyiknek nagyobb: grafikusnak, festőnek, szobrásznak, vagy — íme a legújabb oldala! — írónak. Könyvének lebilincselő szuggesztivitása, a könnyed intuicióval megformált mondatok után az ember önkéntelenül is keresi a folytatást.

Különleges ember, különleges művész. A Gyergyócsomafalváról elszármazott Borsos család gyermekeként Nagyszebenben született 1906-ban. Családja — visszanyúlva a régmúlt századokba — olyan neves embereket sarjasztott, mint *Borsos Sebestyén*, a XVI. század krónikaírója, *Borsos Tamás* marosvásárhelyi főbíró és *Bethlen Gábor* fejedelem követe, családjába sorolható mellékágon *Paál László* festő- és *Köllő Miklós* szobrászművész, a segesvári Petőfi-szobor alkotója.

Iskolai tanulmányait szülővárosában kezdi, majd Győrött folytatja. Kikerül Itáliába, éhesen bolyong Firenze környékén, majd visszajön Budapestre, a Képzőművészeti Főiskolára. Első kiállítása 1932-ben volt a Nemzeti Szalonban, ekkor még festő és grafikus. Hogy *titokban szobrászkodik*, arról csak kilenc évvel később értesül a világ.

Igazi kitárulkozása csak a felszabadulás után kezdődik, amikor Budapestre költözik és tagja lesz a Művészeti Tanácsnak. Hamarosan az Iparművészeti Főiskola tanára, ahol 1960-ig tanít. 1954: Munkácsy-díj, 1957: Kossuth-díj, 1966: Érdemes Művész. Gyűjteményes kiállítás a Nemzeti Szalonban, 1959-ben: a Premio Garrara, az egyik legnagyobb olasz képzőművészeti díj, 1966: sikeres résztvevője a Velencei Biennale-nak.

Ezek életrajzi adatok és megvallom őszintén, a maguk szárazságában *nehéz volt őket kihüvelyezni a pompázatos nyelven megírt könyvből.* Mi is ez a könyv? Memoár, emlékirat? *Sokkal több annál.* Írásban való megmutatása annak: menynyit kell szenvedni ahhoz, hogy valaki — ha tehetséggel megáldott művészi sors adatott neki — beérjen, *igazi-önmaga* lehessen. Megmutatja, mennyi harcot kell vívni a külső és belső ellenséggel, az irigykedőkkel, a hozzánemértőkkel, a lelki posványosokkal, a gyáva hízelgőkkel, az alattomos „fúrókkal-faragókkal" és azt is megmutatja, micsoda hősi *léleknek kell lenni* ahhoz, hogy az ember mindezt végig tudja csinálni.

Egy ilyen — akadályokkal, buktatókkal bőven teletűzdelt, de *kitartó optimizmussal is dúsan megáldott* — életpálya kivetítése ez a könyv. Van azonban benne más is: az elmúlt negyedszázad képzőművészeti alakulásának bőséges leírása, neves egyéniségek felvillantott portréja, utazások művész-szemmel, egy *izig-vérig mai művész klasszikus tisztaságú kitárulkozása a világ felé.*

Felesége írta róla 1957-es gyűjteményes kiállítása katalógusának előszavában:

„Borsos Miklós intuitív művész. Nincs benne semmi spekulatív, semmi szerkesztő hajlam, semmi másolókészség. Ez talán hibája, de legfőbb erénye. Néha szemlélete oly primer, mint egy gyermeké. Amikor hozzáfog egy szoborhoz, van szemléletélménye, gazdag képzelőereje, és van egy mély átélő, átérző, magát teljesen beleélni tudó intuíciója."

Szakasztott így van könyvével is: felfoghatjuk az egészet szoborként, de lehet grafika is, akármi azonban, a gazdag lelkű művész, Borsos Miklós — maga.

A könyvet a Szépirodalmi Kiadó jelentette meg. A szöveget maga a művész illusztrálta grafikáival.

R. J.

ARATÁS NAGYVELEG

Amint emelkednek...

Az elnököt, Szőke Sándort várom a nagyvelegi tsz-irodában. Jön is, nagy sebbel lobbal. Homlokát megtörli és egy szatyrot tesz az asztalra. Benne egy kétkilós kenyér, paprika, paradicsom, hagyma, tojás, szalonna.

— Egy kis ebéd? — célzok testes alkatára, de elhárítja a gyanúsítást.

— Ugyan! Szovjet katonák is segítenek az aratásban. Négyen forgatják a magtárban a búzát. Jól dolgoznak. Délig négy vagon a teljesítményük.

Láttam őket. Csupaizom, mokány legények.

Kifújta magát az elnök, kiszól az ajtón:

— Vima! Egy pillanatra.

Tüzetesen elmondja Vilmának, azaz Molnár Mihálynénak, aki kezdettől fogva, tehát huszonegy éve a közösben munkálkodik, milyen ízletes tojásrántottát készítsenek a fiúknak ebédre. Megérdemlik.

Mit adhat a 7,4 aranykoronás föld? Kiderül: aranyat!

— Mondták, hogy lent is vetettetek. Idén is.

— Tavaly jól fizetett hartuk, tizenhat, tizenhét között lesz. Az eddigi átlag 18,4 mázsa.

És ami lényeges, a hektolitersúly 83,3 volt, a búza nedvességtartalma pedig 12,5. Mehetett egyenesen a magtárba! Mázsánként 11.8 forint minőségi jutalmat kaptak a mérlegelt búzáért a vállalattól.

A szőke árpatáblában köröz egy kombájn. Árván egyedül, a másik gép motorját most cserélték ki. Nem volt semmi baja a nagyjavításkor, most meg egyszeriben felmondta a szolgálatot. Előfordul.

— Hogy hívják a kombájnvezetőt?

— Seper Ferencnek.

— Jó szakember?

— Kitűnő. Régi gépállomási ember. Ismeri, hogyan kell a hegyek között dolgozni. Az alföldi ember még traktorral sem megy fel oda, ahová ő a kombájnnal merészkedik.

Seper Ferenc egyébként a termelőszövetkezet párttitkára. A járásiak szerint — mert hiszen ennek megállapítására elsősorban ők jogosultak — ezt a munkát sem végzi rosszul. Neki is nagy valamennyinek kitűnő a teljesítménye, hiszen tíz új gépük van. S nem mindegy, hogy hat, nyolc, vagy éppen kétéves gépre ül az ember.

És amint az egyik szalmakupac tövébe kuporodva összegezzük a nagyvelegi mosoly titkát, sok mindent megtudunk. Azt, hogy itt is elkezdték bizonyos mértékben a szakosodást. Az eddigi 22 növényfajta helyett ma már csak tizenkettő szerepel a listán.

— Igaz, hogy ezeket nagy intenzitással termesztjük. Ott van az őszi takarmánykeverék. Huszonhat holddal kevesebbet vetettünk tavaly, mint korábban. A kisebb területen viszont annyi termett, hogy alig győztük feletetni.

És amint emelkednek fölfelé, mind jobban elismerik őket másutt is. A lennyüvő gép elromlott. Elvitték a Móron üzemelő csepeli gyárrészlegbe. Maga a vezető, Kovács János vette kézbe az ügyet. Kiadta az embereknek:

— Bármi legyen is, reg-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-000, 337-748, 340-726
NÉPSZAVA
1971 MÁJ 30
Borsos Miklós
1021

Budapesten és vidéken

Megnyílt az ünnepi könyvhét

Az ünnepi könyvhét megnyitóját tegnap, május 29-én tartották Budapesten, a Liszt Ferenc téri Ady-szobornál. Az országos megnyitó ünnepségen részt vett *Óvári Miklós*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *Ilku Pál*, művelődésügyi miniszter, *Nagy Miklós*, az MSZMP KB osztályvezetője, *dr. Orbán László*, a művelődésügyi miniszter első helyettese. Részt vettek a megnyitón a szomszédos szocialista országokból a könyvhéten saját terméssel jelentkező kiadók vezető képviselői is.

Ünnepi beszédet *Dobozy Imre* író mondott, majd a Könyvklubban átadták *A szép magyar könyv 1970* verseny díjait.

Sarkadi-emlékest Vácott

Az ünnepélyes megnyitót már napokkal előbb számos könyvheti rendezvény, író—olvasó találkozó előzte meg szerte az országban. *Pest megyében* például május 18-a óta négy községben találkoztak már az olvasók egy-egy íróval, s június közepéig még újabb hat helyen kerül sor hasonló összejövetelre. A Fészek Klubban május 28-án rendezték az ünnepi könyvhét előestjét, a könyvkiadó vállalatok közös összefogásával s neves művészek közreműködésével.

Az ország legnagyobb könyvesboltjának, a budapesti *Könyváruháznak* a vezetője, *Bucsák Gábor* már a könyvhét előtt egy héttel arról tájékoztatta lapunkat, hogy csaknem minden könyvheti kiadvány a boltban van. Azt kérdeztük tőle, véleménye szerint melyik könyvekről jósolható meg előre, hogy hamarabb elfogynak, mint a könyvhét véget ér? Azt válaszolta, szerinte a *fiatal novellisták antológiájából*, az *Írószemmel 1970* című riportgyűjteményből, a *Rivalda 69—70-ből* és *Váci Mihály Százhúszat verő szív* című posztumusz kötetéből eleve többet kellett volna kapniuk, mert hamar elfogynak. Egy hét múlva kiderül, bevált-e a jóslat.

Tegnap az ünnepélyes megnyitót ugyancsak több rendezvény követte Budapesten és vidéken egyaránt. Közülük is kiemelkedik a *Pesti Színházban* rendezett irodalmi est, amelyen húsz neves író, színész és előadóművész működött közre. *Vácott*, a *Híradástechnikai Anyagok Gyárában* is tegnap tartottak könyvheti megnyitó ünnepséget, amelyet *Sarkadi Imre-emlékesttel* kötöttek össze.

Nincsenek a listán

Heves megyében az ünnepi könyvhét rendezésébe a *Magvető Könyvkiadó* és a *Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat* is bekapcsolódott. A megyei megnyitóra ma délelőtt fél 11-kor kerül sor a Művelt Nép egri könyvesboltjában. Szombathelyen ugyancsak ma, az esti órákban tartják a könyvhét vidéki megnyitóját a *Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtárban* írók, költők, színművészek közreműködésével. *Szép Szó* címmel rendez könyvheti műsort június 3-án 16 órakor a *Ganz-MÁVAG Művelődési Központ*, a *Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat* és a *Táncsics Könyvkiadó* közös rendezésében, amelyen lapunk kulturális rovatának vezetője, *Gerő János* író és Szép Szó mellékletünk szerkesztője, *Szalontay Mihály* is részt vesz.

És most a könyvhét „főszereplőiről", a könyvekről. Négy kötet — *Körkép 1971*, *Szép versek 1970*, *Rivalda 69—70*, *Galambvadászat* — az ünnepi könyvhét idején féláron kapható. A könyvheti lista mindössze harmincnyolc könyvet tartalmaz. Összeállítói nagyon óvatosak voltak. Szerencsére a harmincnyolcnál jóval több könyv, s a listán szereplőnél jóval több mai magyar író műve került ki a könyvhét kezdetéig a nyomdákból. Ott van a többi között a *Magvető Könyvkiadó* kiadásában *Gulyás János Délutáni hajós* című regénye, *Lukács György Utam Marxhoz* című műve, vagy a *Világszínpad* című összeállítás. A *Szépirodalmi Könyvkiadó* kiadásában megtaláljuk a boltokban és a sátraknál például *Kormos István* és *Zelk Zoltán* verseskötetét, *Császár István* és *Jókai Anna* új novelláit, *Borsos Miklós* önéletrajzi írását.

Kevesebb óvatosságot, több szenzációt keltő művet, s a nyomdáktól a könyvek kivitelezéséhez biztosabbra vehető segítséget várunk a következő évek könyvheteinél. Az idein pedig jó vásárt, s az olvasásra gondolva, kellemes és hasznos időtöltést kívánunk.

Mátyás István

IDÉNY ÉS IRÁNY

dkívül korán jött,

ikula van a hátunk mögött. Má- amikor az emberek a strandok- ra, a zöldvendéglőkbe menekül- sokkal több sört, vizet, üdítő ot fogyasztanak, amikor hirtelen radatként nyári ruhát, szandált, ot, fürdőruhát, gumimatracot, t, ventillátort keresnek az üzle-

előtt minden évszakot megelő- ereskedelmi Minisztérium utasí- latokat, hogy szerezzék be az t. Nemcsak úgy általában: meg- yik vállalat, honnan és mennyi nyári inget, kempingcikket ve- tartson raktáron. Előírták, hogy k ki a balatoni, az üdülőhelyi megszabták, mikor tegyék ki a kbe, az eszpresszók teraszaira a t. Írásos utasítások jöttek egyre- latokhoz, s általános volt az ide- apkodás, különösképp akkor, ha tnál korábban érkezett.

az idegeskedésre. Az utasítás, a ból érkezett leirat hangja ke- ez már önmagában is némi szo- tt azokban, akiknek a kiadott et végre kellett hajtaniuk. Még adott a kapkodásra, a nyugtalan- az utasításokat nem mindig sike- betartani.

időszakban nem minden malícia gatták az emberek, hogy nálunk rdőruhát venni, s nyáron télika- st követték az újságcikkek, ame- kérték a hiánycikkeket, s meg- a kereskedelem nem készül fel télre, a tavaszra vagy az őszre. ték a magyarázatok.

években a minisztérium nem mikor, milyen áruból, mennyit e a vállalatok, nem írja elő, mi- ki a kerthelyiségeket, a nyári Mindezt a vállalatokra bízza.

S mi történt

az idei, korán jött kánikulában? Kiderült, hogy — mint már évek óta — most is kevés a sör. A balatoni szállodák azonban már áprilisban kinyitottak, s a forró hétvégeken megteltek vendégekkel. A vállalatok nyitották ki idejekorán a szállodákat, nem azért, mert erre utasították őket, hanem mert remélték, hogy korán jön a meleg, s vele együtt megérkeznek a vendégek.

Újrafestették, s kitették a szabadba a kerti székeket is az eszpresszók, a zöldvendéglők elé — ugyancsak minden utasítás nélkül, s ugyancsak vállalati érdekből. Időben nyitották a strandok, a Római-parton, a Duna-kanyarban és másutt is felhúzták a büfék, az idényboltok redőnyét, s várták a vevőket. Nemhiába.

A boltokban, az áruházakban országszerte a legkülönbözőbb méretű hűtőszekrényeket kínálják, a kirakatba teszi a ventillátort, a strandpapucsot, a kempingágyat, a fürdőruhát, az élelmiszerüzletekben bőven van joghurt, kefir, gyümölcslé és a kereskedők nem panaszkodnak, nem mentegetőznek, hogy korán jött a nyár.

Ellenkezőleg: örülnek, hogy megjött a meleg, megindult a nyári cikkek forgalma, fellendült az üzletmenet.

S ami bennünket, vásárlókat illet, mi nem lelkendezünk különösebben, hogy hozzájuthatunk az idénycikkekhez — természetesnek találjuk, hogy ha meleg van, akkor kapunk fürdőruhát, szandált, hűtőszekrényt, méghozzá nem is akármilyen választékban.

S ez ma már valóban, természetes is.

Nem az utasítások

gondoskodnak róla, hogy így legyen, hanem a gazdasági kényszer, a gazdaságirányítás egészséges rendszere.

Gál Zsuzsa

józan ész nem ezt diktálja"

ri dolgozók szak- ongresszusán *Szi-* é felszólalásában ozta, ha a Borso- mbinátnál a fej- pzéseket végre- or a negyedik öt- a dolgozók bér- k növekedése nem

sokra általánosította hozzászólásában.

A BVK-ban készül a negyedik ötéves terv. *Török Jenő* gazdasági igazgatótól a számok iránt érdeklődtünk. Egy pillanat alatt kitűnik: *ha megkezdik a PVC III. üzem beruházásait, akkor öt év alatt 5,3*

— A jelenlegi szabályozók mellett *a korszerűbb, nagyobb termelékenységű üzemben az eszközterhek miatt a munkás kevesebbet kereshet*, ugyanakkor jóformán manufakturális viszonyok között több jövedelemre tehet szert. Nálunk egy fillért sem szabad olyan beru-

Borjos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJÓ-DARU
Budapest

1971 APR 20

Borsos Miklós 1921

Visszanéztem félutamról

A modern magyar szobrászat világhírű mesterének könyve érdekfeszítő önvallomás és önéletírás, melyben minden szépítés nélkül, de nagy szeretettel idézi meg gyermekkorát, művésszé válásának viszontagságait, művészeti pályafutásának nehézségeit és sikereit.

Hajó-Daru

ges különféle elektrotechnikai berendezésekről és készülékekről ad átfogó ismertetést.

A szovjet RAZNOEXPORT Külkereskedelmi Egyesülés a szovjet villamos szerelési anyagok rendkívül gazdag szovjet választékával jelentkezik a kiállítás alkalmával.

Nagy az érdeklődés e kiállítás iránt a többi szocialista or-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

MAGYAR HÍRLAP

1971 JUN 13

— Fiam, te megint összetéveszted az elméletet a gyakorlattal!

(Körök Endre karikatúrája)

1021

Felindultunk

Szombaton reggel meglehetősen felindultunk, amikor aznapi számunk könyvoldalán azt olvastuk, hogy Borsos Miklós Elindultam félutamból címmel írta meg önéletrajzát. A könyvet újra fellapozva megindultan láttuk, hogy nem a könyv címe változott meg közben (Visszanéztem félutamból), hanem a recenzens írta tévesen cikkének címét. Abból kiindulva, hogy a hiba beismerése könnyebben inditja bűnbocsánatra az olvasót, indíttatva éreztük magunkat e sorok megírására. Természetesen az elírást korábban is észrevehettük volna, de ha már egyszer egy hiba elindult...

Szemünkből a könny kicsordult.

R.

Irodagépipari és Finommechanikai Vállalat, Bp., XIV., Lőcsei u. 59. sz. alatti fejlesztési főosztálya felvesz: szerkesztőket, gépészmérnököket, gyártástechnológusokat, — műszaki rajzolókat és gyors-, gépírókat. Előzetes jelentkezés telefonon: 632—474, 833—382, 835—108. Felvesszünk továbbá folyamatos leltározót (férfi) és anyagkönyvelőt nagyobb gyakorlattal. — Jelentkezés: 632—265.

SZÖVETKEZETEK!

Fejlesztést alapra, Alsóörsön, közvetlen Balaton-parti 1600 négyszögöl kiépített partvédelemmel rendelkező, planírozott, parkírozott, bekerített TELEK ÁTADÓ.

kást. Jele
fenti címen
üzem vezet

Ip
Szerelv
Gép
FELVE
K E R
gépipa
közgaz
techni
gimná
éretts
végzet
rende
kezd
gyak
dolgo
gyártás
szerk
gazdá
köny

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 JÚN 28

1021

Borsos Miklós

RÁCZ GYÖRGY:

Nem középiskolás fokon

Napjainkban lapjainkban szerencsére már mind többet cikkeznek arról, miként keverjük össze oly gyakran az amatőrt a dilettánssal, a művészetet szeretőt és értőt, önmaga örömére gyakorlót azzal, akinek mű-kedvelő volta mindössze alkalom ön-kedvelésének mutogatására, trambulin a művészeti hivatás felszíni birtokbavételére.

A kérdés azonban ezen a fokon már végzetesen összekeveredik egy sokkal károsabb jelenséggel, azzal tudniillik, amikor és ahányszor az amatőrt és a műkedvelőt egyként behelyettesítjük — a hivatalossal. Hivatalosan, elismerten, fémjelezve, ország-világ előtt.

●

Nem szeretném az iskolát fetisizálni, még kevésbé az oklevelet, a diplomát. De ahogy hazugnak érzem a modern zeneművekkel szembeni közöny esetében a Fidelio sokszoros bukásával példázódni, úgy gyökerében hamis a példa azokról a zsenikről, akik nem jártak szakmai főiskolára, és mégis karriert csináltak, akik elbuktak az egyetemi felvételin, de az életben mégis pompásan megállták a helyüket. Borsos Miklós élvezetesen olvasmányos önéletrajzát többen is diadalmasan meglobogtatták előttem; lám, ezt a nagyszerű mestert annak idején eltanácsolták a Főiskoláról!

Hát elsősorban is: a könyv erre vonatkozó mondataival hadakozók közt egyetlen Borsos-méretű mestert sem sikerült felfedeznem, még csak a mester ígéretét sem. Másodsorban és főként pedig: Borsos Miklós (és előtte, mellette, s remélhetőleg még utána is századokon át annyi tehetség!) felismerte, hogy bár az akármilyen rendűrangú iskolában jobban lehet ugyan tanulni, rendszeresebben, ökonomikusabban, bizonyos kötelező fegyelem önmérséklő korlátai közt — de általában tanulni mindenütt és minden körülmények közt lehet. Amikor a példaként zászlóul lobogtatott művészeket eltanácsolták a szakmai főiskolákról (nem feltétlenül Horger tanár urak; néha saját pillanatnyi rossz idegállapotuk, vizsgaprodukcióra alkalmatlan voltuk, vagy netán épp társadalmi korlátjaik, vagy akár korlátlanságuk miatt), akkor a következő lépéssel nem estek neki az agyagnak, a palettának, netán a súgólyuknak, vagy a kamerának, s nem alkották meg a maguk csakazértis-remekét, majdénmegmutatomnektek-műalkotását.

Hanem tanultak. Nem iskolapadban, hanem a konyhaasztal mellett. Nem gondosan preparált jegyzetekből, hanem kölcsön kunyerált salátalapokból. Nem a növendékpáholyban, hanem a karzat utolsó sorában, és nem a Lumumba utcában, hanem zúgmozik szakadozó kópiáiból. S nem abból éltek, hogy elismert mesterek remekeit lesajnálták, hanem lázas kíváncsisággal próbálták ellesni, ellopni titkaikat, az alkotás megtanulható fogásait, s azt is, ami nem tanulható meg, csak átérezhető.

Ma divat lett mindezt lenézni. És ismerjük el; jogos divat. Jogos, hiszen a szakmai főiskolákból kiebrudaltak, első-rostán elhullottak előtt ott a példa, mindazok példája, akik lám minden vizsga, rosta és diploma nélkül alkotnak. Hogy mit és hogyan? Kit érdekel! Sikerrel és elismerten — ennél pedig ki kívánna többet?!

Jó lenne, ha kívánnánk.

●

Örök színházi emlékem az a darab, amelynek rendelkező próbáján felfedeztük, hogy a második felvonásban elveszett az egyik főszereplő. Az elsőben behozta a szerző, jellemezte is exponálta is — a másodikra azonban elfelejtette, hogy valaha is élni próbált szegény. Úgy kellett őt haló poraiból néhány mondat erejéig életre galvanizálni. Mindez vagy húsz évvel ezelőtt történt, a szerzőnek azóta sok darabja ért meg sok száz előadást, s bizony azóta is több ízben vesztek el szereplői, vagy mindössze a gondolatai, a mondanivalója. Nem tudom, ki hogy van vele — én egyébként tisztelem O'Neillt, aki végigülte sok éven át egy amerikai drámaíró-iskola padját és Molnár Ferencet, aki nézőtéri délelőttök poros félhomályában, körömrágó izgalommal tanulta meg: hogyan kell egy jelenetet elkezdeni, egy szereplőt behozni, egy viccet elővezetni.

De nem tisztelem azt az ifjú embert, aki a munkahelyéről egyenesen a filmkamerák előtt termett, ám előtte annyi fáradságot sem vet magának, hogy minimális munkaeszközét: az anyanyelvét megtanulja, s megtörtént (nem is egyszer!) az az épületes eset, hogy magyar ember filmszövegét magyar színész — szinkronizálta! Vajon mit szólna a szóbanforgó fiatalember, ha visszakerülve a műhelybe, olyan asztalost osztanának be hozzá, aki sajnos — csak a gyalu használatához nem ért! Vagy olyan orvos kezelné, aki — már elnézést kérek — injekciót adni még nem ért rá megtanulni?!

Soroljam a példákat? A színházak, a filmgyárak, a rádió, a tévé bőségesen szolgál velük. Aki egy dilettáns-összeröffenésen díjat nyer, a díj mellé megkapja a szakmai jogosítványt is, s azzal aztán úgy gázol hivatásosokon át, hogy a minimális Kreszt sem tanulja meg legalább utólag: se beszélni, se mozogni, se a C-dúr skálát, sem az alany-állítmány egyeztetését. Ó boldog muzsikusok, az ő tájaikon csak tehetségtelen szakmabeliek bolyonganak, szakmán kívüli önjelölt zsenik kevésbé, elvégre avatatlan kézben a fagott meg sem szólal, s a hegedűhúr elpattan kínjában.

De a mikrofon türelmes, a képernyő elnéző, a filmszalag strapabíró s a színpadi deszka általában nem szokott átszakadni. Eltűri a színészt, aki nem tanul meg mozogni s a filmsztárt, akinek a szavát szinkronizálni kell!, elviseli a sportriportert, aki könnyedén cseveg Thomas Mannról és Mozartról, vagy a szerkesztőt, akinek kedve kerekedik rendezni, elvégre Hevesi Sándor is megpróbálta egyszer!

Lássuk be: újfajta embertípust tenyésztünk, aki semmit sem tesz önmaga tökéletesítésére.

S ahogy ezt pestiesen mondani szokták: bár mi ketten — önök meg én — keresnénk annyit, mint...

Mert nem otthon szerepelnek anyuka-apuka előtt a konyhában, s a hangjukat sem a fürdőkádban hallatják, hanem pódiumon, az én pénzemért, meg az önök pénzéért, s másnap — az én lapomban, meg az önök lapjában — még azt is elolvashatjuk róluk, hogy lám, minden szakmai előképzettség nélkül, minden tanulás híján is milyen sikeresek, s ha szerencsénk van, még a fényképüket is meglathatjuk, természetesen a címoldalon.

●

Tudom, hogy egy újszülött tehetségnek minden felfedezője tekintély, s jobb olyanokkal dolgozni, akik — legalábbis az első napokban — úgy néznek fel ránk, mint a félistenekre, ha aztán — órákon belül a fejünkre nőnek is. Azt is tudom, hogy széles és szép hazánkban sokak jelszava az, hogy; kéz kezet piszkít, s ha én elnézem neked, hogy műkedvelsz, s ezt meg is fizetem neked, remélhetem, hogy holnap mindezt viszonzod nekem, elvégre hiába tanultam meg a magam mesterségét, azért még kedvem kerekedhet egy másik hivatásban — munka után és tanulás nélkül — *maszekolni!* Az én pénzemért, az önök pénzéért. Az én fzlésem rontva, az önökét rombolva. X. tanult színész elől lopva el a feladatot, Y. diplomás festő elől a színeket.

József Attila vágya az volt, hogy egész népét taníthassa — nem középiskolás fokon.

Én természetesen sokkal kevesebbel is beérném. Hogy akik tanítanak engem (filmre, színházra, frásra, ismeretekre, mindenre), maguk is tanulják meg választott hivatásukat — legalább középiskolás fokon.

A pazarló gyermekei

Nagyanyám így tanított:

— Kevés húst egyél, sok kenyeret.

Mert kenyér, az volt, ha nem is mindig friss, jó ízű, hanem soknapos, szikkadt bélű, de volt. S ha én ma szinte mindenhez kenyeret eszem, akkor az ő emlékét majszolom immár halálomig.

Emlékszem, egyik gyerekkori jóbarátom, egy nagy családban felnövekedett fiú, azzal dicsekedett, hogy milyen vékonyan tudja megkenni zsírral a kenyeret. És valóban, szinte művészi produkció számba ment a leheletfinom-vékony zsírhártya előállítása, mely megint csak az örökké-fogy-a-zsír síránkozások lecsapódása volt a gyermeki tudatban.

•

Vagy itt voltak az új ruhák.

Mekkora felhajtás, mérlegelés, spekulálás — hogy jó legyen, szép legyen, sokáig tartson, de olcsóért —, konyhaasztalon való pénzolvasás előzte meg a vásárlást. Még mindig bennem ég a lötyögő kabátok-nadrágok szégyene, a majd-belenősz-öcskös röhögések kíséretében vonulok, mint ruhagyuri a közbámulat sorfala előtt, és úgy érzem, sohasem fogok már belenőni gyerekkori ruháimba.

De beköszöntött a divatzakók évszaka, eljött a trapéz-párhuzam tubus nadrágok gyönyörűséges ideje, az ülepig lógó pulóvereké, s apáink és anyáink káprázó szemmel figyelik a bálványozott forma ijesztő-gyors változásait. Feszül rajtunk a ruha, majd szétreped; ha nem tetszik, eldobjuk, sőt odadobjuk az öregnek, jó lesz neki, eljár benne még a hegyre dolgozgatni, meg ezt-azt bütykölni. A szűkösség karámjából kitörő nemzedék, talán a mai huszonévesek, s a még fiatalabbak, most tombolják ki magukat, ők a fogyasztás első megszállottjaik, a Centrum Áruházak hősei, a kirakatokra tapasztott szeműek, ők, a spórolás hisztériájában idomított gyerekek megkapták a lehetőséget, hogy most felnőttként megmutassák, hogyan kell költekezni.

— Mert a televízió ma nem luxus, én mondom, az ember megengedheti magának, mert, aki dolgozik, az itt megtalálja a számítását, persze vannak problémák kereseti vonatkozásban, de megéri, ha sokba kerül is, azt a Deltát adja, olyan van a sógornak is, nagyon prímán bevált.

Van itt még néhány dolog, amit meg kell vásárolni. Mosógépet, porszívót, villanyborotvát, hajszárítót, kávéfőzőt, s persze zsebrádiót, úgyis annyit vagyok egyedül, hadd szóljon, ami belefér, a szombati lődörgés, dögunalom, a-még-meg-kell-néznem-hatszázkirakatot séta, hátha akad valami jó cucc, isteni csuka, vagy szerkó, tranzisztoros zenélőláda, jöhet mind haza lesz vágva.

•

Az alaphangot megadták! Vásárolj, vegyél, üvöltik a reklámok, a kirakatba épített konzerv-piramisok. Az öregek, akik maguk sem veszik észre, hogy felszabadultabbak lettek, visszafojtott, anyagiasságba ölt szeretetüknek kiszolgáltatva fizetik gyermekeik bolondériáit. Sokan közülük persze nem engednek. Nincs az az isten, ami rávehetné őket arra az esztelen pazarlásra, amit itt körülöttük folyik. Továbbra is hordják a suszterhez cipőiket, vastag talpat veretnek rá, igazi bőrből, nem mindenféle műanyag vacakból, és járnak nagy biztonsággal útjukon, amiről nem térítheti le őket még a Szent Televízió se.

S ha leülnek, megrángatják kicsit a nadrág szárát, nehogy tönkremenjen az éle, mert ugye a ruhájára vigyáz az ember, nem szórja, dobálja, megbecsüli, kikeféli reggel-este. Anyám két csoportra osztotta az embereket, az egyik vigyáz a ruhájára, a másik ellenben nem tud vigyázni rá. Mekkora megvetéssel beszélt a lifiánderekről, sugárzó fölénnyel, s lelkesedéssel a pedánsokról. Sajnos, én minden igyekezetem ellenére sem tartoztam a jobbak, a követésre méltók közé. Micsoda prédikációkat kellett végighallgatnom egy-egy nadrágszakadás fölött. Hogy röpködtek az intelmek, figyelmeztetések, hogy milyen ember lesz abból, aki a drága pénzen vett ruhát nem bírja épen megőrizni. Vigyáztam is, a rettegésig, nehogy valami baj történjen. Persze a játék, a hancúrozások izgalmai közepette odalettek fogadkozásaim, s a vége megint csak szidás, verés lett, bűnbánat, töredelem.

Egy alkalommal elsőáldozási ruhámat, amit csak vasárnap vehettem föl, valahogy bepiszkoltam, beleestem egy sárral bélelt árokba. Micsoda kínokat éltem át, micsoda lelkifurdalást. Először világgá akartam menni, de aztán az éhség hatására azt találtam ki, hogy kimosom az árokvízben. Ezt az esetet, mint elrettentő példát, évekig mesélgették környékünkön.

Példaképpé egyik unokabátyám vált, aki úgy tudott leülni, olyan úriemberesen, a megfelelő húzogatások bemutatásával, hogy azt meg lehetett nézni!

Az ilyen meg tud jelenni, van megjelenése, nem mint neked, nem is viszed semmire az életben, ha még ennyire sem futja.

Hol van azóta ez a „térgyesedés" elleni küzdelem, a ruha böcsülete előtti hajbókolás? Szinte ránk omlanak a kirakatok, az el nem hordott áruhegyek. Nem válogatunk, gusztálunk, méregetünk. Ha nem jó, ha nem kell már, ha kiment a divatból, a szemétbe dobjuk a cipőt, ernyőt, kombinét, zoknit. Venni öröm, boldogság, önmegvalósulás. Borotválkozzon Wilkinson pengével. Igyon Omnia kávét! Heverjen Kanizsa heverőre! Szagosítsa hónalját Desodorral! Mennyi csodálatos áru! Áruözön. Ez a mi lételemünk, ficánkolunk benne, mint hal a vízben.

•

Fater-ha-nem-tetszik-ne-nézd daccal fogadjuk a szülői rosszallás sunnyogatását, s bőgetjük, csavargatjuk az antennáival meredező táskarádió-szörnyeteget — két kiló volt apuskám —, mint felszabadultságunk elsöprő bizonyítékát. Nincs mese, a kirakatok szemérmetlen kitárulkozása utolsó gátlásainkat is elnöpörte, a centrum hétfő, a tinédzser-osztály Love feliratai, a kiszolgálók arcára nevelt áruházi bájmosoly, az előzékeny gyagyaság, amivel kézről kézre adják a tündi-bündi kislányok a kérdezgetőt — bármerre néztek, barátaim, ez a mi időnk, vége a világnak, amikor a gatyagumit is szűken mérték, végre úgy élünk, ahogy élni kell...

Apáink, anyáink gyanakvóan, összehúzott szemmel nézik dolgainkat, hogyan szórjuk szélbe a pénzt, le sem hajolva a fillérekért, időnk hogyan fecséreljük csavargásra, semmittevésre, dologtalanságra, hogyan dobáljuk két kézzel, tele marékkal mindenünk. Tudják, érzik, szörnyűséges bizonyossággal megmondhatják, nem lesz ennek jó vége. Maguk közt százszor megtárgyalták, meghányták-vetették, ám hiába, tehetetlenek. Az idők jeleit vélik mindebből kiolvasni, mert hova jutunk, hova juthatunk — s ők, az öregek már nem tudnak segíteni. S milyen rettenetes ez.

Az ágyban, az elalvás előtti legmeghittebb csöndben, dunyháik melegségébe gömbölyödve pötyögik el szavaikat a megveszett világról, s batyuba kötött aggodalmukat cipelik magukkal álmukban — értünk.

Péntek Imre

SAJTÓFIGYELŐ

Könyv és olvasás

Ezzel a címmel egyszer már átnyújtottunk egy válogatást olvasóinknak elevenen pezsgő kulturális életünk könyvvel és olvasással kapcsolatos híreiből. A közelgő ünnepi könyvhét most még jobban erre a témára irányítja a figyelmet.

Új sorozat: a Műhely

Egy rendezvény és egy új sorozat fűződik a *Szépirodalmi Könyvkiadó* nevéhez. A rendezvény az *Egyetemi Színpadról* már ismert *Szépirodalmi Figyelő*, a kiadó hangos folyóirata. Ezúttal könyvheti különszámmal jelentkezik, május 24-én este fél nyolckor. A műsorban a legújabb könyvek tartalmából kapnak ízelítőt a nézőhallgatók. *Petőfi, Tóth Árpád, Hunyadi Sándor, Jókai Anna, Sarkadi Imre, Juhász Ferenc, Zelk Zoltán, Kormos István* műveiből. *Kormos István* és *Zelk Zoltán* a színpadon is megjelenik, hangos interjú készül velük, s ott lesz *Borsos Miklós* és *Kellér Dezső* is. Az utóbbi szerzők, az említett új sorozat első köteteinek szerzői felolvasnak köteteikből.

A sorozat a *Műhely* címet viseli. Most indul, s benne a Szépirodalmi Könyvkiadó a magyar szellemi, tudományos, művészeti élet jelentős és vitákat kavaró egyéniségeinek vallomásait jelenteti meg. Borsos Miklós *Visszanéztem félutamból* és Kellér Dezső *Kortársak és sorstársak* című kötete most a könyvhétre jelenik meg, ezt követi majd *Lendvai Ernő Bartók költői világa*, valamint *Illyés Gyula Tiszták* című könyve. A Tiszták a dráma szövegén kívül a megírás körülményeivel foglalkozó műhelytanulmányokat is tartalmazza.

Baráti népek irodalmából szervezett előadássorozatot *Pest megyében* a megyei és a járási könyvtár, a *Hazafias Népfront* megyei bizottsága és az *Európa Könyvkiadó*. A *Friss szél* című előadássorozat keretében május 26-án *Nagykátán*, 28-án *Cegléden*, június 7-én pedig *Piliscsabán* az NDK irodalmáról hangzik el előadás, zenei betétekkel illusztrálva. Az előadássorozatban — amelyik január óta tart — a bolgár, a csehszlovák, a lengyel, a német, a román és a szerb—horvát irodalommal ismerkedhetnek meg az érdeklődők. A felsorolt irodalmak a magyarral együtt sajátos, fő vonásaikban hasonló fejlődési utat jártak végig, ezért kétszeresen is indokolt minél mélyebb, részletesebb megismerésük. *A szovjet népek irodalmából az említett szervek még ebben az évben külön sorozatot szerveznek.*

Kérdőjel a címlapon

Boltokba került már az Európa Könyvkiadó *Modern Könyvtár* sorozatában egy új típusú kötet. Címlapján nagy, fekete kérdőjel látható. A címe: *A számítógép*, a számítástechnika két kitűnő francia szakembere írta. Olvasmányosan, szellemesen mutatják be korunk egyik „csodáját", a számítógépet. Könnyed, gyakran humoros hangvételük segít eloszlatni a számítógépeket és alkalmazásukat körülvevő homályt, emellett mindnyájunk jövőjére vonatkozó társadalmi és filozófiai kérdésekről is szólnak. Ezzel a kötettel új alsorozat indult a Modern Könyvtáron belül, ismertetőjele továbbra is a kérdőjel lesz. Olyan műveket közölnek ebben, amelyek tájékozódási lehetőséget adnak az olvasóknak az emberrel és a természettel foglalkozó tudományágakban. Még ebben az évben megjelenik a második kötet is, címe *Strukturalizmus* lesz. A benne található írásokat — több szerzőtől — *Hankiss Elemér* válogatta. A kötet célja a strukturalista módszerek — nem a filozófia! — tárgyilagos bemutatása.

erősítik a két párt és ország, a magyar és a lengyel nép közötti testvéri kapcsolatokat. Szélesítik politikai, gazdasági, tudományos és kulturális együttműködésüket a Varsói Szerződés politikai és katonai szervezetében, a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsában, valamint a nemzetközi politikai élet minden területén. Továbbra is közös erőfeszítéseket tesznek a nemzetközi kommunista mozgalom összeforrottságának erősítéséért, az összes antiimperialista erők akcióegységének kibontakoztatásáért.

A szívélyes, elvtársi légkörben folytatott esz-

Péter Já
niszter *m*
hétfőn est
togatásra
zett. Útjár
go Cubillo
követ, a
rium gazd
lyának v
Dreckmann
fejlesztési
tója, *Fern*
nagykövet,
niszter kabinetfőnöke, *Ruben Cespedes* miniszteri tanácsos, a Tervezési Hivatal integrációs főosztályának vezetője, és *Mario Silvermann* miniszteri tanácsos, a Fejlesztési Hivatal aligazgatója.

A chilei külügyminisz-

tériumi és a gazdasági intézmények több más vezetője. Ott volt *Claudio Aliaga Freire*, Chile budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

A két külügyminiszter hétfőn megkezdte tárgyalásait. *(MTI)*

Elkészült az új egészségügyi törvény tervezete

Hatszáz jogszabály — A szervátültetések jogi feltételei

Az Egészségügyi Minisztériumban elkészült az új egészségügyi törvénytervezet. Ezzel kapcsolatban *dr. Csató Endre*, a minisztérium jogi osztályának vezetője a következő tájékoztatást adta:

— Az új egészségügyi törvény megalkotását az teszi szükségessé, hogy a jelenleg érvényben levő és a közegészségügyről szóló törvény 1876-ban készült, tehát néhány év múlva százéves lesz. *Az új törvénytervezet a szocialista egészségügy jelenlegi helyzetét rögzíti*, megtalálható benne minden hatályban levő egészségügyi rendelet. Ez körülbelül 600 jogszabályt jelent. Az új egészségügyi törvénytervezet természetesen *a fejlődéshez is megadja a jogi alapot. Foglalkozik például a szervátültetések kérdéseivel, hogy megteremtse a lehetőségét a nálunk is rövidesen megkezdődő szervátültetéseknek.*

— *Mit tartalmaz nagy általánosságban az új egészségügyi törvénytervezet?*

— Foglalkozik a betegek és az egészségügyi dolgozók jogaival és kötelességeivel, rövidítve tartalmazza az orvosi rendtartást. Különösen fontosak a közegészségügyi és járványügyi előírások és az azok betartására hozott rendelkezések.

— *Mikor kerül az új egészségügyi törvénytervezet az országgyűlés elé?*

— A törvénytervezetet jelenleg véleményezésre megküldtük valamennyi minisztériumnak, a SZOT-nak, több országos főhatóságnak és társadalmi szervnek. E helyekről várhatóan június elejéig visszakapjuk a tervezetet. Ezután dolgozzuk fel a beérkezett észrevételeket, javaslatokat, és a „Magyar Népköztársaság egészségügyéről szóló törvénytervezet" előreláthatóan még az idén az országgyűlés elé kerül.

Vándor Pál

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1971 JÚN 4

1021

A várkapitány emlékére

Négyszáz évvel ezelőtt a Zala megyei Orosztony község alatti csatában a törökök cselszövésének áldozata lett Thury György kanizsai kapitány. A törökverő hadvezér emlékére történelmi napokat rendeztek Nagykanizsán, méltatták a középkor egyik nagy katonájának hősiességét, s bemutatták Bárdos Lajos „Thury György emlékezete" című kórusművét. Az új városközpontban kapott helyet Thury György bronzszobra, Borsos Miklós alkotása, amely méltó és maradandó emléket állít a legendás hírű kapitánynak.

Borjos Miklós

eredményeit összezük, nem feledkezünk meg arról, hogy Magyar Kommunista rt állt mozgalmunk csőjénél, s a párt irátásával, segítségével ük el minden sikeket, eredményünket.

KÉRDÉS: Hogyan alaltak és alakulnak a SZ és az úttörőmozlom testvéri kapcsoai, milyen szerepük lt és lesz a KISZrvezeteknek, KISZáknak a most huszonéves úttörőmozgalomn?

VÁLASZ: Az úttörőzgalom a KISZ tarléka, itt él és tevénykedik a jövő KISZgsága. Éppen ezért övetségünknek az az yik alapvető feladata, gy a gyerekeket felszítse a KISZ-életre. három összetevőből l. Először is fel kell resztenünk bennük a rsadalmi szervezethez rtozás *igényét*, növelve litikai érdeklődésüt. A másik feladatunk

legszéles lommal *latokat* úttörőcsa részt K ként *ifj* zánk kü tagjaikat tők tevé csülhetet gítség a lomnak, KISZ-ne hatjuk: jobb jell megbízat

A KIS resszusár lyes elő VII. határoza többi kö *„Valame vezet és tisztelő telessége tagjainal bosainak segítése, lése; tek KISZ-m ifjúvezet*

KÉRD vekkel, lépi át munk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1971 MÁJ 21

1021

ÚLI NAPLÓ

Emlékezés Thury Györgyre

A híres végvári kapitány halála 400. évfordulója alkalmából Thury György történelmi napokat rendeznek Nagykanizsán május 22—25. között. Az ünnepi program rendezői között a Dunántúli Tudományos Intézet is szerepel. Május 22-én ősbemutatóra kerül sor: az úttörőházban elhangzik Bárdos Lajos: Thury György emlékezete c. kórusműve. 23-án Thury György emlékkiállítást nyitnak a múzeum kiállító termében. Ugyanezen a napon felavatják a várkapitány bronzszobrát, amelyet Borsos Mihály készített. 25-én a Magyar Történelmi Társulat Dél-dunántúli Csoportja emlékülést tart az Erkel Ferenc Olajipari Művelődési Házban.

Borsos Miklós

— **A főváros után Pécsett,** a Kossuth utcai csemegében is megjelent a porított gesztenye. A VOSZK által forgalombahozott új készítményből pillanatok alatt készíthető friss gesztenyemassza.

— **Önkéntes tűzoltórajok versenye.** Május 22-én, szombaton Komlón 23 iskolai és üzemi önkéntes tűzoltóraj méri össze erejét a városi tűzoltóversenyen. Vasárnap, 23-án a pécsi járás tűzoltóversenyét Vókányban rendezik, melyen 67 községi és 39 üzemi önkéntes tűzoltóraj vetélkedik az első helyért.

●

Időjárásjelentés

Várható időjárás szerda estig: időnként megnövekvő felhőzet, szórványosan kialakuló záporral, zivatarral, éjszaka gyenge, napközben megélénkülő déli, délkeleti szél. Várható legalacsonyabb éjszakai

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI
HÍRLAP
1971 MÁJ 23

~~1028~~ 1021

Thury várkapitány emlékére

Négyszáz évvel ezelőtt a Zala megyei Orosztony község alatti csatában a törökök cselvetésének áldozata lett *Thury György* kanizsai várkapitány. Halála 400. évfordulója alkalmából szombaton történelmi napok kezdődtek Nagykanizsán. A város egyesített munkáskórusai az emlékülésen — ősbemutatóként — előadták *Bárdos Lajos* Kossuth-díjas kiváló művész *„Thury György emlékezete"* című kórusművét.

A történelmi napok keretében ma kiállítás nyílik a városban, majd leleplezik Thury bronzszobrát — *Borsos Miklós* szobrászművész alkotását.

Borsos Miklós

az eddig megszegett KÖJÁL-előírásnak.

— Megértjük a kisgyermekes anyák helyzetét — fűzte hozzá Gombos István —, és más módon biztosítjuk a kicsinyeknek nélkülözhetetlen tejet: napokon belül bevezetjük a heti előfizetéses rendszert. A kifizetett blokk ellenében a 27-es élelmiszerboltban — ahol csak 170 literes a hűtőszekrény — délig, a 26-osban egész nap átveheti a tejet a vásárló.

— Úgy tudom, gyakran kevés a tej, nem jut minden vevőnek. Nem lehetne többet rendelni, és ha megmarad, a fölösleget visszaküldeni?

Bolbás Mihály áruforgalmi előadó válaszolt:

— Levélben, majd szemé-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

Borsos Miklós

1971 OKT -3

Janus Pannonius emlékünnepség

1972 tavaszán lesz Janus Pannonius halálának 500. évfordulója. Ebből az alkalomból országszerte megemlékeznek a kiváló humanista életéről és működéséről, s ezeknek az ünnepségeknek a központja Pécs lesz, amelynek püspöke volt a költő. Pécsett, a középkori hangulatú várkertben felavatják a költő szobrát, Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotását. A Tankönyvkiadó gondozásában új Janus Pannonius-kötet jelenik meg. A híres Pécsi Balett új színházi művel tiszteleg Janus Pannonius emléke előtt. Az évforduló kiemelkedő eseménye lesz a Pécsett rendezendő ötnapos tudományos ülés, amelynek hazai és külföldi résztvevői összegzik majd a Janus Pannonius-kutatás eddigi eredményeit.

Rendkívül magas ez a szám, idén még egyetlen fordulóban sem akadt ennyi fegyelmezetlen játékos. A legtöbb fegyelmezetlenség a megyei II. osztályú felnőtt bajnokságban adódik. Több, most felkerült együttes nem szokta még meg a megyei bajnokság légkörét és fegyelmét.

A megyei Labdarúgó Szövetség fegyelmi bizottsága foglalkozott a Nyírtasson lejátszott Nyírtassi MEDOSZ—Eperjeske megyei II. osztályú bajnoki találkozó ügyével. A

Borsos Miklós

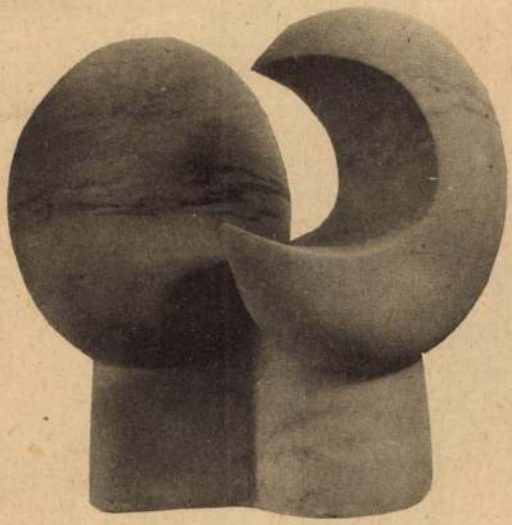

BORSOS MIKLÓS: LUNA

Magyar Nemzet
1971 I. 1

— Give me a dime! — Adj
iz centet!
Művirág csüngött a hajá-
an, bő szoknyát és átlátszó,

la nem tudnánk,
ogy hippivel
an dolgunk,
kár bolondnak
tarthatnánk őt
oben a sisakban...

... vagy szaglász
— Ne vegyé
Gloriát — mo
aztán legyintett
azt tesztek, ami
— Tudjátok,
szeretője voltan
tek? Manson a
volt a Sátán, h
zi férfi. Azok v
napok. Ó, hol v
a boldog Hippic
jó fiú volt, és
tett. Igaz, Suza
— Maradj cse
— csitította a t
megitta a gint.
— Charlie jó
most mindent r
lakott a Haig
megnézhetitek.
matracok.
— Bennünket
— mondta Stev
gondolod, hogy
bából múzeum
— Charlie jó
mondta Gloria.
— És azok
kérdezte mérge
— Azok a p
Mansontól kapt
hoztál neki reg
mással aludt?

Magyar Hírlap
1971 I. 10

NAPI KÖNY

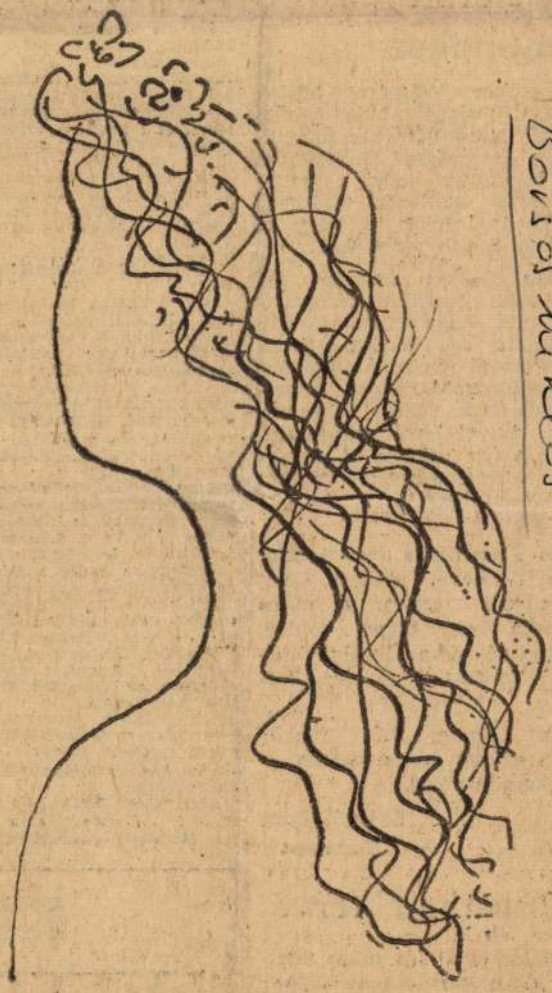

Borsos Miklós

Borsos Miklós rajza Heltai Jenő verseihez. A kötet a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában jelenik meg.

...ség!

...stre került ...mentumhoz

az utókor számára. Milton Smith végül beleegyezett, hogy halála után jusson vissza a „szerződés" Budapestre, de kikötötte, hogy a dokumentum esetleges kiállítása alkalmával írják ki, hogy az Milton Smith ajándéka.

Bán Oszkár volt az, aki a Petőfi Irodalmi Múzeumnak írt, hogy Milton Smith meghalt, az értékes dokumentum átvehető, ő adta meg a washingtoni magyar követségnek Mrs. Lillie Brown címét, akivel levelezést folytatott, s így vehette át a magyar követség megbízottja ezt a felbecsülhetetlen értékű okmányt.

Én e szerződés fotókópiáját másfél évvel ezelőtt Bán Oszkárnál láttam, ő maga mondta el, hogy boldog, amiért rá tudta beszélni Milton Smith-t az ajándékozásra.

Úgy érzem, Bán Oszkár ilyen mérvű közbenjárását is értékelnünk kell.

Szántó Klára
Budapest

„Szültem és temettem"

Horváth néniről, a megindító sorsú kispesti munkásasszonyról írott riportunk sok olvasónkat arra késztette, hogy adományaival enyhítse Horváth néni öregségének gondjait. Karácsony után özv. dr. B. J.-né, Budapest, XI., Bartók Béla úti olvasónk is küldött száz forintot Horváth néni részére, azzal a kéréssel, hogy az összeg megérkezését és továbbítását lapunkban nyugtázzuk. A száz forintos küldemény megérkezett, Horváth néni azonban időközben befejezte küzdelmes életét és csöndesen meghalt. Jószívű olvasónk száz forintját a szerkesztőségi titkárság őrzi, mivel olvasónk nevének kezdőbetűin és az utcán kívül közelebbi adatot nem közölt.

Mi lesz a kilencessel?

Hivatkozással lapjukban megjelent „Utasszámlálás a Bem-rakparton" című olvasólevélre és megkeresésükre válaszolva az alábbiakat közöljük:

A 9-es villamosviszonylat útvonalmódosítását — lerövidítését — a szentendrei HÉV-vonal meghosszabbításával, a Metró építésével kapcsolatos munkálatok végzése tette indokolttá.

Továbbá az eredeti tervek szerint a Clark Ádám téren a jelenlegi villamos aluljáróba került volna át a Fő u. Lánchíd úti tengely közúti forgalma, s így a 9-es végállomása pedig a Szarvas térre került volna áthelyezésre.

A Metró és azzal összefüggő közművek, útszakaszok építésétől függően a 9-es villamos Lánchíd és Batthyány téri szakaszát el fogjuk készíteni. Annak megtörténtéig azonban az utazóközönség szíves türelmét kérjük.

Megkívánom jegyezni, hogy a 9-es villamos útvonalmódosításából eredő férőhely kiesését a 60-, 86-, 186-os autóbuszok sűrítésével kiegyenlítettük.

Budapesti Közlekedési Vállalat,
Gyene László
forgalmi igazgatóhelyettes

...űvészotthon" terve

beutalás, stb.), és talán munkát vagy megbízást is kaphat.

Továbbá javaslom, hogy a Jászai Mari és az Ódry Árpád színészotthon mintájára a Művészeti Alap is létesítsen egy

KER...

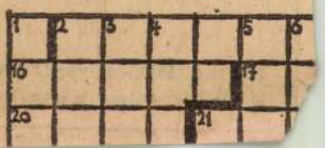

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DAILY NEWS

1972 JUN 13

Borsos Miklós

1021

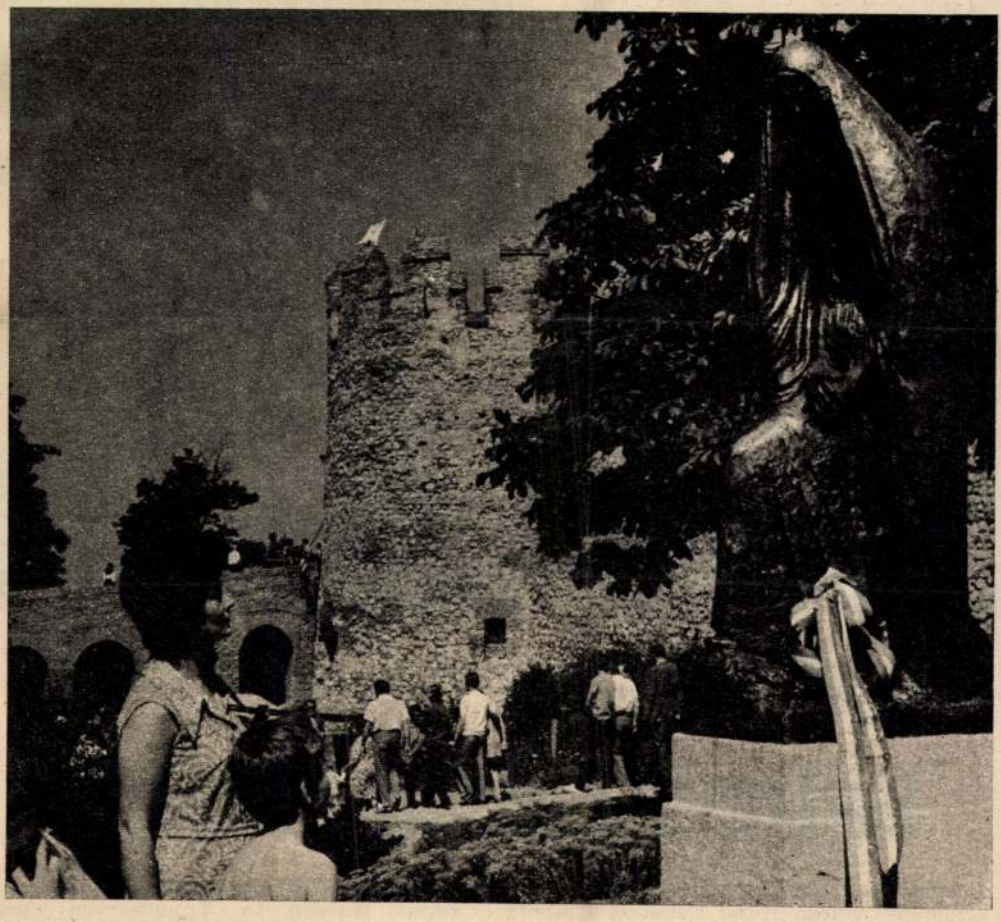

PHOTO MTI

Die IX. Burgspiele von Siklós, einer restaurierten Grenzfeste südlich von Pécs (Südwestungarn), nahe der jugoslawischen Grenze, begannen am Wochenende. Parallel damit findet auch ein Landestreffen für Blasorchester statt. Im Burggarten wurde anläßlich der Eröffnung ein Denkmal der Dorottya Kanizsai enthüllt, ein Werk des Kossuthpreisträgers Miklós Borsos. Dorottya Kanizsai hatte nach der für Ungarn katastrophalen Schlacht bei Mohács (1526) die toten Ungarn begraben lassen. Sie war nach der Suche ihres Sohnes auf das Schlachtfeld von Mohács gekommen.

INTERFOTO MTI/UPI

Schwere Rauchwolken lagen über dem Gawhara-Palast, als ein Feuer das Gebäude teilweise zerstörte. Die nahegelegene Saladin-Moschee und die Zitadelle blieben von den Flammen verschont.

Kairoer Palast brannte

Kairo, 12. Juni (DPA/UPI) — Durch ein Großfeuer wurde in der Nacht zum Montag der in den Außenbezirken Kairos gelegene Gawhara-Palast zum Teil zerstört. Rund 250 Feuerwehrmänner konnten erst nach fünf Studen das Feuer in dem 160 Jahre alten kulturhistorisch wertvollen Gebäude unter Kontrolle bringen.

Bei dem Brand sind die Krönungshalle des Mamelukenherrschers Mohammed Ali sowie der Bankettsaal des Palastes völlig zestört wurden. Im Krönungssaal wurden zahlreiche Geschenke aufbewahrt, die Mohammed Ali von den Herrschern [illegible] erhalten hatt[illegible] seiner Zeit [illegible] vom Feuer e[illegible] tergebracht. [illegible] Ali-Moschee [illegible] rührt.

SPORT

OLYMPIA-FUSSBALL AUSGELOST —

tasche". 1972 fuhr er dieses kräfteraubende Rennen zum 13

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

NÓGRÁD

1972 JAN 1 5

Borsos Miklós

Megkezdődtek a Mikszáth-ünnepségek

Pécsi Sándor megnyitója — Díszünnepség Balassagyarmaton
Az irodalmi színpad új műsora

1071

Pécsi Sándor Kossuth-díjas színművész nyitotta meg a kiállítást Fotó: Koppány György

Tegnap este Balassagyarmaton, ahol Mikszáth Kálmán ifjúkorának néhány jelentős esztendejét töltötte el, hivatalosan is megkezdődtek a Nógrád megyei Mikszáth-emlékünnepségek. Az ünnepség első aktusa a balassagyarmati Horváth Endre Galériában megrendezett Mikszáth-emlékkiállítás megnyitása volt. Ezt követte az emlékünnepély a balassagyarmati Mikszáth Kálmán Művelődési Központban. A Mikszáth-emlékkiállítás alkalmából öt fővárosi képzőművész illusztrációit mutatták be, amelyeket Mikszáth-regényekhez és -elbeszélésekhez készítettek.

A Mikszáth-emlékkiállítást Pécsi Sándor Kossuth-díjas színművész nyitotta meg, akiről tudni kell, hogy néhány esztendőt Salgótarjánban töltött el gyermekkorából, minthogy édesapja a salgótarjáni öblösüveggyárban volt akkor vasesztergályos. A megnyitó szöveg szokatlan és rendhagyó volt, de tökéletesen megfelelt Mikszáth szellemének. Stílusából Szerb Antal jellemzése juthatott eszünkbe: „Mikszáth mielőtt író lett volna, kitűnő anekdota-elbeszélő volt. Íróvá valószínűleg úgy lett, hogy írásba foglalta azt, amit addig elmesélt." Pécsi Sándor is mesélt, mégpedig Mikszáth elragadó stílusában. Mint elmondotta, Mikszáth rokonának érzi magát, talán unokájának, hiszen szinte valamennyi nagyobb élménye és sikere Mikszáth-művekhez kapcsolódik. Jegyzőgyakornok volt és joghallgató, amikor a filmgyár felvette fizetés nélküli rendezői gyakornoknak, s akkor éppen a Beszélő köntös filmváltozatát készítették. Ezek után íratkozott be a Színművészeti Főiskolára. A Különös házasságban Medve doktort alakította, s ezért kapta meg a Kossuth-díjat. A Szent Péter esernyője megfilmesítése alkalmával két boldog hónapot töltött Csehszlovákiában. A Madách Színházban a Körtvélyesi csíny színpadi változatában pohos polgármestert játszott. Élményszámba ment amikor felolvasta Mikszáth egy kevésbé ismert karcolatát, amelynek címe: „Ember! vágyak kórtani elemzése", s amely egy medikusbál táncestélyére szóló meghívóján, táncrendjén jelent meg.

A hangulatos megnyitó után a megjelent nagy számú közönség megtekintette Borsos Miklós, Würtz Ádám, Blai-Föglein István, Kondor Lajos és Hegedüs István Mikszáth-illusztrációit.

Ezt követően került sor a Mikszáth Kálmán születésének 125. évfordulója alkalmából megrendezett emlékünnepélyre. A nagy palócról Bata Imre irodalomtörténész emlékezett meg, az ezt követő emlékműsoron pedig fellépett az Állami Zeneiskola zenekara és több szólistája, majd a balassagyarmati Madách Imre Irodalmi Színpad mutatta be új műsorát, amelyben Mikszáth Kálmán balassagyarmati kapcsolatait elevenítették fel.

A mai napon folytatódnak a Mikszáth-emlékünnepségek. Balassagyarmaton 12 órakor megkoszorúzzák Mikszáth Kálmán emlékművét, megemlékezést Babits Éva tanár mond. Pásztón pedig dr. Boros Sándor, a megyei tanács elnökhelyettese délelőtt 10 órakor megnyitja az országos prózamondó versenyt és diáktalálkozót.

Mudzsibur Rahman sajtóértekezlete

A nép vágyait csak a szocializmus teljesítheti

Mudzsibur Rahman sejk, a Bangla Desh Népi Köztársaság miniszterelnöke pénteken tartott első alkalommal sajtóértekezletet Daccában, azóta, hogy több mint kilenchónapos pakisztáni fogságából, illetve háziőrizetéből szabadult.

Emlékeztetett arra, hogy a bengáliai nép Ázsiában, Afrikában és Latin-Amerikában mindenkor támogatta a szabadságharcosokat, majd köszönetet mondott mindazoknak az országoknak, amelyek a forradalom idején segítették a bengáliai szabadságharcosokat. Ennek kapcsán különösen meleg szavakkal köszönte meg India és a Szovjetunió támogatását.

Reményét fejezte ki, hogy a Kínai Népköztársaság is elismeri „a bengáliai nép nemzeti felszabadító harcának hősies győzelmét".

A háború okozta pusztításról, az ország gazdasági nehézségeiről szólva Rahman sejk azt mondotta, hogy „a nép vágyait csak a szocialista gazdaság létrehozásával lehet teljesíteni." Jelezte, hogy e célból szakemberekből álló testületet alakítanak, amely kidolgozza majd az új gazdaság felépítésének átfogó tervét.

Nyomatékosan aláhúzta, országa abban a vonatkozásban is szakított a korábbi pakisztáni rezsim hagyományával, hogy az elnök egyszemélyi vezetési rendszere helyett parlamentáris kormányzati rendszert vezetett be.

A sajtóértekezleten egy angol újságíró megkérdezte a Bangla Desh kormányfőjét, vajon a kelet-bengáliai államnak szándékában áll-e belépni a Brit Nemzetközösségbe?

Rhaman sejk válaszában azt mondotta, számít arra, hogy Nagy-Britannia „bármely napon" elismeri a Bangla Deshi. Egyidejűleg jelezte, hogy országa ezt követően kérni fogja felvételét a Brit Nemzetközösségbe. (MTI)

Nagy jelentőségű döntés Bonnban

A „keleti szerződések" összhangban állnak az alkotmánnyal

A nyugatnémet szövetségi tanács (Bundesrat) jogügyi bizottsága pénteken nagy jelentőségű elvi döntést hozott a Szovjetunióval és Lengyelországgal kötött szerződések kérdésében. (A szövetségi tanács, amelyben az NSZK tartományainak képviselői foglalnak helyet, lényegileg a nyugatnémet parlament felsőházának funkcióját tölti be.)

A jogügyi bizottság hét szavazattal négy ellenében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a szovjet—nyugatnémet, valamint a lengyel—nyugatnémet szerződés összhangban áll a nyugatnémet alkotmánnyal. A CDU—CSU-ellenzék, amely ennek ellenkezőjét állította, ezzel döntő vereséget szenvedett.

A szövetségi tanács jogügyi bizottságának másik pénteki döntése is nagy jelentőségű. A bizottság ugyanis nyolc szavazattal, három tartózkodás gvása, mivel e szerződések összhangban állnak az alkotmánnyal, következésképpen nincs szükség alkotmánymódosításra, ami nem lehetséges a szövetségi tanács hozzájárulása nélkül.

Egyébként a Brandt-kormány sajtóhivatala útián pénteken közzétett nyilatkozatában ismételten leszögezte, hogy a Szovjetunióval és Lengyelországgal kötött szerződések összhangban állnak az alkotmánnyal, amelyben szó sincs Németországnak az 1937. évi határok között újraegyesítéséről.

A szövetségi tanács két nappal előbbre hozta a szovjet—nyugatnémet és a lengyel—nyugatnémet szerződés február 11-re kitűzött, első olvasásban történő megvitatásának időpontját.

Pénteken Bonnban közölték, hogy a Bundesrat február 9-én délelőtt kezdi meg a szerződések vitáját. Az időpontot azért hozták előbbre, mert Willy Brandt kancellár február 10-én és 11-én Párizsban tárgyal Pompidou francia köztársasági elnökkel.

(MTI)

Nagy siker Laoszban

Long Cheng a népi erőké

A laoszi hazafias erők heves tüzérségi előkészítés után el-

A pénteki nap folyamán még heves harcok dúltak a támaszpont közelében, ahol a kormányerők egyes egységei befészkelték magukat.

Mint Tóth Pál, az MTI hanoi tudósítója jelentette, a laoszi felszabadító hadsereg főparancsnoksága csütörtökön parancsot adott ki, s ebben arra hívja fel tisztjeit és katonáit, hogy gyorsan és lehetőleg élve fogják el az elfoglalt bázisról elmenekült tisztet és katonákat, védjék a felszabadított területek lakosságának életét és vagyonát, állítsák helyre a rendet. A parancs azzal a felhívással fordul az ellenséges katonákhoz, hogy szálljanak szembe az amerikaiakkal és tisztjeikkel, álljanak át a hazafiak oldalára vagy legalábbis ellenállás nélkül adják meg magukat.

((MTI)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726/

KISALFÖLD
Győr

1972 JAN 16

Borsos Miklós

1021

NAPLÓJEGYZET

Mandulafán korai virág

Született: 1434-ben egy Kesince nevű faluban.
Pannóniában hideg volt.
Délre költözött, mint a vándormadarak,
de az első napfényre hazatért.
Dunántúl lankáin egy mandulafa kivirágzott.
De Janus tudta, hogy a fagyosszentek még hátravannak,
s elszoruló szívvel nézte a virágokat.
Harmincnyolc éves korában meghalt. Éppen 500 éve.

★

... és sírba tették valahol Pécsett, de az egymásra épült századok kőtömege alatt berogyott, eltűnt a sírja. Pedig valószínűleg egyházi méltóságnak kijáró pompával temették, papok tömege énekelte felette a gyászszolozsmát, nevét márványba vésték. Majd az oszmán török mecsetet épített Pécsett, s a román stílusú, bizánci ragyogású székesegyházban gyűjtötte össze a hódoltsági falvak gobanáját; mohamedán szokás szerint összetörte a szoborszentek arcát, szétrombolta a sírokat és — meglehet — szélbe szórta Janusunk hamvait.

Eltűnt a márvány a püspök úr nevével talán sohasem találjuk meg a sírját. De mit neki carrarai márvány, arany ciráda, mit számít mindez Janusnak, a költőnek! A márvány eltűnt, de itt van maga Janus Pannonius.

Noha köd ereszkedik le a Mecsek lejtőin, s a Kálváriadomb mandulafái dermedten tárják szét karjaikat, mint a keresztre feszítettek, én most mégis déli napfényben látom a tájat, a várost, és júniusi eget képzelek a fejem fölé. Olyan eget, amely a legszebb nyári napokon örvendeztetj Pécset, s amelyet Janus azért szeretett nagyon, mert a ferrarai ég kékjére emlékeztette.

Fényképen láttam Borsos Miklós Janus-szobrát. Fehér, törékeny, szinte légies fiatalember doktori kalappal, könyvvel. Mögötte Itália, előtte Magyarország. Még csupa egészség, bizakodás. És büszkeség. („Szellemem egyre dicsőbb, s általa híres e föld".) Most is őt látom, Borsos Janusát, amint az elképzelt napfényben, kék ég alatt sétál a püspökvár kertjében vagy a dombokra kapaszkodó keskeny utcák egyikén. Velence, Ferrara palotái, babérligetei után újra itthon, édesanyja, Borbála asszony közelében.

Járom a várost. Kísérőm, *dr. Tóth István* irodalomtörténész, a Pécsi Tanárképző Főiskola tanára segít meglátni, megérezni mindazt, ami itt, ebben a sajátos környezetben az első nagy magyar poétára emlékeztet. Ő húsz éve jár a nyomában. Fél ezred porába süppedt tényekről tudósította a tudományt, s a többi között bebizonyította, hogy nem Csezmicén, hanem Kesincén született.

Janusnak nagy kultusza van Pécsett. A róla elnevezett gimnáziumban például soha nem hervad el a virág a szobra előtt. De ezt a szobrot most meghökkenve nézem, mert egyáltalán nem hasonlít ahhoz a fiatalemberhez, akit ma olyan sokszor idéztem mindenfelé a városban. Hol van az a finom, szinte áttetszően törékeny itáliai diák? Ez egy vitéz portréja. Bajusz, kiálló arccsontok, a kardforgatók kemény tekintete.

— Janus alkalmatlan volt a tábori életre — jegyzi meg Tóth István. — Beteg tüdeje miatt a legkisebb megpróbáltatás is életveszélyt jelentett számára. Kétségtelen azonban, hogy harcos lélek lakozott benne, s ezt főként epigrammái bizonyítják. És az is igaz, hogy akárcsak később Balassi, lelkesen magasztalta a vitézi élet szépségeit:

„Csillagos ive alatt
[heverésztek
a mélytüzű égnek
Játszva fecsegtek, mert
[sáncotok
árka kerít
Táncol a kocka az
[ércsisakokból
habzik a nektár
Vaskos vig dalokat
[zengtek
a máglya körül..."

Ez is Janus.

— Az ellentmondások egyénisége — vallja a Pécsett élő költőutód, *Csorba Győző* József Attila-díjas, aki mintegy hetven Janus-költeményt fordított magyarra. — Az első nagy magyar költő, de egyetlen sort sem írt magyarul. Pap, de szidja a pápát, kigúnyolja a Rómába tartó búcsúsokat, és némelyik versében olyan pajzán kifejezések akadnak, hogy ezeket a latin eredetiben is pontokkal helyettesítik... Vérbeli humanista, igazi reneszánsz ember, s a korabeli Európa szellemi elitjéhez tartozott. Épp itt az ideje, hogy az összes versei végre magyarul is megjelenjenek. Remélhetőleg a jubileumi évben erre is sor kerül.

Káptalan utca 2., Pécs egyik legöregebb lakóháza. Eredetileg — 1324-ben — gótikus stílusban épült, de a XVI. század elején átalakították a reneszánsz jegyében.

A hagyomány szerint itt őrizték Janus temetét. Szurokládában.

„Együtt lett prédád élet s
[hírnév,
te sötét nap"

Nem, Janus. Azért annyira sötét nem volt az a nap...

Csak éppen hideg volt Pannóniában, és a korai virág lefagyott a mandulafáról...

Szapudi András

Győrffy László

DÁVID

„Ha azt akarod, hogy egy ember egyszer jóllakjon, fogj neki halat, ha azt akarod, hogy rendszeresen jóllakjon, tanítsd meg halászni."

(Hindu közmondás)

A kocsma deszkával kerített boxa közé szorította a várakozás. Kétdecis poharát a tenyerében forgatta, később elővett egy Esti Hírlapot.

Második oldal, kulturális hírek; finn turné, tévénotesz. Tévéje nincs, azt se tudja, mi volt a műsor. Utolsó lap, rövid hírek: Salvador Dali szaval, atomerőmű, egyházi gyűjtemény. Kész. Akár el is dobhatja.

Még mindig nem jönnek. Legalább negyedórát késnek. Megnézte az óráját. Több mint negyedórát. Még jöhetnek. Máriát érezte. Szomszédos faluig húzódó országúti sétákat, a halottvirrasztók gajdolását, egymást bicskázó cigányok hordágyon heverő nyavalygását, étel- és izzadtságszagú kórtermek alagsorába sompolygó közös zuhanyozókat. Ezért akart velük találkozni. Előre megfontolt szándékkal. Hogy Máriáról beszélhessen velük.

Augusztus tizentötödikére, holnapra váltott vasúti jegyet: Hegyeshalom—Wien—Salzburg—München—Stuttgart.

Megjöttek. Kapkodó szeretethullámokat lökve, az asszony megölelte.

— Már egy fél éve, hogy nem találkoztunk — mondta Dávid.

— Igen, már majdnem fél éve — mondta Teréz.

— Mi újság Tolnában? — kérdezte Dávid.

— Eljöttünk — mondta Ferenc. — Itt lakunk Pesten. Egyelőre rokonoknál, albérletet hajkurászva.

— Pest környékén ismerek egy helyet. Talán tudnak valamit.

— Kedves tőled — mondta Teréz.

— Alig húsz kilométerre van a várostól. Egy óra utazás.

— Jobb szeretnénk közelebb — mondta a férfi. — Te nem tudtad, hogy eljöttünk Tolnából?

— De, hallottam. Miért jöttetek

— Tovább kellett mennem, nem tehettem mást — mondta Dávid.

— Megcsaltad, igaz?

— Igaz.

— Szeretett — mondta Teréz —, nagyon szeretett.

— Tudom.

— Most gyereket vár.

— Mikorra várják a gyereket? — kérdezte Dávid.

— Decemberre — mondta Teréz. — Két hold szőlője is van a férjének. Máriát nagyon szereti. Szép ember. Bokszoló volt fiatal korában, vagy mi.

Dávid letette a poharat az asztalra. Ezt is tudomásul vette. A bejárat feletti órára nézett: már tizenegy volt. A dobogón, a zenekar előtt uborkaorrú énekes kornyikált. A Dávidékkal szemben lévő boxban ülők, a fiatalok, akik röhögcsélve rajzoltak valamit egy papírra, magukhoz rántották a dalt. Túlharsogták az uborkaorrút.

Dávid sorra vette Mária fenyegetéseit: Nyugalmat akarok. Családot. Otthont, Tudok uralkodni magamon, ha kell, de nem érdemes. Neked egy valaki létezik csak, saját magad. Képtelen vagy a saját ügyedben józanul gondolkodni. Minden másodpercben viszonyítasz és ítélkezel; ha a kenyeret az üzletben nem a kezedbe adják, te is pultra vágod a pénzt, ha egy vasútállomáson a felvilágosító egykedvű tömondatokkal vagy félszavakkal válaszol, rögtön közlöd vele, ezért kapja a fizetést. Pattansz és robbansz semmiségekért. Állandó viszonyításra és megtorlásra rándulni kész idegekkel. Egyetlen ellened elkövetett sérelmet sem hagysz megtorlatlanul.

— Szerette a pénzt, jobban, mint te gondolnád — mondta Teréz.

— Azt hiszem, inkább csak azt, amit elérhet vele — mondta Dávid. — Természetes védekezés, elfogadható indok. Nyugalmat akart.

— Téged szeretett — mondta Ferenc a szipkába, mintha mikrofonba beszélne.

— Azt hittük, sokáig maradtok együtt — és Teréz maga felé húzta a poharát.

— Hova mész? —
fi.

— Németországba
majd felhívlak beni

— Te folyton uta
te a férfi. — Soh
nyugton.

Dávid hallgatott.
kesszürke szemhéjá
szipkáját, az étteren
ti órát: fél tizenkett

— Miért vágsz
Krisztus-pofát? —

— Furcsa napom
nem vagyok szom
meg egyáltalán nem

— Nyugat-Néme
— Igen — mondt
— Visszajössz? —
kodva Teréz.

— Fizessünk —
— Holnap utazom,
lene valamit. Kor

— Utazás közben
lejt az ember —

— Máriát is kön
— kérdezte Teréz

— Fizessünk —

Az étterem előtt
— Még valamit —
— Mi levelezünk
feljön Pestre. Ha
mondjak?

— Semmit — m
Utazom, mondjátok
zom.

Elbúcsúztak. Eln
köröket cipelve a f
lámokon himbálóz
Mintha Mária is ve

Egy fehér négyz
forgolódott a járd
Wartburg. Egymás
férfi csörtetett Dáv
dolatban levegőnek
érdemes sötét árn
Legalább ő úgy ér

Három hét múl
napon, délután t
perckor villanymo
Keleti pályaudvar
alá. Sok öregasszon

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

Bonos Miklós

1972 APR -

1021 —

Együttműködés egy Szabó Ervin Könyvtár és a kerületi szakmunkásképző intézetek között

Az 1971-es év elején megbeszélésen vettek részt a XIII. kerületben működő Szabó Ervin könyvtárak vezetői és a kerületi szakmunkásképző intézetek igazgatói, hogy megvitassák a Művelődésügyi Minisztérium javaslata alapján elkészített együttműködési program vázlatát. E program lényege: a közművelődési könyvtárak megegyezés alapján vállalják egy-egy szakmunkásképző intézettel a kulturális együttműködést, illetve segítik művelődési tevékenységét. Könyvtárunk, a Fővárosi Szabó Ervin hálózat 4. sz. kerületi könyvtára, két MÜM intézettel kötött szerződést: a 207-es (építőipari) és a 6-os (vegyipari) szakmunkásképző intézetekkel.

Az alábbiakban a szerződésekből idézünk példaként néhány pontot.

A könyvtár vállalja, hogy

1. a könyvtárat, az olvasást, a könyveket népszerűsítő plakátokat és egyéb propagandaanyagot bocsát az intézet rendelkezésére;

2. a megbeszélt időben fogadja az intézet tanulóit, ismerteti szolgáltatásait, és az érdeklődőket felveszi a könyvtár tagjainak sorába;

3. a tanév során hónaponként egy-egy alkalommal előadássorozatot szervez zenei, irodalmi, történelmi, földrajzi stb. tárgykörben. Az előadásokat vetítéssel, könyvekkel, előadóművészek szerepeltetésével teszi színesebbé.

Az intézet vállalja, hogy a könyvtár szemléltető propagandaeszközeit megfelelően elhelyezi, és az előadásoknak helyiséget ad, valamint gondoskodik a tanulók részvételéről.

Megállapodtunk abban is, hogy két alkalommal — a tanév kezdetén és végén — tájékoztatjuk egymást a közös munka eredményeiről, esetleges problémáiról, s megújítjuk együttműködési megállapodásunkat is.

A csaknem egyéves együttműködés tapasztalataként elmondhatjuk, hogy bár a kerületi könyvtárakra nagy terheket ró

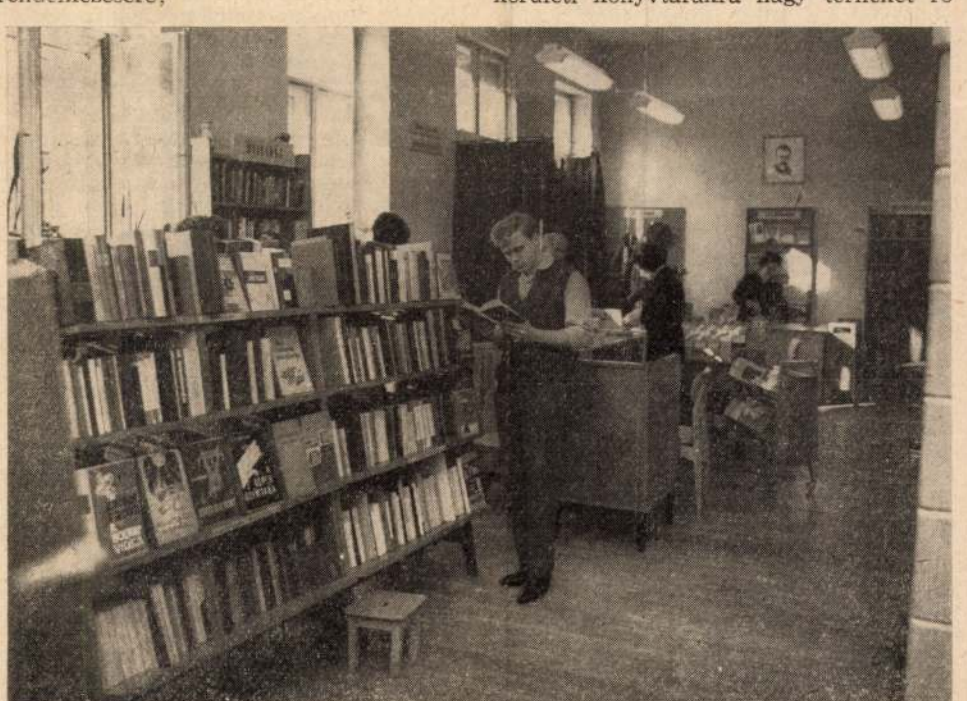

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Lehet úti, 4. sz. kerületi könyvtára (Jánosi Ferenc felvétele)

ez az újfajta munka, mégis tartalmas, szép népművelési feladat, amit lehetőségeinkhez mérten igyekszünk jól végezni.

A tartalmi előkészítésbe és a programok összeállításába bevontuk a szak munkástanuló intézetek nevelőit és dagógusait. Együttműködésünk sor módosítva a szerződésben foglalt nem tanévenként kétszer, han ízben tájékoztattuk a nevelők talatainkról, a könyvtárunk beiratkozott 62 ipari tanu igényeiről és a klubprogr tásáról stb.

A tanulókat szeptembe tanárok előre meghatározo — osztályonként — elhoz runkba, ahol a könyvtár s nak bemutatása után a jeler vettük olvasóink közé. Beir jaikat külön tároljuk, és ez kaptak.

Így alkalmunk van állan lemmel kísérni a tanulók ol Egy-egy előadásunkhoz, amely tári helyszűke miatt az intéz szobáiban rendezünk, többny könyvből összeállított könyvki szítünk. Ezeket a könyveket a megelőző hetekben az intéze szobáiban tartjuk, s az érdekl csönözhetik is.

Megfigyelésünk szerint e könyvek másodpéldányait gyakran keresik könyvtárunkban is a MÜM intézeti tanulók. Mivel az olvasás hatásvizsgálatának egyik legjobb módszere az egyéni beszélgetés, a tanulókkal folytatott beszélgetések eredményeit „naplóban" rögzítjük. (A legérdemesebbeket a tanév végeztével szeretnénk közreadni.) Igy módunk lesz felmérni, hogy milyen ízlésszintről indultak és milyen fejlődést érnek majd el olvasmányaikban a diákok. Együttműködésünknek egyik célja ez. Statisztikánk szerint az építőipari tanulók az első hónapokban mást könyvtárunkból nem kölcsönöztek, mint kalandos szépirodalmi könyveket. Azonban lassan nőtt az érdeklődés, elsősorban az útirajzok (közel állnak a kalandos könyvekhez!), de a politikai, illetve a történelmi témák iránt is. Érdeklődésüket az irodalom minél több területére szeretnénk kiterjeszteni. Hogy ezt számukra megkönnyítsük, klubfoglalkozások rendezését határoztuk el, illetve azok programjaiként előadások megtartását a szépirodalom, illetve az ismeretterjesztő irodalom köréből. A témák megválasztásakor a nevelők kéréseihez, valamint a tanulók igényeihez alkalmazkodunk.

A diákok egybegyűjtése a nagyon népszerű intézeti KISZ-titkár feladata, aki szintén minden előadáson, klubfoglalkozáson részt vesz. Egy-egy foglalkozás

Nem ..., hogy a segítségnyújtásnak ez az egyetlen útja, hisz ha mindenkor jó szívünkre hallgatnánk, hamar kiürülne a központi raktár, de ezzel a gesztással lehetőséget teremthettünk az együttműködés elmélyítésére.

Bárány Éva
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 4. sz. kerületi könyvtárának munkatársa

ré... oku végzettséggel ... *Koltay Miklósné* vezetésével ...en megkezdte működését a

...lakátokon kívül semmi... nem fejtettünk ki a ...vtár érdekében. En... ...ogy tanulmányozni ...lgozók érdeklődését ... iránt. Figyeltük, ...delemből, hogy a ...vasnak szépiro... ... is színesíti. ...szetét bemu... ...v technikai ... a foglal... ...koztatásul ...y Gusz...

...övete... ...znak, ...l a ...ek, ...á... ... elő... ... Az elő... ...szempontunk, ...pcsolatot terem...

...szolgálati munka nem ...en a klubéletnek, a művelődési ...ok működtetésének hagyományai vannak a fővárosi könyvtárhálózatban. Csupán az történt, hogy a régi, jól bevált tapasztalatainkat, módszereinket kiterjesztettük az ipari tanulókból álló igen fontos olvasói rétegre.

A hálózati központ módszertani osztályának vezetésével megbeszéléseken, beszámolókon vettünk részt, ahol a tapasztalatok kicserélésén kívül a további munkához is kaptunk fontos útmutatásokat. A beszámolókon hallottakat mint kipróbált, jó módszereket átvesszük és saját területünkön felhasználjuk.

Például azt tervezzük, hogy a tanév befejezése előtt az FSZEK propaganda osztálya által sokszorosított kérdőíveket kitöltetjük az első, illetve a másodéves szakmunkás tanulókkal. A kérdőívek válaszai meghatározzák majd a jövő tanévre tervezett munkánkat.

A könyvtár propaganda osztályától a zenei előadásokhoz magnetofont kaptunk, de rendelkezésünkre állnak bármilyen más propagandaeszközzel is. Ez a fajta szervezettség az előadásokat előkészítő munkákat nagyban megkönnyíti.

Summázva az eddigieket: véleményünk szerint a MÜM intézeteknek szükségük van arra a segítségre, amit a kerületi könyvtáraktól kapnak és kaphatnak. A MÜM intézeti könyvtárosok elsősorban pedagógusok és nem könyvtárosok, tehát módszertani tanácsra is rászorulhatnak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós szobrászművész

MAGYAR HÍRLAP

1972 JAN 25

70. születésnapján — avatják fel.

1021 +

Az ember mai szerepéről és jövő fejlődéséről kezdődik ma vitaműsor-sorozat a rádióban, a Kossuth-adón. A kutatás tárgya az ember című sorozatot a rádió és a TIT közösen rendezi; egy-egy adás közben és után telefonon vagy levélben lehet feltenni kérdéseket. Az írásos hozzászólásokat a TIT évkönyvében közreadja majd. A kerekasztal-beszélgetésekbe egy-egy vidéki értelmiségi klub részvevőit is bekapcsolják. Ma dr. Marx György fizikus, dr. Nemeskéri János antropológus és Borsos Miklós szobrászművész, valamint Szegedről dr. Kiszely György biológus és dr. Kalmár László matematikus vesz részt a műsorban.

délután
Mihály, a megyei tanács elnökhelyettese. Elmondta, hogy a Hazafias Népfront megyei bizottsága és a megyei tanács *együttműködési szerződést írt alá*, s ajánlják ezt alsóbb szintű testületeknek is.

Kedden az előbbi előadások anyagát a járási és városi titkárok vezetésével szekcióülése-seken vitatják meg, előadás hangzik el a népfrontbizottságok békemozgalmi tevékenységéről.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

JUN 24

Borsos Miklós

1021

BALATONI SZÉL

EGY FESZTIVÁLLAL TÖBB?

A kérdés egyáltalán *nem szónoki*. A fesztiválok dömpingjében az ember hajlamos a rezignált megjegyzésre: na, megint egy fesztivállal több.

A veszprémi nem puszta számszaporítás. Nem azért, mert fesztivál helyett találkozónak hívják. Hanem azért, mert a televíziónak semmihez sem hasonlíthatóan nagy, *társadalmi méretű hatása van*. Mert lehetőségei — éppen a hatása miatt — rendkívüliek. Mert az önmaga egyéniségét és hangját kereső műfaj legkisebb eredményei is új lendületet, bátorságot adhatnak a továbblépésben. S ha van szükség számvetésre, akkor egy milliókra hatni kívánó műfaj esetében van.

A televízió a mindennapokban — *közügy*. Mindenkire tartozik.

A tévétalálkozó *még keresi formáját*. Közüggyé kell tenni. Hogy tartozzék az írókra és más művészetek alkotóira, szociológusokra, esztétákra, kritikusokra. A találkozó legyen fórum, ahol támogatást kap az érték és kiszűrődik az értéktelen. Legyenek a téveprodukciók is közéleti izgalmúak. Szóljanak hozzá a világ, az ember, a mi életünk izgalmas konfliktusaihoz, tartsanak tükröt a kornak.

A tévé drámai produkcióinak problémáját hajlamosak vagyunk egyetlen kérdésben, a televíziós formanyelv kialakításában látni. Pedig a tévé nagykorúsága és önállósága *nem a kifejezőeszközökön múlik*. Hanem azon is, hogy művészeinek van-e önálló mondanivalójuk, s hogy mennyire lényegbevágó, mennyire fontos ez a mondanivaló ma, itt, nekünk. Akár irodalmi művek feldolgozásával, akár eredeti játékkal. Nem termékeny a jelenlegi munkamegosztás, hogy a mai valóság izgalmas jelenségeinek, társadalmi mozgásának feltárását a tévé drámai műfajai áthárítják a riportokra, dokumentumfilmekre. Önmaguk kiteljesítésének nagy lehetőségéről mondanak le ezzel. Ha valóban nagykorúnak akarjuk a tévé művészi produkcióit, ki kell mondanunk, a nagykorúsághoz méltó igényeket is: ne csak adottságánál, nézőszámánál fogva legyen közügy, hanem a kor ihlette *mondandója révén*. Erre is figyelmeztet a második veszprémi tévétalálkozó.

(bársony)

★

A második veszprémi tévétalálkozó zsűrije ma délután osztja ki a három legjobbnak ítélt tévéprodukciónak a díjat. *Borsos Miklós: Balatoni szél* című szobrának három példányát.

Ára 80 fillér

Esti

POLITI

ülésszak

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet közgyűlésének Genfben folyó ülésszakán a a felszólalók állást foglalnak a béke megszilárdítása mellett, leleplezik az imperialista agressziót és a fegyverkezési hajszát. Számos küldött a szervezet főigazgatójának beszámolójához kapcsolódó felszólalásában *elítélte az Egyesült Államok indokínai agresszióját, követelte, hogy hozzanak határozott intézkedéseket a fajüldözés és a neokolonializmus megszüntetésére, támogatta a gyarmati országok nemzeti felszabadító mozgalmát.*

PÁLYÁZAT

szegedi lakónegyed tervezésére

Szeged megyei város Tanácsa és az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium pályázatot hirdet a szegedi északi városrész E—1 jelű lakókörzetének és lakónegyedének megtervezésére. A pályázóknak a kijelölt területen mintegy 1200 paneles lakást és mintegy 80 000 lakost kiszolgáló intézmény-központot kell megtervezniük. A pályázati kiírás már átvehető az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériumban, s az elkészült terveket legkésőbb *november 20-ig* kell postán elküldeni a szegedi Tanácsnak. A legjobb munkák díjazására

A küldöttség tér haza

Befejező

a Fővárosi

delegáció

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

FORRÁS

Barna Miklós

1972 1

1021

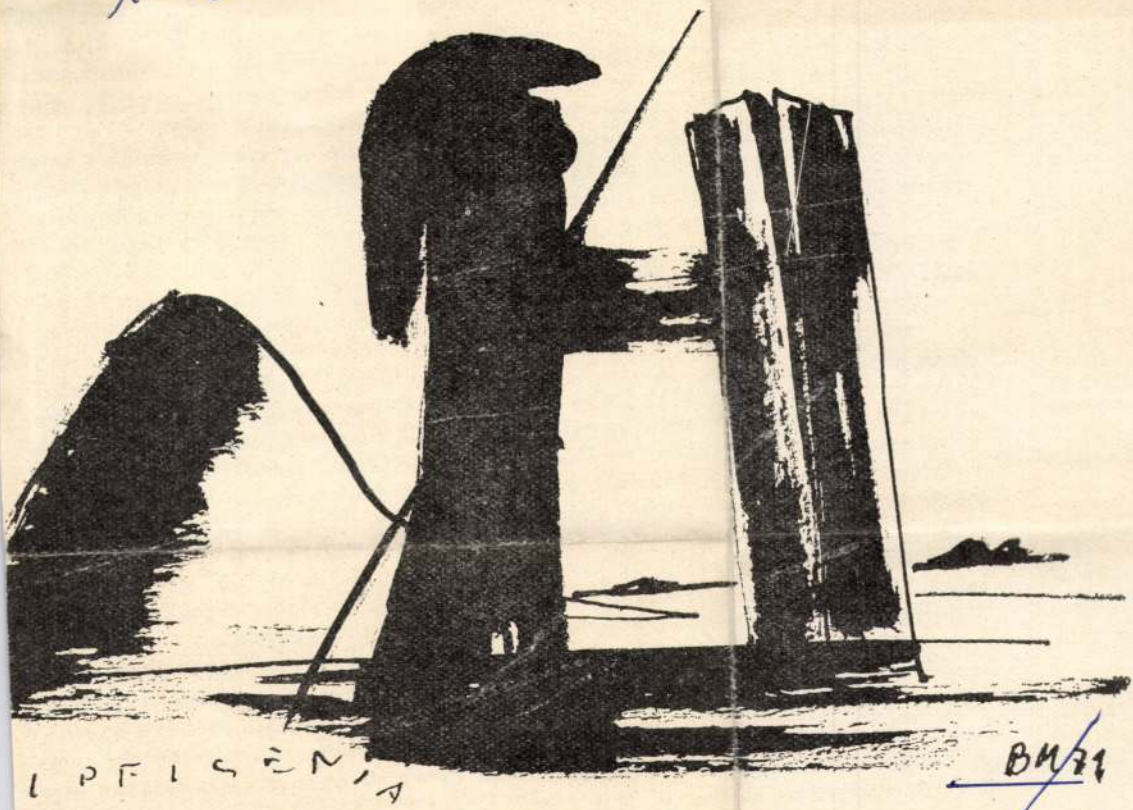

39

somkor, hogy pályaválasztásom ir
újságírónak, írónak jelez em válasz
között Szabó Dezsőre hivatkozva
somat annyira megjegyezte, hogy a
tottam, Bóka Lászlóval üzente, ne
végzetesen Szabó Dezső példája él
Diákok Házába kerültem, a Barth
Fábián Dániellel és a Kelet-európai S
jelent meg Szabó Dezsőnek a Mag
megért — folyóiratban hatalmas tá
szekértolói ellen, a hitlerizmus bekövetkezett rémuralmának valóságos rémlátomása.

1931 szeptemberében erdélyi utam után Tamási Áron és Ligeti Ernő magukkal vittek hozzá látogatóba. Erről mindketten beszámoltak a maguk módján. Még friss volt Szabó Dezső támadása az Előőrsben Tamási ellen a Szűzmáriás királyfi miatt. Tamási elhatározta, hogy Ligetivel együtt fölkeresi. Az alkalom Ligeti Ernőnek az Erdélyi Helikonban megjelent remek tanulmánya volt, az erdélyi irodalom két nagy áramlatának, az urbánusnak és a népinek Babitshoz, illetve Szabó Dezsőhöz való kötődéséről. Engem is meghívtak magukkal. Szabó Dezső Tamásit valóságos apai szeretettel fogadta, mintha Előőrsbeli durva támadása mindössze egy hirtelen haragú apa dühkitörése lett volna csintalankodó fia ellen. Amikor engem bemutattak, széles gesztussal (két év előtti interjúkérésemre nyilván rég nem emlékezve) odainvitált asztalához csak annyit kérdezve: Van már neve? Mire Tamási rávágta: „Még nincs, de majd lesz!" Amikor Ligeti átnyújtotta az Erdélyi Helikon új számát, és röviden elmondta, mit írt meg a cikkben, Szabó Dezső kíváncsiságát nem tudta palástolni, és bár már hárman ültünk asztala körül, rögtön belemélyedt a tanulmányba, különösen annak róla szóló felébe. A dícsérettel meg volt elégedve. Egész este Erdély felől érdeklődött.

A Philadelphia, éveken át éltem ezzel a gyanúperrel, Szabó Dezsőnek a Várral szemben a két szomszédvár egyikét jelentette. Ahogy az ellenforradalmi Magyarországnak ő akart szellemi vezére lenni, és volt is egy ideig, ugyanúgy nem tudta Horthynak megbocsátani, hogy ami neki nem sikerült, az a vén tengerésznek sikerült, a magyar állam mindenható kormányzója lett. Bár nem volt olyan miniszterelnöke vagy jelentős minisztere Horthynak, akibe Szabó Dezső bele ne kötött volna, akit meg ne

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Borsos Miklós szobrászművész

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1972 AUG 11

Új Bartók szobor Győrben

1021

több köztéri műalkotással gazdagodik Győr. A városi tanács mintegy másfél millió forintot fordít ebben az évben új képzőművészeti alkotások vásárlására. A város déli részén, a Nádorvárosban korábban felállított kis méretű Bartók portré helyére Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész készít emlékművet. Az új Bartók emlékmű nagy kiterjedésű térplasztikáját kúttal ellátott három méteres medence veszi majd körül.

hénkém, egy kisborjú. Le-
szerződtem mind a hármat.

Látszik, vágná már to-
vább. Elköszönök.

Szelíd, kora esti szél fúj-
logál a síkság felől. Las-
an földereng a vacsora-
sillag.

Varga Rudolf

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 AUG 10

Borsos Miklós szobrászművész

Déli Hírlap

BARTÓK-EMLÉKMŰ. A Győri városi Tanács mintegy másfél millió forintot fordít ebben az évben új képzőművészeti alkotások vásárlására a város déli részén. Nádorvárosban korábban felállított kisméretű Bartók-portré helyére Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész készít emlékművet. Az új Bartók emlékmű nagykiterjedésű térplasztikáját kúttal ellátott háromméteres medence veszi majd körül.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 188-068. 337-748. 340-726

MAGYAR NEMZET

1972 ÁPR. 1

Borsos Miklós szobrászművész
1021

Új kiváló és érdemes művészek

Hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából pénteken az Országház delegációs termében művészeket tüntettek ki A Magyar Népköztársaság kiváló, illetve érdemes művésze címmel. Az ünnepségen megjelent és az elnökségben foglalt helyet *Fock* Jenő, a kormány elnöke, a Politikai Bizottság tagja, *Aczél* György, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára, *Ilku* Pál művelődésügyi miniszter. Jelen volt politikai, társadalmi és művészeti életünk számos ismert személyisége is.

Dr. *Ajtai* Miklós, a kormány elnökhelyettese üdvözölte a művészeket, majd átnyújtotta a kitüntetéseket.

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány a szocialista kultúra terén elért eredményeik elismeréséül

A Magyar Népköztársaság kiváló művésze címmel tüntette ki

ANDOR ILONA
Liszt-díjas karnagyot, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

BORSOS MIKLÓS
Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

GREGUSS ZOLTÁNT,
a Madách Színház színművészét, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

KÁLMÁN GYÖRGYÖT,
a Nemzeti Színház Kossuth-díjas és Jászai-díjas színművészét, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

KOLLÁNYI ÁGOSTON
Kossuth-díjas filmrendezőt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

KÓSA GYÖRGY
Erkel-díjas zeneszerzőt és zongoraművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

MAKRISZ AGAMEMNON
Munkácsy-díjas szobrászművészt, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

RADNAY GYÖRGYÖT,
a Magyar Állami Operaház magánénekesét, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét;

VASZY VIKTORT,
a Szegedi Szimfonikus Zenekar vezető karnagyát, a Magyar Népköztársaság érdemes művészét.

A Magyar Népköztársaság érdemes művésze címmel tüntette ki

AVAR ISTVÁNT,
a Nemzeti Színház Jászai-díjas színművészét;

BACSÓ PÉTER
Balázs Béla-díjas filmrendezőt;

BRETUS MÁRIÁT,
a Pécsi Nemzeti Színház Liszt-díjas balett-táncosát;

FÉNYES SZABOLCS
Erkel-díjas zeneszerzőt;

HAMALA IRÉNT,
az Állami Operaház balettmesterét;

IVÁNYI JÓZSEFET,
a Szegedi Nemzeti Színház Jászai-díjas színművészét;

KÁDÁR GYÖRGYÖT,
a Képzőművészeti Főiskola tanárát, Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas festőművészt;

KISS-NAGY ANDRÁS
Munkácsy-díjas szobrászművészt;

KOCSIS ANDRÁS
Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas szobrászművészt;

KOVÁCS BÉLA
Liszt-díjas klarinétművészt, a Magyar Állami Operaház zenekari művészét;

MENSÁROS LÁSZLÓT,
a Madách Színház Jászai-díjas színművészét;

MIHÁLYFI IMRÉT,
a Rádió és Televízió Balázs Béla-díjas rendezőjét;

MURA PÉTERT,
a Miskolci Szimfonikus Zenekar Liszt-díjas vezető karnagyát;

NEMESSZEGHY LAJOSNÉT,
a kecskeméti Kodály Zoltán ének-zenei Általános Iskola és Gimnázium igazgatóját;

OROSZ ADÉLT,
a Magyar Állami Operaház Kossuth-díjas és Liszt-díjas magántáncosát;

PAPP GYULA
festőművészt;

REICH KÁROLY
Kossuth-díjas és Munkácsy-díjas grafikusművészt;

RÓNA VIKTORT,
a Magyar Állami Operaház Kossuth-díjas és Liszt-díjas magántáncosát;

SCHAÁR ERZSÉBET
Munkácsy-díjas szobrászművészt;

SEREGI LÁSZLÓT,
a Magyar Állami Operaház Erkel-díjas koreográfusát;

STETTNER BÉLA
Munkácsy-díjas grafikusművészt;

SZABÓ GYULÁT,
a Thália Színház Jászai-díjas színművészét;

SZERVÁNSZKY ENDRE
Kossuth-díjas és Erkel-díjas zeneszerzőt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárát;

ZÁCH JÁNOST,
a Vígszínház színművészét.

itüntetések
ndulás évfordulóján

gáltató Vállalat igazgatójának, **Kovács Károly** színművésznek, a Thália Színház tagjának, a Magyar Népköztársaság érdemes művészének, **Kovács Sándornak**, a Zrínyi Nyomda főosztályvezetőjének, **dr. Kozma Pálnak**, a Kertészeti Egyetem egyetemi tanárának, **Költő Györgynek**, a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium szakosztályvezetőjének, **Lakatos Ernőnek**, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala általános elnökhelyettesének, **Taki Imrének**, a Csongrád-Bács megyei Élelmiszer- és Vegyiáru Nagykereskedelmi Vállalat igazgatójának, **dr. László Imrének**, a Munkaügyi Minisztérium Országos Vezetőképző Központja tudományos igazgatójának, **Lénárt Lajos** mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettesnek, **Littvay Istvánnak**, a Kohó- és Gépipari Minisztérium főosztályvezetőjének, **Lombos Ferencnek**, a Győr-Sopron megyei tanács elnökének, **Lőrincz Nagy Jánosnak**, a Magyar Népköztársaság accrai nagykövetének, **dr. Lőrincz Józsefnek**, a mezőgazdasági tudományok kandidátusának, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium főosztályvezetőjének, **Lőrinc Tamásnak**, a Párizsi Magyar Intézet igazgatójának, **Lukács Józsefnek**, a zalhonyi MÁV-állomás rakodójának, **dr. Madár Jánosnak**, a Pest megyei KÜJÁL igazgatójának, **Martinkó Mátyásnak**, a Várpalotai Szénbányák igazgatójának, **Maukner Boldizsárnak**, a Beton- és Vasbetonipari Művek szentendrei gyára igazgatójának, **Máthé Sándornak**, a Vas megyei tanács elnökhelyettesének, **Mezei Andornak**, a Könnyűipari Minisztérium főosztályvezető-helyettesének, **dr. Mészáros Kálmánnak**, a Magyar Nemzeti Bank főosztályvezetőjének, **Mocsári Sándornak**, a hajdúszováti Lenin Tsz elnökének, **Molnár Istvánnak**, a Dunai Vasmű lőrinci hengerműve csoportvezetőjének, **dr. Mónus Lajosnak**, a Minisztertanács titkársága főosztályvezetőjének, **dr. Nagy Gyula** egyetemi tanárnak, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Mérnök- és Vezetőtovábbképző Intézete igazgatójának, **dr. Nagy Józsefnek**, a Vasúti Tudományos Kutató Intézet igazgatójának, **dr. Nagy Lajosnak**, a Külügyminisztérium főosztályvezetőjének, **Nagy Lászlónak**, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei tanács vb. osztályvezetőjének, **Nagy Lászlónak**, a Cukoripari Vállalatok trösztje vezérigazgatójának, **Nemes Gyula** nyugdíjasnak, az MSZMP Központi Bizottsága társadalmi munkatársának, **dr. Nyers Ferencnek**, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium főosztályvezetőjének: **Pékli Ferencnek**, az Egészségügyi lalat fő-építésvezetőjének, **dr. Szendi Mártonnak**, a Magyar Hűtőipar debreceni gyára igazgatójának, **Szenes Endrének**, a Lignimpex Külkereskedelmi Vállalat vezérigazgatójának, **Szilágyi Imrének**, a Központi Statisztikai Hivatal Szabolcs-Szatmár megyei igazgatósága vezetőjének, **dr. Szita Jánosnak**, a Minisztertanács nemzetközi gazdasági kapcsolatok titkársága vezetőjének, **Szönyi Antalnak**, a nagykanizsai Zrínyi úti általános iskola igazgatójának, **Szűcs Albertnek**, a Tokodi Üveggyár igazgatójának, **Tanai Ferencnek**, az endrődi ÁFÉSZ elnökének, **Tarján Ferencnek**, a Csepel Vas- és Fémművek vezérigazgatóhelyettesének, **dr. Tálasi Istvánnak**, a történelemtudományok kandidátusának, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanárának, **Tárnok Jenőnek**, a Hőtechnikai Építő és Szigetelő Vállalat igazgatójának, **Timár Vilmosnak**, a Magyar Alumíniumipari Tröszt vezérigazgatóhelyettesének, **Tordai Jenő** külkereskedelmi miniszterhelyettesnek, **Tóth Józsefnek**, a Hídépítő Vállalat lakatosának, **Törkenczy Istvánnak**, a Kohó- és Gépipari Minisztérium főosztályvezetőjének,

Újvári Sándornak, a Zala megyei tanács elnökének, **dr. Varga Editnek**, a Kőbányai Gyógyszerárugyár igazgatójának, **Varga Lászlónak**, a FÜTÖBER vállalat igazgatójának, **Varga Mihálynak**, az orosházi Új Élet Tsz elnökének, **Varga Sándornénak**, a debreceni Baromfifeldolgozó Vállalat MEO-vezetőjének, **Varju Sándornak**, az abádszalóki Lenin Tsz elnökének, **Vasadi Lászlónak**, az Egyesült Villamosgépgyár vezérigazgatójának, **Verebi Imrének**, a Közlekedési Építő Vállalat vájárának, **Végh Józsefnek**, a bátaszéki Búzakalász Tsz komplex brigádvezetőjének, **Végh Józsefnének**, a Pamutfonóipari Vállalat vezérigazgatójának, **dr. Zányi Jenőnek**, az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyár igazgatóhelyettesének a

Munka Érdemrend arany fokozata

kitüntetést adományozza.

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából, eredményes munkájuk elismeréséül

Csele József hőr. alezredesnek, **Farkas Gábor** honvéd ezredesnek, **Gál Ferenc** r. alezredesnek, **Gyulai András** bv. alezredesnek, **Horváth Mihály** honvéd alezredesnek,

Pullai Árpád Békés megyében

Pullai Árpád, az MSZMP Központi Bizottságának titkára kétnapos látogatást tett Békés megyében. Csütörtökön Békéscsabán a megyei, a járási és a városi pártbizottságok párt- és tömegszervezeti osztályainak munkatársaival tanácskozott a pártélet időszerű kérdéseiről.

Péntek délelőtt Pullai Árpád és Frank Ferenc megyei első titkár felkereste a gyulai Köröstáj Tsz-t. A szövetkezet életéről szóló beszámoló után megtekintették a jó eredménnyel működő sertéstelepet.

Délután Endrődre látogattak. Tájékoztatást nyertek a szarvasi járás illetve az endrődi Lenin Tsz munkájáról. Megtekintették a szabadtartásos szarvasmarhatelepet.

A kétnapos program végén Pullai Árpád és a társaságában levő megyei, járási vezetők felkeresték az endrődi Cipész Ktsz-t.

Ülést tartott a KNEB

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság pénteken ülést tartott, dr. *Deményi* István, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem tanára jelentést terjesztett elő az egészségügyi beruházások megvalósulásának és minőségének vizsgálatáról.

A KNEB dr. *Déry* Tibornak, az Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet igazgatójának előterjesztése alapján megtárgyalta és elfogadta az anyagmozgatás és rakodásgépesítés helyzetének utóvizsgálatáról készült jelentést. *Mester* Károly, a KNEB munkabizottságának vezetője, az Országos Tervhivatal főosztályvezetője beszámolt a nemzetközi fuvarozó és szállítmányozási vállalatok fuvar-devizagazdálkodási tevékenységének utóvizsgálatáról. Végül a bizottság megtárgyalta és elfogadta a népi ellenőrzési bizottságok 1971. évi működéséről

1021

Borsos Miklós szobrászművész

1972.III.31.TV. 19.3o /6/ KJ

TV Hiradó

- A szocialista kultura terén elért eredmények elismeréseként Dr.Ajtai Miklós miniszterelnök helyettes adott át kitüntetéseket. A Magyar Népköztársaság Kiváló müvésze cimet kapta Andor Ilona karnagy, Borsos Miklós szobrász müvész, Greguss Zoltán és Kálmán György szinmüvész, Kollányi Ágoston filmrendező, Kósa György zeneszerző, Makrisz Agamennon szobrászmüvész, Radnai György operaénekes, Vaszi Viktor karnagy. Az érdemes müvész cimet 24-en kapták meg, többek között Fényes Szabolcs zeneszerző.....György festőmüvész, Mensáros László szinmüvész, Mihályfi Imre tévé rendező, Orosz Adél, és Róna Viktor balett táncos, valamint Seregi László koreográfus.

1079

1972 DEC 28

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós szobrász-művész

Magyar Hírlap

1021

Janus Pannonius mandulafái

Mandulafákat ültettek el *Janus Pannonius* emlékezetére Pécsett, a középkori kapubástya alján fekvő *várkertben*. Ezen a helyen áll a költő életnagyságú bronzszobra, *Borsos Miklós* szobrászművész alkotása, amelyet ez év tavaszán avattak fel, a nagy humanista halálának 500. évfordulóján. A Kertészeti Vállalat dolgozói most néhány kis *mandulafát* helyeztek el a szobor közelében, mintegy jelképként a költő egyik legszebb — *Egy dunántúli mandulafáról* című versének. A kertészek arra számítanak, hogy a mecseki táj eme jellegzetes gyümölcsfája tavaszonként a védett fekvésű várkertben bont majd először *virágot*.

a Vietnami Demokratikus Köztá
delegációjával úgy döntött, hogy
vesz részt a négyes értekezlet 172
sén. A két küldöttség ily módon n

Felháborodás világsz

Patak Károly, az MTI tudósító
lenti:

Nagy-Britanniában a karácson
nepek előtt a vietnami háború ellen po-
litikai mozgalom bontakozott ki. *Erzsébet*
királynő karácsonyi szózatának szöveg-

intézett Nixon elnökhöz. A levél a kato-
likus egyház által január 1-re meghirde-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szabad Föld

Borsos Miklós

1973. JÚNIUS 3.

1021

Könyvheti újdonságok

A Szépirodalmi Kiadó, a Magyar remekírók most induló sorozatában jelenteti meg *Csokonai Vitéz Mihály minden munkáját*. A kétkötetes műben a költő versei, széppróza munkái, drámái, műfordításai, valamint személyes írásai és levelei is fellelhetők.

A mai magyar líra nagy képviselőjének, *Illyés Gyulának* új kötete, a *Teremteni* is napvilágot lát a Szépirodalmi kiadónál. A gyűjtemény a költő 1946-tól 1963-ig írt verseinek legteljesebb átfogó kiadása. az Illyés Gyula Művei sorozat második kötete. A versgyűjteményt Borsos Miklós illusztrálta.

Megnőtt a csend a címe April Lajos összegyűjtött verseinek, mely elé Győri János írt bevezető tanulmányt, a költő csaknem valamennyi versét tartalmazza.

A mai magyar prózai írások gazdag sorából csak néhányat emelünk ki, megkönnyítve a válogatást olvasóinknak.

A Magvető Kiadó adta közre Fejes Endre összes eddig megjelent elbeszéléseit, *A hazudós* (és más történetek az ezerszer áldott nyolcadik kerületből) címmel. A címadó novellán kívül a kötetben megtalálja az olvasó A vidám cimborákat, a Mocorgót, a Vonó Ignácot és a többi, tévéből, rádióból, színházból is ismert szép novellát és elbeszélést is.

Igazi elbeszélőtehetség jelentkezik Zsombok Tímár György személyében, kötetének címe *A rácsapások napja*. Novelláinak témája a repülés, a pilóta-életforma. Újat tud írni a repülésről, a beláthatatlan égboltról, amely a tudására hagyott ember küzdelmeinek színtere. Drámai sodrású novelláiban a tudomány-természet-lélek mágikus kapcsolatát írja le.

Darvas József nagy sikerű történelmi regénye, *A törökverő*, szintén napvilágot lát az idén. A törökverő Hunyadi Jánossal a regény középpontjában — a történelem nagy napjai elevenednek meg.

A soknemzetiségű, mai szovjet irodalom gazdagságát s legsikeresebb műveit kívánja bemutatni az Európa Kiadó gondozásában, a most megindúló új sorozat, a Szovjet Irodalom Könyvtára. Első kötetei: Solohov világhírű regénye, a *Feltört ugar*, és Leonyid Leonov megrázó erejű regénye, az *Orosz erdő*. Ugyancsak az Európa Kiadónál jelenik meg Konsztantyin Szimonov új regénye, *Az utolsó nyár*. A mű Szimonov regénytrilógiájának befejező kötete, az előző művek, az *Élők és holtak* és a *Nem születünk katonának*, hazánkban is nagy sikert arattak. Az olvasó újra találkozhat a trilógia legendás hőseivel: Szerpilin tábornokkal, Szincov őrnaggyal és a többtekkel, s tanúja lehet a háborúban tragikussá váló sorsok alakulásának.

A Gondolat Kiadónál jelenik meg Grétsy László szerkesztésében az *Anyanyelvi kaleidoszkóp*, amelyet a szerző elsősorban a nyelvünk titkai iránt érdeklődő, anyanyelvünk minél helyesebb és minél szebb használatára törekedő, művelt vagy művelődésre kész olvasónak szánt. A cikkek népszerű hangvétele, közérthetősége bizonyára biztosítja majd a könyvnek a népszerűséget. Ugyancsak a Gondolat Kiadó gondozásában lát napvilágot — a hazai kutyakedvelők nagy örömére — a világhírű osztrák tudós, Konrad Lorenz új kötete, az *Ember és kutya*. Lorenz professzor könyve elkalauzolja az olvasót az őskorba, amikor az ember még kutya nélkül, maga is üzött vadként, egyik napról a másikra tengette életét. Bemutatja, hogyan lett a kutya az ember barátja és hűséges segítőtársa. Megható leírásokat közöl megfigyeléseiről, amelyek az állatlélektan kimagasló ismeretéről, és a kutyának mint segítőtársnak a végtelen szeretetéről szólnak. Érdekes útleírásnak ígérkezik a szovjet G. Metyelszkij útleírása, az *Északra szállnak a darvak*. A kötet a Világjárók sorozatában lát napvilágot. A szerző több nyugat-szibériai utazásának élményanyagát sűrítette egybe a kötetbe. Rénszarvasszánon, repülőgépen, halászbárkán és gyalog járta be Metyelszkij ezt a hatalmas területet. A magyarság nyelvi rokonait, a chantikat, a manysikat és más északi népeket is meglátogatott és tanulmányozta életüket, szokásaikat, s könyvében beszámol megváltozott mai életformájukról is.

A legifjabb olvasónemzedék szórakozását a Móra Kiadó számos új, érdekes kiadványával biztosította. Móra Ferenc legszebb és legbűbájosabb meséit adja közre a kiadó. *A hatrongyosi kakasok* címmel A nagyhatalmú, sündisznócskáról, a gavallér zsiráfokról és csókai csókáról írt ismert történetein kívül a kötet számos eddig nem közölt mesét is tartalmaz. Reich Károly remek illusztrációi mélítóak a szép írásokhoz. E kötettel indul a kiadó hét kötetből álló, Móra Ferenc Gyermekregényei sorozata.

A serdültebb ifjúságnak szól Thury Zsuzsa *Az amerikai nagynéni* című regénye. A regény főszereplői amerikai fiatalok, akik váratlanul Budapesten teremnek. A sok iróniával megírt, hallatlanul szórakoztató regényhez Zsoldos Vera készítette a rajzokat. Történelmi témát dolgozott fel a néhány éve elhunyt Jankovich Ferenc ifjúsági könyvében, a *Tyukodi pajtásban*. A nótákból, népi szájhagyományból ismert legendás hírű Tyukodi Mátyás élete elevenedik meg a könyv lapjain. A kötetet Würtz Ádám illusztrálta.

Erdődy János *Így élt Gutenberg* című regénye a könyvnyomtatás feltalálójának életéről, munkásságáról szól. A könyv egyben hasznos és érdekes ismereteket közöl az ősnyomdászatról is. Az olvasmányosan és fordulatosan megírt kötetet száz korabeli kép és metszet díszíti.

Somogyi Tóth Sándor új könyve, *A gyerekek kétszer születnek*, a Sirály könyvek sorozatban jelenik meg.

Rajka Ágnes

ATALON

Nem lehet egy
Aki továbbtanul — nem tér vissza
Az élet nemcsak jövőből áll

sok kilométert gyalogolni, vagy biciklizni. Így rendszerint összekötjük valami más programmal, például zenehallgatással, vagy táncolással.

Bessenyei Istvánné, a függetlenített népművelő és tanár-férje a könyvtárban fogad.

— Hogy milyenek az itteni fiatalok? Természetesen sokfélék, de állíthatom, aki ide a könyvtárba, vagy a művelődési házba eljár, arra nem lehet senkinek panasza.

— No és aki nem jár el?

— Nem lehet egy kalap alá venni őket — az okok sokfélék. Tudom, van olyan is, aki az otthoni unatkozást választja, nemkülönben, akit szikrányit sem érdekel semmi a művelődési házból, vagy a könyvtárból, de nem ez a jellemző. Itt az emberek nem érnek rá. Az ingázók korán mennek, későn jönnek. Már eleve fáradtak, pedig dolgozni kell még a háztájiban is, hiszen ez nem város, hogy az utcasarkon meg lehessen venni a zöldséget, meg a húst. Aki mégsem akar magának termelgetni, az kénytelen Marcaliba utazni, hogy bevásároljon. Ez drága dolog, időrabló és kényelmetlen, ráadásul a választékkal még a járási székhelyen is bajok vannak.

Hárman az ingázók közül. Középen Szentes Mária, aki talán Pusztakovácsiban is találna munkát, így megszűnne a napi több órás utazás.

— Mi a véleményük az itteni KISZ-életről?

A feleség válaszol:

— A munka javával még a legszigorúbb bírálók is elégedettek lehetnek. A politikai oktatás azonban...

— ???

— Szombathelyen, amikor népművelő könyvtáros szakra jártam, nem akartam megérteni, miért nem engedik, hogy közönség előtt beszéljünk, több

Libickozmán még rosszabbak. A tiszteletdíjas népművelő fiatalasszony, Mihályi Veron nemrég került ide, nem ok nélkül büszke:

— A hét két-három napján van valami programunk, a leggyakoribb persze a tévé-nézés, de itt még ez is újdonság, hiszen például Szőkepusztán nincs is villany. A többi napokon szabad idejükben olvasnak az emberek. Mást nem is tehetnének, közlekedésük nincs, sáros időben még a Zetor sem megy ki a pusztákra, de különben sem szokás eljárogatni otthonról, különösen a lányoknak nem szabad: megszólják őket.

A lemezjátszó zenéjére lehet vígadni, persze módjával. De nem ez az igazi, hanem a négy bál, amelyet minden évben megrendeznek. A környéken híre van, leginkább a búcsúinak. Libickozmára még messzi falukból is jönnek legények

1973 ... 5

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

Debrecen

Borsos Miklós

1021

költő vacsorázik. Marharostélyost. És lám, az egy
fegyelmezett szonettre ihlet, a másik pedig parttala
re. Baj ez? Nem baj, sőt! Emiatt jó étel a rostélyo
tan vacsorázni, térjünk vissza a kertbe és állapítsu
szépen viruló kertet csak vegyes, különféle fajtájú
ez is építkezés!), még arra is gondolva, hogy kora
kerüljön gyümölcs családi asztalunkra. Hol ebből,

Viszont aki ebből azt következteti, hogy tehát teljes
pítjük, csak legyen minél tarkább és vegyes a kert
a piros ribizlié. Ültettem néhány tövet ebből is, mer
tam: a barackfák közeit, foghíjait töltöm ki velük.
homlokomra csaptam: álljon meg a gödörásás! A r
amikor a barackokat még javában permetezzük, a p
bizli bogyóira, megajándékozod vele a barátaidat, azok megeszik, kegyetlen hányás,
sőt hasmenés lesz belőle, egyszóval egészségrontás. Tanulság: ribizlit ne ültessünk
barackfa alá, menjen az csak szépen a kert szélébe, sarkába, ahol nem éri méreg. Ke-
rüljön mindegyik a maga helyére. Ahol a legegészségesebb gyümölcsöt hozza. Akkor
aztán nem lesz se hasmenés, se hányás.

Amikor ezt a kerti asztalnál ülve kigondoltam, egy ronda hernyó pottyant elém a fá-
ról. A mostani hosszú őszön még novemberben is nyüzsögnek ezek a ronda szőrös
férgek s potyognak le a fákról. Amerikai szövőlepkék hernyói. Irtásuk törvényileg kö-
telező. Lenne. De ez nem megy. Hogy én például miért nem irtom őket? Miért nem
permetezek ellenük? Holott ezzel szabálysértést követek el, ami akár „büntetést von-
hat maga után"? Ez a legbonyolultabb kérdések egyike a kertművelésben. Megpróbá-
lok válaszolni rá.

Megmondom őszintén: azért nem permetezek, mert egyik szomszédomat sem látom,
hogy permetezne. Én tehát – ha meg volna is bennem az akarat – hiába permeteznék;
a hernyók a szomszédból úgyis átmásznának, azok előtt nincs kerítés. A hernyótal-
pak – ismeretes a hadászatból – pompásan leküzdik a terepnehézségeket. Igen ám, de
miért nem permetez a szomszédom? Azért, mert úgy tapasztalja, hogy az ő szomszé-
dai sem permeteznek. Átnéz Örzse néni hozzám és megállapítja: az író nem perme-
tez. Minek permetezzen ő, hiszen hiábavaló a költség és a fáradozás: a hernyók én-
tőlem úgyis átmásznak az ő kertjébe. Én átnézek a szomszédba: Róvóék nem perme-

műhelyévé, erjesztőjévé válhasson képzőművészet-kritikánknak és művészeti életünknek is.
Még ma is gyakorta előfordul, hogy jó szándékú újságírók, vagy más területekről kikiruccanó alkalmi ismertetők vállalkoznak képzőművészeti tárgyú írásokra. Ezeknél a bemutatás hangjába sok irodalmias elem vegyül, amit az erőszakolt és túlzó műfelsorolások sem leplezhetnek. A burjánzó szakzsargonnal megtömött írások ellentétei ezek. Szép stílusfordulatok, ékkövekké csiszolt mondatok takarják a problémákat, gátolják a mélyebb behatolást egy-egy életműbe vagy kiállítási anyagba, hogy a bemutatásra kiválasztott művész minél szalonképesebb hatást kelthessen. Meglehet, a jószándékúskodás és a problémák kimondásának félése többet árt egyes alkotóknak, mint az őszinte bírálat, a valós igazmondás. Művészek így nemegyszer másoktól nyernek biztositékot arra, hogy kísérleteiket eredményeknek, féleredményeiket korszakalkotó műveknek tudják be. S itt okvetlenül felvetődik a kritikusok társadalmi felelősségének kérdése. De ennek körüljárása most nem feladatunk.
Csak néhány problémát akartunk vázolni, a vidéki folyóiratok képzőművészeti rovatainak eddig hézagos, vagy majdnem teljesen hiányzó oldalait megmutatni. Meggyőződésünk, hogy a történelmi itt és most körülményeiben, mai valóságunk ezen része, a képző- és iparművészet ügye, kritikájának helyzete legalább olyan fontos, mint a többi alkotói terület.
A szerkesztőségek dinamikusabb és átgondoltabb szerkesztési gyakorlattal új szerzőket nyerhetnének meg folyóiratuknak. A bemutató hangvétel egészséges kritikaira váltásával, a tematika bővítésével pedig odafigyelésre érdemesebb alakítói, befolyásolói lehetnének képzőművészeti életünknek, képzőművészet-kritikánknak pedig területi műhelyei, kohói. Egyesült erővel nemcsak a társrovatok színvonalára kellene emelni a képzőművészeti írásokat, de a kritikai állásfoglalás szellemében feladat lehetne a képzőművészet vonatkozásában is „a marxista esztétika mércéjének, értékkritériumainak gazdagítása, továbbfejlesztése."
A vidéki folyóiratok ne riválisai, de ne is alárendeltjei legyenek a szak- és fővárosi folyóiratoknak. Mai kultúrpolitikánkkal egybevágóan, súllyal – persze kockázatot is vállalva – támogassák, adjanak még nagyobb teret a képző- és iparművészet alkotó módon történő terjesztésére, a múzsák testvériségét az eddigi gyakorlatnál sokkal jobban szolgálva.

SÜMEGI GYÖRGY

Az írói és a művészi szándék találkozása Borsos Miklós könyvillusztrációiban

„A távoli kék öböl most halványpiros. Dús nádkoszorú övezi; az is épp most sötétedőben, a termékeny völgy előtt, a két erdős domb isteni természetességgel széttárt combjai közt. Aki odanéz, mindenki tudja, az ott az élet tava. Néha megjelenik, összejátszva a képzelettel s a borral. Vagy csak azért vajon, mert az egészséges Nap most viszi le, de csak alvásra, azt a fáradtan is boldog hétköznapot? A festő azt hiszi, azért, mert a származástan és a mélypszichológia tanai is beledonganak itt is az agyakba, szüntelenül, akár a fülekbe most a cserebogár. De ez a tó az a tó is, amelybe János vitéz a rózsát dobta, hogy visszakapja az ő mégis Euridikéjét."
Az Illyés Gyula szavaival festett képet Borsos Miklós illusztrálta, ha úgy tetszik, interpretálta . . . Mert a képbe rejtve, sűrítve lényegileg mindazokat a létmozgató erőket

megtalálhatjuk, amelyek Borsos művészi magatartását, formaalkotó világát meghatározzák. Mindenekelőtt – a szó klasszikus, azaz teljes értelmében vett – kozmikus igényt. Ez a sajátos, az egyetemesre szomjazó művészalkat teszi őt szobrásszá, kerek szobrok és domborművek formálójává, de egyúttal a vonalak muzsikusává. Az Egészre való törekvés forró vágya és igénye él benne akkor is, midőn illusztrációkat készít. Túl a beleélés vágyán és örömén, az irodalmi és képzőművészeti kifejezés egységét keresi; oly egységet, amely a megformált lényeg teljes arcát tárja elénk. A zene iránti legbensőbb vonzódása képessé teszi arra, hogy nemcsak a képzőművészeti kifejezésmód ritmikájának legdrámaibb és leggyöngédebb húrjain játsszon, hanem arra is,

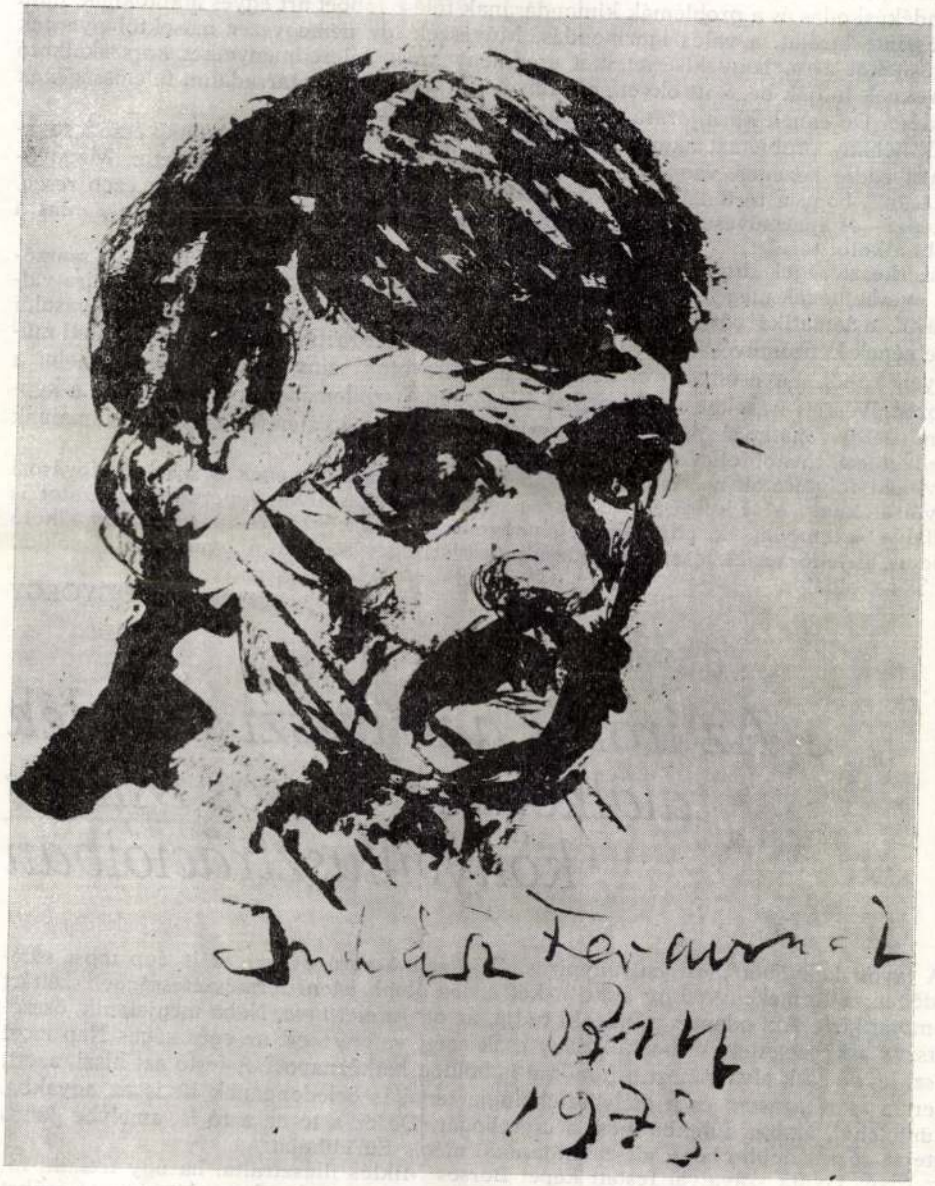

hogy szívhangjai együtt hullámozzanak az irodalmi alkotásokéval. A hullámokat itt nemcsak a szó fiziológiai értelmében, műszerrel felfoghatóan értettük, nem is pusztán költői képre, hanem a bevezetőnk idézetében megjelenő tó hullámaira gondoltunk. Borsos művészetének egyik nagy alapélményét ugyanis Tihany, a Balaton királynője adja meg. Persze, a magyar tenger habjainak zúgásába a déli tengerek morajlásai is belecsendülnek... Lampedusa „Lighea"-jának illusztrációiban, Illés Endre–Vas István „Trisztán" c. drámájához készült rajzokban. Arany János műveihez éppúgy, mint Ady szerelmes verseihez készült képekben, mindenekelőtt pedig Illyés Gyula „Fekete-fehér" c. kötetéhez (ahonnan a bevezetőnket is vettük), vagy a „Görögországi útirajz"-ban – s még sok más illusztrált kötetében – egyik főmotívum a hullámok világa.

Milyen erejük van a hullámoknak? Borsos Miklós művészetében gyakran a Sors szimfóniáját muzsikálják! Különösen az említett Illyés-kötet illusztrációiban vagy a „Görögországi útirajz"-ban, amelyet Képes Géza „Kő és festék" c. kötete örökít meg, de legerőteljesebben, legdrámaibban a nemrégiben készült – nyomtatásban még meg sem jelent – „Jónás története"-nek képein fejeződik ki ez a sajátos borsosi formalátás: a hullámok rajzával ábrázolt érzésáradat...

De mielőtt a biblikus történet babitsi feldolgozásához készült Borsos-illusztrációkat részletesebben elemeznénk, más olyan formateremtő erőkről se feledkezzünk meg, amelyeknek Borsos Miklós művészi világában sorsszerű szerep jut. Igaz, Borsos Miklós a szó legigazibb, legősibb értelmében vett „erotikus" művészetéről már az *Alföld* hasábjain korábban szót ejtettünk, midőn Ady szerelmes verseihez készült rajzait elemeztük, azonban éppen az előbbi képpel – a hullám-szimbolikával – kapcsolatosan is utalnunk kell arra, hogy nála a szerelem sohasem öncélú játék, hanem mindig kozmikus értelme van, a Természet és a Szerelem olyan egységes formalátásban fejeződik ki nála, ahogyan az idézett illyési sorok is sejtetik.

Babits Mihály „Erato"-ját, az erotikus világköltészet közel 70 remekének magyar fordítását 1970-ben illusztrálta 12 rajzzal Borsos. Az anekreoni vers, a „Szüret" illusztrációja akár a bevezetőnkben idézett illyési szöveg interpretációja is lehetne: az ölelkező ifjú pár fölött óriási kéz tartja a mámor szimbólumát, a szőlőfürtöt, s a jelenet mögött az ég és a víz hullámai s a hegy – akár a tihanyi – lágy vonulata... Mert Borsos – s erre is utaltak kezdősoraink – mindig vissza-visszatér a kedvelt hazai tájra, a klasszikus világ örök szépségeinek rajongója mindent beleolvaszt édes honának hőn szeretett képébe... Mert Itália és Hellász, antik és a mai emberek és vágyak nála itthon, „János vitéz hazájában", kapnak igazi értelmet, ahol Eurydiké Juliskává változik, nagy, szent valósággá válik minden szépszavú mese és játék...

Babits Mihályról írja Lukács György, hogy nála a „vallomás" ... „legtöbbször a lírain stilizált tárgyi világba van kivetítve: stilizált formába van eldugva; objektiválva van". Borsos Miklós mint ábrázolóművész, szükségszerűen él ilyen művészi eszközökkel. De ezen az általános vonáson messze túlmenően, ennél sokkal, de sokkal mélyebben, Borsos Miklós számára élete válságos óráiban különös erőt nyújtott a költő legdrámaibb vallomása: a „Jónás könyve". Borsos nemrég megjelent önéletrajzában élete legsötétebb szituációinak érzékeltetésére saját szavait, a helyzet prózai vagy éppen drámai leírása helyett, Babitsot idézi, mégpedig a Jónás történetéből a személyes sorsának legmegfelelőbb sorait. Háromszor is felbukkan Jónás arca a művész vallomásaiban, mindháromszor a legválságosabb emberi helyzetek kifejezéseként.

A fénytelen napok s a vigasztalan éjek elmúltával a művész tollat és ecsetet ragadott, s leírta s illusztrálta Jónás történetét. A Borsos Miklós művészi pályáján különleges helyet betöltő mű két példányban készült el: az egyiket tollrajzok magyarázzák, a másikat tus- és ecsetrajzok. A két változat kompozíciói lényegileg azonosak, de a különböző művészi eszközök következtében hatásuk más és más.

Borsos illusztrációinak alapgondolata – amelyet a kezdő és záró illusztrációk hangsúlyoznak leghatározottabban az Ember és a Sors dialektikája; az előbbit az égnek emelt karú Próféta, az utóbbit a felette némán sötétlő isteni Szem jelképezi. Ez a kettősség, a Végtelen, sötétlő Hatalom és a kicsi földi emberi lény roppant feszültsége legmegkapóbb erővel a 2. tus-ecsetillusztrációban jelentkezik (ugyanennek a rajzi változatán

egyszerűbben, de geometrikusabban és személytelenebbül, kevésbé drámaian fejeződik ki a mennyei Hatalom). A drámai feszültség csak fokozódik a viharba került hajót bemutató rajzokban: a tollrajz a hullámok nyugtalanságát, az ecsetrajz a végzethozó sötétséget fejezi ki erőteljesen.

Hé, emberek! Fogjátok, vigyétek...
. . . . . .
Vigyázz-hó-rukk! pusztuljon, aki nem kell!"

A Jónás tengerbe vetéséről írott babitsi sorokat idézi Borsos életrajának egyik rövid, de sötét fejezetében. Három-három rajz kapcsolódik ehhez a gondolathoz. Jónás földreteperése, tengerbedobása s végakkordul az elcsendesült tenger, ahol csak fekete hullámok jelzik a tragédiát, amely így folytatódik a mű II. részében s a művész vallomásában:

„S miként Jónás jutott
... a szörnylét belsejébe,
vak ringások eleven bölcsőjébe
– úgy én is bekerültem oda
... hol éjfél és déllel
egyforma volt, s csupán a gondolatnak
égre-kígyózó lángjai gyuladtak."

A képek drámaisága a tetőpontra érkezett... A prófétát elnyeli a roppant cethal. Majd egy megdöbbentő kép: a művész a cethal gyomrában senyvedő Jónást, mint sötét börtönlakót mutatja be, mert az életrajzban az utóbb idézett babitsi mondatok így folytatódnak: „Nem három nap és három éjjel lett ez nekem, mint Jónásnak, hanem kilenc nap és kilenc éj". Majd a sötétség gyomrában látjuk földreborulva: ... Két reszkető kéz jelzi a szabadság után esengő prófétát... művészt... Végül a Szörny kiokádja a Prófétát... a művész is megszabadul s térdenállva ad hálát a felette, a sötét gomolygáson túl is fényes szegélyű mennyei erőnek! (A rajzi változatban a dráma végakkordja szelídebb, hisz itt a napkorong fényes, csak a próféta zilált teste, s a Nap felé emelt remegő keze jelzi a történet borzalmát...)
A próféta, a művész tehát kiszabadult a Sötétség mélyéről. „A főiskolán elszántan tanítottam tovább a művészet igazát, amit annyi kín és öröm között a magasságokban és a mélységekben megismertem" – folytatja vallomását Borsos –, majd ismét Babitsot idézi a mű III. részéből (midőn Jónás Ninivébe ment vala):

Mert vétkesek közt cinkos aki néma.

És Jónás nekifohászkodik, égnek tárja karjait, majd nagy sebbel-lobbal, mint aki gyorsan jóvá akarja tenni a mulasztásait, elindul Ninivébe. Rendkívüli feszültséget árul el az a jelenet, amidőn a próféta megpillantja a Várost: fent az Úr óriás Napja, lent az égnek emelt kezű Jónás, a nagyság és a törpeség közt a titokzatos város hatalmas tömbje. Meglepő a következő jelenet – amely a korábban elemzett erotikus kompozíciók *ellenkező előjelű* folytatása: Jónást megragadják a forrótestű ninivei asszonyok. E jelenet rajzában a mozgás nagyszerű dinamikája s a női testek formáinak könnyed bája nem feledteti a téma mélységes, sőt szinte tragikus drámaiságát.
A ciklus záróképei – a negyedik részhez kapcsolódva – a fa alatt ülő próféta pihenése és töprengése a nagy dráma erőteljes végakkordjai, majd az utolsó képben újra az első kompozíciója tér vissza; az égnek emelt karú próféta és Jehova óriás szeme zárják a megkapó erejű ciklust.
Borsos Miklós illusztráló tevékenységében – nyugodtan állíthatjuk – a „Jónás történet" jelenti a drámai csúcspontot. Nemcsak azért, mert maga a történet különlegesen alkalmas mélységesen szimbolikus erejű képek bemutatására, az elbukó, de az igazságra törekvő, a közösség szolgálatáért áldozatoktól sem megrettenő emberi sors be-

Debrecen
Borsos Miklós

mutatására –, hanem azért is, mert Borsos Miklósnak azt is lehetővé tette, hogy személyes sorsának drámáját bemutathassa, hiszen önéletrajzában nemcsak a börtönélményt, de életének más szomorú fordulatait szintén Jónás történetének szavaival jelképezi. Mi csak a legdrámaibbat emeltük ki, amelynek hatása az illusztrációk „ikonográfiájára" is közvetlenül szemlélhető.

Mert Borsos, minden erőszakolt „aktualizálás" nélkül, kifejezésmódjában, formalátásában, rajzi technikájában teljesen *mai*vá, vagy ha úgy tetszik: örökérvényűen emberivé tudta varázsolni a régmúlt idők mitikus ízű történetét, ahogy Babits is az egyéni és az általános emberi sors mélységeibe és magasságaiba emelte Ninive prófétájának sorsdrámáját.

Borsos illusztratív tevékenysége sokoldalú interpretáció, amely az illusztrált mű lényegére való emlékezést a képzelet erejével formálja át. „De ez az emlékezés és képzelet – amint felesége írja róla –, magában hordja a lélek mindenfajta diszpozícióját, lehetőségeit, tudatonkívüli elemeit, egész múltját, képzeteinek és érzelmeinek összességét, a jelen kvalitását, értékét, egész énjét *az idők folyamán át.*"

KÁDÁR ZOLTÁN

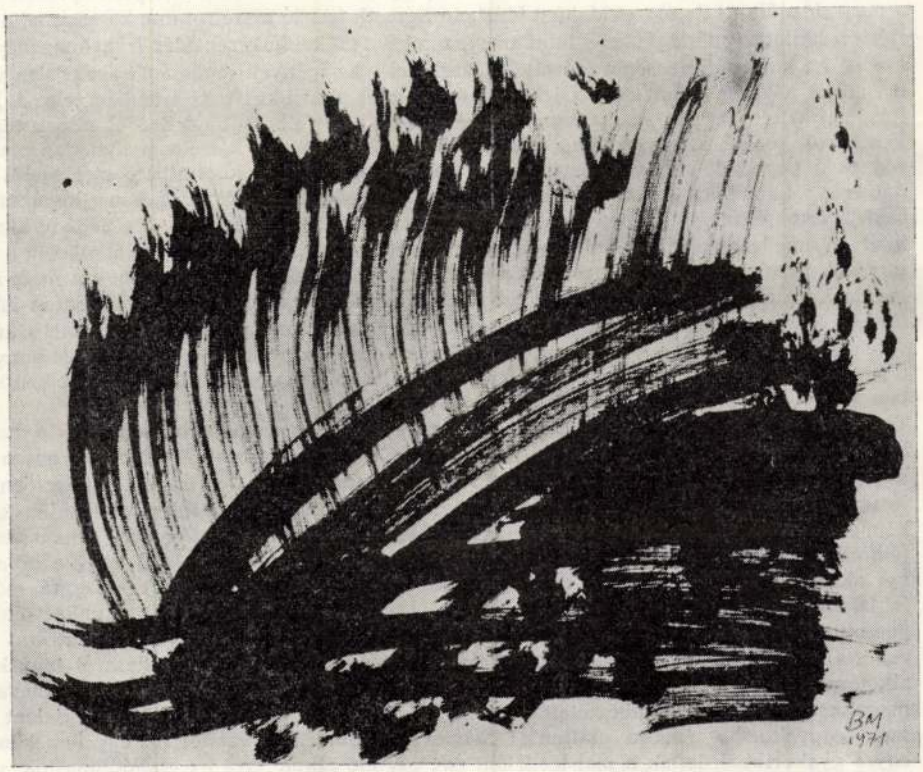

könyvek kö

Három pályakép

– EGY ÚJ MONOGRÁFIA-SOROZAT ELSŐ KÖTETEI –

(A ,,kortárs-pályakép'') Még néhány évvel ezelőtt is sok tekintetben indokolt volt nemcsak az írók többé-kevésbé sértődött köreiből, hanem az olvasóközönség szélesebb rétegeiből felhangzó panasz: kortárs íróinkról, élő klasszikusainkról vagy tekintélyt kivívott fiatalabb alkotókról nincs terjedelmesebb, igényesebb összefoglalás, pályakép, amely segítené a tájékozódást, és főleg, tudatosítaná az elért eredményeket, *újra*olvasásra ösztönözne, s a kritikai ,,visszacsatolás'' körültekintő és elemző műveletével egészségesebbé tenné irodalmunk életét, ,,szerkezetét''. A panaszkodók követendő példaként utalhattak, többek között, a francia ,,Par lui même'' vagy a német Rohwolt kiadó életrajzi esszé-sorozatára, de még az olyan hazai példákra is, mint a *Nyugat*-nemzedékeké, amelyek az irodalmi értékek terjesztése és népszerűsítése – a nemes propaganda – érdekében lépten-nyomon éltek a *portrait* műfajával; sőt, példaként idézhető Németh László esszéírói munkássága is, amely inkább hajlott a mérlegkészítő tanulmány, mint a szűkkeblű recenzálás irányába, még akkor is, ha kortársi jelenséget idézett ítélőszéke elé. Az igények jogosságát senki sem vitatta: mégis nehezen indult meg a jelenkor értékeinek tudósi-kritikusi számbavétele. A ,,történelmi távlat'' fetisizálása sokszor béklyót vetett a legfelkészültebb irodalomtörténészek, kritikusok kezére is, s a pályakép megrajzolásához szükséges, sőt elengedhetetlen merészségnek a pepecselő-címkéző, az irodalmi ,,protokoll-listákra'' kacsintgató mérlegelés vált gátjává. S ha a fölös óvatosság még ma is érződik a kritikusi gyakorlatban – óvatosság a születő értékek megítélésében vagy a vélt tekintélyek lerombolásában –, a néhány alkalmi kiadvány mellett ma már két olyan könyvsorozattal rendelkezünk, amely vállalkozik a kortárs-írók munkásságának föltérképezésére. Az *Arcok és vallomások* részben, s a most megindúló *Kortársaink* teljes egészében ezt tűzte ki célként, s ez utóbbi sorozat rögtön három olyan könyvvel jelentkezik, amely nemcsak reményeket kelt a kortársi irodalom számbavételének jobb lehetőségeit illetően, hanem már önmagában véve is irodalomtudományunk olyan eredménye, amely szinte példa nélkül áll a magyar szépliteratúra kortársi kritikájában.

Természetesen ez az eredmény sem előzmények nélküli. Az irodalomtudomány és a mozgékony kritika ez utóbbi esztendőkben, a felszín alatt immár évtizede is talán, szorgosan törlesztette a kortársi irodalommal szemben fennálló tartozását. Úgy látjuk, alapvetően két jó ügy segített hozzá a mai eredményekhez: egyrészt az irodalmi folyóiratok talán kellőképpen nem is méltányolt törekvése, hogy – a terjedelmi korlátok ellenére – alkalomszülte (évforduló, születésnap, kitüntetés, gyűjteményes kötet megjelenése stb.) vagy a pillanatnyi aktualitáson *túli* okokból, egy-egy íróval pályaképvázlat igényeket kielégítő módon foglalkozzanak. (Nyilvánvaló azonban az is, hogy Sarkadi Imre utolsó munkái, Juhász Ferenc új, zavarbaejtő költészete, Sánta Ferenc polémikus, realista és parabolisztikus művei, Nagy László szintézisteremtő kísérletei, a ,,nagy öregek'' megújhodásáról tanúskodó alkotásai: Illyés Gyula verseskötetei és drámái, Déry Tibor regényei szinte *kikövetelték* maguknak ezt a megkülönböztetett figyelmet – hogy csak a folyóiratokban megjelent esszék leggyakoribb témáira utaljunk.) Másrészt megmozdult valami az egyetemeken is: egyre gyakoribbak lettek a mai irodalom egy-egy élő alkotójáról írt szakdolgozatok, diszszertációk. Az élő irodalommal való foglalkozás egyre inkább azzá vált, aminek lennie

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 — 5

ALFÖLD
Debrecen

Barcs Miklós
1021

A brigád tehát e komplex mozgalom keretein belül
nálás rendkívül gazdag formarendszerével ismerkedik
jává, a velük való élést szokássá. Hallgat ismeretterj
nulmányutakon, író-olvasó találkozókon, az üzem sza
szélgetésen. A színházi előadásokat, televízió-játékot
olvasó-néző és vitaköri formákban „dolgozzák fel", é
sen – éltek a szórakozva-művelődés gazdag lehetősé
vetélkedőkön képviselő 5 tagú csoport szinte az önr
minden formájával él. (Talán azok számára, akik má
ezeken a vetélkedőkön, a továbbképzés legmegfelelőbb
elmélyült önművelő körökbe tömörítsük őket, mint a
velődő körök, ahol egy-két maguk választotta területen
matos, kollektív vitákkal támogatott önművelést valós
számot „magasabb szintű" vetélkedőkön.)

Nem lehet célom – jelen cikkben – e mozgalom összefoglaló értékelése (jelzem, hogy a KLTE Közművelődési Tanszéke a II. éves hallgatók bevonásával éppen most végezte el a mozgalom művelődéspolitikai, közművelődési értékeléséhez, tanulságai levonásához szükséges tudományos igényű anyaggyűjtést, és most végzi a nyert adatok feldolgozását), inkább csak példának szántam ezt annak igazolására, hogy a korszerűen gondolkodó népművelők kezében milyen hathatós eszköz lehet a közművelődés formáinak ez a rendkívüli differenciáltsága, amit tanulmányomban igyekeztem felvázolni.

Mégsem állhatom meg, hogy csak egyetlen értékelő megjegyzés erejéig ne vonjak le a mozgalomból konzekvenciát a szocialista közművelődés folyamatára. A nyugati andragógiai és szociológiai szakirodalom szinte törvényszerűségnek tekinti azt a jelenséget, hogy – mint írják a „poszt-indusztriális társadalmak kultúrája, elsősorban a tömegközlés révén – magántulajdon jellegűvé válik: kiderül, hogy az ember olyan technikai környezetben él, amely *önmagára* utalja őt." E szabadidő-tevékenység jellegzetessége – szerintük – a tevékenység *„hedonisztikus, érdekmentes* és önkéntes jellege." „A differenciálódási és mobilitás-folyamatok . . . a városi szereplőket nagymérvű zűrzavarba sodorják bele: ezek nem tudnak többé interakcióba élni, sem „mi-közösségeket", sem az egész társadalom életéhez nélkülözhetetlen *kollektív attitűdöt nem tudnak létrehozni.*"

„Így a városlakók kultúrája: pl. szabadidő-tevékenységük *nincs többé összekötve konkrét szocio-ökonómiai csoportok szervezett tevékenységével*". Ez magyarázza meg – szerintük –, hogy a városi környezetben „miért válnak szét egyre inkább a *társa-*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 — 5 —
ALFÖLD
Debrecen

1021 Bartos Miklós

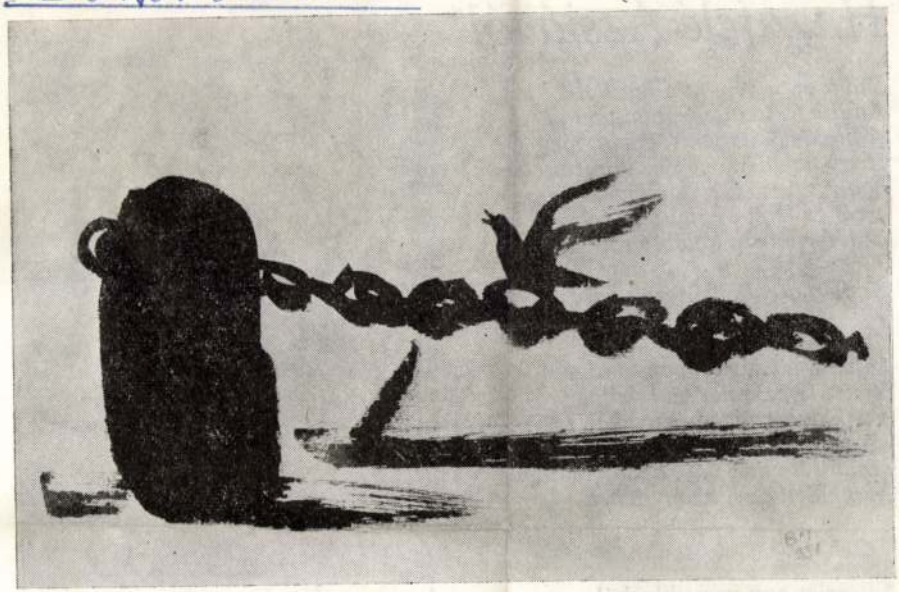

vel.

*Hazafelé Ázsiából**

Dübörög a gép, már hazafele.
Amit kerestem, megtaláltam-e?
A kimondhatatlant? Talán, igen.
Hogy valahány nép az én nemzetem,
amint tusázó küzdelmeivel
arcát és létét kinnal vési fel
az idő roppant kőtábláira.

A világ gondjával térek haza.

*

Láttam, madár rebbent a fákon,
leányt korsóval, öszvérháton,
s vajúdva szült törvényeket,
hogy elmondhassam majd neked:
semmisem volt úgy, ahogy vártam,
és minden úgy, ahogy lehet.

* Részlet egy versciklusból

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 — III — 5.
ALFÖLD
Debrecen

Bános Miklós

1021

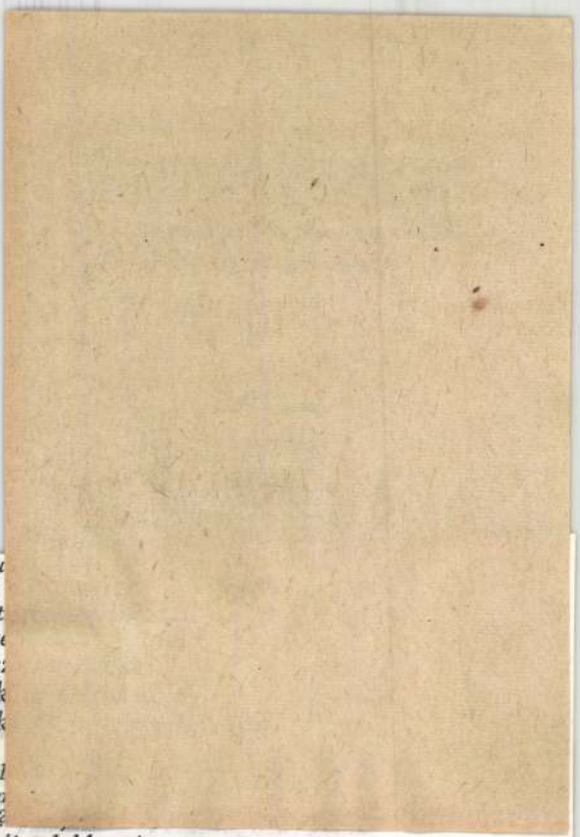

ünnepi ru
az összes
míg diopt
a szemüv
hogy viss
a gyerekk
s elölről k

„A régvol
A régi isn
Tudjátok?
bennünk fiatalokban is
egy új, szokatlan gyötrelem.

Egy költőre

estedből vers szivárog
akarod, ha nem,
gága, részeges utcasarkok között
yedül arcod felejthetetlen.

zok közül való vagy,
zik nem kerülik el a tébolydát,
ziknek koponyájába szorul be minden változás,
a hajnali erdők, az első ágak tiszta hüvössége.

zok közül való vagy,
zik szorosan bepréselődnek a boldogok és boldogtalanok
[közé,
a könyörületet egy személyben
eg tudják teremteni.

zok közül való vagy,
zit nem szeretnek az üzletemberek, a pénzéhesek,
zik mindig, mindenütt megtalálják a számításukat –
te csak a szívben, csak a gondolatban,
ak az elmuló élet tiszta gyászában s tiszta örömében.

lagyar vagy, szegény vagy.
linden a tiéd, ami lélekkel hozzáférhető,
elhajtott kabátgalléroddal
épballadákra terítesz ősi szűrt.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 V 5

ALFÖLD

Debrecen

Bassos Miklós

1021

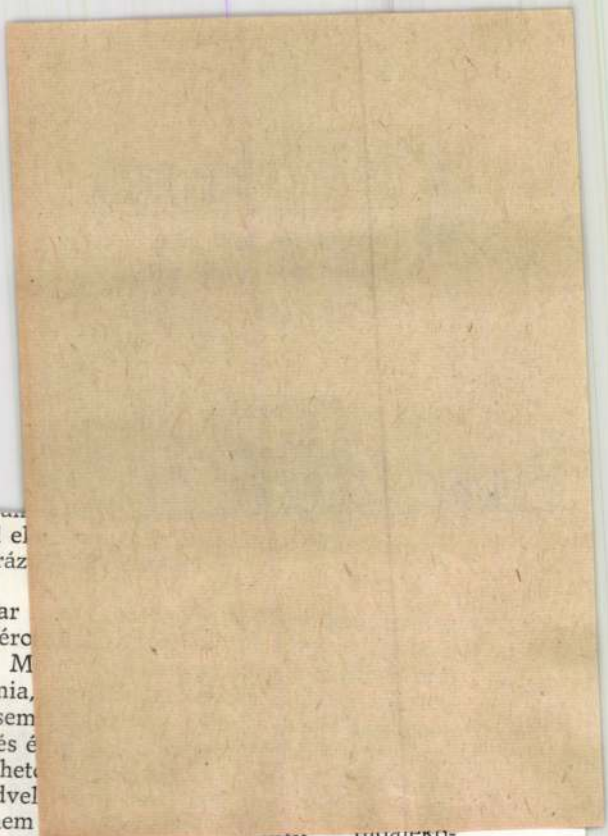

ráról el
agyaráz

nagyar
palléro
éhez. M
armónia,
és csem
kott és é
Föltehet
k kedvel
is, nem

en. Azt meg is verselte, mint fogadta őt tusz-
ly Úr. „Már meglátott: gerebléjét – És kapáját
pája mellé veszi. – Jer, barátom! Lépegessünk
konai tehát megfigyelhette, hogyan kell a vad
etni, a burjánt irtani, a kertet tisztogatni, fára-
a nyelv. A nyelvről meg a kert.
példa van rengeteg –, még csak arra utaljak,
is nemcsak arra hozhatnék példát, számtalant,
túra dolgaiban is könnyebben boldogul, hanem
ő ösztönzéseit, célját érti, ahhoz lehet bízni: ha
ukna bele. Ezt meg akkor sejtettem meg, ami-
beszédet, amelyet Kazinczy folytatott Kisfaludy
etve nem is ő, hiszen a maga szavait barátja,
salog a bőbeszédű s Kazinczy szerint keveset
t! – Himfy: *Vetem.* – Dayka: *Újra felét!* –
! – Himfy: *Lángol az is!* – Dayka: *Jer most;*

inczyé, de vajon milyen tanácsot adott nekem
kertem barackfáit tavasszal, amikor a termés
najd a fák megcsinálják a maguk természetes
ik fölösleges, akkor álljon neki, ritkítson any-
szabad, mert nem viszi rá a szíve. Azután for-
ami megmaradt." Nem tudom, Kazinczy ker-
hogy Vecsernyés bácsinak sok köze nincs, még
noz. De el tudom képzelni, hogy a szigorú al-
gyümölcskertész lett volna, s ha Vecsernyés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 5
ALFÖLD
Debrecen
Borsos Miklós
1021

6 forint

1021

1974.IV.30.18.10.Petőfi. -Hné-
Milyen ember akar lenni?

-Kedves hallgatóink, most induló sorozatunkhoz Gáspár Sándor, a Politikai Bizottság tagja, a SZOT főtitkára mond bevezetőt.

-Kedves elvtársnők, elvtársak, barátaim. Alig másfél hónap telt el azóta, hogy Pártunk Központi Bizottsága megállapitotta, a közmüvelődésnek, az ismeretek fejlesztésén túl fontos feladata a szocialista életszemlélet és magatartás kialakitásának segitése.

A szakmailag jólképzett, munkáját öntudattal végző, a közéletben szerepet vállaló szocialista ember formálása. E szavak mögött rendkivül mély tartalom, rengeteg feladat huzódik meg és számtalan kérdés fesziil. Csak néhány a válaszra váró kérdések közül. Milyen is legyen a szocialista ember a fölszabadulás 30. évfordulójára készülő Magyarországon ? A XX.század harmadik harmadában. Milyen embert kivánnak nálunk a társadalmi viszonylatok, milyen vágyak, elképzelések élnek a ma munkásemberében, összhangban vannak e ezek a társadalom támasztotta követelményekkel, a modern idők rohanó tempójában élő ember sorsában, jövőjében milyen szocialista jellemzőknek kell lépniök ?
A 10 adásra tervezett és kilenc esetben vidéken készülő rádió vitasorozattól, amelyet most útjára bocsátottak azt várjuk, hogy e kérdések megválaszolásában a kollektiv gondolkodás müsora legyen.
A szakszervezetek megyei tanácsaik székházaiban szivesen látják és örömmel fogadják a rádió sorozatban résztvevő tudósokat, müvészeket, közéleti személyiségeket, akik az üzemi munkások szocialista brigádtagok, müszaki értelmiségiek jelenlétében és közremüködésével vitatkoznak a ma hullámhosszán.

Talán arról is, hogy milyen ez a ma, mit hordoz ez a tegnapból, milyen konfliktusokat számüzött és milyeneket teremtett, hiszen ez újra, meg újra kérdés. Ezekre nem adtunk még kimeritő választ, pedig ahhoz, hogy a legjobban hajtsuk végre a Központi Bizottság imént idézett határozatát és a leghelyesebb úton juthassunk célba, bizony mind ezekre válaszolni kell. Természetesen ettől a rádió vitasorozattól koránt sem várjuk valamennyi kérdésünkre a pontos és végleges választ, de beszélgessünk, vitatkozzunk a ma emberéről. Arról is, hogy a mai életünk számára megteremtett politikai, közéleti keretek gyakran nincsenek kitöltve, pl. a szocialista demokrácia gyakorlásához az emberben mélyen élő igény kell. Vajon ez az igény elegendő e, vagy a törvények biztositotta formákban éljünk demokratikus jogainkkal. A szocializmus épitésének olyan időszakában élünk, amikor a mennyiségi mutatókkal jellemezhető termelés felöl az elsősorban minőséggel jellemezhető termelés felé halad társadalmunk, ehhez elengedhetetlen az újtipusu, magasan képzett és müvelt szocialista ember.
Az egész mindég részekből áll, társadalmunk minőségét, milyenségét egyedek határozzák meg. E rádió vitákkal is a cselekvő embert akarjuk erősiteni, aki magasabb müveltséggel éli ki az alkotó munka örömét. Remélem, hogy az egyes adásokban résztvevőket is eltöltheti ez az öröm, mert közvéleményünk szimpátiával találkoznak.
Ezt kivánom mindjárt az első adás résztvevőinek és bizom benne, hogy Pécs, Eger, Dunaújváros, Debrecen méltó vetélytársa lesz a szegedieknek.

-A Ma hullámhosszán.

-A Magyar Rádió vitamüsora.

-Témánk: Milyen ember akarok lenni ?

-Adásunkat Szegedről közvetitjük.

-Kedves hallgatóink, Szegedről, a Szakszervezetek Eszperantó utcai Székházából jelenkezünk. A vitainditó résztvevői: Hársas Judit, dr.Márta Ferenc, dr.Kulka Frigyes és Sz.Simon István itt vannak a helyszinen, Borsós Miklóst Tihanyban köszöntöm a távkapcsolás útján. Országgyülési képviselők, szegedi közéleti személyiségek, három szocialista brigád, ipari tanulók vannak itt jelen, és a Déry Miksa szakközép iskola öt, most érettségiző fiatalja a diákotthon klubjában hallgatja az adást.

Milyen ember akarok lenni ? Idézzük fel hangszalagról azokat a válaszokat, amelye et egy mini közvélemény kutatás képpen gyüjtöttünk erre a kérdésre. Kérem szépen a bejátszást.

-Bánhidi Imre Baja. Becsületes, jó szakember szeretnék lenni.

-Krima Rezső Budapest. Szeretném, hogyha kialakulna egy egyértelmü életideológiám, mert vivódik az ember, nem tud egyértelmüen dönteni. Miért higyjem el azt, amit mondanak ? Nem tudom, szóval azt szeretném, hogyha világosan lehetne látni.

-Fekete István Egerből. Dolgozni akarok és azt akarom, hogy ezért engem megfizessenek, ne kelljen apró, személyes dolgokra elfecsérelnem az energiámat, vagy az időmet.

-Somogyi Zsuzsanna Szolnok. Hát minden esetre nem átlag ember szeretnék lenni, talán annál több és a képességemnek megfelelően minél többet szeretnék nyujtani munkámban.

-Verebéli Balázs, 19 éves Tiszaújfaluból. Szerintem már a mai, de a ránk következő modern világ még inkább minden embertől bizonyos technikai érzéket kiván. Én olyan ember akarok lenni, hogy ezt a technikai érzéket magamban is fejlesszem és másokba is továbbadjam. Ezért akarok pedagógus lenni.

-Sándor György vagyok, az idén fogok érettségizni. Munkámat nagyon komolyan szeretném végezni, nagyon komolyan szeretnék dolgozni. Azt h szem az ember az jó, ha nem jó, a jóságát vagy saját maga, vagy mások elfojtották, tehát hiszem azt, hogy neveléssel ki lehet bontani benne az emberséget és én egy olyan nagy E-betüs emberben hiszek, emberséges ember, nagyon szerete ezt a kifejezést.

-Én az őszinteséget és a nyiltságot tartom az egyik legnemesebb, vagy legértékesebb emberi tulajdonságnak. Őszintén szólva olyan nagyon nem érzem ezt. Én abban sem bizom, hogy ez a társadalom belátható időn belül sokat tud ezen javitani. Gépészmérnök vagyok, egy vállalat kutató intézetében ténykedem.

-Olasz Sándor, testnevelő tanár vagyok. Szeretném leegyszerüsiteni a dolgokat. Vannak játékszabályok, ami az életre is vonatkozik és ha valaki a játékszabályojat betartja és fer módon küzd és győz, azt elismerem. Ha valaki övön aluli ütéseket használ, csal, fölrúgja a másikat, könyököl, azokat elitélem.

-Király Sándorné a Szeged-i Tejüzem dolgozója. Az emberek már csak kocsira gyüjtenek, fényüzést, mindent megcsinálnak már, csak éppen a pihenést nem, ami legfontosabb volna számukra. Én szerintem már akinek megvan a lakása, családja, minden, az volna számára legfontosabb, hogy a munkaidő után pihenjen és menjen szórakozni, müvelődjön, mert jönnek a korszerü gépek és ahhoz tudást kell, hogy azt kezelni tudjuk.

-Van aki itt köztünk elpirult, amikor meghallotta a saját hangját. A Tejüzem szocialista brigádjának egyik tagja, hogy is értelmezi ezt a pihenést ?

-Hát a pihenést úgy képzelem, hogy otthon is el kell végezni a házimunkát, de van olyan dolog, amit nem kellene elvégezni, mert korszerü gépekkel azt meg lehetne oldani, csak erre kellene forditani azt a többletet, amit olyan dolgokra forditunk, ami nélkül meg lehet az ember, vagy,

-Milyen jó lenne magának is, hogyha autóval járhatna be naponta Szőregről, nemde ?

-Na ezt csak utoljára hagynám.

-Ezek után kezdődjön a vita. Borsós Miklós véleményét hallgassák meg kérem.

-A téme, Milyen ember akarok lenni, úgy érzem rám már nem vonatkozik, énrajtam már nem lehet változtatni, nehezen is lehetett, még fiatal koromban is, hát ilyen lettem.
De általános érvényben nem könnyü erről beszélni. Az, hogy milyen ember akar lenni mondjuk a század embere, vagy az évtized embere, ez azért nehéz dolog, mert nincs összehasonlitási lehetőségünk. A múltszázad emberét nem ismerjük, sem a XVIII., sem a XVII. vagy visszamenőleg akármely század emberét nem ismerjük csak abból, amit ránkhagytak. Abban nagyon sok a szép, a nagyszerü, a remekmü, az érték, irodalomban, zenében, képzőművészetben és emberi megnyilatkozásokban is. De körülbelül ugyanannyi a kegyetlenség, a hitványság, a gazság. Ha körülnézünk, századunk embere is ilyen. Megvan a szükséges szépség iránti hajlam, sőt nagyszerü tettek irodalomban, zenében, képzőművészetben, nem sorolnám mi mindenben, még erkölcsi megnyilatkozásokban is példamutató nagy egyéniségek és szervezetek, intézmények, azt mondhatná az ember, hogy micsoda fejlődés az a múlthoz képest. De nem tudjuk összehasonlitani az embert magát, csak az örökséget, tehát az kérdés ennyire komplikált és ennyire nehéz. A pedagógiai része, vagy a bölcseleti része roppant bonyolult, mert egy bizonyos. Az általános irni, olvasni tudás századunk egyik eredménye. De vajon okosabbak, eszesebbek, értelmesebb e századunk embere, mint az analfabéta korszakok átlagembere volt, aki mivel nem tudott irni, olvasni, kénytelen volt gondolkodni ? Én azt hiszem, hogy nem eszesebb az ember, nem okosabb, de arra feltétlenül gondolnunk kell, a nevelésben is, hogy a gondolkodó embert kéne egy kicsit kinevelni, mert mindent készen kap. Végeredményben ugyanazt az ujságot olvassa mindenki, ugyanazt a hireket, hát ez egy óriási világközpontilag irányitott

és kialakitott komfekció, szellemi komfekció. Már pedig a gondolkodó embernek vannak leleményei, sokszor nem is olyan kellemes, de annak véleménye van és a véleményét ki is mondja, tehát a jellemet is a jobb felé, az értékesebb felé alakitja. De minden esetre a jövő a jelenből alakul. Hát mi a jövő ? Az, amit ma csinálunk mindnyájan. Az átlagnak kell egy mozdulatot tenni.

-Köszönöm szépen és most Hársas Judithoz fordulok.

-Azért ez a komfekció, ha mondjuk a ruházatra gondolunk, az nem feltétlenül csak rossz. Amikor a paraszt ember leveszi a csizmáját, amiből meg lehetett tudni első pillanatra, hogy nem városi, hanem paraszt, mert csizmában jár és fölveszi azt a komfekció ruhát, amiben nem másodrendü állampolgár többé, legalább is amikor ránéznek, akkor az a komfekció, az tulajdonképpen valahol nagyobb egyenlőség felé való előrelépés. Persze a jobb helyzetben lévő társadalmi rétegek, azok, maradjunk a komfekció példánál, a kulturában tehetősebbek, azok kevésbé járnak komfekcióban, de ez nem jelenti azt, hogy az, amit televizió, rádió, a tömegközlés gondolatban és müvészetben közöl és tömegessé tesz, az ne lenne valami hallatlanul nagy jelentőségü akkor is, hogyha van annak veszélye, hogy egyformává válik izlés és gondolkodás.

-Márta Ferenc akadémikus, a Központi Bizottság tagja.

-Én vitatkoznék Borsós Miklóssal abból a szempontból, hogy ő azt mondotta, hogy örá már nem vonatkozik a mai müsor cime. Ezt többségünk itt elmondhatná, de én azt mondom, hogy mindenkire vonatkozik és korhatár nincs, mert a ma élő ember a munkájával, a tettével, magatartásával igen is befolyásolja a mát és befolyásolja a holnapban élő embert is.

-Sokan feltették igy a kérdést, hogy boldogabb e a fejőlány, hogy érettségije van ?

-Ha azt nézem, hogy a jövő felé, hogyan haladunk, tehát az általános müveltség tekintetében, igen is mind azt, amit az emberiség akár müvészetben, akár kulturában, technikában szépet és jót alkotott, hogy azt okosan föl tudja használni és, hogy ezzel a maga életét boldogabbá tegye, akkor egyértelmüen azt kell mondanom, hogy igen is az irni, olvasni tudó ember boldogabb, mint az analfabéta, a még nagyobb általános müveltségre szerttevő ember boldogabb, mint az egyszerüen irni, olvasni tudó ember.

-Abban teljesen egyetértek, ha nem boldogságnak nevezzük ezt, mert ha azt mondom, hogy az iró, olvasó embernek és mindent, amit ez alatt értek, a lehetőségei nagyobbak, hogy magát fejlessze, hogy a világban eligazodjon, hogy megtalálja a maga igazságát, hogy megtalálja a maga jogait és ettől a helyét a világban, hogy boldogabb e, hát azt nem tudom.

-Nem az analfabéta emberről beszéltem, az analfabéta századok embere bizonyos dolgokban feltétlenül a gondolkodásra való kényszerüsége miatt jobban eligazodott, ezt állitottam.

A mai, túl sok fölöslegessen készen kapott világméretü komfekció müveltség, bizony kevesebb elégedettséget és úgy látom, hogy neméppen a kivánt útra terelődött. És a pedagógusoknak és egyáltalán a társadalomnak ezzel komolyan kéne foglalkozni, hogy hová vezet ez a mindent készen kapó embernek a világa, hogy nem e visz egy szellemi degeneráció felé ?

-Sz.Simon Istvánnak adom tovább a szót, tessék.

-Egy példát szeretnék elmondani, amely körül egy közösségben rettenetes nagy vita támadt. Egy vállalat egyik vezető embere 16.000 Ft-ért megvett a vállalattól egy korábban fölvonulási épületnek használt faházat. A vállalat ezt a faházat korábban ugyancsak 16.000 Ft-ért vette egy másik vállalattól. Minden szabályos volt, tökéletes volt, a vállalat úgymond nem fizetett rá és mégis erkölcsi támadás érte ezt a vezető beosztásu embert.
A közösség kétfelé szakadt, egyik azt mondta igaz, másik azt mondta nem szabad. És azt hiszem, hogy a mai közvélemény ebben valóban máshol is, nemcsak egy kis közösségben kétfelé szakadna.
De nagyon érdekesen kialakult egy olyan mag, amely énszerintem a magasabb rendü erkölcsöt, a szocialista erkölcshöz közelebb álló álláspontot képviselte, s azt mondta, hogy olyan előnyt elfogadni a szocialista társadalomtól szabályosan is, amely megilletne ugyan 10 millió polgárt, de csak három fogadhatja el mégis gyakorlatilag, nem illik, nem szabad, nem erkölcsös.
Azért is nagyon szivesen beszélek erről, mert én úgy érzem, hogy ez a közösségi életforma megkopott a mi társadalmunkban, ahogy civilizálódtunk, gazdagodtunk, jobban éltünk. Az egymásra utaltság anyagi és erkölcsi és egyéb egymásra utaltság nem dominál annyira már ebben a társadalomban, mint kezdetben és üdvözlöm az újjászülető formákat, történetesem a szocialista brigádmozgalmat, ahol értelmes, okos munkás közösségek születnek, fejlődnek és jönnek létre, az egymás iránti és a társadalom iránti nagy felelősség érzettel.

-Az elmúlt évben 800 fiatal emberrek 14 és 24 év közöttiekkel Győrben, Debrevenben, Budapesten és Pécsett egy dolgozatot irattunk. Arra kértük, hogy irják le 10 év múlva egy napjukat. Attól kezdve, hogy reggel fölkelnek, odáig, hogy este lefekszenek és akkor abban benne lesz, hogy hogyan szeretnének élni, azaz milyen emberek szeretnének lenni, milyennek képzelik el a munkájukat, milyennek képzelik el a családjukat, milyennek képzelik el a szabadidő eltöltésükat ? Ezek a dolgozatok arra utalnak, hogy ez a múlt nagyon jelen van, meg a jövő is persze. Hadd mondjak példákat. A 800 gyereknek kb. a fele lány volt. Szinte kivétel nélkül minden lány megtervezte azt, hogy ő mit szeretne dolgozni. Tehát teljesen természetesnek veszik, hogy ők dolgozó nők lesznek. Ez azért nem kis dolog, mert hiszen az anyáik voltak az az első generáció, akik tömegesen munkát vállalatak, de a fiúknak 24 %-ka azt irja, hogy az ő felesége háziasszony lesz, mert azért majd ő eltartja a feleségét. És igaz az, hogy a kislányok 90 %-ka azt irja, hogy ő dolgozni fog és megtervezi a munkáját és sokan hivatást is terveznek, minden megnyilvánulásukban az mutatkozik meg, hogy a maguk számára az alapvető feladatot és szerepet, azt változatlanul egy ha-

gyományos női s erepben látják, mozdulatlanul szinte. Csak tudják azt, hogy reggel hatkor csörög az óra, fölkelek, mire a férjemet föl kell kelteni, addigra Pistikét, meg a Juliskát fölöltöztetem, kitakaritok, megcsinálom a reggelit, aztán szólok a férjemnek, hogy jöhet reggelizni. És a Pisták azok azt irják, hogy mire engem reggel 7-kor fölkelt a feleségem, addigra ő már kitakarotott, megcsinálta a reggelit stb, stb, stb. A lányok általában egy iskolázottsági fokkal, egy fizetési osztállyal, egy társadalmi kategóriával lejjebb tervezik magukat, mint a fiúk saját magukat és mint a fiúk őket. Azaz azt a berögzött, még a jelen valóságában létező valóságot irják, amit ugyan otthon látnak, de nem irják azt, hogy én már nem akarok igy élni pontosan.

Most idézek szó szerint egy dolgozatot. Az egyik kislány azt irja, hogy én nem akarok rabszolga lenni, mint az anyám, felkiáltójel. Majd a következő mondat. " Mához 10 év múlva, azon a reggelen 6 órakor föl fogok kelni, megcsinálok mindent stb, stb, stb" Irtó kevés a tagadás. Nyilván azt irják, amit ők most még megélnek, ezért mondom azt, hogy ez a jelen, ez még tulajdonképpen gondolkodásban, életformában, magatartásban egy múlt is.
Ők biztosan nem igy fognak élni 10 év múlva, vagy 15 év múlva, mert hát a társadalom változik, biztosan nem igy fognak élni, de ma még nem látják.

-Dr.Kulka Frigyes.

-A ma embere azzal lenne több, mint a tegnapé, hogyha a munkája célját megismertetnék vele, és ez itt bizonyos értelemben elhangzott. Talán a legelején hallottunk egyet, szeretne világosan látni, egy fiatal azt mondta.
Az én foglalkozásom tulajdonképpen az én hobbym is, én tele vagyok sikerélménnyel, mert ha én ellépek a mütőasztaltól, akkor úgy érzem, hogy valami jót csináltam. Na de hát sajnos ez azért nem adatik meg mindnkinek, mert nem érzi rögtön azt a sikerélményt az ő munkájában, itt jelen lévők hasonló foglalkozás, mondjuk olyan foglalkozást üznek, nekik is van sikerélményük, no de azért tudomásul kell vennünk, hogy azért a munka nem mindenkinek ilyen tevékenység. Tehát nem önmegvalósitás, hanem létfenntartás. És egy kicsit úgy gondolom, hogy a ma unk értelmiségi követelményeihez szeretnénk ezt az embereszményt állitani. Tehát ha cél adunk a munkának, akkor mindjárt azt hiszem, hogy idegrendszerileg is jobban felkészültté válik. Hadd mondok el egy nagyon egyszerü példát, ami az elmúlt napokban történt velem.
A klinikán egy emelet ráépités folyik, naponta látom a kőmüveseket dolgozni. Mentem a mütő felé és megálltam egy fiatal épitő munkás előtt, aki vakoló kanállal ottan tevékenykedett, érzésem szerint nem nagy ütemben. Tehát nem abban a felgyorsuló tempóban, amit ma megkövetel a mi életünk. Megálltam mellette és azt mondtam, hogy én most megyek a mütőbe, nagyon rossz körülmények között dolgozunk épületileg, mert nagyon szük a hely, nagyon sok beteg vár és nagyon szeretnénk, ha mielőbb elkészülne ez az emelet ráépités, mert ezzel lehetővé válik, hogy több olyan betegnek a gyógyulását tudjuk előmozditeni, akik most várnak és akik kiesnek a termelésből.

Szóval ezeket mondtam neki. Mire ő nem válaszolt semmit, kb. 2 óra múlva jöttem visszafelé a mütőből és az a falrészlet, ami igen nagy területen be volt vakolva, mosolygott rám és azt mondta, hogy megértettem ám, amit mondott, milyen kár, hogy ezt a müvezetőm nem mondta nekem. Nos ezt elmondtam én a müvezetőnek is és azt mondta, hogy jó vicc, hát a DÉLÉP-nál hány ezer munkás dolgozik gozik, hát m ndenkinek nem lehet azt mondani, hogy ilyen, vagy olyan célt adjunk a munkának. De én azt hiszem, hogy átvitt értelemben ez nagyon fontos. Na most amit Borsós Miklós mondott, akinek én igazán nagy tisztelője vagyok és az ő müvei előtt gondolkodva szoktam állni, hadd mondjam el, hogy én is, és mindnyájan akik itt ülünk, nagyon sok olyan érettségizett, vagy ha tetszik főiskolát végzett emberrel találkoztunk, aki ha a kulturát, vagy a müveltséget nézzük, vagy a közösségi érzést nézzük, akkor analfabéték. Igaza van Borsós Miklósnak, valóban nem kell a mi fiatalságunknak mindig készételt adni, hát ezt most tessék úgy minden vonatkozásban elképzelni. Lehet időnként félkészételt és tovább megyek, nyersanyagot is adni, hogy formálja. Nem olyan nagy baj azt hiszem, hogyha a mi nemzedékünk nem akarok okvetlenül bennünket kopirozni.

-Most körbeadnám a mikrofont. Egy ilyen villám hozzászólásra. Vannak itt akik jelentkeznek, kérek szépen egy bemutatkozást.

-A Makó-i Gépgyár igazgatója vagyok, nemrég óta vagyok országgyülési képviselő. A múlt és a ma embere megitélésében úgy érzem, hogy kis nézet különbséget kell, hogy valljak, matematikai megfogalmazásban tegnap kisebb, mint a ma, ma kisebb, mint holnap. Ugy is mondhatnám, hogy minden jó újan, egy jó újnak az alapját lehet és kell megteremteni. Én nem látom a felgyorsult életben, most esetleg, hogy szellemi satnyulás következne be fiataljainkban, hiszen ők már többet tudnak, többre lesznek képesek, mint mi voltunk még olyanok is, akik, esetleg két diplomával rendelkezünk. Ennyit szerettem volna egyelőre megjegyezni.

-Ipari tanulók vannak itt, a Szegedi 600-as ipari tanuló intézetből.

-Szücs József vagyok esztergályos tanuló, harmadéves. Hát nem tudom, hogy, hogy akarunk mi magunknak jót teremteni, de saját véleményem az, hogy a mai fiatalságnak na yon nagy része elfogadná azt, ha őt valaki eltartaná, tehát nem dolgozna.

-Puczkó Klára vagyok, esztergályos ipari tanuló. Nem azért akarok továbbtanulni, hogy én leüljek egy iroda asztalához és ott dolgozzak, hanem én úgy érzem, hogy ma olyan emberre van szükség, aki jó szakmunkás, én ezt szeretném csinálni.

-Sándor Zoltán vagyok, szintén a 600-asból jöttem. Lényegében ez ránk, fiatalokra vonatkozik legjobban, hogy milyen ember akarok lenni, mert most kell keresni magunknak egy, egy ideált, aki szerintünk egy jó ember, egy igaz ember és e szerint az ideál szerint, ez irányitja az egész életünket majd, hogyha ezt megfogadjuk.

-Mondja az eddig elhangzottak alapján talált e itt maga olyat, hogy azt elmondhatja, hogy ez már magának ideál, amiről itt szó esett ?

-Igen, éppen egy ifjú társamhoz szeretnék kapcsolódni ezzel, aki mondta, hogy emberséges ember szeretnék lenni. Tehát a többiekhez való viszonyom olyan legyen, hogy, hogy én is érzem azt, hogy a másik is em er és nem nézem le, mert pl. a gimnazisták lenézik az ipari tanulókat, meg általában a fizikai dolgozók egy kicsit hátrányban vannak erkölcsi megbecsülésben, mint az értelmiségiek.

-Dékány Erzsébet vagyok, szövődében dolgozom, mint szövőnő, nyolcgépes rendszerben, szeretem a munkámat. Szerintem már nincs olyan, hogy az értelmiség, pl. müvezetők nálunk azok mind technikummal rendelkeznek, hogy azok lenézik azt a dolgozót.
Egymásért vagyonk, tehát, hogyha a dolgozók nem lennének, akkor értelmiségnek sem kellene, hogy legyen és ez igy forditva.

-Mi az, ami magát megragadta az itt elhangzottakból, itt folyó vitából ?

-Nem tudom, hogy melyik fiatal mondta, hogy ő úgy szeretne élni, hogy becsületesen és őszintén, mert az, hogy valaki csak szeressen élni, az is szeret élni, aki csavarog, aki nem dolgozik, hanem úgy próbál megélni, hogy megy betör, stb. Nem az, hogy szeressen, hanem becsületesen szeressen és őszintén mondja meg a véleményét.

-Szőke, szakálas fiatalember ül itt maga mellett.

-Vincze Mihály vagyok, szintén ott dolgozom az Erzsivel egy munkaterületen.

-Van gyereke ?

-Igen, van egy 2 éves fiam.

-És a fiát milyen embernek akarja nevelni ?

-Mindenféleképpen a kor emberének szeretném nevelni.

-És milyen ennek a kornak az embere ?

-Nemcsak önmagáért él, hanem a társadalomért is és érdeklődik minden iránt. Azt szeretném, ha olyan ember lenne, aki amit szeret csinálni, azt csinálja, amihez adottsága van.

-Barjecz Ivánné, Szeretnék én is ehhez hozzátenni valamit. Csak akkor hihet, ha aki mondta, arról tudja, hogy az tényleg úgy hajtotta végre a rendelkezéseket, ahogy kellett. De ha én látom az emberi visszásságokat és tudom, hogy ezt ennek igy adja, azt annak úgy adja, de nekem ezt mondja, akkor nem hiszek neki.

-Sári István vagyok, a tejipari vállalat dolgozója.

-Mennyivel többek maguk az átlag embernél, mert azt mondják magukról, hogy szocialista brigád ?

-Annyival, hogy tudjuk, hogy jobb munkát kell végeznünk.

-És más is tudja.

-Hát, csak nem mindenki csinálja.

-Köszönöm szépen.

-Zsoltér Antal, jelentkezem a diákklubból. Verebéli Balázsnak a hozzászólásához szeretnék még hozzáfüzni valamit.
Ő elmondta, hogy olyan ember akar lenni, aki tovább akarja fejleszteni az emberek müszaki érzékét és a müszaki életet.
Én ezt rendkivül nemesnek találom és én hiszek abban, hogy ő ugyanúgy hiszi ezt.

-Szerintem az ember fogalma az egy zárt fogalom, és abban benne van már az őszinteség, a nyiltság, a munkaszeretet.

-Ezeket én a legnemesebbeknek tartom és ezek az emberek biztos becsületesek és nyilvánvalóan érzik ezt.

-Különösképpen ragadott meg a négy fiatal barátomnak a hozzászólása. Egyenesen választ is adtak arra, hogy mi, akik itt a kerekasztal körül ülünk, mi elképzelünk valamit a máról és a jövőről és ők pedig egyenest kimondják, hogy eszményképük a fiataloknak a mondatai, vagy elképzelése, akik, a vita legelején elmondták, hogy milyen emberek akarnak lenni.

-Egy olyan sajátossága van a müvészetnek mondja Lukács György, és azt h szem, hogy ennek a beszélgetésnek is egy ilyen sajátossága van, azért mondom el ezt a példát. Egy irodalmi mü, tehát egy regény olvasása közben, vagy egy film megnézése közben nem vagyok választási helyzetben. Tehát nekem nem kell cselekednem, csak megitélnem. Csak azt hiszem, ezért kérdeztem magától közben Simon elvtárs, hogy amit elmond, az egy ideál, vagy egy társadalmi igazság és valóság ? Na most én azt hoszem, hogy ennél az ideálnál, amit mi most lefestettünk és elmondtunk, a társadalmi valóság sokszinübb, meg komplikáltabb, meg nem is ilyen egyértelmüen szép.
Valójában az a helyzet, hogy ez a szocialista társadalom, legalább is az értékrendszerében, legalább is az eszményeiben többet kiván az emberektől, mint azt, hogy pusztán becsületesen dolgozzanak és tiszteséges, jó emberek legyenek. Hanem valójában azt kivánja, azt az eszményt tüzi ki, hogy közösségi emberek legyenek, éljenek értelmesen, necsak a jelenért, hanem a jövőért. Tehát azt érzem ez alatt, hogy nem csak a kapard ki te magadnak turdad alapján, hanem tudják élvezni az életet, tudják meglátni a szépséget, tudjanak törődni másokkal és a többi és a többi. Na most ez ennek a társadalomnak az értékrendszere. Kérdés, hogy erre az értékrendszerre, és itt térnék közben arra rá, amit mondani szeretnék, megvannak e ma a feltételek ahhoz, hogy az emberek széles, széles tömegek itt tud-

janak élni ? Na most azt hiszem, hogy a mai társadalmunknak van egy olyan konfliktusa, hogy egy ilyen érték rendszer a társadalomban van, de az emberek részének nincsenek meg a feltételei arra, hogy ennek az értékrendszernek megfelelően éljenek.
Egy példát mondanék el, ami azt hiszem, hogy még elég jelentős. A munkaképes koru, fénőtt társadalomról beszélek. Azt tapasztaljuk, hogy a magyar történelemben először reális lehetősége nyilt mind azoknak, akiknek a történelemben nem volt lehètőségük arra, hogy XX.századi értelemben berendezzék a maguk világát. Tiszteségesen lakjanak, egyáltalán lehetőség nyilt, nem arról van szó, hogy mindenki úgy ahogy lakik, hogy egyáltalán valahol perspektivában elérhetőnek látszik. Ezt az emberek el is akarják érni és igazuk van. De nagy tömegek részére ahhoz, hogy ezt meg tudják teremteni, nem elégséges a napi 8 órai munka. Kulka Frigyes azt mondta, hogy minden munkának célt kell adni és teljesen egyetértek vele, de hozzá is tette, és azzal is egyetértek, hogy ma nem minden munkának van egyforma célja, egyforma örömet nem mindegyik munka ad. Hát az a szalag mellett dolgozó munkás, aki ugyan úgy, mint a Chaplin filmben, mindig 8 órán keresztül ugyan azt a mozdulatot végzi, annak az a munka nem ugyanolyan öröm, mint pl. az itt ülőknek. Akik egy sokkal könnyebb és jobb helyzetben vannak. Tehát ahhoz, hogy ezeket a feltételeket, ezeket a célokat el tudják érni, ahhoz nagyon nehéz munkát kell végezni, nagyon sokat kell dolgozni, sokszor elhangzik ez az elmúlt évek publicisztikáiban, ujságjaiban, hogy juj, juj, juj nálunk is egy fogyasztói társadalom alakul ki, úgy mint nyugaton, mert az emberek csak arra törekszenek, jpgy. Én azt hiszem, hogy van ilyen jelenség persze és ez ellen védekezni kell, de az, hogy az emberek be akarják rendezni saját környezetüket először a történelemben, ez nem fogyasztói magatartás, ehhez mindenkinek joga van és ez egy abszolút megbecsülendő célkitüzés. Igen ám, de ezzel közben tulajdonképpen önmagukat fogyasztják el. Rz egy konfliktus a mi társadalmunkban, úgy érzem.

-Korunkra az jellemző, hogy a fejlődés irányába halad, de nagyon sok ellentmondással tarkitott.

-Mindenki számára tulajdonképpen a képessége, igénye, vágyai szerint tudunk e lehetőséget biztositani az élethez ? Azt hiszem ha az a helyes, ha azt mondjuk erre, hogy ma még nem. T rekszünk erre. De nemcsak az az akadálya ennek, hogy nem minden feltétel áll rendelkezésünkre, hanem az is, hogy sok minden torzitás jelentkezik. De én azt hiszem minden embernek meg kell tenni a magáét ezen a területen, hogy ne legyen fair play szabályon kivüli, semmiféle kormányrendelettel ezt elérni nem lehet. Én ezzel nem azt akarom mondani, amit nagyon sokan mondanak, abban van igazság, hogy kérem szépen Mátyás Királynak és István Királynak az volt a nagy erénye, hogy törvényt szerzett nagyon egyszerü eszközökkel a rendelkezéseinek biztos, hogy ma sem ártana, hogy nagyobb gondot forditsunk arra, hogy pl. érvényt szerezzünk a rendelkezéseinknek.

-Müsorunknak az a cimé: A ma hullámhosszán. Milyen ez a ma, mit foglal ez magába a tegnapból, milyen konfliktusokat hozott át a tegnapból és milyen új konfliktusokat teremtett, hogyan alapja ez a ma a jövőnek ?

-Örkény nagyon szépen fogalmaz és azt mondja, hogy a XX.század, ez az ő időbeli hazája. Hát akkor mindnyájan elmondhatjuk azt, hogy ez a XX.század, ez a mi időszerü hazánk. És ebben biztos, hogy nagyon nagy igazság van, annak ellenére, hogy elkezdtem gondolkodni, hogy azért igaz e ez, hogy ez a XX.század nem egyformát jelent a

--Örkány nagyon szépen fogalmaz és azt mondja, hogy a XX.század ez az ő időszerü hazája. Hát akkor mindnyájan elmondhatjuk azt, hogy ez a XX.század, ez a mi időbeli hazánk.
És ebben biztos, hogy nagyon nagy igazság van, ennek ellenére ha úgy elkezdtem gondolkodni, hogy azért igaz e, hogy ez a XX. század nem egyformát jelent a ma emberének, tudniillik nem minden denkinek XX.század a XX. század. Ha egy picit most nem Magyarországban gondolkodunk, hanem elmegyünk Indiába, vagy Afrikába, vagy Bangladesh-be, akkor rögtön kiderül, hogy pár száz évvel hátra vagyunk és ha elmegyünk máshova, akkor esetleg évtizedekkel, vagy évszázaddal előre vagyunk. Ahogy az emberek élnek, meg gondolkodnak, meg élni tudnak, meg ha csak Magyarországban gondolkodunk, én azt hiszem, hogy akkor is azt kell mondani, hogy nem egy ormát jelent a XX.század minden társadalmi rétegnek éppen azért, ahogy József Attila mondja, mert a múlt szövedéke, az valahol törvény. És a múlt szövedéke az átszövi a jelent és valahol felfeslik, de valahol feslik fel, nem egyszerre.
Na most mit értek ezen, hogy necsak ilyen idézetekbe, vagy konkrétebben is tudjam foglamazni. Itt most nem túl fiatal ül, ülnek fiatalok, de hát azért úgy korombéliek zömében, akik tanui és megélői voltak annak, ahogy Magyarországon a feudalizmos, vagy feudál kapitalizmus, vagy nagybirtokos rendszert fölszámoltuk, vagy fölszámolta ez a társadalom. És akiknek ez a fölszámolás a legtöbbet adott, akik ha akarva felfeslették a múlt szövedékét, akik ennek a nagybirtokos feudális rendszernek napszámosai, cselédjei voltak, ha nem nézzük, hogy ma, hogyan élnek sokszor, persze óriási nagyon változott az életük, de milyen mintákat, milyen példákat láttak maguk előtt, idézőjelben a jó életről, a dzsentri életformát látták, ami nem volt olyan régen és ma nagyon sokszor tapasztaljuk, hogyha ezek az emberek, akik nagyon lentről jöttek, akiknek mindent hozott az, hogy ez a feudalizmus elmúlt Magyarországon, ha mulatnak, akkor úgy mulatnak, ahogy a dzsentrik mulattak, ha szórakozást keresnek, akkor mondjuk vadászni szeretnének járni, sokszor még az emberekkel való bánásmódba is beszüremlik az, amit a közvetlen elözö társadalomból mintának láttak. Tehát itt van az életükben egyszer a jövő, ami már messze nem az a világ és egyszer a mult, ami mégis az életformát, a gondolkodást és nagyon sok mindent befolyásol.

-Nem kell verjük a mellünket, hogy XX.század, ilyen tudomány század, olyan, nem ezek előzményekre épültek föl. A Holdra repülés bármilyen nagyszerü, mégis csak egy absztrakció és egy fiktiv dolog legalább is, mert nekünk olyan kilincs kéne, ami nem marad a kezünkben a vadonat új épületben és olyan WC, ami nem folyik szünet nélkül és a kórházakban pedig a vakolat ne potyogjon a mütőkben, ez személyes tapasztalatom volt tavaly ilyenkor. Ezek a realitások, ezeket tudomásul kell vegyük és nem az a pesszimizmus, aki ezt kimondja, hanem az a pesszimizmus, aki ezt mondja, hogy nagyszerü amit mi csinálunk az nagyon jó és nem is tudunk semmit. Itten azt hiszem, hogy morális erkölcsi problémákról kell beszélni.

-Mélységesen egyetlrtek Borsós Miklóssal. Nem tudom, hogy ma jobban tanitunk e, mint a Szokratesz tanitotta az ő hallgatóit, valamint nem tudom, hogy a Holdra repülés nagyobb találmány e, mint a kerék föltalálása, pedig az látszólag ugye olyan primitiv kis dolog, de hát a kerék nélkül nem lenne Holdra repülés. Szóval ezt a történeti kontiroitást, ezt a történeti folyamatosságot azért a XX.század embere mi, nem tagadjuk és nem tagadhatjuk meg. Na most a másik dolog, engem végtelenül érdekelt a vita és be kell vallani, hogy nagyon, nagyon sokat tanultam a vitából, különösképpen és ezt most nem szimpátia szerzés ügyében mondom, különösképpen a fiataloktól. És itt csatlakoznék ahhoz, amit magamondott, hogy ez azért van, mert ez a mi generációnk, a mi generációnkra, most erre a pulpitusra kiült,

-X éves.

-X éves vitainditók nevében mondom. Ez a generáció, ez a mi generációnk, vagy a valamivel idősebbek csináltak szocialista forradalmat, de csináltak két világháborut, változtatták meg a világot és változtatták meg a társadalmat és számolták fel az igazságtalanságot, vagy legalább is elkezdték az igazságtalanságok felszámolását, de csináltak személyi kultuszt, ellentmondásos generáció vagyunk mi. Nem személyében én, vagy a másik, vagy a harmadik. És, hogy a felnövekvő fiatalság nem feltétlenül azonosul velünk, én azt mondom, hogy ez nagyon jó dolog, nem is kell nekünk feltétlenül tapsolni, talán majd ők kevesebb konfliktussal találják magukat szembe és talán másképp fogják csinálni.

-Judit bölcseleti szintre tudta tenni azt, amit én talán hétköznapi gondolatokban fejezek ki. Tehát egy olyan jövőt kell tervezznünk, amennyiben ez a mi kezünkben van, amiben mi már esetleg rosszul érezzük magunkat, de a ma fiataljai jól fogják magukat érezni és mi ne haragudjunk ezért a fiatalokra már előre és az az érzésem, hogy a mi mindennapi tervezésünkbe gondoljunk arra, ki, ki a saját családjára, de egy nagyobb közösségre, az egész társadalmunkra és azt hiszem, hogy ez egy kicsit úgy meg fogja alapozni a mi jövőnket is.

-Sok esetben azért támadtak közöttünk konfliktusok, mert bár ugyanazt gondoltuk, nem találtuk meg azt a pontos kifejezést, azt a közös nyelvet, ami arra a fogalomra illenék.

-Tekintettel arra, hogy nincs ez kőnyomatos iratokba lerögzitve.

-Pontosan arra akartam célozni, hogy filozófusainknak jó volna azt az igényt, azt a labdát fölvenni, hogy megpróbáljuk ezeket társadalmi megelégedésre tisztázni. Például nagyon szivesen hallanánk a következő vitákban olyan kiváló gondolkodókat ezekről a kérdésekről és akkor tényleg bölcseleti szintre kerülne a téma, mint Tőkei Ferenc, akinek kitünő tanulmánya van az egyén és a közösség viszonyáról, vagy egy kitünő interjut adott ezekről a kérdésekről, amelyekről itt vitatkoztunk. Szóval az már elvontabb, bölcsebb, okosabb megfogalmazás és aztán talán majd mi, ahogyan Kulka professzor mondta, gyalogosok is tudunk azzal közlekedni a gondolko-

dásban.

-Márton Ferencé a szó.

-A vita nagyon tanulságos volt számomra is és én azt hiszem, hogy a föltett kérdésre tulajdonképpen kialakult a válasz.
Nem elég az igazságot fölfedezni, erre nagyon sokszor kénytelen voltam rájönni, hanem az igazság érdekében nap mint nap meg kell mindenkinek a maga lépését tenni.

-Adásunk végén mit szól az elhangzottakhoz a rádió hallgató. Kapcsolásunk szinhelye Szeged, Petőfi sugárút 28. A szülők válaszát várjuk, de ha a 6 hónapos leányka véletlenül megszólalna, ugye nem tekintik rendbontásnak, tessék !

-Igen hallottuk végig az egész adást. Király István vagyok, karbantartó lakatos a Szegedi Ruhagyárban. Mint rádió hallgató az az igazság, hogy tulajdonképpen a mi életünkről, a mi jelenünkről volt szó. Nekem éppen itt van most a barátom a lakáson, ő érettségizett én meg szakmunkás iskolát végeztem és mégis a legjobb barátságban vagyunk. És amennyiben kérni is lehet, akkor éppen ezzel kapcsolatban lenne a kérésem, mert szerintem ez nemcsak azon múlik, hogy előitélet. És amennyiben mód van rá, szeretném ha az előitéletekről is lennę szó, mert azon a cimen, hogy a ma hullámhosszán, szerintem az is beleférne és igen is kell róla beszélni, mert nemcsak a múltból maradtak itt előitéletek, hanem sajnos ma is keletkeznek, mint ahogy fel tudok hozni egy példát éppen magammal kapcsolatban és nekem nagy hajam van, ezt igy a rádióban nem látja senki és ez miatt volt már, hogy azt mondták a villamosban is, amikor átadtam a helyet, hogy nézzed a nagyhajú, hát föl mert állni. Hát szerintem kell erről beszélni, mert úgy hiszem, hogy ez ma az emberformálás legnagyobb akadálya.

-Sisák István vagyok, a MÁV-nál dolgozom, mint asztalos. Szerintem nagyon sok még a megalapozatlan elképzelés az emberekben, a tévhitt, a levegőben logó egyéni tervek. Ezekről is kellene vitatkoznunk, hiszen hamis illuziók fejlődésünk gátjai.
Köszönöm szépen.

-Amit elmondtak hangszalagra rögzitettük. Ezzel kezdjük majd következő vitánkat két hét múlva, melynek szinhelye Pécs lesz.
És várjuk hallgatóink további javaslatait.

-Kedves hallgatóink, A ma hullámhosszán vitamüsorunk hangzott el.

x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV
KORTÁRS

1021

Borsos Miklós

Azmidőn már semmi nincsen,
forog öröklét-bilincsben
a reményhez csupa hűség
emberiség – keserűség.

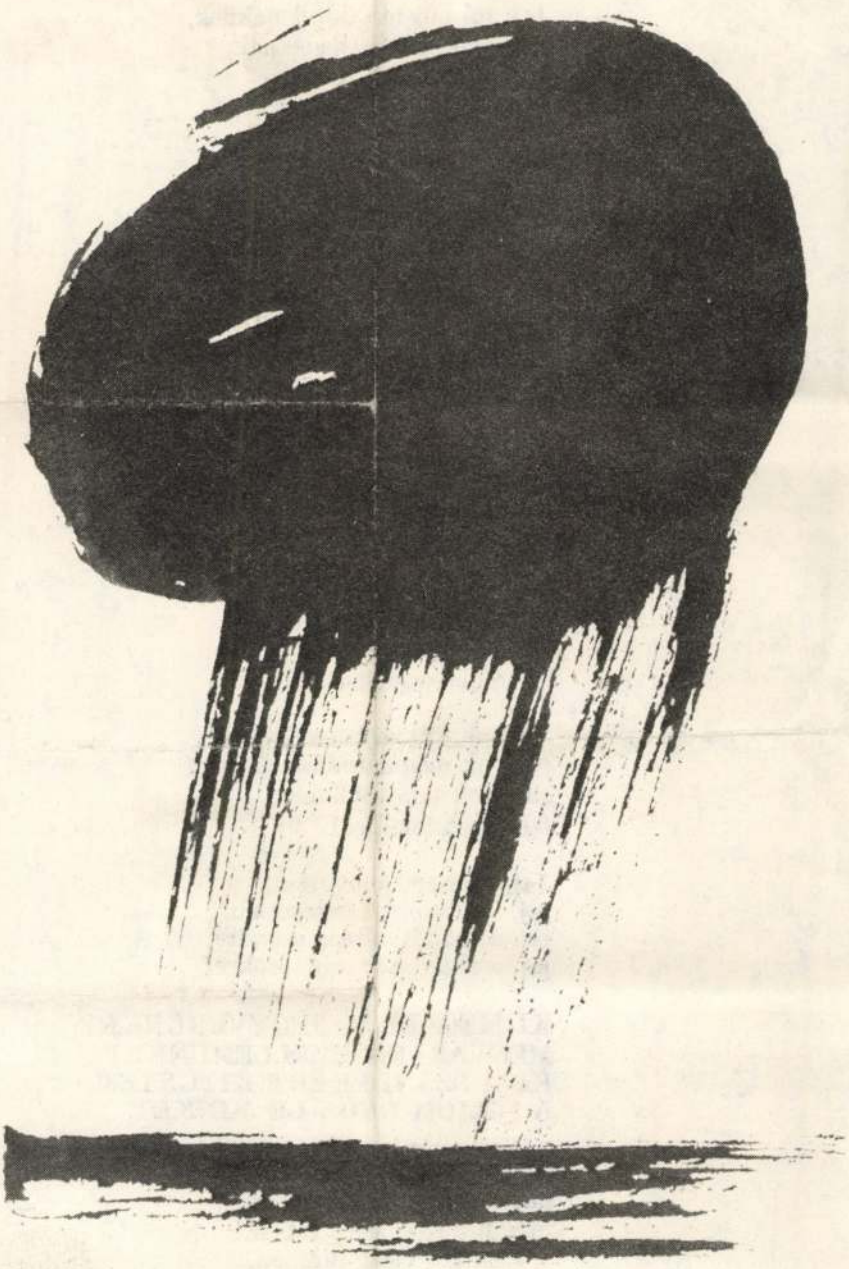

BORSOS MIKLOS: Illyés-illusztráció (Hetes esö. 1968)

márvány ellenállás, ki
göndörré csorbul az Ig
most, most semmisül r
nem tud föltámadni a

Jaj, jaj mostan minde
sírba-döngölt kisdedek
szilaj ésszel-teli főknek,
szeretetlen szeretőknek!

Jaj a mocorgó babáknak,
jaj a duzzadó mamáknak,
férfinak, virágzó ágnak –
jaj a csontbugyor világnak!

Jaj, szépséges ifjú mellek,
kik a tejtől tellve-tellnek,
jaj az édes magzat-szájak
kik liliom-torzsát rágnak!

Jaj, duhogó mártír-akol,
kit a végzet se igazol,
kiben áldozat a tőrrel –
együtt a fegyenc az őrrel!

Jaj, bezárult anyaföldünk,
hol liliom-jegyben öltünk,
s kinek nevében a vesztünk:
liliommal védekeztünk!

Szitkok folyvást-ugatása,
röhejek megmaradása,
sikolyok megkövülése,
feledések feledése!

Jaj, a jóság, jótevetlen,
jaj, a bűntett, büntetetlen,
jaj, a csönd váltása csöndre,
jaj, a nagy szó: mindörökre!

KI MEGÁLDJA FEGYVERÜNKET,
MEGVAKÍTJA SZELLEMÜNKET.
KI A SZÁNDÉKÉRT KITÜNTET:
A LILIOM GYŐZ LE MINKET.

Éjszakátlan éjszakában,
nappalatlan napvilágban
utazik a föld a Nincsben,
oldozatlan virág-dicsben.

1789

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
1972 NOV

1021

Borsos Miklós

apát, s a Gödörben is fekete
imákat mormogó anyát,
akik földdel betömött szemüreggel
csak fényt látnak fiúk feje fölött,
lábánál tenger dorombol, mögötte
tengernél nagyobb kertek ágain
üstökös tollú madarak
számlálhatatlan serege ragyog.

1972. IX. 12.

BORSOS MIKLÓS: Illyés-illusztráció (Fáklyaláng, 1960)

JEGYZET

Szobrász az ír
írók a szobrászról

Borsos Miklós művészportréi

Kevés magyar szobrásznak van olyan szoros kapcsolata az irodalommal, mint éppen Borsos Miklósnak. Baráti szálak fűzik őt Illyés Gyulához, aki az év nagy részét szintén Tihanyban tölti, és sok más íróhoz. Elsősorban mégis művészetével kapcsolódik literatúránk jelentékeny személyiségeihez. Ki tudná itt hamarjában felsorolni, hány verseskötetet illusztrált; s még azokat a műveit sem könnyű számba venni, amelyek írókat ábrázolnak.

Hol kezdjük? Élő művész élő művészetéről lévén szó, magától értetődőnek látszik, hogy először legújabb műveiről ejtsünk szót. Így a Karinthy Frigyes síremlékről, amely azonban véleményem szerint nem tartozik az életmű jelentősebb darabjai közé. Azután az évfordulóra készített, egészalakos Janus Pannonius-szoborról, amelyet Pécsett állítottak fel. Ez igen szép és míves alkotás, de csak megszorítással sorolható a többi íróportré közé. Nem a stílusa miatt, hiszen finom felületeivel, sommázó formáival egy következetes út következetes állomásának tekinthető, hanem azért, mert nem portré. Köztudott, hogy a magyarországi humanizmus e kiemelkedő alakjáról egyetlen hiteles arcmás sem maradt ránk. Nincs olyan metszet vagy dombormű, amelyik a szobrászi munka alapja vagy legalábbis kiindulópontja lehetett volna. Ezért a püspök alakjában nem annyira a költő eleven személyisége, mint inkább példával szolgáló magatartása fogalmazódik meg.

Ami tehát magától értetődőnek látszik, a valóságban járhatatlan út: az életmű legfrissebb termése felől nem tudjuk megközelíteni témánkat. Nem marad hát más választásunk, mint igazodni az időrendhez, feltenni magunknak a kérdést, mikor született az első arckép. A válasz bizonyára meglepő lesz, de a lényeget világítja meg. Ugyanis Borsos Miklós első jelentős portréja – önarckép, a harmincas évek elejéről. Ez a mű vezeti be az írókról és (ne feledkezzünk meg róluk se, legalább egy említés erejéig) a muzsikusokról készült nevezetes arcképeket. Előre jelezve, hogy művészetében az arckép és az önarckép nem válik el olyan éles cezúrával egymástól, mint ahogy azt szobrainak külső szemlélői gondolják. A művészi pálya későbbi alakulása is ezt bizonyítja, hiszen az új arcmások mellett újabb önportrék születtek.

Miért? – kérdezhetjük. A kérdésben azonban már benne rejlik a válasz. Hiszen a költők arcvonásaiban is önmagáról vall, saját magáról szólva pedig mások helyett és mások nevében beszél. A modern portré ugyanis kísérleti műfaj, majdhogynem azt mondtam: műhely – a közösség gondolatainak és a művészet új lehetőségeinek megfogalmazására. A fénykép háttérbe szorította a megörökítés szempontjait és helyét a művészi alany foglalta el. Szabó Lőrinc portréján a gyönyör és a gyötrelem, Babitsén a szenvedésbe fojtott szenvedély, Kassákén az önmagához való hűség diadala, Illyésén a derűbe oltott bölcsesség tükröződik. S ha már itt tartunk, említsük meg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

1972 NOV 2

KORTÁRS

1021

Borsos Miklós

BORSOS MIKLÓS: Illyés-illusztráció (Puszták népe, 1970)

VÁCI MIHÁLY

Meleg áram

Egy tehetséges és forradalmi szándékú nemzedéké már örökre az érdem, hogy az első világháború utáni sivár és nemzetpusztító esztendőkben hangos szóval elkiáltotta a társadalom legnyomorultabbjainak bajait.

A reformkor és a szabadságharc költészete tette ezt utoljára ilyen elemi, megrázó erővel. Utána aztán romantikus nosztalgiákban, a századfordulón pedig legfeljebb idillikus, anekdotikus ábrázolásban jelent meg az irodalom és a társadalmi tudat területén a *nép*, a *parasztság* – esetleg a *munkásság*. Anélkül, hogy lebecsülnénk jelentőségét, azt kell mondanunk, hogy Jókai, Mikszáth, de különösen Gárdonyi paraszt- és népábrázolása is inkább ájtatos csodálkozásban, valamilyen legendás, mitikus meghatódottsággal szemléli és szinte örökre tudomásul veszi a paraszti világ megváltozhatatlan nyomorúságát. Istentől küldött békés megelégedettségben élik ezek a parasztok életüket. Még Tömörkény és Móra parasztjai is békés, derék, megszelidült rokonai Dózsa parasztjainak. Az irodalom más zónáiban – a polgári, a középosztályt vagy a feudális rétegeket kiszolgáló irodalomban pedig éppenséggel szó sem esik semmilyen parasztokról, kivéve ha azok inasként behoznak egy pohár vizet. Ebbe a jólnevelt és idomított, keresztvető és főhajtó irodalomba tör be a munkás- és szegényparaszt-ábrázolásnak az a hallatlanul nyers és drámai hangú áradata, mely irodalom- és társadalomszemléletében újra egy csapásra visszatér Petőfi, Arany *társadalom*- és irodalomszemléletének kizárólagos *népiségéhez*, a társadalomban pedig forradalmi változásokat sürget. Ennek a szélesfrontú társadalmi méretű küzdelemnek volt a költészetben – és a prózában is – messzehallatszó hangú képviselője Illyés Gyula.

A költészeten, művészeten messze túlmutató erővel, hangsúllyal és szándékkal jelentkezett az ő hangja, szenvedélye és haragja.

Illyés Gyulában, mint minden nagy költőnkben – nem csupán a költő szólal meg, aki a maga művészetének, ihletett világlátásának akar szót kérni és kifejezési jogot követelni. Nem. Illyés Gyula legelső soraitól kezdve sokkal többre tör, nem elégszik meg ennyivel! Legelső soraitól kezdve nem csupán a költő kiált – hanem valami fuldokló sietséggel beszélni késztető követelés, nyers akarat, egy rettenetes indulat jelentkezik. A költő nem elsősorban a saját lelkével, szívével, szerelmével és álmatag tűnődésével jelentkezik. – Nem! Rögtön egész népével. Egyszerre – azonnal, egész Dózsa népét hozza.

Gondoljunk csak rá, hogy még Petőfi, Ady, József Attila is keresés után talál igazi hangjára, népére, talajára, osztályára.

Illyés Gyulánál az első sor, az első kötet – egy széles felvonóhíd, melyet leeresztenek és azon át nem a költő jön, hanem a költő népe dübörög: a béresek, a kocsisok, a szegények, a kommenciós cselédek, a juhászok, a pásztorok, a Czabuk Pálok, számadók, a szénát-szalmát lopó cselédek, tanyabeliek, a hajófűtők. Mint népe élén Árpád, úgy jön az irodalomba, történelembe a költő – népével.

Költészetét – még a mai napig is – minden más és magasra emelő gondolata mellett –

Váci Mihálynak ez a mindeddig kiadatlan írása 1962-ben készült, és elhangzott az Írószövetségben, az Illyés Gyula 60. születésnapja alkalmából rendezett esten. *(A szerk.)*

1021

Az otthonteremtés is művészet

A bazaltból épült ház derűs hatását fokozza a fehér fugázás, a nagy ablakok és a fehér zsaluk. Figyelmes szemlélő sem veszi észre, hogy az eredeti épület még kétszeri ráépítéssel nyerte el mai, végleges formáját. A bejárat elé épített kis fedett teraszról szép kilátás nyílik Füred felé

A földszinti társalgóból függönnyel takart, ives bejáraton át megközelíthető folyosó vezet a mellékhelyiségekhez

Borsos Miklós szobrászművész és felesége tihanyi otthonában sok szépet talál a látogató.

A Tihany északi lejtőjén épült ház és kert, amelyből csodaszép kilátás nyílik a Balatonra, 1941-ben született, „egy életre szóló" elhatározásból. Igaz, akkor még csak a telek volt meg, évek múlva a mai otthon egy pici részének felépítésével kezdődött az épület története és apránként kezdett kialakulni a kert is. Borsos Miklós önéletrajzi regényében így ír erről: „Minden gondunk és örömünk Tihany volt. Bubának a kert megnyitotta egy önálló, nemes és valóban művészi tevékenység kimeríthetetlen lehetőségét. Nem hobbyvá, ahogy ma mondanánk, hanem életformává vált. Könyveket tanulmányozott, tanult. Kapcsolatba lépett az akkor híres amatőr kertésszel, Inárcsi Farkassal, levelezett, rendelt, küszködött a rossz agyagos talajjal."

A kőkerítésen túl a lankás domboldal felett a Balatonra látni. A kétszintes ház fokozatosan nyerte el jelenlegi formáját. A földszinten a társalgó, a konyha és a mellékhelyiségek, az emeleten a dolgozószoba, a hálószobák és a vendégszoba kapott helyet. Az ablakok mind a kertre nyílnak, a ház szinte kitárulkozik a természet, a füredi öböl felé.

A kertben barátoktól kapott gyönyörű cserepek, vagy a ház történeteket tudó tárgyai, amelyek évtizedek során használójukhoz nőttek. A művész dolgozószobájában a piros gerendák a Firenzében eltöltött éveket idézik, az íróasztal és a tintatartó még a gyerekkorból, Erdélyből származik. A későbbi közös külföldi utakról szőttesek, edények, kedves emlékek. A háznak, a kertnek és lakóinak harmóniáját érezheti lépten-nyomon a szerencsés látogató.

Joggal merülhet fel a kérdés, miért ezt a házat mutatjuk be, hiszen adottságai, lakói nem mindennaposak.

A bemutatást éppen a rendkívüliség indokolja, az ötletekből, az összképből sugárzó harmónia, amelyből voltaképpen mindenki meríthet saját otthona megteremtéséhez.

Erdész László

A művész dolgozószobájának többféle feladatot kell ellátnia; műhely, könyvtár, pihenőhely és egyben zeneterem is. A nagyméretű cserépkályha mellé került a szőttessel letakart heverő; ősszel ez a szoba legmelegebb része. Kis fali mélyedésben, deszkapolcon kaptak helyet a gyerekkor óta őrzött kedves tárgyak. Az ablak teljes hosszában futó széles polcon van a grafikai lapokhoz használt prés és más rajzeszközök. A szoba fehér, barna, piros színei összességükben kellemesek, nyugodt hatásúak. Az ablak, amelyből a csodás kert tárul elénk, nehéz vászonfüggönnyel zárja ki a nem kívánatos fényeket

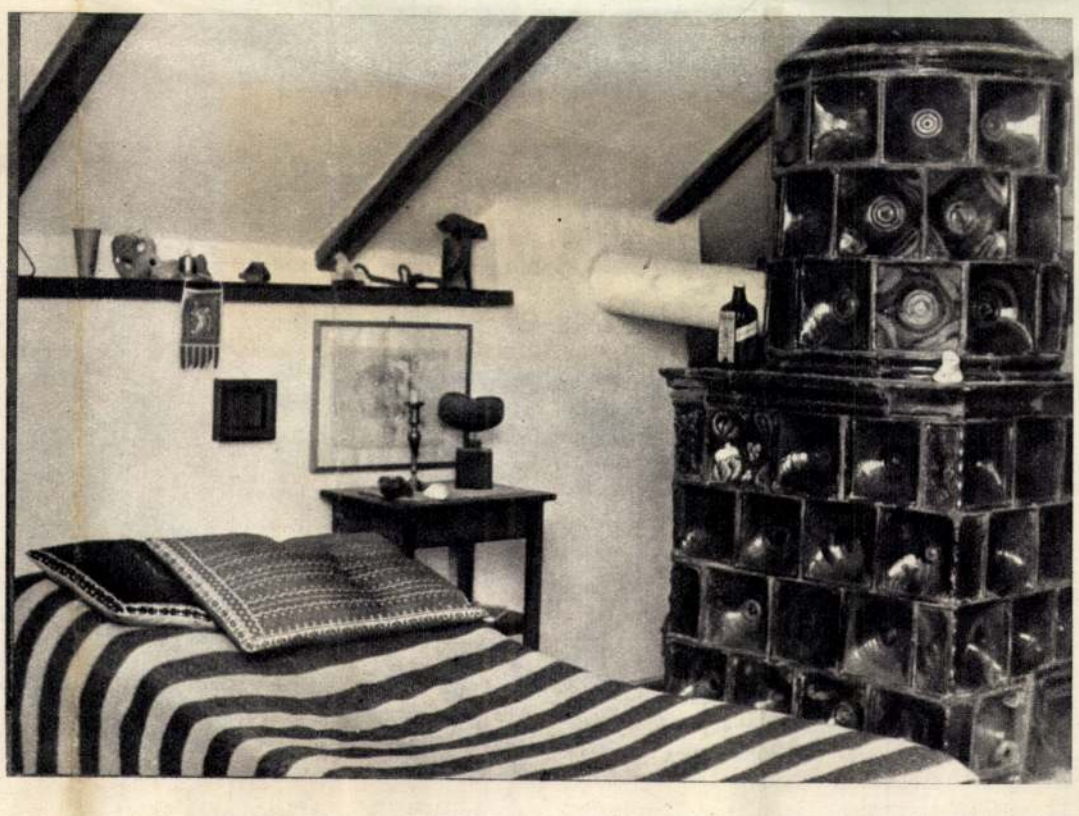

Nagyon sokféle gyakorlati problémára, kérdésre válaszolunk hozzánk forduló olvasóinknak, de a szerkesztőségünkbe érkező levelek túlnyomó része természetesen lakás berendezéséhez kér tanácsot. A papírra vetett rajzos tanács azonban mindig csak vázlat, egyfajta elrendezés a számtalan lehetőségek közül, amelyet a levélben leírt igények és az alaprajz adta kötöttségek mellett — a mai lakberendezési elveket figyelembe véve — adni tudunk.

Az utóbbi időben megnövekedett a házgyári lakástulajdonosoktól érkező levelek száma. Sok bennük az azonos probléma. Kiválasztottunk két gyakran előforduló lakástípust, s elképzeltünk két átlag-családot, hogy segítségükkel általános érvényű lakberendezési tanácsot adhassunk. Ismételjük: a a két család képzelt!

Ez a lakás a 3-as számú Házgyárban készült és az F_9 jelű épülettípusokban található. Példánkon a két szülő dolgozik, a háztartást a nagymama látja el.

A legnagyobb szobának (A) sok szerep jutott. Ez a nappali, itt alszanak a szülők, és a családi étkezések is itt zajlanak le. A szoba nem túl nagy, tehát összecsukható fekhellyel terveztük. A kétszemélyes heverő (1) egyúttal a társalgó rész ülőalkalmatossága. Elemekből összeállítható szekrényfallal (2) vettük körül. A kanapét kisasztallal (3) és fotelekkel (4) egészítettük ki. A fotelek görgős lábúak, hogy ágyazáskor egyszerűen odébb tolhatók legyenek.

A rendszeres napi étkezés a konyhában (F) történik az ablak előtt beépített étkezőpultnál (11). Ha vendégség van, vagy nagyobb családi esemény, ünnepélyesebb az asztalt kényelmesen körülülve a szobában étkezni. Mivel csak alkalmanként kell a nagy asztal, kisebb helyet foglaló, praktikus megoldásként nagyobbítható asztalt állítottunk a sarokba. Dolgozóasztalra amúgyis szükségük van a felnőtteknek is. Ez az asztal összecsukva, az ablak elé helyezve íróasztal (5), kinyitva, a szoba közepére állítva étkezőasztal, amelyet a konyhában és a gyerekszobában levő székekkel raknak körül.

A nagymama a kis szobát (B) kapta. Itt távol van a gyerekek, a vendégség, a tévé zajától. Régi bútordarabjaihoz való ragaszkodását tiszteletben tartottuk, mindezt azonban a szoba méreteihez igazítottuk. A szép faragott ágyat (6) az ablakkal szemközti falhoz állítottuk és a régi szobabútor szétszedett elemeivel fogtuk közre. Az ágy mellé került a régi tükrös szekrény alsó része. Most ez az éjjeliszekrény (8), a másik oldalra pedig az akasztós szekrényrész egyik (7) eleme került. E kettőre támaszkodik a felső polcsor. A kerek kisasztal (9) és a kényelmes hintaszék (10) a radiátor mellett, az ablaknál áll. Itt kézimunkázgathat, olvashat és amikor akarja vendégül láthatja barátnőjét is.

A kisfiú és a kislány szobája (C) a szülők lakrésze mellett van. Ez a szoba igen hosszú. A két ágyat (12) egymás után, a hosszfal mentén helyeztük el. Egy polc a különnemű gyerekek fekhelyét jelképesen elkülöníti és alkalmas könyvek, játékok elhelyezésére. Most csak vizuális határt jelent, amelyet később valóságos térelválasztóvá lehet alakítani. Ekkor a polc egyik fele hátlapot kap, amelyet színes dekoráció, a gyerekek saját rajzai, vagy plakátok, fotók díszítenek. A polcot sötétítő-

függöny egészíti majd ki. A karnis a polchoz és a polccal szemközti falhoz rögzíthető. A függöny csak a lefekvéskor és öltözködés közben kell. Napközben félrehúzzák a falhoz, hogy a szoba hátsó része is világos maradjon.

Az ablak előtt írólap van (15). Jelenleg még csak a fiúcska használja. Nincs fixen beépítve, a két szélén fiókos kiszekrényre támaszkodik.

Az ablakkal szemközti falnál maradt annyi hely, hogy ide még egy kis polcot (16) is elhelyezzünk. A bejárati ajtó melletti falra iskolatáblát szántunk. A táblára szabad rajzolni! A színe nem fekete, ez túl komor volna, hanem sötétkék, a gyerekszobában levő bútorok felülete pedig fehér-narancssárga és piros kombinálásával olajfestékkel van lemázolva. A textíliák és bútorok színei összhangban kell, hogy legyenek a falak és a padlóburkolat színeivel, akárcsak a felnőttek szobáiban. A nagy, egyszínű felületeket maradék anyagból összevarrt párnák sokszínűsége oldhatja fel. Ezek a kerek, szögletes, hengeres párnák játékok és ülőalkalmatosságok is a kicsinyeknek. Ha a huzatuk cipzárral készül, könnyen moshatók, nyugodtan dobálhatják, letehetik a földre és ráülhetnek.

A két kisgyermek ruhaneműje a gardróbszobában van, az alacsonyabb polcokon. Számukra külön ruhaakasztó fogast is terveztünk, amelyet a papa szerelt fel, hogy a gyerekek elérjék. Ha maguk is le tudják venni holmijukat, megszokják hogyan kell rendet tartani.

A helyiségek mérete:

A	(gyermek) szoba	18,11 m²
B	(szülői háló) szoba	12,38 m²
C	(nappali-étkező) szoba	16,60 m²
D	loggia	1,65 m²
E	gardrób	1,44 m²
F	beépített szekrény	1,20 m²
G	közlekedő	4,26 m²
H	előszoba	4,89 m²
I	konyha	5,71 m²
J	fürdőszoba	2,56 m²
K	W. C.	0,80 m²

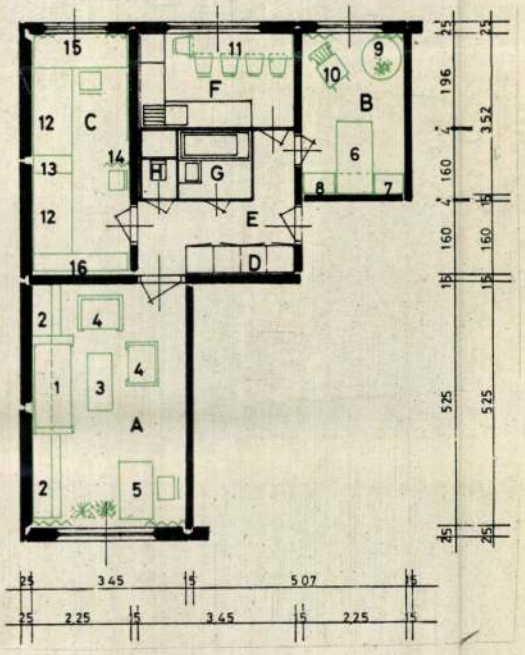

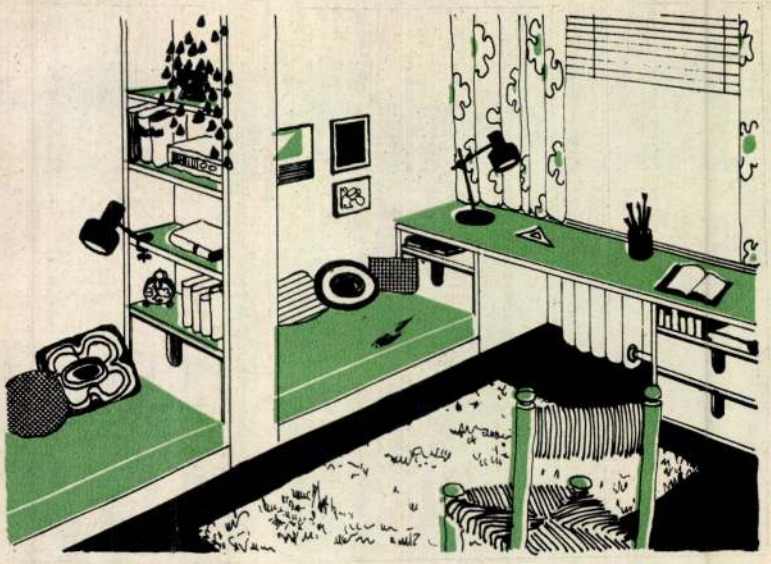

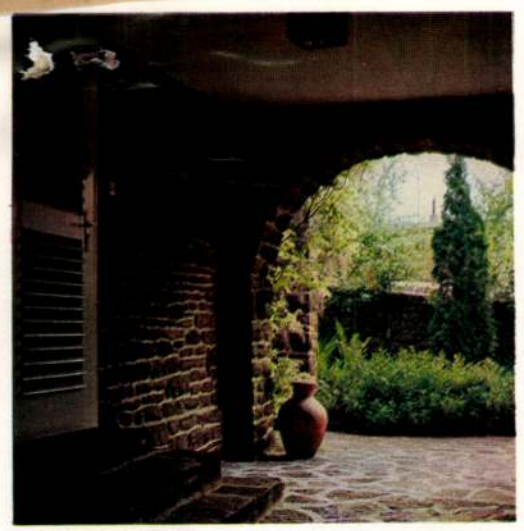

A bejárat felőli oldalon illatos glíciniabokor és a firenzei cserépedény fogadja a látogatót. Az épület hangulatát már a boltozatos átjáró meghatározza, megnyitva a kilátást a kerten át a Balatonra. Innen közelíthető meg a ház bejárata, innen jutunk a konyhába is

A konyha funkciója szerint két részre válik, de színei, azonos hangulatú tárgyai egységgé formálják. Régi szekrényből, polcokból készültek a konyha szekrényei, polcai. A piros bútorokhoz jól illik a vörösfenyő borítású hangulatos étkezősarok.

Buba asszony szobája két égtájra néző ablakaival, fehér falával világos és meghitt. Olaszos hangulatú a mennyezeten körülfutó csíkos vászonból készült keskeny drapéria. Függöny nincs az ablakon. A belátást nem kell meggátolni, a panorámát kár lenne takarni. A szobát a vendégszobával közös falon levő zöldmázas cserépkályha fűti

Az egyik bővítés során vált lehetővé a kényelmes, hangulatos vendégszoba kialakítása

A lugas nyárra kilombosodik. Gazdag termésének súlyát a pácolt gerendák tartják. Keleti fekvésű és így kánikulában, forróságban is kellemes itt pihenni

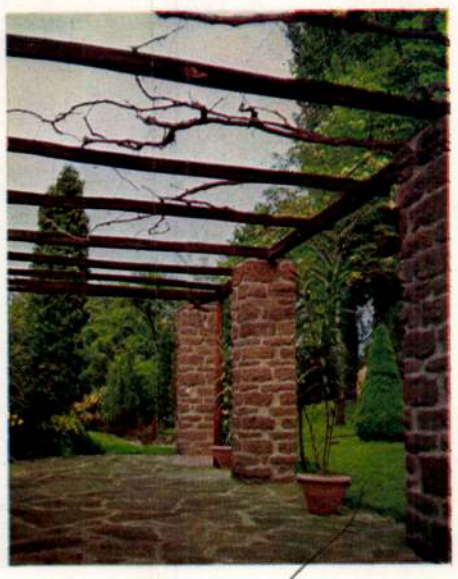

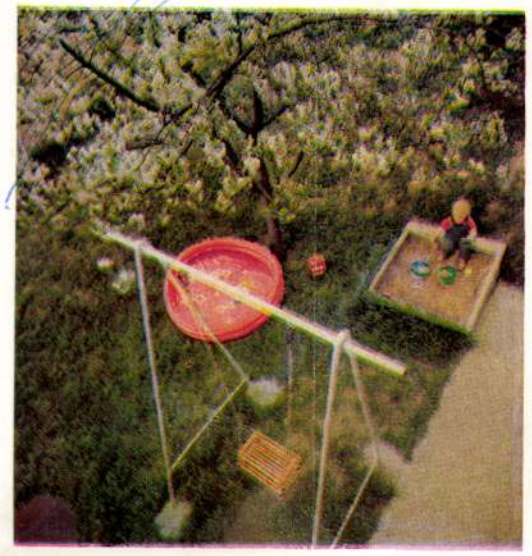

A kerti „gyermekparadicsom" a nagypapa tehetségét dicséri. A hinta is, a homokozó is házi gyártmány. A meggyfa lombja védi a játszóhelyet a tűző napsugaraktól.

A nappali büszkesége a kandalló-sarok. A mitológiai-bibliai alakokkal benépesített fali kerámia kompozició (Pázmándy Antal iparművész készítette ősi korongos technikával) legkisebb, de legkifejezőbb fülkéje Prometheust ábrázolja. A többiben Noé, Szent György, Mózes, Ádám—Éva stilizált alakjai teremtenek meghitt atmoszférát.

A beépített étkező általában négyszemélyes, illetve — nyitott asztal mellett — tizenkét fő részére kényelmes

A fürdőmedencét is magunk építettük. Fala 15 cm vastag vasbeton trikozálos simítással, Walkyd festéssel készült. A hullámfogó alatt durobax üvegcsőben gumi csatlakozó gyűrűvel és alumínium bilinccsel a falra szerelt világítást helyeztünk el, amely szórt fényt ad a ház homlokzatának is. (Elkészítését rajzon is bemutatjuk.) A tökéletes biztonság érdekében az égők transzformátoron keresztül kapnak 24 Voltos feszültséget. Üzembe helyezés előtt az egész berendezést villamosmérnökkel vizsgáltattuk felül

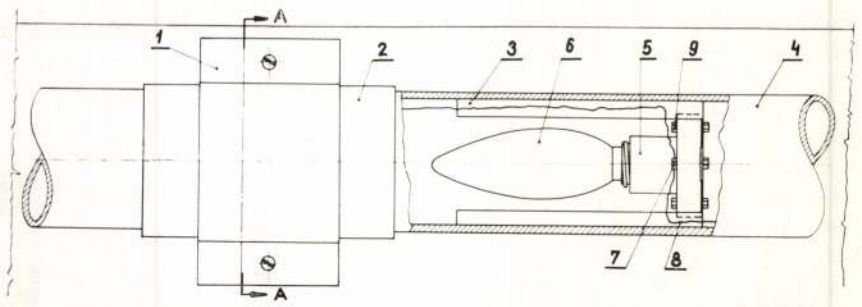

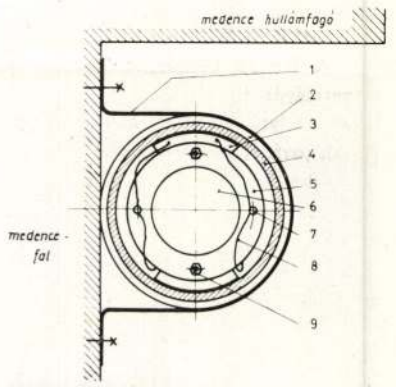

A-A

A világítást a hullámfogó alatt szereltük fel, 6 m hosszban. A bilincseket a 2 m hosszúságú durobax csövek találkozásainál, valamint az egész világító-vonal elején és végén alkalmaztuk. A lámpatestek egymástól 30 cm távolságra vannak, párhuzamos kapcsolásban. Az alumínium vezető lemezek azért szükségesek, hogy az izzókat a cső középvonalában tartsák és így azok ne hajolhassanak el. Az üvegcső elejére és végére gumi-bélésű műanyag zárósapkát tettünk. 1. alumínium bilincs, 2. gumi karmantyú, 3. alumínium vezető lemez, 4. durabox üvegcső, 5. porcelán foglalat, 6. izzó, 7. vezeték erősítő csavar, 8. elektromos vezeték, 9. alumínium vezetőlemez erősítő csavar

Borsos Miklós, Művészet, Budapest 1973. május.

Egry József születésének 90. évfordulójáról
megemlékező cikkünket
Hódolat Egry Józsefnek címmel
lapunk 26. oldalán közöljük.

1021

Borsos Miklós: Egry-plakett

1021

A négyökrös szekér

Verset legtöbbször *olvasni* és *hallgatni* szoktunk. Mondani — felnőttként — ritkábban, inkább csak sajátmagunknak. Verset *nézni* csak egészen kivételes alkalmakkor. Ha a költő olyan társszerzővel, illusztrátorral találkozik, akinek rajza nemcsak ékíti-díszíti a kötetet, de hozzá is nő, részévé válik.

Borsos Miklós, a szobrász — ilyen illusztrátor. Nem véletlen, hanem szinte természetes, hogy az új, jubileumi Petőfi-kötet illusztrálására is őt kérte fel a Szépirodalmi Könyvkiadó. Ebből az alkalomból kerestük most fel, a jubileum küszöbén, hogy illusztrátori munkájáról és Petőfiről faggassuk.

— Az illusztráció számomra nem kötelezettség, hanem lehetőség. Megkeresni az utat, a kulcsot egy költőhöz, rajzra fordítani a versét... Ha konkrétan jelenik meg a műben a gondolat — elvonatkoztatni; ha elvonatkoztatottan — földhöz kötni. Ezt tartom az illusztrátor irodalomközvetítő munkájában a legszebbnek.

● **— És mit jelentett Önnek, Petőfit illusztrálni?**

— Újraolvasást és újrafelfedezést.

● **— Szükség volt rá, hogy újra felfedezze önmaga számára Petőfit?**

— Tulajdonképpen nem. Erdélyi vagyok, szebeni.

záshoz a gyapjúta[illegible]sparná
rülközőt, a szalvétát. És ki ne fe
a catering úti olvasmányokkal is el
utasokat. Magyar és külföldi újság
koznak a liftkocsiban, amely a telje
mányt a gépre juttatja.

4. Persze azért a catering se tö
Mészi néni legalábbis — Mészáros
né brigádvezető — sok mindent lát
15 éves szolgálati ideje alatt. Példá
lékszik rá, hogy egyízben lemaradt
ről a kockacukor, s aznap keserű
volt a Prága—Amszterdam járat
nak.

5. A liftkocsi elindul. De mire m
zik a soronkövetkező géphez, a ka
viz asszonyai már tisztába tették
zetet. Tóth Jánosné irányítja a 3
álló csoportot, beosztottjainak t
6—10 éve fürdeti, porszívózza
Károlyt, Ilonát, meg a többieket.
— ahogy Tóth Jánosné mondja —
gyunk a gépekkel, mintha élőlény
nének. Mindegyiknek neve van, s
levegőben felismerjük őket.

6. A 34 asszony különben mind
zott targoncavezető. Gyalogosan m
birnának meg naponta 60—70 gépp
nyi a nyári forgalom. És a gépek
honnan jönnek, akármerre tartan
tán kell átadniuk az utasoknak.

7. Az ablaktisztítás megkülönl
munka, nem is vállalkozik rá m
A metsző szélben, s jó messzire a
nétől dolgozik az ablaktisztító, mi
préselte magát az apró ablaknyílá

8. És íme „Károly" indulásra k
portalanítva, megfürdetve, ellátva
és itallal. Nemsokára a levegőbe
dik. De azt már csak innen a földr
lik a kabinszerviz és a catering m

1972 DEC 16

VERSET NÉZNI

Borsos Miklós

— Petőfiről

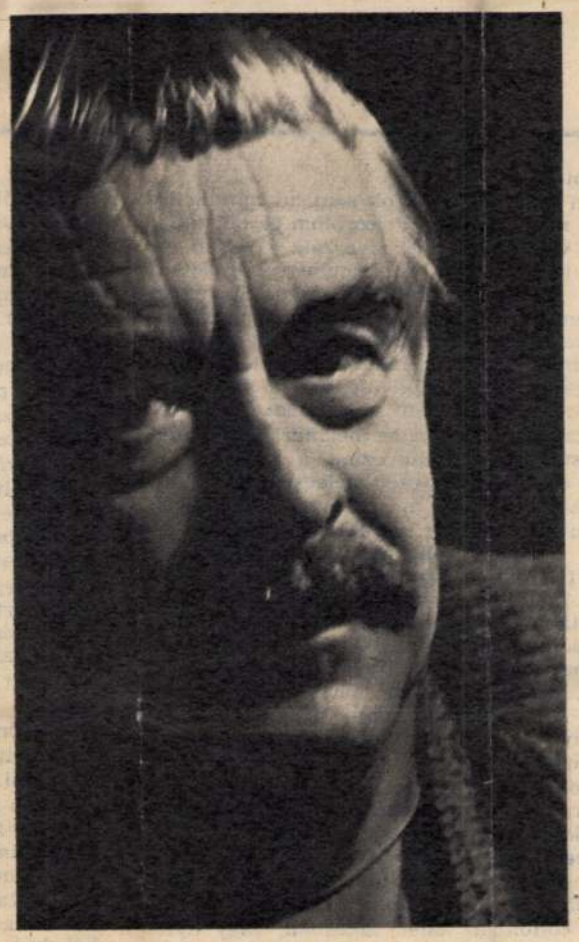

RÉDNER MÁRTA FELVÉTELE

Számomra Petőfi gyerekkoromtól élő alak, hozzánk tartozó. Segesvár közelében laktunk, egykori csatatereken játszottunk. Nagyanyám még sokat mesélt a holtat élőnek emlegető, messzeföldön eleven legendákról, az itt-ott felbukkanó ál-Petőfikről. A Feneketlen-tó, amelynek partján játszottunk, még sokszor dobott fel épen maradt, sókonzerválta honvédtesteket. A 48-as hagyomány éltető elemünk volt, és 48 Petőfit jelentette.

● — Emlékszem, önéletrajzában megemlíti, hogy Petőfi és Bem vízaknai találkozását őrizte egy kép a szülői házban . . .

— Nemcsak az a régi olajnyomat, az emlékezet is megőrizte nálunk Petőfit. A magyar gimnáziumban, ahová jártam, Petőfi nem tananyag volt, hanem eleven költészet. Szavaltuk a verseit, a Gotterhalte ellenében is, lázadva, büszkén. És hitetlenül is hittük, őriztük mi is a legendákat. Később azután a bencés gimnáziumban sikerült Petőfiről is tankönyvi szobrot formálni.

● — És azóta?

— Életem során többször is felfedeztem.

● — Amikor mintázta?

— Tulajdonképpen nem. Két Petőfi-érmem volt már régebben az egyik az Olcsó Könyvtár Petőfi-kötetének címlapján látható, amikor, vagy tíz éve, egy pécsi pályázat keretében belefogtam egy egészalakos Petőfi-szoborba, és akkor egyszerűen az emlékeimhez nyúltam vissza. Később, amikor a miskolci technikum előcsarnokában felállításra került portrén dolgoztam, az Escher Károly felfedezte daguerrotypia ihletett. Az ott látható, hiteles Petőfi-kép valósággal rákényszerített engem is — és mindazokat, akik ennek nyilvánosságrahozatala után Petőfi ábrázolására vállalkoztak, — hogy vállaljuk a költő fiatalságát. Addig minden próféta-Petőfi negyvenéves volt, ünnepélyes arcú, méltóságteljes nemzeti hős. A fénykép viszont megőrizte nemcsak tekintete szúrós lobogását, a szemfogak feszítette vonások markánsságát, de a nyak fiús vékonyságát is. Akkor, a mintázáshoz Petőfi arcát, most viszont a költészetét kellett önmagam számára újra felfedeznem.

● — Ha gyermekkorától olyan mélyen élt Önben Petőfi, talán nem is volt szüksége az újraolvasásra . . .

— Ha illusztrálni készülök, a legkedvesebb könyvemet is úgy olvasom, mintha életemben először találkoznék vele. Petőfinél ez olyan eredményt hozott, hogy számomra is valóságos reveláció lett.

● — Mennyiben változott meg az Önben élő Petőfi kép?

Tündérálom

— Ha egy szóval kellene válaszolnom, azt mondanám, hogy modernebb lett. Bár voltaképpen Petőfi és a költészete ugyanaz, csak én, az olvasó változtam. Többet és mást veszek észre a verseiben. A helység kalapácsát, ezt a valójában naivan egyszerű történetet is érdemes volt újraolvasni, hogy rádöbbenjen az ember, micsoda gazdagság van Petőfi egy-egy sorában! Olvasás közben szinte ízlelgettem a szavakat, egyszer-egyszer a feleségemnek is felolvastam, mert nem tudtam magamban tartani a felfedezés örömét. Költők között élek, nem idegen tőlem a modern költészet, de Petőfi újraolvasása arra tanított, hogy ez az a poézis, ami soha nem fog elévülni.

● — Melyik vers illusztrálása szerezte a legnagyobb örömet?

— Nem könnyű választani. A négyökrös szekérben az fogott meg, hogyan tud a költő a nagyon is földi realitásokból egyetlen képpel, gondolattal a csillagokba lendülni, azután visszahuppanni a földre. A magasságoknak ebben a földi megközelítésében éreztem a költő virtuózitását is. És rajzolás közben eltöprengtem azon, hogy Petőfi csak a maga közegében érvényes. Ezt a verset, de valójában még a János vitézt sem lehet — elmesélni.

● — Csak illusztrálni?

Borsos Miklós bólint. Felbátorodva kérdem:

● — De azért az elbeszélő műnek, költeménynek mégis könnyebb megragadni rajzban a lényegét, mint a lírának?

— Ez nagyon egyszerű lenne — Borsos Miklós elnézően ingatja a fejét. — Valójában Ady-költészete — csupa rajzolni való! Grafikus szempontból ihletőbb, mint József Attila. Én, ha lírai alkotáshoz szánom a rajzot, sokszor teljességgel elszakadok a versszakoktól: a hangulatot, a gondolatot törekszem kifejezni.

● — Mire gondol, amikor azt mondja, hogy „él bennem" a költő?

— Talán csak egy hasonlattal felelhetnék. Hogy amilyen természetes, létéhez tartozó a gyermek számára az édesanyja, és igazában csak a hiánya ébreszti rá, hogy élete minden helyzetében, tudva-öntudatlan vele volt — olyan természetes számomra a Petőfi-élmény.

Föltámadott a tenger

● — Írt-e valaha Petőfiről?

— Mintáztam, illusztráltam, és egyszer életem során beszéltem is róla. Az ötvenes években az Iparművészeti Főiskolán váratlanul rámbízták a március 15-i ünnepély szónoki tisztét. Fogtam, leakasztottam műterem faláról az Escher Károlytól kapott bekeretezett Petőfi daguerrotypiát, és levittem magammal a tanítványaim közé. Feléjük fordítottam, és miután a nemzeti ünnep alkalmából üdvözöltem őket, azt mondtam: ezúttal most nem a forradalmárt szeretném nektek felmutatni, aki tragikusan és feleslegesen meghalt, hanem az élő Petőfit, akit lehet és érdemes követni. Azt a Petőfit állítottam a diákjaim elé példaképül, aki hányatott ifjúságának nehéz körülményeit legyőzve, huszonöt éves korára megtanult annyira franciául, hogy hathatott rá a forradalmi líra; angolul, hogy Shakespeare-t fordíthatott; aki korának szintjén levő, komoly és egyetemes műveltséggel rendelkezett, és huszonöt éves korára, márciusig, megalkotta az életművét. Ezt a Petőfit állítottam a diákok, a holnap alkotó értelmisége elé, cselekedetekre buzdító példaképnek.

Földes Anna

KOLOZSVÁRI GRANDPIERRE EMIL:

AZ UTOLSÓ HULLÁM

REGÉNY

15

Létem, ami a megélhetés területét illeti, tökéletlenül határozta meg tudatomat. Más tekintetben azonban a függetlenség érzetének hatására alakult a jellemem, szellemi és erkölcsi habitusom, rám nézve egyáltalán nem kedvező módon. Már csak azért sem, mert kiríttam az általános képből: egy taknyos, aki az „alázatos tiszteletem" posványában határozott véleményt mer nyilvánítani köztiszteletben álló személyekről, legendákról, irodalmi, politikai, tudományos áramlatokról; egy taknyos, akinek olyan biztos a fellépése, szilárd az öntudata, mintha gyára, világhíre, miniszteri állása vagy földbirtoka volna. Ez voltam én, nem ilyen végletesen, nem ilyen egyértelműen, hanem zökkenőkkel, döccenőkkel, félrelépésekkel, kihagyásokkal, de alapjában mindenképpen független, amennyire emberileg az adott társadalomban bárki független lehetett. A függetlenség érzetének jóvoltából váltam úgyszólván immunissá a szellemi járványokkal, divatokkal szemben.

Hadd kezdjem a nemzeti önismeretet megtévesztő, a nemzeti öntudatot meghamisító legendákkal, mivel hogy leggyorsabban és legtökéletesebben ezektől függetlenítettem magam. Az a falmelléki, félárbocra eresztett, féllángon pislogó, féltudatos életforma, mely a középosztály sajátja, a maga el nem ismert, de megsejtett történelmi elégtelenségére a paraszt romantikában, a baka romantikában és a góbé romantikában keresett kárpótlást.

Négy évemet nyelte el a második világháború. E négy esztendő vezérmotívumában mindegyre a magyar baka alakja bukkant föl, mintegy középpontjában a rárányított reflektoroknak, melyeknek fénye hízelgőn simogatta körül. A magyar baka így, a magyar baka úgy, de legfőként:

— Majd a magyar baka!

Önként maradtam legénységi állományban, köztük csináltam végig a háborút, a magyar bakák között, jó és rossz tulajdonságaikat egyformán ismerem. De ismerem azt a mítoszba burkolódzó tehetetlenséget is, amelybe a tisztikar menekült.

A háború idején Magyarország legfüggetlenebb írója voltam, mindenesetre annak éreztem magam. Szereztem lakást, berendeztem; négy regényem jelent meg, nem számítottam a beérkezettek közé, a legjobb úton voltam viszont, hogy beérkezzem. Írásaimat egy sereg folyóirat, hetilap, újság közölte, Baumgarten-díjat kaptam. Élvezhettem volna az életet. Mégis egyre többet foglalkoztatott, hogy kivándorlok Franciaországba.

Cs. Szabó László előtt megpedzettem a tervet.

— Mibul? — kérdezte a pesti humor éppen divatos nyelvén.

Több mint ötezer pengőt raktam félre, hát abból.

— És miért?

Egyetlen ok soha, több ok sem ad mindig elfogadható magyarázatot. Felsorolom az okokat.

Doktori vizsgámtól 1939 tavaszáig egyetlen rohanásban telt az időm. Évek mulasztását kellett pótolnom. Nem fulladtam ki, miután azonban célba értem, s a pillanatnyi szélcsendben körülnéztem, élesebben láttam mindazt, amit már láttam, ami miatt szenvedtem, amit elítéltem, büszkén a fogásaimra, a triblizéseimre, s most arra kellett ráeszmélnem, hogy nem lelem a helyem.

Hányattatásaim közepette megmaradtam vidékinek, kisvárosinak, hiányoztak a gyökerek, a közvetlen emberi környezet melegsége és otthonossága. Apai és anyai ági rokonok éltek ugyan Pesten, szívesen láttak, bármikor toppantam be hozzájuk; javarészt magányba süllyedt öregek, akik már félszemmel sem pislantottak a külvilág felé. Nem melegedtem meg, a nálam lényegesen idősebb, fiatalabb rokonoknál sem, ők sem dugták ki a csápjaikat, belefeledkeztek a gondjaikba, céljaik megközelítésébe. Ugyanazok az arcok, gesztusok, ugyanaz a haboskávé, ugyanazok a kérdések. Ahány lakás, annyi zsákutca, ahány ablak, annyi kilátás a lichthofra, a szomszéd tűzfal sivárságára.

Ismerősöket bőven szereztem, de nagyon szűk körből. Írókhoz, szerkesztőkhöz, kiadóvállalati tisztviselőkhöz közeledtem azaz egyazon emberi tenyészethez. Először az ő társasági életüket ismertem meg. Eleinte élveztem, hogy Babits Mihállyal, Nagy Lajossal, József Attilával, Márai Sándorral töltöm az estét, lakásban, vagy nyilvános helyen. Rövidesen kiderült, hogy a szellemi menü ugyanaz, ha a kávéházi törzsasztalhoz kucorodom, ha részt veszek a szerkesztőségi megbeszélésen, vagy ha magánlakásba vagyok hivatalos. Ugyanazok a személyek s nem azonos, de ugyanabból a körből vett témák. Eszembe sem jut tagadni, hogy rengeteget profitáltam ezekből az ismeretségekből, tudatában voltam, hogy nem lehetek meg nélkülük. Annak is viszont, hogy társasági igényemet, törekvésemet az élet megismerésére, az intellektuellek beltenyészetre alapozott társasága nem elégíti ki. Minthogy nem is elégítheti ki, hiszen az írók az élet tolmácsolói, magam ugyancsak tolmácsolásra készültem, ahhoz pedig minél többrétű, minél gazdagabb nyersanyagra volt szükségem.

Nem szélhámos kalandot kerestem Franciaországban. A célom az volt, hogy megtelepedjem, gyökeret verjek, egzisztenciát teremtsek. Nem ingyen; munkával. Éspedig miután megszilárdult a helyzetem, a nyelvtudásban megerősödtem — írni akartam.

Úgy számítottam, egy félév bőségesen elég ahhoz, hogy becserkésszek egy nőt, aki munkához juttat. Lehet zöldséges kofa, ha csak egy kicsit is tetszik, feleségül veszem. S fütyürészve trógerolom neki az árut, hónapokig, esetleg évekig. Aztán majd meglátjuk. Fontos az, hogy az elején a legmocskosabb munkától se riadjak vissza.

A célt igen, az eszközöket távolról sem határoztam meg világosan. Megfelelő hadszíntér valamilyen szerény, eldugott nyaralóhely lett volna, ahol észrevesznek, számon tartanak, mint Épinalban, ahova a terv gyökerei nyúltak. A zsebem [illegible] ugyancsak ez a megoldás felelt volna meg. [illegible] ötezer pengő Magyarországon. [illegible] számított, a divatos francia [illegible] gélhettem volna belőle. [illegible] az ilyen helyeken tö[illegible] os hozományvadászok, az[illegible] él-hámosok, házasságszédelgők, [illegible] is beszélve a stricikről. Akarva-akar[illegible] ilett volna vennem velük a harcot.

Hosszas habozás után, hogy Saint Tropez-be, Deauville-be, Nizzába, Cannes-ba vagy Mentonba utazzam-e, végül a Saint Nazaire-i öbölben fekvő La Balle mellett döntöttem. Felfoghatatlan, hogy miért, a céljaimnak ugyanis legkevésbé sem kedvezett: fürdeni ritkán lehet, mert az Atlanti-óceán vize hideg, gyakran fúj a szél s olyankor mindenki bezárkózik. Alighanem re-

génybe[illegible]
dőhely[illegible]
után t[illegible]
Sük[illegible]
vénye,
tenger[illegible]
leheletét az arcomon.

Körülbelül ezt mondtam el Cs. Szabó László[illegible]nak, rádióbeli elegáns szobájában, nem ilyen tüzetesen persze, de kétségkívül világosan.

Cs. Szabó Lászlóból az események általában idézeteket fakasztottak:

— Erről a titokzatos vonzásról Coleridge kiváló költeményt írt, „Az öreg tengerész"-t. Ha elkerülte volna figyelmed, az „aged" szó ebben az esetben a figura ősiségére, mítikus voltára utal. Szabó Lőrinc fordítása nagyon szép.

Még egy-két irodalmi utalás, majd Cs. Szabó visszatért a jelenbe. Arcán jóindulatú mosoly, kissé mindig felsrófolt hangját meglágyította a segítő szándék:

— Mit szólnál hozzá, ha elhelyeznénk a rádióban?

Kérdőn néztem rá.

— Néhány hónap múlva már véglegeset tudok mondani.

Utóbb bebizonyosodott, hogy amit mondott, komolyan gondolta. A távoli lehetőség nem illett a terveimbe, csak zavart volna, ha foglalkozom vele. Szomjaztam a tengerre, a vágyban az elprédált fiatalság kísértett vissza, a megvalósíthatatlan buzgólkodás, hogy ami örökre elveszett, abból bár néhány darabot, megmentsek. Egyszer már lett volna alkalmam tengeri fürdőhelyen nyaralni, épinali szerelmem, Francette hívott meg a családhoz Toulon mellé. Nem élhettem a meghívással, nem volt se nyári ruhám, se zsirardi kalapom, se tenisznadrágom, se szandálom. Most viszont gazdagon felszereltem magam ruhákkal, cipőkkel, batiszt ingekkel, nyakkendőkkel. A vízumot már belenyomták az útlevelembe.

Szőnyi Gyula rajza

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Pest M H

1974 JAN 17

Ma lenne nyolcvanéves

1021

Borsos Miklós Szőnyi-érméje

A Szőnyi Múzeum a névadó művész alkotásain kívül nem egy kortársától is jelentős munkával rendelkezik, éspedig nem csupán festőktől, vagy grafikusoktól, hanem a művészet más területein működő alkotóktól is, így szobrászoktól, keramikusoktól stb. Talán mondanunk sem kell, hogy elsősorban barátok alkotásairól van szó, vagy egykori, ma már mesterré lett tanítványok munkáiról, olyanokéiról, akik vagy magániskolájába jártak annak idején, vagy a Képzőművészeti Főiskolán voltak növendékei, ahol később hosszú ideig tanított.

A legszebb, legérdekesebb művek természetesen a vele nagyjából egykorú kortársak kezéből kerültek ki, azokéból, akik rendszerint szűkebb baráti köréhez tartoztak, s nem egy esetben munkatársai voltak, akár a főiskolán, akár valamelyik művészeti szervezetben, vagy valamilyen művészeti akció megoldásában.

E munkák közül különös érdeklődésünkre tarthat számot egyik legkiválóbb szobrászunk, Borsos Miklós érméje, egyrészt azért, mert Szőnyi Istvánt ábrázolja, másrészt azért, mert az egyik legkitűnőbb portré s alkotói jellemzés, melyet a művészről készítettek. Az öntött bronzérem Szőnyi 60. születésnapjára készült, s mintegy tisztelgés volt a barát és művészkolléga részéről a kiváló életmű előtt, melyet Szőnyi hatvanadik életévéig létrehozott.

Erre utal az érem remekül megoldott hátlapja, mely a művész műtermét örökíti meg, azzal a festőállvánnyal és azzal az ecset- és szerszámtartóval, mely ma is megvan. Az állvány mögött falnak fordított vásznak állnak, utalással Szőnyi termékenységére, a falon, keretben, kompozíció, az mellett babérkoszorú, benne a 60-as szám, mely bizonyítja, hogy születésnapi hódolatról van szó, s ez a hódolat a művésznek, a kiváló festőnek szól, kinek az állványon látható újabb képe, a Csónakok, töretlen alkotókedvről és ragyogó festőtehetségről tanúskodik. Ez a kompozíció, persze, nem valóságos Szőnyi-kompozíció: Borsos Miklós a művészre jellemző motívumokból, a rá jellemző felépítésben és felfogásban hozott létre egy valóban Szőnyiének tűnő képet, meghozzá kitűnő megoldásban, ahogy különben kitűnő az egész hátlap megoldása. A téma — parthoz kötött csónakok, a Duna vizével, s a túlparti hegyvonulattal — egy további utalás is, éspedig arra a tájra, ahol Szőnyi élt, alkotott, a második világháború után végérvényes letelepedésre szánva el magát, s amely legfőbb ihletője volt művészetének: Zebegényre, a zebegényi Duna-partra, melyet olyasok képen, karcon örökített meg azóta, hogy 1923-ban először odakerült.

Borsos az előlapon a művész arcképét adja, mellkép formájában, felsőtestét kissé oldalra fordítva, fejét teljesen profilból láttatva, éppen kiegyenesedőben, ahogy alaktartását megszoktuk. Összehúzott szeme, szájának kissé el-, s előreszorítása, arcráncainak koncentrikusan a száj felé torlódásával a figyelemösszpontosítás Szőnyinél oly gyakran tapasztalható állapotát tükrözi. Az alkotói éles megfigyelés és alapos mérlegelés ül ki nézésére, arcvonásaira, míg tartásában az az öntudat fejeződik ki, mely élete végéig jellemezte meg nem alkuvó lényét. Határozottság, energia, lelki biztonság, a tehetségébe s képességeibe vetett hit sugárzik alakjáról, megjelenéséből. Eme kitűnő emberi, művészi tulajdonságok hordozója ugyanakkor a munkás hétköznapok egyszerűségével s közvetlenségével jelenik meg: műtermi háziassággal, kigombolt ingben, festőkabátban, az életét szinte állandóan munkában töltő ember magától értetődő, célszerűségi okokból következő öltözködésbeli megszokásával.

Mindez nemes nagyvonalúsággal kerül elénk a 9.9 centiméter átmérőjű érmén, melynek köralakját szépen, kiegyensúlyozottan tölti ki a művész alakja, a két oldalt elhelyezkedő rövid, lényegre szorítkozó felirattal és Borsos monogrammal: SZŐNYI ISTVÁN 1954. BM.

Horváth Béla

1938. január 16-án (a sorsolás előtt pontosan 36 évvel), akkor 6:0 volt az eredmény.

ték

...or a hóban

...től, Hamza pedig, aki oly sokszor segítette ki a csapatot, szögre akasztotta cipőjét.

Jelenleg 24-en gyakorolnak:

Rétfalvy, Boda, Szalisznyó, Kocsis, Cseh, Lendvai, Zátonyi, Kresják, Oláh, Halmi, Dobozi, Karcsú, Liptai, Kabak, Pintér, Csurgai, Zágon, Tóth, Vigh, Varga, Zsagony, Fekete, Jurás, Lesti.

A legutóbbi szakosztályvezetői értekezleten megerősítették a vezetőséget. A szakosztály elnökévé Szalisznyó Lászlót választották, ügyvezető elnök pedig Molnár János lett. A szakosztályvezető továbbra is Junó Ferenc, az intéző pedig Türei Benő. Az összejövetelen meghatározták a közeljövő feladatait.

Ungurcán László

...gyebajnokkén... döllői Vasas. ...ból Vecsés b... labdarúgókná... pő mellett e...

Kos...

Tavaly n... férfi csapat... Autó és a ... GEAC azon... jegyet válto... ba, idén az NB III-ban játszik, ahol hat férfi és négy női együttesünk található. A férfiaknál a Nagykőrösi Pedagógus, Nagykáta, GEAC, Dabasi Fehér, Akác Tsz, Kossuth KFSE, Monor. A GEAC, Nagykőrös, Nagykáta és Monor női együttessel is rendelkezik.

Kézilabda

A csömöri férfi együttes csak egy évig játszott az NB ... Építők visszalépett. Így az ... II-ből kiesett Ceglédi Építők, valamint Kocsér szerepelt az új osztályban, míg továbbra is az NB II-ben játszik a Bem SE.

És még...

Gyeplabdában a Gödöllői Vasas továbbra is a „kiesésmentes" NB I-ben játszik.

Amire kevesen számítottak

A szovjet asztalitenisz-válogatott Moszkvában Európa Liga mérkőzésen fölényes, 5:2 arányú győzelmet aratott Svédország ellen. A hazaiak mindvégig kezükben tartották az irányítást. A svédek vereségével érdekesen alakult az Európa Liga állása, hiszen a vesztett pontokat tekintve egyformán áll a magyar, a svéd és a szovjet csapat.

— *Ezzel a váratlan eredménnyel számunkra felcsillant a remény, hogy akár az első helyet is megszerezzük* — mondta a hír hallatán Horváth Tibor, a szövetség főtitkára. — *A Liga-szabályok értelmében ugyanis azonos pontszámnál a mérkőzések aránya dönt, s talán kedvezően alakul a további szereplésünk. Igaz nem lesz könnyű dolgunk, mert március 13-án Moszkvában a szovjet válogatott ellen játsszuk utolsó mérkőzésünket, ugyanakkor a svédek a gyengébb képességű angolokkal találkoznak. De minimális győzelemmel is másodikok lehetünk.*

Portisch és Petroszjan

Palma de Mallorcán Portisch Lajos a szovjet Tigran Petroszjannal játszik a világbajnokjelöltek páros mérkőzéseinek negyeddöntőjében. A képen: Portisch (balra) és Petroszjan megérkezésük után.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
PEST M
HIRLAP
1973 MAR 28

Borsos Miklós szobrászművész

1021

Életünk minősége

Rádiós beszélgetés Gödöllőn

A TIT és a Magyar Rádió közös műsorának második részét hétfőn Gödöllőről közvetítették. Az *Életünk minősége* sorozatban ezúttal a mai magyarországi *életmódról* beszélgettek a „konferencia" résztvevői: *dr. Eke Károly*, a szerkesztő-műsorvezető, s a vendégek — *Lázár György* munkaügyi miniszter, *Borsos Miklós* szobrászművész, *dr. Pethő György*, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem rektora, *Lengyel Zsuzsa*, az egyetem filozófiai és tudományos szocializmus tanszékének vezetője, *Hortobágyi Tibor* egyetemi tanár, a TIT biológiai választmányának elnöke. A vitába bekapcsolódtak az egyetem hallgatói is, jelen voltak Pest megyei értelmiségiek, tsz-vezetők és részleteket hallhattunk az előző, debreceni adás után írt levelekből is.

Lengyel Zsuzsa arról beszélt elsőként, hogy az *életmód* meghatározása hiányzik, s a műsor is csak egy-egy részletét közelítheti meg, felsorolhatja azokat a tényezőket, amelyek együttesen kialakítják az életmódot: az anyagi javak kínálta lehetőségek mellett a társadalmi, politikai tevékenységet. Hangsúlyozta, hogy az adottságokat az emberi *tevékenység* egészíti ki — végül is az *ember dönt arról; hogyan él lehetőségeivel*, mire használja azokat.

Borsos Miklós a művész problémájáról beszélt, és művészien fogalmazott: *az emberek megfeledkeznek az időről.* Arról, hogy az ember elsőrendű „feladata", hogy teljessé tegye véges életét. A műsor talán legemlékezetesebb, legmélyebb gondolatsora az „egyetlen és egyszeri" emberi élet „kihasználására" figyelmeztetett. S közvetve arra is, hogy az ember előrelátó, tervező lény, de mindenkor a jelenben kell élnie, hogy a jelenidejét nem pocsékolhatja el, nem árulhatja el semmiféle illúzióért, emberidegen, élettelen szimbólumokért.

A nevelésnek nemcsak az anyagi dolgokkal kellene foglalkoznia — idézte a műsor Pablo Casals gondolatát.

Lázár György ellenezte az anyagi és a szellemi javak szembeállítását, s megismételte, hogy az anyagi javakkal gazdálkodó emberen múlik, megelégszik-e a „gyomor örömeivel" vagy *igényei másfelé is eljuttatják.* Lehetőségeket kell biztosítani — minél szélesebb rétegeknek —, anyagi lehetőségeket és szellemieket egyaránt, mert egyik vagy másik hiánya csorbítja, visszaszorítja az ember egész életmódját. A magasabb rendű életmód megteremtésének fontos követelménye a feladatok biztosítása — hallottam örömmel a következtetést.

Az életmódról folytatott vita szinte rövidnek, erősen visszafogottnak tűnt, hiszen annyiféle út, töprengeni való kínálkozott még. A gödöllői Agrártudományi Egyetem tanárai és hallgatói szeretettel és lelkesen biztosítottak „otthont", teremtettek helyszínt, légkört a beszélgetés számára.

Holnap, csütörtökön 9 órakor a Kossuth-adó újból sugározza e műsort. A folytatásra — az *Életünk minősége* sorozat harmadik adására — két hét múlva kerül sor: Pécsett beszélgetnek majd *Státusszimbólumok ma* címmel.

Levendel Júla

...nmel ...fizetni

...tok számát

kereskednek, rá sem lehet fizetni.

A beszerzés

A termelőszövetkezetek és fogyasztási szövetkezetek közös vállalatának igazgatósága a napokban vitatta meg az idei tervjavaslatot, amelyet hamarosan az igazgató tanács elé terjesztenek jóváhagyásra. Ebből kitűnik, hogy a felvásárolandó árut, idén is, zömmel tagszövetkezetekkel kötött szerződések révén szerzik be, s február 1-ig már 1451 vagon burgonyára, 3396 vagon zöldségre, 1016 vagon gyümölcsre szerződtek.

A vállalat termékértékesítési szerződéseiben különböző termelési szolgáltatásokat vállal idén is. Gondoskodnak például a tagszövetkezetek számára szükséges zöldségvetőmagvakról, a nagy hozamú új fajták elterjesztése érdekében néhány tsz-nek kísérleti termesztésre is adnak szaporítóanyagot.

Segítik a termelést

Beszerzik a primőrtermesztéshez szükséges fóliát, alumínium vázat, fűtőberendezést

Felmentés, választás a ráckevei járási pártbizottságon

A mai nappal megvált eddigi funkciójától *dr. Dobrai Lajos*, aki 1968 óta töltötte be az első titkári tisztet a ráckevei járási pártbizottságban.

Érdemei elismerésével és méltatásával mentette föl beosztásából a járási pártbizottság. Dr. Dobrai Lajost a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter az Országos Halászati Főfelügyelőség főigazgató-helyettesének nevezte ki.

A ráckevei járási pártbizottság ugyancsak legutóbbi soros ülésén első titkárnak választotta *Jónás Zoltánt*, az MSZMP Pest megyei bizottságának tagját, a dunaharaszti gimnázium igazgatóját.

A tavalyinál jobb vetőmagellátás

Vetik már az árpát

Ülésezett a MÉM operatív bizottsága

Kedden a MÉM-ben ülést tartott a mezőgazdasági munkák szervezésére létrehozott operatív bizottság. Megállapította: mivel az idei tél az átlagnál sokkal kevesebb csapadékot hozott, különösen nagy jelentősége van annak, hogy a gazdaságok még az ősszel a kijelölt terület 95 százalékán elvégezték a mélyszántást. (Az a kevés csapadék ugyanis, mely az elmúlt hetekben hullott, a kellően megmunkált földeken jobban hasznosul.) Januárban és februárban volt lehetőség arra, hogy az elmaradt mélyszántást befejezzék: a kedvező

Vetőmagból is kielégítik a megrendeléseket, néhány növény kivételével. Tízezer tonna tavasziárpa-vetőmag az idei készlet, ebből nyolcezret rendeltek meg és hétezer tonnát le is szállítottak a termelőknek. Az Országos Vetőmagtermeltető és Értékesítő Vállalat kellő zabvetőmag termesztésére kötött tavaly termeltetési szerződést több gazdasággal, a termés azonban a vártnál rosszabb volt, és így kevesebb vetőmag jut a megrendelőknek.

A legújabb, rövid tenyészidejű hibridekből még nin...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 DEC

Könyvvilág

Borsos Miklós

1021

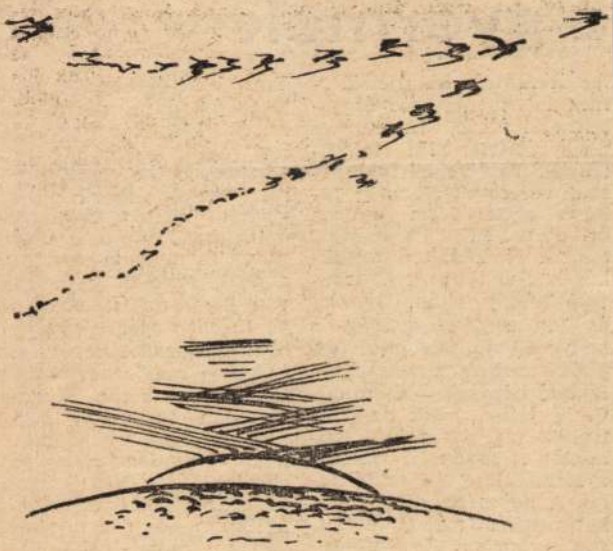

Borsos Miklós illusztrációja Simon István: Örök körben című kötetéhez (Szépirodalmi)

Mese a gyermek

Az átváltozás költője Kormos István; játékos és játékra ingerlő, nevető és megnevettető. Ha felnőtteknek írott versei talányosak, verses meséi még inkább azok. Nem mintha érthetetlenek volnának, hanem a könnyed formákat kísérő több arcot mutató bűbáj okán. Igazság és hamisság, szorgosság és henyeség, jó szív adta segítőkészség és kevélységből fakadó irigység — és mindvégig játék, játék az, ami tizenöt meséjét a legkisebbektől egészen a felnőtt műélvezőkig kedveltté teszi. A népmesei motívumokat, a késleltetés és furfangos erőpróba legkülönfélébb változatait kipróbáló költő mesehősei határokat nem ismerve hágnak át mindenfajta Rosszon, hogy megérkezésükkel a tisz-

Tiriri, a királyt megnevettető és jókedvre derítő muzsikás kismalac toborozta had (nyúl, kisborjú, kiscsikó, kecskegida) valódi vezére. Az ő szigorú pillantásától szalad haza ig *A hetvenkedő sün* megszégyenülve és magába roskadva, s neki, egyedül csak neki van joga az *ítéletre: A kártyázó egerek* széjjelhussantására, *A kevély kiskakas* megleckéztetésére. Őérette — s ezt Kormos kiválóan tudja — hajlik meg az égbe nyújtózott fa, hogy *A nyulacska csengője* elérhetővé váljék: fejsze, kő, gémeskút, ember, bika, pulikutya várja a tulajdonképpeni mesehős kondította harangocska feloldó szavát. Amelyet, ha csak egy rándítással, lábujjhegyre állva ér is el, de ez az ágaskodás — a mese vilá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1968 DEC 11

Borsos Miklós

1021

5

Száztíz kisplasztika, hatvankét modern váza

Az iparművészet és közönsége

Ötezer művészi tárgy, félezer művész, aztán rajongók, műértők, szobát berendező falusi asszonyok, avagy sznobok, — mindez együtt a Képzőművészeti Alap pécsi képcsarnoka. Kiállító terem, ahol árusítanak is, — de nem hagyományos értelmű üzlet. Több annál: közvetítő a művészet és a közönség között. Reklámra nem szorul, itt „a jó bor a cégér", a műalkotásoknak hírverői. De arra jó, hogy lemérjünk egy s mást: mit alkotnak ma a képzőművészek? Mit kíván tőlük a közönség? Nemzetközi viszonylatban hol tartunk az ipar- és képzőművészeti tárgyak színvonalával? Milyen a snob, milyen a laikus és milyen a műértő ember?

A pécsi Kossuth utcai képcsarnokban tehát félezer képzőművész ötezer alkotása található. Csak néhány szám: 900 rézkarc, 560 festmény, 110 kisplasztika, csak modern vázából 62 féle. A számok persze keveset mondanak, a szépséget nem könnyű leírni, mindezt látni kell. Egy biztos: az iparművészet kissé jobban a gyakorlatiasságra, a köznap használhatóságra is törekszik, tehát arra, hogy minél szélesebb rétegek mindennapi eszköze, dísze legyen. Ezt mutatja a közönség igénye is, ami már könnyebben leírható. Például, ma már művészi fatálcával veszik a kerámia tekeréskészletet, mégpedig fakanálkákkal. A könyvet sokan bőrtokba téve olvassák, hasonlóképpen használják a jegyzettömböt is egyre többen. A rézkarcok alkotói közül valószínűtlenul Borsos Miklós a kedvenc, kisplasztikában Pátzay, újabban Antal Károly, aki a budai Julianus barát szobrot, valamint a Pécseti most felállított Kőrösi Csoma Sándor szobrot megformálta. A kerámia? Abban Gorka, aztán Bod Éva és Kiss-Roóz műveit szeretik. Sokan vesznek egyedi bútort, íróasztalt, könyvespolcot, előszobafalat, zsúrasztalt, habszivacs szkáj faliszőnyegeket.

De nemcsak a hazai közönség igénye mérhető le a képcsarnokban, hanem a külföldieké is, továbbá ezen keresztül a magyar képzőművészet színvonalának nemzetközi értékelése, legalább is a nagyközönség szintjén. Mégpedig biztató eredménnyel. A pécsi képcsarnokból vittek már Ausztráliába is tárgyakat, Bécsbe sokszor naponta hármat. Úgy látszik, elsősorban a modern magyar ötvösművészet népszerű külföldön, mert a turisták többnyire ezt keresik.

S a nézők, a vevők? Három féle van belőlük: laikus, snob és műértő. A snob megjátssza a szakértőt, de nem egyszer kinevetteti magát. Van egy vidéki orvosházaspár, rendszeresen bejár a képcsarnokba, de mindenre azt mondja, hogy ezt már látta Pesten, meg is vette ott. Arra nem gondol, hogy ezekért a tárgyakért kár Pestre utaznia, itt is ugyanaz van. Legtermészetesebbek a laikus vevők. Két év óta sok van belőlük, főleg falusi asszonyok. Ők természetes egyszerűséggel hivatkoznak a szomszédasszonyra, aki itt vett valamit, avagy a fiukra, aki szerint nem való már fénykép a falra. Aztán igen kedvesek az idős, s eléggé műértő városi nyugdíjas asszonyok, akik nagyon kihasználják a részletkedvezményt. Egyébként sehol sem ilyen könnyű a részlet, csak személyi igazolvány kell hozzá. Az igazi műértők persze sokat válogatnak. Ez a helyiség mindenesetre valóban közvetítő a képzőművészet és a közönség között.

F. D.

Utolsó forduló az NB I-ben

Konrád a válogatott

Edzőváltozások

A labdarúgó NB I. csapatai a végső hajrához érkeztek. A hét végén az utolsó forduló mérkőzéseit játszák csapataink. A Pécsi Dózsa Székesfehérváron a Videoton elleni találkozóval fejezi be az idényt. Az utolsó forduló további mérkőzései: Honvéd—Csepel, Bp. Vasas—Tatabánya, Dunaújváros—Újpesti Dózsa, MTK—Szombathely, Győr—Ferencváros, Szeged—Egyetértés, Diósgyőr—Salgótarján.

Csütörtökön tizenegy órakor az MLSZ-ben értekezletet tartanak a válogatottak téli portyájával kapcsolatosan. A következőket hívták meg az illetékesek:

Újpesti Dózsa: Káposzta, Noskó, Solymosi, Dunai III., Bene, Dunai II., Göröcs, Fazekas, Nagy L., Szentmihályi, Zámbó, Juhász, Bánkuti. — Ferencváros: Novák, Páncsics, Juhász, Rákosi, Szűcs, Albert, Szőke, Branikovits. — Vasas: Ihász, Farkas, Puskás, Mészöly, Müller, Menczel. — Bp. Honvéd: Bicskei, Kelemen. — MTK: Dunai, Sárközi. — Diósgyőr: Tamás, Szurgent. — Szombathely: Szarka, Halmosi. — Szeged: Pusztai, Kozma. — Csepel: Fatér. — Győr: Keglovich. — Salgótarján: Szalai. — Videoton: Karsai. — Pécs: Konrád.

Az Újpesti Dózsa—Győri Vasas ETO mérkőzésen, melyet 5:1 arányban nyert az Újpest a második félidő 85. percében Dunai II. Antalnak, a tavalyi és minden bizonnyal az idei magyar gólkirálynak sikerült berúgnia csapata 100. gólját. Erre a teljesítményre utoljára 14 évvel ezelőtt volt példa, s akkor a századik gól szerzője azon az emlékezetes Bp. Honvéd—Vörös Lobogó 9:7 arányú mérkőzésen Kocsis nevéhez fűződik... Dunainak egyébként az idén ez volt a harmincadik gólja, úgyhogy ha még az utolsó bajnoki mérkőzésen is szemfüles lesz, megközelítheti tavalyi harminchatos eredményét.

Az NB I-ben még be sem fejeződött a bajnokság, de már megkezdődött az edzők cseréje. Egy sereg csapat edzőt változtat. A jelenlegi NB I-ezek közül többek között a Győri ETO, a Szeged, a Videoton és a Szombathelyi Haladás is. A győriek edzője Mészáros József lesz. Szegedre alighanem Subits Lajos, a K. Tűzálló volt edzője megy, a Videoton több oktatóval tárgyal. Tátrai Sándor nem újítja meg szerződését Szombathelyen. A Haladás képviselője az ET-ben már bejelentette, hogy a Libanonhól ...

Tízek ba... az asztalite...

Újmecsekalján az Ércbánya műszaki klubja lesz a színhelye szerdán és csütörtökön este az asztaliteniszezők megyei férfi tízek bajnokságának. Mindkét napon délután 5 órakor kezdődnek meg a mérkőzések, melyeken az NB I-ben szereplő Ércbányász SC négy játékosa (Arató, Balázs, Koronics, Szeifer) mellett a PEAC 4 asztaliteniszezője (dr. Kőhalmi, Matarics, Szabó, Kenyeres), és a Pécsi ...

Árverési ...

A Kétújf...

1968. dec. 15-én 10 órakor ...
a Várad 14. szám alatti 1...
12x6 m és 8x5 m tégla nag...
t...

A legtöbbet ígérőnek kész...
esetleg tele...

apróhir...

Harmónium, két fotel, varrógép eladó. Antónia u. 28.

600-as szalagfűrész olcsón eladó Komló, Mecsekfalusi út 1.

Magyarürög. Alsóhegyen 515 négyszögöl terület út mellett, villany, víz lehetőséggel áron alul eladó. Érdeklődni Magyarürög, Kócsag u. 7. sz., vagy Vilmos u. 33. sz. alatt.

Azonnal beköltözhető összkomfortos családi ház eladó. Komló, Kiss János u. 5. Húsbolt felett. Érdeklődni lehet Kiss János u. 7. sz. alatt Seres Gyulánénál.

Új családi ház eladó, 900 négyszögöl szőlő és herttel. Megtekinthető

Idősebb né... csit eltarta... letti saját... „Jólelkű cs... Bem utcai

Tettyén épü... ba összkomf... lakás gará... Kölcsön átva... deklődni 15... fonon. Esti

Egy- és ... rekamiét, ... lont, gar... ranciával ... kárpitostól ... u. 5 sz. ... szemben.

Azonnal bek... adó kétszoba... tos új örök... városban. ... tési könnyítés...

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TANÁCSOK LAPJA

Borsos Miklós szobrász művész

1973 OKT 5

1021

— **A győri tanács** közelebbi és távolabbi tervei a műemlékvédelem nagyarányú fejlődését jelzi. Többek között a Rába-parton kialakítják a vársétányt, a volt karmelita rendházat kultúrcentrummá formálják, a Martinovics tér 1—3. szám alatti épületben Borsos Miklós szobrászművésznek, az úgynevezett Kreszta-házban Kovács Margit keramikusművésznek lesz állandó kiállítási csarnoka.

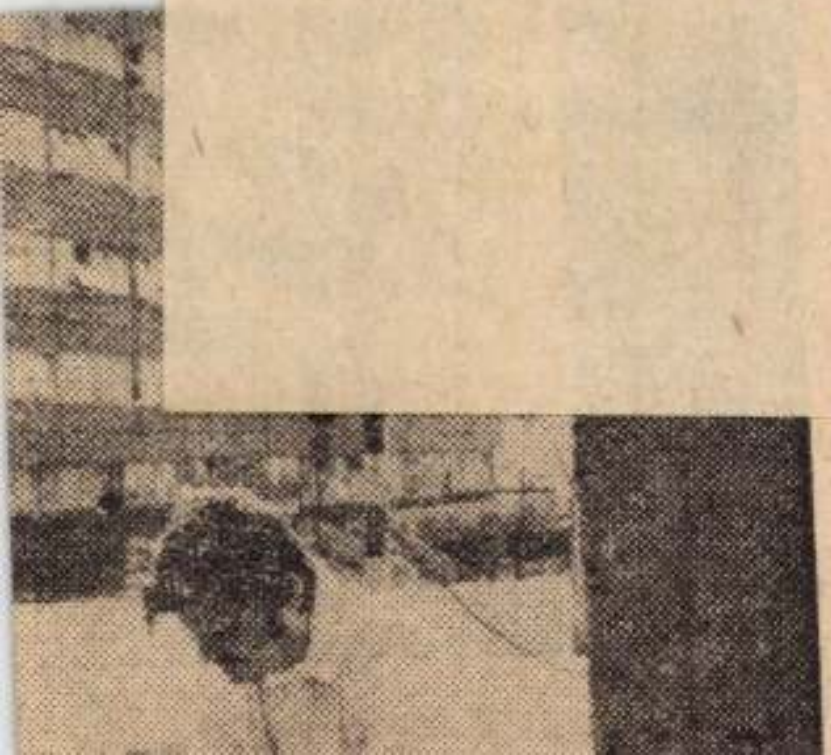

1021 Borsos Miklós

Jelenkor, 1968. dec.

BODRI FERENC

KÉPZŐMŰVÉSZETI KRÓNIKA

BORSOS MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA A PETŐFI IRODALMI MÚZEUMBAN

Ferenczy Béni mellett nehezen említhetnénk Borsos Miklóson kívül még egy művészt a magyar kortársak között, akinek annyira szellemébe és művészetébe ivódott és oldódott volna az irodalom. A folyóiratunkban oly gyakran és szívesen jelentkező és szereplő, nem kis örömünkre munkatársunknak vallott szobrász és grafikus kiállítása éppen a fenti mondatot igazolja, hiszen a Petőfi Irodalmi Múzeumban az irodalom ihletésében született műveinek: szobrainak, érmeinek és grafikai lapjainak, az általa illusztrált könyveknek és kottáknak sorozata látható. És végre 1957 óta, Linz, Tihany, Velence, Róma, Firenze, Győr után ismét egy budapesti kiállítás.

Borsos Miklós itt látható szobrait és érmeit jórészt maga az író inspirálta (nem személyesen, hanem művészetével), a faragott arcokban életutak hordozódnak, egy-egy emberi és írói mű értelme és lényege (Babits-, Kassák-, Szabó Lőrinc-büszt; Arany, Arisztofanész, Berda, Bernáth, Csokonai, Déry, Illyés, József Attila, Keresztúry, Móricz, Németh László, Petőfi, Pilinszky, Shakespeare, Schiller, Szabó Lőrinc, Tersánszky, Weöres érmek, többjük többféle változatban). Sok esetben maga a mű ihlet Borsos kezétől társat önmagának: a Ligheia-sorozat szobrai és grafikai lapjai, a Godot-ra várva szobor, Ady-, Arany-, Batsányi-versek alapján készült karcok és rajzok, az Illés Endre – Vas István Trisztánjához, Hemingway öreg halászához készült hidegtű-karcok, a Bánk bán illusztrációk, Kodály Zoltán, Maros Rudolf, Farkas Ferenc zenéjét, Károlyi Amy, Illyés, Weöres Sándor verseit követő rajzok, a Móricz-, Mikszáth-, Shakespeare-illusztrációk stb. Olykor a téma ihlet meg egyaránt költőt és grafikust, a közös élmény hoz létre szerencsés találkozást a kötetben, így a Devecseri Gáborral közös és kedves Állatkerti útmutatóban, Görögország a Képes Gézával közös emlékekben és kötetben, Lampedusával a ragyogó szellemű, áttört egű, vibráló levegőjű és lebegő, délolasz Ligheia-történetben.

A rajzok és karcok jórésze több mint illusztráció: inkább a képzőművészbe ivódott téma vagy mű, a vers vagy dráma ismételt feltörése, mintegy a más művészetben jelentkező változat, parafrázis. És a kiállítás egyedeiben és egészében éppen ezért tér el a szokásostól: sokszor közös, egyfelől már ismert élményeket idéz a látogatóban, a költői mű által keltett megrendülés tetéződik a képzőművész kezétől – ismételt, de más szférákból jövő katarzist teremtve.

Gondoljunk a Szabó Lőrinc-portréra vagy Babitséra: bennük egy-egy sokszor és sokfelől megcibált sors, a szinte predestinációs két tragédia, a tudatalatti mezők vulkanikus, szóval kimondhatatlan és kimondatlan feltörése a versek és a szobor lírájában. Ugyanígy a Kassák-portréban egy kemény és tiszta, fenyegetően és eltéríthetetlenül egyenes vonalú, messzenéző, boltozatosan magas homlokú ember szigorú és példát állító útja a valóságban, költészetben, gondolataiban és ugyanígy a szoborban is.

Kár, hogy az Egry-, a Derkovits-, a Barcsay-fejről, a mester önportréjáról, sok festő és szobrász éremről nem beszélhetünk itt – ők nem lévén írók, nincsenek itt kiállítva. A Lyka Károly büszt sem – ez sajnos elveszett. De a Canticus Canticorum-változatok, a Csillagnéző, pár érem, a Vénusz születése, több más szirénfej vagy Babits Jónás könyvének ihletésében született esztergomi bronzrelief hiányát is sajnáltuk, pedig irodalmi, népköltészeti vonatkozásaik folytán helyük lett volna a kiállításon.

A szép magyar szó és zene talált méltó társat Borsos Miklósban, akinek mun-

kája mégsem a színészéhez vagy a karmesteréhez hasonlítható, hiszen nem alakít, hanem alkot, nem tűnőt: szobraiban, érmein és jelentősebb lapjain maga szólal meg az irodalom ihletésében, és kevesen így, ilyen emberi és művészi mélységekben. A kezétől született műben, kalapácsának taktusában és a lepattanó kövek surranásában Arany szól, Ady és Babits, Kassák vagy Illyés Gyula, méltó társat találva a képzőművészben, új eszközre az ő eszközeiben.

A kiállítást a Borsos Miklós által illusztrált könyvek sora egészíti ki, az említetteken kívül még Juhász Gyula, Csuka Zoltán, Hubay Miklós, Illés Endre, Kaffka Margit, Kosztolányi, Sarkadi és Vörösmarty művei. Vajon mikor találkozik már a kiadók igényeiben Borsos az óbudai Szindbáddal, Krúdyval? Ferenczy Béni, sokezer más és a krónikás nagy-nagy szerelmével? Szoborban, éremben vagy grafikában? A Krúdy-mű lírájával?

PASSUTH KRISZTINA NYOLCAK-KÖNYVÉNEK MARGÓJÁRA

Előbb a Nemzeti Galéria emlékező tárlata, majd 1965-ben a székesfehérvári súlyos és figyelmet keltő kiállítás, nem kis mértékben Passuth Krisztina tevékenysége és tanulmányai, nemrégiben szép és gazdag könyve irányította az érdeklődést a magyar festészet századnyitó mozgalmára, melyet „Nyolcak" néven tart számon a művészettörténet és az emlékezet. A csoporthoz tartozó festők (Berény, Czigány, Czóbel, Kernstok, Márffy, Orbán, Pór és Tihanyi) maguk nevezték így közösségüket, először 1911. április 11-én, Berény Róbert javaslatára – második közös bemutatkozásukra készülve – Orbán Dezső pesti műtermében. A névvel és ezen a főhadiszálláson tehát nem egy zászlókat bontó együttes lép nyilvánosságra, hanem egy jó másfél esztendeje közös célokat valló és közösen dolgozó, korábban már ki is állító csoport – az elnevezésben inkább egy meglévő állapotot deklarálnak, nemcsak egy elkövetkezendőt. Tán éppen krónikásuk és barátjuk: Bölöni György nyomán, aki egy 1910. januári cikkében („Kernstok Károly és társai" – MAGYAR NEMZET) az 1909. december 30-án nyílt „Új festők" kiállításról szólva „nyolc festőként" említi őket, akik előbb „keresőknek" nevezték önmagukat: „Súlyra, egyéniségre mind különböző ez a nyolc festő, bár egybekapcsolja őket céljaik összetartozása". Ennek a már akkor nyilvánvaló összetartozásnak a megállapításával tekinthető a Könyves Kálmán Szalon kiállítása a Nyolcak első bemutatkozásának, bárha a név később került katalógusok, és most Passuth Krisztina könyvének homlokzatára.

Az 1909-ben 36 esztendős Kernstok Károly a csoport doyenje, a többiek jórészt „huszonévesek" (Márffy harmincegy). Bölöni cikke Kernstok vezérségét is mintegy deklarálja, ugyanígy a már közismert mester művészi múltja is, melyben megtalálható München és a párizsi Julian Akadémia, de még Benczur pesti mesteriskolája is. Erre a szerepre teszi alkalmassá korábbi és akkori politikai, ezzel párhuzamosan esztétikai érdeklődése és ténykedése is: szabadkőműves, radikális polgári gondolkodó, később szocialista. „Kutató művészet" című Galilei köri előadása (1910. január) – amely a NYUGATban megjelenve termékeny vitát provokált – jelzi ilyen irányú tevékenységét, egyben a „keresők" vagy Nyolcak ideológiai és esztétikai jelentkezését.

Kernstok nyugtalan szelleme – mely megmutatkozik a szabadkőműves páholyokban való viharos vándorlásaiban, sőt egy önálló páholy alakításában is – korlátokat talál a „fontolva haladó" MIÉNKben, a Szinnyei Merse, Rippl-Rónai és Vaszary János köré tömörült Magyar Impresszionisták és Naturalisták Körében. De ugyanígy túlhaladottnak ítéli a felbomló Nagybányából (Iványi-Grünwald) vagy Rippl Párizsából teremtődött „neós" alakulatokat, hevesen hazugnak a kor álnépieskedését, idilljeit is. És különösen az idősebbek – a kor szellemétől elütő – művészi arisztokratizmusa és politikai-társadalmi sterilitása az, amely a nyugtalanul kutató mester köré már társakat verbuvál: a későbbi Nyolcakat. Kár, hogy Kernstok szellemi és politikai érettsége néha – és főleg élete második felében – nem áll szinkronban óvatos művészi félmodernségével.

Az embernek és történettudósnak egyként kiváló Horváth Zoltán nem kis szel

lemi pezsdülést keltő könyvében („Magyar századforduló" – Bp. 1961.) a század első tizedének politikai, tudományos és művészeti mozgalmai ifjúságában egy „második reformnemzedék" jelentkezését látja, a korábban (1912) elsikkadt, és 1918/19-ben végre létrejött forradalmak intellektuális előkészítőit. A történelem és Horváth bizonyítékai meggyőzőek: a legkiválóbbak férfiként valóban ott találhatók a háború utáni két forradalom élvonalában és szellemi barikádjain, a Nyolcak is. Bár a nemzedék legjobbja és fáklyája: Ady az első győzelmet csak nagy betegen, a másodikat csak holtában érhette meg.

Különös és figyelmünkre méltó pár esztendő tehát a századkezdő másfél évtized. A festőifjúság Münchent és Nagybányát korrigálni már Párizsban tanul, hiszen Hollósy Münchene, ugyanő meg Réti, Thorma, Ferenczy Károly Nagybányája remek távlatokat és művészi horizontot nyitó mozgalmával valójában mégiscsak a 19. századé. Csak stiláris forradalom, de ez az ifjúság már társadalmi és ideológiai átalakulást is igényel, olyikuk politikait is. Úgy érezzük tehát, hogy a Nyolcak fellépése nemcsak „erős kompozíciós hajlamaikból" eredő (Hevesi István), hanem elsősorban tartalmi és csak ezt követően formai forradalom: az újat akarás dialektikus természetéből adódóan, annak egységében és kölcsönhatásában. Ugyanúgy, mint Ady forradalma és általa a Holnapé vagy a Nyugaté, hasonló Bartók és Kodály vagy a Thália Társaság felkeléséhez. Mellettük a kor ifjú tudományos és politikai nemzedéke (Jászi, Károlyi, Kunfi, Lukács, Pikler, Szabó Ervin, Szende Pál és mások), és máris kitelt Horváth Zoltán és századunk történetének „ifjú Magyarországa".

A Nyolcak működése része tehát annak a nagy szellemi megújhodásnak, melyet a millennium ezeréves mámorának történelmi idilliumaiba és öröklétébe, langyos álnépiességébe vásott radikális és szocialista nemzedék indít és követel. „. . . a forradalom felé rohanó társadalom régi normákkal szakítani akaró értelmiségének volt terméke; sokban annak az elmondására vállalkozott, amit az irodalomban Ady és a Nyugat nemzedéke képviselt" (Németh Lajos).

Kernstok – és mások – korábbi kísérletei inkább csak illusztrálták koruk társadalmi mozgásait (stílusban Munkácsyhoz és Nagybányához közelebb), a Nyolcak plattformján fellépő mester társaival már hatékonyabb és korszerűbb ábrázolásra törekszik. „Festészeti adyzmusuk", „tendenciafestészetük" szimbolikus telítettségével már szociológiai ihletésű és szándékú. Tartalma nemcsak egyféle humánus megrendülés, hanem egy teljes átalakulás vágya, vállalva annak napi következményeit és holnapi céljait is: „Félre vakult csökevény, s ti koholt ideálok! Nem játék a világ! Látni, teremteni kell." (Babits). Elsősorban tehát az irodalom, mindenekelőtt Ady költészetének vagy az általa felkeltett viharos korszellemnek sodrában állanak, ugyanígy érezhető a Huszadik Század, a Társadalomtudományi Társaság vagy a Galilei Kör intellektuális, önmagában is jelentős tevékenységének hatása is. Nem kevésbé a korszak munkásmozgalmának egyelőre még csak felvilágosító és agitációs hatékonysága, pl. Pór ekkori szimbolikus értelmű képein vagy Czigány Gyermektemetésén, Tihanyi Munkáscsaládján, Kernstok vad férfiaiban stb.

A csoport tagjainak mindegyike ismerte és szerette Adyt, többen barátai is (Kernstok, Czigány, Márffy elsősorban). 1905–06 táján mindannyian megjárták Párizst, megülték Ady párizsi éjszakáinak asztalait; később a pesti Három Hollóban vagy a Palermóban ugyanígy (lásd a „Margitta élni akar" idevágó szakaszait, az azokban róluk tipizált „piktort"). A párizsi új művészeti alakulatoknak – elsősorban a Vadak mozgalmának, a korai kubizmusnak vagy expresszionizmusnak, de mindenekelőtt Cézanne felvirágzó tiszteletének –, Ady szocializmusának közös és egyidejű hatása érleli bennük az ellenállót: a „téli Magyarország" szemükben ugyanúgy szétrombolásra ítélt fosszilis és anakronisztikus maradvány, mint hivatalos művészetének védői és szentjei, a hazai „Olimposz alatti sár-faló és lápgázló vén gémek" is.

A két hatás együttesének: egy tartalmi (Ady és a radikálisok vagy szocialisták) és egy formai újnak (a korszak Párizsa) közössége teszi Kernstokot és társait „keresővé", majd bizonyos természetes kiválasztódás után „Nyolcakká" a Nagyváradon 1909 nyarán bemutatkozó 14 festőből.

A csoport jelentkezésének és létének ebből a dialektikus kettősségből és történelmi-társadalmi szemszögből való értékelése egyik érdeme Passuth Krisztina elemzésének (és korábban Perneczky Géza tartalmas bevezetőjének a „Kortársak szemével" c. válogatáshoz). Természetesen a könyv alapos és nagy apparátussal, a témát annak mélységeiben tárgyaló monografikus igényessége, hézagpótló volta és időszerűsége mellett. Megjelenésének legfőbb értéke tehát leginkább monografikus érvényében van: szövegének és képanyagának egy jelentős korszakot átfogó terjedelmében. A könyv bevezető fejezetében a szerző a csoport jelentkezésének történelmi szituációját értékeli, majd a festőket mutatja be (és a csatlakozó két szobrászt: Fémes Beck Vilmost és Vedres Márkot, Lesznai Annát, az iparművészt), együttműködésük történetét. Később az általuk nyitott út – a hazai aktivizmus és konstruktivizmus – folyamatát 1919-ig és a tanácsforradalom idejében, az egykori Nyolcak szerepét a proletárdiktatúra korszakának művészeti életében. Végül a Nyolcak helyét körvonalazza az európai és a magyar művészetek permanenciáiban, a képeikben bizonyítható stiláris hatásokat (mit hoztak?) és az általuk támasztottakat (mit adtak?), egészen Derkovits korai festészetéig. Széles tablót nyújt tehát a magyar festészet egyik jelentékeny mozgalmáról.

A monografus úttörő és példaadó érdemei vitathatatlanok, nehezen érthetnénk egyet egyes fanyalgó hírlapi kritikákkal. Ahogy Ady egy-egy sorában egyre tágabb sugarú körökben ott rejlik az egész kor összetett arca, úgy a Nyolcak működésének tárgyalása is széles körképet igényel, bárha együttműködésük nem hosszú életű. Körképet tehát, nemcsak a szokott széptani és stílustörténeti elemzéseket.

A könyv után a téma bővebb ismeretének lehetőségét éppen egy összetettebb és szélesebb alapokra helyezett művészetszociológiai elemzésben látjuk, egy a kor filozófiai vagy politikai áramlatainak, irodalmának közvetlen hatásait bizonyító taglalásban. Az ilyen irányú munkának az alapjai is adottak Passuth Krisztina művében és munkásságában, de ugyanígy a bővebb és messzebbre tekintő stiláris elemzésnek is, itt és a MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉRTESÍTŐben korábban közölt (1964. 2. sz.), vagy a fehérvári katalógusban található alapos tanulmányokban.

A „peceparti" és a valóságos Párizsnak tehát nagy szerepe és jelentősége van ebben a festői alakulatban is. 1909 júniusában országos esemény történik Váradon. A „Holnap városában" Bölöni György vezérletével, Rippl-Rónai mögött szép koszorúja jelenik meg a fiatal magyar festészetnek: a Fekete Sas száláiban 14 művész „Új magyar festők" címmel tart kiállítást. A tárlat termeiben tartott két matinén mellékük sorakozik az új irodalom is: a festők mellett Ady Endre, Juhász Gyula, Dutka Ákos olvassa fel egy-egy írását, Gulácsy saját novelláját. A kiállítást Aradon és Kolozsváron is megismétlik, már kisebb sikerrel, mint az irodalommal korábban jól megfertőzött és megdolgozott Váradon. Ezeknek a termeknek a festői között már ott van a későbbi Nyolcakból hat, Orbán és Tihanyi hiányoznak. A turné, még inkább a december végén nyílott pesti kiállítás tekinthető tehát a mozgalom előkészítésének és iskolájának, az utóbbi a Nyolcak első önálló bemutatkozásának is. Itt és a felhullámzó sajtóvitákban (Kernstok előadásában) érlelődött és kristályosodott a nyolc festő szolidaritása és szövetsége.

A mozgalom távlatadó és stiláris előkészítésében pedig különösen nagy jelentősége van Párizsnak, Cézanne visszhangos rehabilitációjának vagy a már említett itteni mozgalmaknak. A nyolc festőből öt tanul a Julien Akadémián (Berény, Czigány, Kernstok, Márffy és Pór), és egy kivételével (Kernstok) mindannyian Jean Paul Laurens növendékei. Ideáljaikra bizonyosan visszafogó hatással lehetett a „vad és még vadabb" stílusokat csak módjával javasló (vagy úgy sem?), reprezentatív-historikus, „gloire-csináló" kismester. Bizonnyal ellensúlyozta a város eleven életétől nyert győzelmes benyomásokat. Így ezek a stílushatások nemcsak a magyar viszonyokra átfogalmazódva mutatnak némi konzervativizmust (pl. Czigány és Kernstok esetében), de úgy érezzük, hogy már a forrásoknál is. A Julian hermetikus szűrőjétől és a járatlan úton óhatatlanul is fellépő óvatosságtól csak a Nyolcak után fellépők szabadulnak meg, Uitz és Nemes Lampérth nemzedéke, Kassák és a MA mozgalma. Ők szakítanak el minden hazai múlthoz láncoló köteléket, adnak fel minden

ARGUS

Internationaler Argus der Presse AG, 8030 Zürich, Postfach, Tel. 01 34 49 37. Argus International de la Presse SA, 1228 Plan-les-Ouates/Genève, Case postale, Tel. 022 71 26 62. Weitere Angaben über untenstehendes Organ/précisions supplémentaires sur la publication mentionnée ci-dessous: Argus-Media-Information Tel. 01 34 49 37

1021 Miklos Borsos

Neue Zürcher Zeitung
Zürich (CH)
Aufl. t. 94 777

30.Sept.1973

Literarisches aus Ungarn

Von Eva Haldimann

KULTURGESCHICHTLICHES

In der Auswahl der aus Budapest erhaltenen Bücher fällt sofort ein schön ausgestatteter Band auf: *György Gábors «Le violon d'Ingres»* ist tatsächlich eine in ihrer Art alleinstehende Sammlung, das Resultat einer jahrzehntelangen Arbeit.[1] Der vor kurzem verstorbene Literaturhistoriker untersucht hier die untergeordnete künstlerische Betätigung großer Männer als wenig bekannten Ausdruck ihrer Begabung; so entsteht auf mehr als 600 Seiten so etwas wie eine erweiterte Kulturgeschichte vom 12. Jahrhundert an bis in unsere Tage. In diesem großangelegten historischen Panorama der weitverbreiteten Erscheinung der Doppelbegabungen lernen wir Ausflüge von Dichtern und Schriftstellern in die Gebiete der bildenden Künste und der Musik kennen; diesen Liebhabereien der Schriftsteller und Künstler entsprechen die verschiedenen literarischen und künstlerischen Exkurse von Philosophen, Wissenschaftern und Staatsmännern, die in das kulturhistorische Bild gehören. Jede der in den Band aufgenommenen etwa dreihundert Persönlichkeiten wird in einer knappen, ausgezeichnet dokumentierten, oft mit interessanten, wenig bekannten Einzelheiten befrachteten Einleitung vorgestellt.

Man erfährt Dinge über große Persönlichkeiten, die man so systematisch dargeboten noch nirgends hatte lesen können — obwohl der Natur der Erscheinung entsprechend Gábors Werk keinen Anspruch auf Vollständigkeit erhebt. Neben der Dokumentierung der vielseitigen Ausdrucksweisen von Genie und Talent, vom Anspruch der menschlichen Persönlichkeit auf Ganzheit, erhält man auch Daten zur Entwicklung der kulturellen Tendenzen des Abendlandes; so kommt der Sammlung — selbst ein «violon d'Ingres» des Verfassers — zusätzlich kunst- und bildungshistorische und schaffenspsychologische Bedeutung zu. Auf Einzelheiten eines solchen Riesenwerks einzugehen ist unmöglich: Hier sei nur die Entdeckerfreude angedeutet, mit der man schon beim oberflächlichsten Blättern auf Bekanntes und Unbekanntes stößt, wie etwa auf Ann Boleyns letztes Sonett im Gefängnis, Victor Hugos bestürzende Gemälde und Zeichnungen, Picassos surrealistisches Drama «Le Désir attrappé par la Queue» oder Dino Buzzatis Jugendstilzeichnungen. Im ausführlichen Kapitel über die Schweizer Doppelbegabungen finden wir Salomon Gessner, Johann Heinrich Füssli, Jacob Burckhardt, Gottfried Keller, Carl Spitteler, Paul Klee, auch Max Frisch und Friedrich Dürrenmatt.

PRIVATES UND ÖFFENTLICHES

Um zu György Gábors Buch gleich eine kleine Ergänzung beizusteuern, sollen an dieser Stelle zwei überaus ansprechende Memoiren nur erwähnt werden. *«Auf halbem Weg»* betitelt der große Bildhauer *Miklós Borsos* die Rückschau auf

schienenen Buch von den arbeits- und kampfreichen drei Dezennien, die es brauchte, bis der Garten zu jenem paradiesisch-mediterranen Flekken Erde wurde, der er jetzt zur Freude der Hausleute und ihrer Besucher geworden ist, ein atmendes Denkmal, Zeuge der Liebe und Sorge der in Bodenkunde, Botanik und Architektur bewanderten Gartenbauerin, belebt von Borsos' Skulpturen: ein Refugium, ein Sinnbild für hochherziges, lebenswertes Leben, das durch nichts überschattet werden kann — beide Bücher, im Abstand von zwei Jahren geschrieben, sind mehr als Literatur, sie sind eine Wohltat.

Bleibt man noch weiter bei den Tihanyer Gartenbauern, kommt man unweigerlich bei *Tibor Déry* an. Die Kohärenz des Lebenswerks dieses großen Schriftstellers ist bemerkenswert. Seine Romane, Erzählungen, Theaterstücke und Memoiren, sie alle offenbaren dieselbe verantwortungsbewußte und gleichzeitig ironische Sorge um den Menschen, den Nächsten. Der neueste, 1972 erschienene Band des 78jährigen, *«Das Geröll der Tage»*, enthält eine Auswahl der Meditationen der letzten zehn Jahre, von Tag zu Tag, wie es die Ereignisse und Erlebnisse mit sich brachten.[4] Die Diversität der Themen ist durch Dérys Betrachtungsweise in eine große Einheit gefaßt. Was kann ein alternder Mensch für die andern, für sich selbst tun? Sich empören, sich aufregen, mahnen; mit der Weisheit des Alters seinen eigenen Ueberblick weitergeben, warnen, trauern — um Menschen, um einen Hund, eine Katze, um eine Schwalbe, die unter dem Kronleuchter im neapolitanischen Königsschloß ihre verzweifelten Todeskreise zieht. Wie in den Memoiren («Kein Urteil») spielt auch in diesen Betrachtungen sein Garten eine große Rolle. Dieser Garten — beglückende Zuflucht der Tihanyer Künstler — ist seine Antwort, die Selbstwehr des Menschen, der wiederholt über das Ueberhandnehmen der Maschine meditiert und die einschlägige Literatur von Samuel Butler bis Dennis Gabor kommentiert. Humor, Ironie und Selbstironie prägen diese Texte und, uneingestanden, eine große Liebe zu dem Seienden und dem Lebenden. Lesen wir nur seine Empörung über die Hühnerfabriken oder die unmenschlichen Methoden der Viehhaltung; seine Beobachtung des kleinsten Blattes im Garten. In diesen Seiten offenbart sich ein Mensch des Maßes, dessen Liebe die ganze bedrohte Natur umfaßt.

Auch von seinen Lektüren teilt Déry Interessantes mit. Zum Beispiel den unheimlichen Ursprung des Hänsel-und-Gretel-Märchens, den niederträchtigen Mord, den das Geschwisterpaar Hans und Grete Metzler im 17. Jahrhundert an der reichen Lebkuchenbäckerin Katherina Schraderin beging. Die erschreckende Umkehrung der Rollen von Henker und Opfer im Kindermärchen lassen ihn die Frage aufwerfen, ob in hundert

die ganze Epoche einzufangen. In allen frivolen und lebensprallen Einzelheiten hält diese Gräfin Elisabeth Lónayi, die im Alter von 21 Jahren einen Baron Maximilian von Zedlitz ehelichte, ihr frühreifes und stürmisches Leben fest. Klassisch-ungarische Versformen jener Zeit wechseln ab mit Rokoko-Lyrik oder Anakreontischem, auch mit Prosa; all das im vollkommen nachgeahmten Stil und mit der launischen Orthographie jener Jahre: jedes Gedicht ein Feuerwerk.

Der Roman eines Lebens; in diesem Leben als Spiel läßt Weöres seinen Wildfang mit Beethoven im Hause Brunswick zusammentreffen, später auch mit Goethe und, im Hause eines Tischlermeisters, mit einem armen, verrückten Dichter, dessen Gedichte sie weit mehr erschüttern als jene des Olympiers, dessen Namen sie jedoch vergessen hat — so zieht auch Hölderlin in diese mit sichtbarem Genuß ausgearbeitete Biographie ein, dieses Schaukelspiel zwischen Wirklichkeiten und Möglichkeiten. So werden Psyches Gedichte mit fiktiven Bemerkungen des sehr realen Kritikers aus dem 19. Jahrhundert, Ferenc Toldy, versehen, wie sie treffender für die Person nicht sein könnten, ein kleines Meisterstück des Einfühlungsvermögens und kritischen Sinns.

Diese formal, rhythmisch, musikalisch und kompositorisch vollendete Mischung von Dichtung und Wahrheit, dieser ausgelassene Reigen von erotischer Exuberanz und genauester Milieuschilderung hatte in Ungarn, obgleich Weöres zu den bedeutendsten Dichtern gehört, anfangs anscheinend einen schweren Stand. Ende November 1972 erschienen, verschwand das Buch nach zwei Wochen aus dem Handel. Eine erste, etwas zurückhaltende Rezension brachte erst die Aprilnummer 1973 der Zeitschrift «Kortárs», nachdem das Buch wieder in den Buchhandlungen erscheinen konnte.

GESELLSCHAFTSKRITISCHES

Gesellschaftskritik — hart auf hart oder im Rahmen des Möglichen, möglicherweise auch Verlangten — nimmt nach wie vor einen gewichtigen Platz in der ungarischen Prosa ein. Der 1920 ge-

(«Lila Tinte»), in der er die niedergehende alte Welt der neuen gegenüberstellt und die eine Flut von Leserbriefen auslöste. Auf diese unfreiwillig komischen Zuschriften folgt eine Selbstkritik und Selbstverteidigung des unglückseligen Verfassers, dann eine lange Selbstkritik der Redaktion, die man heute sogar in Ungarn nur mit einem Lächeln lesen kann, und schließlich die Bemerkungen des damaligen Kulturministers József Révai zum selben Thema, sozusagen ein würdiges Schlußbukett zu einer Geschichte, in der wegen ein paar Tropfen «lila» Tinte jedenfalls zuviel Tinte floß.

Beachtenswert ist Örkénys hier ebenfalls gedruckte Rede aus dem Jahr 1953 vor dem ungarischen Schriftstellerverband, in dem er Rolle und Fehler der Schriftsteller mit der bei ihm gewohnten Scharfsicht analysiert und zum Schluß feststellt, die Schriftsteller hätten aufgehört, ihre Rolle zu erfüllen und das Gewissen der Nation zu sein.

---

[1] Gábor György: Ingres hegedüje («Le violon d'Ingres»), Magvetö Könyvkiadó, Budapest 1972.

[2] Borsos Miklós: Visszanéztem félutambol («Auf halbem Wege»), Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1971.

[3] Borsosné Kéry Ilona: Kertem («Mein Garten»), Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1973.

[4] Déry Tibor: A napok hordaléka («Das Geröll der Tage»), Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1972.

[5] Passuth László: Madrigál («Madrigal»), Zenemükiadó, Budapest 1968. Auf deutsch: Gemeinschaftsausgabe der Verlage Corvina, Budapest, und Deutscher Verlag für Musik, Leipzig 1972.

[6] Mándy Iván: Egy ember álma («Eines Menschen Traum»), Magvetö Könyvkiadó, Budapest 1971. — Mi az, öreg? («Was ist los, Alter?»), Magvetö Könyvkiadó, Budapest 1972.

[7] Weöres Sándor: Psyché («Psyche»), Magvetö Könyvkiadó, Budapest 1972.

[8] Nemes László: A jószándék kövei («Die Pflastersteine der guten Absichten»), Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1972.

[9] Kertész Ákos: Névnap («Namenstag»), Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest 1972.

[10] Örkény István: Arcképek, korképek («Porträts und Zeitbilder»), Magvetö Könyvkiadó, Budapest 1973.

rich Dürrenmatt.

PRIVATES UND ÖFFENTLICHES

Um zu György Gábors Buch gleich eine kleine Ergänzung beizusteuern, sollen an dieser Stelle zwei überaus ansprechende Memoiren nur erwähnt werden. «*Auf halbem Weg*» betitelt der große Bildhauer *Miklós Borsos* die Rückschau auf sein Leben, auf sein Kämpfen, sein Schaffen.[2] In diesem Buch berückt dieselbe bewundernswert sichere und ausgewogene, immer auf das Wesentliche ausgerichtete ethische Vision, die seine Skulpturen und Zeichnungen ausstrahlen. Unvergeßlich festgehalten sind seine Jugendwanderungen auf Schusters Rappen und spätere Reisen in Europa: vor allem das Land der Sehnsucht, das ewige Italien, und Griechenland, die Wiege der Künste. So, nur so dürfte man reisen, sehend, erfassend, befruchtet. Mit Worten kann Borsos große Zeitgenossen, in der Heimat oder im Ausland, ebenso lebendig und plastisch vorstellen wie mit dem Meißel. Ein herrliches Buch, diese Erinnerungen eines zutiefst europäischen Geistes an sein alles andere als leichtes Leben. Sein Denken und Empfinden, wie man sie so selbstverständlich edel nicht mehr oft findet, schenken dem Leser etwas sehr Wertvolles: Hoffnung und Heiterkeit der Seele.

Nicht weniger begnadet ist *Ilona Kérys* Buch «*Mein Garten*».[3] Ilona Kéry ist Miklós Borsos' Frau. Das Heim und der Garten dieses Künstlerpaares in Tihany, am Plattensee, ist ein kleines Wunder in Ungarn. Die Erschafferin dieses lebendigen Kunstwerks berichtet in ihrem soeben erAuch von seinen Lektüren teilt Déry Interessantes mit. Zum Beispiel den unheimlichen Ursprung des Hänsel-und-Gretel-Märchens, den niederträchtigen Mord, den das Geschwisterpaar Hans und Grete Metzler im 17. Jahrhundert an der reichen Lebkuchenbäckerin Katherina Schraderin beging. Die erschreckende Umkehrung der Rollen von Henker und Opfer im Kindermärchen lassen ihn die Frage aufwerfen, ob in hundert Jahren auch Auschwitz auf diese Weise ausgelegt werden und die Krematorien, in denen die bösen, bösen Juden verbrannten, als Volksmärchenelemente in Kinderbüchern erscheinen könnten.

LÁSZLÓ PASSUTHS «MADRIGÁL»

Wir sind noch immer bei der Tihanyer Gruppe, diesen Liebhabern Italiens geistiger Welt in Ungarn. 1968 erschien *László Passuths* neuere große Romanunternehmung, die Darstellung von Leben und Zeit des Carlo Gesualdo, unter dem Titel «*Madrigál*».[5] Seit 1972 liegt das Werk in Henriette und Géza Engls eleganter Uebersetzung auch deutsch vor. Obwohl Gesualdo, der Fürst von Venosa, einer der bedeutendsten Madrigalkomponisten der italienischen Spätrenaissance war und der Mord aus Eifersucht an seiner Gattin, Maria d'Avalos, der bizarren und widersprüchlichen Persönlichkeit dieses großen Herrn düsterromantische Züge verleiht, ist wenig über ihn geschrieben worden. Passuths Roman ist die erste große Gesualdo-Darstellung. Der Fürst von Venosa gehörte zu den spanientreuen Feudalherren Neapels, dessen hohe Stellung mit Verpflichtungen verbunden war, die seiner in sich gekehrten Natur, seinem ausschließlichen Interesse und

seiner Leidenschaft für Musik, seiner schwachen Gesundheit und krankhaften Sensibilität wenig entsprachen. Einfühlend und mit weitgehender historischer Authentizität zeichnet Passuth diese merkwürdige, geniale Gestalt, neben der auch seine zweite Frau, Leonora d'Este, nicht glücklich werden konnte. Seine Einsamkeit wurde nur gelindert durch die ihn umgebenden Musiker, durch seine Freundschaft mit Torquato Tasso oder mit dem packend dargestellten Mönch und Philosophen Tommaso Campanella, der fast drei Jahrzehnte im Kerker der Inquisition verbrachte.

ZU IVÁN MÁNDY

Man hatte es seit langem geahnt, spätestens seit 1963, da der Roman «Am Rande des Spielfeldes» erschien, daß *Iván Mándy* zu einem der bedeutendsten Vertreter der ungarischen Prosa werden würde. Vor ihm konnte man sich einfach nicht vorstellen, wieviel Poesie in einer armseligen Budapester Vorstadt verborgen sein kann; später lernte man durch ihn auf ganz unvergleichliche Art die Welt der Jugendlichen der sechziger Jahre kennen.

Seit einer Weile ist er bei sich selbst angelangt, bei der unverheilten Wunde, die seine Kindheit, seine Jugend, seine Eltern, seine Zeit darstellen. Er ist angekommen — oder zurückgekehrt, ohne ihn je wirklich verlassen zu haben — beim Vater, diesem hochstaplerischen Journalisten mit den Grandseigneurallüren, der ihn jahrelang von einem Hotelzimmer ins andere schleifte, bei der verjagten, verängstigten Mutter, die so froh gewesen wäre, wenn ihr Sohn wenigstens die Schule besucht hätte. Ein Kaleidoskop: die dubiosen Machenschaften des Vaters, seine zweite Frau, Vorstadtkinos, die sein Sohn mit ihm besuchte, Familienangehörige, Bekannte — auch der Krieg, die Zeit und immer wieder das Grundmotiv: die Eltern, die Unübersehbaren, von denen man auch nach ihrem Tod nicht befreit ist. 1971 schrieb Mándy «Eines Menschen Traum», eine onirisch-fragmentarische Darstellung dieser Welt seiner Besessenheit, die wie zufällig auch jene des halben Jahrhunderts ist.

1972 folgte die unvergeßliche Novellensammlung «Was ist los, Alter?».[6] Zwei Erinnerungsblätter am Anfang wie zwei Paukenschläge. «Besuch bei Vater»: Vorbereitungen in der verwaisten Wohnung zum Krankenbesuch im Spital. Splitter jenes Lebens, das immer nur nehmen, nie geben konnte. Von dem man trotz allem nicht loskommt, weil man dazugehört, weil man ein Teil davon ist. Die Erwartung, ihn nicht mehr am Leben zu finden. Und das Bild des unbezähmbaren Alten im Spitalgarten, auf einer Bank, aufrecht, den Sohn lässig ansehend: «Was ist los, Alter?» Und das andere Blatt, das Gegenstück, auch ein Meisterwerk, in dem kein Komma versetzt werden darf: «Besuch bei Mutter». Das Kramen in ihrem Schrank, das Sprechen zu ihr. Nur langsam dämmert es auf, daß die immer Verdrängte, die Ergebene, in dem hervorgesuchten Kleid bestattet werden soll. So hat noch keiner über die Eltern geschrieben. Alles ist ausgespart und trotzdem alles klar. Mit einer Ergriffenheit, wie man sie nur vor seltenen Kunstwerken empfindet, fühlt man das Grundlegende, darüber man nicht sprechen kann. Mándy darf es aussprechen, weil er es kann wie kein zweiter.

«PSYCHE» VON SÁNDOR WEÖRES

Nicht von ungefähr möchte ich unter den Romanen ein Werk des brillanten, vielseitigen Lyrikers *Sándor Weöres* anzeigen.[7] Mit dem fiktiven Œuvre einer sich Psyche nennenden Dichterin, eines Naturkindes skandalösen Lebenswandels, die er im ersten Drittel des 19. Jahrhunderts ansiedelt, ist Weöres eine der seltsamsten Bravourleistungen ungarischer Dichtkunst gelungen. In den etwa achtzig Gedichten des Bandes schickt er sich an, nicht nur das mehr als bewegte Leben seiner Schönen, sondern auch, höchst ergötzlich, borene *László Nemes* gibt in einem klug unterhaltenden, im traditionellen Erzählstil gehaltenen Roman, «*Die Pflastersteine der guten Absichten*», das präzise Krankenbild einer Gesellschaft, deren einstige Revolutionäre «angekommen», mit 50 Jahren korpulente Bürger einer neuen Klasse geworden sind, deren Ideen nichts Gemeinsames mehr mit der Begeisterung und den großen Hoffnungen des Aufbruchs haben.[8] Seinem Helden, einem Musiker, und dessen junger Frau hat 1944 ein Freund das Leben gerettet. Als nun dieser seinerseits in den fünfziger und sechziger Jahren in Schwierigkeiten gerät, verbieten es Bequemlichkeit und Klugheit, sich allzusehr für ihn zu exponieren. Kein Wunder, daß der Sohn die Eltern — die fleißige, vorsichtige, von sturem Marxismus geleitete Mutter und den seiner spontanen Initiative gänzlich verlustig gegangenen Vater — mit verächtlichem Lächeln betrachtet. Versagen sah man in mehreren anderen Romanen der letzten Jahre. So bei János Körössényis Arrivisten, bei Vilmos Zolnays Filmregisseur, und nun sieht man dasselbe Versagen eines guten Kaders der neuen Gesellschaft, der nicht nur ein Intellektueller, sondern auch ein Künstler sein sollte.

Ein anderes Krankenbild, ätzend, einschneidend, weil von den «Erlösten» aufgenommen, sehen wir in *Ákos Kertész'* Kurzroman «*Namenstag*».[9] Dieser weist den Autor des großartigen Romans «Das unregelmäßige Leben des Ferenc Makra» als einen Schriftsteller aus, der die an ihn gestellten Erwartungen vollkommen bestätigt. Der rechtschaffene Arbeiter Ferenc Makra hatte nach dem Muster gehandelt, das die soziale Schicht, der er angehörte, seiner Meinung nach von ihm erwartete: Er floh vor seiner eigenen Identität, brachte zuerst das Künstlerische und Freie in sich, schließlich auch sich selbst um. Eine treffende, gewagte Darstellung einer eingefleischten Seinsform, eines Verhaltens, eine Anklage gegen die gleichschalterische Monotonie, aus der dieser Proletarier nicht ausbrechen kann und als deren Opfer er stirbt.

In «Namenstag» wird dieses zentrale Problem veranschaulicht an einem einzigen Tag eines proletarisch-kleinbürgerlichen Ehepaares. Gustav Vig und seine Frau erleben einige wunderschöne Stunden und einen Augenblick wahren Eheglücks, das an Witzeleien und Anzüglichkeiten ihrer zum Namenstag eingeladenen Gäste, an der duckmäuserischen Feigheit des Gustav Vig noch am gleichen Tag unwiederbringbar verwelkt. Gustav Vig handelt, wie er — den Gesetzen seiner Umgebung gemäß — glaubt handeln und reden zu müssen, um nicht lächerlich zu wirken, verrät dabei seine Frau, sein Glück, sein Leben. Hier wird sich ein für immer verbittertes, sich mit seinem mühseligen Schicksal abfindendes Arbeiterpaar weiterplagen, auch wenn es blitzartig erfaßt hatte, daß es auch anders sein könnte. Wer trägt die Verantwortung für diese grauen Leben, welche die Farben nicht erkennen, wenn sie sie sehen?

ISTVÁN ÖRKÉNY

Nach den Romanen sei noch der vierte und letzte Band von *István Örkénys* Rückblick auf sein bisheriges Werk erwähnt. «In chronologischer Folge» lautet die Ueberschrift aller vier Bände — Erzählungen, Romane, Dramen und die nun vorliegenden «*Porträts und Zeitbilder*».[10] In diesem Band seiner Non-fiction-Schriften berichtet Örkény von Gewesenem — unverschönert, wie er es «damals» gesehen, «damals» geschrieben hat. Sein Tagebuch aus der Gefangenschaft. Seine Reportagen aus den schwierigen fünfziger Jahren, unerschrocken preisgegeben. Örkény meint dazu, für ihn sei dies nicht «Vergangenheit», sondern «Geschichte»; er würde weder besser noch klüger dadurch, wenn er sich nachträglich gewitzigt geben würde. Auch seine Irrtümer zensuriert er nicht. Historisches Interesse kommt dem Abdruck einer mittelmäßigen, in den Erzählband nicht aufgenommenen Erzählung aus dem Jahr 1952 zu («Lila Tinte»), in der er die niedergehende alte

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 ÁPR 13

Népszava

Borsos Miklós

a kritika és inkább elszigetei, mint

Borsos Miklós: Ady vershez

Műhely

ogban — például az irodalomban is — így vannak.

Mi az oka?

Egyelőre kettőt látok. A primitív ember ösztönös őszintesége a közelben és a művelt ember tudatos őszinteség a gondolkodásban és az ízlésben találkoznak. A másik pedig, hogy a primitív élet is egy „teljes kultúra", kerek világkép; a művelt emberé is.

És a művelt ember a maga világában zavart és műveletlenséget lát, együtt a nemes és nemtelen „anyagot". A primitívből viszont az évszázadok kirostálták a selejtet és megmaradt, kristállyá csiszolva az igazi érték.

*

Álmomban, de már reggel felé valakivel a népi éneklésről vitatkoztam. Azt állítottam erősen, hogy el kell érni, hogy mindenki tudjon énekelni. Persze, hitetlenül néztek rám. Én erre megmagyaráztam, tudom, hogy vannak emberek — gyermekek —, akiknek nincsen hangjuk, és nincs jó hallásuk, de azt még velük is el lehet érni, hogy megismerjék, milyen a szép és jó ének, és ne rontsák el a többiek társas énekét. Ennyi az egész és ez nagy dolog. Elvégre ezt már az egyházakban régen megvalósították.

Én azt hiszem, ez ébren is helytálló gondolat.

*

Ha a közösségek nagy drámái: háborúk, forradalmak, a közös emberi sors művészetét adták, a gyönyörködés művészetét, meg a békésen éldegélő tájak, falvak népei teremtették meg, ott és akkor, amikor már emlékezetessé finomult minden emberi sors. Így születtek csendes meleg emberi közös otthonokban a népmesék, népdalok, balladák, közmondások, az a művészet, ami felejthetetlen és múlhatatlan, ami a lélek igazi kenyere, mert ebben a boldogság kicsi íze is benne van, míg amaz, a nagy közösségi művészet csak a nagy megpróbáltatások heroikus érzését fejezik ki, a gazdag emberi lélekben. A kettő együtt adja egy-egy nép teljes művészetét. Amelyik népnek ez mindegyik megvan, annak már meg-

van
emb
gyo
sok
időr

N... egyszerű ez a dolog, mint a produkciókból élő emberek hirdetik, hogy színháztól, filmtől, operától műveltebbek lesznek az emberek. Az olaszok, s még a franciák is több színházi játékot és operát láttak, mint a fél világ népei, de mégsem merem mondani, hogy műveltebbek a skandinávoknál, avagy az apró falukban és tanyákon élő, és éppen csak olvasgató és énekelgető finneknél. Egyáltalán a közműveltségnek, az átlagműveltségnek a feleemelése óriási kérdés. Iskolával, könyvvel, újsággal, lehet butítani is, lehet az embereket hebehurgya félműveltekké és lehet korlátolt nyárspolgárokká idomítani (lásd az angol puritánokat és a porosz népoktatást), de azt hiszem, lehetne csakugyan nevelni is.

Téved, aki azt hiszi, hogy az élő népművészetet, a népdalt, népzenét, éneket, népi szövést-hímzést, népi játékot bármiféle fejlett produkcióval, színházzal, filmmel, hangversennyel helyettesíteni lehet. Aki nem él művészettel, annak a lelke eldurvul, vagy parlagon marad, szépérzéke, ízlése nem fejlődik, s amit gyermekkorából hozott, az is elsorvad benne. Meg kell nézni a futballmecscseken üvöltöző tömegeket, s a mozik, színházak átlagos nézőit, sem a zenében, sem a színészi játékban, sem az élet apró dolgaiban nincs ízlésük, vagy ha van, az tisztátlan, zavaros, amelyben a szép és igaz dolgok elkeverednek az alpáriassággal.

Orvosság: fejlett közösségi élet, társas művészet, kultikus (nem vallásos, hanem nemzeti és közösségi) művészet teremtése és olvasás, olvasás. A legnagyobb és legbiztosabb nevelő: az irodalom. Az négyszemközt is nevel, egyenként is nevel. Behatol mindenhova, eljuthat, ki a pusztára, a karámhoz, éppúgy, mint a bérházak lyukaiba, vagy a diákszállók vackaira. Kár, hogy ezt kevesen érzik.

(1957.)

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 ÁPR 19

Magyar Nemzet

Borsos Miklós

NAPLÓ

Április 19

A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára és a Tóthfalusi Kollégium kiállítást rendezett az egyetem csarnokában Borsos Miklós grafikáiból. A tárlatot szerdán dr. Kádár Zoltán művészettörténész nyitotta meg.

ben — még mindig harcokról

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 337-748,340-726
1974 MAR 31
Magyar Hirlap
Borsos Miklós
1021

Borsos Miklós tanulmányrajza a Madách-éremhez

tás pedig bizonyára segít érzékeltetni annak jelentőségét, hogy végre *sikerült egységes szervezetbe tömöríteni* az ország különböző szegleteiben működő kriminálpedagógusokat. Az egyenként is kiváló szakemberek a jövőben a Magyar Gvógypedagógusok Egyesületének *kriminálpedagógiai szakosztályában* összegezhetik tapasztalataikat, cserélhetik ki módszereiket.

A bűnüldözés, de a köznapi ember is sokat vár ettől az új, tudományos igényű szakosztálytól, amelynek feladatairól, lehetőségeiről és jövőjéről *dr. Pál Lászlóval*, a szakosztály elnökével beszélgettünk.

— *Van-e valamilyen aktualitása a kriminálpedagógiai szakosztály megalakulásának?*

— Az utóbbi években egyre erősödött az igény, hogy a bűnüldözés ellen vessünk be minden olyan eszközt és módszert, amelyet a kriminológia, kriminálpszichológia és a kriminálpedagógia ki-

zésére. Akkor négyen kezdtek hozzá a palóc népművészet eme tradíciójának fejlesztéséhez. Ma már tízen vannak, közöttük tanár, esztergályos, óvónő, műszerész, vasutas, diák

A szakkörben délután öt órakor kezdődik az élet. Előkerülnek a borotvaéles bizsókok (így nevezik azt a leggyakrabban használt faragókést, amelynek mindössze két centiméter hosszú lehet a pengéje) és a fadarabokról szaporán perdülnek le a forgácsok, lassan formát öltenek a csanakok (fapohár), tükörkeretek.

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1974 JUL 7 -

Borsos Miklós

6 forint

Illusztrációk Balúts: Jonás könyvéhez.

1021

25

./.

SAJTÓFIGYELŐ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 JUN 15
Kisalföld

Borsos Miklós

1021

bak lettek a boglyák. Az elnök jól oda is elkísérte. A csikó felnőtt,

Borsos Miklós: Aranykor

közzéteszünk
, amely a társa-
ezvények meg-
: ad majd segít-

ük a beszélge-

Sz. A.

házzal, isk
sárlóközpor
dákkal,
sportlétesít
(BUDAP

gók,
k

György:
ehénnel

munkálkodik a
Hivatal és a TIT
szervezete által
faragó szakkör
g mintegy 20 si-
ist rendeztek a
fővárosban és az
en részében. A
rosy Gábor, ifjú
népi iparművész
ok rendszeresen
művészettörténeti

előadásokat, munkájukat rendszeresen zsürizik.

Ezúttal a MTESZ székház termeiben mutatkoznak be fafaragó művészeink szép alkotásokkal. Műveik mellett találjuk az *ecsi asszonyok* kézimunkáit és *a höveji Pócza Margit* remek hímzéseit.

A faragók leghíresebbje *Kiss Ernő* néhány régebbi munkáját állította ki, művei közül a már ug csak ismert *Utolsó bar* című drámai erejű szobr gyönyörködhetünk. A szo közül kiemelkedik *Ta György* Asszony tehénne mű alkotása, a domborm közül pedig *Ács Gabriell Valics Géza* faragásai j tősek. Az előbbi népn hangulatteremtő erejével

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 ÁPR 13

Népszava

Borsos Miklós

a pecsenyevilla és úgy rezeg,
hogy szinte cirpel a szögön.
Évezrek holdja lángol
sarlósbaltádról zöld kacor...

Borsos Miklós: Ady-vershez

, *Takáts Gyula*, észetét is. De ide- *Jánosy István* is, l több helyet ka- s *Ladányi* együtt-

néricskélni nem és dolog, de sze- ielések csak rész- : el. Értem a ben- lékot: eddig mél- zorult köl.őknek rést ezzel az elő- Ám így óhatatla- déktalanul torzít s, hiszen a való- nyebbnek, szinte enrangúnak láttat ményeket is, ame- vételével — alig- m szakmabeliek csorrend kialakí-

felelt a rá vá színű gazdag valóságát, az dokat egyará sebben, de költészet megelégedett leg. Feladatv sora bizonyít *renc* a kötet

„munkájukkal nemcsak kimondani és megnevezni, de változtatni is akartak a költők, változtatni önmagukon és (ha lehet), a világon: hogy jobb legyen!" S egy-két kivételtől eltekintve e cél szolgálatába állította ki-ki a tehetségét. Megőrizve és kiteljesítve ezzel a magyar költészet gyönyörűszép hagyományát: a közösség érdekében végzett alkotómunkát.

Vasy Géza

amikor a magyaro jev városát elfoglal barlangkolostor e volt 1074—1114-ig nikát tulajdonítc amely 850—1110-ig történetét ószláv (később bebizonyo sem ő volt a krón zője, hanem azt a sora írta). A króni a magyarok *ének* meg Kijev városá

A magyar lova utakra indultak, országba, Németc ahol ezekben az javában virágzott sőt a gregoriánna fajai is születtek, vagy a tropuskölt nál már név szeri találkozunk, mint szal, a Dadogó egész sequentia szebb, világias íz meg az ír szerzet St. Gallen-i kolos meg. Mellette St. riai Hucbald már tosnak találta a k pozni a *De hamo* a *Musica enchiria* Az egy szólamú é ebben a századba gánumról is tudu zítése sem marad kább terjed a z fontos, hogy egy szertartás egymá ken is ugyanazo énekelje, annál f mok rögzítése, v írási mód megter

Kezdetben nen írták a dallamot fölé csak egy sorb dallamfeljegyzés X. század előttről már nemcsak eg találkozhatunk, szinte robbanássz sek egész sorával írt egy sorral sem hanem még vonal

EK – 1973

ül. Úgy, hogy sendőségét, nem , nem leplezi értelemben vett személyes jelen- ami leginkább *versek* olvasó- tesebb példáját bi években új új forrásokból utatja most. A — melyek egy ejezi ki, a vég- elődéseit *Illyés* néhány hasonló tnénk a kötet- ául, hogy a li- művészietlenné, ontosabb társa- lesi a választ. sokféle lehet. lackba zárja. a hullámokra.

Van, aki gesztusok mögé rejtőzik. S van, aki szinte az egész világegyetem hatalmas tablójára rajzolja fel gondolatait és vágyait, mint *Nagy László*, akinek költeményei e gyűjteménynek talán legtöbb változatot mutató darabjai.

Mennyi kérdés és mennyi vallomás! Mennyi vérző seb, mennyi elmeszesedő koszorúér, s mennyi játék és friss, harsogó, üde ifjúság. Hányan idézik az elmúlást, úgy hogy az élet mellett tesznek hitet. S hányan ragaszkodnak görcsösen az élethez úgy, hogy fölöttük ott komorlik már a vég sejtelme! De hiszen ez az a tüneményes gazdagság és változatosság, amit költészetnek nevezünk. Ez az, ami a versbe kerülve, az áttételek varázslatában, a képek színeiben és a mérték lélegzetvételében igazán széppé válik.

Rónay László

1021
Borsos Miklós

1848–49 öröksége — a népek barátsága

Írta: Arató Endre

Sokszor vontuk már le a magyarországi forradalom és szabadságharc előremutató tanulságait, foglalkoztunk a polgári átalakulás és a nemzeti függetlenség egymással szorosan összefüggő demokratikus örökségével. Nem vettük azonban eléggé számba, hogy a jelentős két esztendő mit mond *népünk és a kelet-európai nemzetek összefogásáról.* S ehhez a tapasztalathoz talán azért sem fordultunk oly érdeklődéssel, mert közismert, hogy milyen súlyos fegyveres összetűzésekre került sor ekkor népeink között. Pedig ezek a súlyos és elkeserítő tények is nyújtanak megszívlelendő, pozitív tanulságokat, nem beszélve arról a töméntelen együttműködési kísérletről s a különböző tervekről, amelyek *az együttműködés útját kívánták* — persze kevés sikerrel — *egyengetni.*

Lelkesen köszöntötték a forradalmat

Mindenekelőtt választ kell adnunk arra a gyakran felvetődő szkeptikus nézőpontra: miért érdekesek e tervek, ha az adott nemzetközi és belpolitikai viszonyok között *nem volt mód a gyakorlatba való átültetésükre?* A válasz már egy jelentős konklúzió megfogalmazását teszi lehetővé. Ne feledkezzünk meg arról, hogy a nemzeti mozgalmak kibontakozása idején, *a nacionalista ideológia széles körben hatott* s összekuszálta a frontvonalakat, és a közös ellenség, Ausztria élt is a lehetőséggel, hogy a birodalom egyensúlyát biztosítva, egymás ellen fordítsa a harcban álló, de egymásra utalt népeket.

Ilyen rendkívül nehéz körülmények között mégis akadtak politikusok, ha nem is sokan, akik a polgári forradalom és szabadságharc ügye érdekében a súlyos viszályok és a kor atmoszférájával dacolva, szövetség megteremtéséért harcoltak. Az *európai progresszió* ügyét szolgálta ez az összefogás még akkor is, ha nem is hozott fordulatot, de a kísérletek már nagy számuk miatt sem kerülhetik el figyelmünket, nem beszélve arról, hogy minden, ami előremutató tanulságot rejt magában, a történetírói vizsgálatot messzemenően indokolja.

A forradalom kezdete is azt tükrözi, hogy a mérhetetlen nehézség ellenére is volt lehetőség a magyarok és nem magyarok szövetségének megteremtésére. 1848. március tizenötödikét megelőző évtizedben a nemzeti viszályok nemzeteinket szinte a fegyveres harc széléig sodorták. Mégis, *a polgári átalakulás szükségessége*, amelyért magyarok és nemzetiségek egyaránt harcoltak, egy időre háttérbe szorította a nemzeti ellentéteket és összekapcsolta egymással Magyarország népeit. A pesti forradalomhoz ugyanis nemcsak a vidék magyar lakossága, hanem a nemzetiségek nagy része is csatlakozott: *lelkesen köszöntötte a forradalmat*, a forradalom eredményeként létrejött szabadságot, a jobbágyság felszabadítását és a forradalom egyéb vívmányait. Ezt a lelkesedést elősegítette a magyar kormány nemzetiségi politikájának demokratikus vonása: Magyarország nem magyar népeit is beemelték az „alkotmány sáncaiba".

Ez az egymásra találás azonban csak igen rövid ideig tartott. A nemzetiségek rokonszenv-megnyilatkozásaival párhuzamosan jelentkező indokolt nemzeti kívánságok a magyar kormánynál *nem találtak meghallgatásra.* A forradalmat vezető középnemesség ugyanis úgy vélte, hogy a polgári szabadságjogok biztosítása automatikusan megoldja a nemzeti kérdést, s a külön nemzeti követelések felvetése csupán néhány „izgató" műve. A magyar kormány tehát nem ismerte fel a nemzeti fejlődés belső törvényszerűségeit, s azt amiért önmaga harcolt, megtagadta az ország népeitől.

Türelmetlen nacionalizmus

Ez volt az egyik oka annak, hogy a fegyveres harc kirobbant. Hozzájárult ehhez a nem magyar nemzeti mozgalmak *türelmetlen nacionalizmusa* is, a jobboldali irányzatok felülkerekedése és az a tény, hogy a balszárnyak — nem utolsósorban a hibás magyar politika következtében — nem ismerték fel, hol a helyük. Ráadásul még fenyegetően ott állott Bécs, amely megígérte a nemzeti mozgalmaknak kívánságaik teljesítését. Így sodródott harcba a magyar kormány először a szerbekkel, majd a horvátokkal és románokkal, tehát azokkal a nemzetekkel, amelyek fegyveres erőkkel, határőrvidéki katonasággal rendelkeztek. A szlovák mozgalom vezetői csak kisebb csapatokat tudtak szervezni, és nemcsak nem sikerült a népet a magyarországi forradalommal és szabadságharccal szembeállítani, hanem a szlovák nép nagy többsége a küzdelmet mindvégig támogatta. Ezt tették a magyarországi ukránok és az Erdélyen kívül élő románok milliós tömegei is. E támogatás ugyanakkor ellentmondásos jelenség, s komplex okok eredőjeként alakult ki. Ennek elemzése szétfeszítené e cikk kereteit. Mindenesetre népeink együttműködése (nem a nemzeti mozgalmaké!) a forradalom vívmányainak védelmében részben kikovácsolódott. Ez esetben azonban mindenekelőtt azokról a nem magyar paraszti tömegekről volt szó, amelyekig nem ért el a nemzeti gondolat.

Ez a nemzeti ideológia ugyanakkor, bár számos progresszív elemet tartalmazott, mégis döntő szerepe volt abban, hogy a demokratikus átalakulásért harcoló *baloldali irányzatokat egymás ellen fordítsa.* Nemcsak a cseh, a horvát, a szerb és a román baloldal állt szemben a magyarral, hanem a magyar radikálisok sem ismerték fel, hogy e népek plebejusainak célkitűzései hasonlóak az övéikéhez. Így például *a prágai fegyveres felkelést* az osztrák udvarral szemben csak egyetlen magyar radikális lap, a *Reform* üdvözölte, a többi magyar plebejusújság, a kor közvéleményének megfelelően, ezt az osztályharcos, antifeudális felkelést a németek és a csehek között folyó nacionalista küzdelemnek tekintette.

Mi sem természetesebb, hogy ebben a súlyos helyzetben a munkásosztály vezetői, *Marx és Engels mutatták meg a helyes utat* és ők álltak az európai haladó mozgalmak mellé. Lapjuk, a *Neue Rheinische Zeitung* több cikkben foglalkozott a prágai felkeléssel, számolt be a prágaiak ellenforradalommal szembeni küzdelméről, és kimutatta a nacionalista uszítás káros hatását az európai forradalomra. Érdemes megjegyeznünk, hogy a *Reform* és a *Neue Rheinische Zeitung* prágai felkelésről írt egyik cikke számos hasonló érvet és utalást tartalmaz a nacionalista ideológia leleplezéséről, annak meggyőző visszautasításáról, hogy a júniusi felkelés csehek és németek nemzeti küzdelme volt. E hasonlóságot közös forrás, egy szemtanú levelének közlése magyarázza.

A népek szabadságot akarnak

Az igen nagy kegyetlenséggel folyó küzdelem nyomán, s hogy az udvar is fokozatosan kimutatta a foga fehérjét, megindult a kijózanodás a nemzetiségi mozgalmak kisebbségét alkotó balszárny soraiban. Nagy csalódást és jelentős mozgolódást okozott az 1849. március 4-i osztrák alkotmány, amely nem biztosította a kért nemzetiségi jogokat, s a nem magyar nemzeti mozgalmak a korábbinál rosszabb helyzetbe kerültek.

A horvátok, akik 1848 tavaszán és nyarán még bíztak Jelacsics osztrák tábornokban, aki a horvát érdekek harcosának adta ki magát, ősztől kezdve kiábrándultak belőle, és felléptek Ausztria ellen. Ez az osztrákellenes felfogás vezetett el a magyar szabadságharccal való együttérzésig, majd az 1849. júniusi tárgyalásig, amely a magyar kormány és a horvát baloldal képviselője között zajlott le a szövetség megkötése érdekében.

A szerb—magyar megegyezést a balszárnyon kívül a Szaván túli Szerb Fejedelemség és a lengyel emigráció is egyengette. A fejedelemség és a lengyelek koncepciója egybeesett, egyaránt felléptek a feudalizmust és az abszolutizmust képviselő két szövetséges nagyhatalom, Ausztria és a cári Oroszország ellen. E politika szolgálatában állottak azok a megbékélési tárgyalások, amelyek 1848 őszétől, de különösen 1849 márciusa után magyarok és szerbek között folytak.

Az erdélyi román és magyar megállapodást *a havasalföldi és magyarországi román forradalmárok kezdeményezték.* Ők voltak azok, akik mindent elkövettek, hogy erdélyi testvéreiket megnyerjék a magyar szövetség gondolatának. Különösen sokat fáradozott e téren Balcescu, havas-alföldi demokrata, aki egyaránt bírálta a magyar kormány helytelen nemzetiségi politikáját, és az erdélyi román türelmetlenséget. Balcescu rendkívül bonyolult viszonyok között kitűnően eligazodott és példáját adta annak, miképpen lehet összeegyeztetni a nemzeti érdekeket a haladás ügyével. Balcescu azt ajánlotta a magyaroknak, hogy engedmények árán egyezzenek meg a románokkal, mert különben mindkét nép áldozata lesz az abszolutista reakciónak. *„Az egyéni szabadság* — figyelmeztetett — *ma nem elegendő, a népek nemzeti szabadságot akarnak."* A románoknak pedig azt tanácsolta: *„Gondolják meg, rabok voltak eddig, s nem lehetnek egyszerre urak. A magyarok oldalán kell tehát maradniuk... de a jövő az övék, hiszen nemzetiségük alapvető biztosítéka, Havaselve, Olténia és Moldva szabadsága. Ezt pedig csak a magyarok segítségével lehet megszerezni. Vállalni kell az áldozatot a jelenben, a jövő előnyeiért... érzem, hogy mindazoknak, akik szeretik a szabadságot, szükségszerűen támogatni kell a magyarokat, akik az egyetlen felfegyverzett nép s akik... harcolnak a zsarnokság ellen."*

Kossuthtal való tárgyalásai végül eredményt hoztak, 1849. június 14-én megszületett a megállapodás.

„Fel, egyesüljünk a magyarral!"

A cseh radikálisok körében a horvátokhoz hasonló folyamat játszódott le: a plebejusoknak és a cseh népnek az osztrák reakció elleni harcával párhuzamosan fordulat következett be a magyar szabadságharchoz való viszonyban is. E változásról olvashatjuk az egykorú forrásokban: 1849 márciusában *„nem volt Prágában és környékén talán egy épület sem, amelyre nagy betűkkel ne lett volna ráírva: Éljen Kossuth! Ezt a jelszót hangoztatták a vendéglőkben, Kossuthra ürítették poharaikat és éjjel e jelszótól volt hangos az utca, ezt kiáltották a gyerekek is és a vándor szlovákok... A diákok a vendéglőkben forradalmi énekeket daloltak, ezek közül különösen egyet kedveltek, amely éppen Éljen Kossuth refrénnel végződött".* Álljon itt ez a dal, amely jól mutatja, hogy a cseh radikálisok felismerték: elsősorban a közös ellenség ellen kell harcolni, még akkor is, ha vannak nemzeti sérelmek:

Hej csehek, szerbek, hej szlovákok,
a magyarra tekintsetek,
Milyen véres harcokban áll ott,
most példát róla vegyetek.

Refrén:

Fel, egyesüljünk a magyarral!
Éljen Kossuth!
A kormány ellen tűzzel-vassal!
Eviva Vlach!...

A nemzetiség kérdésében
miért civódtok? A nyelvetek
csak akkor lesz majd szabad éppen,
ha nem rabok a nemzetek...

Így azután érthető, hogy a cseh radikálisok a magyarokkal és a drezdai felkelőkkel szoros szövetségben — s ebben kiemelkedő szerepet kapott *Bakunin* orosz forradalmár — felkelésre készültek, amelyet azonban az osztrák rendőrség 1849 májusában, még kitörése előtt elfojtott.

Ne gondoljuk azonban, hogy csak a szomszéd népek progresszív erői tettek lépéseket a megegyezés felé. A magyar radikálisok — akik pedig még 1848 tavaszán a liberális kormánynál a nemzetiségi kérdésben még türelmetlenebb álláspontot foglaltak el — egy csoportja levonta a harcok tanulságait, és messzemenő engedményekre volt hajlandó: autonómiát akart adni az egyes nemzetiségeknek, szükségesnek tartotta Magyarország föderatív átalakítását. *„Az idők és a körülmények oda fejlődtek* — olvashatjuk lapjukban 1849. március 6-án a debreceni Március Tizenötödikében —, *hogy e hazában létező külön nemzetiségeket lehetetlen ignorálnunk. Meg kell ezen nemzetiségekkel egyszer alkudnunk, és mégpedig ma inkább, mint holnap. És midőn alkudni akarunk, tegyük félre a corpus jurist, s annak elkopott fikcióit."*

A magyar kormány eddig nem ment el, de az egyenjogúság felé számottevő előrelépést jelentett az 1848. július 28-án elfogadott *nemzetiségi törvény,* amely tartalmazta a magyar kormány és a nem magyar népek, mindenekelőtt a szerbek és románok közt folyt már említett béketárgyalások eredményeit. Íme, ennyiben realizálódtak is a közeledési kísérletek egyes pontjai!

A nemzetiségi törvény

Mit tartalmazott tehát a nemzetiségi törvény? Mindenekelőtt azzal, hogy nem iktatták törvénybe az úgynevezett magyar politikai nemzetet, tulajdonképpen *elismerték nemzeteknek a nem magyar népeket.* A törvény a magyar hivatalos nyelv kimondása mellett *biztosította a nemzetiségi nyelvek használatát* a községekben, a törvényhatóságok gyűlésein, a törvényszékek tárgyalásain, az elemi iskolákban, az egyházak ügyvitelében. Lehetővé tette azt is, hogy a nemzetőrök vezényleti nyelve a községükben használt nyelv legyen. Mindenki anyanyelvén nyújthatta be folyamodványát. A törvény külön biztosította a görögkeleti egyház jogait és azt, hogy az egyház és iskolái ugyanolyan támogatásban részesüljenek, mint a többi egyház. A törvény külön felhatalmazta a kormányt a románok és a szerbek kívánságainak teljesítésére és sérelmeik orvoslására. Végül a törvény megbocsátott mindazoknak, akik meghatározott időn belül leteszik a fegyvert és a „függetlenségi esküt". Mindezek jelentős engedmények voltak annak ellenére, hogy az egyre súlyosbodó hadihelyzet csikarta ki őket a kormánytól, amely azonban *a forradalom érdekében* korábbi felfogásán alapvetően lépett túl. A törvény azonban az utolsó órákban lépett életbe, és ezért hatása már nem is lehetett.

BM.

Borsos Miklós rajza

A másik Oroszország

Későn találtak tehát egymásra magyarok és nem magyarok! E közeledés pedig már szinte a harc kezdetével egy időben, 1848 őszétől megindult, és valamennyi nemzeti mozgalom érdekelt volt az összefogásban, beleértve a szerb és a román fejedelemségek demokratikus erőit. S ha ezek az irányzatok kisebbségben is voltak, tevékenységük nagy területet, az egész Közép-Európát és Délkelet-Európa egy részét felölelte, szerepük tehát vitathatatlan volt, amellyel számolni kellett.

A cári intervenció döntötte el azután a magyarországi forradalom és szabadságharc sorsát. De azt is meg kell jegyeznünk, hogy volt egy másik Oroszország is. *Herzen,* a kiváló orosz forradalmi demokrata frappánsan fejezte ki a demokratikus közvélemény álláspontját: *„I. Miklós Ausztriának segítve, éppúgy elárulta Oroszországot, mint ahogy Görgey elárulta Magyarországot, amikor Miklós cárnak segített."*

A másik nagy, ismert forradalmár, *Csernisevszkij* így írt naplójában: *„A magyarok barátja vagyok, óhajtom az oroszok vereségét és ezért a célért hajlandó lennék sok mindent feláldozni."* A szentpétervári angol követ is jelentette, hogy az intervenció egyaránt népszerűtlen a közvélemény és a katonaság előtt. Ezt a vélekedést a cári titkosrendőrség jelentései is megerősítették: *„Főtisztjeink valóságos ellenszenvvel fogadták a magyarországi expedíció hírét",* hangsúlyozta az egyik beszámoló; *„nemcsak a legénység, de a tisztek is sírnak, amikor átlépik a határt"* — állapította meg a másik.

A határ átlépése után még inkább fokozódott az intervenciót elítélő és a magyar néppel rokonszenvező hangulat a cári hadsereg soraiban. A katonák és tisztek közül *többen nyíltan megtagadták az engedelmességet és a forradalom oldalára álltak.*

A nemzeti ideológia, amelyben e korban még — mint említettük — túlnyomó volt a pozitív elem, másik arculata a valamennyi oldalon szükségszerűen jelentkező nacionalizmus mégis megakadályozta, hogy népeink időben egymásra találjanak és megvalósuljon a nemzeti és társadalmi haladás összhangja. A nacionalizmus által egymás ellen fordított fegyverek között azonban megcsillant a fény, és a jövőbe mutatott: *a népek barátsága szent, amely a mindenkori haladás, napjainkban a szocializmus és a nemzeti érdekek harmóniáján alapul.*

Mitchell Sharp délkelet-ázsiai körútra indult

(VNA) A VDK és az Egyesült Államok gazdasági vegyes bizottságának március 15-én, csütörtökön kezdődő konzultációira hétfőn este Párizsba érkezett a demokratikus Vietnam küldöttsége. A delegációt *Dang Viet Chau*, a VDK pénzügyminisztere vezeti.

(TASZSZ) *Mitchell Sharp* kanadai külügyminiszter kedden egyhetes délkelet-ázsiai körútra indult. Ellátogat Hanoiba, Saigonba és Vientianéba. Kíséretében van egy szenátor és két parlamenti képviselő.

(AFP, UPI) *Ly Van Sau*, a DIFK Párizsban tárgyaló küldöttségének a szóvivője kedden a francia fővárosban megtartott sajtóértekezleten *elítélte a saigoni kormányt amiatt, hogy változatlanul hadiállapotot tart fenn Dél-Vietnamban* és március 7. és 10. között 28 hadműveletet indított, hogy kiszélesítse az ellenőrzése alatt álló övezeteket.

— Másfél hónap telt el a békemegállapodás aláírása óta — hangsúlyozta a DIFK szóvivője —, *s még egyetlen polgári foglyot sem adtak át a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormánynak.* Miközben az amerikai hadifoglyok jó hangulatban és jó egészségben kiszabadulnak, addig a dél-vietnamiak százezrei — akiket azért tartóztattak le, mert békét és szabadságot akartak — sinylődnek továbbra is a saigoni rezsim börtöneiben. Életüket naponta veszély fenyegeti, mert a saigoni kormányzat szisztematikusan gyilkolja a börtönben tartott hazafiakat.

A Párizsban 1963-ban megalakult, s a Franciaországban élő vietnami állampolgárokat tömörítő vietnami közösség részletesen ismertette annak a levélnek a tartalmát, amelyet a dél-vietnami Poulo Condor-i (Con Son-i) börtönsziget *nyolcezer foglya intézett a nemzetközi ellenőrző és felügyelő bizottsághoz*, valamint a négyoldalú katonai vegyes bizottsághoz. E levél a vietnami közösség szerint, *sohasem jutott el a címzettekhez.*

A levelekből kitűnik, hogy az egyes dél-vietnami börtönökből szabadon bocsátott politikai foglyokat valójában Poulo Condor szigetére deportálták, a politikai foglyokat köztörvényes bűnözőkként kezelik.

(AP, UPI) A Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes forradalmi kormánya március 16-án, pénteken a szabadságharcosok fogságába esett 32 *amerikait bocsát szabadon* Hanoi Gia Lam nevű repülőterén — közölte kedden reggel Saigonban a DIFK-küldöttség szóvivője.

A VDK — mint arról már hírt adtunk — március 14-én, *szerdán 108 amerikai foglyot bocsát szabadon.*

(VNA) *Hoang Hoa* ezredes, a négyoldalú katonai vegyes bizottság VDK-tagozatának helyettes vezetője, a demokratikus Vietnam delegációja tagjainak és tisztjeinek kíséretében vasárnap felkereste a nemzetközi ellenőrző és felügyelő bizottság magyar és lengyel tisztjeit — közölte kedden a *Felszabadulás* hírügynökségre hivatkozva a VNA.

Szűcs Ferenc vezérőrnagy, a NEFB magyar tagozatának helyettes vezetője és *Marian Ryba* vezérőrnagy, a testület lengyel tagozatának helyettes vezetője, valamint e két küldöttség más tisztjei szívélyes fogadtatásban részesítették a VDK katonai küldöttségének tagjai.

Nagyszámú részvevő a BT panamai ülésén

(AFP) Az ENSZ Biztonsági Tanácsa március 15-e és 21-e között *Panamában tartja ülését.* A tanácskozásra eddig *26 olyan ország küldte el jelentkezését, amelyik nem tagja a testületnek.* Elvileg mind a huszonhat ország — Belgium, Brazília, Ecuador, Dánia, Egyiptom, El Salvador, Guayana, Hollandia, Honduras, Irak, Izrael, Japán, Kanada, Kolumbia, Kuba, Líbia, Mauritánia, Nigéria, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország, Trinidad, Tobago, Thaiföld, Uganda és Venezuela — *szavazati jog nélkül részt vehet a Biztonsági Tanács munkájában.*

Feszültség Irak és Libanon kapcsolataiban

A szíriaiak döntő többsége elfogadta az alkotmányt

(AFP) *Ali Zaza* belügyminiszter kedden a kora reggeli órákban a damaszkuszi rádióban ismertette *a Szíria új alkotmányáról tartott népszavazás eredményét.* Eszerint a népszavazáson részt vett több mint kétmillió állampolgár *97,6 százaléka az új alkotmány mellett foglalt állást*, és mindösze 2,25 százaléka szavazott „nem"-mel.

(AFP, UPI) Az iraki hírügynökség közleménye szerint a bagdadi kormány hétfőn úgy döntött, hogy *betiltja mindenfajta libanoni fogyasztási cikknek az országba való behozatalát*, sőt, azokat a cikkeket sem hajlandó importálni, amelyek libanoni kikötőkön keresztül jutottak el eddig az iraki fogyasztókhoz. A közlemény szerint az iraki kormány erre a lépésre „a gazdasági követelmények, valamint a nemzeti ipar és mezőgazdaság érdekeinek figyelembevételével" határozta el magát.

A libanoni sajtó egyhangú állásfoglalása szerint — bár az iraki közvélemény erre egy szóval sem utal — Bagdad ezzel az intézkedéssel ad választ a libanoni kormánynak *az Iraq Petroleum Company libanoni berendezéseinek, 32 kilométeres olajvezetékének és olajfinomítójának a minap történt kisajátítása miatt.* A társaság tulajdonában levő felszereléseket ugyanis Irak szándékozott megvásárolni.

(INA) *Ali Nasszer Mohammed*, a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság miniszterelnöke, hadügyminiszter *elégedetten nyilatkozott a szocialista országokban tett körútjáról.* Nyilatkozatát sajtóközleményben ismertették.

Tiltakozások Eban bécsi látogatása miatt

(MTI) Kedden délelőtt megtartotta első munkamegbeszélését *Rudolf Kirchschläger* osztrák külügyminiszter és vendége, *Abba Eban* izraeli külügyminiszter. Értesülések szerint keddi tanácskozásukon *a két ország kapcsolatairól tárgyaltak.* A nemzetközi helyzet és ezen belül a közel-keleti válság fejleményeit szerdai találkozásukon beszélik meg. Abba Eban az első izraeli külügyminiszter, aki Ausztriába látogatott. Jelenlétét nagy biztonsági készültség jelzi.

A *Volksstimme* keddi számában közölte annak a levélnek a részleteit, amelyet haladó baloldali ifjúsági szervezetek, köztük a kommunista párt ifjúsági szervezete küldött Kirchschläger külügyminiszternek. A levél aláírói *tiltakoztak az ellen, hogy a hivatalos Ausztria olyan ország külügyminiszterét fogadta, amely nem hajtja végre a Biztonsági Tanács határozatát*, jogtalanul tart megszállva arab területeket és terrorakciókat szervez.

Bécsben Abba Eban látogatása idejére a haladó ifjúsági szervezetek *felvonulást terveznek*, hogy ezzel is kifejezésre juttassák tiltakozásukat.

Az új argentin elnök és alelnök életrajza

Kicsoda Cámpora és Solano Lima?

Héctor Cámpora 1909. március 26-án született a Buenos Aires tartományban levő Mercedesben. 1934-ben szerzett fogorvosi diplomát a córdobai egyetemen, majd a negyvenes évek elejéig fogorvosi hivatásának élt. Barátsága a volt diktátorral, Juan Perónnal 1944-ben kezdődött, s két évre rá tagja lett a Perónt támogató akkori Munkáspártnak. 1948-ban megválasztották az alsóház elnökévé, amely posztját a Perón elleni puccsig, 1955-ig töltötte be. Perón bukását követően bebörtönözték, majd Chilébe szökött.

Aktív politikai tevékenységét 1971-ben újította fel, amikor Perón személyes megbízottjává nevezte ki.

A Perón-féle Justicialista Párt alelnökjelöltje, a 72 esztendős Vicente Solano Lima — paradox módon — egész életében harcot vívott a peronizmus ellen — írta róla az AFP hírügynökség.

A konzervatív politikai nézeteiről ismert politikus jogi egyetemet végzett. 1948-ban börtönbüntetésre ítélték a Perón vezette rendszer „rágalmazásának" vádjával. 1955 után azonban már úgy nyilatkozott, hogy „a peronizmust szükséges beilleszteni a nemzet életébe". Politikai pályája 1932-ben kezdődött — képviselő lett —, 1935-ben miniszteri tárcát kapott, 1958-ban és 1963-ban elnökjelöltként lépett fel.

Török elnökválasztás

Igazságpárti előretörés az első két fordulóban

(Reuter, AP) Kedden délután Ankarában összeült a nagy nemzetgyűlés, hogy megválassza *Cevdet Sunay* elnök utódját. Sunay hétéves mandátuma ugyanis március 28-án lejár, és az alkotmány értelmében nem választható meg ismét.

Az új elnök megválasztásához egyébként *a parlament két háza képviselőinek kétharmados szavazattöbbsége szükséges*, vagyis a jelöltek valamelyikének a 634 szavazatból legalább 423-at kell megszerezni. Ugyanez a szabály érvényes a második szavazás esetében — ha először nem alakulna ki a kétharmados többség —, az esetleges további fordulóknál azonban már az egyszerű többség is elegendő.

Törökország második legnagyobb pártja, a Köztársasági Néppárt bejelentette: *bojkottálja a keddi elnökválasztási szavazást, minthogy nem biztosítottak a szavazás demokratikus körülményei.*

Mint a nyugati hírügynökségek jelentéseiből kitűnik, *a parlament épületét harckocsik vették körül.* A hadsereg ezenkívül más intézkedéseket is tett: a karzaton mintegy hatvan magas rangú tábornok figyeli az ülésteremben folyó eseményeket.

Időközben kiderült, hogy a hadsereg jelöltjével, a választások miatt posztjáról nemrég lemondott *Gurler* tábornokkal, volt vezérkari főnökkel szemben két ellenjelöltet is állítanak a pártok. A Demirel-féle Igazságpárt *Tekin Ariburunt*, a szenátus elnökét, a jobboldali Demokrata Párt pedig elnökét, *Ferruh Bozbeylit* jelölte.

Az új török elnök megválasztására tett *első két kísérlet sikertelenül zárult a parlamentben* — jelentették a hírügynökségek.

A legtöbb szavazatot mindkét alkalommal az Igazságpárt jelöltje, Tekin Ariburun kapta (282, illetve 284). A hadsereg támogatását élvező Faruk Gurler neve ugyanakkor 125, illetve a második alkalommal 176 cédulán szerepelt.

A UPI hírügynökség szerint megkezdődött a harmadik szavazás is, amely már egyszerű többséggel, 318 szavazattal eldöntheti az új elnök személyét.

Lapzártáig nem érkezett hír az elnökválasztás kimeneteléről.

Garbuzov fogadta Shultzot

(TASZSZ) *Vaszilij Garbuzov* szovjet pénzügyminiszter kedden fogadta *George Shultzot*, Nixon elnök gazdasági főtanácsadóját, az Egyesült Államok pénzügyminiszterét és *tárgyszerű, baráti légkörben* megbeszélést folytatott vele.

Hármas konzultáció a bécsi megbeszéléseken

(MTI) Az európai haderők és fegyverzet csökkentésével foglalkozó bécsi előzetes konzultáció keretében kedden folytatódtak a megbeszélések. Nemcsak kétoldalú tanácskozások kezdődtek, hanem háromoldalú megbeszélésekre is sor került. A szovjet és amerikai küldöttség vezetőjének tanácskozásába *Van Ufford* holland diplomata, a NATO-országok konzultációs főmegbízottja is bekapcsolódott.

Megfigyelők szerint a konzultációk előterében a NATO új kezdeményezése áll, amely azt javasolja, hogy *a konzultáción képviselt 19 ország küldöttségei kezdjék meg a plenáris ülésezést.* Bécsben úgy tudják, hogy miután hétfőn a 12 NATO-ország képviselői egymás között tanácskoztak, kedden a két- és több oldalú konzultációkon a NATO brüsszeli állandó tanácsának javaslata alapján folytatódott az eszmecsere.

Kedden délelőtt ismeretessé vált, hogy ezen a héten a görög delegáció ad „munkakoktélt", amely újabb jó alkalmat nyújt a delegációvezetők találkozójára.

Genfi leszerelési értekezlet

A lengyel és a kanadai küldött felszólalása

(TASZSZ, Reuter) A genfi leszerelési értekezlet keddi, 591. ülésén Lengyelország és Kanada képviselője szólalt fel.

Wlodzimierz Natorf lengyel nagykövet küldöttségének véleményét tolmácsolva a jelenlegi ülésszak égetően fontos napirendi kérdésének nevezte *a vegyi fegyverek teljes betiltásának kérdését.* Emlékeztetett arra, hogy a szocialista országok által tavaly beterjesztett konvenciótervezet nyilvánvalóan bizonyítja megegyezési készségüket. Felszólította a leszerelési bizottság többi tagját, hogy hasonló jóakaratot tanúsítva járuljanak hozzá a vegyi fegyverek betiltásával kapcsolatban még visszamaradt technikai kérdések megoldásához.

A napirend további fontos kérdésének nevezte Natorf *az atomleszerelés kérdését is.* Aggodalmának adott hangot amiatt, hogy *egyes atomhatalmak távol maradnak* a leszerelési bizottságban és más szervekben folyó tárgyalásoktól.

William Barton kanadai nagykövet *az atomfegyver-kísérletek teljes megszüntetése mellett foglalt állást*, azzal érvelve, hogy ha a genfi leszerelési értekezleten képviselt atomhatalmak így járnának el, ez fokozott nyomást gyakorolna a távollevőkre, a kísérletek beszüntetése érdekében.

SALT-ülés Genfben

(TASZSZ, AP) Kedden délelőtt Genfben, a helyi amerikai képviselet épületében 55 perces megbeszélést tartott a stratégiai támadó fegyverek korlátozásáról tárgyaló szovjet és amerikai küldöttség. A küldöttségvezetők: *Vlagyimir Szemjonov* szovjet külügyminiszter-helyettes és *Alexis Johnson* amerikai nagykövet. A következő megbeszélést pénteken tartják.

Pompidou kormányalakítási tárgyalásai

(MTI) Az új francia nemzetgyűlés csak április másodikán ül össze, de *Pompidou elnök máris megkezdte tanácskozásait a kormánypártok vezetőivel az új kormány megalakításáról*, vagy jobban mondva az eddigi kabinet átalakításáról, amit *Messmer* miniszterelnök is kilátásba helyezett a választások előtti utolsó televíziós nyilatkozatában. A kormány átalakítására azonban előreláthatólag csak a nemzetgyűlés összeülése után, *április elején kerül majd sor.* Addig Pompidou elnök csak a miniszterelnököt nevezi ki. Az alkotmány értelmében a miniszterelnök nem köteles lemondani a választások után, de *Messmer miniszterelnök valószínűleg benyújtja lemondását.* A politikai megfigyelők egy része lehetségesnek tartja, hogy *az elnök ismét Messmert bízza meg a kormány megalakításával.*

Az elnöki palotában folyó tanácskozások egy másik fontos kérdése, *vajon bevonják-e a kormányba a reformereket.* Az UDR jelenlegi szövetségesei, a független köztársaságiak és a CDP, *a reformerek bevonását sürgetik, Peyrefitte* UDR-főtitkár sem zárkózott el ennek lehetősége elől, az UDR egy része azonban még mindig tiltakozik ellene.

SZKP—OKP tárgyalások

(MTI) A Kremlben kedden folytatódtak a tárgyalások az SZKP küldöttsége és az Olasz Kommunista Párt küldöttsége között. A szovjet pártküldöttség vezetője — mint jelentettük — *Leonyid Brezsnyev*, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára, az olasz pártküldöttségé pedig *Enrico Berlinguer*, az OKP főtitkára.

A küldöttségek megvitatták a két pártot érdeklő kérdések széles körét. Megállapodtak abban, hogy a tárgyalások eredményeiről közös közleményt adnak ki.

MEHMET SHEHU, az albán miniszertanács elnöke átutazóban, tíztagú kíséretével Rómába érkezett. Az albán kormányfő a tervek szerint kedden továbbutazik Párizsba.

Vályi Péter nyilatkozata kanadai látogatásáról

(Folytatás az 1. oldalról)

vetségen. A fogadáson megjelent *Ferguson* asszony, a szenátus elnöke, *Gerald Fateaux*, a legfelsőbb bíróság elnöke, *A. E. Ritchie* külügyminiszter-helyettes, *David Lewis*, az Új Demokrata Párt elnöke, továbbá a gazdasági tárcák több miniszterhelyettese, a képviselőház és a szenátus számos tagja, a odiplomáciai képviseletek vezetői, valamint a kanadai politikai és gazdasági élet sok ismert személyisége.

Vályi Péter és a kíséretében levő *Nagy János* külügyminiszter-helyettes, *Szalai Béla* külkereskedelmi miniszterhelyettes és *Fekete János*, a Nemzeti Bank elnökhelyettese kedden látogatást tett Montrealban, majd magyar idő szerint szerdára virradóra onnan indult haza repülőgépen az Egyesült Államokban és Kanadában tett 15 napos látogató körútjáról.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népszava

Baross Miklós portréja

1973. február 4. 1021 NÉPSZAVA

Gyűjtők és védett gyűjtemények

Az első darabot kell megszerezni

Magyarországon több száz, a múzeumok által nyilvántartott, magánkézben levő, úgynevezett védett gyűjtemény van. Ritkaságszámba menő képzőművészeti alkotások, könyvek, ókori és középkori tárgyak, fegyverek és érmek vándorolnak, cseppet sem titokzatos utakon a szorgalmas, kitartó, szenvedélyükért sokszor rendkívüli áldozatokat is vállaló emberekhez.

Bódi László, a Magyar Nemzeti Bank osztályvezető-helyettese, az Éremgyűjtők Egyesületének elnöke szerint csupán érmeket kétezren gyűjtenek. Persze ebből kevés a védett gyűjtemény, de azoknak aztán annál nagyobb az értékük.

Kik a nemzeti kincsek gazdái? A legkülönbözőbb foglalkozású emberek: akadémikusok, orvosok, művészek, mérnökök, híres emberek özvegyei vagy leszármazottai, de... védett gyűjteménye van már például — többek között — *Kőszegi Tivadar* gépkocsivezetőnek, *Somorjai László* főiskolai hallgatónak, *Maglóczky Gusztáv* céllövöldésnek, *Kovács József* gépipari munkásnak is...

Hogyan keletkezik és „jön össze" egy nagy gazdagságú gyűjtemény, mi a haszna, célja a már korántsem hobby szintű szórakozásnak, ezt a rejtett zárat akartam kinyitni, *dr. Debróczy Tibornál*, a Balatonfüredi Szívkórház igazgató főorvosánál tett látogatásomkor.

*

Egyszerű tömbház, mint amilyen Pesten vagy Debrecenben százszámra található. Első emeletén, az egyébként puritán módon berendezett lakás két szobájában — nem túlzás — *Európa egyik leggazdagabb kelet-ázsiai gyűjteményét*, aranyozott és bronz szobrokat, hímzett festményeket, emberi és állati figurákat, a brahmanista, a sintoista, a buddhista istenségek számtalan variációjú, szimbolikus tárgyait, a keleti vallások és filozófiák tanainak írásba foglalt könyveit gyűjtötte össze 30 év alatt dr. Debróczy Tibor igazgató főorvos és felesége.

Az ember megáll az első szoba közepén, nem tud, nem képes leülni, mert elragadja a felfoghatatlan, befogadhatatlan, a magát oly nehezen megadó látvány.

— Igen, mindenki így érzi — mondja mögöttem a kedves mosolyú asszony. — Férjem jó barátja, *Borsos Miklós* szobrászművész órákig képes nézegetni egyetlen figurát, mert az emberábrázolásnak ezt az érzelmek gazdagságát teljességükben kifejező módját még ma is ritkán találhatjuk meg.

— Korszerű, tömör, és az emberi tulajdonságokat, a jellemet, a karaktert tökéletesen visszaadja — dr. Debróczy Tibor egyenként mutatja az 1400—1700 éves *indiai, nepáli, kínai* szobrocskákat. — *Szenvedés, öröm, irigység, boldogság, a lélek dalra kerekedése, a józan ész bölcsessége, a komikus képtelenség* — mindent ki tudtak fejezni.

— Az első? A gyűjtemény első darabja? Hogyan kezdődött? — kérdezem, mire az egyik sublótról, vagy ötven szobor közül kiemel egyet.

— *LA-MO a neve, ő a vallás előzésére szolgáló istennő. Csodálkozik, hogy ilyen is volt nekik? Ó, keleten minden lehetséges.* A szobrocskának Darma-Pala a neve. Egyetemista voltam. Először csúnyának és ellenszenvesnek találtam. Nagyítóval nézegettem, leraktam az éjjeliszekrényemre... Egyre több és érdekesebb részletet találtam rajta... Nos, így kezdődött! Mindig csak az első darabot kell megszerezni, aztán már...

Harminc év alatt — mint mondják — bejárták Európa múzeumait, régiségkereskedőit, vásároltak a Bizományi Áruházban, és a felszámolt gyűjtemények tulajdonosaitól. Híre ment gyűjtésüknek, és így aztán sokan kínáltak tárgyakat.

— Amikor *Tagore* szobrát Füreden elhelyezték és az indiai delegáció felkeresett — meséli az igazgató főorvos —, a delegáció vezetője, megszemlélve gyűjteményemet, meglepetéssel a hangjában azt kérdezte, hogyan lehetett elkerülni a hamisítványokat? *„Mert mindig csak azt a szobrot vettem meg, amellyel kontaktust tudtam teremteni, amely mondott nekem valamit"* — válaszoltam. Államfők, miniszterek, múzeológusok keresnek fel, gyönyörködnek dolgaimban. Az értéke?... Engem nem érdekel! Egy angol professzor szerint nincs Európában egységesebb gyűjtemény. Nézegetett itt, néha fel-felkiáltott: „Uram, ez az egyetlen darab 15 000 fontot ér!" Megvontam a vállam. *Nekem nem az értéke kell!* Nagyon sokat hasznosítottam ebből — körbemutat a keleti templomok hangulatát árasztó szobákban — a gyógyító tevékenységemhez. Egy arcról megmondom, milyen volt, mi a jelene és talán egy kicsit a tulajdonosának a jövőjét is. Ismerem az emberi indulatokat. A legérzékenyebbel, az emberi szívvel kell foglalkoznom. *Az emberek többsége rengeteg életenergiát pocsékol el boszszankodásra, haragra, dühkitörésekre, hiábavaló, meddő vitákra, kicsinyes és jelentéktelen okok miatt idegesíti önmagát. Ez a művészet fegyelemre tanít.*

— A legkedvesebb darab?

Leemel a szekrény tetejéről egy feketén sötét, kicsiny, lábait keresztbe rakva ülő, bronzalakot. BUDDHA AMITABA — *a tanító Buddha.* Lesütött, befelé néző szem, Gioconda-mosoly a szájszegletben: *elszakadni a dolgoktól, de mégis látni a képeket, szakítani a logikával és mégis egybefogni a gondolatokat, feloldódni a feszültségből és mégis a szakadatlan szellemi erőfeszítés állapotában figyelni a világot, elvonulni és mégis cselekvő részese lenni, bölcsen, okosan, komolyan* — mi mindent tükröz ez a tenyerem öblében elférő kis fej, homlok, arc, koponya?!

— A modern orvostudomány ma már kimutatja a pozitív érzelmek hasznos fiziológiai hatását — hallom a hangot, és úgy érzem, megfejtettem a titkot, kinyitottam a zárat; *a főorvos még a kikapcsolódásban, a szórakozásban is a nagyszerű, gyönyörű, gyógyító hivatásának él* — figyelmét 30 év óta olyasvalamire irányítja, ami nagyon szép, tiszta és magas rendű élményhez fűződik. Az elégedettségből — a legmagasabb rendű boldogság származik.

— *Négy éve nem vásárolunk már semmit — mondja az asszony —, de így is teljes az egész... Az életünk is... Öt gyereket neveltünk fel, derűs, egészséges emberek... Sajnos, csak a legkisebb fiunk érez kedvet a gyűjtemény rendezgetéséhez, az olvasáshoz, a megértéshez i szükséges elmélyült kutatásokhoz.*

— És a gyűjtemény sorsa? — Dr. Debróczy Tibor felvesz íróasztaláról egy bronznyulat. — Van, aki például ezt a figurát szereti a legjobban, ezeket a finom, virágot ábrázoló, a nyúl testébe égetett mintákat. A mező, az erdő, az illatos rét is megjelenik előttem — mondja. — *Mások megint mást találnak, gyönyörködnek, megnyugszanak, elgondolkodnak...* Ha meghalok, valószínű, Füredre hagyom a gyűjteményemet, ugyebár, jó lenne az országnak is, Fürednek is egy ilyen jellegű múzeum. És ha arra gondolok — hiszi vagy sem, nem érdekel —, néha *ötvenforintos problémáink voltak, ruha- és cipőgondjaink, mert nem tudtunk egyes daraboknak ellenállni...* hitelbe is vettünk, lekötve anyagi erőnket... De így jó, így kell ennek lennie.

Feleségére néz, elszorul a szívük, mégis örülnek, mint a munka jó részét elvégzett emberek.

*

Védett gyűjtemények és szenvedélyüktől védtelen gyűjtők. Általában megvonnak maguktól mindent, hogy érmeket, szobrokat, képeket vásárolhassanak, bár tudják, a védett tárgyakat nem adhatják el, illetve kötelesek először az államnak vásárlás céljára felajánlani. Biztosan van közöttük, aki nyereségvágyból halmozza dolgait, van, akit a történelmi korok érdekelnek, van, akit a művészet ejt rabul, s akad, akit a tárgyak varázsa izgat.

Azokat — mint dr. Debróczy főorvost — nemes szenvedély fűt, érdemes nagyon megbecsülni, mert közkincseinket és a tudományt gyarapítják.

Szűts Dénes

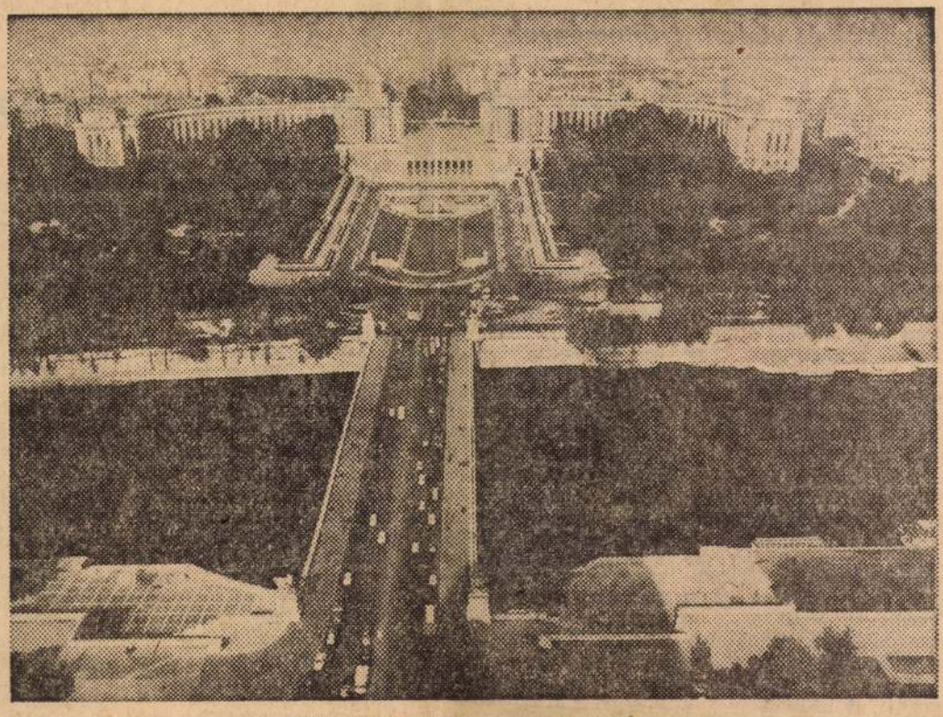

Pillantás az Eiffel-torony tetejéről

nyukban nem mulasztják el *a zaszlavli találkozó* eredményességét emlegetni. De a francia külpolitika nem csupán *a szovjet—francia jóviszony ápolásával* érdemel figyelmet. *Közelkeleti politikája* is eltér a nyugati szövetségesek többségének álláspontjától, s *az indokínai agresszió* megítélésében is más nézeteket vallott, mint a *NATO partnerek* többsége. Szerepe *az európai biztonság* ügyének előmozdítása vonatkozásában is konstruktív.

Nem ilyen egyértelmű a De Gaulle-i örökség ápolása *a francia—amerikai viszonyban.* Pompidout ugyanis nem vezérlik olyan mély gyökerű, személyes ellenérzések, mint hajdan De Gaulle-t. Az utód alighanem inkább a „következetesség látszata" miatt tartja magát a hagyományokhoz, mint meggyőződésétől vezérelve. Erre jó néhány jel utal. Mindenesetre az kétségtelen, ha eredményeiben nem is, de *szívélyességében feltétlenül felülmúlja Pompidou Washingtonhoz fűződő viszonya a tábornokét.*

gazdasági helyzet azonban mind arra készteti, hogy *lehetőleg a gaulle-isták javára igyekezzék billenteni a mérleg nyelvét, személyes hatásával is nyomást igyekezzék gyakorolni a választókra a jelenlegi kormánykoalíció fenntartása érdekében.*

Mert a gaulle-ista kormányzatot most nemcsak a gazdasági vonatkozású problémák, az infláció miatti elégedetlenség és a szakszervezetek ezekkel, valamint egy sor más kérdéssel kapcsolatos követelései aggasztják, hanem az a választási szövetség, amely tavaly jött létre Franciaországban, s amelynek alapján *a francia baloldal egységesen lép fel a nemzetgyűlési választásokon.*

Egység a baloldalon

A kommunisták, a szocialisták és a radikálisok választási szövetsége évtizedek után először *megszólaltatta a harci riadót a kormánypártok székházaiban.* Pompidoura pedig, amikor idézett kijelentéseit megtette, alighanem hatással volt az a nagygyűlés, amelyen a közösen fellépő baloldal *egységesen demonstrálta erejét,* a megjelentek pedig a baloldal szövetsége népszerűségének voltak hitelt érdemlő demonstrátorai. Párizsban, a *Porte de Versailles* előtti terület legnagyobb kiállítási csarnokába a baloldali pártok első közös nagygyűlésére *több mint százezer ember ment el.* A kívülrekedtek hangszórókon keresztül kísérték figyelemmel az eseményeket. Párizsban azóta is úgy emlegetik ezt az estét, mint amilyenre *1936 óta nem volt példa.* Érthető hát, hogy a kormánykoalíció nemzetgyűlési pozícióit látja veszélyeztetve a baloldal közös fellépése következtében.

A baloldal közös kormányprogramja, az FKP közelmúltban megtartott kongresszusa kompromisszum révén — *már nem olyan nyomasztó az UDR-képviselők aránya, mint a mostani nemzetgyűlésben.* Ötven azoknak a választókerületeknek a száma, amelyekben mindhárom párt állít jelöltet, s ezekben — feltehetően — a második fordulóban kettő majd visszalép a legesélyesebbnek tűnő érdekében.

Miközben a kormánykoalíció pártjai belső, hatalmi pozícióikon vitáztak, addig *a baloldalon egységbe tömörült pártok folytatták kampányukat.* Az FKP főtitkára, *Georges Marchais* a párt kongresszusán elmondott beszédében hangsúlyozta, s azóta néhány más alkalommal is elmondta, hogy a baloldal számára az egyik legdöntőbb feladat *a lendület és az energia fenntartása* a kampány befejezéséig. Felhívta a figyelmet a „reformista ellenzék" szerepében tetszelgő *centristák* manőverezési lehetőségeire, rámutatva, hogy a koalíció számára potenciális partnert jelenthetnek a jövőben. Leleplezte ezzel a választók előtt a centristákat, akik akár

Magyar Hírlap

1973 NOV 8 -

Borsos Miklós

s hoca a Vörös Pejet hajtja,
hegyek vánkosához.

1021

Borsos Miklós illusztrációja Illyés Gyulának a Szépirodalmi Könyvkiadónál készülő, Teremteni című új verskötetében

olyan mélyen kiszáradt, hogy még a mélyen gyökerező szőlőtőkék és gyümölcsfák se jutnak elegendő nedvességhez. Ezért most a kerti növények életének legfontosabb tényezőjévé a vízellátás lett. És ha a természet nem ad elegendő csapadékot, akkor gondoskodjunk mi a vízről öntözés formájában. Igaz, az öreg gazdák és kertészek azt szokták hangoztatni, hogy: ami nem esik le tavasszal, majd lehull a nyáron. Ezt azonban mi nem várhatjuk meg, mert *most kell gondoskodnunk a többségükben vízigényes kerti növények minél jobb vízellátásáról.*

Ahol tehát van víz — kútból, vízvezetékből — feltétlenül öntözzünk. És ne feledjük el: inkább ritkán nagyobb vízmennyiséggel öntözzünk, mint gyakrabban, de kisebb adagokkal!

Közelednek a fagyosszentek

Pongrác, Szervác, Bonifác. Ezek voltak a valamikori kertészek, szőlészek rettegett napjai, mert ez idő tájt gyakran a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABAD FÖLD
Budapest
1972 NOV 26

Borsos Miklós

1021

Petőfitől az Érdekházasságig

A téli könyvvásár könyveiből

„KÖNYVET MINDENKI KEZÉBE" hirdeti a Nemzetközi Könyvév jelszava. E jelszót s annak megvalósítását a közelgő ünnepek különösen időszerűvé teszik. Az utóbbi évek nemes hagyományát, hogy szeretteinknek legalább egy-egy szép és hasznos könyvvel kedveskedünk, e jelmondat reménytkeltően megerősíti. S joggal hiszszük talán, hogy megerősíti mindannyiunk szívében a könyv s az irodalom szeretetét, a közelgő nagy ünnep: Petőfi Sándor születésének 150. évfordulója is. Ez az idei karácsony az ő születésnapjának is előhírnöke...

Az idei téli könyvtermés bemutatását mi mással kezdhetnénk, mint a Petőfi-évfordulóra megjelenő kiadványokkal?

Elsőnek kell megemlíteni, hogy sorozat indul Petőfi Sándor művei címmel, az első kötet, a *Petőfi Sándor Összes költeményei*, a nagy forradalmár költő verseit tartalmazza Borsos Miklós illusztrációival. A *Petőfi koszorúi* a költő műveiről írott kritikákból, levelekből, versekből, emlékezésekből közöl válogatást. A kiadvány dokumentumértékű gyűjtemény is, egyúttal, mert a korabeli értékelésekből, a századforduló kritikáin és a Nyugat tanulmányain keresztül napjainkig követi a szerteágazó Petőfi-irodalmat.

A Petőfi Sándor: Vers és próza című gyűjteményes kötet nem műfajilag elkülönítve, hanem keletkezésük sorrendjében mutatja be a költő egyes írásait, legyen az próza, vers vagy drámarészlet. Petőfi Sándor tizenkét versének kéziratáról készült fakszimilét tartalmazza a Petőfi Sándor *Tizenkét vers című* mű kötet, az előhangot, *A szent gyújtogatót*, Juhász Ferenc írta. Háromféle formátumban lát napvilágot Reich Károly művészi illusztrációival a *Petőfi Sándor szerelmes versei* c. válogatás.

A régebbi és a mai magyar költészetet képviselik a negyedik kiadásban megjelenő *Hét évszázad magyar versei*, *Radnóti Miklós összes versei és műfordításai*, Garai Gábor *Ablakban a nap*, Pilinszky János *Szálkák* című kötete s *Illyés Gyula 70. születésnapjára* megjelenő *Haza a magasban* Összegyűjtött versek 1925—1945 című kötete, amely a teljes költői életművet tartalmazza 1945-ig.

A mai magyar irodalmat számos figyelemre méltó mű képviseli. Kezdjük a sort *Déry Tibor Alkonyodik, a bárányok elvéreznek* című új kötetével, mely az életmű sorozatban jelent meg, és az író három ifjúkori kisregényét — A kéthangú kiáltást, a kötet címadó írását, s végül a *Pesti felhőjátékot* — gyűjtötte egybe. Ugyancsak az életmű-sorozatban látott napvilágot Németh László *Irgalom* című regénye, melynek cselekménye az első világháborút közvető időkben játszódik. A fiatal hősnő orvoshallgató, aki otthagyja erkölcsi felháborodásában családját, s egy elfekvőkórházban helyezkedik el mint gyakornok. Itt érti meg, hogy a részvétlen és közönyös világgal szemben egyetlen lehetséges erkölcsi magatartás a viszonzást nem váró emberség, irgalom.

Természetesen nem feledkeztek meg a kiadók a legifjabb olvasónemzedék szórakoztatásáról és művelődéséről sem. A legkisebbeknek szerez majd örömet *Weöres Sándor* könnyed lejtésű lírai versecskéit tartalmazó lapozókönyve, a *Télország*, Reich Károly szép illusztrációival. *Pitypang* a címe a Pákolitz István legszebb gyermekverseit egybegyűjtő kötetnek. A művészi grafikákat Hincz Gyula készítette.

A serdültebb ifjúságnak szánták az *Így élt...* című sorozat köteteit. A sorozatban az elmúlt idők legkiválóbbjainak életét, munkásságát mutatják be, 80—100 képpel illusztrálva. Az első kötet az *Így élt Dózsa György*, írója *Hegedüs Géza*, a második kötetet Petőfi születésének 150. évfordulójára adták ki, *Így élt a szabadságharc költője* címmel, *Fekete Sándor* sodró erejű írásában a költő életét saját művein, visszaemlékezésein és levelein keresztül mutatja be.

A mondák világába vezet *Lengyel Dénes Régi magyar mondák és Lipták Gábor Amiről a kövek mesélnek* című kötete.

A világirodalom klasszikusait kedvelő olvasók többek között olyan remekművet találhatnak a könyvújdonságok között, mint Charles Dickens kétkötetes remekét, az *Örökösöket*. A regény témáját a nagy angol író egy valódi örökösödési perből merítette. A száz évvel ezelőtti Anglia és London kavargó élete, a múlt század különös figurái elevenednek meg Dickens tolla nyomán. Emily Brontë nagy sikerű romantikus regénye az *Üvöltő szelek*, a világirodalom egyik legszebb vallomása szerelemről és szenvedélyről. Az orosz realista prózairodalom egyik úttörőjének, Goncsarovnak, világhírű regénye, az *Oblomov* is bizonyára sok új olvasót hódít majd meg az idei télen.

A mai külföldi írók művei sem hiányozhatnak természetesen az ajándéknak szánt könyvek közül. A népszerű *Európa zsebkönyvek* sorozatában *Vad pálmák* címmel lát napvilágot William Faulkner Nobel-díjas amerikai író két remeke, *Az öreg és a Vad pálmák*. Truman Capote legjobb elbeszéléseit és kisregényeit tartalmazza az *Álom luxuskivitelben* című kötet.

A háború utáni amerikai irodalom egyik legeredetibb tehetsége ezekkel az írásokkal „robbant be", mint csodagyerek, az amerikai irodalomba.

Nem maradt el az idén sem, az évről évre megjelenő mai modern, prózai antológia, az *Égtájak* kiadása sem. Öt világrész 33 legismertebb írójának elbeszélései találhatók a válogatásban. Második kiadásban jelenik meg *Vladimir Neff* múlt században játszódó regénye, az *Érdekházasság*. A kiváló cseh író sokoldalú képet rajzol a monarchiabeli cseh társadalom fejlődéséről. Az orosz népmesék lírai hangulatát, báját idéző kisregény, a *Mese a városlakó Nyurkáról*, írója Nyikolaj Jevdokimov. A kötetben megtalálható még a Nélkülözhetetlen ember című elbeszélés is.

Az idei gazdag könyvtermés bizonyára minden kedves olvasónknak megkönnyíti a válogatást, s enyhíti az ajándékozás gondjait.

LEVELEZŐK FÓRUMA

en

jobban megfelel, mint szakcsoportot, vagy más termelői társulást alakítani. A községi tanács elnöke azonban a jövőt illetően ezt mondia:

A helyes sorrend

— Korábban ez a vállalkozás kiterjedt a kertművelésre is. De a szigorú bérkötöttségek és egyéb szabályok miatt mi nem tudunk versenyezni a 200—250 forintos napszámbért kérőkkel és fizetőkkel. A gyakori ráfizetések miatt már szóba került az is, hogy végleg meg kellene szüntetni ezt a vállalkozást.

Reméljük azonban, hogy a tanács nem lesz kénytelen átengedni a terepet magánvállalkozóknak, akik — persze jó borsos áron — vállalnak munkákat, néha igen gyanús körülmények között. Nem ritka például a vállalati kocsival végzett fekete fuvar, az adócsalás stb. Ezekkel szemben persze vannak törvényeink.

Mégis nem felszámolni kellene az erdőkertesi vállalkozást, hanem továbbfejleszteni. Ajánlatos lenne felülvizsgálni mindazon feltételeket, előírásokat, szabályokat, amelyek kezdetben talán jók voltak, de amelyeken azóta átlépett az élet, a gyakorlat. Talán nem vitás, hogy ebben a vonatkozásban is az a helyes sorrend, ha első a szociális intézmény és csak másodsorban jussanak szóhoz a magánvállalkozók.

Teszkó Sándor

Apró is, sáros is

Ha az ember úgy érzi, hogy becsapták, elmegy a kedve mindentől. Jó munkája után Szabó Lászlóné sem azt várta Nagylózson, ami vele történt. Férje a helyi téesz traktorosa. Kora reggeltől késő estig dolgozik. A háztáji föld, a közösből vállalt cukorrépa és marharépa megművelését felesége végzi. A 160 négyszögöl harmados marharépát az egyesség szerint egyelni, kapálni kellett és a felét kiszedni. Szabóné jó munkát végzett és az eredmény: gyönyörű szép marharépája termett. Amikor a hordásra került sor, akkor kezdődött a bosszúság: a szállításnál kihagyták. Ekkor kérte, ha már később kapja is meg a neki jutó répát, ne esős időben vigyék, hogy ne legyen sáros. Szabóné éppen nem volt otthon, amikor a répát szállították. A bezárt kaput kinyitották és leraktak 11 mázsa 50 kiló répát, ami kérése ellenére nemcsak sáros, hanem igen apró, minőségileg kifogásolható is volt. Ha otthon vagyok — írja Szabóné — nem fogadom el.

Szabó Lászlóék azzal a szándékkal vállalták a répaművelést, hogy tehenüket kicserélik, hasas üszőt vásárolnak. Bíztak abban, hogy ami tisztességes munkájuk után őket megilleti, azt tisztességesen meg is kapják. Ám csalódtak és így a család úgy döntött, ha a téesz nem orvosolja sérelmüket, le kell mondaniuk a tehéntartásról. Szabóék becsapva érzik magukat. Joggal.

Tóth Béláné

Elveszett volna?

Szüleim és rajtuk kívül még 75 tejszállító érdekében fordultak a szerkesztőséghez. Korábban a kisebb zökkenőktől eltekintve, rendben megkapták az elszállított tej árát. Az utóbbi időben azonban komolyabb problémák adódnak. A naptár már novembert mutat, de a

szeptemberben átadott tej árát az érdekeltek még nem kapták meg. Érdeklődésükre a Kalocsai Tejipari Vállalat azt válaszolta, hogy a pénzt október 10-én postázták. A helyi postahivatal vezetője viszont úgy tájékoztatta az érdeklődőket, hogy a pénz elveszett. Nem kis összegről — 70 ezer forintról — van szó. A válaszokat az érdekeltek nem fogadhatják el fizetség címén. Az ügyben sürgős intézkedésre van szükség.

Turu Terézia
Akaszló

Megérdemli-e?

Szeretném gondolataimat hozzáfűzni a Levelezők fórumában megjelent „*Megérdemli-e*" című íráshoz. Elmondhatom, hogy én is a cikkben szereplő nénihez hasonló anyától születtem. Kerestettem már a *Szabad Föld* útján apámat és testvéremet, sajnos, nem találtam meg őket. A „néni" azonban írt, amit azonban nem mernék senkinek sem megmutatni. Nos, az ilyen egyéneket bizony csak elítélni tudom, mert ezek nem építenek, hanem rombolnak. Aki engem örökbe fogadott, mindent megtett értem, amiért hálás vagyok. Talán, ha csak én lettem volna „anyám" egyedüli áldozata, még könnyebben elviselném. De így nem érdemel még egy fényképet sem. Ha el tudott dobni bennünket, akkor most a segítségünk se kelljen neki.

Fehér Mária
Szentgál

Expressz...

Gyermekeimet szándékoztam meglátogatni. Emelnem nem szabad, ezért a nekik szánt 17 kilós csomagot november 3-án expressz feladtam postán. Rá is tették a kis címkét, hogy gyorsan romló, hisz három hízott kacsa és vágott baromfi volt benne. A csomag 5-én, azaz két nap múlva már Pesten volt, ezt a pecsét dátumáról meg lehetett állapítani. Gyermekeim azon-

amit az unokaöcsém ellen tettetek, akkor én is visszavonom a rendőrségen azt, amit a férjedre mondtam.

Időközben a barátnő megijedt.

Nem számított rá, hogy a látszólag jól felépített és meggyőző részletekkel ecsetelt történet, az újabb vizsgálatba bevont tanúk vallomása alapján összeomlik. A második kihallgatása során már nem volt olyan magabiztos, mint a korábbin, amikor megesküdött: „Amíg élek, csak azt tudom mondani, hogy S. Jóska bűnös." A barátnő beismerte, hogy hamisan tanúskodott: Fodorné saját maga tépte össze ruháit,

Meg kell őrizni!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

KÖNYV VILÁG

1973 MÁJ

Borsos Miklós szobrász-művész

B. Kéry Ilona:
Kertem

Szépirodalmi. Műhely. 180 oldal, kötve **23 Ft**

Van egy kert Magyarországon, a tihanyi félszigetet tűrédi öbölre néző diósdi részen, amelyet hírből, hallomásból ismer szinte az egész ország: Borsos Miklós szobrászművész diósdi házának a kertje. Ezt a kertet több évtizedes fáradhatatlan munkával a művész felesége teremtette meg. A könyvet Borsos Miklós rajzai díszítik. (Lásd a könyv egy részletét lapunk 8. oldalán.)

Beney Zsuzsa:
Ikertanulmányok
Szépirodalmi. 240 oldal, kötve **18,50 Ft**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Könyvilág
1973/6.
Borsos Miklós
1021

Borsos Miklós illusztrációja B. Kéry Ilona: Kertem c. könyvéhez. Szépirodalmi. Műhely. 180 oldal, kötve 23 Ft.

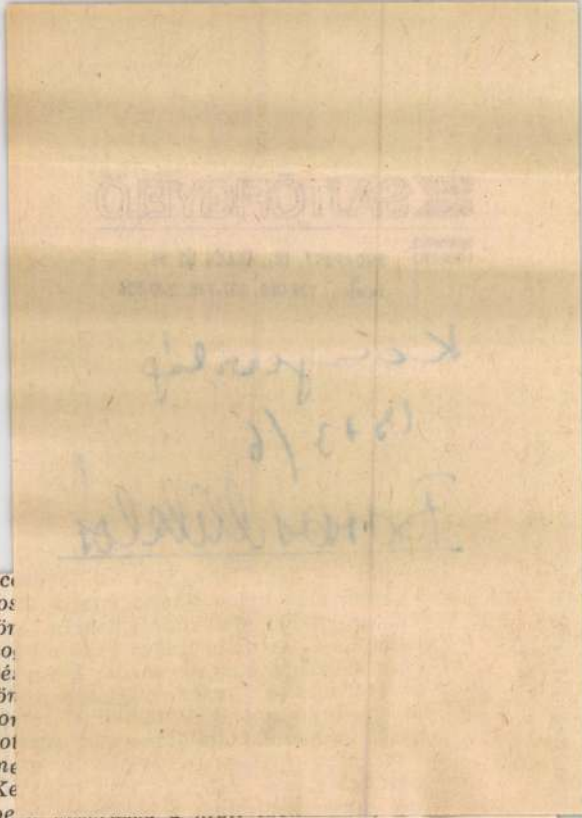

...rgatom báró ...lékiratait, an... ...ben (a ruhái ...foltak Pesten, ...lán senki se

...lt városába ez ...akire még so... ...régi Kerepesi ...a felé, miköz... ...ták a lóvasú... ...es úr fogadós... ...r szalvétával ...előtt!

...in holtig tartó ...a régi lova... ...egy nő arcké... ...ldre is elmen... ...m ment még a ...mert már az ...ha rajta múlik,

...ucc... ...ros... ...tör... ...ho... ...pé... ...lör... ...so... ...zol... ...me... ...Ke... ...be...

...kor a város szemmel láthatólag átalakult, hangosan törtető, de már tönkrement vidéki családok helyezkedtek el a pesti patriciusok házában, akik minden kegyeletes érzés nélkül mennek végig a Cukor uccában. Sőt bölcs férfiú módjára le tudott mondani arról a megkülönböztetésről is, hogy a kedvéért megálljon a lóvonat a Kerepesi úton... A Nagykörút már javában épült, tombolva, villamos vonaton közelgett az új Budapest."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KORUNK
1969 JAN 1

1021

Dankanits Ádám

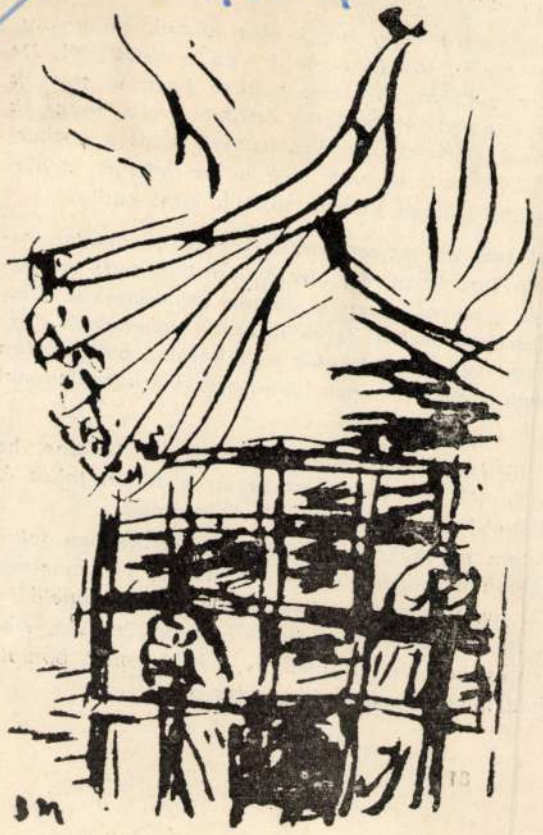

Borsos Miklós Ady-illusztrációja
(Föliszállott a páva)

ezer lapból mindössze felszázat szán rá,
kusabb hangvételű pedagógiai írás kezdeményezését
adói fronton végre nagy a sürgés-forgás az irodalm
sem esik arról, ami pedig nemcsak az iskola, han
mindennapi kenyere kellene hogy legyen, egy kis e

Mindez abból adódna, hogy nincs vagy ninc
népszerűsítő? Lehet, valóban kevesebb, jóval keve
ha nem várunk csodákra, akkor a szerkesztőségek
az első lépéseket. Adjanak teret a kibontakozásra
fel azt, aki használható, egyszóval szervezzenek. Sz
lattal, hogy főleg a beérkezett kéziratok szabják meg a lap jellegét, s alakítsák a lapot az olvasók és a kor igényei szerint, inkább mint eddig.

Egyébként felénk, aki írni tud, az szépíró lesz. Az verset, novellát, regényt, drámát ír, jót-rosszat; napilapokban, folyóiratokban közölteti; méltatják, majd a kiadóhoz fordul kéziratával. Ezen a ponton többnyire az életből át is lép az irodalomba. Eltartja a család, és előbb-utóbb valamelyik szerkesztőség nyúl a hóna alá, beemelve egy redakciós szinekúrába, ahol azután már kizárólag a szépirodalomnak szenteli magát több-kevesebb buzgalommal és sikerrel.

Azt hiszem, mindennek, még a literatúrának is, csak jót tehetne, ha írói hajlamú fiatalok egy része, azt is megkockáztatnám: a zöme, tollát és elméjét az irodalom és a „többiek" határterületei felé irányítaná.

Értékrendi zavarokban látom az egész kérdés-együttes mélyebben fekvő okát. Az irodalom — és általában a művészetek — primátusa, sőt, már-már kizárólagossága örökség is. Aki foglalkozott a kelet-európai népek művelődéstörténetével, az azt is tudja, hogy fejlődési zavarokból eredő örökség. Nos, ez a hagyaték nem érdekmentes kegyelettel ápoltan, szép koronát bontott. Kérlelhetetlen gyakorlatán kívül meg-megcsillanó teóriája is lett.

Borsos Miklós, Kossuth-díjas

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1968 DEC 14

[illegible] debreceni tudományegyetemen.

A PÉCSI JANUS PANNONIUS MÚZEUMBAN pénteken megnyílt Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész irodalmi vonatkozású alkotásainak kiállítása.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JAN. 1

KORUNK

1021 Borsos Miklós

Borsos Miklós: Új vizeken járok (Ady-illusztráció)

KORUN

GONDOLKODÁ

JEGYZETEI • H

MINDENHATÓ

LÓGIA ÉS KÖZ

LÉKEZÉS ARAD

„SORSPROBLÉM

196

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1968 DEC 24

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós rajza

mely a betlehe-
sankint hazare-
egtelni derűvel.
megjött a játék-
megbeszéltünk.
mókamesterre, s

még az idő, ami-

érdezte a kislány.
iletett, annak —

a Kisdedről be-
ult a kislány ar-
ivesen nevettünk
zavaron, a móka-
ínre lépett, s így

Baranyi Ferenc:

EURÓPÁBÓL — PAR AVION

1. Fagyot hozott

A tengerparti szálloda szelíd szavú igazgatója
egy februári reggelen ruháit benzinnel beszórta.
A kis hotel szűk udvarán a lángok rögtön eltemették.
Úgy sistergett az óceán, mint égő bőrön a verejték.
Vacogtunk tanácstalanul Dubois úr pernyéje mellett —
fagyot hozott a tűzhalál, mi m á s h o l hiteket melenget.

(Royan, 1967.)

2. Sztyeppe

Minden parasztgyerek falumban a
tanítónő fiát tisztelte bennem,

s a földbirtokosék pufók fia
[illegible] gőggel nézett át felettem.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

MAGYAR NEMZET
1969 FEB 10

Az Egry József emlékbizottság munkája

1971

A badacsonyi Egry József Emlékmúzeum létesítéséről tudósított a Magyar Nemzet január 31-i száma. Köszönettel vettük a közzéleményt tájékoztató cikket, mivel úgy gondoljuk, hogy a cél megvalósításához széles körű társadalmi összefogás szükséges. Erről azonban éppen azért szükséges beszélni, mert a megvalósítás társadalmi téren, illetve tanácsi intézkedések révén igen sok Egry-rajongó munkáját igényelte eddig is, akiknek — s újabb barátainknak — segítségére a jövőben is számítunk.

A Hazafias Népfront tapolcai járási szervezete 1960 táján hozta létre az Egry József emlékbizottságot. Az emlékbizottság kezdeményezte Egry művészi síremlékének felállítását a badacsonytomaji temetőben, a bazalt-dombormű Borsos Miklós alkotása. A múzeum szervezésének számos kisebb-nagyobb gondjában voltak segítségünkre ezenkívül is, főként azzal a széles körű ismeretterjesztő munkával, amely a köztudatot formálta, alakította.

A múzeumalapítás előkészítéseként foghatjuk fel az 1966-os gyűjteményes Egry-kiállítást is a tihanyi múzeumban. A megyei tanács 1964 óta foglalkozik az emlékmúzeum létesítésének alapfeltételeül szolgáló épületvásárlás ügyével, 1967-ben tudta a kisajátítást lebonyolítani s az ahhoz szükséges összeget biztosítani.

Ha tehát valamiről, úgy az Egry Emlékmúzeum létesítéséről mondhatjuk el egyértelműen majd az avatás alkalmával, hogy név szerint fel nem sorolható számú személyes munka mellett valóban széles körű rokonszenv és támogatás hozta azt létre.

Terveinkben a jövőt illetően is számítani szeretnénk erre. Szándékunkban áll az Egry-gyűjtők és rajongók táborát az Egry-múzeum baráti körébe szervezni. Éppen az a körülmény, hogy a művész alkotásainak túlnyomó (és kvalitásait tekintve jelentékeny) része magángyűjteményekben van, indokolja, hogy az emlékmúzeumot a jelenlegi épületbe tervezett állandó kiállításrészen kívül egy kétszintes kiállítási csarnokkal bővítsük. Ebben évről évre változó anyagú, testvérmúzeumok és magángyűjtők birtokában levő Egry-alkotásokból jöhet létre az a kiállítássorozat, amely a badacsonyi műterembe, létrejöttük színhelyére hozza vissza a művész számba vehető, de még mindig nem teljes mértékben ismert életművét.

Ehhez a vállalkozáshoz, akárcsak eddig, sok segítségre van még szükségünk. Talán ezek a sorok is újra segítségünkre lehetnek a még ismeretlen Egry-dokumentumok, alkotások bejelentésében, akárcsak az 1966-os tihanyi kiállítás, amikor több tucat Egry-mű és dokumentum meglétéről tájékoztattak a kiállítás látogatói.

Éri István
megyei múzeumigazgató

mögötte, nem seg
gazdapárttal és
tokkal folytatott
Sőt az sem se
Gömbös az 1935-
sokon a kisgazdá
működve indult,
benhagyta őket,
elszigeteltségét nö
akkor az új NE
kialakított szám
ződését csakham
tette a párt fra
lása.

Mint a könyv
a külpolitikai
nyerték el az uralkodó osztályok politikai vezető csoportjainak osztatlan tetszését. Az olasz szövetség értékét éppen ebben az időben kérdőjelezte meg az új francia—olasz barátkozás, a Gömbös által elindított és kifejlesztett német orientációt pedig sokan már kezdték túlságosan elkötelezőnek érezni.

1935—36-ra, amint a szerző

közben valami hamis szomorúságot, homályt érzünk s ha a kötet első elbeszélését (*Délutánok*. Egy korai szerelem érdektelen pubertáns története) összevetjük a későbbi novellákkal, arra is rájövünk, honnan származik ez a homály. Úgy tűnik, a szerző a *Délutánok*ban még csak írnivágyásának engedett, aztán ez az írnivágyás a körülmények folytán már írómagatartássá terebélyesült. Ez pedig korunkban bizonyos esetekben „modernségben" nyilvánul meg, ami — ismét csak bizonyos esetekben — nem mentes a homálytól. Így vezet egyenes út az ilyenfajta közhelytől: „Megközelíthetetlen volt és mégis közeli", az ilyen képekig: „...rugdalva rohant végig már korán este a szél, akár egy dühöngő, csalódott öreg a házában, aki gyűlöletében össze akar törni mindent, a nevető örökösök elől".

A homályt kedveli az ember, ha zeng valami benne, „mint húr a ködben". Dosztojevszkij beszélt így a kiforratlan tehetségről. De mi van akkor, ha nem hallunk semmiféle zengést, s még az sem adatik meg nekünk, hogy valami izgalmas cselekményt, fordulatos gondolatsort kövessünk végig? A könyv formájú unalom úgy jön létre, hogy valaki gondolkodik és ír, de közben nem jut eszébe lényeges dolog, a könnyed fecsegés bája pedig távol áll tőle.

De hát miért beszélünk ennyit egy könyvről, ha tartalmában és stílusában is jelentéktelennek érezzük? Azért, mert sajnos, sok ilyen könyv van. Sokkal több, mint amennyi kellene. Természetesen egy ország irodalma nemcsak remekművekből áll. S azt is biztosra vehetjük, hogy nálunk a remekművek megjelennek, vagy megjelennének. De, ha túl sok a középszerű munka, akkor az olvasó, a szélesebb irodalmi közvélemény megzavarodik ítéleté-

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Kisalföld

Borsos Miklós

1973 JUN 16

1021

Emlékező egy győri diákra

Weöres Sándor hatvanadik születésnapján

Weöres Sándor versgyűjteménye, a könyvhétre második kiadásban megjelent *Egybegyűjtött írások* bőven tartalmaz verseket a pályakezdés éveiből. A *Diáknotesz* ciklusból való a *Győr* című epigramma, emlékeztetőül a Révai Gimnáziumban töltött két esztendőre: 1929—31-ben itt végezte a VI. és a VII. osztályt.

Az iskolai évkönyv szerint a Szombathelyről átkerült diák „ismétlő és magántanuló". Az iskolaváltoztatás és osztályismétlés okát a *Diáknotesz* egy versében sejthetjük:

Eridj csak helyre, lóg a fejed,
nem megy a szinusz-tétel,
[Sándor.
Lesznek, akik értik a dürgést,
akiknek keze tettre bátor.
Ez már az élet. Nincs itt
[helyed.

Ilyen előzményekhez képest a győri két iskolaév eredményes: elvégez két gimnáziumi osztályt. Jó diáknak még negyven év távolából sem mondható, de magyarból mindkét évben jelese van. A második évben már az önképzőkörben is szerepel, és „érdemkönyvi bejegyzésre méltó" a bemutatott két verse, az *„Elhagyott kutak* és a *Szürke órák.*

Ez a kis házon belüli siker igazán nem meglepő, Weöres Sándor már megtette első lépéseit az irodalomban. *„... Talán tizenöt éves sem volt* — írja Bóka László —, *mikor Karácsony Sándor közölni kezdte verseit, meghökkentően tökéletes műveit... hamarosan egy pesti napilap is felfigyelt rá... valami távoli rokonság-barátság révén Babits megvesztegethetetlen ízlésének ítélőszéke elé is kerültek zsengéi... Pályakezdését ámulta és aggodalom kísérte. Babits meglepődve, de szigorú kétellyel nézte a dunántúli tündérkert legifjabb hajtását, félt ettől a küzdelem nélkül nyert királyságtól, aggasztotta ez az előzmény nélküli tökély, s csak lassan, az elmélyülés, a fejlődés biztató jelei láttán engedett fel."*

Néhány dátum mindehhez. 1928-ban jelent meg — Kodálynak ajánlva és általa később valóban megzenésítve — az *Öregek.* Weöres 1930 februárjában írt először Babitsnak; a versek mellé 1931. januártól műfordításokat is küld a németből, angolból, franciából elégséges előmenetelű tanuló. 1932 elejétől a Nyugat rendszeresen közli verseit. Vagyis *éppen a győri évek voltak az irodalmi életbe kapcsolódás időszaka,* Babits „szigorú kételyének" és „a fejlődés biztató jeleinek" ideje.

Tudva, hogy Babits 1930. március 21-én Győrött járt, feltételezhetjük, hogy ekkor találkoztak először. Könnyen lehet, hogy Babits hívta fel a győriek figyelmét az ifjú költőre, mert nem sokkal később, 1930. május 11-én jelenik meg első — és 1938-ig egyetlen — verse a győri sajtóban. A *Viharváró régi nóta* — a címe is sejteti — az erős Ady-hatás időszakából való, vagyis a közlésnél két-három évvel korábbi. Ha a Győri Hírlap mégis ezt közli, ez vagy irodalmi ízlésre utal, vagy a költőnek erről az ízlésről alkotott felfogását jelzi. Annál érdemesebb lenne tudni, mely versekre vonatkozott az 1930. október 19-i Szerkesztői üzenet: *„W. S.: olyanok, mint a hipermodern, szecessziós, kubizmusos képek. Csodálatosan bizarrok, s megvalljuk, nekünk érthetetlenek."*

Ennek a szerkesztői üzenetnek az őszintesége megható, értetlensége még visszamenőleg is szomorú. *Az akkori Weöres Sándor az irodalmi hatásokat már egy mesterségbeli mindentudássá kezdte összegezni egy koráért fiatalember életének és elképzelt élethelyzeteinek ábrázolására.* Ennek jellegzetes terméke a *Diáknotesz.* Kötött formájú versek és apró, pár soros versötletek füzére, mint később a *Rongyszőnyeg* és a *Magyar etűdök.* A ciklusból egy magányos, emiatt sokszor gyötrődő, máskor ifjú társait szólító fiatalember képe tűnik elénk, akinek az említett trigonometria-ügytől eltekintve nem sok gondot okoz az iskola. Annál fürkészőbben néz körül a világon, mint ifjúsága jogán meghódítandó terepen, és megkülönböztetett figyelemmel, tizenhét éve minden szakértelmével és férfiúi fölényével veszi szemügyre a nőket. Az egyik például

Barna diáklány, futballmeccsre
[jár...
... Barátnőjével néha összekap
hogy Újpest vagy Fradi lesz-e
[a bajnok.

Egy másik

Alig csinos, és mégis többen
[járnak
utána, mint sok szép lány után.

Egy négysoros a városkép időálló jegyeit foglalja össze:

Recés krokodil-hátát a folyónak
túrósra marja a szél és a
[csónak.
Nevetés, lárma. Vagy sír, vagy
[kacag
a parton a sok zsíros
papiroscafat.

Weöres Sándor első kötetében, a *Hideg van* című (1934) találkozunk zenei műfajokból származtatott költői formákkal, és levelezése már korábbról is tudósít, hogy milyen tudatos törekvése volt ez. A ciklusnak nevezett *Diáknotesz* mellé a rokon, illetőleg továbbfejlesztett forma a szvit: *„Annyiban különbözik a ciklustól* — írja —, *hogy míg egyfelől minden része önálló vers, másfelől mégis mindenik része az előttelevőnek értelmi továbbfejlesztése."* Az elmélet első megvalósítása a *Bartók suite,* ennek egyik darabja, a *Szán megy el az ablakod alatt* még a győri évekből való, és a költő leghasznosabb kötetébe, a *Bóbitába* is belekerült.

A zenei formák költői párhuzamainak programja a fiatal költő zenei érdeklődésének állandóságára, elmélyedésére utal. Lehet, hogy e tekintetben tudott legtöbbet nyújtani a város. A Révai Gimnázium akkor is jó iskola volt, de aligha mérkőzhetett bárki a szombathelyi Pável Ágoston vagy a pécsi Várkonyi Nándor, Fülep Lajos hatásával. A győri tanárok közül többen, így Bászel (később Bánkuty) Ernő, Kató Sándor, egy ideig Kássa Gábor, Kölönte Béla a város közéletének szereplői voltak, de Győrből elkerülve a költő csak az iskola igazgatójával, Simon Miklóssal ápolta a kapcsolatot. Nyilvánvaló, hogy a középiskola rendje, tananyaga nem találkozhatott az ő korán fejlődő személyiségével. Jellemzőnek tarthatjuk viszont, hogy baráti kapcsolatba került a nála idősebb *Borsos Miklóssal,* aki ezt *Visszanéztem félutamból* című önéletrajzi kötetében el is mondja: *„A nyár tartalék pénz keresésével telt, és Illés Árpival meg Weöres Sanyival bolondoztunk hármasban. Weöres Sándon akkoriban lett győri diák."*

A győri diákévek múltán is vannak kapcsolatai a várossal. 1936-ban a Révai Gimnázium iskolai ünnepélyén szerepeltek a „Baumgarten-díjas költő, volt intézeti növendék" versei; 1938-ban verse jelenik meg az Új Pannónia című folyóiratban. Későbbi verseiben is bukkannak fel győri motívumok („cégér a fejek fölött JÓSZÍV TEMETKEZÉSI VÁLLALAT KOPORSÓK RÉSZLETRE IS").

Mindennél maradandóbb nekünk, és a hatvanadik születésnapra megilletődve idézzük fel a Diáknotesz egy darabját:

Győr
a nyár
az aszfaltot puhára nyalta
tikkadtan füstölgött a gyár.

Az epigramma kétféle Kosztolányi-hatást is tükröz. Az Esti Kornél rímekből a városnév rímbe foglalását (Győr — őr) és a „kancsal rímek" ötletét (Győr — gyár).

Az epigramma 1930-ból való, azóta egy nagy ívű költői pálya bontakozott ki. Az egykori kísérletező kedv ma is megvan, és remekműveket alkot, óvodások és vájtfülűek gyönyörűségére. A sokrétű életmű többféle értelmezést enged, de az értékelés ma már nem vitás. A születésnapi köszöntés így némi dicsekvéssel emlékeztet arra, hogy a pályakezdésnek Győr is egyik színtere volt.

G. F.

SAJTÓIGAZOLÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21

A hőség nem oldódott. — *De egy vonattal van.*

Káldi János

Fúdd el, jó szél, fúdd el

Fúdd el, jó szél, fúdd el
a röpke levelet,
virágszép hazámat
kerüljék a telek.

A nagyvilág fölül
hessentsd el a varjat,
tépd el a szárnyait
bajnok, zivatarnak.

Teríts derűt, békét
városra, tanyára,
nőjön óriásra
a csönd aranyága.

Mintha anyám lennél,
avagy édestestvér,
elvesző utamon
nekem is segítsél.

Fúdd el, jó szél, fúdd el
egemről az árnyat —
ahova indultam,
végül eltaláljak.

BURIÁN GYÖRGY: CIGÁNYOK

(Országos ifjúsági fotópályázaton díjat nyert kép)

hely illeti meg az angol hagyományokban. Nemcsak Shaw és Kipling szerepeltetett műveik hőse gyanánt cockneykat, hanem Dickens is. Sok más nagy angol író ugyancsak a cockney vidám, gondtalan figurájához folyamodott, ha olyasvalamit akart kifejezni, ami angolabb az angoloknál is.

Ahhoz, hogy valaki cockneynak számítson, okvetlenül szükséges, hogy az illető abban a körzetben szülessen, ahol a Bow harangjai még hallhatók. Arról a kedves kis XVII. századi templomról van szó, amely a londoni Citytől nem messze, a Cheapside nevű városrész közepén áll. Régi épületét a második világháború idején részben elpusztították Hitler bombázói, de a

* A szerzőt az idén tüntették ki az 1972. évi Lenin-békedíjjal.

veszélyei fenyegetik a cockneykat.

Bár mindkét fiam ott született, ahol még hallható a Bow harangjának zúgása, nem tekinthetem igazi cockneynak őket.

Az igazi cockneyk az East Enden élnek, főképp a Temze partján, a dokkok és nyomortanyák birodalmában, ott, ahol a londoni kereskedelem szíve ver. A cockney családok egész nemzedékei éltek ugyanazokban az utcákban vagy városrészekben. Egyes csoportjaik rokoni kapcsolatai olyan szoros kötelékké fonódtak, hogy a tőlük néhány mérföldnél arrébb élő londoniakat körükben valósággal külföldinek tekintik.

És most — ha hihetünk Louise Hearan Timesben közölt cikkének — megtörténhet, hogy Londont megfosztják a cockneyktől. Amit sem háború, sem gazdasági válság, de még a nyomor sem ért el évszázadokon keresztül, azt most — úgy látszik — rövid néhány év leforgása alatt megteszik London telek- és ingatlanspekulánsai. Az ingatlanüzlet hiénái úgy számolnak, hogy kétszáz millió font nyereséget préselhetnek ki maguknak abból, hogy elintézik a cockneykat.

Az egész azután kezdődött, miután kezdték bezárni a londoni dokkokat. Valamikor London a világ legélénkebb kikötője volt, a Temzén pedig mérföldeken át egészen Londonig húzódtak a dokkok. Minél közelebb ért az ember a város központjához, annál sűrűbb volt a dokkok és lakóházak szövevénye. A londoni dokkmunkások csaknem mind a cockneyk közül kerültek ki.

Vagy ötven évvel ezelőtt korszerűsíteni kezdték a londoni dokkokat és az egész a hatvanas évek elejéig eltartott. Ekkor kezdett megváltozni a hajók ki- és berakodásának egész rendszere. Az új, konténeres rendszer elterjedése azt jelenti, hogy a hatalmas konténereket a tengerparttól sok mérföldnyire nem hivatásos dokkmunkások rakják meg. A konténerek innen más kikötőkbe kerülnek (nem Londonba) és nagy daruk segítségével konténerszállító hajókba rakják őket. A konténerek tehát szó szerint fölöslegessé tették a londoni kikötőket, a londoni dokkmunkás fölösleges emberré vált. A régi cockney közösségek kezdik elveszíteni megélhetésüket.

És itt lépnek a színre a telekértékesítés nagymenői, hajtva a

rület London egyik legjobb h[illetve] A régi Szent Katalin-dokk területe ez, éppen a Tower szomszédságában. A Taylor Woordrow nevű nagy építőipari vállalkozás „szédítő aritmetikával" — amint a Times írta — világkereskedelmi központ építésére kívánja felhasználni ezt a területet. Mindenki, aki hall a tervezetről, önkéntelenül megkérdi: tulajdonképpen mi ez a „világkereskedelmi központ"?

A Taylor Woodrow cég elképzelése szerint 480 elegáns lakóház áll majd itt tömött erszényű urak részére, felépül a harmadik legnagyobb londoni szálloda (a szobák árai nem lesznek éppen csekélyek), több mint egymillió négyzetlábnyi területen pedig irodák, televíziós stúdiók, drága színházak, yachtok számára kikötők, úszómedencék stb. létesülnek. Az egész mintegy 45 millió fontba kerül, az építkezés befejeztével pedig 200 milliót ér majd. Erről írja a Sunday Times, hogy „tiszta jövedelem".

És mit kapnak a cockneyk lerombolt otthonaikért? Egy iskolát, a helyi tanácsnak pedig megengedik, hogy megtartson akkora területet, amelyen 300 szerény lakóházat lehet felépíteni.

Mindez azonban csak a kezdet. A londoni dokkok többi része még várja, mit mondanak a „területrendezők". Amint a Taylor Woodrow cég kereskedelmi igazgatója leplezetlen örömmel mondotta: „ha 30 acre földből ennyit tudunk kihozni, mit tudunk majd csinálni a többi területtel (amelyen most a dokkok vannak), amikor a kezünkbe kerül".

Csakugyan, a nyereség szerelmesei számára ez az „ígéret földje". Ez azonban azt jelenti, hogy vége a cockney hagyománynak; a cockneyknak nem lesz többé otthonuk. Így hát „good bye, Elisa Doolittle" és „helló yachtok, hotelek, uszodák"... Persze csak akkor, ha egy új, baloldali tanács vereséget nem mér a londoni konzervatívokra, el nem tépi a Taylor Woodrow-val kötött megállapodást és úgy nem dönt, hogy megmenti a kipusztulástól a cockneykat.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KIADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KRITIKA
Budapest
Borsos Miklós
1975 4

1021

30 ÉV GRAFIKÁIBÓL

Borsos Miklós: Készülő szobor; 1954 (lavírozott tus, 25×28 cm)

KRITIKA

valóban az [illegible]
désre kíván feleletet adni.

A szerző az utóbbi években keletkez[ett] színházi természetű írásait válogatta egy[be] e kötetben, de — igen helyesen — nem me[g] írásuk időrendjében, hanem témájuk szeri[nt] csoportosítva. Sőt, úgy tűnik, legfrissebben [a] kristályosodott álláspontjának megfelelően, [ő] is dolgozta egyiket-másikat. A színház, saj[át] tos jellegénél fogva, olyan állandóan válto[zó] mindig újjáalakuló fluidum, hogy a kritik[us] sem tehet mást, mint hogy a változás utol[só] megragadható állapotát próbálja rögzíteni, le-hetőleg azt, ami elvszerűen általánosítható, és holnap is igaz marad. Molnár Gál Péter könyvének jelentőségét mi sem bizonyítja inkább, mint hogy a tegnapi példákból leszűrt tapasztalatai, következtetései mára sem vesztették el érvényüket. Sőt — ami biztató — újabban néhány vidéki színház törekvései arra vallanak, hogy az *Izgága színház*ban megfogalmazott művészi elveket nem csupán egy maroknyi kritikusi gárda vallja magáénak, nemcsak néhány amatőrsorba szorult avantgarde társulat, hanem imitt-amott mégiscsak átplántálódnak a hivatásos színházművészet gyakorlatába is.

Molnár Gál könyvének kiinduló posztulátuma, hogy a színházművészet megkerülhetetlen sarkköve az etikus magatartás. Persze nem filiszteri értelmében. A szerző elvi elkötelezettséget követel a színháztól, s mint kissé plakátszerűen, nagybetűkkel írva hirdeti, a kor, a társadalom megváltoztatásának szándékát igényli, egy jobb, tisztább, emberibb együttélés érdekében. Ezt a törekvést egyben vízválasztónak is tekinti. A nem ilyen, a puszta szórakozást, a dolgokba való megnyugvást kínáló, az öncélú művészkedésében gyönyörködő színháztól legszívesebben meg is vonná a színház elnevezést.

néhány hazai amatőregyüttes. Ha a világszínvonallal mérünk, akkor tagadhatatlan, hogy Jancsó az egyetlen olyan rendezőnk, aki állja a versenyt az idézett nagyok névsorával, s a fiatal avantgarde színházak mezőnyében a megemlített társulatok közül Pál István szegedi csoportja azóta valóban világszintre küzdötte fel magát, ahogy azt sorozatos nemzetközi szerepléseik sikerei igazolják. A maga műfajában Bábszínházunk is világszintű teljesítményekre képes.

Egy ponton azonban vitatkoznék Molnár Gál Péterrel. Nem hiszem ugyanis, hogy a modern színház fogalmából ki lehetne rekeszteni az *Izgága színház*ban annyira támadott, lenézett irodalmi színházat és a naturalista színházat. Molnár Gál Péter is elismeri, hogy a modernség, korszerűség — elsősorban tartalmi kérdés, a konkrétumokra térve azonban mégis azt fejtegeti, hogy ez az a két színházfajta, amit a modern színházművészetnek meg kell haladnia. Az igazság az, s ez Molnár könyvéből is kiderül valamennyire, hogy korunk művészetét a megelőző korokkal szemben éppen az jellemzi, hogy ha támadnak is új stílusirányzatok, uralkodóvá egyik

KRITIKA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1975 MÁJ 26
Miklós Borsos

1021

Miklós Borsos: Illustration zum Illyés-Band „Mit dem Kompass"
(Uber die „Festwoche des Buches" s. Zusammenstellung auf S. 10)

können, selbst wenn sie die-
sen erst auf dieser Versamm-
lung bekannt wurden. Beide
sind hervorragende Meister
ihres Fachs, und ihr Wissen
und ihre Erfahrungen nützen
der ganzen Fabrik. Mit ihrem
Gefühl für Probleme, ih-
rem Verantwortungsbewußt-
sein und ihrer Opferbereit-
schaft gegenüber dem Kol-
lektiv haben sie sich auch
bisher die Achtung, Aner-
kennung und Zuneigung ih-
rer Kollegen erworben.

Obwohl beide zum erstenmal für ein so hohes Amt vorgeschlagen wurden, sind sie doch nicht nur in ihrer Fabrik bekannt: Der eine

Márto
Versam
Vorschl
Volksfr
Budapes
man D
ehemali
wesen, M
dialrates
des Bud
der Patr
als Kand
nehmer
lung erk
geisterung und ohne eine einzige Gegenstimme mit der Aufstellung Dr. Trautmanns einverstanden und begrüßten den Kandidaten mit anhaltendem Beifall. Der Redner machte mit der Laufbahn des Kandidaten bekannt und

men, daß Wähler und Kandidat eine gemeinsame Sprache sprechen, einander verstehen und die speziellen Aufgaben kennen, die in den kommenden Jahren in Buda gelöst werden müssen.

szj

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 26

Budapester Rundschau

1021 Miklós Borsos

Gyula Illyés

Mit dem Kompass

**Iránytűvel I—II.
(Illyés Gyula munkái)
Szépirodalmi Könyvkiadó,
Budapest 1975, 778, 836 S.**

„Mit diesem Band überreiche ich einen Strauß meiner literarischen Studien. Ich habe auch andere geschrieben, beispielsweise soziographische, demographische, philosophische oder über die bildende Kunst. Schon am Anfang meiner Laufbahn hatte ich mit dieser Kunstgattung Pläne: Damit wollte ich, noch in Paris, meinen Lebensunterhalt verdienen, um in der Zwischenzeit — unabhängig — Gedichte schreiben zu können. Es gab Zeiten, da ich bei einer literatrischen Wochenzeitschrift — dem Journal Littéraire — die Ausstellungsrubrik mit Material versorgte. Ich möchte nicht leugnen, meine erste Prosaschrift erschien hier, am 27. Juni 1925, an einem Donnerstag mit schwindelerregend weitem Himmel." Diese Worte schrieb Gyula Illyés im Vorwort des Doppelbandes, der die Ergebnisse seiner fünfzigjährigen Tätigkeit als Verfasser von Studien enthält.

Seiner Feder entstammen hervorragende Porträts zahlreicher großer Meister der ungarischen und französischen Literatur, die literaturhistorische Bedeutung erlangt haben. Er legte in seinen Schriften aber auch seine Ansichten über wesentliche theoretisch-ästhetische Fragen des 20. Jahrhunderts dar. In allen seinen Werken ist deutlich zu spüren, daß Illyés mit einer für große Schriftsteller charakteristischen, seltenen Klarheit, direkt und einfach über die komplizierten Zusammenhänge von Leben und Literatur, von Schriftsteller und Werk reden kann. Der ganze Band ist durchdrungen von dem Verantwortungsbewußtsein des Studienverfassers Illyés für die Gesellschaft und gewinnt dadurch noch mehr an Bedeutung. Wie Illyés selbst bekannte, schrieb er seine Studien mit der Absicht, sich „dem Volke zu nähern", um die Werte und Ergebnisse der Literatur, die Strömungen, die Menschen und Seelen veredeln, dem ganzen Volk zu vermitteln.

Grafik von Miklós Borsos

Tibor Déry

Theokritos in Újpest

**Theorakisz Újpesten I—II.
(Déry Tibor munkái)
Szépirodalmi Könyvkiadó,
Budapest 1975, 570, 468 S.**

Der 81jährige Tibor Déry, der die Änderungen der ungarischen Gesellschaft in epischer Form umfassend darstellte, schuf eine ungewohnt vollständige Epik in der ungarischen Literatur.

In diesen beiden Bänden sind seine Novellen fast vollständig enthalten, bei ihrer Auswahl legte der Verfasser jedoch strenge Maßstäbe an. Seine ersten Novellen — von der 1917 in der Zeitschrift Nyugat erschienenen Lia bis zu seine Erzählungen aus dem Jahre 1932 — betrachtet er als Jugendwerke und Schriften eines Anfängers. Deshalb ließ er sie nicht in die Sammlung aufnehmen. Seine Novellen aus den dreißiger Jahren haben hauptsächlich die Not der Armen, die Arbeiterklasse und die Extreme der bürgerlichen Existenz zum Thema. Die Novellen, die Déry in der Zeit zwischen 1945 und 1948 verfaßte, zeigen einerseits die Zerstörungen, die der Krieg in der menschlichten Psyche anrichtete, andererseits aber auch die Möglickeiten, die sich aufgrund der neuen gesellschaftlichen Lage vor den Menschen auftaten. In seinen Novellen nach 1955 zeigt er die Verzerrungen des Personenkults auf. Eine ganze Reihe von Novellen beleuchtet auch das Entstehen einer neuartigen plebejisch-humanistischen Moral, die sich im Gegensatz zu den Abweichungen der Arbeiterklasse entfaltet hatte. Diese Moral hatte die Aufgabe, das verknöcherte moralische Anforderungs-System von neuem mit menschlichem Inhalt zu erfüllen.

Der letzte Teil des Sammelbandes wurde aus der Capriccio-Serie von 1965—66 zusammengestellt, ironische Parabeln, die verschiedene Verhaltensmöglichkeiten darstellen. Die Schlußnovelle *Ein Vormittag in Füred* ist eine spöttische Meditation zu dem Thema, warum schreibt ein Schriftsteller und gibt einen satirischen Einblick in seine Werkstatt.

auf seinem Weg zum Sozialismus erzielt hat.

In den Jahren 1950—74 hat sich das Nationaleinkommen nahezu vervierfacht, die Industrieproduktion ist fast auf das Siebenfache gestiegen. Die Pro-Kopf-Rate des Realeinkommens und Verbrauchs der Bevölkerung wuchs annähernd auf das Dreifache. Die Entwicklungsdynamik unserer Beteiligung an der internationalen Arbeitsteilung zeigt sich darin, daß wir heute gegenüber 1950 ungefähr einen 13fachen Außenhandelsumsatz realisieren und daß darin die auf wirtschaftlicher Zusammenarbeit und Kooperationen beruhenden Warenlieferungen immer stärker vertreten sind.

Die Bedeutung der gegenwärtigen Warenschau wird auch dadurch betont, daß wir uns im letzten Jahr des IV. Planjahrfünfts befinden.

Die wachsende Leistungsfähigkeit der ungarischen Industrie zeigt sich auch darin, daß gegenüber den 650 Unternehmen des Vorjahres diesmal 880 ungarische Aussteller ihre Erzeugnisse präsentieren.

Premiere für 350 Produkte

Nachdem die Budapester Internationale Frühjahrsmesse auf die Investgüter spezialisiert ist, nimmt hier die ungarische Maschinenbauindustrie eine Sonderstellung ein, zumal sie in den letzten 25 Jahren ihre Produktion mehr als verzehnfacht hat und rund ein Drittel ihrer Erzeugnisse im Ausland absetzt. Es spricht für die technische Entwicklung, daß 10 Prozent der rund 3500 Erzeugnisse der dem Hüttenwesen und Maschinenbau angehörenden Unternehmen und Genossenschaften jetzt zum ersten Mal ausgestellt werden.

Das internationale Interesse für Ungarn als Handelspartner zeigt sich darin, daß wir auf der gegenwärtigen Messe mehr als 900 Aussteller aus 25 Ländern und West-Berlin willkommen heißen können. Zieht man in Betracht, daß die Au-

ports in die RGW-St
werden auf Grund von
zialisierungs- und Koo
tionsabkommen Waren
Wert von rund 3,5 Milli
Devisenforint geliefert, c
ca. 60% in die Sowjetu

Anschaulich demons
die Budapester Internati
Messe die Produktionse
der letzten 30 Jahre, die
Wirkung der Wissenschaft,
der Technik und der internationalen Arbeitsteilung. Wir hoffen, daß die gegenwärtige Internationale Messe im Zeichen der sozialistischen Wirtschaftsintegration weitere Anregungen zur Erweiterung der vielseitigen Zusammenarbeit gibt.

Vielseitige Zusammenarbeit

Es ist erfreulich, daß unser Außenhandel mit den Entwicklungsländern zugenommen hat, besonders mit den Ländern, die um ihre Unabhängigkeit und den gesellschaftlichen Fortschritt kämpfen. Es ist auch weiterhin unser Ziel, unsere Handels- und Wirtschaftsbeziehungen zu diesen Ländern zu erweitern.

Rund 30% unseres Außenhandelsverkehrs realisiert sich im Handel mit den entwickelten westlichen Ländern. Gemäß der Politik der friedlichen Koexistenz sind wir bemüht, den Außenhandelsverkehr und die Kooperation auch weiterhin zu steigern.

Das System der langfristigen Handelsbeziehungen zu den sozialistischen Ländern schafft auch für sie einen sich ständig entwickelnden

Diese Tatsachen sprechen für sich. Sie zeigen, daß unsere Handelspolitik nach wie vor von unserer Absicht gekennzeichnet wird, aufgrund des Prinzips der gegenseitigen Vorteile unsere wirtschaftliche Zusammenarbeit mit sämtlichen Ländern zu erweitern. Gleichzeitig können wir nicht verschweigen, daß es Faktoren gibt, die uns bei diesem Bestreben behindern. Darunter könnte die inflatorische Preiswelle ebenso erwähnt werden wie die noch immer bestehenden diskriminativen Hindernisse oder die einseitigen Maßnahmen des Gemeinsamen Marktes.

Wir hoffen, unsere Partner werden sich vor Augen halten, daß der weitere dynamische Fortschritt nur aufgrund der vollständigen Gleichberechtigung und der gegenseitigen Beachtung der gemeinsamen Interessen erzielt werden kann.

Wir betrachten es als einen positiven Faktor, daß unsere westlichen Partner in größerer Anzahl als bisher an der Internationalen Messe teilnehmen. Wir hoffen, daß auch diese Messe, wie ihre Vorgänger, eine gute Gelegenheit für die Anknüpfung von Kontakten und für Verhandlungen bietet.

DAS GRÖSSTE REISEBÜRO UNGARNS

IBUSZ

ERWARTET SIE!

IBUSZ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 24
MAGYAR HÍRLAP

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós rézkarca

Még mindig adós az utókor Szamuely Tibornak. Az államférfit nagyjából sikerült ugyan tisztázni az elmúlt években, alakjáról a történészek szívós munkája nyomán lepergett a sár, amit Hortyék fröcsköltek rá. Szamuely népbiztosi erélye a Tanácsköztársaság — tehát a magyar nép —, létérdekét szolgálta. Elvhűsége, személyes bátorsága, *nemzetközi történelmünk legkiválóbb egyéniségei* közé sorolja

Mégis, mintha féloldalas volna az a kép, amelyet Szamuelyről kialakítottunk. Kevés olyan tehetséges és kemény szavú leleplezője volt a századforduló panamáinak, a földbirtokos osztály és az egyház összefonódásának, az államapparátus által eltusolt sötét ügyeknek, mint az az akkor fiatal *hírlapíró*, aki *Nagyváradon*, *Fiumében* s *Pesten* írta ragyogó cikkeit.

A publicista Szamuely még nem eléggé ismert és nem került helyére a sajtó- és az irodalomtörténetben. Ha ugyanis felfedeztük: elismerjük, tudjuk és hivatkozunk rá, hogy *van egy radikális baloldali vonulata a mai magyar sajtó hagyományrendszerének*, melynek csúcsai a zsurnaliszta *Ady*, az emigrációba kényszerült *Gábor Andor*, a mártírhalált halt *Bálint György*, semmi esetre sem szabad kihagyni közülük a fiatal Szamuelyt sem.

Mind ez idáig rendkívül hézagos képünk volt róla. Egy meglehetősen szerény válogatás cikkeiből sejtette ugyan a kivételes zsurnalisztikai teljesítményt, de az újságírói termés nagy része gyakorlatilag hozzáférhetetlen volt. Most azonban a Magvető Kiadó egy 900 oldalas kötetet tett közzé Szamuely *összegyűjtött írásaiból és beszédeiből*. E könyv rendkívül gazdag illusztrációs és jegyzetanyagot, valamint nagyszámú kortársi visszaemlékezést is tartalmaz. Az értő válogatás és előszó *Simor András*, a kitűnő tudományos kommentár *Máthé Pál* munkája. Ez a gyűjtemény már lehetővé teszi, hogy számba vegyük erényeit, s bemutassuk eszmei fejlődését.

Mi az, ami különösen rokonszenves és tiszteletre méltó Szamuely újságírói munkásságában? Mindenekelőtt a megbékíthetetlen *leleplező szenvedély és támadókedv*, amelynek célpontja a magyarországi nyomor, tudatlanság és elmaradottság okozója, az anakronisztikusan fennmaradt feudális rend és ennek minden féle ideológiai, magatartásbeli kifejeződése. Neki is, mint szellemi utódjának, Bálint Györgynek, a *felháborodás volt a lételeme*. A legfőbb stíluseszköze pedig a *irónia*.

Szamuely másik jellegzetes erénye az a *tudós-szociográfusra valló tényfeltáró szorgalom*, amellyel a *Népszava* cikkírójaként a munkásokkal szemben mulasztások, visszaélések listáit összeállítja, ahogyan számadásokat, adósleveleket, hivatali jelentéseket gyűjt, hogy így dokumentálja leleplezéseit.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Borsos Miklós

1021

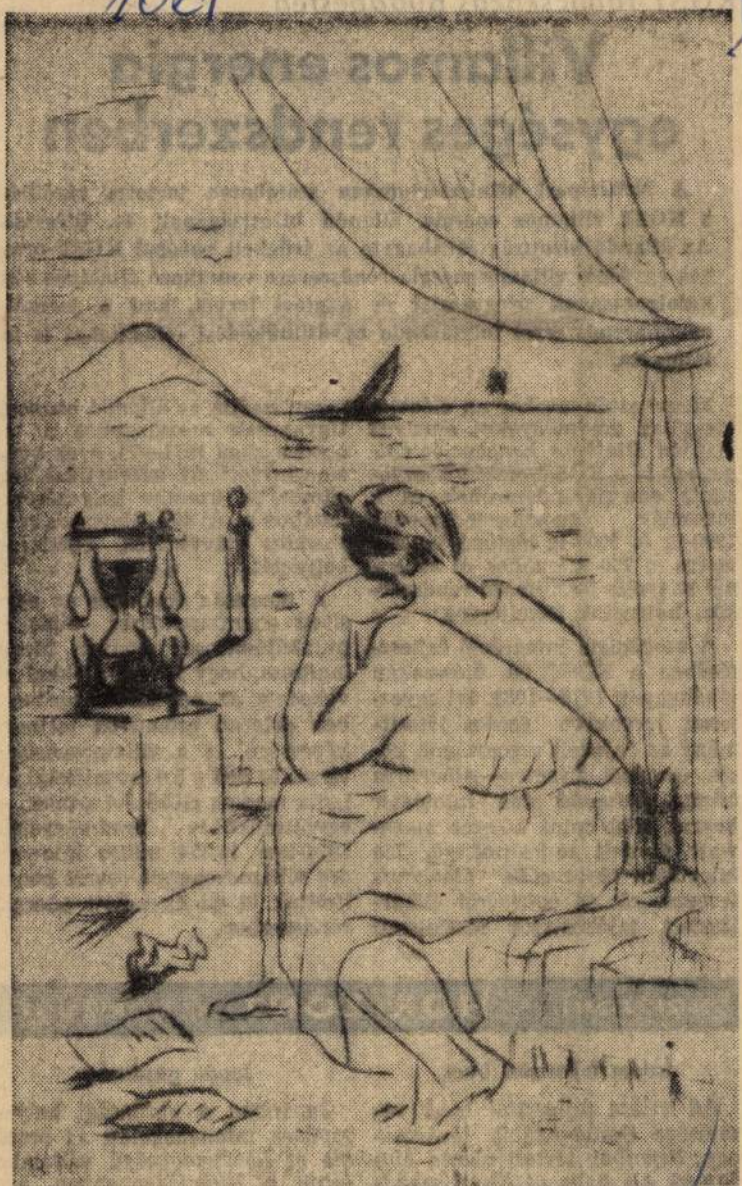

Borsos Miklós rézkarca

KGST-tanácskozás Budapesten

Villamos energia egységes rendszerben

A Nehézipari Minisztériumban szombaton tartotta záróülését a KGST villamos energia állandó bizottságának 44. ülésszaka. Az állandó bizottság jóváhagyta az érdekelt európai KGST-országok egységes villamosenergia-rendszerére vonatkozó általános séma kidolgozásának programját és naptári tervét, ami a jugoszláv energiarendszerrel folytatandó együttműködési feladatokat is tartalmazza.

Megvitatták azokat az előzetes vizsgálati eredményeket, amelyek alapján *általános koncepciót dolgoznak ki* a KGST-országok egyesített energiarendszerének és a jugoszláv energiarendszernek 1990-ig és 2000-ig történő fejlesztésére, a 750 kilovoltos és az ennél nagyobb feszültségű rendszerközi hálózatok létesítésére.

A szocialista integráció fejlesztésében a KGST 29. ülésszakán jóváhagyott 1976—1980. évi egyeztetett tervekben fontos létesítmény az érdekelt tagországok közös erejéből *Vinyica—Albertirsa között építendő 860 kilométer hosszú*, több mint kétezer megawatt átviteli teljesítményű, 750 kilovoltos *távvezeték*, amelynek tervezéséről és építéséről előterjesztett tájékoztatót részletesen megvizsgálta az állandó bizottság. Ugyancsak megvizsgálta a tagországokban 1971—75. évek között előirányzott új energetikai létesítmények üzembe helyezésének, továbbá az új 400 kilovoltos rendszerközi távvezeték építésének helyzetét.

A bizottság értékelte az egyesített energiarendszer múlt évi munkájának eredményeit. Megállapította, hogy 7,7 százalékkal növekedett az egyesített rendszerben dolgozó erőművek teljesítőképessége, s a villamosenergia-termelés pedig 5,6 százalékkal haladta meg az előző évi szintet. Az együttműködés eredményeként 1974-ben 16 354 millió kilowattóra villamosenergia-cserét bonyolítottak le az egyesített energiarendszerben.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Iszlám fejlesztési bank

Az iszlám fejlesztési bank vezetősége Szaúd-Arábia fővárosában, *Rijadban* tartott ülésén *Mohamed Ali Baba al Khail* szaúd-arábiai gazdasági és pénzügyi államminisztert választotta a bank elnökévé. Az új elnök a vezető-

Japán gazdaság

Japánban a gazdasági helyzet romlása mindenekelőtt az ország *kis és középnagyságú* vállalatait érinti a legérzékenyebben, azokat, amelyek a nagy monopóliumokkal *nem* képesek versenyezni. A most nyilvánosságra hozott

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JUN 28

PEST MEGYEI HÍRLAP

Borsos Miklós, szobrászművész (1)

Tamási Áron-szobor

Tamási Áronról készít szobrot Kossuth-díjas művészünk, *Borsos Miklós*. A szobor a Baranya megyei *Hidasra* kerül, ahova 1947-ben és 1948-ban nagy számban települtek székelyek a bukovinai Andrásfalváról és Istensegítsről. Tamási Áronnak jövőre lesz halála 10. és két év múlva születése 80. évfordulója. Hidas népe szobrának felállításával emlékezik az *Ábel* szerzőjére.

eredményes e

A további
ravalót Óvár
időszak legf
tennivalóiról

útát színvonala-
vízgyörki peda-
gatója, aki len-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 AUG 29
Csepel

Borsos Miklós

éve ismerjük egy...

1021

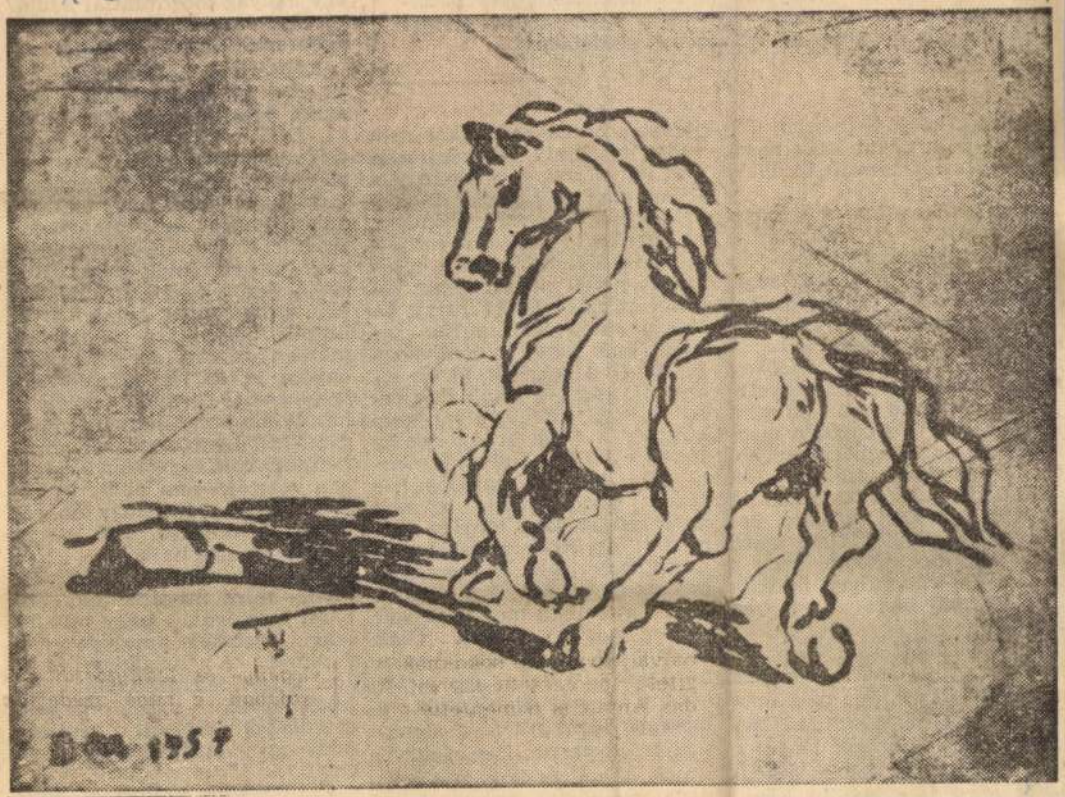

Borsos Miklós: Vágtató ló

az övék, hanem a munkásosztályé. Ők csak kaptak arra, hogy a munkásosztály hatalmá sák, védjék és érvényesítsék. Ez nem személ muk, hanem szolgálat!" — mondta Kádár Já a XI. pártkongresszus vitazáró beszédében.

jó döntést csak több szem többet lát politikával lehet hozni. De az viszont nem jó, ha állandóan értékezleteken ül egy munkás. Maradjon a gépénél és termeljen. A termeléshez biztosítsanak neki minden feltételt. A munkaidő után aztán lehet értekezni! Idejétmúlt dolog, meg a körülmények is mások voltak, de régen a Langmár vendéglőben jöttek össze megbeszélésre a szakszervezetisek, munkaidő után. Én mint kis legényke csak ritkán mentem oda, és bámultam milyen okosak az öreg szakik. Aki munkaidő után erre áldozott, az nem érdekből csinálta, hanem lelkesedésből. Nem azért, hogy lakáshoz jusson, vagy a gép melől valamilyen pozícióba kerüljön. Mert most van ilyen is.

— A brigád?

— Én „véletlenül" szeretek színházba járni. Sőt még operába is. Későn nősültem, sokáig udvaroltam, sok lánynak. Volt olyan lány, akinek a kedvéért elmentem operába, hangversenyre is. Lassan megszerettem. Amikor itt elmeséltem, kigúnyoltak. Mi a fenének jársz te operába; tudsz énekelni? — kérdeztek. Hát így állunk, gondoltam. Azt hiszik csak az jár operába, aki énekelni tud. Nem mondom, ha berúgok én is tudok énekelni... De ilyesmire; színház, kiállítás tudja milyen nehéz elvinni az embereket? Talán, ha erőszakosabb lennék. Én viszont csak kérni tudom, hogy jöjjön el. Megígérik, és ha elérkezik az ideje, találnak ezernyi kifogást. Pedig olyan szép kiállítások vannak. Az volna jó, ha együtt el tudnánk menni. Mert beírni a naplóba, pár jegyet beragasztani, az nem nagy kunszt. De tényleg elmenni; együtt — rendszeresen: az volna az igazi. Zárkózottabbak az emberek. Emlékszem, fiatal koromban még nem volt szabad szombat, tévé. *Csak szegénység.* Jó időben, vasárnaponként felültünk egy stráfkocsira, a szélsők lógatták a lábukat. Mentünk le a soroksári Duna-partra, kártyáztunk, ittunk, beszélgettünk. Azt nem kellett szervezni. Most jobban élünk. Van, akinek mindene megvan már, van, aki azért hajt, hogy mindene meglegyen. Vesebben tolképelne, de ő megelégedett azzal, hogy üvöltött torkaszakadtából. A csattogó kalapácsokat is túlharsogta. Először elmondott mindennek, csak jó gyereknek nem. Később, egy fokozattal halkabban, amikor már csak arról beszélt, hogy ott a műhelyben minden az övé is, meg az enyém is, és ha azt akarom, hogy ember legyen belőlem, hát akkor becsüljem meg magam. Mindenféle utcáról beszaladtnak nem fogja sem ő, a brigád vezetője, sem pedig a többiek megengedni, hogy tönkretegyék a műhelyt. Van annak már úgyis elég baja.

Jó pár hónapnak kellett eltelnie, mire megértettem Vili bácsi igazságát, s hogy mit jelent a közösség, amelynek ő a vezetője. A brigádgyűlésen, ahol a felvételemről döntöttek, kikérdeztek, megforgattak, megnéztek elölről, hátulról, mint egy eladósorban levő lányt.

Csak később hallottam, amikor már én is kezdtem látni a gyárban, hogyha az öreg szidott is minket fiatalokat, mint a bokrot, a hátunk mögött

The Illustrations of Miklós

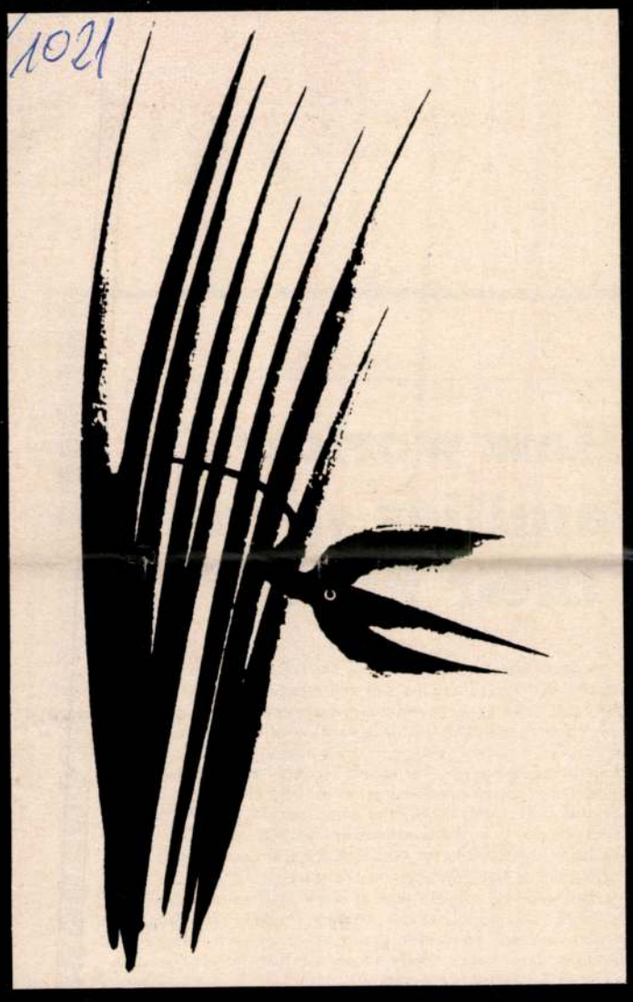

Memories of Lake Balaton

Sculptors are thought of as not being able to draw well. If this observation is true, then Miklós Borsos is the exception that proves the rule. By his excellent portraits and decorative plastics he belongs to the most important representatives of present-day Hungarian plastic art, which is also well-known abroad. By his illustrations and drawings he is in the forefront of contemporary Hungarian graphic art. For him a drawing means more than just a sketch for the sculptures he in planning. It is not an aid but a form of artistic manifestation. "Drawing is an important and organic part of Miklós Borsos' art. It is his daily activity, pleasure, rest; the diary of his ideas, moods and sentiments," wrote his wife in the catalogue of one of his exhibitions.

And so it is. Drawing has been a part of the activity of the artist all along. His early works were like margin sketches and during the war his works were characterized by a dramatic expressiveness. After the liberation, however, when the artist settled in Tihany, he finds the most frequent inspiration for his graphics in Lake Balaton. Or rather, he discovered the black and white interplay of water and light, the puritan beauty of the hills and stones, the harmonious proportions of the Pannonian landscape.

During the past three decades, Miklós Borsos has illustrated approximately seventy books. The number is not small, especially not when considering the authors involved. He has grasped Hungarian literature through his works, from the romantic József Katona's *Bánk Bán* to the poems of his contemporary and good friend Gyula Illyés and world literature from Shakespeare to Whitman. He has illustrated Hungarian poets and writers above all, it has been with them that his understanding has been the most intimate.

One of his first works was a book by Gábor Devecseri, *The Zoo Guide*. To the lovely children's poems, introducing the zoo, he added playful sketches alive with colours. Later, his style underwent a change. He left the world of colours, the flirtish lines were replaced by simple, classical forms. Most of his graphics are copperplates or tint-drawings. The Hungarian landscape became more and more important to him. Lake Balaton did not only provide a general inspiration, and her numerous vistas appear not only in books about the lake. In the illustration for a poem by the great Hungarian poet of early this century, Endre Ady, titled *Dismissing, Gentle Message*, we can see a crushed woman and a man about to leave, yet in the background, there is a picture of the Hungarian sea with sailboats. In the foreground of the drawing illustrating Anakreon's poem, *Vintage*, there are lovers embracing, but the hill rising in the background is roughly the silhouette of Badacsony. Looking at his drawings, the question of whether we see modern or traditional works of art does not even arise. He simply restores mythological figures suggestively. He does not favour tricks, the technical bravura fashionable today. At one time he creates a massive emblem, a sign, the meaning of which we have to search for, at another time he practically tells a story. drawing everything his fantasy dictates.

JÓZSEF VADAS

The metamorphoses of Orpheus (a volume of poetry)

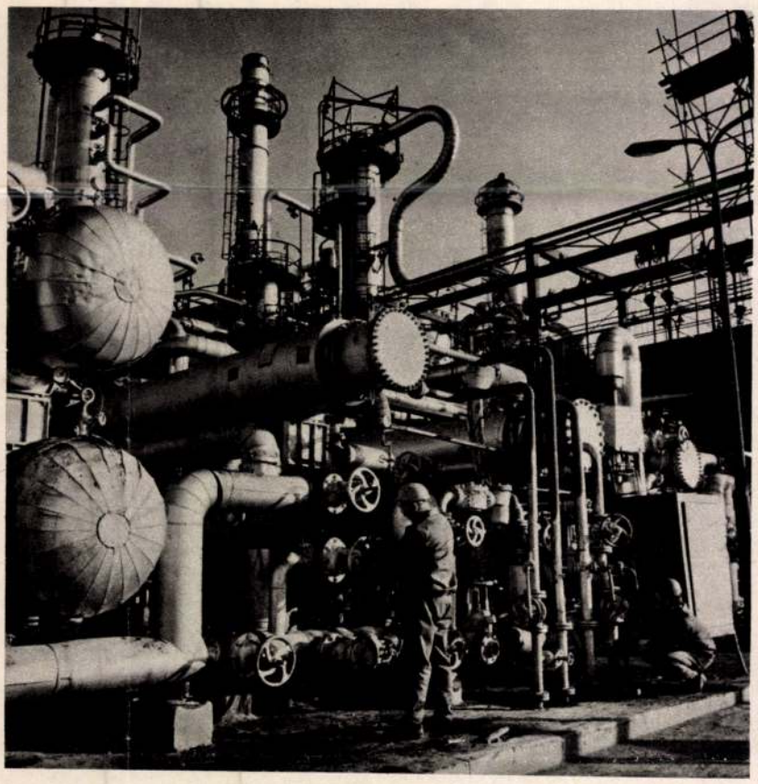

A profitable investment

North of Lake Balaton, between Székesfehérvár and Veszprém, in the picturesque valley of the Bakony, we find Pétfürdő. It is here that the Pét Nitrogen Works' chemical fertilizer plant is being built, next to the old, outdated one. Bulldozers, excavators, trucks and dumpers broke the silence of the hills a few years ago. Today, spread over thirty-four hectares, we find the modern buildings and glistening towers of the plant. The plant's carbamide tower is over sixty meters tall. From its top one can easily survey the entire expanse of the plant, which upon completion will become Hungary's major centre for the manufacture of chemical fertilizers. At present this is the largest investment in any one place that has been made in Hungary.

It represents a total investment of 10,000 million forints. Everything that is modern in the chemical industry can be found in Pét. The ammonia plant, for example, was supplied by the Kellog Company in the United States.

It is planned that the Pét Nitrogen Works will produce fifty per cent of Hungary's total production of chemical fertilizers. Particularly in the production of nitrogen and complex chemical fertilizers it will have a decisive role. In terms of statistics, this means that whereas in 1973 115,000 tons of nitrogen and 18,500 tons of phosphorus were produced, by 1976 the nitrogen production will more than triple to 376,000 tons and phosphorus production will rise to 94,000 tons. In addition to this, 72,000 tons of potassium will also be produced.

On the basis of the above we know that the Pét works will produce 56 per cent of domestic nitrogen production, 33 per cent of phosphorus production, and 56 per cent of potassium production. This level will be attained by 1976 and further increases are expected in the course of the following years.

Capital construction should be completed by the end of 1975 according to the plans, but will they in fact be finished? Lajos Kisgergely, the manager of the plant, had the following to say:

"Certainly. Things are going well. Once the plant is finished, it will earn the cost of the investment in hard currency within a year-and-a-half, maybe two years. This is an unusually profitable investment, particularly when you consider that the profit will first show up in agriculture, where our products will be used. I should also add that we haven't finished yet; we intend to go right on expanding and modernizing our operations."

Csaba Egerszegi

How workers' families spend their money

The results of the development that has taken place in the Hungarian economy since the war and especially in the last fifteen years can be gauged more and more reliably through the improvement of the financial position of workers and their families, in new comforts in their homes and the rise of their living standards. Per capita income—which is determinative in consumption—increased from 1960 to 1973 by 81 per cent; and during the same period important changes occurred in the consumption pattern and other expenditures. According to recent statistical data, spending on house or flat building and the purchase of land is the fastest growing expenditure of working-class families, with drinks and tobacco, etc. coming second, and the expensive durable consumer goods third. (In 1949 less than 40 per cent, today nearly 60 per cent of the population belong to the working class.)

Among consumer goods, workers' families still spend more on food than anything else. Dietary habits though show a favourable change: more meat, vegetables and fruit are purchased today. The per capita consumption of protein increased by 35 per cent during the period under review. Workers spent from 13 to 14 per cent of their incomes on clothing; the demand for good and fashionable clothes is no longer restricted to the young. It is a telling fact that the sums spent on children's clothes have shown the most striking increase in the clothing expenditures of working class families.

The purchase of consumer durables has become a major expenditure for the households of just about every working-class family. Every second family has two radios; out of three families two have refrigerators, and one a tape recorder or record player and a camera. Every second working class household has a sewing machine and a vacuum cleaner, and every fifth has a motorcycle and a hot-water boiler. In several types of consumer durables a relative saturation point has been reached.

There has been a considerable improvement in housing too. In 1960 as many as 257 people lived in 100 rooms, by 1973 it was only 197. Almost half of all working-class families have two rooms and a further 15 per cent have larger homes. The building expenditures point to a further improvement in the housing situation. Surveys indicate that a quarter of the week-end cottages in Hungary are owned by workers' families.

About 10 to 12 per cent of the outlay is for services—especially transportation, and a similar proportion is spent on house or flat maintenance and other household expenditures, including gas and electricity bills. Expenditure on services depends very largely on the kind of settlement in which one lives. At present 48 per cent of the workers live in villages and 52 per cent in towns. In other respects there is not much difference in the per capita incomes and outlay of urban and village workers' families. The differences in spending on food and clothing, which used to be significant between the two groups, have shrunk considerably. According to 1973 data there were 88 televisions sets, 90 washing machines, 56 refrigerators and 8 cars for each 100 households in the villages, and 96 television sets, 86 washing machines, 80 refrigerators, and 11 cars per 100 households in the towns.

Judit Rácz

PÉTER MÓDOS

We owe them

It certainly could not be said that the team was too excited about going out to a match in the suburbs.

"It's not too good being a soccer player these days", sighed Pereces. "For example, we are now going off to meet a third-rate team. If they win, we're a wash-out and if we win, so what. There is nothing at stake in this match but there'll be at least five hundred fans there. And they'll be experts all of them, and all of them will be yelling and putting in their two bits worth."

The half-back was not one of the big shots. At twenty-three years of age he had hardly played one season's worth of games in the first division, having always been a reserve player, and it seemed likely that he would be sent to a minor team soon.

The players really were afraid of the crowd of fans, but nobody seconded Pereces. Ever since the new management and men like their second coach, Homoki, the guys could easily catch hell. "Even before a training match you're worried? If you can't stand the heat, you know where the door is, bud!" Recently, none of the clubs have been using kid gloves with the players.

"The fans!" shouted one of the juniors, Gyaraki, in a voice that still cracked. "Just imagine, Uncle Gabi," says he, turning directly to Homoki, "I go out to a field in Cinkota sometimes. Back when I was a kid some of the best guys were out there but now there's only a minor league team. There's a lot of brawling and constant yelling. And get this! One day, an old guy says to me: 'I'd like to live to see the day when we get back into the first division. The sun shining, the music playing, and the Cinkota boys run out on the field . . .' "

"Cinkota will be accepted for UN membership first," interjected Pereces, and some of the guys laughed.

Gyaraki was shouting by now: "There's no loud-speaker! It's been there fifty years but they haven't got grass yet, and this guy dreams of music and a lawn. Blows your mind, right?" Gyaraki's father is a member of the board of directors of one of the sections of the sports club and the boy has been doing sports in the club ever since he was a young kid. He'll never be a soccer player, by next year he'll be too old for the juniors and then he'll quit. Until then they can put him on the bench. In other words Gyaraki could afford to blab off.

"We owe them a match," said Tölgyes quietly, the all-star outside-left player. "Last year we signed on little Jocha and the two clubs agreed we'd have a friendly game. Only little Jocha has anything to worry about."

Gábor Jocha was only eighteen months older than Gyaraki, but people related to him differently.

"Jocha, you worried?" asked Gyaraki, who didn't want to get left out of the conversation.

"Sure," came the reply, a bit hoarse after the long silence.

"We'll be the guests of an old club, with a good reputation, one of the citadels of Hungarian soccer, which used to rank with the best. Now it is one of the best training teams. All-stars graduate from there. There is nothing to lose, it's a friendly game. I want to see good sportsmanship and good soccer!" said Homoki.

The bus turns onto the field. The parking lot was jammed with cars and as they looked out of the bus they knew that Pereces was right. A lot of folks were curious.

This was where Gábor Jocha first learned to play soccer. From the juniors he passed to an adult team and then he was signed on by a major team. Last year he was the key man here. He was the favorite and the people of the area rooted for him. Soccer here always meant more than just a sport. A victory meant a victory of the whole district, a great event, one that gave the men lots to talk about from one Sunday to the next.

"He's gotten heavier," was the fans' conclusion, as they saw him getting off the bus. Greetings were shouted his way. Little Jocha was slightly embarrassed and he returned the friendly words with a wide gesture of his hands, something he saw older players doing, and tried to get to the dressing room as fast as possible.

The old locker room attendant gave the boy a friendly slap on the back, while offering the smaller team's assistance to the guests—"shoes, or anything else you need, boys, just say the word." On the other hand, Uncle Rudi, the short-built coach of the district's team, had a solemn expression on his face as he greeted the guests, and even when little Jocha greeted him.

Vörös, the centre-half, and Varju, the goalie, sent a message to Jocha that if he scores a goal he'll have to buy each a beer.

"You were the big man here, weren't you?" asked Gyaraki enviously. "Some are just born that way," he said to himself.

He kept moving about, asked for a pair of laces from the old attendant, exchanged a few words with the fans, he was playing at being a first-division player. He learned everything from the older guys, the condescending behaviour, the brashness, the cool. Gotta laugh at everything, including matches and training.

The clack of the cleat shoes on the floor, the whispers, the way each player was busy getting himself mentally ready, the dry air of the old dressing room, the smell of the ironed uniform, all reminded Jocha of the first times he used to come to this field to run around and chase the dilapidated, patched-up soccer ball. This club certainly could not be called rich, not at any time. The junior team had to play in faded hand-me-downs from the adults. And what a problem it was to get new soccer shoes! But every game was attended by a few fans at least. On Sundays, the more determined ones would accompany them on the streetcars to the other end of the city where a game was to be played and when the boys' spirits started to lag, they'd yell their lungs out, encouraging them and getting into shouting matches with the home team's fans.

He recalled that after some of the junior marches the fans would treat him to lunch and told him that one day he'll make the all-stars, he'll have the national emblem on his shirt yet and music will play as he runs out onto the green to be greeted by the deafening roar of the fans. Pereces knows it too, that every real fan

---

Born in 1943. Received his teacher's diploma at the University of Budapest. His first short stories were published when he was in his early twenties. A volume of his short stories and a novel has been published so far. At present he is a member of the staff of a major literary journal.

Borsos

Gyula Illyés:
Charon's barge (an essay)

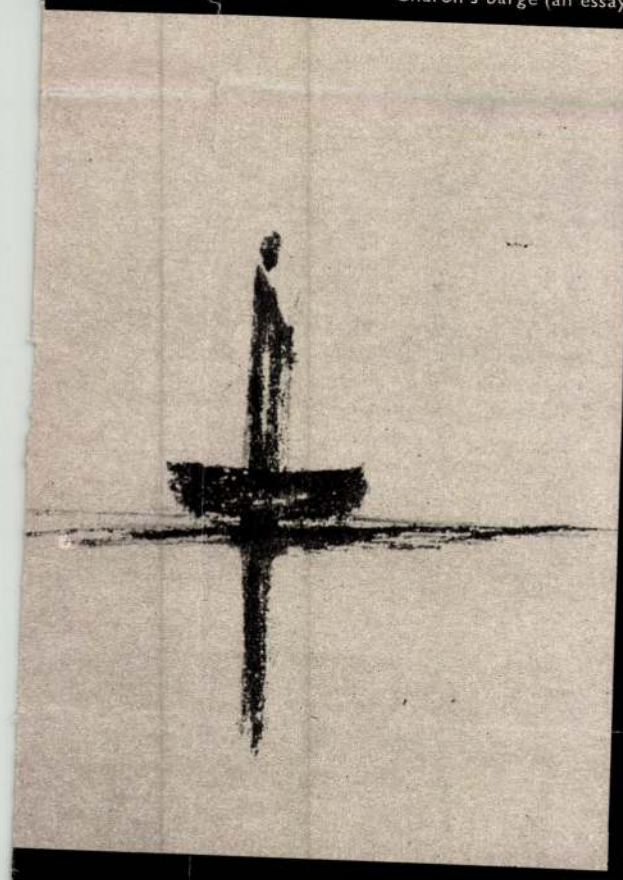

From Borsos' autobiography

Anakreon: Grape harvest (a poem)

E. Illés—I. Vas: Tristan 1957 (drama in verse)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 29

Napló (Veszprém)

Borbás Miklós Kossuth- és Munkácsy-díja szobrászművész

1021

Tavaszi tárlat

E szépen csengő, egyszerű cím mind több embernek Ajkát juttathatja eszébe. Megyénk képzőművészeinek ajkai kiállítását nevezik ugyanis tavaszi tárlatnak. Most, a felszabadulás 30. évfordulójára *harmadik alkalommal* nyílt meg.

A tavaszi jelző egyaránt utal a természet és a társadalom megújhodására. Ugyanakkor méltán és híven fejezi ki az erőteljesen gyarapodó munkásváros művészetpártoló törekvéseit. S itt nem lehet meg, nem említeni legalább a mecénások szerepét. Azt, hogy — megyei szervek: *a tanács és a szakszervezetek támogatásán túl — az ajkai vezetők közvetlen barátsággal, szeretettel biztatják és fogadják a művészeket.* Ők meg szívesen, jó közérzettel készülnek és örömmel mutatják be legújabb munkáikat.

Példás, kölcsönösen előnyös együttműködésük gyümölcseit a dolgozó emberek élvezik. Mind nagyobb és értőbb közösség *szellemi épülését szolgálják* a bemutatott művek, igényt keltenek fel, s mélyítenek el . . .

Így válik egyre tekintélyesebb közművelődési eseménnyé a tárlat. Természetesen *növekszik iránta az érdeklődés* Ajka, sőt vidékünk határain túl is, a közönség és az alkotók körében is. S előbb-utóbb felkelti országos kulturális szervek, tömegkommunikációs eszközök munkatársainak figyelmét is.

Nem véletlenül sikerült megnyerni a mostani kiállításra *Borsos Miklós* Kossuth- és Munkácsy-díjas kiváló szobrászművészt, szereplésével emelvén a bemutató rangját.

A hagyományt teremtő tárlatra *a korábbiaknál több és érettebb művel* pályáztak Ajkára a vidékünkön élő szobrászok, festők, grafikusok, iparművészek. *Huszonnyolc művész több mint hetven alkotása* kapott helyet a művelődési központ — e célra már-már szűk — kamaratermében.

Hatra növelték a díjak számát. A kitüntetettek között Borsos Miklós két bronzszobra: a *Radnóti Miklós-* és a *Pap Károly*-portré klasszikus szépségével emelkedik ki. A mester egyszerűségükben nagyszerű rézkarcaival szintén kiváltja a látogatók elismerését.

R. Kiss Lenke: Lenin, Fekete István, Kőműveslány, Rembrandt és *Október* című szobrai, illetve domborművei az Egry-díjas művész kvalitásáról újfent meggyőznek. A szintén Egry-díjas *Csizmadia Zoltán* olajfestményei és kerámiaképei — a *Balatoni táj, Sziklák, Tavasz, Ősz, Vízpart* és a *Zodiákus, Parasztoltár, Ornamentika* — alkotóerejének gazdagságát tanúsítják. Újabb témára lelt az *Ajkai gyárral* és a *Kéményekkel Ircsik József*, s épp oly szigorú-tömören festette meg, mint a *Téli csendet.*

Szelestey László művészi fejlődésének magasabb szintjére emelkedett az *Öregek*, a *Balatoni part*, a *Hazafelé* és a *Tanya* című olajképeivel.

Rászolgált a díjra az akvarellista *Kováts Gábor* is az *Alkony, Megáradt Maros, Útmentén, Fűzfák* képeivel.

A művésznő rangjához méltó színvonalú a Munkácsy- és Egry-díjas *Udvardy Erzsébet* aranyló *Tomaja*. Az Egry-díjas *Mikus Gyula* a *Helikont ünneplő ifjúság* és téli *Nagyberek* festményei mellett a balatoni halászatot ábrázoló fametszetekkel hívja fel magára a figyelmet. *Bognár Zoltán* népi ihletésű linómetszetei: a *Vásárfia, Ökörsütés, A tél temetése* a műfaj igényes művelőjére vallanak.

Helyszűkében csak megemlíthetjük *Heitler László Paraszt barokk* és *Vágfalvi Ottó Üvegfúvók* című festményét, *Szekeres Károly* kerámiáit: a *Panellt* és a *Vörös magot*, *A. Tóth Sándor, Kopáts Béla, Nagy Emerencia* akvarelljeit.

Barcza Tibor, Fábry János, Farkas István, D. Hódosi Piroska, Horváth Imre, Józsa Lajos, Medgyesi Miklós, Nagy Aladár, Pintér József, P. Vágfalvi Katalin, Sz. Gémes Éva, Szöllősi Máté és *Török Mária* művei is hozzájárulnak a tárlat sikeréhez.

✸

Április 10-ig tekinthető meg ez a gazdag és magas színvonalú kiállítás, anyagát érdemes lenne megyénk más városaiban is bemutatni. Hiszen nemcsak Ajkán szolgálhatja jól a közművelődés céljait.

R. I.

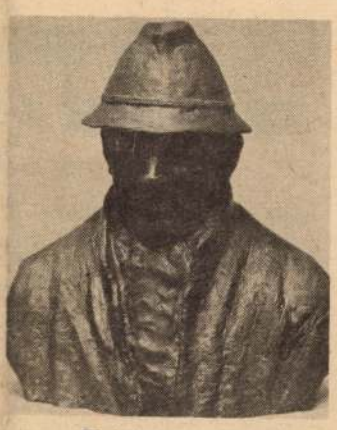

R. Kiss Lenke: Fekete István

Borsos Miklós: Önarckép

Kovács Gábor: Útmentén

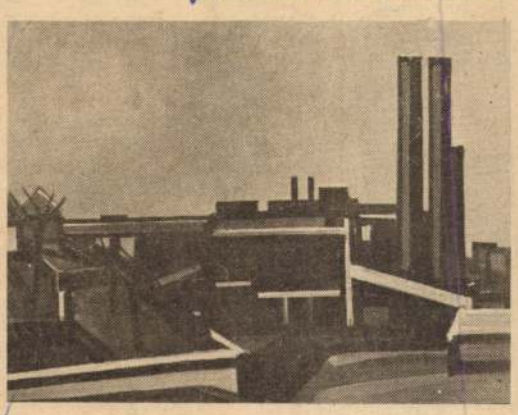

Ircsik József: Hőerőmű

Szelestey László: Tanya

Csizmadia Zoltán: Parasztoltár
(Foto: Borbás János)

Az emberek olyan alk
amik önmaguk megismerésére, életük eszményeire tanítják

Részlet Benke Valéria kongresszusi felszólalásából

Egy tudást és kultúrát is kereső nép várja íróink, művészeink *eligazító szép szavát eszméltető alkotásait.* Olyan alkotásokra vágyik, amik önmaga megismerésére, az ember otthonosan és igazságosan berendezett életének eseményeire tanítják.

Íróinkról, művészeinkről tudjuk, hogy vannak közöttük, akiknek még nem sikerült megtalálniuk a kiutat *a minél nagyobb tömegekhez szólás*, és a csak kevesek vagy azok által sem értett formai újítás dilemmájából. Mi is jól tudjuk, hogy a világirodalom és az egyetemes művészet történetében a szakmai bírálat és közönség nem egy nagy zseni megítélésében tévedett, de azt is tudjuk: *nem mindenki zseni, akit nem értenek.* Sajnos korunkban már az újítás vált konvencióvá, és a formai újítás görcsös keresésének gyakran az az eredménye, hogy *a műből nem hallani a felszólítást, nem érezni a vonzást a gazdagabb, igazibb életre, arra, hogy holnap legyünk jobbak, mint amilyenek mostanáig voltunk.* A történelem által rájuk rótt kötelességet és nekik nyújtott lehetőséget ragadják meg azok a művészek, akik olyan életeszményt, erkölcsiséget sugalmaznak, amilyet egy szocializmust építő nép magáévá tehet.

Kritikusaink is akkor törhetnek ki felpanaszolt visszhangtalanságukból, *ha vállalják, hogy közvetítők lesznek a művész és a közönség között*, hiszen a művészre is csak az a kritikus tud igazán hatni, aki megtalálja az utat a közönséghez.

Pártunk művészetpolitikai koncepciója soha nem épült olyan feltételezésekre, mintha nálunk már egynemű és az értékes műveket könnyen befogadó közönség volna. Közművelődési, kritikai és más határozataink az igények és *a befogadóképesség emelkedését* célzó nevelő feladatokat is magukba foglalják.

E feladatokban rendkívüli felelősség hárul a tömegekhez szóló orgánumokra: *a sajtóra, a rádióra, a televízióra.* A hiteles tájékoztatás, a felvilágosító szó és a nemes művészi élmények segítségével egyszerre képesek növelni az emberek politikai ítélőképességét és művészi érzékenységét, befogadóképességét.

Ez a koncepció feltételezi, megkívánja az odaadó, lelkes és jól képzett nevelőket, propagandisták népes seregét; a tudományok és művészetek alkotóinak, az ideológiai élet, a közoktatás, a közművelődés munkásainak olyan gárdáját, amely annak tudatában tevékenykedik, hogy *értékeket kínál, gazdagító javakat ajánl dolgozótársainak.* Jóval terített asztalhoz csak szíves szóval lehet invitálni, és nem rideg ostorpattogtatással. Ezt az igényeket keltő, meggyőző munkát kell jól megtanulnia annak, aki a kultúra értékeit és a szocialista életmódot akarja vonzóvá tenni és elterjeszteni.

A programnyilatkozatban megfogalmazott távolabbi célokhoz az ideológiai és kulturális életben *mindennapi tettekkel, a hétköznapi feladatok következetes megoldásával lehet eljutni.*

Pártunk politikája a fő társadalmi folyamatokat úgy irányítja, hogy számításba veszi a különböző, a társadalom életében kölcsönhatásban érvényesülő elemeket. A nemzeti érzelmek, az adottságok, a hagyományok, az egyéni szokások, életkörülmények és törekvések figyelembevételével érvényesíti a szocializmus általános nemzetközi törvényszerűségeit, vezeti a millókat a szocialista útra.

Ezek között a feltételek között munkálkodunk azon, amihez — *Váci Mihály* szavaival — *„a történelem lehetőséget, parancsot, eszközöket is adott"*, hogy minden ember otthona legyen a fejlett, szocialista Magyarország.

MIÉRT SZÉP?

József Attila:

TÉL

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hogy melegednének az emberek.

Ráhányni mindent, ami antik, ócska,
csorbát, töröttet s ami új, meg ép,
gyermekjátékot, — ó, boldog fogócska! —
s rászórni szórva mindent, ami szép.

Dalolna forró láng az égig róla
s kezén fogná mindenki földijét.

Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hisz zúzmarás a város, a berek,
fagyos kamrák kilincsét fölszaggatni
és rakni, adjon sok-sok meleget.

Azt a tüzet, ó jaj; meg kéne rakni,
hogy fölengedjenek az emberek!

Tél. 1922. József Attila 17 éves. Első verseskötetében, a Szépség koldusában találtam ezt a verset.

— *Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni, / hogy fölmelegednének az emberek* — mondtad, belémkarolva, elvtársam, a pesterzsébeti éjszakában. S elismételted mégegyszer. Ügyefogyottan biccentettem: igen, értem. *Pedig dehogy, dehogyis értettem még akkor ezt a verset.* Inkább csak éreztem: valami nagy-nagy dac bujkál Józsefben. Hogy pontosan mi ellen, nem tudtam. S az az év nem is hozta meg a bölcsességet. Kitavaszodott; nyár s az évszakok forgószínpadán megint tél lett. Újév után került kezembe a vers. Izgatottan lapoztam a könyvet: megvan-e még? Mert délelőtt az utcán, belémsajdult *egyetlen jelentése.* Mit mondjak? Mit hazudjak? Csak úgy jött. Akár egy utcai baleset. Ködös szürkület, sehol egy ember. Brr... fázom. *„Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni..."* S megértem egy pillanat alatt, hogy mint kényszerül a természetnek vagy a történelemnek kiszolgáltatott ember tűzáldozatra.

Mert fázunk. Mert 1922. van. Fasiszta tél. Nagy-nagy tüzet kéne rakni. Nincs nasáb? Nincs rőzse? Nincsenek gallyak? Rakjuk azt, amit mi hoztunk létre, amiért legjobban megszenvedtünk. Rakjuk a kultúrát tűzre! S a sorrend is fontos:

„Ráhányni mindent, ami antik, ócska
csorbát, töröttet s ami új meg ép,...

S ne kíméljük a gyermekjátékokat sem. „ó, boldog fogócska —" szögezi a költő a két gondolatjel közé a szigorú tényt: *sohasem lehetett gyerek.*

A gyermekjátékok tűzrevetése után az összes szépség föláldozása a logikus következmény. Két látomásos sor húzza alá, követeli és egyben igazolja a tűzáldozatot:

„Dalolna forró láng az égig róla
s kezén fogná mindenki földijét".

Ime, a tűzáldozat így nyeri el szerepét, így nem lesz öncélú tűzimádás:

„... hogy fölengednének az emberek!"

Végül ő is tűzbe lépett, áldozatra ment. Idén hetven éves lenne.

„gondoljátok meg proletárok —"

Botár Attila

Hetvenöt évvel ezelőtt született Szabó Lőrinc

Hetvenöt esztendővel ezelőtt, 1900. március 31-én született az *Ady* utáni nemzedék egyik kiemelkedő lírikusa, *Szabó Lőrinc.*

1922-ben *Föld, erdő, Isten* című első verseskötetével jelentkezik a magyar irodalomban.

Az első, idillikus hangulatú verseskönyvét lázadóbb kötetek követik, megszólal bennük az embertelen nagyvárosi életforma tagadása. Gondolataiban felizzanak a Tanácsköztársaság emlékei:

„Házak, paloták, palotasorok, szépek vagytok ti, de gonoszok, romokat látok, sújtó tüzeket, tornyaitokban az ítéletet" — írja egyik versében ekkor.

Sajnos, lázadásának nincs „hová"-ja; talajtalansága főtémaképpen jelentkezik eme korszakában: bár lázadni kell, a férfilelkiismeret szerint, mégis el kell fogadni ezt a világot, törvényeit.

Kiábrándultsága a költő erkölcsi erejét is aláássa. Nem tisztázza önmagának a mérhetetlen különbséget a haladó és a reakciós mozgalmak között. Bár szeretne közeledni a népi írókhoz, nem tudja életét hozzájuk csatolni. Sőt, hisz átmenetileg a fasizmusban is, ettől reméli a züllött polgári világ megszüntetését. A Felvidék, majd Erdély Magyarországhoz csatolása újabb momentumot indít Szabó Lőrincben: a nacionalizmust.

1936 és 1945 közötti világnézeti válságában nem fejlődik költészete. Csak a *Tücsökzene* ciklusa példázza a felszabadulás utáni új Szabó Lőrinc-utat [illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Miklós Borsos

Budapester Rundschau
1975 APR 71

1021

GYULA ILLYÉS

Grafik von Miklós Borsos

Buda, Januar 1945

Geduckt Soldaten bis zu meinem Haus,
am Berg gebaut,
und mancher stürzt, ein andrer kriecht voraus
durch Schnee, der taut.
Zu einem neblig grauen Meer die Welt
und Pest gebraut,
wo Bombe, Mine und Granate gellt:
des Dreigrenzbergs Geschütze rufen laut.

Wir: zwischen Fronten. Ich auf dem Balkon
geh hin und her:
Fühl mich geschützt. Der Tod ist mir jetzt schon
an Obhut mehr.
Kein fremder Ort, zur Burg ward mir mein Haus,
zerbombt und leer.
Die Häscher haben vor mir einen Graus,
seit Kugeln schlagen in die Pforte schwer.

Seit keine andern Gäste kommen, nur
Granaten wie
die gestern; eine Zimmerwand durchfuhr,
riss auf der Hieb.
Hier schlug sie ein! Ich überlebte in
den Trümmern sie,
der Eisenbienen Imker, und ich bin
froh meines Eremitendaseins hier.

Gefangen zwar — jedoch vor dem Geschick
wie niemals frei.
Mag sein, ich sterb — kein Häftling war voll Glück
wie ich dabei:
Trotz meines weissen Bartes: Hochzeit doch
gefeiert sei,
Gefahr heisst meine Braut ja immer noch:
von Tag zu Tag verbunden sind wir zwei.
Ihr danke ich die höchste Manneslust,
die Freude weit,
dass ich — sind auch die Kugeln mir bewusst —
von Angst befreit;
selbst im Verlieren einen Menschen find
in mir bereit
und dass ein neues Schicksal nun beginnt,
ein mutigeres Leben jeder Zeit.

Aus dem Ungarischen von Günter Kunert

Zahlen

Der Bezirksrat von Bá Kiskun beschäftigte sich einer Studie über die der graphische Entwicklung Bezirks bis 1990 und un suchte die daraus resu rende Wirkung auf die L der Arbeitskräfte.

Die Entwicklung der Bevölkerung in diesem Bezirk verdient von mehreren Gesichtpunkten aus besondere Aufmerksamkeit. Es handelt sich um einen Bezirk, wo die Landwirtschaft sehr intensiv betrieben wird (Wein, Obst, Gemüse). Der Bezirk beteiligt sich an der Brutto-Produktion der Landwirtschaft mit 9,3—9,5% sein Anteil ist der größte unter allen Bezirken Ungarns. Hier ist auch das Verhältnis der in der Landwirtschaft aktiven Verdiener und auch die Zahl der auf Einzelgehöften lebenden Menschen am höchsten: 29% gegenüber, 8,3% im Landesmaßstab. Ein Teil des Bezirks ist unfruchtbarer, sandiger Boden, das Grundwasser verursacht viel Schaden, und überhaupt sind die Bedingungen für die landwirtschaftliche Produktion sehr ungünstig. Die Spezialisierung der Landwirtschaft, die weitere Verbreitung der industriemäßigen Produktion führen zu einem weiteren Absinken der verfügbaren Arbeitskräfte. Perspektivisch kann man damit rechnen, daß die Zahl der Verdiener um mehr als 50 000 sinken wird, von denen nur 12% anderweitig beschäftigt werden können, der Rest wird einfach zu alt, um noch arbeiten zu können.

Dienstleistungen voran

Die Zahl der in der Industrie beschäftigten Arbeitskräfte wird von 69 500 im Jahre 1971 bis 1981 auf 80 000 und in weiteren zehn Jahren auf 81 000 anwachsen. Auch in der Bauindustrie und in den Dienstleistungsbetrieben und Institutionen werden mehr Menschen Beschäftigung finden. Der Unterricht, die allgemeine Bildung, das Gesundheitswesen werden mehr Arbeitskräfte benötigen. Es

beitstätigen
wurde 1973 erreicht, seitdem muß man mit einem ständigen Rückgang rechnen. Ab 1989 kann es wieder etwas aufwärts gehen. Die Zahl jener, die noch nicht arbeitsfähig sind, wird bis 1983 allmählich ansteigen, dann zwei Jahre lang mit 116 700 stagnieren, dann bis zum Ende der Planperiode auf 113 000 zurückgehen. Die Zahl jener, die nicht mehr arbeiten, die Zahl der Rentner, wird auch von den gegenwärtigen 123 000 auf 127 700 ansteigen. Einfacher gesagt: Im Spiegel der Zahlen zeigt sich, daß weniger aktive Werktätige mehr Kinder und alte Menschen werden erhalten müssen, als dies gegenwärtig der Fall ist.

Probleme der Städte

Der Drang in die Städte, besonders der auf einsamen Gehöften lebenden Menschen, belastet die Investitionen der Städte schwer. Man darf diesen Trend nicht beschleunigen. Bei der Planung muß man den Bevölkerungszuwachs berücksichtigen. Am Ende der Perspektivplanung wird rund die Hälfte der Bevölkerung dieses Bezirkes in den Städten, vor allem in Kecskemét und Baja leben. Die Zahl der in den Außenbezirken, auf den Gehöften Verbleibenden wird auf die Hälfte zurückgehn, was noch immer 85 000 Menschen ausmacht. Also dürfen auch die Probleme der Gehöfte nicht vernachlässigt werden.

Diese Daten zeigen, wie weiterverzweigt und vielschichtig die demographischen Prognosen sind. Der Bezirksrat von Bács-Kiskun wird in Kenntnis dieser Daten bis Ende dieses Jahres einen entsprechenden Plan ausarbeiten. Die zukunftsträchtigen Zahlen bestimmen die Aufgaben der Gegenwart.

I. B.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 MÁJ – 9
Zalai Hirlap

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós: NŐNAPRA

Bencze *József*

Apám

Forradalmat vívtál
itt az életért,
gonddal marakodtál
csillagpénzedért.
Lötyögő szekéren
fényes tarisznyádat,
már az égen látom
arany taligádat.
Angyalok, mennyei
kisasszonyok jönnek
tufa-kisszékedről
tőlünk elpörölnek.

Újlaki nagyanyám

Újlaki nagyanyám
hagyta ránk a kendőt,
benne babusgattak
soványkа jövendőt.
Fogára is fogta
hócsillagos télen,
törött varjú szárnya
gubancolt mesébe.

Az Omega boszorkányl

Gongütés és harangzúgás, aztán a sötét színpadról hirtelen hatalmas hanggal feldübörög az Omega, melynek a nevéhez lassan már tíz éve nem kell különösebb kommentárt fűzni. Az együttes, hazánk egyik legjobb rock-együttese fergeteges sikert aratott kedd este Zalaegerszegen, a Megyei Művelődési Központ

idő kérdése. Mekkora a közönség türelme, mennyi a várakozás és a beérés ideje? Mi egy hétig hallgattunk, aztán Prágában már az új dobossal léptünk fel. Az ottani közönség nem tudott a helycseréről, így hát komplett együttesként fogadtak bennünket.

— És az Élő Omega című

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁR 27

Daily News

Miklós Borsos
1021

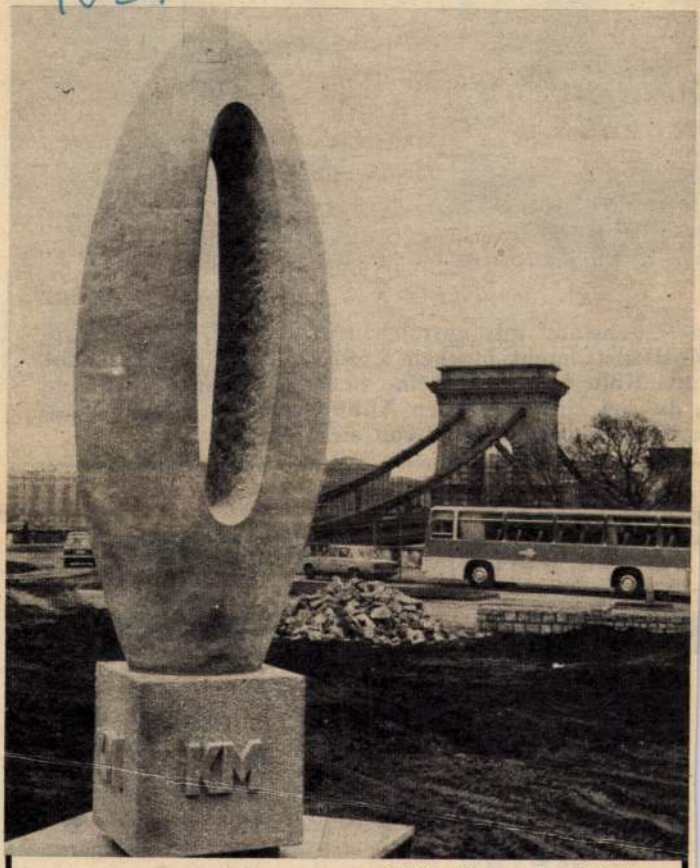

FOTO MTI — T. FÉNYES

Auf dem Budapester Clark Ádám-Platz, dem Ausgangspunkt der ungarischen Landstraßen, wurde der Kilometerstein Null, die Schöpfung des ungarischen Bildhauers Miklós Borsos aufgestellt. Die Umgebung des symbolischen Kilometersteines wird mit einer Parkanlage verziert, und bis zum 4. April, dem 30. Jahrestag der Befreiung Ungarns, wird Budapest mit einer neuen Promenade bereichert.

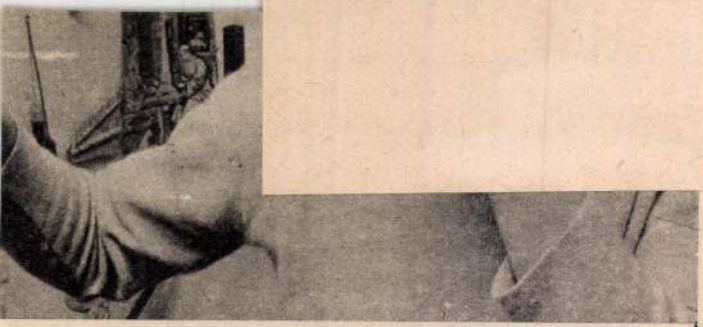

INTERFOTO MTI/KEYSTONE

n Gegenstand mit ausreichender Geduld und entspre-Musikinstrument machen kann, will der Musikstudent aus Köln beweisen. Seine neueste Erfindung ist eine , die bei einer spezialen Atmungstechnik, die übrigens n ist, genießbare Töne von sich gibt.

Fisch-Krieg r-Krieg

billiger als die englischen, deshalb sehen die britischen Hühnerfarmbesitzer ihre Existenz bedroht.

Weiße Weihnachten zu Ostern

München, 26. März (DPA) — *Der Winter im Frühling straft nicht nur den Kalender Lügen und bringt Na-*

Giftmüllskandal in der Schweiz

Zürich, 26. März (DPA) — Ein Giftmüllskandal erregte am Dienstag die Einwohner von Küsnacht am Zürichsee. Taucher haben auf dem Grund des Sees durch Zufall Ablagerungen des giftigen Reinigungsmittels Perchloräthylen entdeckt. Über eine weite Grundfläche sei die Unterwasserfauna völlig abgestorben, berichteten sie.

Untersuchungen der Behörden haben ergeben, daß die Chemikalie mit Kühlwasser vermischt über Ab- eines Reini-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 MÁR 26
ESTI HÍRLAP

Borsos Miklós szobrászművész

1021

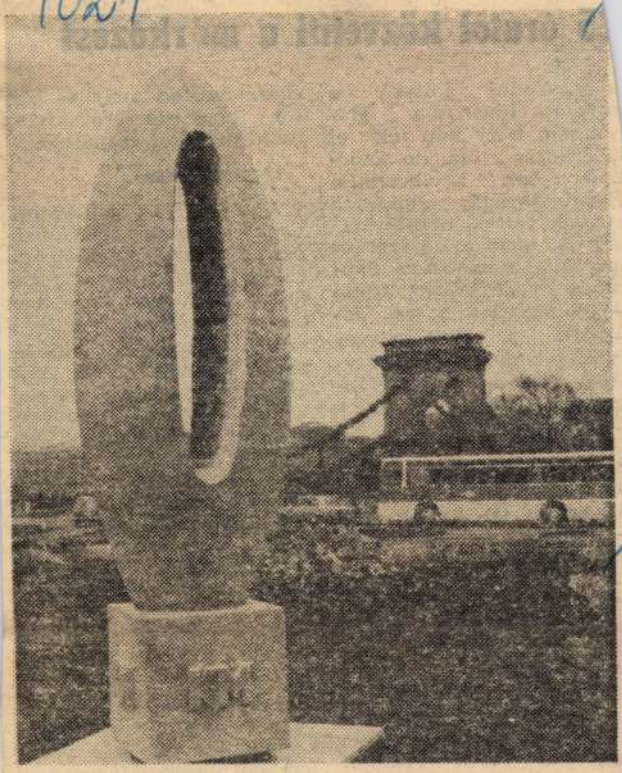

A Clark Ádám téren, a magyar országutak csomópontjánál felállították az új nulla kilométerkövet, amelyet Borsos Miklós szobrászművész készített. A szimbolikus kő környékét most parkosítják.

(MTI Fotó — Fényes felv.)

25 ó

uristásl
rancia
saknem
az érkez
mán c
pályát is

edzések voltak, hétfőn kétszer is, kedden egyszer és még ma, a mérkőzés napján is itt tartják az utolsó előkészületeket, *Szőcs Jánosnak*, a Zalaegerszeg fiatal edzőjének a segítségével. A csapat összeállítása már végleges és ez a kezdő együttes:

Mészáros (1) — Kolár (2), Dunai III. (3), Horváth (6), Tóth J. (4) — Bálint (5), Kocsis (8), Pintér (10) — Fazekas (7), Bene (9), Nagy L. (11).

Tehát egy újonc van egyelőre a gárdában, a mezei futóbajnok labdarúgó *Pintér Sándor*, és egy nagy visszatérés, *Kocsis Lajosé*, aki hosszú évek óta a legtehetségesebb magyar labdarúgó, de eddig még nem tudta beváltani azt, amit nagyon sokan joggal elvártak tőle, hiszen már 29 alkalommal játszott korábban a nemzeti 11-ben is.

— Valóban nem nyújtottam azt, amit kellett volna, és másfél éve már, hogy

A francia válogatott, vagy legalábbis kapitánya, *Kovács István* már learatta első sikerét. A mai válogatott mérkőzés keretében kerül könyvpiacra a neves szakember műve, amely *Football total* cím alatt gyűjti egybe tapasztalatait, a modern futballról alkotott elképzeléseit, véleményét. Az érdekes könyv megjelenése alkalmából a román követség fogadást adott és ezen megjelent Kovács Istvánnak sok barátja, akik kétéves párizsi tartózkodása alatt annyira megszerették.

Még mielőtt Kovácsot tegnap este Párizsban ünnepelték, a csapatot már összeállította és ebben, a tavaly szerepelt formációkkal szemben, most új a védelemben három játékos, régi a középpályás vonal, s új játékos a csatársorban Triantafilosz. Az együttes:

Charrier (1) — Lopez (2), Zvunka (4), Tresor (5), Bracci (3) — Guillou (5), Huck (7), Michel (8) — Triantafilosz (9), H. Re-

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

Magyar Hirlap

1975 MÁJ 18

Borsos Miklós, kossuth-
díjas szobrászművésznek

1021

A NAP HIREI

Díjkiosztás a tizenötödik miskolci filmfesztiválon

Szombaton Miskolcon, a Szakszervezetek Borsod megyei Tanácsának székházában tartott záróünnepséggel befejeződött a 15. miskolci filmfesztivál. Tizennégy vetítésen, hat kategóriában, megközelítőleg száz filmet mutattak be. A záróünnepségen, amelyen ott voltak Borsod megye és Miskolc város párt- és tanácsi szerveinek képviselői is. *Tóth József*, a Szakszervezetek Borsod megyei Tanácsának vezető titkára méltatta a fesztivál jelentőségét, majd *dr. Ortutay Gyula* állami díjas akadémikus, a zsűri elnöke átadta a díjakat, valamint a *Borsos Miklós* Kossuth-díjas szobrászművész által készített *fesztivál-emlékplakettet* a díjnyertes filmek alkotóinak.

A fesztiválon a Szakszervezetek Országos Tanácsának díját *Magyar József: Végtelen szürke csatatér* című alkotása kapta. Miskolc város díját *Dévényi László: Szemek* című filmjének ítélték. Borsod megye díjazottja *Kovásznai György* lett *Ca ira!* című művéért. A népszerű tudományos filmek kategóriadíját *Kiss József: Hortobágy*, a rövid dokumentumfilmek kategóriadíját *György István: Kezünkben a világ*, a hosszú dokumentumfilmek kategóriadíját *Dárdai István—Mihályffy László—Szalai Györgyi—Vitézy László—Wilt Pál: A szocialista nevelésért*, a híradó- és riportfilmek kategóriadíját *Gödrös Frigyes: Chile*, az animációs filmek kategóriadíját *Macskássy Katalin: Gombnyomásra* című alkotása kapta.

A zsűri a KISZ központi bizottságának díját *Préda Tibornak* adományozta *Következmény* című népszerű tudományos filmjéért.

A TIT Borsod megyei elnöksége díját *Tiefbrunner Lászlónak* ítélték a *Vis Vitalis* című produkcióért.

Az operatőri díjakat *Zöldi István* és *Simon György* kapta, *Hortobágy*, illetve *Tűznyilak* című filmjükért.

A CIDALC plakettjét *Szécsényi Ferencnek* ítélték a *Csak egy betű* című filmért.

APRÓHIRDETÉS

fejlesztési
kakörbe
nyelv-
dással
NŐKÖT,
vagy
ZEM-
NŐKÖT,
vábbá
yártás-
nológiai
végzett
PÉSZ-
NŐKÖT
R E S
ÉTELRE
ÚJPESTI
EMGYÁR,
ntkezés
vállalat
nélyzeti
kályán,
IV.,
ries u. II.
292—496.

TÉPSZER
erelési
gatóság
olnoki
ódeltsége

FELVÉTELRE KERESÜNK

GYÓGYSZER-GYÁRTÓ MUNKÁRA VEGYÉSZ-TECHNIKUSOKAT,
GYÓGYSZER-GYÁRTÓ SZAK-MUNKÁSOKAT,
SEGÉD-MUNKÁSOKAT,
továbbá
LAKATOST,
KŐMŰVES,
VÍZ- és GÁZSZERELŐ SZAK-MUNKÁSOKAT,
KAZÁN-FŰTŐKET,
hűtőgép- és kompresszor-kezelőket,
valamint
tiszta munkára
NŐKET.

Jelentkezés:
Kőbányai Gyógyszerárugyár,

KÜLKERES-KEDELMI VÁLLALAT

K E R E S

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐI VÉGZETTSÉGGEL
és
GYAKORLATTAL RENDELKEZŐ
ELLENŐRÖKET,

továbbá egy
KÉPESÍTÉSSEL
és
GYAKORLATTAL RENDELKEZŐ
és egy
KEZDŐ
SZERVEZŐT.

»Körgép 3069« jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

FELVESZÜNK

8—10 éves gyakorlattal rendelkező
AUTÓ-SZERELŐT
kistehergép-kocsijainkhoz.

Jelentkezés személyesen a Gyermek-élelmezési Vállalat, szállítási osztály, Budapest, IX. ker., Mester u. 31.

BERUHÁZÁSI ÉS FENNTARTÁSI OSZTÁLY VEZETÉSÉRE

K E R E S S Ü N K

A BUDAI CIPŐIPARI SZÖVETKEZET

FELVESZ:

BÉR-ELSZÁMOLÓT,
TITKÁRNŐT,
KÖNYVELŐT,
javító
főkjainkba
FIOK-VEZETŐKET,
CIPÉSZ
szakmunkásokat,
CIPŐ-FELSŐRÉSZ-KÉSZÍTŐKET,
NŐI BETANÍTOTT MUNKÁSOKAT,
CIPŐBOLTI ELADÓKAT.

Érdeklődni lehet a BUDAI CIPŐIPARI SZÖVETKEZET, Budapest, XII., Csaba u. 8. sz. alatt, vagy a 359—717 telefonon, a személyzeti

Kutatóin
FELVÉTI
K E R
újesít mun
dokumen
angol n
tudás
és nyu
gépíró
Jelentk
Nagy Pá
elvtárs
Erzsébet
Telefon:
Tová
anyagkö
statisz
számlae
anyagbe
Jelentk
Samu Pál
elvtá
Bp.
Október
Telefon:
vala
gyenge
főisk
vagy e
végzett
rende
fiatal n

Borsos Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

1975 MÁJ 19

Magyar Hírlap

1021

Borsos Miklós rézkarca

nint
ötöttárug
drág-kínálat
a

TRUM
ZAKBAN

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

19[illegible] KRR

Könyvvilág

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós: Vágtató ló (Solymár István: Három évtized — harminc grafika, Képzőművészeti Alap.)

Im, a K
tereget
s tovar
a zün

(Megha

CSUK

Ex libris

Ha sajtpapírra nyomják, akkor is —
láthattuk, mit ér a selyemripsz
kötés, s őrzöm, egyetlen kincsemet,
a sárgult lapú versesfüzetet,
s nem adnám már a „Külvárosi éj"-t
a Holt-tengeri tekercsekért.

(Csukás István: Ima a vadevezősökért. Szépirodalmi. 64 oldal, kötve 7,50 Ft.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Magyar Hirlap

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós rézkarca

1975.

Mihályfi Mária rajza

Búcsú a határon

Prága felé tart a nemzetközi autóstúra

Szerdán a Hősök terén megkoszorúzták a magyar hősök emlékművét *„A győze-*

BORSOS MIKLÓS

Borsos Miklós rézkarca

nyar sajtó hagyományrendszerének, melynek csúcsai a zsurnaiszta *Ady*, az emigrációba kényszerült *Gábor Andor*, a mártírhalált halt *Bálint György*, semmi esetre sem szabad kihagyni közülük a fiatal Szamuelyt sem. Mind ez idáig rendkívül hézagos képünk volt róla. Egy meglepetősen szerény válogatás cikkeiből sejtette ugyan a kivételes *irónia*.

Szamuely másik jellegzetessége az a *tudós-szociográfus* valló *tényfeltáró szorgalom*, amellyel a *Népszava* cikkírója ként a munkásokkal szembe mulasztások, visszaélések list összeállítja, ahogyan számadás kat, adósleveleket, hivatali jele téseket gyűjt, hogy így dokume tálja leleplezéseit.

A HÉT KÖNYVEI **A HÉT KÖNYVEI** A HÉT KÖNYV

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1975 JUN 29

Borsos Miklós

1021

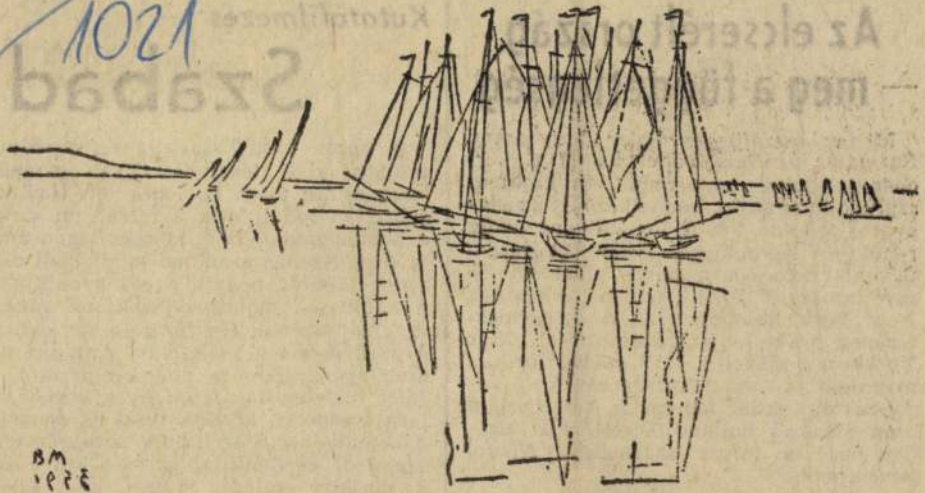

Borsos Miklós rézkarca

Az elcserélt országok — meg a függetlenség

Mi az összefüggés *Peter Stuyvesant, Suriname és New York* között? A kérdést, látszólag, csak rendkívül kipihent szürkeállománnyal rendelkező rejtvénygyártó tehetné föl. A logikai lánc pedig rendkívül egybefüggő. *Peter Stuyvesant* ugyanis nemcsak a neves amerikai cigarettamárkát jelzi, hanem eredetileg New York hajdani holland polgármesterének neve. És itt érkezünk el *New Yorkhoz*, amelyet a XVI. század derekán még nem az angliai Yorkra emlékező angolszászok laktak, hanem az Amszterdam után sóvárgó holland kereskedők. Eredeti neve is innen származik: *Nieuw Amsterdam.*

Most már a türelmetlenebbek is belátják, hogy *Suriname* sem lehet messze.

Szabad s

A pocok tragédiája alig egy tizedmásodperc alatt lezajlott. Olyan gyorsan, hogy szinte maga se fogta fel. Halálra sebzetten indult meg a terrárium sarka, a homokgombóc felé. Mérges kígyó marta meg. Szabad szemmel mindebből csak annyi látszott, hogy a pocok gyanútlanul elindult — mondjuk szokásos reggeli zsákmányszerző körútjára —, de közben, sajnos, ő lett a zsákmány. Amikor már csak egy arasznyira volt a viperától, az fejét hirtelen felemelte és a pocok hátára csapott. Mintha csak ijesztgetni akarta volna. Sikerült. A pocok nagyon megijedt, esetlenül elugorva a kígyó elől, a sarokba szaladt. Sajnos, már későn, de ezt csak a lassított felvételekből le-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC 25

Magyar Hirlap

Borsos Miklós

1021

MAGYAR HÍRLAP

Borsos Miklós rézkarca

MAGYAR HIRLAP

Négyezer új óvodai hely

Várakozáson felüli eredménnyel járt a gazdálkodó szervek által támogatott óvodaépítési program Bács-Kiskun megyében. Négy év alatt háromezer új hellyel bővültek a megye gyermekintézményei. Örvendetes, hogy az utóbbi időben megkezdődött a tanyai óvodai hálózat kiépítése a Kiskunság sűrűn lakott pusztai területeinek központjaiban. Az idén több tanyai óvoda létesült a mezőgazdasági üzemek költségén. Az összefogás eredményeként a megye már jóval túlteljesítette az eredeti ötéves óvodaépítési tervét. Ennek ellenére a tanácsok 1975-ben további ezer kisgyereknek kívánnak he-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 DEC 13

Nógrád

Borsos Miklós szobrász-művésze

ZSŰRI ELŐTT BORSOS MIKLÓS SZOBRA

Szabó Jőzsinc mellszobrát készíti Balassagyarmat számára Borsos Miklós szobrászművész. A mester elkészült alkotásával, s a mű elfogadásáról a Képző- és Iparművészeti Lektorátus szobrászbizottsága december 4. ülésén dönt. A megrendelők a Palóc-ligetben állítják majd fel a költő mellszobrát.

Az SZMT fels
versen

Borsos Miklós

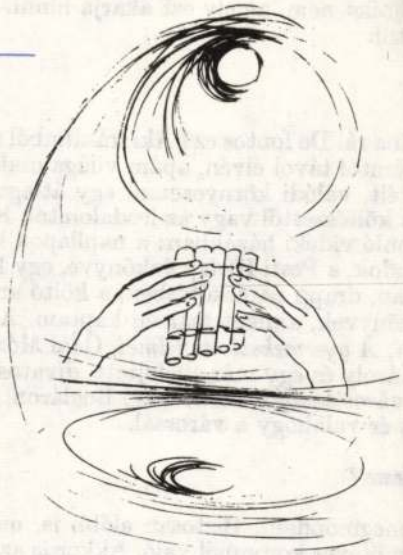

Borsos Miklós illusztrációja a Tó fölött, ég alatt c. vershez

Kortárs, 1975. 8.

– Semmi. Ha csak az az előítélet nem, amely ezt akarja hinni. S amelyet sosem tartottam érdemesnek eloszlatni.

Most itt az alkalom.

– Alkalom bármikor lett volna rá. De fontos ez? Aki írásaimból nem olvassa ki, annak ez úgyse mond semmit. Apámtól távol élvén, apám világa csak gyerekkorom képzeletében és nosztalgiájában élt, valódi környezetem egy átlagos vidéki iparoscsalád volt, a lehető legtávolabb a költészettől vagy az irodalomtól. Körülöttem ugyanaz a néhány könyv, mint a hasonló vidéki házakban: a napilapok kalendáriumai, az Est Hármaskönyve, a Mindentudok, a Pesti Hírlap évkönyve, egy Petőfi Összes, a Tolnai Világlapja filléres kiadásában, drapp papírkötésben, a költő arcélének barna vésetével. Meg azok az ifjúsági könyvek, amiket már én kaptam. A legelsők, amikre emlékszem: *Mackó úr utazásai*, *A gyermekszív rejtelmei*, Gaál Mózestől a *Napóleon* és a *Nyár szigete*, Verne, May Károly és egy már elfelejtett, divatos ifjúsági szerző, Gombos Albin könyvei. Ami a városiasságot illeti, igaz, Bogláron, mint a Balaton egész déli partján, a falu össze is ér valahogy a várossal.

Mikor láttad először Budapestet?

– Pontosan nem tudnám megmondani. Biztosan előbb is, mint ahogy emlékszem. Első tudatos emlékem talán ötéves koromból való. Akkor is az Angol Parkról, ahová apuka vitt el, egyik rövid nála töltött időszakom alatt. Arra emlékszem, hogy az egész várost valamiképpen az Angol Park függelékének éreztem. Mintha egész

Borsos Miklós rézkarca

...osszú, több mint kétezer megawatt átviteli teljesítményű, 750 kilovoltos *távvezeték*, amelynek tervezéséről és építéséről előterjesztett tájékoztatót részletesen

...ladta meg az előző évi szintet. ... együttműködés eredményeké... 1974-ben 16 354 millió kilowa... óra villamosenergia-cserét bony... lítottak le az egyesített energi... rendszerben.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Iszlám fejlesztési bank

Az iszlám fejlesztési bank ve...tősége Szaúd-Arábia fővárosá...ban, *Rijadban* tartott ülésén *Mo...amed Ali Baba al Khail* szaúd-...rábiai gazdasági és pénzügyi ál-

Japán gazdaság

Japánban a gazdasági hely... romlása mindenekelőtt az ors... *kis és középnagyságú* vállala... érinti a legérzékenyebben, a... kat, amelyek a nagy monopó...

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 188-068, 337-748, 340-776

1975 - 3

VIGILIA
Budapest

Borsos Miklós

1021

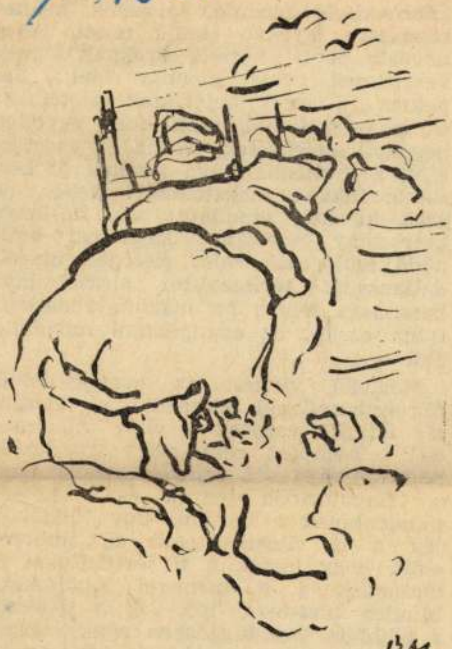

Csillagszemöldökű

A kék ég most a vízbe lóg le.
Nincsen határvonal.
Borzolatlan a csillogása,
megfeszül sima húros háta,
megpendíti a hal.
Piros szemű, kék uszonyú,
holdas fehér hasú.

Lidérc, hogy köd vagy víz lebeg
a föld felett s ég alatt,
s megkettőzi kápráztatón
a vitorlaszárnyakat.
Vitorla kék, fehér, kemény
riasztja a halat.
A víz alatt, kék víz alatt,
szőke mély víz alatt.

Piros szemű, kék uszonyú,
holdas fehér hasú.
Hátadon zöld iszamos hártya,
csillag szemöldökű.
Aki magános milyen árva.
Villanj felém egy csillanásra.
Fejünk így legyen összezárva,
— aki magános milyen árva.
Egyedül iszonyú!

Borsos Miklós illusztrációja

2/11

mindent észlelünk, akarva-akaratl
A tudományos igényű vizsgálatok meg
a személyes tapasztalás tanulságai egybehangzanak: nem a jóindulat hiányzik, elsősorban *példára volna szükség*, ötlet-adóra, elmét és szívet mozdítóra, vonzóra, igazira. Nem is mindjárt a legnagyobb ügyekben. Például abban, hogy hogyan érdemes fölhasználni a szabad időnket, hogyan alakíthatunk ki értékes emberi kapcsolatokat, hogyan érdemes bánni a pénzzel, és így tovább. Az emberek — főként a fiatalemberek — elsősorban ezekben az elemi kérdésekben keresnek eligazodást, s itt maradnak magukra. Vagy azért, mert úgy érzik, hogy senki sem törődik velük, vagy azért, mert nem találják hitelesnek, megbízhatónak azok példáját, akik nevelni próbálják őket.

A kiindulásul idézett verssorok megmondják, mi a példa-értékű élet, tett, állásfoglalás érvényességének alapföltétele. „Köszönd... a pillanatot, amelyben *igaz magaddal voltál azonos*". Ha felelősségtudatunk („szeretetünk") példaadásra indít, semmiképpen sem *látszatok* megteremtésére kell törekednünk. Belső igazság híján látszatokat építgetni akkor is hazug, haszontalan, sőt ártalmas dolog, ha nem az érvényesülés vágya, hanem a szülői vagy elöljárói felelősségérzés vezet. Példa csakis a megoldott, valóban értékes

nevezte őket „meszelt síroknak", „vak vezetőknek", ezért mondta róluk: „Jaj nektek..., mert bejárjátok a tengert és a szárazföldet, csak hogy egyetlen pogányt áttérítsetek, és ha ez megtörtént, a gyehenna fiává teszitek őt kétszerte inkább magatoknál". Nehéz, de csak ki kell mondani: sok fia-lánya keresztény nevelésén kapkodva erőlködő szülő, sok saját életének megoldatlanságát térítgetéssel álcázó hivő hasznosan tenné, ha magára vonatkoztatná ezeket az evangéliumi mondatokat.

Másfelől viszont az evangéliumból félreérthetetlenül kicsendül a *felszólítás* is: „Ti vagytok a világ világossága... Lámpást sem azért gyújtanak, hogy a véka alá rejtsék, hanem hogy a lámpatartóba tegyék és világítson mindenkinek a házban. Úgy tündököljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jótetteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat." Minden bizonnyal ide vág a többször s többféle összefüggésben ránk maradt jézusi mondat is: „Akinek *van*, annak még adatik; akinek *nincs*, attól az is elvétetik, amije van".

Ha összefoglalásként csak annyit mondanánk, hogy a *példaadás* kötelességének-örömének krisztusi *kerete* épp

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VIGILIA
Budapest

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós illusztrációja

gyar hazánkat mindig egyszerre, egyformán, i
gálni, abban a biztos tudatban, hogy így össz
különválasztva sokszor tökéletlen, sőt néha ves
viszontagságos életemre visszatekintve különös
selésnek, azért a ritka kegyelemért, hogy n
nem a magyar társadalmi és gazdasági, vala
is, még a legsúlyosabb körülmények között
vagy népszerűtlenséggel, hanem mindig köve
változatlan igazságot, úgyhogy súlyos meg
sem visszavonnom, sem módosítanom, vagy
lekvési módomat megváltoztatnom, vagy
retném erre az egyenességre felhívni magya
összes magyar testvéreimnek figyelmét a ha

SINKA ISTVÁN VERSE

Öreg juhászné búcsúzi

A tájat, mi felhőkkel alkonyodik,
elnézvén, ó, hiába keresem
a volt mezőt, juhaim s ifjúságom

Itt j
lako
jó lov
zaj nél

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 FEB 3

Hétfői Hírek

Borsos Miklós szobrászművész

SZABÓ LŐRINC-SZOBOR. Balassagyarmaton, a Plóc ligetben felállítják Szabó Lőrinc mellszobrát, Borsos Miklós alkotását.

1029

Borsos Miklós

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1965 MÁJ 12

*

BORSOS MIKLÓS Kossuth-díjas szobrászművész gyűjteményes kiállítása vasárnap nyílik a Tihányi Múzeumban.

*

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB 21

Hajdúbihari Napló

Borsos Miklós

Akadémia is tagjává választotta. Tudományos munkásságát államunk Kossuth-díjjal jutalmazta.

1021

Április 4-én állítják fel a Láncfidnál Borsos Miklós „0" kilométerkövet díszítő alkotását

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE
1968 JUN

1021 Borsos Miklós

Borsos Miklós: Derkovits portré

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

6

XXIII. ÉVFOLYAM, 1968. JÚNIUS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JUN 13.

PESTMEGYEI HÍRLAP

A 100. ÉVFORDULÓN

1021

Orvostörténeti múzeum Semmelweis szülőházában

NYITÁS: AUGUSZTUS 13

Apród utca 1—3. Semmelweis Ignác szülőháza. A nagy tudós halálának századik évfordulóján, augusztus 13-án, a megfiatalított külsejű öreg házban Orvostörténeti Múzeum nyitja meg kapuját a közönség előtt.

A kapun át a kertbe lépőt a szemközti falon felirat, előtte szobor fogadja.

Semmelweis sokat hánnyatott földi maradványait ezután a felirat mögötti falrész őrzi.

A nagy tudós életművének pedig a kolumbárium előtt felállított szobor, Borsos Miklós szobrászművész „Anya" című alkotása állít emléket.

A szülőház, a múzeum egyik helysége Semmelweis-relikviákat tár a látogatók elé. Egykori dolgozószobájának eredeti bútorai, köztük íróasztala kerülnek itt kiállításra, úgyszintén a nagy tudósról és szüleiről készült festmények.

Az emeletes, sok szobás ház más helyiségei magyarországi orvostörténeti dokumentumokat mutatnak be a látogatóknak.

A múzeum egyik érdekességének igérkezik az egykori Király utcai Gömöry-, később Török-patika

1819-ben készült, ma már iparművészeti műemléknek számító berendezése. A patikaberendezés történelmi és irodalmi tekintetben is kuriózum: receptfiókjainak feliratai Kossuth Lajos és Petőfi Sándor nevét is őrzik, tanúsítva, hogy gyógyszereiket e patikában készítették el.

A muzeális gyógyszertár különben állandó patikaedény-kiállításnak nyújt majd keretet, amelynek legrégibb darabja 1524-ből származik. A múzeumban talál majd elhelyezésre a földkerekség harmadik legnagyobb értékű orvostörténeti éremgyűjteménye, amelynek alapját a Faludy-féle éremgyűjtemény képezi.

A négyezernél több érmét magába foglaló gyűjtemény legrégibb darabja az antik Athénből származik.

Megtekinthető lesz a múzeumban a többi között a magyarországi orvostörténeti kódex- és könyvgyűjtemény számos értékes példánya is, köztük mindaz a magyar és idegen nyelvű kódex, amely Semmelweis munkásságát tárgyalja.

(K)

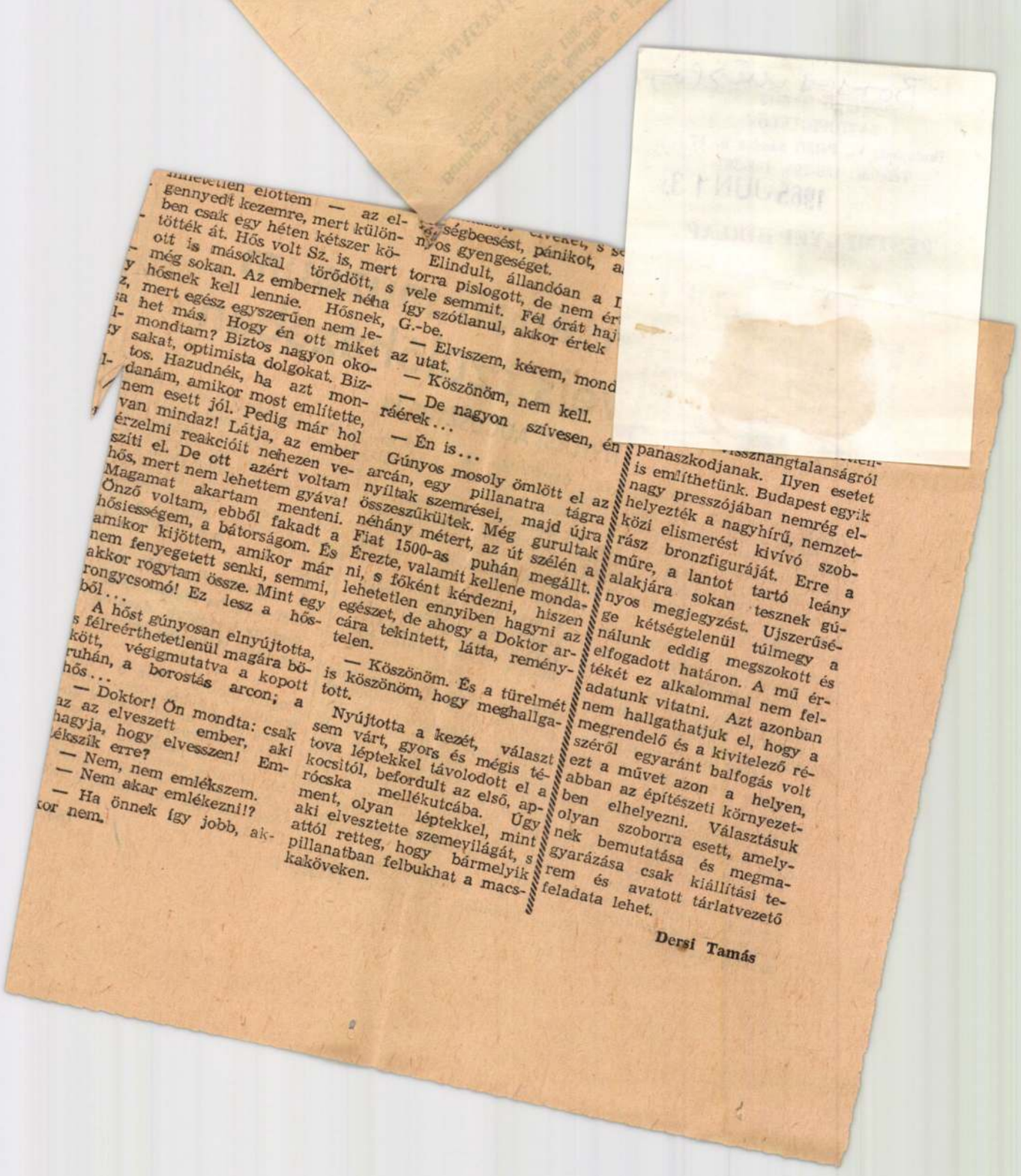

...illetlen előttem — az el-
...ségbeesést, pánikot, a
gennyedt kezemre, mert külön- nyos gyengeséget.
ben csak egy héten kétszer kö- Elindult, állandóan a l
tötték át. Hős volt Sz. is, mert torra pislogott, de nem ér
ott is másokkal törődött, s vele semmit. Fél órát haj
még sokan. Az embernek néha így szótlanul, akkor értek
hősnek kell lennie. Hősnek, G.-be.
mert egész egyszerűen nem le- — Elviszem, kérem, mond
het más. Hogy én ott miket az utat.
mondtam? Biztos nagyon oko- — Köszönöm, nem kell.
sakat, optimista dolgokat. Biz- — De nagyon szívesen, én
tos. Hazudnék, ha azt mon- ráérek...
danám, amikor most említette, — Én is...
nem esett jól. Pedig már hol Gúnyos mosoly ömlött el az
van mindaz! Látja, az ember arcán, egy pillanatra tágra
érzelmi reakcióit nehezen ve- nyíltak szemrései, majd újra
szíti el. De ott azért voltam összeszűkültek. Még
hős, mert nem lehettem gyáva! néhány métert, az út szélén a
Magamat akartam menteni. Fiat 1500-as puhán megállt.
Önző voltam, ebből fakadt a Érezte, valamit kellene monda-
hősiességem, a bátorságom. És ni, s főként kérdezni, hiszen
amikor kijöttem, amikor már lehetetlen ennyiben hagyni az
nem fenyegetett senki, semmi, egészet, de ahogy a Doktor ar-
akkor rogytam össze. Mint egy cára tekintett, látta, remény-
rongycsomó! Ez lesz a hős- telen.
ből...
A hőst gúnyosan elnyújtotta, — Köszönöm. És a türelmét
s félreérthetetlenül magára bö- is köszönöm, hogy meghallga-
kött, végigmutatva a kopott tott.
ruhán, a borostás arcon; a Nyújtotta a kezét, választ
hős... sem várt, gyors és mégis té-
— Doktor! Ön mondta: csak tova léptekkel távolodott el a
az az elveszett ember, aki kocsitól, befordult az első, ap-
hagyja, hogy elvesszen! Em- rócska mellékutcába. Úgy
lékszik erre? ment, olyan léptekkel, mint
— Nem, nem emlékszem. aki elvesztette szemeyilágát, s
— Nem akar emlékezni!? attól retteg, hogy bármelyik
— Ha önnek így jobb, ak- pillanatban felbukhat a macs-
kor nem. kaköveken.

panaszkodjanak. Ilyen esetet
is említhetünk. Budapest egyik
nagy presszójában nemrég el-
helyezték a nagyhírű, nemzet-
közi elismerést kivívó szob-
rász bronzfiguráját. Erre a
műre, a lantot tartó leány
alakjára sokan tesznek gú-
nyos megjegyzést. Ujszerűsé-
ge kétségtelenül túlmegy a
nálunk eddig megszokott és
elfogadott határon. A mű ér-
tékét ez alkalommal nem fel-
adatunk vitatni. Azt azonban
nem hallgathatjuk el, hogy a
megrendelő és a kivitelező ré-
széről egyaránt balfogás volt
ezt a művet azon a helyen,
abban az építészeti környezet-
ben elhelyezni. Választásuk
olyan szoborra esett, amely-
nek bemutatása és megma-
gyarázása csak kiállítási te-
rem és avatott tárlatvezető
feladata lehet.

Dersi Tamás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest
1969 AUG 20

1021

MAGYAR HÍRLAP

Borsos Miklós

Szoboravatás

Beszélgetés Borsos Miklóssal

Ma délután 4 órakor a pécsváradi vár udvarán leleplezik I. István király életnagyságúnál nagyobb bronz mellszobrát. Ebből az alkalomból kerestük fel *Borsos Miklós* szobrászművészt, az emlékmű alkotóját.

— *Nem idegenkedett ettől a mostani feladattól?*

— Lehet, hogy a rólam kialakult elképzelések nem fedik egészen a valóságot, engem ugyanis *mindig is érdekelt a portrészobrászat*, ez az örökké izgalmas, mindig más-más feladatot nyújtó műfaj. A megrendelésekkel egyébként is szerencsém volt, hiszen olyan jelentős, a művészt gondolkodásra sarkalló személyiségekkel találkoztam feladataim közben, mint *Bartók, Kodály, Eötvös Károly* vagy *Albert Schweitzer.*

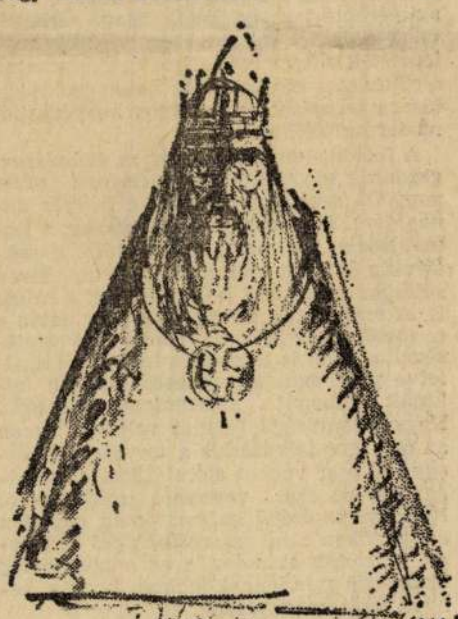

(Borsos Miklós rajza)

— *Ezeknél a feladatainál közvetve vagy közvetlenül ismerhette a modellt. Nem jelentett-e problémát I. István „arc nélküli" portréja?*

— Ettől az arcnélküliségtől, attól, hogy első királyunkról nem maradt fenn ábrázolás, csak még izgalmasabbá vált a munka. Magamból, a bennem kialakult emlékképekből, tudatom mélyéről kellett kibányásznom az ismeretlenül is ismerős vonásokat. Közrejátszott ebben a kollektív tudat, az a kép, amely erről a királyról a népben él. Apám István napján született, így ünnepe szinte családi ünnep számba ment; szűkebb, gyerekkori hazámban, Erdélyben István királynak egyébként is nagy volt a kultusza. Természetesen kísértettek a templomi kegyszobrok kenetteljes pillantásai. Az egyháznak oka volt arra, hogy a szentség misztikumával övezze ezt az arcot, de *a népben és bennem egy másik arc él.* A nomádokat letelepítő, a törzseket összekovácsoló, törvényt szabó, nemzetet teremtő, országot alkotó, vaskezű uralkodó képe.

— *Milyen szobrászati eszközöket talált mindezek érzékeltetésére?*

— Kerülni akartam a színházias pátoszt és a tekintettel, az arc vonásaival igyekeztem *láthatóvá tenni a láthatatlant, a belső feszültséget, a szellemi energiát.*

— *Tehát kitalált egy arcot?*

— Alig. Csak az elengedhetetlenre, a lényegesre fordítottam a figyelmemet, igyekeztem *jelképet teremteni.* Ügyelnem kellett persze bizonyos külső jegyekre is. Istvánom hosszú hajú, és szakállas — a korabeli európai divat szerint, tehát nem csimbókos, varkocsos nomád. Testét palást köríti, mintegy magába zárja, s ezt a zártságot még fokozza a palástot összetartó nagy korong, amelyre egy középkori keresztet karcoltam. Ez az elképzelés segített hozzá ahhoz, hogy a szobrot zárt, lapított kúpformába foglalhassam, akár egy középkori ereklyetartót. Ezt a sötétre patinázott ereklyetartómellszobrot mintegy a tenyerén tartja egy felül kiszélesedő karcsú pillér.

— *I. István fejére III. Béla koronáját helyezte. Nem tartja ezt tévedésnek?*

— Tudatosan tettem. Beszéltem arról a képről, ami a nép tudatában él. Ez áll a koronára is. Mi a koronát abban a formában ismerjük, ahogy III. Béla idejében véglegessé alakult. Úgy hiszem, éppen az teszi teljessé István portréját, hogy *egyesítettem benne konkrét tudásunkat és a történelmi alakhoz fűződő népi képzeteket. Egyszerre emlékműszerű és korunkhoz közelálló.* Az eleven emlékű, *történelmet indító-formáló, nagy uralkodót* akartam megragadni és képét visszaadni a nemzetnek.

Bojár Iván

...termés, bő...

Írta: dr. Dimény Imre mezőgazd...

ALKOTMÁNYUNK ÜNNEPÉN *az ország kenyere a magtárakban, zsákokban van.* Valójában így kettős ünnepet ülünk, mert immár negyedik esztendeje *saját termésből elégítjük ki az ország népének kenyérszükségletét.* Nagy eredmény ez, hosszú harc győzelmes befejezése, mert nincs gondunk a kenyérrel, sőt bátran mondhatjuk, hogy egyre inkább a minőség javítására összpontosíthatjuk erőinket. A kenyércsata sikeres megvívása *következetes agrárpolitikánk eredménye.* Annak az eredménye, hogy sikerült megteremteni a kenyérgabona termesztésének műszaki, technikai, anyagi alapjait, másrészt a gazdaságirányítás új rendszere hozzájárult a kenyérgabona-termesztés közgazdasági feltételeinek megalapozásához. Érdemes ma búzát termeszteni, mert az elérhető termésátlagok, illetve árbevételek a búzát jól jövedelmező növénnyé léptették elő, és szocialista nagyüzemeink a céltudatos közgazdasági befolyásolás hatására teljesítik az országos kenyérgabona-termesztési terveket.

A feladat immár az, hogy az élelmiszergazdaság egységes szervezetében *mind nagyobb gondot fordítsunk a kenyér minőségére.* Ez nemcsak a termesztés, a fajtaválasztás, hanem a felvásárlás, a raktározás és most már nem kismértékben a sütőipar megfelelő fejlesztésének kérdése is. A termesztés, a felvásárlás területén a termelői és az átvevői érdekek egyeztetésével az idén is sikerült a leszerződött, illetve pótlólagos szerződések alapján felkínált gabonát *zavartalanul átvenni.* Nagy jelentőségű feladat volt ez, hiszen az országos felvásárlás a tervezett, mintegy 180 ezer vagont előreláthatólag mintegy 50—60 ezer vagonnal meghaladja. *Ilyen mennyiségű gabonát még egyetlen esztendőben sem vásároltunk fel az állami készletek számára,* s ez a mennyiség bizonyítja mindennél jobban, hogy a kenyércsatát megnyertük.

A KENYÉRCSATA HŐSEI kétségkívül azok, akik megfelelő fajták megválasztásával, elsősorban a Bezosztája-fajta elterjesztésével a nép államától kapott műszaki-anyagi bázisra építve, legfőképpen pedig az országos átlagban egy hold szántóra jutó, mintegy 70 kg műtrágya-hatóanyag felhasználásával lerakták a korszerű búzatermesztés alapjait. *A parasztság szorgalma és hozzáértése, az állami gazdaságokban és a termelőszövetkezeti közös gazdaságokban dolgozó vezetők, szakemberek szaktudása, szervezőkészsége kétségkívül a jól sikerült vizsga alaptényezői.* A betakarítás sikere *a kombájnosok érdeme,* akik a jól szervezett nagyüzemekben naponta nemegyszer 4—5 vagon gabonát is betakarítottak. A gépi aratás meghaladja az összes aratás 92 százalékát, amiből a kombájnaratásra megközelítően 96—97 százalék jut. Bátran mondhatjuk, hogy — a gépesített aratásra kevésbé alkalmas területek kivételével — *a betakarítás zöme a kombájnokra hárul.* Ez azért is lényeges, mert így nagymértékben *rövidült* a betakarítás ideje. Régebben augusztus 20-án, de gyakran még szeptember közepén is csépeltek egyes gazdaságokban. Most, elenyészően kis terület kivételével, az egész gabonatermés letakarítva, elcsépelve a magtárba, zsákba került. Hogy mit jelent ez a minőség tekintetében, a veszteségek minimálisra csökkentésében, azt azok tudják legjobban, akik a régmúlt időkben, vagy talán az elmúlt évtizedben is szeptemberben még csírás gabonát csépeltek.

Elismerés jár az élelmiszer-gazdaság keretében a termelőüzemekkel mindinkább összeforró *felvásárló szervezetnek* is. Amikor egy-egy nagyüzemünk naponta 40—60 vagon gabonát is átad, a jelenlegi raktárférőhely és gépesítettség közepette, bizony nagy körültekintéssel szervezve lehet az átvételt megoldani. Őszintén szólva, itt még sok a gondunk. Termésátlagaink, terméseredményeink gyorsabban fejlődnek, mint ahogyan a nagyobb termés befogadásához szükséges, korszerű raktározóhelyek elkészülhettek. Ezért kerül sor mintegy 60—70 ezer vagon termény bér-, illetve szabad tárolásra. Nem kétséges, hogy akikre e gabona sorsát bízzák, mindent megtesznek a veszteségek elhárításáért, azért, hogy ami megtermett, abból *egyetlen szem se menjen veszendőbe.* Ez a kötelességük. Az pedig a felvásárló vállalat kötelessége, hogy a veszteségmentes tároláshoz ilyen körülmények közepette is minden feltételt biztosítson.

AZ ORSZÁG KENYERE a zsákokban, a magtárakban van, olyan mennyiségben, amelyből *jelentős készletek kerülnek tartalékba, exportra.* Nekünk azonban már a jövő évi termésre is gondolnunk kell, hogy a sikeresen megvívott csatát újabb siker követhesse. Fontos feladatunk, hogy tovább növeljük kenyérgabona-termesztésünk színvonalát. Sokat köszönhetünk a minőségi

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KFT. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Borsos Miklós

ESTI HÍRLAP

Budapest

1969 DEC 11

☐ *BORSOS MIKLÓS elkészítette Albert Schweitzer, a világhírű orvos reliefjét. Műve a hatvani kórház könyvtárában kapott helyet.*

1021

[redacted]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN

KÖNYVTÁJÉKOZTATÓ

Budapest

Borsos Miklós illusztrációja Illyés Gyula könyvéhez, a Puszták népéhez

1021

Borsos Miklós

fontosabb követelmény. A dialektikus szemlélet kialakítása érdekében a tanulókat meg kell tanítani „látni", hogy érzékeljék az összefüggéseket. A látáskultúra fontosságát felismertük, s hogy ez nemcsak elvekben létezik, hanem a megvalósulása útját járja, egyik bizonyítéka éppen ennek a műnek a megjelenése.

Örömmel köszöntjük e sikeres vállalkozást. Bár a rajztanárok részére készült, de valamennyi pedagógusnak el kell olvasnia. Csak félő, hogy a csekély példányszám miatt nem jut el minden illetékes kezébe —, s talán ez a legjobb ajánlólevél.

Juhász Antal

(Balogh Jenő—Xantus Gyula: A vizuális nevelés pedagógiája I—II. Tankönyvkiadó. 428 oldal, kötve 96 — Ft)

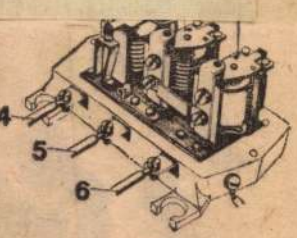

A humoros rajzokkal — Mészáros Andrásnak, a Népszabadság karikatúristájának sokszínű illúsztrációival — és rendkívül világos, érthető műszaki ábrákkal valóságos képeskönyvként ható kötet két fő részből áll. Bakai László abból kiindulva foglalta össze a forgalmi szabályokat, hogy amint a gyakorlat bizonyítja, „a KRESZ-ismeretünk is rendszeres felfrissítésre szorul". A kitűnő szakértő jó pedagógiai érzékkel tartózkodik attól, hogy a szabályzatok rideg, hivatalos szövegét ismételje, inkább példákkal, a le-

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

1021 1970 FEB 10

A TV ELŐTT

Zsúfolt és valahogy mégis szűkös volt az utóbbi napok tv-programja. Akárcsak az ünnep előtti. ünnep utáni bőjtös műsorhetek, amikor a tv erőt gyűjt, vagy éppen kifújja magát. Hiányzott belőle legalább egy igazi televíziós élményt adó *saját produkció*. Ezt nem pótolhatták a *mozifilmek*, különösen a gyengécske *Mi lesz veled, Eszterke?*, amelyet kár volt a vasárnap esti főműsor rangjára emelni. Nem pótolta a szokásosnál bőségesebb *riportműsor* sem, amely információkban sokat. gondolati tartalomban, érdekességben nagyrészt jóval kevesebbet nyújtott. Ezen a szürkébb műsorhéten is adódott azonban néhány óra, amit érdemes volt a képernyő előtt tölteni.

A *Bohémélet* világhírű ez idő szerint alighanem legkitűnőbb tolmácsolását láttuk, hallottuk *Karajan* vezényletével. *Franco Zefirelli* rendezésében, a *Milánói Scala* stúdióelőadásában. Sokan és sokáig úgy vélték, hogy a komoly zene, a klasszikus muzsika *nem* televíziós műfaj. Jó néhány tv-koncert, operafilm szinte meglepően kedvező visszhangja, így a *Verdi Requiem* tv-közvetítésének rendkívüli sikere *(sok ezren kérték ismétlését)* arra vall, hogy a komoly zene tért hódított a képernyőn és egy szélesebb nézőréteg körében. Jó dolog, hogy ezt az ébredező, fejlődő igényt a televízió a *legszínvonalasabb produkciók* megszerzésével és bemutatásával szolgálja.

Szerb Antal mártírhalálának 25. évfordulóján az élő, a maga puritán módján is életszerető írótudóst idézte meg a tv emlékműsora. Így igazi és szép a kegyelet: nemcsak fájdalmas visszaemlékezésekben, hanem máig elevenen ható életműve tükrében bemutatni az eltávozott alkotót. Az ízléses, jól illusztrált műsorban néhány jelenet mellett Szerb Antal irodalomtörténeti tanulmányaiból is idéztek részleteket. Ezúttal is bebizonyosodott, hogy a *próza* — legyen az esszé, vagy korabeli újságcikk — *igazi produkcióvá* válhat a képernyőn, ha művészi tolmácsolást kap.

A *Töltsön egy estét O'Henryvel* című műsor kellemes szórakozást ígért. A jeles amerikai szerző négy kis elbeszélését alkalmazta televízióra a *nyugatnémet filmcsokor*, amelyet *Elbert János* könnyed bevezető csevegése előzött meg. Talán mégis szerencsésebb lett volna a novellafilmeket egyenként a *Világirodalmi Magazin* keretében bemutatni. A többnyire komor hangvételű, világfájdalmas Magazin amúgy is humorhiánnyal küzd, színfoltként, oldásnak jól jött volna egy-egy villanásnyi O'Henry jelenet. Így együtt jobban megmutatkozott az, ami O'Henrynél már kissé divatjamúlt. például a *Húsz év múlva* romantikája, vagy a *Varázsital* című jelenetnek az idő folyamán jócskán elkoptatott poénje. A műsor így is adott némi ízelítőt O'Henry szellemes iróniájából, sajátos stílusából.

A *Nyitott könyv* ezúttal fiatal írónő, *Jókai Anna* új regényét mutatta be. A dramatizált epizódok nem keresztmetszetét adták a regénynek, inkább sarkalatos pontjait, fordulatait jelezték, mintegy a vita illusztrációjaként. *Ungvári Tamás* és *Faragó Vilmos* kritikus, valamint a műsorvezető *Dersi Tamás* sokrétűen elemezték a könyv társadalmi mondanivalóját, esztétikai értékeit.

A *Nyitott könyv* vitáiban még mindig több a kritikusi szakszerűség — főleg a szóhasználatban —, mint amit ez az irodalomnépszerűsítő sorozat megkívánna, vagy elbírna. Ezért is sajnálatos, hogy a Nyitott könyv mindenkori vendége, az „olvasó" (ezúttal *Antal Imre*) viszonylag keves szóhoz jut az egyórás műsorban. Szinte csak jelképes az olvasó bevonása, a regény esztétikai értékelése során meg se kérdezik a véleményét. Pedig a könyv mégis csak neki íródott. *Borsos Miklósnak, Tolnay Klárinak, Antal Imrének*, a sorozat eddigi vendégeinek láthatóan sok izgalmas olvasói kérdés, megfigyelés, észrevétel maradt a tarsolyában. Bizony kár.

Vajk Vera

Világ proletárjai, egy

NÉPSZAV

A MAGYAR SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAP

98. ÉVFOLYAM, 34. SZÁM ÁRA 80 FILLÉR 19

A kairói „kis csúcs“ fell
fordult az arab országo

Közös frontban szálljanak szembe az agr

Hétfő délelőtt *Kairóban* véget ért az Izraellel közvetlenül szembenálló arab országok vezetőinek háromnapos *„kis csúcsértekezlete”. Nasszer* egyiptomi elnök, *Husszein* jordániai király, *Atasszi* szíriai elnök, *Numeiri* szudáni államfő és *(Al Bakr* iraki elnök k[illegible]vise-

területeket és nem hódolnak be az ellenség akaratának.

Az értekezlet részvevői *elítélték az Egyesült Államokat, amiért Izraelnek nyújtott támogatásával lehetővé teszi az utóbbi agresszióját az arab országok ellen. „Az* arab nemzet nem enge[illegible]

népeiket, szervezeteiket, mozgósítsák minden erejüket és lehetőségüket, hogy szembe tudjanak szállni a létüket fenyegető veszéllyel. Az arab nemzet ebben a harcában nincs egyedül. Oldalán van minden béke-, haladás- és függetlenségszerető nép. *Az Izraellel*

Légiharcok Sz

Az arab kis csúcsértekezlet vasárnap délelőtti ülésével egy időben néhány mérföldnyire a tanácskozás színhelyétől *bombák robbantak:* izraeli repülőgépek támadást intéztek egy Kairó környéki katonai tábor, valamint a Kairótól 20 mérföldnyire fekvő *Heluan* ipari város ellen. Egyiptomi katonai szóvivő elmondotta, hogy az illetékeseket nem érte meglepetésként a támadás, *az izraeliek nyilván célzatosan időzítették a légi akciót az arab államok tanácskozására.* Megszólaltak a szirénák és levegőbe emelkedtek az egyiptomi vadászgépek. Egy Phantom típusú izraeli gépet lelőttek, a többit pedig visszafordulásra kényszerítették. Az egyiptomi gépek sértetlenül tértek vissza támaszpontjaikra.

Az EAK hadseregének szóvivője közölte hétfőn, hogy egyiptomi repülőgépek újabb támadást hajtottak végre a Szuezi-csatorna északi szakaszán levő izraeli állások ellen.

Az EAK fegyveres erőinek főparancsnoksága később újabb közleményt adott ki, s e szerint nem egy, hanem két izraeli repülőgépet lőttek le. *A harcban összesen negyven*

4 év alatt 75
a fővár

Lemaradás az

Hétfőn *dr. Viszkei Mihály,* a fővárosi tanács [illegible]

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 18

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

A KGST KÖNNYŰIPARI állandó bizottsága Prágában február 10—16-ig tartotta 12. ülését, amelyen a famegmunkáló- és a nyomdaipar fejlesztéséről, valamint az együttműködés további előmozdításáról hoztak határozatot.

GYŐR 700 ÉVES JUBILEUMÁNAK megünneplését tegnap tárgyalta meg az előkészítő bizottság. Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész fehér márványból dombormüvet alkot, amelyet a város felszabadulásának évfordulóján avatnak fel.

k
is-
jött-
zeken a
ága mö-
piacfelosztó
a tekintetbe
exportunkat

Borsos Miklós 8

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

— **A Győr 700 éves jubileumának** megünneplését előkészítő bizottság kedden tanácskozott a városban. Az 1971-ben megrendezendő ünnepség-sorozatra már most megkezdődtek az előkészületek. Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész fehér márványból domborművet készít, amelyet a város felszabadulásának évfordulóján — amely egyúttal az eseménysorozat kezdete is — avatnak fel a városi tanács épületének előcsarnokában. A jubileumi programban több tudományos tanácskozás szerepel.

— **Vietnami sajtóküldöttség**

mégis azt sejttette: pillanatnyilag fontosabbnak tartják ennél írók, s nem csupán írók, az irodalom népszerűsítését, a kész művek bemutatását a képernyőn. A televízió esztéti-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 18
Budapester Rundschau

Miklós Borsos

BÜCHER AUS UNGARN

1021

Grafik von Miklós Borsos

n nreizes

schaftlichen Arbeitsprozeß unabhängig macht bzw. die Nachkommen in gleicher Weise beeinflußt, ist unvereinbar mit unseren sozialistischen Verhältnissen. Dies ist natürlich nur eine theoretische Grenzziehung, in der Praxis ist hier — ebenso wie bei den Einkommensunterschieden — außerordentlich schwer, eine Grenze zu setzen. Dies ist nur aufgrund der Analyse der konkreten Lage unter Berücksichtigung der politischen Auswirkungen möglich. Bei der Verhinderung übertriebener Vermögensbildung muß darauf geachtet werden, daß das Streben nach materiellen Gütern durch ehrliche Arbeit

durchschnittlichen Einkünften gelangen, die dies aufgrund ihrer Arbeit am meisten verdienten.

Gewichtige Disproportionen bestehen nicht bei den offiziellen, im wesentlichen zentral festgelegten Löhnen und Gehältern, sie entstehen vielmehr bei Dienstleistungen außerhalb des Arbeitsverhältnisses, die zum Teil dem Staat geleistet werden zum Teil auch durch die „unsichtbare" Neuverteilung des Einkommens der Bevölkerung. Dazu gehört vor allem, daß einzelne Kleingewerbetreibende, Privathändler und Freischaffende verhältnismäßig hohe Einkommen genießen, wie auch der Umstand, daß einzelne im sozialistischen Sektor angestellte Gruppen neben ihrer staatlichen Stellung eine Nebenbeschäftigung ausüben und auf diese Weise zu Extraeinkommen gelangen. Des weiteren erhalten zum Teil diese Gruppen, zum Teil andere Berufsgruppen für die gleiche Tätigkeit, für die sie schon vom Staat oder von der Genossenschaft entlohnt werden, noch Extrazuwendungen in Form von „Trinkgeldern", wobei diese Summen das Mehrfache des vom Staat oder der Genossenschaft ausgezahlten Lohnes oder Gehaltes ausmachen können.

Das auffallend unverhältnismäßige hohe Einkommen einzelner Personen erweckt auch in anderen übertriebe-

ATALIN FALUS-SZIKRA,

Absolvierung ihrer Studien hre 1951 arbeitete die Volks-haftlerin in verschiedenen haftsinstitutionen und hat Jahrzehnten den Lehrstuhl olitökonomie, seit 1971 als sor, inne. 1970 Doktor der haftswissenschaften. Auto-zahlreichen Fachartikeln, chern. Ihre Hauptthemen: sproduktivität, Einkommen-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 DEC 9

Népszava

Borsos Miklós, Kossuth-díjas szobrász-művész 1021

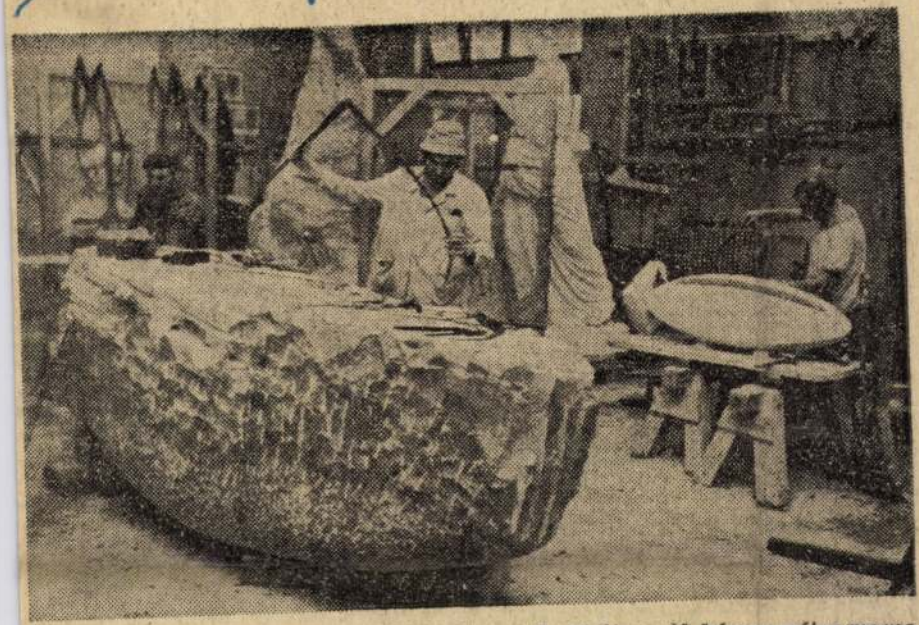

Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész alkotását, az új, három méter magas, 0-kilométerkövet felszabadulásunk évfordulójára állítják fel a régi kő helyén, a Clark Ádám téren. Most faragják kőbe, a háttérben látható eredeti alapján, a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat kőszobrászai *(Gonda György felvétele)*

HALÁLOZÁS

A Vegyipari Termelőeszköz Kereskedelmi Vállalat vezetősége, pártszervezete, szakszervezete, KISZ-szervezete és a vállalat összes dolgozói mély megrendüléssel tudatják, hogy **Niederreiter János**, a vállalat igazgatója, tragikus hirtelenséggel folyó év február 5-én váratlanul elhunyt. Niederreiter elvtársat a vállalat saját halottjának tekinti, temetéséről később intézkedünk.

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy **Deoth Márton** életének 72. évében 1975. február 2-án elhunyt. Temetése február 11-én fél tizenkettőkor a Farkasréti temetőben lesz. A gyászoló család.

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Gerőcs Istvánné**, született **Dávid Borbála Klára** gyógypedagógiai tanár február elsején hosszú betegség után csendesen elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása február huszadikán 11 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Gyászolják: édesanyja, férje, szerettei és barátai.

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték, szerették, hogy **Ögel József** 1975. január 22-én hosszas betegség után 45 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1975. február 20-án 14 órakor a Rákospalotai temetőben lesz. Gyászolják: felesége, gyer-

FELVÉTELRE KERES

hivatásos jogosítvánnyal rendelkezőket forgalmi ellenőri középiskolai végzettségűeket garázsmesteri és forgalomirányítói munkakörbe.

Köztisztasági főosztály, Bp. VIII., Kun u. 8.

Azonnal felveszünk kezdő és gyakorlott munkaügyi előadót, elő- és utókalkulátort könyvelőt, tervstatisztikust, valamint főosztályvezető mellé gyors- és gépírni tudó adminisztrátort. Jelentkezés: VBKM Kapcsolók és Készülékek Gyára Budapest X., Kőbánya út 41/c. Telefon 130—547 munkaügyi osz-

BELÉPÉSSEL FELVESZ

állóeszköznyilvántartót, belső ellenőrt rész munkaidőben, lehet nyugdíjas is

TOVÁBBA

építésztechnikust, gépésztechnikust, valamint gyors-gépírót.

Jelentkezés: Vízgépészeti Vállalat, IV. gyáregység, Budaörs, Komáromi u. 22. Telefon: 463—363.

Budapesti MÉH Vállalat felvételre keres: főpénztárost, gyakorlott vagy kezdő építésztechnikust, gyors-gépírót. Jelentkezés — szombat kivételével — Bp. X., Gránátos u. 1—3. Te. 475—7[illegible] mellék

igazgatósá

FELVESZ

MÉRNÖKÖ TECHNIKUS az alább munkaköröl gépészeti te statikus, műszaki előkészítő technológ normatechn. Továbbá mérlegkép könyvelők Ascota gépkönyvelők anyagkönyve

Címünk Budapest, Mogyoród út

Azonnali belépé veszünk garáz és szállítási i Jelentkezés: F lajerőgazd. és Bp. V., Alpári 11. Szállítási

NŐKET ALKALMA

a FŐVÁRO PATYOLA VÁLLALA

Borsos Miklós

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 17

NAPLÓ
Veszprém

1021

Kedd, 1970. február 17.

A képernyő előtt:

Egy őszi kép Tihanyból

Ismét egy új sorozatot kezdett el a televízió. Vasárnapi vendégségben... — ez lesz a sorozat címe, és azt tervezik, hogy jelentős alkotó egyéniségeket otthoni környezetükben mutatnak be. A riporter először *Borsos Miklós* szobrászművészhez látogatott el, Tihanyba még az ősszel, s a riportot most vasárnap tűzték műsorra.

Nemcsak azért kísértük különleges figyelemmel ezt a látogatást, mert Borsos itt él közöttünk, hanem azért is, mert a riportban szerepelt, énekelt *Zámbó István vezetésével a veszprémi kamarakórus is.*

A kamera végigvezetett bennünket Borsos Miklós szép kertjén, bemutatott néhány jól ismert szobrot, sőt a legújabban készülőt is, a műteremben. Mégsem tárlatvezetés volt csupán ez a vasárnapi látogatás.

Az intimitások hajszolása nélkül villantotta fel a riporter Borsos magánéletének néhány mozzanatát, s ezen belül a muzsika szeretetét állította a középpontba. Megtudtuk, hogy Borsos hegedülni szokott negyedfélszáz éves Amatijával, de csak magának, a nyilvánosság előtt nem; hogy szereti a hegedűmuzsikát, Vivaldit, hogy szívesen jár fel az apátsági orgonahangversenyekre, s amikor kandallójában meggyújtotta a gúlába állított gallyakat, és az élő tűz varázsáról beszélt, mi is átmelegedtünk a látogatás meleg hangulatától. A kapuját őrző kőkutyákra s Illyés epirammájára utalva ezt mondta Borsos: „Nem a harag, hanem a szépség, nem az indulat, hanem a tisztaság él ezek között a falak között". Ezzel a rövid látogatással sokkal többet tudhattunk meg Borsos Miklósról, az ő művészetének lényegéről, mint akár a leggondosabb tárlatvezetéssel.

B. E.

Kedd, 19

Üzemszervezés — gyerm

Tapasztalatok a Péti Nitrogé

AZ IPARVÁLLALATOK önállóságának növekedése nem pusztán a felsőbb szervek ajándéka, hanem az élet követelménye. Ezért nyilvánvaló, hogy a vállalatok igyekeznek maximálisan élni ezzel a joggal. Az önállóság pedig szigorúan megköveteli *a vállalatnak, mint rendszernek szervezett működését, a részfeladatok szigorú koordinálását,* a termelési folyamatok összehangolását. Az üzemszervezés ma az önálló vállalati gazdálkodás szerves és nélkülözhetetlen része.

De *mit is jelent tulajdonképpen az üzemszervezés?* Hogyan funkcionál, miben mutatkozik meg szerepe, mindennapos tevékenysége? Ezekre a kérdésekre igyekeztünk választ kapni a *Péti Nitrogénművek üzemszervezési osztályán.*

— Az üzemszervezés *részfeladat* — mondja az osztályvezető. — *A vállalatnak, mint rendszernek a része.* És *összetett* munka is, hiszen egy üzemben minden vezetőnek egyúttal szervezőnek is kell lennie. Az egyébként helyes decentralizált tevékenységből adódik, hogy minden vezető maga tudja, hol szorít legjobban a saját

vaslat nem célszerű. De a vizsgálati adatok ismeretében javaslatot tettünk a fuvarszerződés módosítására. Javaslatunkat elfogadták, s ennek eredményeként éves szinten félmillió forintos megtakarítást értünk el.

(A példák érthetők, világosak. De a valóságban más is tapasztalható. Vannak még vállalatok, ahol a középszintű vezetők illetéktelen beavatkozásnak tekintik az üzemszervezési osztályok, vagy részlegek tevékenységét.)

— **AZ ÜZEMSZERVEZÉS** *fontosságát, létjogosultságát évtizedes tapasztalatok igazolják.* Szükség van rá, létrehozását központi intézkedések határozzák meg. Ezzel szemben — az általános gyakorlat szerint — az üzemszervezőknek nincs meghatározott helyük a gyár teljes rendszerében. Tevékenységük az esetben többségében nem rendszerezett, nincs feltételekhez kötve. *Semmiféle rendelkezés nem írja elő, milyen szakképzettségre van szüksége a szervezőnek.* Tisztázatlan a hatáskör és a besorolás is. Lényegében mindenki elismeri, hogy az üzemszervezés fon-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 AUG 31

MAGYAR HÍRLAP

Borsos Miklós

1021

Borsos Miklós rézkarca

nehézséget, ahol utasforgalmi okokból pótlásuk csak csuklóssal lehetséges. A bevezetőben említett intézkedésekkel egyidejűleg azonban a hazai gyártás *megszűnt*, szocialista országokból jelenleg *nem szerezhetők be megfelelő kocsik*, így a cserélésre a mai napig *nem kerülhetett* sor. A karbantartás egyre *nagyobb összeget* emészt fel, és így is *gyakori a hiba*.

Mindezek alapján kézenfekvő lenne a BKV-nak is hasonló módszert választania: az Ikarus kedvelt 200-as karosszériáiba építve a jól bevált ZIU—5-ösök villamos berendezéseit — akár a még működő, de hamarosan selejtezésre kerülő kocsik feláldozásával — gazdaságilag és műszakilag egyaránt megfelelő megoldásnak tűnik.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1989 NOV 5

HELTAI JENŐ SÍREMLÉKÉT kedden avatták fel a Kerepesi temetőben. A Magyar Írók Szövetsége és a Pen Club által rendezett ünnepségen ott volt Dobozy Imre, az Írószövetség főtitkára és Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész, az emlékmű alkotója is. A tizenkét éve elhunyt Kossuth-díjas íróról Barabás Tibor, Keresztúry Dezső, Gyárfás Miklós és Péchy Blanka emlékezett meg.

ÉSHEZ | szabad szombat. | Közlekedés:

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP IRODA BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-048, 337-748, 340-726

NOV 5

Borsos Miklós

NÉPSZAVA

Budapest

1024

■ SIREMLÉK HELTAI JENŐNEK

Az 1957-ben elhunyt Kossuth-díjas író, Heltai Jenő nyugbelyénél, a Kerepesi temetőben síremlékavató ünnepséget rendezett kedden a Magyar Írók Szövetsége és a Pen Club. A Heltai hozzátartozókkal együtt ott volt Dobozi Imre, az írószövetség főtitkára és Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész, a síremlék alkotója. Az írótársak nevében elsőször Barabás Tibor idézte Heltai Jenő alakját, hosszú és szép ívű pályafutását. Keresztury Dezső Heltait, mint a magyar Pen Club alapítóját méltatta, Gyárfás Miklós pedig az író szellemi örökifjúságáról beszélt.

vébe megálla
fővárosi és a
nácsok, de a
sem foglalko
gítően a
élet- és mu
nyeivel... a
nem támoga
lag a pedagó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

Borsos Miklós

NÉPSZABADSÁG
Budapest
NOV 5

NÉPSZABADSÁG

Felavatták Heltai Jenő síremlékét

Kedden délben avatták fel a Kerepesi temetőben *Heltai Jenő* síremlékét, egy sima fekete gránitlap fölé emelkedő könnyed bronzalakzatot, amelyet a fővárosi tanács megbízásából *Borsos Miklós* készített. A meghitt ünnepségen részt vettek az író hozzátartozói, művész- és íróbarátai, a kulturális élet kiváló személyiségei, Heltai Jenő tisztelői. Jelen volt, az emlékműavatást rendező két szerv képviseletében *Dobozy Imre*, a Magyar Írók Szövetségének főtitkára és *Kéry László*, a Magyar Pen Club főtitkára, valamint az emlékmű alkotója.

Heltai Jenő életművének humánumáról, szeretetteljes egyéniségéről *Barabás Tibor* emlékezett meg; *Keresztúry Dezső* méltatta azt a szerepet, amelyet a magyar kultúra nemzetközi kapcsolatainak fejlesztésében, mint a hazai Pen Club elnöke, hosszú éveken át betöltött; irodalomtörténeti jelentőségéről szólva kiemelte maradandó érdemeit a főváros korszerű nyelvének kialakításában; *Gyárfás Miklós* megemlékező szavait a többi között az író humánumának, bölcs iróniájának szentelte; *Péchy Blanka* meleg hálával szólott arról a szeretetről, amellyel Heltai Jenő a színészeket és az írókat pályájukon segítette. Az avatási ünnepség befejezéséül *Makay Margit* mondta el a költő Március című versét.

elnökségének ülése

Elnökségi ülést tartott tegnap a Hazafias Népfront budapesti bizottsága. *Dr. Trautmann Rezső* ügyvezető elnök tájékoztatója alapján a 25. felszabadulási évforduló megünneplésének programjáról tárgyaltak, előkészítették a november 15-i *Világszolidaritás napja Vietnamért* budapesti akcióját, s társadalmi bizottságot hoztak létre a budai zöldövezet patronálására.

Felhívásban fordul a budapesti népfrontbizottság a főváros lakóihoz, hogy november 15-én, a *Kosztolányi Dezső tér melletti Hanoi-parkban*, a Vietnami Hősök Emlékművénél *tisztelgő látogatással* fejezzék ki testvéri együttérzésüket, szolidaritásukat a szabadságért, függetlenségért harcoló vietnami néppel.

Az állatok nyelve

Tegnap este csaknem egy és negyed órás szovjet természetfilmet vetített a televízió. Az állatok nyelve — ez volt a címe. Ritka élmény volt végignézni ezt a filmet a természetkedvelő embernek, de aligahanem annak is, aki

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-746, 340-776

Borsos Miklós

ESTI HÍRLAP
Budapest

1969 DEC 4

THÚRY-SZOBOR

A legendás hírű végvári vitéz, Thurzó György emlékére szobrot emelnek Orosztony harckerti dűlőjének nevezett falurészen állítják fel. Alkotója: Borsos Miklós.

1921

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Borsos Miklós

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

OKT 31

1021

BORSOS MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA Debrecenben. Az Alföld folyóirat szerkesztősége és a TIT Hajdú-Bihar megyei szervezete a Csokonai klubban kiállítást rendez Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművész grafikáiból, akinek művészete országszerte egyre nagyobb elismerést vált ki. A kiállítást november 2-án, vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Tóth Ervin művészettörténész nyitja meg.

megtartott néhány
beszámoló eredményei azt mutat-
ják, hogy a lakosság aktivitása,
érdeklődése a közügyek iránt to-
vább javul. Mutatja ezt a megje-
lenők számának fokozatos emelke-
dése is. Meg kell még jegyeznem,
hogy a tapasztalat szerint egyre

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-746, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1965 NOV

1021

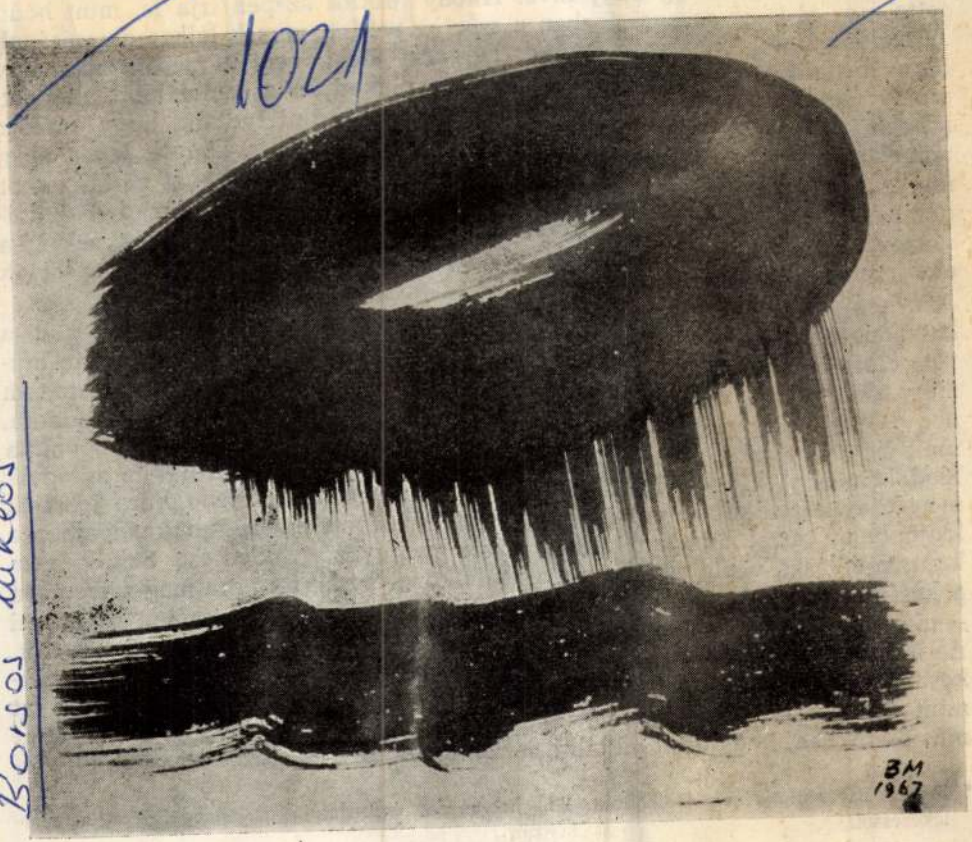

Borsos lukács

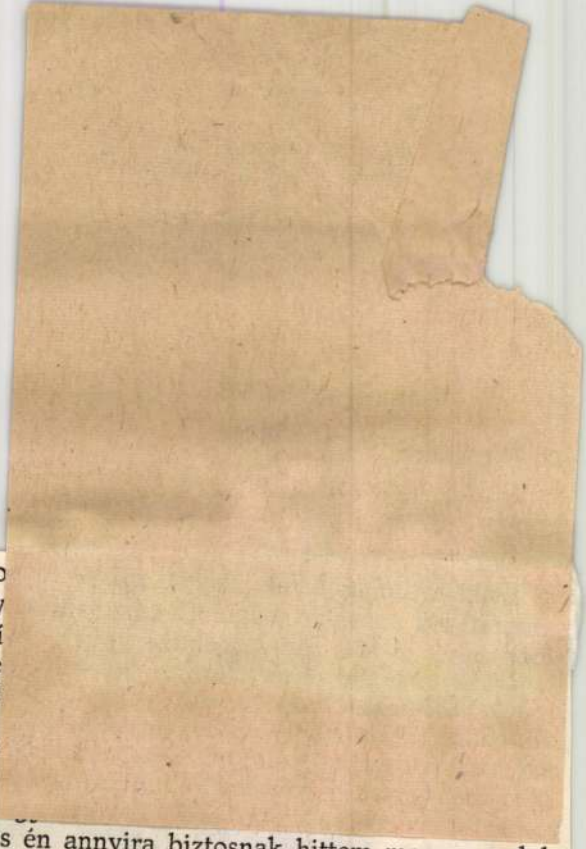

Azt is jó jelnek tekintettem, ho
váló tisztelőket. Kerényi Károly
én kötöttem, mindmáig nagy hí
totta meg őt is az asconai őszbe
A legkényesebb művészek egyi
fényképe alapján készítette el
amely Gulyás Pálról készült. S
a hosszú hallgatás után, amelyb
annak az igen szép bevezetőjét
már a lírában is bekövetkezett, s én annyira biztosnak hittem magam a dolgomban, hogy nemcsak vártam, de meg is jósoltam: az új nemzedéknek az a szárnya, amelyet líránk bartóki vonalának neveztem, Gulyás Pálban egyik elődjére fog ismerni.

Azt, hogy itt valami baj van s az ötvenes évek reménykeltő dagálya után a hatvanas évek aggasztó hanyatlása, mint annyiónkon, rajta is elvégezte művét: először egyik egyetemi tanárunk, nem rossz emberem szavából értettem meg, aki nyilván mintegy az egyetemi és literátori világ nevében mondta, hogy Gulyás Pál mellett már csak én tartok ki. Ennél is szomorúbb volt a múlt évi tapasztalat. A család kérésére azzal a javaslattal fordultam az egyik kiadóhoz, hogy Gulyás Pál születésének a hetvenedik évfordulójára jelenjék meg könyve; vállaltam volna, hogy abból, amit verseiben, tanulmányaiban a legjobbnak tartok, magam állítok össze meggyőző válogatást. Sokáig nem kaptam választ, végül egy személyes találkozás során forgatta meg szívemben a kést a vállalat két vezetője: Gulyás Pálnak nem lehet olvasókat toborozni – mondta az egyik. Gulyás Pál mellett elment az idő – tette hozzá a másik. Az ítélet kimondói nem funkcionáriusok voltak, s nem a süket-néma-vak szerkesztők egyike, akikről Gulyás verse szólt. Az egyikük nagy író, a másikat mint kitűnő jellemet s műértőt ismertem meg; nem tételezhettem föl, amit más esetekben, hogy amit vállalni nem mernek, azt mint rosszat vetik el, esz-

* Gulyás Pál születésének (1899. okt. 29.) hetvenedik évfordulóját is ünnepeljük e megemlékezéssel.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Borsos Miklós

MAGYAR NEMZET

1966 DEC 25

1224

Borsos Miklós rajza

pont, 5. *Sak*
pont, 6. *Orsz*
válogatott 31

ki győze

27 éves múltar
minden eszten
tottan vártam az évadnyitást. S amíg ez az érzés megvan bennem, úgy gondolom, nem lehet baj. Novikov Lipcsében még 35 éves korában is élvezte a versenyzést. Ő pedig *a professzori címig* vitte ebben a sportágban. Számomra most az a fontos, hogy csapatunk jövőre is első legyen, az egyéni győzelemért viszont nemcsak a külföldi ellenfelekkel kell megküzdenem, hanem a mieinkkel is, hiszen Magyarországon világklasszis öttusázók vannak.

gtanult veszíteni"

első fedettpályás Európa-játékok győztese. Négyszáz méteren 53,7 mp-re, 800-on 2:03,1-re javította idén a magyar rekordot. A budapesti Európa-bajnokságon 3 tized másodpercen múlott a győzel-
lett 800 m-en.

számot, hisz az olimpia közel kétezer játszmája között sok az érdekes. Az egyik legélvezetesebb a »kombináció király« Tal nevéhez fűződik. Az exvilágbajnok világos színnel játszva szinte ellenállhatatlan volt Havannában: csupán egy játszmában sikerült ellene döntetlent elérni, s »áldozatai« között olyan »remikirályokat« is láthatunk, mint az argentin Julio **Bolbochant.** Figyelemreméltó, hogy egy ilyen biztos játékost is milyen játszi könnyedséggel tud Tal megkeverni.

Szicíliai védelem

M. TAL	**J. BOLBOCHAN**
Szovjetunió	Argentína

Havanna, döntő, 12. forduló

1. e4, c5 2. Hf3, Hc6 3. d4, cd: 4. Hd4:, e6 5. Hc3, d6 6. Fe3, Hf6 7. Fc4, (Sötét megnyitási lépéseiből kiderül, hogy el akarja kerülni a Tal által igen jól ismert Richter—Rauser változatot. S ha most világos 7. Fe2-vel folytatná, akkor az tökéletesen megfelelne ellenfele intenciójának.)

7. —, Fe7 8. Ve2, 0—0 (A hetedik és nyolcadik lépésben is kínálkozott He4:, majd d5, de mindkét esetben világos He4:, majd Hc6: és Fd3 útján előnyös végjátékhoz jutott volna.)

9. Fb3, a6 10. 0—0—0, Va5 (A döntő I. fordulójában Kavalek el-